

JACK QUANTUM EGERE I-VI.

STEVE IVE

**IV. Innen és túl az
üvegmennyezeten**

STEVE I VE

IV. Innen és túl az üvegmennyezetén

EGY KIS ANEKDOTA:

Mikor az első napon új munkahelyemen a new yorki francia követségen az idős főnökasszony megkérdezte:

- s mondja fiatal barátom, miért is hagyták ott a hazájukat? ,*
- én hirtelen zavaromban ezt válaszoltam: „nos, mert nem volt tovább, elértünk egy üvegmennyezetet”.*

A válaszom annyira tetszett, hogy a helyi szokás szerint, rá pezsgővel koccintottunk, s elhalmoztak jókívánságokkal.

J Q E - JACK QUANTUM EGERE I-VI

IV. Túl az üvegmennyezetén

Szerző: STEVE I VE

Kiadás: magánkiadás

ISBN 978-615-82737-7-0 (print)

ISBN 978-615-82737-8-7 (e-pub)

Minden jog fenntartva!

2025

*I just want to have a completely
adventurous,
passionate,
weird life.*

Én csak egy teljesen kalandos, szenvedélyes, különleges életet akarok

Jeff Buckley

ELŐSZÓ

NÉHÁNY SZÓ A SOROZAT KÖTETEIRŐL ÉS RÓLAM

BEMUTATKOZÁS

Hivatás és munka

Jórészt az itthoni közművelődésben,

Sikeres kultúrház igazgató, népművelő/könyvtáros, s az USA-ban arcivum kezelő a FACSEA nevű francia követség kulturális részlegében, majd építési vállalkozóként, és ezermesterként, - „mint hurrikán vadász, a katasztrófák utáni újjáépítés résztvevője. Családfői funkciónak eleget téve, na meg pénzért. Mert annak kötelező nyűgétől, időben való szabadulás igyekezetében, hetven valahányszor költöztem, olykor két kontinens között is. E változások jó részének súlyos beteg feleségem s két felnövekvő gyermekem is időközönként részese volt. Az európai és amerikai kétlakiság és ingázások alatt számtalan, ma is fontos és aktuális témára koncentrálni, mint például a nagy társadalmi és kulturális változások, háborúk; szerelem, házasság, szexualitás, hűség, elkötelezettség, a betegséggel kapcsolatos mélylélektani elemzés és helytállás, gyermeknevelési példatár és a világon a legjobb élettér, ill. hely, kultúra fanatikus kutatása, ill. ki is lenne az ideális élet-társ, - áll többek között a sok kötetes krónika központjában. Az utolsó kötet 2015-ben zárul, de a nyersanyagul szolgáló naplók a legutóbbi időig tartanak.

MEA CULPA

MAGYARÁZAT A STÍLUS KAVALKÁDRA, VAGY CSALAMÁDÉRA

annak is hívhatnánk, tudom. Olyan már volt, hogy valaki ezt kifogásolta. Nos, én ezt az egész anyagot a szabadidőmben, fáradtan, többnyire munka után, harminc év alatt gyűjtögetve, sok részt emlékezetből, kb. hússzezer oldalnyi naplóból vagy fecni feljegyzésekből, s a végén három évnyi munkával írtam. Soha, senki, semmiben nem segített. Néhány számítógépem bedöglött, volt amelyiket elloptak, a softwarek változtak, (Office, Word), S közben még nekem is ott volt a családom, a beteg nejem, meg minden, ami másnak is van – az élet bonyolult forgószínpada. De, sok sok éven át, éjjel nappal a számítógép előtt

ültem, néha jól összezavarodva, és mindent összekavarva. S a végén kijött ez a pár könyv, amiket minden elidegenítő tényező és külső segítség nélkül írtam

NÉHÁNY SZÓ A KÖNYV RÉSZEIRŐL

A könyvsorozat címe:

JACK QUANTUM EGERE I-V.

Készítette: Steve Ive

A Jack Quantum Egere című több kötetes regényciklus a „Kis-Nagy Emberről” szól, az általános névtelen, de többségben lévő valakiről, ki, mint korunk hőse megpróbálja a lehetetlent. Ugyan egyik jelentős költőnk József Attila szavai szerint a „macska kint és bent (egzisztenciális-esszenciális) nem foghat egyszerre egeret, ”Jack, a könyv hőse azt próbálja bemutatni, hogy erre olykor mégis van lehetőség. Megvívhatunk a félelmetes erőkkel önmagunk megtartása mellett is!

A részben önéletrajzi történet valóságos események közben, a főhős tudatából, érzelmeiből, benső olykor tragikomikus, nem egyszer groteszk, és abszurd helyzeteinek átéléséből van kivetítve, s a magyar és az amerikai újkori (1950 - máig tartó) változásokba beillesztve, melyeket lehetőleg elfogulatlanul, s árgus szemmel figyelt.

A keletkezés háttere

2011-ben Hazatelepültem Amerikából, s nemrég sikerült befejeznem önéletrajzi regényem kéziratát, 75. életévemet taposom, s az életem értelme lett nem hírnévért és nem pénzért, a köteteket közzé tenni.

Kamaszkorom óta készülök erre, s minden, ami történt velem” az ezért volt”, s mint az indián a földet, tapasztalataimat – a fejem azzal a tudattal szeretném lehajtani, hogy a Dylan Thomas-i a „venni, hogy adj – ez minden” mély bölcsesség nevében a világ remélhető jobbulására visszaadjam.

MAGYARÁZAT A FŐCÍMHEZ

A könyv, az egész sorozat címe nem véletlen. Arra utal, hogy mennyire megváltozott a világ a Quantum fizikával, s még a java ezután jön. A régi newtoniban minden egyszerű és egyetelmű volt, az alma leesett a fáról, „s kész”. Az újban kiderült, s még máig sem tiszta mi is az a képtelenség, hogy egy részecske egyszerűen több helyen is lehet. A valóság többretegű! S még annál is

több. S a „nagy szavakat ugyan már mind kimondták, de körülnézve a jelenlegi világ rettenetében, néha mintha visszafelé mennénk. Valahogy „újra alkotni az emberi elme mértékét és szintaxisát”-. Ez se ártana

TÉMÁK:

Házassági hűség, barátság, kitartás, megbecsülés, igaz szerelem, céltudatosság, alkalmazkodó képesség más kultúrához, tolerancia idegenekkel, őszinteség, becsületesség, az egyetemes igazságok követése

KULCSSZAVAK

*emigráns irodalom, kelet európai és amerikai politika,
szociális esettanulmány, post kommunista történelem,
kulturális és szociális különbségek, életmód vizsgálatok,
átfogó családi tapasztalatok, morális összegzések*

KÖTETEK:

I. JACK ÉS JILL BALLADÁJA 1. 2. rész

Hová tűnt a szerelem, egy harminc éves házasság krónikája

II. LOWEKENINGS

új nők, új szerelmek

III. PACUKA –

Avagy az amerikai álomcitrom kicsavarása

IV. INNEN ÉS TÚL AZ ÜVEGMENNYEZETEN

1. DISSZIDÁLÁS.
2. HARMINCÖTÉV OTTHON)
3. AMERIKAI ÉVEK.

Ez a kötet mélyebb bepillantást enged a történet és a szereplők háttérébe.

V. LEHANGOLORSZÁG, - Ó, TE, TE ÉDES HAZÁM! –

HAZATÉRÉS A SZÜLŐFÖLDRE

Avagy mi a tanulság? Ha van...

I. FEJEZET

**DISSZIDÁLÁS -
MILYEN MESSZE A MESSZE?**

1950 –

DIRTMUSIC GO TO DISTANCE

<https://www.youtube.com/watch?v=MrBjfbQouNE&list=RDEM6FfctRXZWI MM01L3mBmc-A&index=2>

https://www.youtube.com/watch?v=GSroGDBe-_A&list=RDGSroGDBe-_A&start_radio=1

..." *Nem fog a Macska Egyszerre Kint S Bent Egeret.*"

JÓZSEF ATTILA

„It is not the case that we rethemselves out within us.”

(Ez nem az a helyzet, ahol újra alkossuk belülről önmagunkat)
Menni vagy maradni ?

1. DISSZIDÁLÁS, részlet

A MI BALLADÁNK SORSFORDULÓJA:

**„GYEREKEK”, - SZÓLT SÜKETELÉSÜNK HALLVA A
GYŰRÖTTARCÚ, SZŐKE NŐ, - „ITT MINDENKI A SZÖGESDRÓT
KERÍTÉS FELETT EGY MÉTERRE REPÜLT, MINT A SZUPERMAN,
S KÖZBEN KALASNYIKOVVAL LŐTTEK RÁ!”**

(Részlet egy világcsavargó nő monológjából)

AZ, HOGY ORWELL

1950 halt meg, én meg gyorsan megszülettem, valamint ez volt híres könyvének címe, **„1984”** meg hogy mi 1984 – ben a magyarországi kiadás évében határoztuk el, hogy elmegyünk, a merő véletlen műve, de az egyre sűrűsödő hazai változásokkal párosulva, bennünk egy jobban működő, és élhetőbb valóság képét kezdte kibontani; fejünk egy üvegmennyezetbe ütközött, s fölötte csodás felhők, meg valamerre nyugatnak szálltak.

Menjünk innen, mondta Jillnek Jack.

Amikor az eredeti, a tanyavilágba költözésre s annak visszaszerzésére, az alkotói élettér kialakítására való hét év; majd a falusi nagy és hősies közösségért dolgozás eszménye is csak részben sikerült, - akkor jött, oké, menjünk innen”

JACK -

AZ ÉN NEM „ZSIDÓ” ANYÁM IS

Abban az időben a mindenre kiterjedő és mindent átítató szegénységről, a semmi esetre sem közönséges, a szónak a proli értelmében nem az voltáról, még, mint minden, zseniális szegény szülő által, a gyereke számára biztosított szupervalóságról, ahol nincs különbség, “nem vagyunk mi alábbvalóak senkinél”, semmit sem tudtam. Sőt, anyám feltöltött a világ összes létező, normális női ösztönével rendelkező anya küldetésével, ami tévedések elkerülése végett nem csak a zsidó anyák sajátja. Akik mindig azt sugallják fiuknak: te leszel a messiás!

már akkor is ő volt persze, még nem ezzel a névvel, de az érett fiatalság teljes eltökéltségével, hogy már akkor pedig ő megy Amerikába, új életet kezdeni, mert az, ami neki való, oda illik, minden porcikájában ezt érezte, s mint ahogy később ez mind be is igazolódott, ott, az Újvilágban! S reménye szerint hamarosan át is lépi a Rubicont, két kis gyerekkel, meg ifjú asszonyával, a Jillel. szőröstől-bőröstől, két bőrdíng nyári ruhával, hogy ne legyenek gyanússak. De, addig is nézzük mi történt:

-/-

Egyszer egy pangó tavaszi napon, mikor még nem indult be a rövid, de tumultus nyári szezon diliháza, ahol nekik napi tizennyolc órában munkahelyükön ott kellett lenni Jack és Jill éppen egy disznóvágásra tartott, amit egy lakótelepi haver valami Pest melletti sváb faluban próbált összehozni. Akkora már mindenki faszolt valahonnan egy valamire való hűtőt, s a hetvenes években sokan gondolták, nem árt egy kicsit bespájolni.

Mi van veled, miért vagy ilyen szótlan? Kérdezte Jill Jacket.

Azon gondolkodom, amit az Ilike mondott.

Mi az?

A múltkor reggel mikor meglátott a folyosón odaszólt, hogy „maguknak Jack ki kéne venni a kultúrt, s odaköltözni, hiszen éjjel nappal ott vannak”. Ugyan a szigorú tulajdon viszonyok kicsit lazulni látszottak, ez még mindig csak egy teoretikus felvetés lehetett, még mindig csak egy poén.

Hát, jó ötlet válaszoltam, de Ilike, kérdezhetek valamit?

Persze, kérdezzen.

Mi van akkor, ha valami balhé van?

Mármint mivel?

Hát a büfével, tudja a Köjál.

Hát, akkor a balhét maga viszi el.

Ezt mondta?

Ezt, s ez tudod mit jelent?

Hogy visszamehetünk templomegerének, küszöbrágó faluszolgájának.

Te ezt szeretnéd?

Te hülye vagy?

Nos, ezen gondolkodom, sűrűsödik itt a dutyma, elegendem van ebből a sok tarhálós haverból, tudod, nem sajnálom senkitől, csak olyan megalázó az egész, sajnálom őket, sajnálom magunkat.

Nem kéne ezzel foglalkoznod, már megint nem minket, másokat nézel.

De nem csak ez. Ebből soha nem lesz házunk. Futóhomokra nem lehet tervezni. Kölcsönt se kapunk, de még ha kapnánk is, miből fizetjük vissza?

Már megint túl előre nézel...

Emlékszel? s ezen a ponton Jack a régi kedves dalukat kezdte dúdolni: „Azt mond meg nékem hol lesz majd lakóhelyünk, maradunk itt vagy egyszer majd tovább megyünk?” ... - Azt gondoltam, hogy húzzunk innen, mint a vadlibák...

Micsoda? – hova?

Menjünk ki Amerikába.

Jill pár percig maga elé majd ki a távolba kanyargó útra nézett, aztán elmosolyodott, s ezt mondta - oké, menjünk. De hogy? Valahogy, még nem tudom, de megoldjuk.

- JILL

is később lett az, mármint a neve, egy kis angol mese-mese meskete szövevényéből, s persze sokszoros áttétellel. Addigra már sok mindenen túl voltak, s eddig úgy tűnt, az álmok kergetésében jól egymásra találtak. Hiszen már mindjárt az elején ahogy Jill ráemelte két gyönyörű kék szemét, s mikor a kérdésre: - s mond, te, személy szerint mit szeretnél csinálni? A lány e később végzetessé váló szavakat suttogta, - „veled lenni”.

Eljössz velem a Dél kínai tengerre?

Hát persze, - csak mindig ott legyél, velem.

S ez aztán így veszett, bár, ebből így, szó szerint, semmi sem lett. Viszont, más, egzotikus tengereken már együtt hajóztak. Később Amerikába, az új világba, s mi lehet ennél izgalmasabb. Sajnálatos módon Jack nem tulajdonított az akkor elhangzott mondat második részének jelentőséget, pedig mint később kiderült, bizony nagyon is kellett volna! Viszont volt alkalmuk megismerni egymást, s összeszokni. Éltek a számukra évekig kedves magyar tanyavilágban, felkapott üdülőhelyen, s tényleg hajsza híján elmentek a BAM-ot, a Szovjetunió híres Bajkál-Amur transzszibériai vasútvonalát építeni. Amerikába menni, az ezekhez képest már tényleg semmi. A szűzföldek feltörése helyett, Komfortországba. Szűzföld feltörő Kommunaföld helyett komfort

Individualiába. De a kijelentés így is commitment volt, hosszú lejárattal. Sőt, mindjárt ez a furcsa alkalom is eljött, mikor egy fontos kérdés elhangzott s más szemével is elképzelhették. Itt álltak az új élet kapujában, s nem ártott meglátni, mi kerül majd a villa hegyére. Jill csak nézett, de Jack bizony fontolóra vette, mint a viccben az a bizonyos juhpásztor, a Las Vegas-is rulett előtt a tétjét, s aztán élete végéig keményen rágódott is rajta. Vajon mennyire volt minden ízében helyes az a döntés. De hát akkor, az volt.

- 1984.dec. a disszidálás lehetőségének felbukkanása

Jack ült a slozin

S csak azért az Autósélet c. újságot böngészte, mert nem volt kéznél más. Az egész újság egy szerencsétlen blöff volt, egy erőlködés. Ugyan már, abban a szocialista cipős dobozban, autósélet? Egy röhej, nem? De egyszer csak megakadt a szeme egy cikken, ami így szólt:

„EGY HETES BEUTALÓ AUTÓKLUBB TAGOKNAK, AZ AUTÓKLUBB VALUTAKERETE TERHÉRE”.

Jack FÖLUGROTT, s fél kezével a gatyáját tartva, másikkal az újságot lobogtatva kirohant az előszobába: - itt van, megvan, megvan, hogy megyünk Amerikába!

Jack most aztán nem akart semmit a véletlenre bízni. A hideg, a hó, a távolság ellenére az 1985-ik év első, januári munkanapján hajnalban már a fehérvári autóklub iroda előtt toporgott. A még mindig szocreál városnak ez a része, kongott itt, most az év első munkanapján.

JEGY A VILÁGGÁ MENÉSHEZ, 1985 JANUÁR 2. FEHÉRVÁRI AUTÓKLUB,

Lassan meg jött a főnöknő is, kinyitotta az irodahelységet, s alighogy beléptek közölte, már nincs hely. Kilenc óra volt, a hirdetés értelmében most, az érkezés sorrendjében osztották a jegyeket. Jack nem emelte fel a hangját, de szavaiban olyan mély, s jeges meggyőződés sejlett, hogy a nő gyorsan helyesbített, s felajánlott egy várakozó listás helyet. De mikor a férfira nézett, gyorsan hozzátette, hogy elnézést, aug. 28- án este hatig kell odaérni. Gradóba, - s adott egy kis stencilezett térképet.

S persze az év hátralevő része kemény munkával, s titkolódzás készülődéssel telt el, s bizony egy örökkévalóságnak tűnt.

1985. AUG. 28 ÁTTÖRNI AZ ÜVEGMENNYEZETEN

reggeli találkozás a párttitkárral disszidálás közben, Shell kút

Egy kis ötszázas Fiattal elindulunk az akkor még meglévő Jugoszlávia határa felé.

Esett az eső s rendkívül erős szél fujt, alig tudtunk haladni végig az akkor már nem túl forgalmas Balaton-parton. A záróbuli után mindenkinek azt meséltük Solymárra a G. ékhez megyünk, még a gyerekek is úgy tudták. Őt és háromévesek voltak, előfordulhatott volna, hogy egyszerűen valakinek elkottyantanak valamit. Tehát senki, se jó barát, se ismerős, még a legközelebbi rokonok sem tudták, hova tartunk valójában. S természetesen Budapest irányában lett volna indokolt menni, s valaki furcsállhatta, miért is indultunk mi el nyugatnak, az amúgy is drága, szántódi Shell kút irányába. S kivel találkozunk? Hajnali ötkor? Hát, a Csizmadia elvtárral, a mindig kötekedő párttitkárunkkal. Köszönt, persze, kedélyeskedtünk, de nem volt semmi. Mindenesetre a dolog valahogy nem hiányzott. Pedig, hogy vigyáztunk, próbáltunk mindenre gondolni. Mindenféle fondorlattal, az időpontok alapos összeharagásával a holmink nagy része ekkor már a Gyuláéknál, illetve a G-éknél volt, kivéve néhány fontos iratot és a bizonyítványainkat. Ezek egy papírdobozban ott voltak nálunk, hogy majd Nagykanizsán postára adjuk őket. Igen ám de felmerült valaki, aki messze lakik, miért akarja feladni a dolgait itt távol. Rövid gondolkodás után Balatonfenyvest választottam lakóhelyül, s mivel láttam ilyen fákát, a Jegenye utcát. A hideg futkázott a hátamon, amikor észrevettem mellettem egy határőr tisztet, aki ráadásul árgus szemmel figyelt, ma sem tudom miért. Semmit nem akartam a véletlenre bízni, s bizony egy ballépés meghiúsíthatott volna mindent abban az időben. Ahhoz képest máris beleléptünk valamibe? De nem történt semmi azt leszámítva, hogy pontosan a határ előtt a gyerekekre rájött a pisilhetnék. Meg kellett állnom, csupán egy - két kilométerrel a határ előtt, egy be nem látható útkanyarban. S a sorompós épülettől már lehet, látótávolságra voltunk..., de szerencsére nem történt semmi.

A pénz eldugva az alvásban,

alufóliába burkolva, na meg fekete szigetelő szalagba, hogyha benéznek, legalább ne csillogjon. Mennyit gondolkodtam ezen, hová is kéne dugni? Teljesen új felfedezés volt, a kocsiban valójában nincs is egy jó hely. Valahogy ezen soha nem kellett gondolkodni. Ezt a Vám és Pénzügyőrség jelentéseiből már akkor tudtuk. A legjobb alibi, mint még annyiszor, a gyerekek jelenléte volt. Ez persze bizonyos lelkiismeret furdalásra adhat okot: miért is használja fel az ember ártatlan gyerekeit a törvények kijátszására?

Anyám emléke, meg a kegyes hazugságok

Amiről automatikusan az anyám jut eszembe, aki hasonló, élethossziglan manővereim állandó, úgymond áldozata szokott lenni. Valóságtól teljesen függetlenül hányszor volt beteg, lábadozott, halt meg a legkülönbözőbb időszakokban és a legelképesztőbb helyeken, pont úgy, ahogy az éppen meglévő, sürgető szükség megkívánta. Ő tanított meg erre. Emlékszem kacsintásaira a zálogházban, a zavaros férjtörténetekre a szociális hivatalok pultjainál, amikor pillanatokon belül, s teljesen fájdalommentesen kibulizta, azt, ami éppen megmentett bennünket a nagy rettenettől. De hát ő nagyon is intelligens volt és megbocsátana, mint ahogy én is mindig hasonlóképpen és nagyvonalúan szeretem, s ez így marad, amíg csak élek. Mert nem csupán az életemet, de a világgal szemben tanúsított alapvető motivációs beállítottságomat is neki köszönhetem. Azt a progresszív, lényeglátó és mindig előremutató valóság szemléletet, amely annyira megkönnyíti az ember életét szorult helyzetekben, árvíz, télvíz, vagy egyéb drámák idején. Fel lehetne ezt valamiféle karakter problémaként is fogni, valamiféle jellemhibaként, ha nem tudatosan, s csak bizonyos, s különösen másoknak nem ártó alkalmakkor használnánk a módszert. Túl sok előnyt persze ez a magatartás nem jelentett, de a “szemérmetes koldusnak üres a tarisznyája” című, zseniális magyar köznépi jogosítványt használtuk, ahol csak alkalom adódott.

S ha adódott. Miért ne?

MINDENT HÁTRAHAGYVA

1985. AZ ELSŐ GONDOLATOK IDEGENBEN, JUGOSZLÁVIA – „ÚTBAN AMERIKÁBA”

“Ím, elhagytam hazámat” - mondtam magamban.

Szomorú voltam. A mélyben gomolygó ellentmondásos érzelmek és gondolatok légiói fölött az aktualitásnak, s a helyzet rendkívüliségének megfelelően egy nagyszerű gondolatnak vagy érzésnek kellett volna feltörnien. Ehelyett szorongás volt bennem, amiért el kell hagynom hazámat, hogy megtaláljam, amit keresek. Éreztem én, ezzel az egészszel valami baj van. Miért kell valakinek büntudatot éreznie, amiért körül akar nézni a világban? De sajnos ezt a dolgot keményen belénk oltották, s még a hazaárulás gondolata is felmerült bennem. Cserbenhagytam a Hazámat. Ahelyett, hogy a javát szolgálnám becsületes munkával, önző céllal elhagytam. Később aztán a szabadulás öröme kerekedett felül, de a fenti kétségek még jó néhányszor, s még ennél is kielezettebb formában, vissza-visszatértek. Kátránysűrűségű szirup volt a valóság, amire fölbukkantunk a vasfüggöny mögül. Félelem lappangott bennünk

minden egyenruhástól, s persze a jugoszláv rendőröktől, katonáktól, de a polgárok álarcá mögé bújt partizános-„titótól”, aminek errefelé komoly hagyományai lehettek. Itt lehetnek ezek mindenütt, s ők azok, akik nyilvánvalóan velünk ellentétben szeretik a hazájukat, s a bajban is maradnak. Akiknek mi irredentalista hazardőröknek, s épp ezért ellenségnek, nem kívánatos személynek kell, hogy legyünk. Amúgy is mindig meglepett s aggasztott a miénkénél is sokkal erősebb arroganciájuk, s ami szerbre és horvatra egyaránt annyira jellemző, tudom, bennem is van ez a délszláv örület, sokszor alig bírok vele. Ráadásul elképzelhetetlen volt ebből egy szlovénnek kimaradni. Különben is a lényeg a mi fejünkben lévő olcsó, de jellemző általánosítás volt, miszerint egy kalap alá vettük őket. Számunkra ez volt a Tito tanításának egyik lényege. Előző évi szerbiai tapasztalataink kényelmetlen emlékként kísértettek. Az út fölött kísérteties beton dinoszauruszokként íveltek a félbehagyott hidak, hasukból rozsdás betonacél inak, erek lógtak. A benzinkutaknál a köszönés a hesspicsába volt. A péksüteményt papír nélkül a pultra baszták, s ha bárki bármit próbált tenni, a válasz ez volt: - na, mi van, valami nem tetszik? Valami bajod van? Hívott téged valaki ide? De eszembe jutottak régebbi emlékek is, mikor országaink kakasként egymással vérre mentek. Amikor hosszú és kimerítő nyaralás után haza, a sorompóhoz értünk, s a határőrök fejünk fölött kiabáltak egymásnak: - mi van, ti már lecsekkoltátok őket? Mi meg most itt megyünk világgá, disszidálunk, ki tudja milyen államközi egyezményeket, vagy csak valami helyi szokást, egy egyenruhás különbe játu genyó szarságát megszegve. De nem történt semmi. Békés, nyárvégi tájban utaztunk, az utakon nyüzsgött a jugoszláv élet. Mindenki ment a saját dolga után és nem törődött velünk. Traktorok ugyanúgy pöfögve, mint otthon, lovas kocsi a kocsmá előtt, biciklisek. Messze, Ljubljánában? álltunk meg először. Talán valami kaját, vagy mit vettünk. Persze volt ebben valami olyasmi is, mint mikor a hosszantartó üldözés alkalmával az üldözött hátrafordul, még mindig a sarkában vannak-e, vagy fel lehet lélegezni.

Az események azonban sokkal gyorsabban követték egymást, minthogy azt súlyos benső katarzissal átélhettük volna, s egyszer csak azon vettük észre magunkat, hogy a nehezén túl jutottunk.

AZ ELSŐ, NEM TURISTA SZEMBENÉZÉS, ILL. TALÁLKOZÁS A NYUGATI, KAPITALISTA VILÁGGAL.

Ugyan már voltunk ezt megelőzően is az un. nyugaton, ami Görögország, nekünk a dél, ahol is volt alkalmunk egy-két dolgot felfedezni. De akkor még mindent a turista flamboyan szemüvegével néztünk. Most pedig nyilvánvalóan úgy tekintettünk szét, mint jövődő otthonunkban. Óvatosan, de nagy bizalommal és érdeklődéssel figyeltünk meg mindent, próbáltuk magunkat is

beleképzelni ebbe a világba. S valóban elhittük, hogy ehhez jogunk és lehetőségünk van, s itt van, máris besimulunk, ez a mediterrán világ otthonos számunkra, s képesek vagyunk rá. Mint most itt, a határállomás nekünk még mindig ilyesztő feszültsége után hirtelen kitágult a nagyvilág, s

bolognai hotelban.

Hát, erre van egy jó sztori. Odafele megálltunk Bolognában aludni. Elkerültük Velencét, Firenzét, mondanom se kell milyen szívfájdalommal, mondván, hogy na, ide azért majd még visszajövünk, Firenze még mindig a listán, Velencébe már voltam valakivel, na az még egy agyament történet..., nos, jövünk le a régi, kastélyszerű, gyönyörű épületből, ismerjük ezt - kis főtér, s ott ülnek az öregek. Hordjuk le a cuccot, bőrönd, takaró, apámfasza, olyan sok nem volt, de igencsak tele lett a hátsó rész vele. S hát néztek. A végén a Jill hozza a két kölyköt, akik megálltak a babájukkal, legőjükkel persze magyarul, civakodva vártak a sorukra, mikor megszóltalt az egyik öreg:

azt értjük, hogy beraktátok a cuccot, de hova fogjátok rakni a bambinókat?

Hát ide, s máris másztak befele. Persze csak feküdni tudtak.

Triesztben voltunk

az utolsó bukta lehetőségének végig izgulása, s egyszer csak ott álltunk a fontos városban, abban a gyönyörű mediterrán zugban, ami számomra Joyce lakóhelye, ahol az Ember Irodalmának egyik főeposza született, gyönyörű volt a nyárvégi fényben. Itt volt ez a kis mediterrán kehely. Fertelmes háborúk vonultak, de itt, Európa rejtett, pici ölen egy magas, szikár ír sétált az ősi fák alatt, s azzal törődött csak, amihez annyira értett; összeszedni a civilizáció legfontosabb szavait, a NAGY MODERN EMBERI MANIFESZTÓ megírásához.

A szükségszerűség és véletlen ritka kibékülése, a történelmi pillanat, hasonlóan, ahogy Magna Carte, az Emberi Jogok Nyilatkozata, a Szabadság Szobor vagy az első élőlény született.

Egy műhely állt itt, s a görög istenek standardja szerint, a világ összes létező égi hatalmai titkosan megegyeztek, őrt álltak, hogy senki és semmi ennek az embernek nem árthasson. Beleértve a saját elméjét is. A káosz alulmaradt.

OLASZORSZÁG, - IDEGEN TÁJAKON

GRADO CAMPING

HELYI HANGULATJELENTÉS, AVAGY DISSZIDENS GONDOLATOK AZ
OLASZ TENGERPARTRÓL

kanyargós tengerparti utacsán az amerikai utazásunkhoz szükséges ugródeszkához, egy kis tengerparti campinghez értünk. Apró műanyag lakókocsi, NDK-s, műbőr bevonatú ágypárnákkal, büdös, s hőség. De ez mind nem számított. Apálykor csigák buborékolnak a szürke homokon, dagálykor hordalék kerengett a vízben, furcsa, soha nem látott kis rákok. Semmi fenköltés, semmi az utazási katalógusokban látható romantikából. Pizkosszürke, s nyomasztó volt az egész. Azért kényszeredetten megfürödtünk, azaz térdig belegázolunk a sós vízbe. Mi már itt nem nyaralni voltunk, hanem átutazók, s persze egy ennél sokkal jobb világba.

Tekintetünk a tenger horizontján egy másik kontinenst keresett,

s minden hétköznapiságával együtt mindenképpen győzelemnek fogtuk fel, amit tettünk. Sokszor előfordult már ez az előre menekülés, de most ez egy igazi nagy bulinak ígérkezett. Túl sok rossz érzés amúgy sem volt bennünk, már nem voltunk kivert kutyák, mint azelőtt annyiszor. Sikerült teljesen megbecsült polgárokként elhagynunk lakóhelyünk, ahol nem volt haragosunk, ahol szerettek és megbecsültek bennünket. Így tehát a mi szabad választásunk volt, ami történt. S ráadásul még valami főúri gesztus is volt benne. Mert otthagytuk a legjobb barátainknak, meg a könyvtárnak meg a kultúrháznak meg a falunak meg a tanácsnak, meg mindenkinek, akinek kulcsa, bejárása, engedélye, pofája volt elvinni, elfogadni, ellopni azt, amiért tizenöt éven keresztül a bányában dolgoztunk. Erre szokták azt mondani: nem kérte senki. Nem is azért hagytuk ott, s hogy a stílusnál maradjunk, nem is célunk, hogy felemlegessük. Arról próbálok beszélni, amit mi akkor egy veszélyesnek tekinthető szituációban, egy keserűnek is felfogható szituációban, minden veszteség ellenére vigasztalni tudtuk magunkat. Ami ebben a helyzetben megnyugvást, megbékélést és feloldozást adott nekünk. Alapjában véve vidámak, s nagyon bizakodóak voltunk. Amihez azért az is hozzájárult, hogy bőven volt pénzünk is, s ha nincs a törvényszerű bürokrácia, akár egyenesen Amerikába is repülhettünk volna.

Gazdagnak éreztük tehát magunkat, amennyiben megszabadultunk minden kényszerszertől és tehertől, valamit hagyunk szülőházunkban magunk után, anyagi, szellemi, és erkölcsi értelemben egyaránt.

KAPCSOLATKERESÉS A tilos külvilággal kiábrándító telefonálás apámnak Angliába

Este, recepció. Előkészített mondatok. Mit mondjak az apámnak, akit nem láttam harminc éve, s akivel évtizedek óta nem is beszéltem? Miután ő is disszidált, azért egy kicsit reménykedtem is. Annyiban bejött, hogy rögtön kapcsolt. Lényegében csak tanácsra volt szükségem, nagy naivan azt reméltem rajtuk keresztül a menekült tábor elkerülve tudunk Amerikába menni. Miért ne gondolt

Pénzdobálás.

Már kezdett sötétedni, mikor is kilószámra dobáltuk be a pénzt a recepció melletti nyilvános telefonkészülékbe. Állandóan meg akart szakadni a vonal, s mondanom se kell, mennyire izgultunk. Az Jill mást se tett, mint az éjjeliőr kinézetű emberhez rohant újabb apróért. Már nem is bajlódott, hogy megnézzé a mi papírpénzünket, csak két marokra adta a nagy fémérmeget.

Valahogy ráérezett a helyzet fontosságára. Pedig egy mukkot sem értett abból mi történik. Aztán egyszer csak kimerült a készlete. Kétségbeesetten hadartam. Azt gondoltam az egy köldökszinór, s az életünk múlik rajta, ha megszakad a vonal. De megszakadt.

Apám felismerhette a helyzet fonákságát, utoljára közölte: visszahív, csak mondjam meg hol vagyunk. S valóban néhány perc múlva csörgött a telefon.

- Ide akarsz jönni fiam? – kérdezte. Nem, Amerikába – mondtam pillanatnyi habozás nélkül. Pedig a kérdés váratlanul ért.

- Az jó, én is mindig oda akartam menni, csak nem sikerült- válaszolt.

Ez őszintén meglepett, Ezt sohasem mondta. Én mindig azt hittem, hogy az ő szíve vágya volt Anglia, amit végül is megtalált. Mert, hogy olyan úrhatnám volt, úri szabó is, ennyit tudtam róla... Még mindig abban a hiszemben voltam, valahogy egyszer fogok kapni valami segítséget az apámtól, s vajon mi lehet jobb alkalom ennél? Arra gondoltam néhány napig, esetleg hétig meghúzhatnánk magunkat náluk, biztonságban lennénk, kapnánk valami lényeges útbaigazítást, tanácsot és így tovább. Valahogy elképzeltem, hogy a mienk az egy rendhagyó történet lesz, nem lesz benne túl sok izzadság, járdához fagyás, mint az egyszeri kutya történetében, de még jelentéktelen vérzések sem. De most is, mint később valahányszor, magamra maradtam. Ez sok-sok év múlva rögeszmémme is vált, a dolgoknak így kell lenniük, ez az én sorsom, belenyugodtam ennek így kell lennie, sőt ama bizonyos, sokszor emlegetett, floridai öregasszonnyal való beszélgetés után a dolog valami misztikus jelentőséget is kapott. Azonban akkor erről én még mit sem tudtam, s egyszerűen csak el voltam keseredve. Igaz persze

az is, hogy a fiatalság lendületes és pökhendi ereje is meg volt bennem. A forgószelek se csigáztak még ezerszer halálra.

Apám soha nem látogat meg bennünket, ez sokat elárul. Mindig azt gondoltam, hogy azért nem jön soha hozzám, mert hogy fél a hatóságoktól. De Olaszországba? S oké engem nem, mondjuk kényelmetlen lenne, na de az unokáit se?

VALUTAÁTVÁLTÁS TRIESTBEN

Hová merülök el egy új világba, melynek ólom a szárnya, ami itt bennem s velem majd hullva hull? Fémnehéz a félelem s ezt nemcsak képzelem, bőröm szörnyűl, hátam fásul még a, sziluettem is tétova a túllötletesség és s e morbid tanácstalanság forgótölcsérében. Ki rabolhat itt ki kit, s miért? S miért ne? S miért ne engem itt és most?

Kéken csilingelt a villamos, na igen, a villamos se mindenütt sárga. De hát micsoda egy ostoba egy kérdés, semmit sem tudtam erről, kósza rémhíreket, eltűnt turistákról, gengszterekről, akiről soha nem lehetett tudni mi is velük a helyzet. Mit lehetett ott a vasfüggöny mögül ebből látni egy foncorcsorbult tükörben. Hiába is néztük az elmosódott képet, a vége mindig az lett, hogy unintelligensen, kínunkba még mögé is néztünk. Semmit nem lehetett tudni erről a másik világról. Lehet, aki itt él, még az se tudja? Amit tudtam, meg itt most ez a nyárvégi utca Triestben olyan messzi volt egymáshoz, annyira gyanúsán semmi köze nem volt egymáshoz, olyan abszurd volt az egész, annyira semmi sem volt igaz, s ráadásul mindezt pontosan tudtam. De hát valakivel a baj megtörténik, nincs tekintettel semmire, lehetek akár én is. Pont itt és most. Ó, anyám bátor voltam s bátrabb lettem s még fogok csak itt most átcsusszanjak, csak ezt itt most túléljem. Ott az a harmat az nem valami párlat, ami a ködből a földre terül? S vajon a felhők itt merre szállnak? Mit tudok én? Nincs ennek valami kvantum intervalluma, s parányi biszbaszként én is majd átcsúszok s eltűnök, nem ahogy kéne itt, hanem akárhol leszek könnyedén? Nagy merészen előléptem tétovának. Majd mely sikátor, csatorna, kapualj nyel el, vagy egy málló hajóboröndben, folyóba toluló tengeröbölben tűnök szemem elől el, felismerhetetlen hordaléként kavargok ostobán: Ó, ez a sok gambiózus üveglak, szemérmetlen s leleplező kirakat, por és füst és csikkek és haj és falevél s krákogás, s végig merésből tovasikló pillantások, valaki megszólít, fogalmam sincs mit mond. Minden álmom, gyámom és látomásom itt lapul e tarisznya mélyén. Féj én. Jobb lenne megijedni. Hogy is volt a trükk az üveggolyókkal? Mikor én voltam a nyolcéves király, abban a nyertes nyári éjszakában! Snúrrozáskor a húsvéti locsolkodás után? Itt vajon ádázabbak a komcsi kémek? Milyen az, aki gyanús? Ó, hát miért is nem készültem, miért is

nem voltam én soha csak egy kicsit defenzív, de legalább is gyanakvóbb? Hogyan lehetne mindent már most visszacsinálni, mielőtt bármit tennék?

Képtelenség, ebből nincs kiút. Mindig bátor voltam, ó mindig. Csak más dolog a bátorság, meg más dolog a hülyeség, viszont ezt is megtanultam. Viszont semmi esélyem sincs ez kisilabizálni, holnap pont olyan lenne, mint most, szürke vagyok én, senki, s jobb nem tökölni, húzni itt az időt, netán még tényleg feltűnünk valakinek. Pont a meglepetés, pont az a jó, hogy senki sem várt, hiszen – valahogy, én nem is vagyok. Nincs a ruleton olyan jel, ahogy én idejöttem. Gyerünk, bátran.

Kezdjük a forinttal. Ha egyszer konvertibilis. Játsszunk kicsiben, s majd növeljük a tétet. A bankókat picire összegyűrtem, eltűnjön a tenyeremben. Micsoda egy örület, csak így itt az utcán állva az ember pénzt dug egy – nyilván - golyóálló üveg – hasítékába, amit egy idegen – nyilván - az összes létező, aljas trükk tudója – elvesz és kiszól, hogy - kösz. Aztán kilép a függöny mögül egy egyenruhás s közli: oké, erről ennyit, csak kövessen. A család ott van, jól, ahol van, maga meg mostantól egyszerűen el van tűnve. Bele a csillagtalán, hökkent űrbe, el a Kiskutya vagy Nagykutya szétterpesztett lába vagy szerte álló füle között, a Budapestről Triesztre lógó nagy fekete bársonyfüggöny nyári redőinek felidézhetetlen hullámaiban. Még hogy vasfüggöny! Többé sose látnak. Elszállok a madárfütttyel, a kéményfüsttel, a porral és korommal, mely le is fel is hull nyilván itt is szüntelen.

S amint az a kis kerekfejű csúnya ember az első lapos líra köteget kidugja a képzelgést a valóság lefokozza. Persze ez az egész csak egy ócska trükk. Szóval ez volt a balekugratás ára. Belépő a bálba. Néhány lépésnyire langyutáni estelőben forgolódik a trieszti utca. Menedék itt ez az árnyék? Ha itt élnék, bezzeg nem erre járnék, nem erre várnék. Vagy csak mintha ostobán arra, hogy beszoruljak? Ó, fürge ujjak. Ha a bűvész jelentéstelenítő jelenetében, a hipnózis azonos kódrendszerében, vagy feltűnés nélkül, avagy, önnön arcátlan bátorságod leflegmálva, csak úgy, lezser baromként újabb bankjegy csomagot préselsz be a sliccen, a világ összes valutáit, koronákat; a svájcit, a csehet és a svédet, frankot és pesetát és dollárt és fontot, egyre emelve a bankot, a tétet, s a líra kötegeket gatyádba nem túl líraian betemetve, valahol a rejtett hajlatodba, s eme hihetetlen hitetlenkedésben, barnáról hirtelenszökre fakult agyal felbukkansz a napfényes utcai lökdösődésben, megkaptad első felső felszentelésed Egy kezdődő sejtelmes Odüsszeiára. *„Hol philadesseid karja táruul ki ránk. „Hallga. Evezek Elektra, evezek! A rohadt életbe, evezee-e-e-e-ek!*

HAJÓÖTLET. AZON LAKNI? 1985, EGY MAGYAR MENEKÜLT ÁBRÁNDOZÁSA TRIESZTBEN

Micsoda végtelen gyerekség, naivitás, szerencsére az élet realistább volt. De még most is, utólag is felmerül bennem, tényleg semmi esély nincs álmodozni? Ezek az utak valóban nem léteznek? Hány, mások által követett realistábbnak kinéző élet nem éppúgy humbug? Mi a különbség, a valódi különbség?

Homályosan élt bennem egy elképzelés, amit most ezzel a minimalista prózával a maximalizmusomról próbálok elmondani.

De, ha egyszer én lehetnék a tengerek ura, ha?

A vizek és szelek ura, a szabadság sziluettje, egy Turner-tengeri légszakadásban és víztolulásban, kivel álmodnak városlakó férfiak és nők a felhők ablakpárkányaira támaszkodva, egy pillangókkal teli szakállú, ősz hajú költő vállára támaszkodva, itt vágat körbe óriás, Pacifik mozdonyán, a szabad spirit élettől lüktető monumentje, kitől a legjobb sóból kérnek a norvég tengerészek, mert ízetlen a whiskyjük, kiért vízbe fúlnak a sirályok Gibraltár kettős tükrében, mert többé nem tudják melyik a fent és lent, az East and West, ki mindig ki és belép a tengeri ködök minden honjain; nedves mesék szélcsendjeiben hol a hurrikánok születnek, Afrika nyugati partjainál, szárnyra kellve a vizek fölött..., Hol felmelegszenek a jeges áramlatok, s kizöldülnek a sarki fények.

S persze felmerül, hogy még minden technika előtt, egyedül, önnön, végtelen tengeri- képzeletében, vajon erre gondolt e a tizenhét éves Arthur Rimbaud?

„Every time I have seen this live I have cried without fail no matter how hard I've tried not to.

These will forever be my song. Waiting for the right wave and tide to sail away. ”

– két, nekem is igaz - YouTube bejegyzés

YOUTUBE BEIRUT THE RIPE TIDE

<https://www.youtube.com/watch?v=sX7fd8uQles&list=RDsX7fd8uQles&index=1>
k.

A trieszti rendőrségen

Egy disszidens magyar parasztgyerek számára a rendőrség és az Amerikai Konzulátus között meglehetősen nagy volt a különbség 1985-ben. Lejárván az ott tartózkodásunkra adott idő, alapvető ellenkezésünk a kommunista neveltetés dogmaival szemben, az emberbe mégiscsak szorítottak annyi jólneveltséget, hogy a törvényességet igyekezett betartani. S a “törvény nem tudása nem

mentesít”, mondták otthon, emiatt is, na meg mindenféle szedett-vedett jólneveltségből, netán pusztá józan eszére hagyatkozva, az ember nem akart valami ostobaságot elkövetni. Olaszország végül is jogállam...

-/-

Egy szép napsütötte reggelen Jack fogta hát magát, s elindult elrendezni a család útját Amerikába. Azaz, a feltételezett, odavezető előszobába. Már amennyit akkortájt erről egy körültekintő személynek tudni lehetett. Akit figyeltek, mert disszidált a szemét apja. Néhányszor tíz kilométeres vezetés a Gradoból Triesztbe vezető, tengerparti úton, még nem a világ. Triesztbe érvén, a vasútállomás előtt, az az ötlete támadt, hogy egy taxistól kér útbaigazítást. Behajolt az ablakán és máig nem emlékszik milyen nyelven, de valamiféle történetet kezdett el mesélni arról, hogy ő egy szegény, szerencsétlen magyar, itt dekkol a családjával, s nem akarnának hazamenni. Jól emlékszik így mondta, valahogy kerülve a disszidálás szót. No *problemo*. Jött a válasz.

Ő tudja hova kell nekem menni, üljön csak be, s mindjárt elvisz, ahova kell. Nem sokkal később aztán Jack vitába keveredve már kint lévő honfitársaival, ezt a történetet saját benső motivációját igazolandó, így mesélte el:

"Emlékszem mily boldog és naiv elégedettséggel ültem. Amíg meg nem láttam a hatalmas park mélyén álló épületet, a mives kovácsoltvas kapun lévő, minden nyelven ugyanazt jelentő táblát: Polizia. S már bent is voltunk. A recepciónak elmakogtam, ő felküldött a másodikra, onnan átküldtek a negyedikre, ott a folyosón megkérdeztem – vajon milyen nyelven? – mire egy titkárnőn keresztül bejutottam egy hatalmas kihalt irodába, ahol az egyik asztalnál egy civil ruhás (mily megnyugtató!) ember evett. Papírból valami kolbászfélét. Akkor még nem tudtam milyen rossz az olasz kolbász. Hogy a kolbász az nem mindenütt a világon jó. Amerikában is kiderült csak egyetlen ehető van, a Polska Kielbasa(?). Szóval semmilyen előítéletem nem volt még, nem tudtam azt, ami mostanra teljesen nyilvánvaló tény számomra: kolbász nagyhatalom vagyunk, abszolút verhetetlenek. Az emberem kitartoan rágott. Néha felnézett a papírból, s motyogott valamit tele szájjal. Mintha valami olyasvalamit mondana, hogy rossz helyen járok. Nem értettem, bár a nyúlt agyamban én is valami olyasvalamit gondoltam, csak nyilván másként. Nem értettem egy kapitalista országban miért ennyire furcsa, egy a vasfüggöny túloldaláról jött alak. Időközben valami titkos államközi megegyezés született a két állam között, nem foglalkoznak itt már ilyenekkel, maradjon mindenki a francba otthon, ne fáraszson más országokat, más kormányokat, s így azok békésen reggeliző hivatalnokait sem. Nem valami jól kezdődik ez az egész. Tehát nagy kinnal-keservvel megleptünk otthonról, mindenünket otthagya, felforgatva az életünket, a jó kis kényelmest, elkótyavetyéltük fontos dolgainkat, ócska kalandvágyból, én akarok Amerikába menni, én infantilis hülye, mindig is az voltam, soha sem volt bennem kitartás, de miért mondja azt a régi (talán ez a baj?) költő: "maradj, ha tudsz te túrni, s menj, ha kell, van, ki fut, van, ki sutba

ül, s az éber és gonosz időt le tudja gyűrni,..., de igaz,,, utazók azok csupán a kik mennek, hogy menjenek”, vagy valami ilyesmi. „S lelkük, mint léggömb ring tovább” Nahát, ez itt a baj, ez a léggömb dolog, ez nem megy. Ringatódzunk, ringatódzgatunk, mi van, ide ringtunk gyermekek?

Tehát csak egy kategória van. Más az irodalom és más az élet. Szegény Dylan Thomas se jól tudja, vagy tudta, de az nem egy tanács volt, hanem az ő saját “pökhendisége”, jól rá is fázott,

- “mindebben meghalni nem nekem való, kis hazugság kis konvenció”,

- jutott még eszembe a mondat, amit évekkal azelőtt, egész éjszaka hajtogattam az osztrák határ szögesdrótjai és aknáí közt bolyongva. Akkor valamiért megúsztam, a Jóisten vigyázott rám. De én, erőszakos, barom állat, nem férek a bőrömbe, sunyin pecsenyém sütögetem, asszonyt szerzek, gyerekeket nemzek, mindenkit behülyítek, magammal rángatok, mert a látszat ellenére nyápic vagyok, másokat felhasználok, a családapa, aki visszaél a jó öreg magyar etikával, a finom magyar toleranciával, ami a látszat ellenére is ott van, s persze minden normális közösség normális alapja; - mármint, hogy szabad mozgásteret és jogokat ad, nagylelkűen és igazán nagyvonalúan, s amivel az ilyen rongy emberek visszaélnek, s feleségeket, akik pedig alaptól olyan tiszták, mint Ferlinghetti cernája, mielőtt leejtette, s rádumálnak, akkor még “blue eyed son”(t), meg a “darling young one”(t) kirángat a puha meleg ágyból, a nagypapi és nagymami öléből, a munkahely, az óvoda, az egész ottmaradt nagy emberi közösség, aki őket befogadta, óvta és szerette, most néma döbbenetben és tele aggodalommal, mert az az idióta, az nem fér a bőrébe, annak soha semmi se jó, s most még a családját is... Pedig én, valahol a szívem és a leg-lelkem leg- mélyén jó vagyok, és jót akarok mindenkinek, s helyesen is gondolkodom.

Az ember ült, s mint bármely legendás ősmagyar, csak szóltanul rágott. Mukkanni sem mertem, s kit tudja miért teljesen elmeháborodott s oda nem illő módon, folyamatosan versidézetek, s példázatok viharzottak a fejemben, amik nyilvánvalóan most nem ide valók, semmire sem jók. Mik ezek, a rettenet elől kínálkozó végső menedékek, keresése, van ilyen? De hát honnan tudjam, még sohasem disszidáltam. S valahogy, a nyomorúságos életemből azt a tapasztalatot szűrtem le, hogy mindegy, hogy de el kell kerülni a nyomornak azt a szintjét, azt a proli létet, ami ránk várt volna, ha belül nem lépek mindig előre.

De végül is azt sikerült megoldani, hogy így, nem lettünk determinálva. Mert az nagyon utálok, te mondtad Attila, az nem jó, ha le vagyok determinálva. Remélem hosszú távon majd vissza, meg be is jönnek ezek a fennkölt dolgok... Csak a körülmények mindig ellenem esküdnek, s mint ahogy az a francia másik *pojáta* mondta: „idegenek vagyunk idegenben, és vér van a szavak alatt”. De az egy biztos, most itt ez egy szar ügy, tetszik, nem tetszik, ez most itt összeomlik, jön a kitoloncolás, és meghurcolás, s a modern gulág, megszegyenítéssel ellehetetlenedéssel, s életfogytiglan önmarcangolással. Ez kellett nekem. Kellett nekem ez a ráfázás, hogy megértsem, amit már oly régóta tudok a nagymester

egyik bukott hősetől, amely szerint az az ő nagy baja, hogy nem elég, hogy augusztusban született, de még túl sok könyvet is olvasott. Amivel végül is nincs semmi baj, mert én ezt is vállalom, s tényleg úgy kell nekem, én a saját káromon tanulok, de mi van a családommal? Ha rosszat teszek, nem rendelkezhetem csak úgy velük szabadon. Legfeljebb, ha igazam van, ha helyesen képviselem az érdekeiket, ha nem csak a saját fantáziámban, hanem a valóságban is jól cselekszem. De íme, itt a jó példa én erre nem vagyok képes. Amikor nem csináltam bajt, az nem rajtam múlt, a sors szemet hunyt hülyeségemen. Így tipródtam ott, s mint később keresztül-kasul Amerikán, s még ma is. S még ma sem tudom. Pedig a dolgok, persze csak egy rohadt lélegzetvételnyi pillanatra, olykor jóra fordulnak, jóllehet csak azért, hogy maradjon itt valaki a körbe rugdosáshoz. A menekülés útját kerestem. Emberem még mindig egykedvűen evett. Furcsa volt ez a nemtörődömség. Mert ahogy nem törődött velem, semmi izgulás, semmi „na, most itt vagy, most aztán elkaptalak”, amit egy magyar rendőr arcán, bármennyire is sumákol, nagyon jól ki lehetett volna következtetni, s ami egy teljes kontrolú rendőrállamból jött pógár beidegzéseihez illett volna Csak akkor én saját benső pánikkal voltam elfoglalva. Valami azonban mégis történt. Emberem felállt, s a falon lógó, színes naptárhoz ment. Újját egy piros számra helyezte. Ebben a pillanatban megértettem, hogy vasárnap van. Basszameg! Munkaszünet! A hivatal zárva! Ez az ember arról beszél, hogy jöjjen holnap. Az ember mégis csak egy intelligens lény. Tehát elmehetek? – kérdeztem, „arra”, elfele mutatva...

Persze. Miért ne? - ez volt az arcára írva. Néhány perc múlva a nagy vaskapu kinyílt, majd becsukódott mögöttem. Semmit sem intéztem, de szabad voltam újra.

Több ehhez hasonló hibát nem engedhetek meg magamnak, gondoltam. Mindig viszolyogtam az olyan emberektől, akik profik a javából, de elcsúsznak egy banánhéjon. Számomra ez a butaságnál is nagyobb balekság.

Ezután aztán Jack szépen hazaauótozott, szédülten szedte a tengerparti út kis kanyarjait, s a kis plexi lakókocsiban ágyára roskadt. Másnap friss erővel s a túlélők reménykéjével bekopogott az ajtón, amire ez volt írva: **Amerikai Konzulátus.**

: „Róma, nincs mesze, oda kell menni.”

„Good morning we don't want to go home” -, dugta be angolul egy cetlin

Oké, kell menni Róma, jött a váratlan válasz

elképedés,

De, igen, kell menni Róma, valami internacional, vagy minek hívják, nincs mese, s mindezt nyilván helyes angolsággal, de riadt magyar fülnek má' meg ez is így hangzott. Nem lehetett félreérteni.

Soha nem jutott eszembe, pontosabban reméltem, hogy nem kell elmenni Rómába, mert az tényleg túl messze volt szegény Kisautónak, már igazán annak is nagyon örültem, hogy odáig is elment. Szerencsétlennek tényleg elege meg

melege is volt, nem győztem leszedni a burkolatokat. egyre nagyobb és nagyobb botokat vágni, amivel kitámaszthattam a motorház ajtaját, hogy kapjon levegőt, jobban hűljön a motor. Kis csórikám tüdője.

Telefon az olasz útszélén

Jack állt egy útszéli telefonfülkében, egy cetlin az IRC, azaz International Rescue Comitee hosszú, római telefonszámával a kezében, nagyokat bénázva tárcsázott, mire végre valaki választolt a túlvégen.

Mi lenni magyar, kell menni Róma?

Igen, ide kell jönni, jött a válasz, magyarul.

Maga tud magyarul? – lelkesedett be Jack, de még mielőtt folytatta volna, jött a válasz.

Nem tudok magyarul, de kell jönni Róma. Ilyen utca, ennyi szám. S letette.

A francba, szét fog esni a kisautó, gondolta Jack, s gyorsan lefirkálta a címet: Via Veneto? Ez mára kideríthetetlenné vált. A továbbiakról viszont maradt némi feljegyzés:

- az úton való gondolkodás, s a Jill pénzt kap, autópályadíjra

Kábé 680 kilométer, jó marha messze van, morfondíroztam, hangosan, hogy akkor a kis utakon megyünk, egyrészt nem kell érte fizetni, másrészt, ha lerobbanunk, legalább tudunk valamit csinálni. A kisautó amúgy se tud nyolcvannál többel menni. S különben is azért annyira nem sürgős. Épp ezt tárgyaltuk a nyitott mennyezetű mosdóban, mikor valami furcsa dolog történt. Két olasz nő odament a Jillhez, s kezébe nyomták az autópálya díjat, hogy azon menjünk

Elhagyjuk ezt a campinget is. S addig csurogtunk a kis szintkülönbségekkel remekül megépített autópályán, amíg némi kérdezősködés után még aznap este megérkeztünk az olasz fővárosba.

Róma, IRC központ

Nekünk van pénzünk

Az IRC-ben mondtam nekünk, van pénzünk. A főember, egy rendes, kockafejű realista rám nézett, mintha elmebajos lennék, s halkán, nehogy valaki meghallja, ezt mondta: azt a pénzdolgot többé ne ejtse ki a száján, s jobb, ha most mikor kimegy, innen valahová eldugja. Természetesen a pénzzel nem kérkedni akartam, csak a menekülttábor elkerülni. Máig sem tudom mi volt a baj, mert azt jól tudtam, létezik egy út, amikor az ember a saját pénzén, még ha nem is egy előkelő szállodában, de mégiscsak a nyomorúság veszélyes élményeit elkerülve járja végig, amit kell. De ehhez a nem hivatalos úthoz összeköttetés kellett volna, a pénz kevés volt. Hatalmas összegekről különben sem lehetett beszélni, még ha mi, akkor azt is gondoltuk, amink van, az nem kevés.

Tehát mindenképp el kell menni Latinára? - kérdeztem.

You must, igen, ezt mondta még. Tudta mit kell mondania. Ezt még a magamfajta analfabéták is tudták, mit jelent.

Valami összeszorult bennem, sorsunk irányítását ki kell adni a kezünkből. S nyilván van maffia, korrupció, bűn és sok-sok egyéb játékszabály, amit legjobb, ha az ember ismer. Ez járt a fejemben a Rómából Latinára vezető hetven kilométeres úton, s tudtam, legfeljebb, ha egy órányi időnk maradt az önálló cselekvésre. Mint egy elhagyatott kongó kastély tornyosult fel előttem az ismeretlen démona. Valamit biztos lenyúlnak rólunk, valamit biztos itt elveszítünk, a felfoghatatlan menekült gépezetben.

Utolsó vacsora

Nem tudom mi lesz velünk nemsokára, mindenesetre most megállunk és egy étteremben eszünk még utoljára egy szabad ebédet - mondtam az Jillnek.

1985. LATINA MENEKÜLTÁBOR AZAZ A CAMPÓ,

Latinán könnyen megtaláltuk a „Campo” - t ahogy a menekült tábor mindenki ismerte. Meglepetésünkre a város forgalmas, belső részében volt, kőkerítéssel körülvett nagy park közepén. Fegyelemnek nyoma sem látszott, a kapu környékén seftelő kelet-európaiak, főleg lengyelek nyüzsgöttek.

Rendőrgyengyűlés ember állt a kocsisorompónál. Mielőtt megszólaltam volna egy velünk egyidős házaspár sietett a segítségünkre. A nő erdélyi magyar, tehát románul, s így olaszul is tudó személy volt, s miután csak ennyit kérdezett: - maradtok? - már mondta is, amit ilyenkor kell. Az egyengyűlés elkérte az útlevelet. - Ezt oda kell adni? - kérdeztem még mindig reménykedve, hátha van valami más megoldás is.

-Oda - válaszolt egyszerűen.

-S majd azért ki lehet jönni?

-Persze, fognak adni egy fényképes igazolványt, az a neve, hogy „Profugi”.

Megkezdődött a létszámba vevés, bekerültünk egy intézmény falai közé, amiről mindenféle ismeretünk volt, csak jó nem.

puhatolódzás, s az elfogadtatás feltérképezése

Egy emberrel beszéltem előtte. Ő összehozott egy másik emberrel, akivel valami külvárosi csehóban találkoztunk és megbeszéltük mik a legfontosabb szabályok, amit normális embernek be kell tartani, ha két gyereke van és épp bőrrel tényleg el akar jutni Amerikába. Mert itt minden van: drog, emberrablás, gyilkosság, meg mindenféle politikai dolgok...

Hova kerültünk s merre megyünk

Tranzit. bekerülés, mocskok, Egy éjjel az albánokkal

Talán a legfontosabb dolog volt, amit mindjárt az elején villámgyorsan megtanultunk, hogy biztosan semmit nem lehet tudni. A dolgoknak ugyan természetesen van egy ügymenete, de ez valami kibogozhatatlan logika szerint működik. Biztos nehéz összeegyeztetni ennyi náció zavaros menekült áradatát, a piszkos ügyeket szintén zavaros idegenekre bízni, s aztán ezt mind befésülni a szintén nem túl egyszerű olasz mentalitásba, gyakorlatba. Rövid huzavona után egy földszintes barakszerű épületbe vezettek bennünket, amelynek TRANSIT volt a neve. Egy átmenő szállás, - amíg leellenőriznek? - valami ilyesmi. A helyi őslakosság se tudta megmondani meddig kell ott lenni, mert emberenként változott. A kb. négyszer négy méteres földszinti szobák ablakát nem lehetett kinyitni, az ajtókon pedig nem működött a zár. A berendezés három ágyból, négy székből, egy asztalból állt. Volt ott egy vizes kancsó, meg pár pohár. A közös wc kint a folyosón. S iszonyú, megnevezhetetlen kosz és ragacs a falakon. Kaptunk egy fehér ágynemű huzat készletet, s kész. A nyomorékkező raktárosról kiderült, hogy magyar, s hogy netán lehet vele valamit kezdeni. Rögtön el is rohantam, s hoztam neki egy üveg whiskyt, s megígérte, hogy másnap megpróbál átrakni bennünket a nagy épületbe, ott is az emeletre, amit külön kértem. Kicsit igyekeztünk kitakarítani, nem sok sikerrel. Aztán kiderült, hogy a rendre középkorú albán menköltekből álló csapat vigyáz mert állítólag szoktak lenni balhék. A nyári hőség még javában tartott, úgyhogy fulladoztunk a melegtől. Éjszaka aztán bejött az első rémkép, amitől féltem. Pár szatyornyi cuccot azért hoztunk magunkkal, s ezt ugye nem lehetett az utcán parkoló, „papír tetejű Kisautóba hagyni, s nyilván látták, mikor behoztuk. Hogy már bizony mi azok közé a ritka menekültek közé tartozunk, akiknek van valamijük! Valahogy sikerült a székekkel, meg az asztallal betámasztani az ajtót s nem kevés aggodalommal lefeküdnünk. A halvány utcai fény megvilágította a szobát, s én félig éberem egyszerre arra lettem figyelmes, hogy egy szőrös kar furakodik be a megmaradt ajtórésein, s a kitámasztást próbálja félrelökni. Ekkor halkán odaosontam, s magyar káromkodások közepette, üvöltve, az egyik széket fölkaptam, s teljes erőmből odasújtottam. Az illető is felüvöltött, s végtagját kirántva eltűnt. Mondanom se kell, hogy nekem és a Jillnek hosszú, álmatlan éjszaka következett. A gyerekek szerencséire nem értették mi történ, legalább is ezt reméltük. Másnap aztán megláttuk ki volt az illető, mert nyakába felkötött karrar jelent meg, szűrös szemekkel vizsgált bennünket, de nem szólt. Természetesen jelentettük az irodában, de nem vettük észre, hogy bármi is történt volna. Másnap aztán tényleg fölkerültünk a nagy, egy emeletes épületbe, a felső szintre. Tehát ki lehetett nyitni az ablakot! Azt ajtót is bel lehetett zárni. Viszont a mocsok itt is mindent beborított. Elrohantunk, s egy régóta ott levő bennszülött magyar család igedenvezetésével tisztítószereket, meg némi tapétát vettünk, hogy legalább az ágyak körül tiszta legyen. S hogy meddig kell ott lenni? Lehet hónapokig. Attól függ. Hogy mitől, azt senki sem tudta.

Aztán lemerészkedtünk a nyüzsgő Babelként morajló hangyaudvarba, ahol a megszámlálhatatlanul soknemzetiségű zsibvásár fogadott. A hatalmas udvar közepén lévő szép, de bizony szeméttel teli, antik szökőkútnál magyar hangok ütötték meg a fülünket, úgyhogy oda telepedtünk.

EGY VILÁGCSAVARGÓ NŐ MONOLÓGJA FOLYT.

Mindenki politikai menekült: kínozták, üldözték, ütötték verték, tudjátok, mint a gestapós filmekben.

Gazdasági menekült nincs, tessék ezen elgondolkozni. Másképp máris mehettek haza.

Na, de otthon lehet börtönbe csuknak, meg tönkretesznek és..., -próbáltunk felszólalni, de felesleges volt. Ellentmondást nem tűrő szavai, mint hideg zuhany hullott ránk, és sokunk a lengyelekre gondolt, azok voltak itt bőven. Na de nálunk semmi olyasmi nem volt, nem? Szerencsére itt még nem firtatták jövetelünket, az majd csak később, a befogadó ország képviselőjének híres interjújánál lesz, s addig még van időtök gondolkodni, - folytatta kissé fanyar mosollyal ez a nő.

-/-

Jack is ezt hallgatta, aki itt most 35 éves, amikor is ifjú asszonyával, a Jillel, meg, két apró gyerekükkel, két kis bőröndnyi nyári ruhával, némi készpénzzel, szponzor, nyelvtudás, rendes foglalkozás, külföldi ismeretek, pontos cél nélkül, azon kívül, hogy „Amerika”, nekivág a nagyvilágnak. S most itt, az első pihenőhelyen a halottakon töpreng, valami így:

Nagy naivan mi azt gondoltuk, hogy hát jöttünk mert ott szar az élet. S mondták, hogy ó, az nem úgy van, olyan, hogy gazdasági menekült olyan nincs, s ezt jegyezzétek meg S mondták, hogy ó, az nem úgy van, s ezt jegyezzétek meg gyerekek, még most is emlékszem a szőke Judit határozott arcára, ahogy mondja: mindenki a szögesdrót kerítés felett egy méterre szállt mint a szuperman. S Mindenki politikai menekült: kínozták, üldözték, ütötték verték. Ez elől menekül, s így tovább. Próbáljátok ezt megjegyezni, másképp máris indulhattok hazafelé... Na de ott börtön vár ránk..., válaszoltuk ijedten, mire már nem is szólt semmit, de igencsak sokatmondó kifejezéssel széttárta a karját.

Ő tudta, megjárta a világot, s a tűznél dolgozott. Mint később kiderült, nagy hasznunkra is volt tanácsaival.

Csak néztünk, mint a birka, és hümmögtünk. Erre is, meg a félig szeméttel teli kis szökőkútra is emlékszem, amin ott, mint a világgá menéshez felsorakozott vándormadarak, jóltáplált, unalmas közbiztonságban felnőtt krinolinok, csak ültünk, szájatva

Mind a mellett ez a nőies, de kicsit közönséges kinézetű, harminc év körüli nő igazi meglepetés volt számunkra. Mint lassan kiderült, ő volt a női csavargó, tartással és elvekkel. Megjárta észak és dél Amerikát, az Amazonas környékét, végig csavarogta Európát, s akkor éppen Indiába készült, mert „megsértődött Amerikára”, s India az egyetlen ország, amelyik más, s ezzel a mai napig egyet is értek.

”Nincs nagyobb érzés, mint egy idegen várost bevenni.” - ezt is ő mondta.

Jól beszélt olaszul, s hamarosan a tábor igazgatójának a titkárnője lett. Egy nap egy piros Ferrariban jelent meg, egy testes olasz oldalán, azt Giordanonak hívták. Elkényeztetett aranyifjú volt, akiről később kiderült különös vonzalmat érez a kelet európai menekültek iránt. A lány kezén és lábán furcsa sebhelyek vagy forradások voltak, nem nagyok, de jól láthatóak. Mikor megkérdeztük, szégyellősen elmosolyodott: - na ez biztos nem hiszitek el, mondta, miközben fölhúzta a blúzáát a karján – ezek piranha csípések, az Amazonasból.

S jött egy mese, hogy ő mindig is látni akarta a nagy folyót, még gyerekkorában megfogadta, hogy átússza..., úgyhogy befizetett egy hajóútra, aztán a víz közepén kiugrott, s a partra úszott. Két évig élt ott egy bennszülött indiánnal, - akivel a szex végül is „állati jó volt „mert először meg kell ismerni az alapokat. Jó volt, csak unalmas, - sorolta nekünk, így, egyszerűsra.

Aztán „megunta a sok csúnya embert”, s visszatért az USA-ba.

Napokig ült a reptéren, s „nem tudott betelni a gyönyörű fehér emberek látványával’

Később pedig

Pincémő volt Los Angelesben, a néger főnök szeretője, s valami Harley Davidsonos bandával rohangáltak a Csendes Óceán partján. de aztán megunta ezt is, s ahogy mondta: „megsértődött Amerikára”, csalódott benne, nem hozta az álmait. Spanyolországban kötött ki, hogy lássa már az Újvilágot megfertőző, egyik anyaországot. Aztán végig bolyongta Európát, papírok nélkül, s most éppen elhatározta, hogy Ausztrálián keresztül Indiába megy, mert ez az utolsó esély normális helyen lenni. „Az az egyetlen ország, a mi más, mint a többi.” Ahol még a falusiak is több ezer éve ismerik a világ leghosszabb versét, a Mahábháratát.”

-/-

Az ilyen szövegre meg én aztán – főleg abban az életkoromban – különösen be tudtam kattanni, ez pont az az információ volt, amire vágytam, ez a nő szemlátomást a sorok közül is tudott olvasni, ugyan- ha kicsit hézagosan is, de volt valami holisztikus képe a világról. Amúgy is egy csomót segített nekünk a frissen vásárolt Sinclair számítógéppel, ami jó bevezető volt a későbbi Commodore 64-hez. főleg Nicolas de Angelis hallgattunk rajta, ami valahogy Zefirellit, meg Olaszországot szimbolizálta, a fene sem érti.

Nicolas_de_Angelis__Quelques_Notes_Pour_Anna.mp3

Annak idején minden össze vissza volt, betemetett bennünket a világból szaggatottan beszűrődő információ...

S persze mondott egy csomó kiábrándító marhaságot is, mint pl. azt, hogy „Amerikában nincsenek svábbogarak.”

Viszont mikor mi már úgy-ahogy sínen voltunk, ő meg bajba kerülhetett, otthagyta a Campót, bujkálni kellett újra, valahova Németország felé fújta a szél. Egy kis presszó teraszán találkoztunk vele, szomorúan nézett ránk, kicsit szörnyülködve, mint aki sajnálja azokat, akik arra készülnek boldogan, hogy belevágjanak valamibe, amiről csak ő tudja, hogy az mi...

A lepusztult menekült Campóból egy tengerparti hotelbe

Valójában mi nem sokat voltunk odabent. Piszok, szemét, büdös, s balhékkal tűzdelt zsidvásár volt az egész, nekünk meg ott volt a kisautó, a kis ötszázas Fiatunk, s pénzünk is volt autókázni. Elmehettünk volna mi is, mint annyian a környékre szüretelni, minimál bérért, de ehelyett inkább le egész Nápolypolyig összecsatangoltuk a környéket. Ponza, Capri, Pompei, csak hogy egy párat említsek. S ezzel párhuzamosan óriási húzással, meg egy hatalmas csokor virággal kifaszoltam, hogy az ügyintéző néni kirakott bennünket egy tengerparti kis hotelbe. Ahol a kis szobánk erkélye az alattunk lévő tengerre nézett, pár méterre. Tisztaság, rend, és jó koszt várt ránk nap mint nap. Ennek ellenére kirándultunk is, s persze ügyintézni be-be kellett mennünk a táborba is néha.

Reményteli várakozás. Latina, *Hotel Fogliano*

Olaszország, oktatás, a nagykövet felesége Amerikáról beszél

Tervezetés, álmodozás, ábrándozás, egyfajta hit egy létező, jobb világban. Ez meglehetősen sokáig eltartott, csupán egy évtized múlva derült csak ki, ezek is lehetnek csupán illúziók.

Minden attól függ. Az ember végül is igyekszik összeszededegetni azt, ami neki fontos, s a szerencse na meg a hajlamai és képességei sok mindent meghatároznak. Biztos van nem kevés olyan ember, akinél valahol át tud ez az egész billenni a túl oldalra. Amerikaivá, németté, vagy bármely más ország fiává tud válni. Nálunk ez nem volt egy előre elhatározott dolog. Nem mondtuk se ezt, se azt. Azt mondtuk: attól függ mit tud ez a világ nyújtani. Ismereteink alapján az egyáltalán nem volt kizárt, hogy valóban találunk egy szép új világot, s elképzelhető volt még az is, hogy annak maradéktalanul a polgáraivá fogunk válni.

Bár a kontraszt óriási volt, mindjárt az elején kénytelenek voltunk érzékelni azt. Ez egy developed része volt már akkor is a világnak, mi meg egy elmaradottból jöttünk. Először is a saját fantomjainkkal kellett megküzdenünk. Azokkal a rossz, de számunkra akkor nagyon is reális hiányérzetekkel, amiket a nincstelenség, az elmaradottság rakott ott ránk, előző életünkben.

CAPRI

ITÁLIAI KIRÁNDULÁSOK MEG EGY NÉZŐPONT VÁLTÁS CAPRIN.

kirándulásokat először akkor kezdtünk tenni, amikor nem akartunk a Campóban ücsörögni. Ez először a latinai menekült táborból, majd a Hotel Fogliánóból, később pedig, az olaszországi harmadik lakóhelyünkről, a Róma melletti Monttana-Rómából történt. Szép lassan felfedeztük a környék kis hegyi falvakat, Sermoneta-n, s többi csodásabbnál csodásabb szigetet, , amelyekhez még hasonlót is később hiába kerestem egy másik nyugatra néző tengerparton, bár ott is voltak szigetek, de semmitmondóak, s ha bár ott is szép volt a tenger színe, de még csak meg sem közelítette ezeket. Palmarola és Ponza szigeteire gondolok, egy olyan tengerben, egy olyan szárazföldről jól láthatóan, egy olyan festői, bensőséges és lírai környezetben, mely örökre megszabja és meghatározza az ezzel kapcsolatos elvárásaimat. Pedig akkor még nem voltunk minden szigetek legszebbikén, Caprin.

Onnan telefonáltunk, kissé illumináltan az apósomnak haza, elújságolva földöntúli elragadtatásunkat egy szép új világtól. Nem tudom azóta sem, vajon ez milyen befolyással volt, és vala, a mostani nem túl jó, mondhatnám semmilyen kapcsolatra, ami közöttünk van.

S itt esett meg

az az emlékezetes beszélgetés vele, az őrnagy elvátárrsal, gyerekeink városi elöljáró nagyapjával, aki sírva kinyögött – „elintézek mindent, csak gyertek haza. Elintézem, hogy semmi bajotok nem lesz Menjünk vissza, mondta a vb. titkár is.

Ez nem sokkal később furcsán igazolást is nyert, amikor ez a tanácsi elöljáró, aki ráadásul jogász is volt, aki maga is üzente, csak menjünk nyugodtan haza, mindenki nagyon szeretné, szükségük van ránk, s mindent elintéznek, hogy semmi baj ne legyen.

„S emlékszem, ahogy kuncogva egymásra, meg a gyerekekre néztünk a Jillel, s mondtuk, hogy nem, bocsánat, de mi már Amerikába megyünk, eszünk ágában sincsen, s alig vártuk, hogy véget érjen a telefonhívás, hogy a szenvedés több mint harminc évi nyűgét, most és mindörökké kiröghöghessük magunkból! Végre a szó tág értelmébe szabadok lettünk.

Ez azért jól esett, de természetesen eszünk ágában sem volt, maga az Újvilág várt ránk.

Így ez lett az a hely, s persze különösen nekem! - ahol a szép reményekkel kipárnázott fene nagy jódolgomban, most végre, jó alkalom nyílt visszatekinteni az otthon eltöltött, több, mint három évtizedre, abban a szülőföldzárkában eltöltött, „egész magyar életemre”.

2. FEJEZET

**SZÜLŐHAZÁBA ZÁRVA,
AVAGY 35 ÉV OTTHON**

EGY VISSZATEKINTÉS AZ ELHAGYOTT OTTHONUNKRA

A GYEREK ÉS IFJÚKOR MEGHATÁROZÓ HELYSZÍNEI, ESEMÉNYEI

„Everything belongs to me because I am poor – Kerouac”

(Minden az enyém, mert szegény vagyok)

1950. MÁJUS 18. BUDAPEST, CSILLAGHEGY

A szüleim gyümölcsöző együttléte

randevú egy tejivónál

azóta is valahányszor megpillantok egy ilyen népétkezdetkezdet, valami misztikus érzés kerít hatalmában, hogy miért pont itt. Mi köze a tejnek énhozzám? mikor persze a mai napig szeretem, de hogy ennek köze lehet az én létezésemhez? Valahogy túlságosan nem-romantikus, nem? De, magamban persze belekevertem én mindent, Indiát is a tehenével, meg ezt a fehér nedűt, ami nélkül állítólag mi, a kételtűektől fölfelé mindannyian, egyszerűen nem lennénk. Főleg mi humanoidok. Tehát, föl lehet ezt az élet hófehér, romlatlan tengerének is fogni. Ez a tisztaságra való hajlam a dionüszoszival szemben mindig is közelebb állt hozzám. Miért, a csillagok állása lehet fontos, ez nem?

Vidékről városba menekült anyámmal szemlátomást semmi más említésre méltó nem történt, minthogy megszámlálhatatlan munkahelyeinek egyikén találkozott az apámmal. Legalább is az én szempontomból...

Ha jól tudom ez egy tejivó volt, ahol dolgozott. Igazi pesti prolilány volt, belső bizonytalanságot takaró erős temperamentummal. piff-puff ponyvákából szedett romantikával, s vagánysággal. Sajátosan erős valóságérzéke volt, gyűlölt minden megjátszást, érzelgősséget, s a formalitás minden formáját. Az akkori, kismizett paraszti élet irgalmatlan realitását könnyedén tudta alkalmazni abba a nagyvárosi környezetbe, ahova fiatalon került. A sok kallódó, simlis meg a proli létben mindennapjaikat rová munkások között pillanatok alatt el tudott igazodni, s nem személyeket, hanem sorsokat látott maga körül. Sajnálni nem sajnált senkit, a világot elfogadta olyannak, amilyenek látta.

Határtalan, vele született empátiájánál fogva mégis rendkívül megértő és jószívű tudott lenni. Sokaknak tetszett a természete, s a határozottsága. Nyilván apámnak is imponált a dolog, s csak később fedezte fel, hogy ez rá mennyire is veszélyes lehet., na erről majd még később...Viszont volt ott még két dolog, ami némelyik későbbi párom által, rám nézve súlyos lekicsinylésként fel-fel volt

emlegetve. Pedig azért mindent nem meséltem el, holott ettől aztán még jobban kikerekedhetett volna a történet, hehe.

S hát anyámnak is lehet ugyan azért tetszhetett, mint jóval később, második feleségének, az akkor még igencsak ködös Albionban. Mert ez a nyugalmat árasztó, nem túl magas, de kelmésen halk szavú, mindenben választékos igényességet sugalló, charmos úriember jó tudott dumálni, s főleg azt a benyomást keltette, hogy ez az ember mindenhez ért. Amikor egy különlegességre vágyó lány, nő, olyannal találkozik, amelyet még nem látott. S elhatározza, hogy na, ezt el nem engedi, ezt megszerzi magának. S hogy miként, azt már csak az ördög tudja, de lényeg, hogy a puszta létem is bizonyítja, valahogy összekeveredtek.

Mese az esernyőről, na, meg az eper-foltom

az esernyő azért fontos, hogy márpedig én onnan a mélyproli leprából származom, s csak ne játsszam meg az úrhatnám burám. Kb. így. Szebben, finomabban, de így érhetőbb. Mert egyszer voltam olyan barom, hogy több, egymásutáni feleségemnek is elmeséltem, miszerint a pár napos csónakházi csövezés alatt, az a bizonyos, római parti csónakraktár néha beázott, s az én édes jó szüleim, ilyenkor egy esernyőt tartottak a bölcsőm fölé, hogy én legalább ne ázzak. S hogy kerültek oda?

Nos, anyám tehetett valami gonoszkodó megjegyzést apám fizikumára, mire ő güzü módjára nekiállt evezni. S hát ki is költöztek ebbe a nagyon inspiratív városrészbe, ahol szinte mindenki valamin szó szerint evezett. S hogy reggeltől estig ezt tudja csinálni, mert amúgy mindenben alapos volt. Nagy változás nem történt, mindjárt odaérünk, hogy miért. De előtte van még egy ici-pici dolog. Már velem szépen gömbölyödő pocival az én jó anyám kint ült egy nyugágyon a folyó partján, s élvezte a Dunáról jövő hűs fuvallatot. Fürdőruhában. S apám huncutkodva a háta mögé került, s egy szem epret dobott neki, - ilyen groteszk viccelődésből még aztán mindannyiunknak egy életen át kijutott, s a kis májusi primőrke meg bepottyant a mamám a melltartójába, de a jobb oldali pántnál kicsit felakadt. Anyám meg halálra rémülve felsikkantott, hogy mi az. S akkor ezt mondta az idétlenül mentegetődző apámnak: „tisztá hülye vagy Pista, most ez meg fog látszódni a gyereken.” S úgy lett, a foltom állítólag pont olyan, mint amit az a gyümölcs hagyott édes jó anyám keble fölött. Később meg is jegyezte: na, fiam, ez az egy dolog, amit rád hagyott apád.

Lelencház meg egy sorsformáló baltacsapás

egy napon például azt javasolta, hogy engem egy lelencházba kéne adni – nem nagy ügy, ő vele is azt történt. Egy csomó előnye van, mindenkinek jobb lenne meg ilyenek. S ezt valami állati természetességgel tudta mondani, bárkit azonnal meggyőzött volna, De, nyilván anyám személyes, gyerekkori

kivetettségének következményeként – az ő súlyos megnemértésével találkozott, ami először vitává, majd egy fejére mért baltacsapássá vált, ami még most is meglátszik kopaszodó fején. Én állítólag nem hagytam abba a sírást, apám fölkapott, rázott, „rohadt gyerekezett”, anyám, mint valami rögbijátékos megpróbált visszaszerezni, mire ő visszadobott a kosárba, dulakodás, meglökte anyámat, aki átesett a hevenyészett bölcsőn, estében elkapott, s velem együtt a földre zuhantunk. Egy pillanatig így feküdt, engem a levegőben tartva. Apám megrökönyödve előre hajolt, s jobb kezét előre tartva valamit igyekezett mondani, de mikor meglátta anyámat, belé fagyott a szó. Igazándiból már semmit sem kívánt közölni, inkább körülnézett, hova is menekülhetne. Mert közben anyám kicsit arrébb tolta a kosarat, alám hajtotta a takarót, s a földre tett. Aztán komótosan hátranyúlt, hogy az ott lévő farakás mellől kiemelje a kis baltát. Innentől már a Balkánon voltunk, s nem kellett ide semmilyen hatáság, hogy a nőt megvédje, megvédi az magát, sőt. Apám mintegy békülékenység jeléül még igazítani próbált a bölcső lábán, de ezt pontosan nehéz volt követni, s később se lehetett tisztázni. Ő jót akart, csak az a barbár nővel nem lehet bírni. ezt a magyarázatot hagyta rá későbbi, angol nejeire, meg mindenkire, még saját leszármazottjaira is, engem kivéve. A mamától nekem ez a változat maradt meg: Pont a homlokán érte a balta foka még mondta volna, „na, de cicuká...”. Elvitte a mentő, anyám majdnem börtönbe került, de csak elváltak...hogyan hol, és hogy az már nekem kimaradt a krónikából, s nagyon nem is érdekel. Tény az, hogy a Csillaghegyi csónakházban való csövezés után, anyám velem a „Bógi” dédnagyanyámhoz költözött. Nekem déd, anyámnak meg a nagyanyaja volt. Viszont, volt ott még egy, - nem is olyan lényegtelen epizód.

Egy disszidálási rémtörténet, nekem az első.

Mindeközben, kiutat keresve apámnak az az ötlete támadt, hogy disszidálni kéne. Először is valami távoli szlovéniai nemesi ág révén egy kis örökséghez jutott, de ezt gondosan mindenki elől rejtegette, s mint később kiderült, az összes pénzt egy lapra tette fel, hogy disszidáljunk. Valami körmondfont történet volt, hogy kiengesztelje, és visszanyerje anyámat, meg netán a becsületét, ki tudja. S romantikát mindig kedvelő anyámnak sikerült beadnia ezt a „tökéletes tervet”, amivel a gazdag nyugatra lehet jutni, miszerint van valaki, aki átcsempész bennünket a határon. Öt és fél éves voltam, tulajdonképpen semmire nem emlékszem. Könnyen lehet soha nem is akartam. Az eseményeket anyám elbeszéléséből ismerem, aki sokszor hangsúlyozta, hogy semmiféle érdeke nem fűződik az elferdítésükhöz.

Eszerint, az előttünk járó embercsempészt szüleim szeme láttára agyonlőtték, amivel az összes létező pénzünk is odaveszett. Napokig bujkáltunk a kukoricásban a jéghideg télben, ahol anyám szinte mindenét rám rakta, hogy meg ne fázzak, ő viszont komolyan megbetegedett. Testileg és lelkileg is

megviselte a történet, s miután nagy-nehezen felkeveredtünk Pestre, a dédnagyanyámhoz, s ő ágynak is esett. Később megjelent apám is, próbálta rábeszélni anyám az újabb távozásra, de ő csak a fejét csóválta. Dédnagyanyám meg örökre kitessékelte apámat, valószínű akkor láthattam utoljára. Ezután jött az, hogy az ötvenhatos események zűrzavarában sikerült egyedül meglépnie. Nem sokkal később életjelt is adott magáról, segíteni is próbált, de abban több volt a bosszúság, mint az öröm. A használt ruhás csomagból anyám éppen csak ki tudta árulni a pénzt, amit a vámért kellett fizetni. Mondta is apának, hogy most már tényleg állítsa le magát, a csomagküldést, meg mindent, s imígyen lényegében megpecsételte apátlanságomat, amit nem is igen bántam.

HÁMÁN KATÓ UTCA, ŐSI ÉLMÉNYEK A SZEGÉNYSÉG GÖDRÉBŐL 1951-1956

Rémek egy pesti prolilakásban

Mintha csak ott, az egyetlen nagyszobánkat elválasztó szekrény hátsó zugában születtek volna, bizonyos szörnyek, és rémlátomások sokáig elkísértek. Két dologra tisztán emlékszem ma is. Az egyik az alaktalan, nem túl nagy, olyan szobányi tömeg, aminek formája nincs, csak valami furcsa nyomatéka, ahogy jön, ellenállhatatlanul és könyörtelenül közeledik, és semmi nem tudja útját állni. Még a behemót, sötétbarna kétajtós szekrény sem. S ilyenkor pisilnem kellett volna, fölkelni a meleg ágyból, kihúzni a nagy, nehéz s bűdös bilit, s abba. Mert hogy a ház közös vécéje az emeleti vaskorlátos folyosó végén volt, kint a jég hidegben. De a rémisztő szörny nyomulása ezt teljesen megakadályozta, s inkább langyosan és édesen behugyoztam, ma már ezt inkább így mondanám. Amiből persze másnap nagy jelenet lett, de az reggelig ráért. A másik az nem szörny volt, hanem egy elviselhetetlenül fullasztó, fűrészporral teli alagút, amelyben egy sárgásfénnel alig derengő égő égett. S én ott kotortam ebben, s nem találtam a kijáratot s felébredtem. S akkor meg ott virrasztottam, vártam a nyomulásra. Aztán egész életemben gondolkoztam ezen. Mert ugye felmerülhetett, hogy valami születés körüli bonyodalom okozhatta, de mint anyám elbeszéléséből kiderült, ez nem lehetett, hiszen császárral születtem. Illetve jöttem mások segítségével a világra, mert a mama pocijában feküdtem nagy lazán, lehet félkönyékre feltámaszkodva, mint aztán olvasás közben, s eszem ágában se volt onnan kitornászni magam. Kis, filigrán anyám ezzel egyetérthetett, s biztos volt valami más oka is. S hát kellett valami uralkodó után elhíresült nyissz-nyassz, hogy most erről beszámolhassak.

Megszólalás

Sokan nem hiszik el, de későn kezdtem. Lehettem vagy három - négy éves, s már bizony meg is nézettek valami gyerekpszichológussal, vagy mi. De mondta, hogy minden oké, azért majd előbb utóbb összejön a dolog. Fizikai bajom nincs. S tényleg, a szubjektív élettélményem mindig is a szemlélődés a megfigyelés, s nem a nagy duma köré csoportosult. Még kicsi voltam nem engedtek le az utcára játszani, így hát fönről, a harmadik emeleti, utcára néző ablakunkból hallgattam az utca zajait. S szerencsére volt ott egy érdekes hangú anyuka, akinek furcsa, elnyújtott hívása kiemelkedett a többi hang közül. Nyilván fogalmam se volt mit is jelent ez, csak álltam az újra és újra fölhangzó hívásra, ahogy ez a nő a gyereket hívta haza. Semmilyen sürgetés nem volt abban, s csak azt ismételte, mint valami embermadár, hogy „jóska, jóska”. S a dédim épp a mögöttem lévő széken ülve azon töprengett, hogy mi a fene is lehet a baj velem, amikor egyszer csak az elnyújtott hívást után ismételve én is kikiáltottam az ablakon, hogy „ókka, ókka”. Aztán hátra fordulva az öreglányra néztem, állam a nyakamba szorítva, a hatalmas vakmerőségtől szemlátomást elszégyelve magam, hátra, a sötét szoba mélyén lévő nagyszekrény mögé futottam elbújni. Jó darabig elő sem jöttem. Közben jóságos, s egyébként rendkívül finomlelkű és halk dédim mind a százhusz kilójával kirohant a körfojosóra, s ott kurjongatta: ez a gyerek megszólalt, édesjőistenem végre megszólalt, azt mondta, hogy „ókka”!

Lassan megtelt a függőfolyósó emberekkel, s lassan sikerült kis magyarázattal megérteni mi is volt az a bizonyos, első szó. Hát egy elharapott, becézett keresztnév, a Jóska.

Rezsón rósejbní.

Az egyetlen, nagy, egyajtós szekrényünknek volt egy alsó fiókja, ezt húzta olykor ki, fejel lefele félig visszatolta, rá a rezsót, s a lábasba egy akkora nagy szelet krumplit sütött, ami csak abba belefért. Egyszerre csak egyet. Engem odaültetett, s néztem. Mikor kész volt, akkor addig fújta, míg ki nem húlt s odaadta nekem. Amig ettem, a másikat sütötte. Mikor kérdeztem ő miért nem eszik, azt mondta, hogy ő már evett, s nem éhes. Ezt a mondatot egész kamaszkoromig ismételte, mikor is már nem vettem be többé, s valamit már ő is csipegetett. A „csontosát szerette”, arról jó volt a húst szopogatni. Ez volt a másik. S hát valami rémlik, hogy ott a kumplisütésnél, csak két darabunk volt. Elég nagy, de csak kettő. Ha meg szakadok, se emlékszem többre.

Zsíroskenyér kovászos uborkával.

Nem sokkal a fentebb incidens után, miután anyám kifürkészte a szomszéd mélyedésben lakó népes prolicsalád körülményeit, nekem is megengedte, hogy lemenjek játszani. Ebben a két oldalról macskaköves rampával határos mélyedésben lovaskocsikat hajtó fivarosok laktak, s az udvarban nagy,

gumikerekű stráfkocsik, az istállóban meg engem paripákra emlékeztető fuvaros lovak voltak. A népes gyereksereg itt bujkáltunk, fogócskáztunk egész nap. Mikor megéheztünk akkor kaptunk egy darab zsíros kenyeret, rajta egy szelet kovászos uborkával. S hát soha nem feletem el, hogy a zsíroskenyér eme első variációjával miként okoztam sokkot anyámnak, mikor szemrehányóan kérdőre vonhattam, hogy vajon mi miért nem eszünk soha ilyet, mármint uborkát. Ilyenkor a köztudottan értem a szívét-lelkét kitevő és nagyon is körültekintő anyám apró darabokra esett szét, megígérve, hogy ezután soha nem lesz hasonlóban hiány. A másik zsírosdeszkás élmény jóval későbből, az izsáki nagyanyméktól való, ahol meg azt újságoltam nagy lelkendezve, hogy a Mami, a nagyanym kenyerere menyivel finomabb, mert olyan jó vékonyan van rajta a zsír.

„hát, azannyakurvajómindenit a vénkurvájának, hát hallott már ilyet valaki, sajnálja attól a kisgyeröktű – ilyenkor átment ottani dialektusba – még a zsírt is. Az úrhatnám hétszentségit, pedig nem neki kő megdógozni érte”.

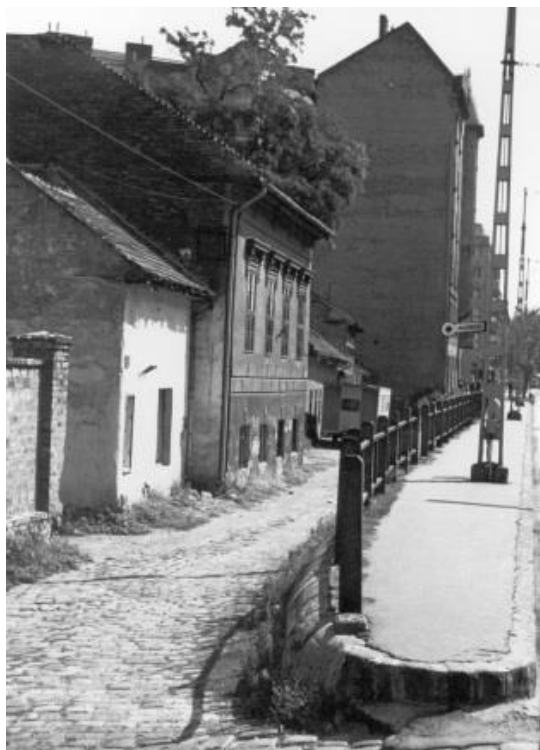
anyám pasija, akit hiába sírok vissza

igen, ez még itt történhetett, mert nagyon is jól emlékszem, ahogy anyám kifordult a kapunk alól, s a pacák után rohant. Emlékszem arra az éjszakai utcaképre, a gyér utcai megvilágításban megbúvó Haller utcára. Mert hogy valahonnan a mama leakasztott egy pasit, aki baromi kedvesen egész este játszott, birkózott, bukfencezett velem, aztán meg anyám meg valamiért mégiscsak kirúgta. Gondolom valami balhé az ágyban történhetett, de akkor én nagyon kiakadtam, és bömböltem, mint egy kis majom, visszakövetelve a pacákat. És csodák csodája a mama visszahozta! Igen ám, de én már addigra hulla fáradt lehettem, s tisztán emlékszem, már mennyire nem is érdekelt a dolog. S persze reggelre az alak már megint nem volt ott. Utána még volt pár apaszerzési kísérlet, de egyik sem volt komoly. Jöttek mentek az ürgék, de addigra már a mamával megegyeztünk, hogy én jól vagyok apa nélkül is. Mosolygós, kiegyensúlyozott utcagyerek lett belőlem, sok baráttal, s teljes elfoglaltsággal. Voltak keserű óráim s „hajde sokat sírtam sej, a mások ajtójánál,” ahogy később ennek a kis cigánydalnak a dúdolgatásával illusztráltam másoknak, mi is volt velem akkor a helyzet.

A Gödör farkaskutyája

Valaki bejegyzése a helyről, amiről kiderült, hogy tényleg „Gödörnek” hívták ...a gödörben az '50-es évek vége felé is fuvaros lóistálló volt...arra jártam mindennap a gimibe., írta az illető.

S így nézett ki: mi az emeletes ház valamelyik felső emeletén laktunk, valószínű, ami szemben látható

Az udvarban meglévő, ki tudja milyen kincsek őrzésével egy jókora, rövid láncon élő, velünk gyerekekkel nagyon barátságos, jókora farkaskutya a Rexi volt megbízva. Nos, egyik nap ez a pompás őr, híg moslékjához egy nagy csontot is kapott, én meg szokásos módon pont megakartam simogatni. Mire csontját leejtve kinyújtott kezembe harapott. Amitől aztán én úgy megijedtem, hogy az egyik lovaskocsi alá menekültem, amihez le kellett hajolnom. Meggörmtyedve ballagtam alatta végig, s mikor már azt hittem felálhatok, meg is tettem. De a nagy vaskeretbe csavarozott súlyos plató még nem ért véget,

én szerencsétlenségemre a fejem tetejét meg a halántékomat is jól bevertem. S így, a kutyaharapással ebből egy kiütés lett, mert elájultam. És cirkusz, mert mindenféle rémhír röppent fel, hogy a kutya meg akart ölni, és hasonlók. Egy darabig nem is értették mi bajom. De aztán anyám a helyt és a szereplőket illető, súlyos átkozódásai és szidalmi közepette elvitt a mentő, fölmostak, kaptam tetanuszt s a végén gézturbánnal a fejemem, anyámmal hazavillamosoztunk.

Anyám és én

Az én édes jóanyám, csórikám, az ritkán volt velem, mert hogy dolgozott. Csinált az mindent, amit elé raktak. erős volt, szívós és agilis. S imádták mert kereste a munkát. Most csak annyit, hogy olykor mindkettőnk nagy örömeire felbukkant, s akkor testileg- lelkileg teljesen együtt voltunk. Fölvett, vagy nem, de mindig magához ölelt, puszikat adott, meg olyanokat mondott, hogy én vagyok az ő életének értelme. Ezt pontosan nem értettem, de azt tudtam, hogy nekem szól, s valami jót jelent. És mindig, de mindig meghajlgatott, és mindig, de mindig megértő volt.

És bizony, volt, hogy rohanni kellett, hogy bepótoljon, vagy kijavítson valamit, amit velem történt, vagy amit nagy lazán elkövettem. Na, majd erre még visszatérünk. Most inkább csak azokra a meghitt pillanatokra emlékszem, amikor csak úgy voltunk, s nem volt balhé.

Gyógyszerbeszedés

Nemsokkal aztán jöhetett első emlékezetes vészhelyzetem, amit anyám dilibogyóinak elszopogatásával érdemeltem ki. Édes jó anyámnak ugyanis fogalma sem volt, hány darab lehetett, mert hogy csak hullámvölgyei egyikében kapott be egyet-egyet. Én meg kicsit bekómált rongybabaként semmi értelmes referenciát nem adtam, úgyhogy egyszer csak arra ocsúdtam, hogy egy iszonyatos gumicsövet dugnak le a torkomon, valami langyos rettenetet, akár sós tengervíz is lehetett, nem tudom, öntenek belém, és hányok, mint a lakodalmass kutya. Lassan észhez is térhettem mert még emlékszem a nővérek fontoskodó fejcsóválására, na meg anyám duruzsoló dorgálására, ahogy ölében hazafelé cipelt.

a Hallertéri piac meg az eperevés papírzacskóból

hazafelé az óvodából megálltunk a hallertéri piacnál, ahol anyám vett nekem pár szem földiepret, megmosta egy nyomós kútnál, ki tudja honnan szerzett valahonnan porcukrot, s abba kellett a szemeket mártogatni. Érdekes, hogy ő valamiért nem szerette, ezt mondta nekem. Úgyhogy csak én eszegettem, a lábam lóbálva, egy kerti padon.

anyám pasija, akit hiába sírok vissza

igen, ez még itt történhetett, mert nagyon is jól emlékszem, ahogy anyám kifordult a kapunk alól, s a pacák után rohant. Emlékszem arra az éjszakai

utcaképre, a gyér utcai megvilágításban megbúvó Haller utcára. Mert hogy valahonnan a mama leakasztott egy pasit, aki baromi kedvesen egész este játszott, birkózott, bukfencezett velem, aztán meg anyám meg valamiért mégiscsak kirúgta. Gondolom valami balhé az ágyban történhetett, de akkor én nagyon kiakadtam, és bömböltem, mint egy kis majom, visszakövetelve a pacákat. És csodák csodája a mama visszahozta! Igen ám, de én már addigra hullá fáradt lehettem, s tisztán emlékszem, már mennyire nem is érdekelt a dolog. S persze reggelre az alak már megint nem volt ott. Utána még volt pár apaszerzési kísérlet, de egyik sem volt komoly. Jöttek mentek az ürgék, de addigra már a mamával megegyeztünk, hogy én jól vagyok apa nélkül is. Mosolygós, kiegyensúlyozott utcagyerek lett belőlem, sok baráttal, s teljes elfoglaltsággal. Voltak keserű óráim s „hajde sokat sírtam sej, a mások ajtójánál,” ahogy később ennek a kis cigánydálnak a dúdolgatásával illusztráltam másoknak, mi is volt velem akkor a helyzet.

Egy fuvaros leesik a stráfkocsiról és a kerekek alá kerül, öt éves vagyok,

Mint a részletesen ecsetelt krónikákból később kiderült, hogy már bizony a mi szomszédságunkban szenesemberek laktak a családjaikkal. Nehéz, koszos, lenézett munka volt ez, s a lakosság által közismert tény volt, hogy egy ilyen kormos arcú ember az estére leissza magát. A kocsiszínbe vezető, nagy, makadámkockákkal kirakott lejtőn pedig billegett, imbolygott a szeneskocsi. S egy szép napon, az egyik munkás lecsúszott a keskeny ülésről, s a kerekek alatt kötött ki. Társa meg hózni, meg üvöltözni kezdett, mire az egész pereputya kitódult, köztük az éppen ott játszadozó jómagam is. S ott hengergőzött bamba pofával a manusz, ahogy a domború hátú köveken hullámozva görgettem magam előtt a kerék, mire nagy nehezen a nyertő, habot horkantó szeneslovak hátratántorásától végre megállt. S egy pillanatra felvillant lehorzsolódott homloka, karja, s mint egy fénykép, a jelenet örökre ott maradt az én emlékezetemben. Sokkoló élmény, olyan, mintha a valóság tükrébe egy jókora követ dobtak volna, s émelyítően összetört. A sötétben érzett szörnyeteg mellé most a világosból is előkerült egy, s arra utalt, hogy a rémség bárhol megtörténhet, s ott találhatjuk magunkat pőrén, és kiszolgáltatva, s nyomorultan. Mert nem volt elég rémes az egész, egy pillanatra mintha az idő megakadt volna, s nem elég, hogy az egész egy erős, felnőtt férfival történt, de egy pillanatra ez összesereglett felnőttek arcára is a tanácstalan döbbenet ült ki. Ez volt az első eset, mikor furcsán egyedül találtam magam a felnőttek világában.

kifli Hóvirág sajttal, a kis teherautón, amivel anyám az óvodába húzott

volt egy kis fakerekű teherautónk, amire anyám egy madzagot kötött, s minden reggel azon húzott az oviba. Még ma is tűnődöm, vajon honnan faszolhatta? Mindegy. Útközben megálltunk egy tejivónál s vett nekem egy szelet Hóvirág sajtot, meg egy sóskiflit. S a piac felől jövő reggeli napsugarak, a fakerekék zörgése, a kifli és a sajt íze nekem megmaradt az életben olykor fellelhető, örök harmóniának, amiért érdemes élni.

óvodásként egy öreglánynál

egyszer valamiért egy mentálisan valószínűtlen béna öregasszonyra bízott. Ezt azért gondolom, mert többnyire ki szoktam jönni mindenkivel, unatkozni se volt a sajátom, de még most is úgy emlékszem erre vissza, hogy a rosebb kerülgetett, mert olyan hervasztó volt ott minden. Ezzel együtt nem voltam egy panaszkodós gyerek, de anyám kiszúrta a dolgot, s hamarosan ki is mentett onnan.

Költözés, s az oka

a körfolyosós, kintiklotyós, öreg bérház kezdett életveszélyes lenni, úgyhogy nekünk lehetőséget adtak, hogy felújítás idejére a most épülő új, lakótelepi tanácsi lakásba, Zuglóba költözzünk. Sok cuccunk igazán nem volt, de így is megviselt bennünket, mire áthordtunk mindent, s anyám a fejébe vette, hogy márpedig mi vissza nem megyünk. Úgyhogy fogta saját nagynanyját, a Bógit, meg ötéves jó magamat, s betujáztunk a hivatalba. Aztán a két nő kikutlotta a beadványt, s úgy lett: megkaptuk a kéglit, nem kellett visszamenni a büdös és sötét Hámán Kató utcai lukba. De közben még valami történt... Egy nagy, meg egy kicsi. Kitört az „ellenforradalom”, meg elvesztem.

Az elveszés

Hámán Kató és Mester utcasarok, 1956 szeptember, még a forradalom előtt pár héttel.

„persze akkor én még ezekről a dolgokról mit sem tudtam, de az biztos, hogy ott én elvesztem. Elveszítettek, anyám meg a dédnagynyám. Zuglóba, a város másik felére költöztünk, de úgy döntöttek, hogy az első félévet még abban az iskolában járjam ki. Éppen mikor ki ért rá jött értem, de valamit összekeverhettek. Kijöttem a suliból, kémleltem körbe, senki. Kicsit vártam, jöttek mentek a villamosok, de egyik nőm se szállt le, s kezdett el lépkedni felém, hozzám. Kimentem a sarokra, voltam én már erre, s megálltam a járdán. Senki. Visszamenetem az iskola bejáratához, nehogy valahonnan máshonnan jöjjenek, s elkerüljük egymást. Amúgy sem volt szabad tovább mennem. Lassan az utolsó gyerekek is elmentek, egy tanár szólt oda hozzám. – hát te? Aztán egy ember

lökött meg, majdnem elestem. Te mit csinálsz itt, miért nem mész haza, mindjárt sötét van. Később fotózás közben sokszor eszembe jutott ez a kép. A hely, ami soha olyan nagyon nem érdekelt, hiszen mindig rohantunk, most megállt, kezdett kitágulni, s mint a kép a hívóban minden részletében előjönni. Házak, járművek, a forgalom, az emberek, s az ég, ahogy lassan szürkülni kezdett. Mikor az utcai lámpák kigyulladtak, mintha valaki tarkón vágott volna. Furcsa volt itt állni, ezt a pillanatot később, már a villamosról szoktam megcsodálni. Az épületek lassan kezdtek fölémhajoni, mintha személnének. Vizsgálának, kérdeznének. Nem tudtam válaszolni, egyre kisebbnek éreztem magam, egyre távolibbnak, most én voltam az a valami, ami el szokott menni, személy, aki otthagyt, iskolában, óvodában. Most én mentem el, kimentem a helyről, amit ismertem, ki valami idegen figyelem központjába, ahol nem ismertek, ahol nem lehetett kérni, szólni, mert senki sem reagált rám, nem reagált rám, csak valami nagy közömbös szem bámult mindenhol. Valahogy központja lettem mindennek, mindennek, ami közömbös irántam. Láttam egy rendőrt, integetett az útkereszteződésben, tudtam mit csinál a rendőr, de semmi köze nem volt hozzám, nekem se hozzá. Pont olyan közömbös volt, mint a fák, az utcalámpák, a hadonászása sem változtatott ezen. Nem volt más hely, ahova bújhattam volna, mint egy rés egy hirdetőtábla meg egy fa közt. Ide bújtam be, s lassan álmodni kezdtem, ébren, figyelve a filmet, ami zajlott Körülöttem, nélkülem, rajtam kívül. A kérdéseim lassan kihunytak, elaludtak. Üres, térben voltam, csak azt éreztem, hogy kezdek fájni. Az emberek arca lassan foltokká vált, elképzelhetetlenné lett, hogy valaha ebből az egyre inkább elmosódott szürkéségből, hang és szag kavalkádból egy ismerős arca bontakozhatna ki. Kicsit kibújtam s fölnéztem föl a falakon, egész az égig. Már nem láttam a választóvonalat közöttük, egybemosódtak. Visszabújtam hát, fejem a térdemre támasztva. S egy kép jutott eszembe, egy mélyhangú pacák, gondolom anyám egyik pasija, egy nagyon határozott, de figyelmes fickó levitt a kavicsos Dunaparra. Szép napos délután volt, gondolom ott szerethettem meg a kőolaj és kátrány szagát, ami majd később a villanyoszlopokhoz vonzott, amikre felmásztam, meg a vasúti talpfákhoz, amin a rozsdabarna tehervonatok jártak. Amikkel messzire vitt, máskor még messzebbre vitt volna a kedvem. Egy kis, víz koptatta, hal alakú fadarabra letem, amelyen úgy dagadtak ki az erek, mint nagyanyám kezén. Ezzel játszottam, mikor a pacák megszólalt. – na ez most már nem kell, gyere, megyünk haza, esteledik. S a fadarabot a sodrásba dobta, Néztem, hogy bukdácsol lassan el a távolba.

Itt van a fia asszonyom, jól van. éppen pisilt s a hátizsákját vette észre a kollega, aki a sarkon teljesített szolgálatot. Sárgásan világított a mennyezetről világító égő, elmosódott rendőrcokok néztek rám a sakktábla fölött, mosolyuk kicsit torz, gumilarc szerű volt, pont úgy, mint anyámé, dédnagyanyámé, akik fölém hajoltak, s valamit gügyögtek hozzám. Néztem őket, ismerősek voltak, de többé nem azok, akikkel egy voltam. Ők örökre eltűntek.

1956-62 ZUGLÓ 1956-1962 6-12 ÉVES KOROMIG, MARTOS FLÓRA UTCA

SZABAD ÉS BOLDOG GYEREKKOROM EGYÉB JÁTSZÓTEREI, JÁTÉKAI, A GRUND ÉS A LÓVERSENPÁLYA

A lóversenypályát a grundon keresztül lehetett megközelíteni, ami a környező gyárak szétbarmolásáig egy unalmas sitt lerakat volt, a kincsek csak később érkeztek, s főleg ruszki katonai teherautókon. De addig is átbukdálóztunk ezen a több futballpályányi senki földjén, kivéve, ha az elején valami szorgalmas akárki nem ültetett zöldborsót, amibe beleültünk, s miközben hülyére zabáltuk magunkat az éltető vitaminforrással, megvitattuk kinek cseperedik jobban a gatyából kikandikáló – micsodája. Egyelőre hívjuk csak annak. Egyikünkkel vastagabb volt, a másikunké hosszabb, de hogy melyik, az legyen anyáink, meg a későbbi nőink titka. Aztán felmászunk a betonkerítésre, ami olyan két méter magas lehetett, s a túloldalán némi bokor, de azon túl meg pázsitszerű fű volt, ahol néha egy pár lovas elvágatott. Ilyenkor persze lebújtunk. Amúgy csodás béke honolt a tájon, az öreg őr elől meg könnyen kiugráltunk a kerítésen. Sőt, halálra cukkoltuk, mert úgy mentünk, futottunk! A kb. öt centis létesítmény tetején, mint a cirkuszi akrobaták. De amúgy nem azért jártunk ide, hanem ugrálni, meg elbújni. Ugyanis óriási, több emelet magas szalmakazlak voltak, amire a keresztülvetett dróton könnyedén fel lehetett húzódkodni. S leugrani. Le, a tövébe letúrt szalmaágyba. Aztán az oldalába alagutakat fúrtunk, beljebb kitágítottuk, mint egy barlangot, s ott cigiztünk. Nagyon büszkék voltunk a telepített konzervdoboz találmányunkra, mert soha semmi nem gyulladt fel, kivéve néha a szempillánkat és szemöldökünket.

grund,

Mályva tér, találkozás a szexualitással

Ahol most egy óvoda áll valószínű ott lehetett az az elhanyagolt üres telek, - volt egy nagy cseresznyefa is, jó ismertük, s ahova két középkorú, netán italos ember, szerelmespár betévedt és dugtak. S pillanatok alatt, mint a futó tűz terjedt a hír, s gyerekek tucatjai leste őket a bokrokból. Talán ez volt az első „pornó+ jelenet, amit láttunk, különösebben nem túl sok részlettel, egy férfi feküdt egy nő szétterpesztett lábai közt, s pucér fenéke föl-le járt. De mi azért pontosan tudtuk mi történik, és soha nem felejttem el, - gondolom a többiek sem, hogy micsoda felkavaró, torokszorító, szívet tépő, fullasztó érzés is volt a nemzés eme ikonikus és enigmatikus látványa.

Foci, lábtengő, fejelés, kötél, lasszó,

A gázóra szekrény.

se saját szobám, szekrényem semi ilyesmim nem volt, így egy tágasabb térben kellett ezeknek utána nézнем. szükségem volt egy relytekhelyre. Mert volt egy kis faszolt pénzem, bicskám, sztriptíz tollam, nápolyim, csokim, amikre rájártam, s gondosan beosztottam. Egy személyes dolog. Amiről senki sem tud.

Nos a lépcsőházban minden emeleten kis faajtós gázóra szekrények voltak, magasak, de szűkek s fingszagúak. Emberek dugtak ide kulcsot, meg minden nyavalyát. Ruhát, szatyrot stb. s valahogy mindenki tiszteletbe is tartotta, valahogy a másért. Így aztán soha nem evett senki a gázszagú nápolyimból sem.

építkezések

Na, azok voltak még az én kedvenc helyeim. Szabad bejárás volt, úgyhogy végig bóklásztam azok minden zegét zugát, s mindig valami izgalmas felfedezést téve. Anyagot, folyamatot, szagot, káosz és rend átmenteit, az ember hangyamunkájának folyamatos változását.

Lábficam,

Egy délután, valamikor késő ősz lehetett, mert már esteledett, egy épülő ház második emeletéről ugráltunk le a meszes gödör melletti homokrakásba. Már az össze többi gyerek megindult hazafelé, mikor én mégegszer fölrohantam a lépcsőn, s leugrottam. S biztos a kapkodástól, valahogy rosszul érkeztem, mert rendesen kifcamodott a bokám. Egy darabig ki sem tudtam húzni magam alól, csak feküdtem a fájdalomtól. Sehol egy lélek, s lassan teljesen sötét lett, amikor szerencsémre egy házaspár megtalált, s hazacipelt. Két hétig vizesborogatással feküdnöm kellett, ami szörnyű büntetés volt. A világ, és különösen anyám előtt is szégyelltem magam, én a nagy vagány, hogy bénázhatott ekkorát.

elnevezték...

kedves nőrokonom esete a Schillingivel

gyerekkoromban a dédnagyanyámnak volt egy szeretője, bizonyos Schillingsky János, akinek viszont volt egy családja, valahol Páty környékén? régen valami regénybe illő nagy lovestory lehetett, mindenféle montecarlós kaszinókban állnak gyönyörű kalapokban, óralánc, szivar. nos ez a bányatulajdonos? bácsi, - régen nagyon sok ilyen volt - valami rendszerváltás áldozat lett, s egy egyetemen? főkertész? s néha megjelent egy régimódi aktatáskával, amiből ceremónia közepette egy jó darab Bácskait húzott elő, s azóta gyengéden én is szeretem. ilyenkor kidobtak a nagy, szalmazsákos ágyból, mert a két öreg, - valamit huncutkodott. halottam a másik szobából. Kicsit mintha sajnálkoztak volna rajtam, amit viszont nem értettem, hogy az vajon mire is

vonatkozott. Olyan furcsa májfoltos keze volt, én még olyat sosem láttam. A dédnagyanyám aztán elköltözött Izsákra, és ott nézelődött a hajnalkákkal fölfuttatott verandán, amíg meg nem halt, de ez egy külön történet. Nos, akkor még mindig nekem háttal, nyögve öltözött, hatalmas harisnyakötője és fűzője sok időbe került mire magára öltötte. Szerettem óriási fenekének két félkaréját is, megszokott, otthonos volt számomra. Feküdtem a süppedt szalmazsákon a dunyha alatt, s cseppet sem zavart az a mindig feszültséget keltő tény, miszerint a lábaimon lévő piros foltokat a rejtélyes poloskák okozták. Olykor bepisiltem, ilyenkor enyhe dorgálást kaptam, de csak vidéki nagyanyám csinált valódi cirkszt ebből., itt, a pesti dédi nem, mert, nyilván szintén hatalmas szívével, ő annál jobban szeretett.

lekéssük az izsáki vonatot – Józsefvárosnál érjük utol

lassan eljött a falura menés ideje. Hetek óta nem tudtam aludni. Az akkor azt a híres halasi vonatot lekéstük – a Keletibe?

Az orrunk előtt ment el. Teljesen kiakadtam. Azt hittem, kész, az egész nyárnak vége. S megrugdostam, lehülyéztem- azt hiszem, amúgy imádott dédnagyanyám.

Aki, viszont, méltányolva világfájdalmam, súlyához s korához való tekintettel meglepő rátermettséggel, szerzett egy taxit, s Józsefvárosnál utolértük! Azt már addigra tudtam, hogy anyám soha nem ismert lehetetlent, de most a Bógi is? Fantasztikus volt, a világ ismét szép kerek lett.

Áldásos szerepe az én, s az elkövetkező generációk életében ugye letagadhatatlan. Nekem és anyámnak ő volt az anyánk, a gyámunk, a bankárunk, a lelki és egyéb tanácsadónk, a nagy és dédnagyanyánk, a tűró és türelmes mindenünk. Az eredetileg pesti dzsentrícsaládba született, galamblelkű Rozika ugye, Mária nevű nagynénje külön kérésére kisegítőnek Az izsáki fogadóba került, és sok sok évig ott élt és dolgozott. Mindez azután történt, hogy egy kedves, halk-szavú úriember teherbe nem ejtette, aztán meg sem várva a leánygyermek születését rejtélyes körülmények között hirtelen meghalt. Állítólag egy tyúkszemlevágáshoz használt rozsdás zsilettpengétől – amitől azóta is irtózok. Már olyan is volt, aki azt mondta, ezért van szakállam, ami persze egy baromság. De ne térüljünk el, szóval: akkor még a fővárosban, az amúgy igencsak igényes, s törődős nagy családjánál sikerült Ilonkát a nagyanyámat polgáriba kiiskoláztatnia, hogy hol, az nem teljesen tiszta, de nem is igazán érdekes. Úgyhogy vidékre már ezzel a kinyíló félbe lévő virágszállal került, amitől a falu fiatal férfilakossága harcias vetélkedő sorozatba kezdett, amit végül is első körben az éppen magas lovon odaérkező horvát nagyapám nyert el. Belovagolt a fogadóba, csengett-bongott minden acél rajta, nagy hangon kurjongatott, s fölborította a csökönyös lovat, ha nem engedelmeskedett patkolásnál. Aztán ahogy jött úgy el is ment, mert valami etnikai alapú vendetta

hazaszólitotta, s anyám már valahol a nehezen meghatározható, déli hazafelé menet, a határnál született, csak úgy, menet közben, Kelebián. Anyja, az amúgy nagyon öntudatos, jókora keblekkel megáldott Ilonka szegény meg valamiért berághatott az igencsak furcsa akcentusú rokonságra s, akiket nem is ismert, eszébe jutott sármos kulák gyerek udvarlója otthon, s gyorsan Rózsa Ilona nevezetű későbbi jóanyámmal hazaszekereztek. Aztán alighogy megvolt a lakodalom, a fogadó kezdett lepusztulni az államosítás körüli huzavonában, s ekkora esett az, hogy Rozikám meg Pestre, a mindig befogadó és megértő bohém családjához hazavonatozott. Ott meg egy másik agilis nagynénje fedezte föl benne az üzleti szellemhez szükséges pénzszerűlési készséget, s az akkor Hallerpiacra egy standot nyitottak. Ezt is, meg a kis Hámán Kató utcai lakást is Rozikám örökölte, mikor a nagynéni egy rohadt paradicsomon elcsúszott, elvágódott, fejét egy piaci mázsa éles sarkába beütve, egy pillanat alatt maghalt. S később ez a kis kégli lett, ahova az én, akkor még kiskamasz Rózsi anyám, mostohaapja zaklatása elől, gyalog fölcsúszott.

az én gyerekkorom egy az egekbe nyúló vidámpark volt.

Amikor nem falun, akkor az az áldott elhanyagoltságban lévő városi környezet, s a szocialista városépítés volt a színtere. Anyám egy darabig próbálkozott a napközivel, de annak az lett a vége, hogy mindenki feladta, s a délutánom nagy része szabad volt. Tanulni szinte semmit sem tanultam, illetve pár percet s csak annyira, hogy közepes legyenek. Szegény anyámat állandóan behívták, hiszen rájöttek, hogy nem vagyok hülye gyerek, de nem értették miért nem tudom jobban a leckét.

Aztán rám hagytak, én meg mentem csavarogni. Néha jött velem valami eltévedt gyerek, de többnyire egyedül, úgy sokkal könnyebb volt. Valamiért mindenki beszárabb volt nálam, ahhoz meg nem volt már akkor sem türelmem.

természetesen iszonyú éhesek voltunk mindig. Igazi proli utcagyerekek. S minden megkóstoltunk, s megettünk, amit lehetett. Ilyen volt a vadsóska,

aminek szép üde leveleit összegyűjtöttük, s egymásra rakva haraptunk belőle, mint egy szendvicsből. Csak úgy harsogott a fogunk alatt, a savanykás, üdítő, s valószínű nagyon egészséges zöld. Abban az időben autó nem igen járt arra, úgyhogy se por, se korom, semi nem volt rajta, többnyire tavasszal nőtt a kis vitézi házak kerítésein, s mi azt legelgettük. Soha, senki nem szólt ránk ezért.

padlón átmenés

imádtam az építkezéseken játszani. Egy hatalmas kaland volt. Egy attrakció különösen kiemelkedett, mikor két erkély közé kivettem egy padlót, s az összes többi gyerek teljesen döbbenetére átmentem a hajladozó, rögzítetlen dolgon. Még

rugóztam is a közepén. Sokszor egész falka gyerek követett, hogy megnézzé a dolgot. Öt emelet magasan volt...

„Volt egyszer egy Hármastó, ami négy tóból állt”

Így próbáltam elmesélni azt soha nem halványuló emlékképet, a helyet, ahol megtanultam úszni. Jóval később valaki jót nevetett ezen, ahogy komoly képpel meséltem, mert hogy hát a helyet így hívták. Keskeny nádasszal szegélyezett, fél futballpályányi, apró halastavakról volt szó, valahol Sashalomnál?

S valahogy így nézhetett ki. Iszapos volt, alul tele torzsával, az ember a kis zsiliptól elrugaszkodott, s kutyában úszott egy kis kört. Mindig messzebbre. Később, aztán a „szőnyin, azaz a BVSC sportuszoda nagymedencéjébe levezető lépcsőnél ugyan ez. S mikor már több százszor, ezerszer? Ismételte az ember, a végén először keresztbe, aztán már hosszába is – persze fogadásból – át tudta úszni. Sőt, még keresztbe víz alatt is.

ELSŐ BARÁTOK

Sipekiék.

Sipekiék egy hatalmas proli család volt, nagy csontos apa, munkás, kövér anya, meg sok-sok gyerek, sokkal idősebbek, mint én, annyi idősek meg kisebbek. A Jóska, akivel később találkoztam, még most is ott lakik. Ő lett a

barátom, mert befogadott, mint valami fiatalabb fivért. Az öcs egy évvel fiatalabb volt nálam, később hozzánőt, de akkor én jobb voltam nála: okosabb, vállalkozóbb, vakmerőbb, bátrabb. Nagyon élveztem ezt, igazi kitüntetésnek vettem. Volt olyan eset, mikor a Jóska azzal tüntetett ki, hogy engem elvitt magával, a Lacit meg nem... Se kaja, se pia soha nem volt náluk, pedig majd mindenki dolgozott. Viszont jó volt játszani velük, mert olyan természetes, jó és közvetlen, az utcára nagyon szocializált, természetes gyerekek voltak.

Juci.

Abszolút nem emlékszem a kinézetére, valószínű nyúlánk, csontos lány lehetett, s vele szereztem első szexuális élményeim, ami nagyrészt egymás nemiszervének fogdosásából, nézegetéséből állt, a pincében. Lehet be is ügyetlenkedtük valahogy a kis jószágot, ott, hat hétévesen, de már azért nem teljesen ártatlanul. A kis libidó már kezdett bezsongani. Arra nem emlékszem, hogy szerelmes lettem volna belé. de más lányokban már hajjaj, de még mennyire!

Az árkádok

Nagy terméskővel borított oszlopok voltak, amik az ötemeleteseket tartották, ahol ág lehetett menni a nagy füves részre, az, ahol midig jó hűvös és cűg volt, s kiváló hely fogózni, labdázni, snúrozni, golyózni, meg ilyenek.

Szánkózások

A három és öt emeletes házak pincéinek, illetve óvóhelyeinek kiásásához kitermelt földet jó ideig e majdani emeletes bérkaszárnnyák között halmozták fel, s hála a hatvanas évek nagy teleinek, e kisebb hegyek kisebb kiváló szánkózást tettek lehetővé. Csodás játszótér volt, s mint minden másnál, ez is ott az ablakon kitekintő szüleink szeme előtt. Kis egyszerű mélye szánkóm nekem pont méret volt, ülni is fekve is tudtam felváltva rajta. Reggel kimentem, és sokszor étlen szomjan egész nap mentem föl-le, föl-le, ki tudja hányszor, százszor, ezerszer? S legtöbbször anyámnak le kellett jönni értem, hogy kipirulva, és csurom vizesen föl-rángasson a lakásba. „Na milyen, jó volt”? – kérdezte ilyenkor. Fhű, nagyon, s képzeld el anya, én mentem a legmesszebb, és akkorákat ugrattam, meg faroltam, hogy csak na! – válaszoltam lelkesen. Azt hiszem, hogy én ott kicsúszkáltam, kiszánkáztam magam egy életre. Kérdeztem is később már felnőtt, még mindig gyermekded bárgyú mosolyán csúszkáló felnőtt barátainknak, hogy na mi van, ti mit csináltatok gyerekkorotokban?

Kubikosok, lovak, kordék,

Hét éves lehettem mikor végre kitavaszkodott, eltűnt a sár, s én a hatalmas óvóhelyeknek készült gödrök mentén serénykedő kubikosokat találtam, akik csákánnyal, ásóval és lapáttal a talicskáikat pakolták szorgalmasan, hogy aztán a nyikorgó fa szerkezettel az arrébb várakozó lovaskordék irányában hordják kupacnyi kis terhüket. Megengedték, hogy ott legyek, később meg hogy segédkezzem is, s persze, még a félig rakottat is alig bírtam el, de nagyon is emlékszem az élményre, ahogy sikerült – nagy éljenzés közepette egyensúlyba tartanom, s a lehelyezett padlókon végig tolnom. Ez aztán így is maradt örökre, - valamiért mindig fontosnak tartottam valamit kipróbálni, megtanulni, na meg valakinek a munkájában részt venni, segíteni. Szüleim nem lévén, különösen fontos lehetett számomra a felnőttek, a társadalom legkülönbözőbb rétegeinek társasága, munkája, élete, szokásai, rengeteget tanultam, s a mai napig csupán egy pillanat kérdése felvenni a hangot, és beilleszkedni szinte bárhol, de főleg az egyszerű, póznélküli emberek közé.

Varázsdoboz

Ó, hányszor is eszembe jut, mind a mai napig, ahogy 7-8 évesen, az ablakon kibámulva az isten meglétét firtattam. Kértem, hogy ha kicsit is szeret engem, akkor adjon nekem egy varázsdobozt, gömböt, ilyesmit, - ezt már rá bíznom, amivel az egész világot látni. Zsarolni is próbáltam. Mondtam kiugrok az ablakon, vagy leszúrom magam, ha nem teljesíti, amit kérek. Végül nem tettem meg, de olyan halál komolyan beleéltem magam, oly elszántan gondoltam, hogy biztosan tudtam, hogy annak elégnek kell lenni, ha létezik a mindenható. S hát semmi sem történt, s meglehetősen kiábrándulva egy életen át kellett mindenféle lehetséges médiában összeszededgetnem a világ darabkáit. Mire aztán felnőtt koromban a minden féle kutyúkkal, az internettel eljött az az idő is. S szinte nem telik el nap anélkül, hogy nagy hálával eszembe ne jutna, ime, a Jóisten mégiscsak megteremtette mindezt. S lehet az én ötletemet vette alapul, de az is lehet, hogy nem tudott leállni velem – s a hozzám hasonló kis takanyosokkal gatyázni, inkább az egész világnak megadta, s ami nyilván sokkal több munkát és időt igényelt. De hát itt van, elfér a zsebembe, működik éjjel nappal, s én igazán boldog tudok attól lenni, hogy ezt is megélhettem.

Karácsonyok

Ha nagyon szigorúan vesszük, hát én olyan nagyon sok jóra nem emlékszem. Ha még egy kicsit szigorítunk, akkor egyre sem. S bizony volt mikor elmaradt, mert hogy semmit sem kaptam. Meg kicsit kaptam, meg „nem olyant, meg egyedül, meg ilyenek. S addig addig „sírtam sej, a mások ajtójánál”, míg belémdermdt még rája gondolás is. S ez így ment éveken, évtizedeken keresztül, s tart mind a mai napig. De, persze, ez is csak részben igaz, mert az bizony igaz,

hogy nekem, mint érzékeny gyerekeknek, felnőtteknek megemlékezésben, kapásban nagyon nem volt részem, de adásban annál inkább. S lassan megtanultam a kapás helyett, az adásnak örülni. S ahol csak tehettem, elhalmoztam szeretteimet.

Vagányok, motorok

Életemben először láttam igazi rockereket, - ma úgy hívhatnánk őket. Motorok, bőrdzseki, dögös csajok, cigi, láncok, hanyag elegancia, hosszú haj. S egy életre szóló benyomást tettek rám. Ráadásul közöttük volt a tornatarunk is!

villámhárító

egy ujjnyi, alumínium drótkötél volt, olyan két-háromméterenként a falba erősítve, egész föl a hetedik emeletig. Nos azon másztam én föl, miközben számtalan kijött a falból..., hogy megmutassam milyen bátor is vagyok én...

betörök egy ablakot

, ami nem igaz, de rámfogják. Felismerem a helyzet fonákját, senki nem véd meg, de nem tudom komolyan venni a palit, annyira abszurd a helyzet. A mi házunk földszinti lakásának az ablakáról volt szó, ami megrepedt. S valóban játszottunk, dobáltunk is a füves részek közötti kavicsokkal, apró sóderrel, de semmi ilyenre nem emlékszem, az ablakfelé dobtam volna. Viszont volt egy ellenségem, lökött, ügyetlen gyerek, akivel senki sem játszott szívesen, s felmerült bennem, netán ő fogta rám...

a pali fogta a fülem, ütni azért nem mert, én meg tagadtam. Végül is abba hagyta, én meg, meg sem mondtam anyámnak...

ez volt egyike azoknak a helyzeteknek, amikor először egyedül találtam magam egy felnőttel szemben, aki vádolt valamivel, s megvédtem magam. Nagyon hatalmas büntudatom sem támadt. Ellenkezőleg.

1956. „ellenforradalom”

Orosz vagy német?

Még tarthatott a tanítás, de mikor a tanár késett, egyszer néhány nagyokos gyerek valami politikai vitát provokált, és azt feszegették, hogy ki az orosz, s ki a német párti. Nekem fogalmam se volt, miről beszélnek, nálunk otthon ez nem lehetett téma. Örültünk, hogy luk van a seggünkön, talán anyám erre a mondására igen.

Kijárási tilalom

hát igen, jöttek az oroszok. Kijárási tilalom lett. Lementünk az óvóhelyre, ahol természetesen mi gyerekek nem sokáig bírtuk, s megszöktünk. Az utcák kihaltak

voltak, sehol senki. Nagy szocreál lakótelep. A Fehér út meg a Kerepesi út kereszteződésében álltak csak tankok. Nagy, füves rész választotta el a legutolsó, ötemeletes, „zöld” házat tőlük. A mostani fák még csemeték voltak, bokor szinte sehol, szóval semmi takarás. Némi-nemű egyenetlenség volt még, az építkezések nemrég fejeződtek be. A fűvet sem igen vágta mostanában senki. Szóval odakúsztunk, hogy közelebből is megnézzük. Bátor gyerek voltam, nemhiába. hallottuk, voltak nagyobb srácok, akik Molotov koktélt dobtak, - benzines palackot, ahogy mi tudtuk, amiért aztán az ruszok nem igen nézték, hova, kire lőnek. A mi gyerekfejünkbe persze ez így nem állt össze. Egész közelre másztunk, semmi nem történt.

Amikor is az egyik tank csövével felénk fordult. Nem lőtt, de mi meg sem mertünk mozdulni. Lassan leszállt az este, jó marha hideg lett, s mi lassan araszolva hátra kúsztunk, s az utcára érve futásnak eredtünk. Vissza az óvóhelyre. Nem emlékszem, valakinek is hiányoztunk volna. Ilyenkor koraeste már túl nagy volt a nyüzsgés, takarítás, mosás, jövés menés, minden racionálisabb volt. Éjjel kellett gyerekként ottleni, kéznýújtásnyira. A falból kiálló lépcsőfokokhoz, s az elfordítható reteszű vasajtóhoz még közeledni is tilos volt.

„betörünk” egy raktárba, s papírrepülőket gyártunk az iratokból

Lelővik mellőlem a haverom a tetőről, amint lestük az utcán vonuló tankokat ez a jó

Már egy ideje kijárási tilalom volt, de a felnőtteknek fogadkozva, hogy csak a lakásba megyünk föl végézni, néha mégis sikerült kilógnunk. Mindenütt, az óvóhelyen a lépcsőházban lehetett hallani a tankok dübörgését, a daráló hangot,

amit a lánctalpak keltettek, s mindenütt az a furcsa szagú dízelfüst terjengett, más, mint a diesel teherautóké. Az egyik ilyen alkalommal mi ketten a K. Mikivel rohantunk fel a lépcsőn a padlásra, amihez a lakáskulcsunk is jó volt. A nagy vasajtó amúgy be volt zárva. Fönt a padlástérben meg a második kis tetőablakon lehetett kimászni. Kicsit magas volt, úgyhogy bakot kellett tartani egymásnak, aztán meg a fent lévő húzta fel a lentit. Lent, a meredek tető szélén kis hófogó szerű valami állt ki, idáig kellett seggen lecsúszni, s majd ebbe kapaszkodva elég jó kihajolni. Lent az iskola felé vezető Martos Flóra utcában vonultak nyugat felé a tankok. S persze arról mi mit sem tudtunk, mi történt előző nap. Az előttünk lévő, a „zöld házból” nagyobb fiúk benzines palackot próbáltak az oroszokra dobni, de nem robbant föl. Viszont azóta azok nem sokat gatyáztak, hanem olykor olykor megeresztettek egy-egy sorozatot az ég, azaz a tetők felé, mindkét oldalra.

- fogd meg a lábam, monda a barátom.

Lábamat a rácsba akasztva mindkét kezemmel elkezdtem a két bokát leszorítani, ő meg fél kezével szintén a rácsba kapaszkodva egyre előrébb löködte magát a hasán.

- gyere vissza, lőnek, mondtam neki, ahogy a golyók pengő-bongó hangját hallottam az ereszről. De nem jött, hiába próbáltam húzni. S egyszer-csak furcsán rángatózni kezdett, valahol a nyaka környékén piros tócsák terjedtek, elengedte kezével a rácsot s én nem tudtam tovább tartani. Próbáltam, de mikor én is elkezdtem lefele csúszni, az ő teste lebillent, ahogy elérte a tető szélét, s két bokája egyszerűen csak kiszakadt a kezemből, eltűnt a mélyben. Máig sem tudom, hogy kecmeregtem föl a kis ablakig, s ahogy hatosával ugráltam le a lépcsőkön többször hasra is estem. A nekünk részre nyitva hagyott ajtón besurrantam a pincébe lévő óvóhelyre, hátul elbújtam az emberek közé, s vártam, hogy jöjjenek értem. De nem jöttek. S szerencsére az se derült ki valójában mi is történt. Leesett a tetőről, ez lett a hivatalos verzió. Titokban persze volt jajveszékelés, de amúgy mindenki összehúzta magát, nehogy még nagyobb bajba keveredjen. Ami érdekes volt, hogy miközben a felnőttek össze visszabeszéltek, mi nem haragudtunk a ruszókra. Valahogy gyerek fejjel pontosan értettük, hogy ez egy büntetés volt, amiért tilosban jártunk. A tragédia ténye meg már egy ideje ott lebegett a levegőben, nyomott minket is, de kis kölyökként a nagyobb összefüggéseket nem érthettük. Pár nap múlva már megint az utcán csellengtünk.

Bolgár kertész, amiről aztán az utcát is elnevezték...

A Duna felé, ahol a lakótelepi, többnyire háromemeletes házak véget értek, veteményeskert következett. Fogalmam sincs kik és hányan csinálták, csak a nagydarab, pirospozsgás emberre, aki a néplázadásra előkerült. Bizonyára szorgalmas és kemény munkával valóságos paradicsomot teremtett, és pénzért lehetett is tőle zöldségfélétket venni. Frisset, szépet. Igen ám, de a helyzet

súlyosbodásával, kijárási tilalom, a gyárak bezártak, munkanélküliség, a túlnyomóan szegény proli lakosság egy része nem tudott fizetni. Viszont éhes volt. S akkor próbálták hitelre. Az meg lassan elfogyott, s akkor elkezdtek hóbörögni, ahogy ez ilyenkor minden korban, és a világ minden táján megeshet. Aztán jött a lökdösődés, valamelyik asszonyosság elkezdett visítani, és segítségért kiabálni. A szemben lévő kis vállalat amúgy is tétlen és a semmivételtől türelmetlen munkásainak meg más se kellett. Én csak arra emlékszem, hogy az egész lakótelep kint volt, és üvöltött, szatyrokkal hadonászott, és erre a kétméteres jóemberre mutogatott. A hat vagy hét középkorú, az emlékezetemben teljesen egyformán izmos-köpcös overallos melós meg nekiállt és szisztematikusan agyonverte, rugdosta a pacákat. Mikor már minden tiszta vér kezdett lenni, akkor már minket gyerekeket eltereltek a látványtól, s a begerjedt tömeg gyűrűjén kívülről nem láttuk mi lett a vége. én is csak mintegy hatvan valahány év múlva, éppen arra jártamkor fedeztem fel a táblát: Bolgárkertész utca.

A lövedék

iskolába menet egy villanyoszlop tövében egy jókora, emlékezetem szerint puskagolyó alakú és rézszínű töltényhüvely mellett haladtam el, lenyűgöző volt, ahogy ott hevert. Itt-ott szép fényes volt.

a modellező gumi a gumigyárból

Valójában mi soha nem tudtuk meg mi is történt a Kerepesi úti gumigyárban, de a lényeg az, hogy az orosz katonák olykor megjelentek egy teherautónyi shittel. Lenyitották a kis teherautó oldalait, s elkezdtek lelapátolni a szajrét. Namármost ugye kijárási tilalom volt, s elkezdtek löni, mikor megláttak bennünket. S akkor jól jött, amit az egyik előző fuvarnál hozhattak egy nagy rakás modellező gumi, amiből pár ujjnyi vastag kötegeket raktunk össze, s azzal mindent elkövettünk, amit csak lehetett. pl. lőttünk vele, mint egy parittyával. Egy rossz lábos két fülére kötöttünk, bele egy kő, és sutty. Egymást, főleg engem a legkisebbet is próbáltuk kilőni, de ahhoz azért már nem volt elég erős. Viszont jól lehetett tarolni a gazokat vele. Éppen ezt játszottuk, mikor a ruszkiak elkezdtek löni. S ekkor volt az, hogy a nagyobbak lehet megmentettek a hősi haláltól. Mert a sok sittrakás között ilyenkor a nagyon mind lehasaltak, nekem meg hiába kiabálták, hogy „hasra hasra te marha” nem csináltam. S ekkor kihúzták a gumiköteget, én meg eltaknyoltam benne. Aztán mikor elmentek a katonák, akkor rám ugrottak, meg jól megtapostak, amiért olyan hülye voltam. Össze is gumizták kezem lábam, úgy ugráltam haza, mint egy kenguru.

Életem első szerelmei

Milyen furcsa, hogy azóta sem ismétелgettem, mégis mindre emlékszem. Ugye-ugye, a szerelem..., az nem egy kutya dolog.

Első kicsi lány a Szőke Anna volt, mert szőke is volt, meg Anna is. Nagy, kék szemekkel. Hogy nem lehetett az ilyenért nem bezsongani? De hát kis arany szívem nem értette, miért bámulom, kerülgetem, pedig még titokban leveleket is írtam neki, fogalmam sincs miket. A másikat Rényi Évának hívták, ő mintha okosabb lett volna, ahogy kis fitos orrát magasra tartotta, s mert értette a közeledésemet. El is csaltam csavarogni, átmásztunk a Lóversenypálya beton kerítésén, s jó nagy kört tettünk meg kézen fogva a zöld fűvön, ahol senki sem láthatott bennünket. S végig szerettem volna pusztit is adni neki, de nem mertem. S ki tudja nem e ezért lett az egésznek vége. a harmadik a Fazekas Anna volt, mosolygós, jól fejlett lány, amolyan belevaló, aki fiúkkal is leállt játszani. Hosszú haja volt, s kis gödröcske az orcáján, s mintha most is magam előtt látnám.

Csipuka – egy becenév

A név valami csúfolásból eredt, vígh, víz, vízi, vízi csepp, vízicsip, vízcsöpp, csipp-csöpp, csipu. Csipuka, így lett későbbi kicsinyítő képzővel a nevem, mert nagy okosan budafoki barátainknak is elmeséltem, ami sokkal korábban Zuglóban történt. Valaki aztán talán a Lacika föl is kapta. Valójában, akkor, tizenkétévesen nem is bántam, valami folytonólagosságot biztosított az elveszett környezetemért, barátokért, mintha semmi sem történt volna.

mészbeesés,

a balhé, a nemsokára ellenforradalomnak hívott felfordulás szünetet okozott sok helyen, s ez nekünk gyerekeknek kapóra jött. Óriási játszótérek és játszóházak keletkeztek, amit senki sem őrzött, felügyelt. Ilyen volt egy vastelep is, ahol hosszú földszintes pajtákban, s az udvaron is, az építkezésekhez használt vashuzalokat méretre vágták, s kengyeleket hajlítottak belőle. Egy hosszúkaros vágógép mellett valamiért rengeteg hulladék keletkezett, köztük apró, köröm nagyságúak, amik remekül illettek a csúzlinkba. Ezzel lövöldöztük aztán ki a raktárak apró ablakait. Volt egy idő, mikor a csalán utcából is följöttek a gyerekek, s nagy csatározások alakultak ki, mikor is próbáltunk elégtételt venni a soha ki nem engesztelhető torzsalkodásainkért, meg a bérlakások s a fehér út túloldalán lévő kis családi házakban lakó gyerekek között örökké dúlt. Csalán utcának hívták a főutcáját, ahova nagy bátorság volt bemerészkedni. Én néhány barátommal egy épület tetején voltam, mikor támadás indult ellenünk. Hideg lehetett, 1956 tele, s emlékszem egy jó meleg füles sapkám volt amire az volt írva: Magyar Repülő. Ez védett meg a fejlődéstől is, na meg attól, hogy ne legyen komolyabb bajom a mésztől. Mert hogy fejbe lőttek, halántékon s a lehajtható rész

védett meg. Igen ám, de azért a kis vasdarab mégis nagy erővel talált, úgyhogy megszédülve lezuhantam a tetőről. S pont bele az épület mellett lévő oltottmeszes gödörbe, fejfel lefele. Mintha fejest ugrottam volna. Állítólag csak a lábaim kalimpáltak kint. Varázslatos módon, mikor a két ellenséges csapat látta mi történt, padlókat dobáltak a mészre, s azon a csúszós surfon a segítségemre siettek. Ki is húztak, a lábamnál fogva. Az egész arcom, szemem szám tele volt mésszel. Szerencsére be tudták törni a közeli vizeshordó jegét, s abba lógattak bele, s mostak le, amennyire tudtak. Aztán úgy, tetőtől talpig szotyakosan elindultak velem a sárga házhoz, ahol laktunk. Anyám őrjöngött, mikor lehívták. De nem lett semmi bajom, gondolom megfürdetett otthon a fateknőnkben, amibe lisztet szokott rakni, hogy ne eressen. Mert hogy a kádunk csak minden sátoros ünnepkor üzemelt, amúgy mindig tele volt mindenféle faszsággal.

Betörés

“betörünk” egy raktárba, s papírrepülőket gyártunk az iratokból

mazsola

gyermekoromban ez volt az egyetlen – rejtett kincs, édesség, amit dédim egy régi szekrény fiókja mögé eldugott. Olykor csentem egy egy szemet. Hosszan rágtam, csukott szemmel. S furcsa módon soha senki sem szólt a hiányért. Talán évekig is tartott.

Mit eszik egy utcagyerek?

A környék telis tele volt, bogyófákkal. Madárbogyó, így hívtuk, bors nagyságú barnás kis bogyó volt, vékonyka héjjal, ici-pici hússal, s egy kőkemény maggal a közepén. Nos, ha az ember sokat szedett, teletömte vele a száját, ügyesen le lehetett rágni a húsát, anélkül, hogy a magokat lenyeltük volna. Mint a cseresznyénél. Ültünk az egyébként igencsak rücskös fák again, kis gatyánkban, s köpködtünk. A mag, meg egyszerűen a legkiválóbb lövő töltény volt, egy fúvócsővel, amit az indián könyvek ihlettek. Ha közelről ért valakit a lövés, bizony még fájts is. Fúvócsőnek a szódásszifonok műanyag csövét használtuk, amik onnantól fogva rejtélyesen eltűntek. S persze a szánk széle körben egy nagy sárgás-barnás maszat volt, a kezünk is, lábunk összevissza h karcolva belül, mert szinte lehetetlen volt elkerülni a horzsolást, amint kis medvebocsok módjára, a fatörzsét átölelve húzódkodtunk a magasba. De ez abszolút nem számított, pedig még ma is emlékszem arra a csípős, szúrós, éles fájdalomra, amit a horzsolások okoztak.

karalábé, répa,

óriási élmény volt a zsenge, friss karalábéról foggal lehántani a héját, s pont úgy, mint a sárgarépa esetében nem volt baj, ha kicsit sáros, az ember a fűbe, vagy a gatyájába kicsit megtörölte s kész.

frisskenyér újhagymával

persze mindennek magvolt a szezonja, szépen sorban értek be a dolgok. Légiónyi gyerekhadak kóvályogtak a nyári szünidő szabad szocialista mezőin. Soha, senki se bántott bennünket. Se rendőr, se más. Mentünk, loptunk újhagymát, összedobtuk a pénzt egy kilós veknire, ültünk a gazban, s faltunk.

s borsó

ó, hát a borsóföldbe beülni-feküdni ma is a gyengém. Nézi az ember a felhőket, ahogy hátradöntött fejével szája felé pirgálja a szemeket, mennyei.

cigizések,

szíttuk mi, de az akkor még csak amolyan kocabagózás volt, nem tüdőztük le. A trafikba szálanként is lehetett kapni, fillérékért, s néha vettünk egyet. Sellőnek hívták,

s egyszer csak megkezdődött a nagy aszfalt hadjárat.

Az építkezések hepehupái, sara, törmeléke eltűnt, helyette tükörsima aszfalt lett amerre a szem ellátott. Olyan volt, mint egy ünnep. Rajokban bámultuk és segítettük a görnyedő és maszatos munkásokat. Mert rövid idő alatt, ezerrel lehetett rajta rollerozni, görkorizni, bicajozni. Emlékszem óriási rajokban mindenki görkorizott. Mentünk hátrafele, libasorba, egymásba kapaszkodva. Sokszor vagy száz gyerek kígyózott végig a járdákon, a gyerekkígyó tekergőzött az ötemletes terméskő oszlopai között. Nem hiszem, hogy volt ennél boldogabb gyerekhad a világon. Minden szülő a faszát leszakította, hogy vegyen egyet a gyerekének. Talán ezért volt, hogy a kátrány szagát is imádtuk. Mai napig nem értem, ha valaki fintorog tőle. Még rágtuk is. Kis golyókat csináltunk belőle, s egymást köpködtük. De a legjobb az volt, mikor megengedték, hogy a forró üstbe mártsuk nádszálaink végét, kitűnő nyílveszőket gyártva. Ezt aztán konzervek tökéletes "tejgumijával" lehetett lőni. A háromemeletes tetejére simán föllőtünk. Majdnem az ötemeletesre is. S hát óriási céllövő versenyek is voltak, Robin Hood, Tell Vilmos, naná.

Igen rágtuk, mint később a modellező gumit

azt már ne is kérdezze senki, hogy miért vettünk a szánkba egy kis tekercs ilyen gumit, s miért rágtuk. De tisztán emlékszem a megrághatatlan

gumispagettik roszogására a fogunk között. Közben persze köpködtünk is, s ily módon sikerült szépen megtisztítani egy adagot. S ha jól emlékszem itt történ meg az is, hogy egy féltényérnyi lapos kővel úgy torkon lőttek, hogy kis híján ott maradtam, mert csak a többiek szorgalmas gyömöszölésére tudtam végre elkezdni lélegezni.

biciklizés a váz alatt

anyám nagy nehezen összehozott nekem egy felnőtt, 28-as biciklit, amiről aztán nem ért le a lábam. Viszont a váz alól görnyedve mégis tudtam vele menni, amíg össze nem nőtünk.

a snúrozás

az volt, mikor az akkor még forgalomban lévő apró pénzzel egy vonathoz kellett dobálni, s az nyert, aki közelebb került hozzá.

találok húszt forintot

egyik nap egy óvoda nem túl magas vaskerítésének tetején mentünk körbe-körbe, mikor letekintve a kinti járda és kerítés között megláttam egy húszforintos bankót. Mindjárt össze is csődítettem ahány gyereket csak tudtam, s vonultunk a közértbe, s összevásároltunk mindenféle édességet, cukorkákat, de főleg nápolyit, meg azzal jó is lehetett lakni. A legtöbbünk mindig éhes is volt.

grund és a lóversenypálya

A lóversenypályát a grundon keresztül lehetett megközelíteni, ami a környező gyárak szétbarmolásáig egy unalmas sitt lerakat volt, a kincsek csak később érkeztek, s főleg ruszki katonai teherautókon. de addig is átbukdálóztunk ezen a több futballpályányi senki földjén, kivéve, ha az elején valami szorgalmas akárki nem ültetett zöldborsót, amibe beleültünk, s miközben hülyére zabáltuk magunkat az éltető vitaminforrással, megvitattuk kinek cseperedik jobban a gatyából kikandikáló – micsodája. Egyelőre hívjuk csak annak. Egyikünkkelé vastagabb volt, a másikunké hosszabb, de hogy melyik, az legyen anyáink, meg a későbbi nőink titka. Aztán felmászunk a betonkerítésre, ami olyan két méter magas lehetett, s a túloldalán némi bokor, de azon túl meg pázsitszerű fű volt, ahol néha egy pár lovas elvágtatott. Ilyenkor persze lebújtunk. Amúgy csodás béke honolt a tájon, az öreg őr elől meg könnyen kiugráltunk a kerítésen. Sőt, halálra cukkoltuk, mert úgy mentünk, futottunk! A kb. öt centis létesítmény tetején, mint a cirkuszi akrobaták. De amúgy nem azért jártunk ide, hanem ugrálni, meg elbújni. Ugyanis óriási, több emelet magas szalmakazlak voltak, amire a keresztülvetett dróton könnyedén fel lehetett húzódkodni. S leugrani. Le, a tövébe letúrt szalmaágyba. Aztán az oldalába alagutakat fúrtunk, beljebb kitégítettük, mint egy barlangot, s ott cigiztünk. Nagyon büszkéek voltunk a

telepített konzervdoboz találmányunkra, mert soha semmi nem gyulladt fel, kivéve néha a szempillánkat és szemöldökünket.

Hunyózás

Ahogy leszállt az este, s a hatalmas, belső udvarba ültetett bokrokban hunyóztunk, mikor meg már elég sötét lett alig lehetett bennünket haza imádkozni. Ilyenkor egy egy név hangzott fel valamelyik ablakból, a legkülönbözőbb hangszínnel, hangsúllyal, és intonanciával

Gyenes Jóska,

egyike, mint én, kicsivel idősebb, s nagyon rossz. Legfőbb foglalatossága az volt, hogy engem valamibe belevigyen, rávegyen, amit ő szeretett volna, de nem mert megcsinálni. Valami lopás történet volt, már nem emlékszem, amit később rám fogtak. A Gy. Jóska mindig is a Sipekiék ellensége volt, ki tudja miért. S amikor kiderült az ügy, persze énnekem kellett volna a bűnbaknak lennem. Valahogy kivágtam magam, de máig is emlékszem a szégyenre, a meglepetésre, amit az ügy okozott. Azt hiszem meg is szakítottam a kapcsolatomban a rossz fiúval.

Sátor, avagy gyerekszoba építés

Azon a hatalmas, szocreál lakótelepen, a sok ezer gyereknek bizony nemigen volt gyerekszobája. Az ellenforradalom utáni zűrzavarban és rendezetlenségben környékünkön, de azt hiszem országszerte is bőven akadt elhagyott telek, közterület, dűlőút, sítlerakat egy parányi hajlattal, bokorral, fával, amit minden

további nélkül birtokba lehetett venni, s akár egy kis ideiglenes lombsátrat, búvóhelyet, gyerekmenedéket építeni, lényegében a felnőtt társadalom kicsit fejcsóváló, de lényegében megengedő és elnéző hozzáállásával. Egyeként ez nekem különösen birizgálta a képzeletem, s amikor csak lehetett, kezdeményeztem is ilyenek építését és fenntartását. Lehetőség szerint ragaszkodtam is hozzá, s minden örömmel szorgalmaztam is, a lusta, vagy a nálam jobban elkényeztetett többieknel. Ez a bandavezérség aztán egész tizenkét éves koromig, zuglói tartózkodásom idején így is maradt.

A poroló

Egy kb. két méter magas, s ugyan ennyi széles, sarokmervítőkkel erősített, kb. tíz centi átmérőjű vascsőből készült alkotmány volt s inden nagyobb tömb nagy udvarán volt egy. Szőnyeget porolni – persze. De föl lehetett rá mászni, állva egyensúlyozni a tetején, lógni rajta, minden elképzelhető pózban és grimasszal, ami csak létezett.

Az árkádok

A télen dermesztően cúgos, nyáron viszont kellemesen hűvös, terméskővel borított oszlopok közeit, amik az ötemeletes épületeket tartották bőven igyekeztünk kihasználni, s az legtöbbször valamilyen gyerekjátéktól volt hangos. Kispályás foci, fogó, hunyó, snúrozás, akadályversenyek, mindenféle zajlott itt.

bringázás a váz alatt.

Még mindig csórik lehettünk, hiszen még mindig mackónadrágba jártam, meg néha még a karácsonyi ajándékom is elmaradt, de bolondos és aranyszívű anyám néha mégis be tudta aranyozni a szürke hétköznapiakat. Valószínű látta, hogy egy nagyobb gyerek, hogy megaláz, mikor a bringáját kunyiztam, úgyhogy egyik nap átslattyogtunk a Nagy Lajos Király útja túloldalán lévő kukoricaföldön, a nekünk lakótelepieknek Forbiden városba, Rákosfalvára, s ott egy igencsak szakadt helyen, hosszas alkudozás után, anyám vette nekem egy felnőtt, vázas, férfi kerékpárt. Feketét. S nahát nem kell mondanom, hogy mindannak ellenére, hogy még csak váz alatt tudtam menni, mennyire a menyország volt ez nekem. Reggel belebújtam, s este másztam ki belőle. Azon éltem, anyám nagy rémületére, mert félt, hogy gerincferdülést kapok tőle. Szerencsére nemsokára már megtanultam, kicsit szaggatott pedálozással fölüliről hajtani, s mentem. Egész a harminc kilométerre lévő Gödöllőig becserkészünk a környék erdeit, és gyümölcsös kertjeit, beleértve azt a csömöri őszibarackost is, amiről már valahol meséltem.

a snúrrozás

valójában ez egész éves foglalkozás volt, de ünnepnapok s különösen a húsvéti locsoló pénzek után óriási partik voltak, ahol akár tíz, húsz gyerek felváltva egy a földön meghúzott vonalhoz tíz, húsz, ötven fillért, egy és két forintot dobáltunk. Akié közelebb került a vonalhoz, az győzött, övé volt a bank.

találok húsz forintot

miután mindig imádtam kerítések tetején egyensúlyozni, egyszer jutalmat kaptam érte. Ki tudja kitől. A lényeg, hogy egy óvoda? Kerítésén imbolyogva egy papír húszforintost találtam. S természetesen az egész környék összes gyereke egy hétig is a vendégem volt, s csak úgy dúskáltunk a nápolyikban és a cukorkákban.

a modellező gumi a gumigyárból

még rágtuk is

a Mühl-ék, és pár karácsony az ajtajuknál

lányok: Homonnai Anna, Farkas Anna, Rényi Éva,

szexelés a pincében, a Juci, nagy darab lány

hát igen, később a gyerekim ezen mulattak jól, „hogy na jó, persze apa, te már azt is korán kezdted. Nos igen, azért az inkább kíváncsiság volt, afféle „doktorosdi” valami ilyesmi.

viráglopás

Mikor közeledett a nők, meg anyáknak napja, vagy akár a pedagógus nap, elindultunk orgonát lopni. Nos, azzal már más volt a helyzet. Voltak elhagyatott telkek, házak, azzal nem volt nagy baj. De az igazi, nemesített s szép duplák, azok

rendes emberek művelt kertjeiben nőttek, s többnyire a kerítést alkották. S mi bizony letörtük a legszebb ágakat. Ha szerencsénk volt, akkor még pár tulipánt is sikerült faszolni, de azért bizony már b kellett ugrani. S ez igencsak veszélyes volt. Az általános szabály az volt, hogy iszonyúan figyeltünk, s ha bármilyen hang, ajtónyitás, kapucsikorgás, lépteket hallottunk, akkor huss, rohantunk, mint az állat.

Egy híres segberugások története

Nos, az egyik haverom azt gondolta, hogy ő úgy csinál, mint ott sem lenne, mintha ő nem velünk lenne, ledobta a kerítés tövébe a csokrát, s zsebre tett kézzel elkezdett sétálni, lehet még füttyöresztett is. Mi, tisztos távolból néztük. A pali, a tulaj kirohant, körül nézett, s meglátva a haverunk, utánaeredt. De mikor látta, hogy nem fut, csak ballag, ő is lassított, mikor már csak pár lépésre volt tőle. Ő is sétált, de persze kicsit gyorsabban, hogy behozza. S mikor már csak néhány lépésre volt tőle, meglódult, s mint mikor az ember a fociban kirúgást végez, kapásra vette haverunk seggét. Csóriám majdnem elrepült. Térdre is esett, a pasi meg elkezdte ordítózva a hátát, fejét püfölni. De hát a haver észhez térhetett, mert sikerül felugrania, s mint később mesélte, iszonyú fájdalmakkal, de el tudott iszkolni. Napokig nem tudott leülni a seggére.

Ez az eset örök tanulságul maradt bennem. Mennyire ingatag dolog megjátszani valamit. Nem mindig jön be.

gyümölcsök

azt loptuk, ami éppen termett. Egyszer Csömörről hoztam haza a trikómba őszibarackot. Emlékszem anyám megjegyezte, hogy a folt majd nem jön ki. Meglepődtem, s megmaradt bennem. De nem veszekedett, örült a szajrénak. Hú, ez marha finom, csak vigyázz fiam, el ne kapjanak. Nekem a világ legtermészetesebb dolga volt hazavinni, amit faszoltam. Anyám meg én együtt voltunk. Egy száj, egy ízlés, egy éhség.

A nagy szocialista aszfaltozások kora. De előbb még az ősi gördeszka

Igen, ez még a görkori elterjedése előtt volt, később én is csináltam egyet a gyerekeimnek, Zamárdiban? Montereyben? amire föl lehetett állni, s mint egy jó rollernak egy oszlopon kormányja is volt! fékezni sarokkal lehetett. akkora lapja volt, hogy a rajta ülő be tudott dőlni, mint egy oldalkocsis motoron. ennek persze a vascsapágy miatt iszonyú hangja volt, ezért aztán voltak morgások. de a felnőttek többsége a mi pártunkon volt.

Mikor aztán bejött a gumírozott, négykerekű görkori, azt mindenki elfogadta. Minden szülő a faszát leszakította, hogy vegyen egyet a gyerekének. Talán ezért

volt, hogy a kátrány szagát is imádtuk. Mai napig nem értem, ha valaki fintorog tőle. Még rágtuk is. Kis golyókat csináltunk belőle, s egymást köpködtük. De a legjobb az volt, mikor megengedték, hogy a forró üstbe mártsuk nádszálaink végét, kitűnő nyílveszőket gyártva. Ezt aztán konzervek tökéletes "tejgumijával" lehetett lőni. A háromemeletes tetejére simán föllőtünk. Majdnem az ötemeletesre is. S hát óriási céllövő versenyek is voltak, Robin Hood, Tell Vilmos, naná.

Görög-római képeskönyvek

Az udvar

a kötelelem

egy hosszú, építkezésről csórelt, összetekert kenderkötéllel a vállamon mászkáltam. ez voltam én. Erről ismert mindenki. S mindenre felmásztam, amire csak lehetett. Épületekre, hidakra, fákra.

bóla

Egy bóla, azaz egy súly volt a végén, amit ügyesen rá tudtam valamire ott fönt tekeríteni. Mikor a bunkó a végén körbe ért, csak meg kellett gyorsan lazítani, s ha átbukott, már jó is volt. Lefelé félbevettem, s egyszerűen lehúztam, mikor földre értem. S mindez, természetesen a Kétévi Vakációból jött. Ha nem tévedek, ott a Gordon fogott vele egy állatot egy kis ceruzarajzon.

anyám fiesztái

sosem kérdeztem mi történt, honnan, meg ilyenek, s ugyanúgy elfogadtam, mint mikor semmi sem volt. Ilyenkor anyám csak szimplán ezt mondta: na fiam, most finomat eszünk, anya főz. S főzött, lakodalmasokat. Resztelt májat, rántott húst, fantasztikus zöldséglevéseket, tömve mindennel. S nem kellett mosogatni, otthagytunk mindent, csapot papot. Ledőltünk, olvastunk. Később aztán elmosogattunk, hülyéskedve, bár soha nem volt oda attól, hogy egy fiú mosogat. Nem emlékszem valaha is kényszerített volna akármilyen házimunkára.

A pofon

egyik alkalommal, nagy naivan berontottam a harmadik emeleti két kis szoba egyikébe, ahol ő meg én laktunk, gondolván anyám megint csak valamelyik alkoholmámorát, vagy munkában szerzett természetes fáradságát piheni épp, de most tévedtem. Egy pasival dagonyáztak az ágyban, akit nem is láttam, de nyilván a körülmények apró rendellenességéből érezhettem, hogy ott van. ez egy pillanatra megakasztott, de úgy döntöttem, hogy akárki is az a valaki, nemszámít. Hangommal anyámat kerestem. Valamit próbáltam újságolni, valami nagy élményt, ami történt velem. Utólag sokat töprengtem ezen, miféle szerencsétlen

női trükkökkel kínódhatott, mert hogy nem voltak nagyon jó adottságai ezen a téren. Erre én rárontok, mint egy vadbarom.

Valójában a kegyetlenségnek még a legapróbb szikrája sem volt meg benne, inkább az ellenkezője. El-elvert, de többnyire jogosan, s utána mindig megvigasztalt, babusgatott kicsit. Soha nem éreztem, se azt, hogy elhagyott volna, se, hogy nem szeret.

Nos, kaptam egy jó nagyot a szemem közé, a sötétben. Azóta is emlékszem a csillagokra, amiket akkor fedeztem föl, egy másfajta univerzumot. Éreztem a férfi jelenlétét, valami robaj volt anyám vélt aurája mögött, de még mindig a jelenlét elhanyagolható határán, de azért annyira mégis ott, hogy elbizonytalanodva mégsem értsem mi történik, csak azt, hogy ez az valami most ellenem szól. egyszerűen féltékenységi rohamot kaptam. Visítani kezdtem, de anyám nagyon határozottan le akart állítani. Mindketten rendesen összezavarodtunk, én hisztiztem, ő meg püfölt. Gondoltam majd csak abbahagyja. De egyszer csak megláttam magam, talán először, kívülről. s felismertem micsoda egy erőltetett és ostoba szerep ez, mennyire mást szerettem volna. Megértést, anyám ősrégi figyelmét, baráti mosolyát, amivel rám, meg a kalandjaimra figyelni szokott. S hogy ebből most itt semmi se lesz. Éreztem a dühét, s annyi túlzás volt benne, hogy valahogy elkezdtem bírní a jogosságában. Ugyanakkor felfedeztem, hogy neki is van egyéni élete, célja, baja is. Valami finom üvegfal emelkedett közöttünk, s nekem kívül kellett ideiglenesen maradnom. Kirohantam a lakásból, le néhány emeletet a lépcsőn, az első lépcsőházi erkélyénél ki a villámhárítóra, s a sodrott alumínium dróton le, a hátsó kis pihenő teraszra, ami kiesett a lakók forgalmából. Ide ültem le, felhorzsolzt kezem nyalogatva. Az esti utcákon gyerekeknek már záróra volt, s tudtam ki kell várni, amig fölmehetek. Nemsokára egy ziháló férfi caflatott le mellettem, a manusz örökre eltűnt. Lassan visszafordultam, s láttam anyámat kipirult arccal, amint a haját igazgatja. Kérdőn néztem rá, még kicsit messziről nézett vissza rám, vállat vont, mintha ezt mondaná: ennyi, ez van, láthatod te is, van ilyen. Aztán tekintete végigsöpört a szobán, a feldúlt ágyon, figyelme kezdett a tárgyakra visszatérni, aztán megállt rajtam, magán, megingatta kicsit a fejét, lassan felelt és kitérte a karjait felém, s egyre erősödő kajánsággal az szája sarkában, mosolyával tekintete védőn körülölelt. S ez még megnyugtatóan akkor is kitartott, amikor ezt mondta: „többet ne csinálj ilyet fiam, jó?”

Jó, mondtam, s valami új, s titkos szövetség keletkezett közöttünk. Ezután óvatosan közeledtem csukott ajtókhöz, megsejtve, azok mögött valamiféle emberi drámák zajlanak, s amikről nem is igen akartam tudni. Meglepetve fedeztem föl, hogy amit az osztatlan anyai figyelemből elvesztettem, mennyire kiegyenlítődt az értelmes felismerés által: nem én vagyok az egyetlen, s mindenki valahol harcol, vagy matat önmagáért. Furakodik, fészkelődik, egy helyért. Kicsit csalódtam is, sajnáltam anyámat, hogy védtelenebb gyerek, mint én. Valami megváltozott a felnőttek megítélésében. Tudtam én a privát szférák létezéséről,

hiszen mindenkinek van egy, de erről a sötét Tikosról foglalmam se volt előtte. Vajon nekem is szükségem lesz majd ilyenre, de hát hol, s mire vannak ezek, s miféle sötét balhékat rejtenek, foglalmam se volt. De biztos majd nekem is akad egy valahol. De hiszen már van is. Van nekem titkos gázóra szekrényem, lombásáram, pincém, tehervonatoktól dübörgő vashidam az országúti forgalom fölött, locsogó, patakom visszhangzó, rózsaszínre festett vizű alagútcsúszdával, amiben zöld trutyival telekent seggcsúsztató moszatok nőnek.

S ez után hamarosan, s ettől látszólag teljesen függetlenül

kezdtem el a Körülöttem lévő lányokkal kicsit komolyabban is foglalkozni...

az egyensúlyozó cső

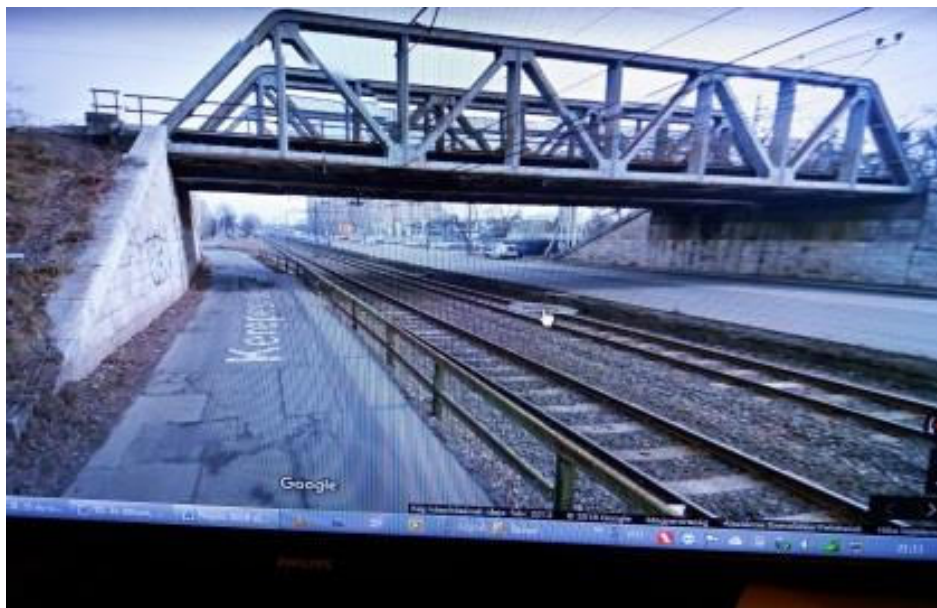
Nem messze az alagút végétől egy tíz tizenöt centis rozsdás vascső, valószínűleg egy régi vízvezeték keresztezte a patakot, amim remekül lehetett egyensúlyozni, na meg fejeseket s seggeseket ugrálni.

A környező veteményeskertek

voltak az éléskamráink: karalábé, sárgarépa, újhagyma, borsó termett benne, s ebből csóreltunk. Nagycicce felé gyümölcsösök kezdődtek, na meg szederfák, fehér és lilás szedrekkel, amik mézédeseek voltak, s azzal tömtük tele a hasunk.

A Körvasút vasúti hidja

Nem messze a vashídon, a forgalmas út fölött húzódott a Körvasút vasúti hidja. Közvetlenül a vasúti sinpár alatt a vasszerkezetben egy üreg volt, amit alul a közút fölött vaslemezek burkoltak. Más gyerek nem igen mert bebújni, nem

értették, hogy működik, s ezért féltek tőle. Ez persze nekem jó volt, mert a kincseim így biztonságban voltak. Ilyen volt a gyufa, s pár Sellő csikk, egy rozsdás bajonett, egy csúzli, egy íj és nyílveszők, s valami éppen termő zöldség, sárgarépa, karalábé, újhagyma, netán egy darab kenyér, ilyesmi. Itt volt az én rejtékhelyem, ahova kötéllel is fel lehetett mászni. Ilyenkor alattam ment a Kerepesi út forgalma, pár centire a lemez alatt teherautók, na meg a Gödöllő felé menő hévek húztak el, füstölögve, csörömpölve, nagy robajjal. Ilyenkor az egész híd rezgett, csengett bongott.

vonatozások

Néha, teljesen kiszámíthatatlanul megállt egy egy szerelvény, kínálkozva a felszállásra. Abban az időben a legutolsó kocsiban olykor még volt egy fékező, ha jól emlékszem, így hívták. De valahogy ez az ember nem igazán törődött semmivel, csak ült a kis fülkéjében. „Bakter ül a tojáson”, mi így rikkantottunk neki. Közbenső vagonokon is néha volt ilyen fülke, de abban senki sem ült, ide lehetett betelepedni. Senki sem látta ki van bent, ha az ember magára húzta az ajtót. Csühögött a gőzmozdony, aztán nagy csilingeléssel, csikorgással meglódult a szerelvény. S elindultunk a teljes ismeretlenbe, mert ne lehetett tudni, legközelebb hol áll meg. De olyan messzire nem mentem vele, nem mertem. Szerencsére valamilyen okból sokáig csak cammogtunk, így le lehetett ugrani. De előfordult, hogy jó sokat gyalogoltam visszafelé a vasút töltésén.

IZSÁK

A Kerouac vers elolvasása után, nekem erről a helyről sokszor ez jut eszembe:

„MOMINU”

„E MÉZ-TISZTA ORSZÁG, MOMINU
HOL FELMÉFHETETLEN
KISMILLIÓ ÖRÖKKÉVALÓSÁG
FÉNYÉV MIRIÁDJAIVAL EZELŐTT ÉLTEM
MIKOR A FEHÉR BOLDOG PERC,
A FÉNYTŐ KÖZPONTJA IS VOLT.”

Az is eszembe jutott sokszor, hogy majd egyszer a kötcsei házunk kapujára is csináltatok egy ilyen feliratot. De sajnos ez a gyönyörű mítosz beleveszett a hétköznapi posványába.

a valamikori vásári forgatagtagban nyüzsgő fogadóból mára egy hosszú, hajnalkával fölfuttatott parasztház maradt. Csupán az utcára nyíló, nyikorgó ajtaja volt használatban, a hátsó, a lovaskocsikat áteresztő nagyobbik szárny évek

óta nem volt kinyitva. Az utcai üzlethelységben hol fodrász, hol cipész vagy hasonló bérlő lakott. Nem túl szerencsés nagyanyám akkor épp a harmadik férjét, egy szikár, szóttalan, alkoholista kézműves férjét emésztette. A fogadóba lóháton becsörtető elsőtől, a horvát katonatisztól született jóanyám. A nyalka kulágyerek, a második férje, legendásan nagyszívú nagy szerelme, egy szomorú balesetben meghalt, idősebb nagybátyámat hagyva maga után.

Az államosításokba és tévesztésekben összezavarodott országban a még mindig csinos, bögyös özvegyasszony körül sűrögtek a kérők, s hát az utána jövő kőfaragót is, aki jókora didijektől megbabonázva, addig szekálta a polgárasszonykának nevelt új özvegy nagyanyámat, amíg az be nem adta a derekát.

S mindaz persze nem volt csoda, hogy abban a bizonytalanságban a mi Ilonkánk ezt a szóttalan, s szinte hipnotizáló magabiztosságával kirívó mesterembert választotta, s persze messze rangján alul. A polgárit végzett, egy pesti, bohém művészcsaládban fölnevelt lánynak nehéz volt elfogadni ezt a falusi bunkót, - ahogy a családban mindenki hívta.

Nos, volt ott abban az alföldi házban még valaki, egy rendhagyóan alacsony, görbelábú, kerekfejű, legény, a Bimbi, aki ebből az utolsó, mondhatnánk kényszerházasságból született.

BIMBI

nagyon alacsony volt és köpcös, mert állítólag nagyanyám örökké belényomott egy kis pálinkát, hogy ne sírjon. Velem szerencsére ezt nem merte megtenni, mert anyámtól azért tartott, szerintem meg is tépte volna. Nálam tíz évvel idősebb nagybátyámat, viszont kicsit hanyagolták, s aki, meg azzal állt bosszút, hogy megállt a növésben. Úgy maradt, 151 centisen. hülyegyerekként kezelhette, mert butának született, s az is maradt szegény. Viszont halálosan szerelmes lehetett karcsú anyámba, aki a féltestvére volt. Némely férfi az anyjáért rajong így.

De volt ennek egy kicsit elvont verziója is, miszerint, ez a nálamnál pont tíz évvel idősebb legény, szintén nehézkesen szólalt meg, (bár tíz évvel később én is ugye azt a híres nevezetes s koromhoz képest megkésétt „Ókkát” kiáltottam.

Na, ő meg - már lehetett vagy hat-hét, mikor egy szép napon a hosszú, parasztház verandájára egy sárga rigó telepedett. A legényke döbbsenten nézett anyámra az meg mondta neki, hogy az mi. Azt nem értette, s akkor anyám mondta neki, hogy hívja be. Erre ez a nyelvtanilag helyes mondta hagyta el a száját: „Sálgaligó delebe!”

Mondanom se kell, az egész falu összeszaladt a kis duciát agyonpuszítani. Ezt így mondták. Viszont, akkor meg ebből lett a baj. Mert a gyerek ezután éjjel nappal ezt hajtogatta, s mindenki kezdett begolyózni. Egész addig, míg valaki ki nem találta, hogy adjanak neki egy kis pálinkát, Törkölyt, mert az volt otthon. Szóval, volt, aki szerint meg ettől állt meg a növésben. Viszont a sálgaligózást abbahagyta. Abban viszont mindenki egyetértett, hogy a termete miatt lett pék, mert amúgy meg ügyesen zsonglőrködött a szemmagasságban nyíló kemence cipóival. S persze ő hátvéd, ahol a langaléta fiú bátyja meg középcsatár, mert jó tudott fejelni. Tiszti főszakács lett valami híres magyar katonai helyőrségen, ami engem valami P- Howard regény színhelyére emlékeztetett. Onnan hordta aztán haza családjának a honvédő dőzsölésekből óhatatlanul megmaradt finom maradékokat. Őrá meg valahogy az egész családban utánam taracként elharapódzott főzőgén emlékeztetett. Jószívú gyerek volt ez a Misi, de közben a falu disznait profi módon leszúrkodó böllér is, amit mápedig én soha nem értettem. Meg hát szép szál daliás embör, mint versenylónak tenyésztett szépapja, nagyanyám második férje, akit korán eltemetett, s örökké gyászolt.

A két fiúnak aztán anyám, gyakorlatilag valóban az anyjuk helyett is anyjuk volt. A nagylány számára ezen kívül az egyedüli valóság, mikor reggeltől estéig a valaki által a hajdani fogadó vendégek szórakoztatására könnyelműen rendelt, filléres ponyvákat olvasott féltestvéreinek, fennhangon. Később aztán ezt a fennhangon olvasó gént én is örökölhettem, mint itt felsorolt családtagjaim egyik zseniális tulajdonságát, ami a versek szeretetéhez, s e könyv írásához is vezetett.

Lényeg az, hogy mikor ez a kőfaragó jóember, ennek a duci, Bimbi babának az apja anyámmal is kikezdett, s az hiába panaszkodott saját édes anyjának, fogta magát, s otthagytá nagyra nőtt babáit, s az egész düledező falusi kócerájt.

Anyám és a pasik

Nos, innentől kezdve anyám egyfolytában valami társkereső kiránduláson volt, a másneműek körében. Sohasem kurválkodott, a pénz nem érdekelt. Társ kellett neki, se én, se a nagyanyja, akinél laktunk, nem tudta ezt a szerepet betölteni. Határozott nőnek pipogya manusz dukál, s ilyenek jutottak neki bőven.

Elveszés a hóban

Ez valamikor a hatvanas évek legendás hóesései idején lehetett, az alföldi Izsákon, ahol az anyai nagyanyámék laktak. Anyám szokás szerint, de most télre is „ledobott” a falura szakadt anyjánál, aki nekem a „Mami” volt Fogalmam sincs mit csinálhattam ott a sparhelttel fűtött, sötét, kicsi konyhában, de lényeg az, hogy meglógtam. Miközben rendesen havazott. S gondolhattam, elmegyek az egyébként nem olyan messze lakó Izsák Jenci haveromhoz, aki természetesen nem ott, a Radványi nagyapjáék – nekem óriási – házában, hanem otthon, a messzi fönti faluközpontnál lakó szülői házban volt. De hát abban az időben

kommunikáció, mint olyan a szájhagyományon, a táviraton és a levélen kívül más nem volt. S ahogy később majd egész életemben, elvágyódtam másfelé, egy nagyobb, rendezett, lehetőségekkel teli és persze társas környezetbe, annak az első okai ezek a falusi kulák birtokok lehettek, ahol „minden volt” Valójában semmilyen lelki vagy fizikai nehézséget nem vettem soha komolyan. Ha lehetett, mentem. S hát, azt történhetett, hogy „befútt a hó”. Eltűnt az út, eltűnt az árok, s én meg olyan hat-hét évesen csak mentem, mentem, amíg csak jól el nem fáradtam, aztán lefeküdtem pihenni. A Józsa bácsi, a valamiért szintén mindig úton levő napszámos csodabogár is úton volt, most nem öreg szekérébe, hanem hasonló méretű szánjába fogta be egyszem lovát. Pontosan soha nem derült ki, hogy ő, vagy az előző évből már általam is megismert lova látott e meg, de állítólag mindkettő. A történet aztán egész életemben végigkísért, ahogy az öreg karjaiban hazacíglött, s a dúló hóviharban bekopogott nagyanyám petróleumlámpától halvány konyhablakán. Aki, nem vette észre, hogy hiányzok! S hát ez lett egyik alkalomnak egyike, mikor anyám, a Rózsi nagyanyámat az Ilonkát keményen levénkurvázta. Még durvább szavakat is használt, de azt inkább hagyjuk.

Gyí

De akkor már lehet itt érdemes elmesélni mi történt egyszer a felvásárló telepen, előző évben. Amikor is egy ragyogó nyárvégén, mikor már esténként a Kólón-tó, felől a táj dohos kabátságát, meg a másik oldal libaszarral sormintázott szikes tavacskái őszi illatát libbentette be a faluba a szél. A szemlátomást kortalan öregségében ragadt Józsabácsi kis szekeren a napszámos munkáért kapott néhány láda gyümölcsöt fuvarozta, mikor én hátul fölkapaszkodtam a szekérre, s odahuppantam mellé a pokróccal takart deszkaülésre.

- na mi van gyerök, merre csatangolsz? – kérdezte, s átölelte a vállam.

Mindenfele, mondtam vigyorogva.

Na akkor egyél egy finom almát, ezokból a nagyokból vegyé öggyet, az nagyon finom. A felvásárló telepen néhány szekér várakozott a sorára, s az öreg leszállt kicsit beszélgetni a többiekkel.

Te mög ne csináj sömmit gyerök, szólt hátra. Aztán mikor egy idő múlva a sor megindult, s az öreg még mindig nem jött vissza, jó mészire elkalandozott a komázásban, fogtam a hajtószárat, és mondtam, hogy gyí.

Egyszer, kétszer, háromszor. Megrántottam a gyeplőt, semmi. A mögöttünk lévő, fiatal ember által hajtott szekér közelebb húzódott. S ekkor fogtam a rövidnyelű kis ostort, s az előttem lévő ló oldalára ütöttem vele. S mondtam megint, hogy gyí! S láttam, hogy a zsemleszínű bőre megvonaglott, s mint a vízen

a hullám végigfut rajta, egy-kettőt kapál a lábával, horkant egyet, de meg se mozdult. Közben odaért az öreg Józsa is.

- jó jó jó, mögyünk máris, szólt oda a hátunk mögött lévőeknek. Fölugrott és odaszólt a lónak, aki meg sem mozdult.

Te, te gyerek. Te mit tettél ezzel a jószággal:

Én, semmit.

Ne nekem ezt ne mond, te ráütöttél. Mélyen a szemembe nézett, nem volt kiút.

- ugye, hogy ráütöttél?

- igen, de csak egy kicsit.

- ajjaj, elég az. Na szálljunk let mind a ketten, osszt mondjuk meg neki, te tetted. Másképp itt fogjuk tölteni az éccakát. Kelletlenül mentem én is előre, fogalmam se volt mi fog történni, de valami rettenetéstől féltem. Az öreg lejjebb húzta a kocsirudat, fogd te is, mondta. Aztán a zablánál fogva a ló fejét húzta közelebb, úgyhogy már ott volt az arcom előtt.

No, simogasd meg, s mondjad neki, hogy bocsánat.

Úgy éreztem, mintha az egész világ furcsán a fejetetejére állna, s a ló tekintete, a párás lehelete, szőrének nehéz illata, mint egy szoros kabát beburkolna, ahogy elmotyogtam – bocsánat. Megrázta és felcsapta a fejét, a zablából nyál fröccsent szét, horkantott, a lábával dobolt párat, én meg az öregre néztem.

- meglátjuk, üjj fő.

S hát úgy tűnt megbocsájtott, vagy mi. Mert mint annak előtte megindult. Pár nap múlva akkor meg valamiért a Tüzipre mentünk éppen az öreg Józsa bácsi meg a hátára ültetett. Csak pár percig.

Na, gyerek, úgy látszik, megismert téged. Most má böcsüdd mög.

A Radványiak kulákok voltak, egyesek szerint az biztos. Ezek stráfod kocsival mentek a bótba, oszt zsákszámba vették, amit mások dekára. Persze dőgoztak is, szét is szakadt mindenük. A rosseb az, aki azt csináná. Ez volt az általános vélemény. Nahát, én ezt az egészet nem így gondoltam. Nekem mindenük s engem valahogy egy király udvarházára emlékeztetett. Pedig parádés szolgálók hilyán, ők maguk dolgoztak. De még se s volt fontos. Ami engem érdekelt, az a soha nem látott „hú, mennyi minden” volt. Amerre csak az ember ment, amerre csak az ember nézett.

Az ún. Kulákok. A Radványiak

Kulákok voltak, egyesek szerint az biztos. „Ezek stráfok kocsival mentek a bótba, oszt zsákszámba vették, amit mások dekára. Persze dőgoztak is, szét is szakadt mindenük. A rosseb az, aki azt csináná.” Ez volt az általános vélemény. Nahát, én ezt az egészet nem így gondoltam. Nekem mindenük s engem valahogy egy király udvarházára emlékeztetett. Pedig parádés szolgálók híján, ők maguk dolgoztak. De még se ez volt fontos. Ami engem érdekelt, az a soha nem

látott „hú, mennyi minden” volt. Amerre csak az ember ment, amerre csak az ember nézett.

Tarló,

A falusi őssugar közt kanyargó, ember s állat kitaposta, homokkal teli gyalogösvényeken biciklivel meg a learatott gabonaföld után ottmaradt tarackoson mezítláb menekülni ez mind olyan képességeket igényel, amit többnyire csak faluhelyen tud egy gyerekek elsajátítani. S ugye nem kell bizonygatni, hogy ezek milyen hatalmas mértében hozzájárulnak egy kölyök sajátosságérzékének kifejlődéséhez. De van ebben morális tanulság is, mikor azt lehet tanulni, hogy a gyümölcslopás se teljesen ártatlan tevékenység, a lopakodó tulajdonos fenevadját is meg kell tanulni észlelni. S akkor most eláruljuk, hogy tarlón mezítláb, csak csoszogva lehet futni, ami a legádázabb spotteljesítményeknél is nehezebb. A kis gyalogösvényeken való biciklizéshez meg óriási összpontosítás kifejlesztése szükséges, ha nem akar valaki a széleken fennakadó pedál miatt egy akácfa ágán, vagy egy szúrós számarkóró bokorba vágódni, mikor is a már említett fenevad utoléri, s a magyar néphagyomány válogatás nélküli okádása közepette ütleget. Szóval, nagyon figyelni kell, de szemben a mai gyerekeknek gyártott virtuális művilág üres lötyögésével szemben, ebben a valóságos kalandparkban, ezek az izgalmak, az emlékezet gyémántjaivá nehezlnek, mint egyszer régen, a jó könyvek.

Berúgás,

Különböőbb nem kellett, hogy ez faluhelyen, akár még egy gyerekkel is megessen. Olykor persze megszívtak bennünket, volt, hogy szó szerint, mikor ki tudja milyen életre nevelési szándékkal? Tanuljuk, meg hogy kell, szóval, hogy szívjuk meg a boroshordó slagját. Ilyenkor aztán az embernek majdhogynem még a fülén is spriccelt a bor, nem csak az orrán, száján. S természetesen a felnőttek vaskos hahotázása közepette. S akár milyen hihetetlen, az az egy két korty bor elég is volt. Hogy egy hét-nyolc éves gyerek megszédüljön. Nos, ez a szituáció kicsit más volt. Valahol a környező mezők, és homokdűnék és szőlők időtlen nyári távlatában bolyongtunk, s igencsak megszomjazhattunk, amint mezítláb, egy szál gatyában besomfordáltunk a pincegazdasághoz. A rekkenő hőségben még a rezgőnyárfák levelei, is mint alélt kis kezek mozdulatlanul lógtak a fákról. Víz? A pincénél. hol éltek ti gyerökök, itt víz nincs. Még a végén beroszdnánk tüle. Így aztán kaptunk egy-egy üvegpohár szép sárga bort. Mintha még most is látnám a párás oldalukon lefutó cseppeket. Vendéglátó felnőttjeink már előre vigyorogtak, mi lesz ebből. De mivel éhesek is voltunk, megindultunk hazafelé, de ki tudja miért, valamiféle bátorság-roham jött ránk, miszerint egy amúgy arrafelé ritka drótkerítésen át kéne mászni. Többszöri nekirugaszkodással annyit értünk el, hogy a tetejéig följutottunk ugyan, de ott meg az egy szál szögesdróton fönnakadtunk. Egyszerre a haverommal mind a ketten. Ettől aztán úgy elkezdtünk rötyögni., hogy még a maradék kis

egyensúlyunk s elszállt, s a vége az lett, hogy fekete klott gatyánk a lábunk közt szétszakadva engedett csak el bennünket. Így evickéltünk aztán végig az utcán, a szakadás elé tartott kezünkkel. Otthon aztán lett haddelhadd, jól elseggeltek bennünket, nagyanyáinknak valahogy nem volt olyan vicces két részeg, szétszagotott gatyájú, csupaszseggű gyerek látni.

Biciklizések

Mikor már elég nagy voltam hozzá, mindig kaptam valakitől egy amúgy óriási becsben tartott vagy női, vagy férfi biciklit, pedig nagyon nem kíméltem őket. Valahogy a saját képességeim meghosszabbításaként önálló életet engedélyeztem nekik, figyelve mire képesek. Ilyen volt, mikor a patak vagy a tó előtt leugorva hagytam, hogy az a vízbe szaladjon. A másik meg mikor a rajtaüléshez túl meredeknek ítélt vasúti töltésről engedtem le, aminek a vége az lett, hogy kiesett a kereke, s jó nagy nyolcas keletkezett benne. De nem kell mindjárt azt gondolni, hogy hülyegyerek voltam, hallgattam a dorgálásokra, segítettem a javításban, s többé ugyan azt nem csináltam. Ezt megígértem, s be is tartottam. Csak ugye a választék a rosszkodásra, meg a képzeletem volt végtelen.

Majdnem karóba húzás

A jó öreg, egyesek szerint százéves kajsziarackfa, „lehet, még a török időkből” a világ az óta is legfinomabb barackjait teremte. S még mielőtt éretten letottyanak volna a mindig szorgalmasan felkapált, „horolt”, karókhoz rafiával kötözött szőlőtőkék közé, a homokba, előnyösnek tűnt leszedni őket. S én mondtam annak a hülye Jenci barátomnak, hogy ne jöjjön már az ágon kifele utánam, az nem bírt magával, és bizony az egyik utolsó, komolyabb ágát a mi famatuzsálemünknek letörtük. De még nagyobb baj is lehetett volna. Seggen át igazi felnyársalás. Így magyarázta nagybátyám, miközben a fületem húzta fölfele. Mert, hogy a kiszálkásodott, öreg akácfa karó becsúszott alul a klott gatyámba, rendesen fölhasította a combom, éppen csak elsuttant a golyóim mellett, s hátul a derekam alatt újra előtört. Először meg se tudtam mozdulni, csak ott lapultam, mint a juhász pulija, négykézláb. A hülye Jenci húzta ki a karót a gatyámból, s hát muszáj volt bemenni, mert úgy vérzett. Nagyanyám mindjárt adott is egy jókora fülest, lekurvapestigyerekezett, aztán egy pár szőlőlevéllel, mint a tőkét a karóhoz, engem is bekötözött. Úgy csípett, hogy be is huyoztam. Nem pisiltem, - így mondták, - huyoztam. Annak a gatyának is ezzel befellegzett, s hogy nehogy valami félreértés legyen, az öreglány még meg is csapkodott vele. Aztán ki tudja honnan, még egy képet is elém nyomtak egy könyvből, ahol egy pacák föl volt nyársalva, mint egy grillcsirke. Na, ez már elég volt, sikerült nagyobb összefüggéseket is egy életre megértetni velem. Erre emlékszem.

Lányok,

Hirtelen kettő jut eszembe. Az egyik volt a Pintyőke. Komolyan, az volt a neve. A szomszédban lakott, soha nem felejttem el az ártatlan, tágra nyílt, búzakék szemeit, meg az „édes kis csókra álló száját, ami nekem visszataszítóan vékony volt, s ma sem értem mi volt a felnőtteknek olyan gusztá benne. Nem is tudom, talán a mai Barbie babák hasonlítanak hozzá, olyan incumfincum, semmire se jó kényeske. Egyke volt, mint én, s tőlem aztán végképp elzárták, nehogy lehorzsolódjon a finom hamva, vagy kilazuljon egy szempillája, nem tudom. Az előző generációból jó anyám már nekem is megalapozhatta az elrettentő hírem? Lehet. Cserébe viszont, ő maradt nekem a falusi üres megijátság, képmutatás, affektálás giccses szimbóluma. Bizonyos változataival olykor olykor volt alkalmam találkozni, ki is ráz tőlük a hideg, minden alkalommal.

Az örök ideál

A másik egy nagyon rejtélyes lány volt, valahol bent falu közepén, egy jó nagy, városias téglaházban laktak, nem messze a malomtól. S mint azóta is milliószor életemben, vele se volt szerencsém. Nem akartam én tőle semmit., csak kicsit látni. Megszólítani? Na, ne, szerintem szörnyen is haltam volna. Vastag fonatú, hosszú haja búvölt el, egy kis tinccsel az egyik szeme előtt, s valaminek az volt a szimbóluma. Én olyat még sose nem láttam. Többnyire elől, a nyári ruhájából már elég jól kipúposodó két cicije közt hordta, de néha, mint valami szilaj csikó hátra meg előre lódította. S ilyenkor nekem el meg elakadt a lélegzetem, s behunyt szemmel muszáj volt szüneteltetni az előadást. A kerítés széles deszkáinak résein, sokszor óráig virrasztottam, hogy az udvaron megjelenjen. De volt olyan nap, mikor egész nap s hiába vártam. És soha, soha nem sikerült vele az utcán találkozni. Mintha az a ház, az a kert, az egy másik univerzumban lett volna, az ittenire nem létező kijáratral. Ő volt, s maradt nekem a tökéletes lány ideája, s a mai napig, ha mélyen a lelkembe nézek. Semmi hozzá hasonlót nem találok.

Libák,

Végestelen végig, az égig érő jegenyefák alatt a falu mesebeli központjába futó izsáki főutca itt-ott hepehupás macskakövekkel volt kirakva. a hatalmas fák gyökerei, mint föld alá futó óriás izmok fölpúposították a járdát, amin olykor liba szabadcsapatok garázdálkodtak. A gúnár, a harcias vezérliba meg bizony nem tétlenkedett, s ha valaki nem tetszett neki, annak óriásira kitért szárnyával nekiment. És csapkodott is és sziszegett, s csípett is. Engem egyszer seggbe, mikor megbotlottam, s az egyetlen máig magyarázkodásra szoruló, levághatatlanul alágörbült ujjam, s annak körmét köszönhetem. Emiatt szorulok valamiféle pedikűrös segítségre. ez egy emlék, egy libától kaptam, hogy valamire, több mint fél évszázada emlékezzek, egy kis ijesztő kalandra, a soha véget nem érő, örök, falusi nyaralásaimban.

A kiszabadított disznó

Ez arra az időre esett, mikor a kisháztájiban egész évben gondosan hizlalt disznó az élet, a túlélés alappillére volt. Becézték, kényeztették, s a legjobb falatokat adták neki. Moslékot persze. Idősebb nagybátyám hordta is neki a jó zsíros mindent a seregből, ahol egyfajta főszakács volt Igazándiból még én is etettem, mert olykor nagyanyám elküldött disznóparét gyűjteni, ami manapság a nagy halál lett. Na meg, egy - egy cukorrépát is faszoltam egy távoli kukoricásból. Ennek az állítólag nagyon is intelligens jószágának a rendkívüli szellemi képességeiről, s az emberhez igencsak hasonlatos örökléstanáról mit sem tudva, én csak egyszerűen sajnáltam ezt a kétszer másfél méteres kalodába zárt élőlényt, aki nyakig szarban, pimasz légyrajok közt, zabálással töltötte életét, mármint, ha azt egyáltalán annak lehetett nevezni. El eljátszottam a gondolattal, hogyan tudnék kicsit kedvezni neki, s egy szép napon eljött az alkalom. Mikor láttam mindenki elment hazulról, elhúztam a reteszt, s hívtam. Alig akart kijönni, nem értette mi a nagy helyzet. De aztán csak rájött, s nagy boldogan elkezdte nagyanyám amúgy elég ritka virágos ágyát lelegelni, aztán a gazzal, és ecetfákkal sűrűn benőtt borospince tetején valami jó falatokat találhatott, mert boldogan szuszogott és rőfögött. Már jó nagy marha jószág volt, úgyhogy fogtam egy botot, s azzal kezdtem volna becserkészni, hogy lássam mit is csinál, s hogy majd azért előbb utóbb be tudjam terelni a helyére. S akkor az események furcsa láncolata kezdődött. Először megcsikordult a hosszú folyosó végében lévő kapu zárja. Tehát valaki jött. Én riadtan a pince fölötti dombhoz futottam, hátha még tudok valamit a jószággal kezdeni. De akkor hatalmas robaj hallatszott, aztán üvegcsörömpölés, aztán iszonyú visítás, majd rekedt hörgés. S mindez a borospince felől. Ezt rohanás, káromkodás, követte, s én jobbnak láttam hátul kiugrani a kerítésen, anélkül, hogy tudtam volna mi történt. Soha nem féltem a sötétben, de most valami rossz kavargott a levegőben, s hogy valami még nagyobb bajt elkerüljek, már igencsak késő este, jobbnak láttam hazasomfordálni. A konyhában ott feküdt a gézbe tekert disznó, mert mint kiderült, a beomló szellőzőn bezuhant a hordók közé, s lábát törte. A nagyfater összetört lopói meg kicsit még össze is kaszabolták. De megmaradt, s most ott feküdt jódtól lila ragtapaszokkal, meg a sin betett lábával. Idáig jutott az állatorvos vele, s hogy reggelig itt kell tartani. Bimbi, a kisebbik nagybátyám egy viharlámpával az ólat ganézta, mert ezekkel a sérülésekkel nem lehetett csak úgy visszacipelni. Másnap reggel aztán egy tragaccsal tolták vissza. Sokat soha nem kellett mennie, a vályú és a fedett téli fekhelye között amúgy se. De most csak lazán ledőlt a vályú mellé, fejét félig bele lógatva. Onnan már csak szürcsölnie kellett az anyagot. Csak nagyanyám mérgelődött néha, mert véletlenül a fejére tudta csak lötytyíteni. Nyár végére aztán állítólag már egész jól bicegett. Engem pedig nem bántottak. Mert, hogy súlyosan hallgattam, s a kérdésre miért nem voltam otthon, azt feleltem, hogy mert én is úgy megijedtem, mi történt. Mindenki azt hitte, véletlenül nem lett rendesen bereteszelve az ólajtó.

Anyám látogatásai

Idősebb nagybátyám szerette anyámat, ami sokat segített, mert amúgy valamiért mindig óriási felfordulással járt, az egész falu felbolydult tőle. Jön a Rózsi, jön a Rózsi, terjedt a hír, mint a futótűz. Mert kegyetlen éleslátásával szelíden, de azért mindent felforgatott. Házirendet, szokásokat, beidegzéseket. Nem nyúlt semmihez, bár, ha kellett égett a keze alatt a munka. De valahogy tanácsért egész búcsújárás indult, s férfiak és nők szinte könyörögtek, hogy este mikor már mindenki kicsit jobban ráér, menjen már el a kocsmába. Jöttek is érte, volt, hogy négy ló húzta kis hintóval. Mert, hogy annak idején, fiúknak és lányoknak ő volt a szellemi, lelki fővezére, mert mindenkiel meg tudta találni hangot, s mint egy jósnő, jó tanácsokat osztogatott boldog boldogtalannak. De hát ilyenkor ivott is, táncolt is, s olyan is volt, aki ezt nem nagyon nézte jó szemmel. Kellett pár nap, hogy távozása után lecsillapodjanak utána a kedélyek.

1963 BUDAFOK DÓZSA GYÖRGY TÉR A JATA

1962 BUDAFOK DÓZSA GYÖRGY TÉR A JATA

1963-1965., 13-15 éves koromig

Kenus gyerek és a ponyvák birodalma

Hirtelen egy teljesen idegen környezetben találtam magam. Testvérem ugye nem volt, s egyetlen gyereket nem ismertem, kivéve majd az I.téri iskolában. Ami, egy az én régimnél sokkal kisebb de hasonló házakból álló hely volt. A leányka utca mentén pedig a Csalán utcához hasonló kis házak, ki tudja hány részre osztott kő-kemény prolilakásokkal. Volt ott egy nagyon izmos fiú, csak úgy, lazán fölhúzódkodott a kötélén, a láb használata nélkül. Ez a szegénység e rettegett birodalma is izgatott, úgyhogy gyorsan sikerült összebarátkoznom vele, s kis szobasarkában felfedezhettem filléres ponyva gyűjteményét, volt ott vagy ötven kötet, s amiből végül is egyet sem olvastam. Valamiért a Duna parti sporttelepre se kerültem le, pedig a kenuzás is felizgatott, s életem végéig valamiféle nosztalgiát éreztem, hogy egy ilyen kis lélekvesztőben fél térden bukdácsolhassak a Duna hullámain, de ez se jött össze, egy másik fiú miatt, aki a Lacika volt. Ugyan kinézetre nem volt szimpatikus, mégis, talán mert sorstársak voltunk, hiszen mindketten új gyerekként most költöztünk Budafokra, a többi gyerek mind ismerte egymást, úgyhogy pár nap alatt mégiscsak összebarátkoztunk. Mosolygós, nyugodt fiú volt, egyáltalán nem olyan, izgága, minden lébe kanál, mint én. De könnyen lehet, hogy pont ez az ellentét vonzott, mint a mágnes egymáshoz.

Persze más érdekes gyerek is volt ott, mint aki ezt mondta:

Kiböktem a pilácsom

ez a gyerek a biciklijét szerelte, mikor a dolog megesett. s így kommentálta...

Fölvesznek a gimibe

Kajakos gyerek és a ponyvák birodalma

Alighogy elpakoltuk a kevés cuccunk, az egyébként bútorozottan vett lakásban, én már az utcán voltam. Hamar kiderült, hogy majd minden gyerek valahogy kapcsolódott a kerület mentén futó nagy folyónkhoz, a Dunához. Majdnem csak oda lehetett látni, csupán a vasúti töltésen, vagy az alatta lévő kis alagúton kellett átkelni. Így hát valaki vagy horgászott, vagy valamilyen vízi járgányban evezett. Kajak, vagy kenu, többnyire.

A nullunknál idősebb Döme, a Kamaraerdőben lakó „vadpecás”, látva érdi barátnőmet egyszerre megjegyezte, - te, jó bögyös csajod van, szoktad csöcsörészni, mi?

Emlékszem mennyire meglepett ez a nyers megfogalmazás, miközben büszkén arra gondoltam, hogy naná, hogy szoktam, tehát kicsit óvatosan bólogattam is hozzá.

Budatétény tövéénél meg ott volt a hárosi kisduna,

egy tónak kinéző dunai holtág, horgász paradicsom, s eléggé lerottyant, elvadult fürdőhely. Néhány megállót villamossal, de onnan már gyalog kellett menni, viszont útközben remek kisvendéglők voltak, isteni brassói-val, gulyással, meg pár forintért mért korsó sörökkel. Murva, kockás terítő a vas asztalon. Nekünk tökéletes.

Kisduna

a hárosi farostlemez gyárból lopott fatörzsekből nagyszerű tutajt eskábáltunk, s egész a Duna torkolatáig evezünk vele, senki sem szolt egy szót sem.

A Gyula barátom imádott a mélybe merülni, s onnan mindenféle „antik” szarokat hozott föl. volt ott minden. a bombáktól, horgászsinórba keveredett csontokig, a rozsdás bilitől, az autó alkatrészekig, minden.

gitározás, a roncs

Kugliállítás az élesztőgyárban

Kugliállítás az élesztőitani, gyárban

Már kicsit nagyobbak voltunk, mikor ideje volt kis pénzt is keresni, s ilyenkor az útba eső élesztőgyárban kuglit állogattunk, ha jól emlékszem, alkalmakként öt-öt forintért.

ez a gyerek a biciklijét szerelte, mikor a dolog megesett. s így kommentálta...

Szégyen helyett büszkeség, anyám a nagy pedagógus

Pontosan ezt nem lehetett tudni nála, honnan volt ez az emelet fő, egyenes derék, és járás, ez a nyílt tekintet, mert valójában semmi sem predesztinálta erre. Persze jó alakja volt, ha akart tudott jól kinézni., de az anyai ág telt kebleit nem örökölte. Az eleminél se volt több iskolája, olvasni se olyan sokat olvasott. De nyitott szemmel járt a világban, s egész jól eligazodott benne. „te vagy a magyar királyi ész cicukám,” - mondogatta állítólag apán neki, mert fontos dolgokban jobb volt ráhagyni a döntéseket.

Igazi nagyvonalúságából nem volt hajlandó engedni, ezért aztán a fizetése sosem volt elég s ilyenkor dédnagyanyámra szorultunk. Az sem segített, hogy egyszerre az öreglány példabeszéddel megtűzdelt bemutatót is tartott, mikor is fizetéskor elvitt minket bevásárolni, s a sok cucc láttán ezt mondta: látod Rózsikám, kislányom, ennyi mindent lehet venni egy fizetésből. Ennek elégnek kell lenni a következőig. Így hívta anyámat, pedig az valójában az unokája volt. S hát jó volt az, de anyámat nem lett tőle boldog, ellenkezőleg, halálra idegesítette, mint a madár, akinek levágták a szárnyait.

először életében

anyám pénzhez jut, s én meg életem első új ruháját, s cipőjét kapom, mikor félreérthetetlenül kiderült, hogy szerencsétlen sorsunk és szegénységünk okán kellett eddig mindenféle ócska göncökbe jánom.

Az egész azért volt rendkívüli, s emlékezetes, mert súlyos szégyenérzet kellett volna bennem legyen, amiért éppen kirúgtak az iskolából. Mikor hazamentem, anyám félrehajtott fejjel, rám nézett, végighallgatottá a hírt, mégjobban a szemembe nézett, aztán elvitt mindenféle boltokba, s új ruhákat vett nekem. Persze ehhez szerencse is kellett, nevezetesen a zuglói tanácsi lakás pénzzé tétele, amit oly zseniálisan kibundázott. Ez, mint később kiderült, pontosabban egész életemen keresztül folyamatos bizonyítást nyert, hogy egy másik nézőpontból, szörnyű pedagógia tévedés volt, én innen kezdve a sólyom szemével kezdtem nézni a világot.

Az új ruha Új öntudat

Bizonyos értelemben újjá, ill. megszülettem. A megszámlálhatatlan szégyen, kirekesztettség, nyomorúság – anyám zsenilátásától egyszerűen elillant. Egy kis hercegnek éreztem magam, s addigi életem nyomorát, mint rossz kabátot kacagva anyámmal a szemétre dobtuk. Ugyanezt még párszor megtette velem, pár évvel később, én is ilyen vagyok, lettem, s lehet neki köszönhetem. Ezt a lényeglátást, ezt a nagyvonalúságot.

A budafoki lakást bútorral együtt vettük, egy szoba összkompót, Budafok központi terén az utcára nézett.

A kinti a WC a folyosón, de csak mi, meg egy szomszéd használta.

S még ez se felezi ki igazán, hogy másik két barátom körülményeihez képest, én, hogy szégyelltem ezt. Más baj nem volt vele, de kiderült, anyám se szereti, s kertes házat akar.

Velünk közvetlen szemben volt a kis piac, azon túl meg a városba menő villamosok végállomása. Az akkor Dózsa György, később Vargha Jenő téren minden féle üzlet volt, közért, Keravill, könyvesbolt, de még egy mozi is. A helyet a köznép ott Jatának hívta, s esténként minden valamire való fiatal ott gyülekezett.

A rendőr hazakisér

**Duna parti villanegra, a „Bagolyvár, az elsüllyedt uszály,
ahonnan megtanultam fejest ugrani,**

hasonlóan a képen láthatónál, csak magasabb vízállásnál

A PECÁS GYEREK, NAGY SANYI? A DUNAI VAGÁNY VÁZLATOK ÉS LEÍRÁS A GIMIIG

A TOJÁS

nos, igen, ez a kis epizód volt az, ami aztán egész érett felnőtt korunk láthatatlanul ránk telepedő végéig meghatározta, amúgy is ellentmondásos baráti kapcsolatunk. Bizonyos szempontból valamiféle zaklatott szerelemhez lehetett hasonlítani, hiszen szexualitásról szó sem lehetett mifelénk, de érzékenység és szellemi kihívás-megfelelés tekintetében olyat túl sokat életünkben nem találtunk. Pedig az egész igencsak furcsán kezdődött. Biológia óra utáni szünet volt, ahol próbáltam az osztály vagányai közt kikönyököni valami előnyös helyet. Én voltam az új fiú, aki titokzatos módon került ide, s sokak, főleg a kisebb, nyápicabb fiúk szemében viselkedésem, vadonat új ruhám irritáló lehetett. tízen hároméves kiskamaszokként azon vetélkedtünk épp, ki tud két újjal egy tyúktojást összenyomni a mutató és a hüvelyk újjal. A mutatványnál rajtam volt a sor, mikor az egyik tornából remeklő, de alacsony és szövegelésben nagyokat bénázó fiú kiverte kezemből a tojást, ami a fejem tetején összetörve, összes trutyijával vadonatúj pulóveremre ömlött. Én meg, ahogy ez elnyújtott, utcagyerek életemben ez lenni szokott, dívaságra legalább akkora durvasággal, s azonnal válaszolva, a meggondolatlan vetélytársat földhöz vágtam, és úgy csépelni kezdtem, hogy a többiek alig tudták kiszabadítani. S ekkor jött a meglepetés, mert későbbi barátom a Gyula a mosdóban lemosta a hajam, a kimosta a tojásmaszattól ragacsos pulóverem. A következő években kialakult

1964. nyár. Mibó fater, nehéz fizikai munka

Pedig végül is jó tanuló lettem, nyilván még kicsit meg is komolyodtam ettől a kicsapástól, s ennek következményeként aztán fel is vettek a Budai Nagy Antal gimnáziumba. Oda jelentkeztem, mert akkor még mindig tengerésztiszt akartam lenni, ahhoz meg érettségi, meg valami fiumei tengerész akadémia végzettség kellett. S hát nagy volt az öröm, amiért felvetek, de nyáron már az építőiparban dolgoztam. 14 alig múltam, és segédmunkát végeztem óránként 8 forintért. S hát ebben minden volt, ami fizikai, veszélyes, és nehéz. De hát tele voltam lelkesedéssel és energiával, s persze nem volt se ruhám, se cipőm, s éheztem. barátom, a Lacika apjánál végzett munka, mikor a sokszor öt-hat emeletre kellett – kézzel” az anyagot föl húzni, illetve a shittet leengedni. Egész nap, föl-le. S hát kemény sportteljesítménynek is beillett, mint annyi minden más az építőipari karrierem kezdetén.

TOVÁBBI ERŐFITOGTATÁSOK MERŐ VIRTUSBÓL

A karbitmész cuppantás

valahol, a Soroksári úton Pesterzsébetnél volt a karbitgyár, ahol a karbitmészből gázt termeltek, s a végtermék hatalmas beton medencékbe leülepedett, szép, világos kék színű és sajátosan elvont záptojás szagú, malter készítésre kiválóan alkalmas, s igen olcsó, oltottmész keletkezett. Nos, innen, a több emeletnyi mélységből kellett lapáttal az anyagot több lépcsőben feldobálni,

s egy nylonokkal kibélelt Csepel, vagy csőrös Zill platójára földobálni. S hát bizony ez egy akrobata mutatvány volt. Az ember egyrészt lent csúszkált ebben a trutyiban, másrészt maga a lapátolás is külön technikát igényelt. Ha nem fordítottad el elég hirtelen és időben a szerszámod, akkor képes volt magával rántani, s lehet belehasaltál, vagy hanyatt vágódtál.

Betonkeverés és homokdobálás szívlapáttal

A másik virtus a szintén erzsébeti homokbányában esett, ahol egymással versenyezve húsz perc alatt szívlapáttal „megdobtunk” egy csőrös Zilt, három köbméternyi homokkal. A szív lapát az ugye a könnyű szénre lett kitalálva.

Aztán ott volt még a cement hordás. Az ötven kilós zsákot az ember vállára segítette valaki. S ekkor én merő hülyeségből mondtam, hogy még egyet. Meg még egyet”, azaz összesen hármat cipeltem be az egyik vállamon a tároló helységbe. Akkor még betont kézzel kevertünk. Volt egy fél köbméteres kaloda, amit tele dobtunk sóderral, rá a cement, két nyelénél fogva fölhúztuk, aztán kétszer átdobtuk, majd vizeztük. Innen meg jól megpakolt sarogjával hordtuk az alapba, földembe, koszorúba, mindenhova. Maltert is kézzel kevertünk: egy óriási ládában hosszúnyelű keverővel.

Variációk fizikai munkára

Nyilván mindenre nem emlékszem, de pár dolog megmaradt. Ilyen volt a „repülő állás valamelyik több emeletes pesti iskola tetején. Kéményeket kellett felújítani a nyári szünetben, ami mindenféle trükkös állás építését igényelte. gyorsan és egyszerűen pár padlót dugtunk ki a tetőlécek között, s én mindenki meglegedésére akrobataként rohangu a lebontott kormos téglákkal, meg ami az újjáépítéshez kellett. Aztán cementes zsákdarabokkal tisztára dörzsöltük az új fugákat. De a poros cserepek és a kormos téglák szagát mai napig az orromba érzem.

Szabolcsi élkőműves titánok

Nem tudom, hogy a főnök, a haverom apja a három nyírségi kőműves parasztyereket hol találta, de az biztos, hogy jól járt velük. Alacsonyok voltak, és izmosak. S dolgoztak, mint az örültek. A János volt az alapkö, az jött minden nap, s csinálta, amit kellett. Nem okoskodott, csak dolgozott. Nem úgy a Laci, a második, aki már esténként technikumba járt, meg valami főnököféle akart lenni. A harmadik, a Guszti, az meg máris a mestervizsgáján dolgozott.

Munka Velencefürdőn

Mikor látták, hogy dolgozom a Laci és Guszti megfűzőtt, hogy menjek velük Velence fürdőre, hogy ott a cégtől kiváló, s új életet kezdő Lacinak, és Gusztinak segítsék. S többet adnak.

Hivatalosan egy kőművesre két segédmunkás jár, de attól függ. Nos én egyedül voltam kettejükre. Sőt, később harmadukra. Azt csináltam, hogy a többnyire földszintes nyaralókra mindjárt az elején padlókból egy állást építettem, s talicskával föltoltam minden anyagot, amit kellett. S szó szerint rohantam, föl is, le is. Jól megfizettek, de lényegében minden pénzem fölélttem. Pár ruhát is vettem, de a többi kajára költöttem. Nem győztem eleget enni. Emlékszem, reggelire egy rúd Turista szalámi, meg egy doboz kocka sajt meg se kottyant.

Béla, az ösztönös alkeszzseni

Még egy érdekes emlékem van arról az időszakról, egy Béla nevű alkoholista kőműves zseniről. Ez a Béla minden reggel részegen kacsázott oda a nadapi busztól. Jópofa gyerek volt, mert mindig megkérdezte, hogy na tudjuk e, milyen nád van Nadapon. Az ő falujában. S persze, már mondta, sőt, azért a biztonság kedvéért még párszor gyorsan hozzátette, - hát baszki, a nadapinád, nadapinád. Körülbelül ennyi szókincse is lehetett. viszont számomra a mai napig ő a jobb agyfélteke megnagyobbodásban boldoguló spatuális zseni esete. Mert úgy, félrészegen, minden különösebb eszköz, s igyekezet nélkül, olyan nyílegyenes, s szabályos éleket, sarkokat, homlokzatokat volt képes falakból, vakolatból pillanatok alatt varázsolni, hogy olyat életemben soha többet nem láttam. Aztán ez a munka is véget ért. Egy szép napon elkezdett süvíteni a szél, s havasesőt zúdított az össze vissza turkált tó, meg a főváros összes kertészkedő menekültjének bungalójára, s nekem más megélhetés után kellett néznem. 17 éves múltam.

Még valahogy hazakeveredtem, aztán másnap elmentem Pestre, s nem tudom, hogy de találtam egy munkahelyet. Egy kültelki céget.

Véletlen volt, nem tudom, de abba a szentélybe kerültem, ahol a legáhitottabb, legfontosabb dolgok voltak, s azóta is maradtak számomra e világon. Abban a földszintes, hullámpalával fedett, szocreál csarnokokban könyveket forgalmaztak.

1964 ÉRD

Anyám teljes fanatizmussal és jókedvvel vetette bele magát a kertészkedésébe. A budafoki lakás eladásából azután is maradt kis pénz, hogy megvettük az érdi házat. Dédnagyanyám meg Izsákra költözött, mert hogy nem birta a lépcsőzést. Ma is csodálom anyám zseniális elrendezését, ahogy ezeket a dolgokat megoldotta, hiszen egy állami lakásból csinált pénzt, azt osztottuk el, felét mi, felég a Bógi kapta, amivel elment vidékre, vissza a hosszúverandás házba, a régi fogadóba, ahol valamikor ő volt a bögyös, kerekfarú, ünnepelt csaposlány, a Rozika. Itt ültek aztán az ugyancsak bögyös –faros lányával a

Hajnalkával felfuttatott hosszú verandán, s a nádfotel nyikorgott alattuk. A ház, amibe mi anyámmal mentünk egy érdi kis víkendház szerűség volt: két kicsi szoba, se víz, se villany, földes, kinti rötyi. Sparhelt.

A szomszéd lány,

Az ég világon semmire sem emlékszem vele kapcsolatban, azon kívül, hogy a szomszédban lakott, s korunkhoz illően mindenféle incselkedő játszadozásba keveredtünk, aminek hátsó tartalma természetesen valamiféle szexuális kíváncsiság rejtőzhetett, kezdődő hormontermelésünk túlfűtöttségének kiengedése.

A telek

A telek viszonyt elég nagy volt, 365 négyszögek, ha jól emlékszem. A Hivatalnok utcától egészen a vasúti töltésig ért.

Orosz korrepetálás a Palikánál

az általános iskola utolsó évében aztán nekem is kezdett megjönni az eszem. Már nem akartam az érettségit igénylő tengerész akadémiába, Fiúméba menni, de a gimnáziumba igen. Valamire jó lesz alapon. A geológusi pályán is gondolkodtam, mint gyógyíthatatlannak tűnő idealizmusom ellensúlyára. S hát pár hét alatt jó tanuló lettem – elolvastam és fölmondtam a leckéket, amit kellett. Angolra jelentkeztem persze, ami viszont össze volt kapcsolva a hetenkénti két óra oroszsal. Más választás nem volt. új barátommal a kapcsolatom viszont új intellektuális horizontot nyitott meg előttem, náluk tényleg alkalmam volt az akkor az országban élő nevezetes művészek némelyikével, hiszen ezekből sok megfordult náluk. Jancsó, Psota, Törőcsik, Borsos Miklós, meg ilyenek. Irodalmárról nem tudtam, pedig nekem az lett volna a jó és hasznos. A lényeg, hogy barátom hihetetlen művészeti és egyéb műveltségét szívtam magamba teljes erővel, tanulásra pedig már se időm, se kedvem nem maradt. S hát oroszból hamarosan bukásra álltam. Palika bezzeg ezzel is boldogult, őt a szülei megtanították tanulni, volt neki hol, nem úgy, mint nekem. Ebből aztán borozgatással összekötött zenehallgatás lett, de azért kettesre föltornáztam magam. Mert egy-két leckét jó bevágva sikerült lebuknom joviális, de szigorú orosz tanáromnál, s adott is pár jó jegyet mikor kiderült, nem a szellemi képességeimmel van a baj. Viszont ez az egész hamarosan megszakadt, mikor végül otthagytam a gimit. „Az iskola köpeny” miatt.

őszibarackfa ültetések

ötven valahány őszibarackfát vett anyám, s mindegyikhez egy elég jelentős, több mint fél köbméteres gödröt kellett ásni, a tarackos, gyökeres talajba.

Kemény munka volt, de szívesen csináltam, valószínű engem is magával ragadott a lelkesedése.

Eper

A másik az eper volt. Olyan száz négyszögölnyi területet ültettünk be, s hát mindenki a csodájára járt. A mai napig nem értem, hogy az amúgy elég türelmetlen anyám honnan volt képes egy komoly szakértelmet igénylő gyümölcsös létrehozására.

A mai napig emlékszem a roskadozó őszibaracákra, mennyei barackjaikkal, na meg, a hatalmas eprekre, amilyeneket azóta se nem láttam, se nem ettem. Az egész olyanná vált, mint egy paradicsomi álom. S ezt is anyám csinálta.

Később, nyilván ez is szerepet játszhatott abban, hogy egyáltalán el tudtuk az egész kócerájt adni, mert az épület maga nem sokat ért.

A kút, kútásó és én

fontos nekem ez a kút, mert nem sokkal azután, hogy kiástam, egy addigi tapasztalataim összegzéseként, keserű sorsomon elmerengve ide kezdtem el kijárni, s ide, a sok emeletnyi mélység kongó mélyébe, ide mormoltam bele azt a fogadalmat is, miszerint valahogy a saját tapasztalataimra alapítva el kell mondanom a világnak mindazt a tanulságot, hogy ők már el tudják kerülni, hogy olyan rettenetes s igazságtalan helyzetbe kerüljenek, mint én.

Egy élet mottója

Akkor még nem ismertem a thomasi bölcsességet, ami nagyszerűen illett ide, de a jelentése, a fogalom felrémlt előttem, tisztán, s örökre. További pár év kellett, s a nagy walesi költő szavai simán besimultak a helyükre. S a mondat Így szól:

„Venni, hogy adj, ez minden...”

Víz kellett, ez igazán fontos volt, fontosabb, mint a villany. Tulajdonképpen végig petróleumlámpával világítottunk...

Igy aztán anyám fölfogadott egy markáns kútásót, akivel valahogy össze is keveredett, úgy értem kicsit bizalmasabban. Ifjú nevelőapámmal nyilván éppen szakítottak, s férfikéz kellett. Úgyhogy anyám lement helyi kocsmába, s belekiáltott a cigifüstbe: van itt valami férfiember, aki ki tud egy kutat ásni? S mondanom se kell, hogy volt. S asszem, valami kedvezmény is lehetett, mert kiderült, hogy harminchárom méteresnek kell lenni, mivel dombon laktunk..., s ami azt jelentett, hogy rengeteg beton kútgyűrű. Minden oda lett hordva, a pasi el is kezdte ásni. S ekkor jött az, hogy ez egyben azt is jelenti, hogy új nevelő apát is rám erőszakolnak. S akkor jött az, hogy na, azt már nem, nem kell nekem senki,

inkább kiásom én magam a kutat. S így lett belőlem autodidakta kútásó. A pasi ki lett rúgva, valami dráma volt ott, amiből szerencsére én a föld mélyéről nem sokat éreztem. Tizenhat éves voltam, erős, s konok, mint egy barom. s Tudtam mit akarok. Ástam, le a föld közepe felé, teleraktam a vödöröm, fölhúztam magam, s aztán az ellenkező irányba kezdtem húzni a csigán a kötelet, aminek végét előzőleg lent a vödörbe beakasztottam. S aztán fönt kiborítottam. Iszonyú mennyiségű, több mint harminc köbméter föld termelődött ki. A kis domb ma is megvan, a kerekas kút bodegálya is rajta.

A kútgyűrűk lerakása

Valaki, erre már nem emlékszem aztán jött, s egy elmés csigasorral s csúszdával szépen leengedték egymásba a kútgyűrűket, s volt vizünk.

További kötélhúzások emlékei...

A piacon árulás

Mikor már nagyon nem volt semmink, anyám valamit újítt. Adjuk el valamit, mondta. Megrökönyödve néztem körül, hiszen legjobb tudásom szerint semmink nem volt. Mondjuk én a dunyhámat nem szerettem volna eladni, hiszen fűteni sem volt mivel, s volt belefagyott a pohárba a víz. De mégis valamit kitalált. Volt egy elemes rádiónk, amit valóban nem sokat használtunk hiszem a hangját alig lehetett hallani, recsegett sercegett, csak szólni nem akart. Meg volt ott egy vizeskanna. Meg egy viszonylag jó fazék. Meg egy cipő, amit kinőtem, tényleg.

Nos, letöröltük a rádiót, kisuvickoltuk a cipőt, s nekivágtunk. egy padon vertük fel a tanyánk, anyám vett egy lángost, kiraktuk a portékát, s vártunk. S ugyan szegény idők voltak azok, mégse akart senki megvenni semmit. s mikor láttam, hogy ez mennyire képtelenség, elkezdtem rühellni a dolgot. Főleg, mikor anyám kezébe fogta a cipőm, odalépett egy arra járó emberhez, s elkezdte rádumálni. Hogy milyen olcsó, milyen jó üzletet köt majd vele. Még nem is annyira kopott a sarka, meg ilyenek. Meg kényelmes. Meg ilyenek. Kis köröket írtam le, úgy csináltam mintha ott is lennék, meg nem is. De legszívesebben világgá szaladtam volna. Ekkor anyám szólt, hogy vigyem oda a vödröt. Igen, igen, mindjárt hozza a fiam. – kisfiam! kiabált most már, hozza a bácsinak. Tizennégy éves voltam, s se a bácsi, se a kisfiam nem stimmelt. Totál égés, hányszor kértem, főleg idegenek előtt ne hívjon így. Mondja, hogy fiam, s kész. De ilyenkor nem rám figyelt, hanem az alkura.

Nagy nehezen sikerült eladni pár cuccot, s annyi pénzünk lett, hogy tudtunk venni pár kiló krumplit, meg húsz kiló szenet. Ezzel indultunk neki a hazafelé tartó érdi emelkedőnek. Magyarázott, mert most már volt ideje kitérni, amit egyébként észrevett, hogy mennyire rühellem a dolgot. „szégyenlős koldusnak az anyjapicsája, mondta.

Na de anya! próbálkoztam. Nem, ez faszság, ilyenekkel nem foglalkozunk. Senkit se érdekel ez, s különben is leszarjuk. Van kajánk, jól befűtünk a sparheltbe, s olvasunk, ha?

Oké, oké, mondtam, ahogy átölelt, s a szokásos szövegét mormolta: tudod, ne szarjál be, amíg engem látsz. Persze-persze, de én ezt nem tudom csinálni. Dehogynem tudod, hiszen megcsináltuk, nem?

Te csináltad.

Lófaszt, te is ott voltál, s nagyon ügyesen segítettél, s kész.

a Romlás Virágai

A szalmakazal az otthonom

Amúgy meg én is „elvágyódtam másfelé”, habzsoltam az akkor megjelent két kedvencemet, az Üvöltést, és az Utont. Otthon nem lehetett lenni. Olyan hideg és kupi volt, úgyhogy jobbnak láttam vándorolni. Gyalog, stoppal róttam az utat, a határt, és sokszor egy szalmakazalban kötöttem ki a semmi közepén, és ott kántáltam hangosan a hallhatatlan stanzákat, amiből máig is sokat betéve tudok. Most is megvan az eredeti, csikós tarisznyám, amibe három könyv fért, s ezeket mindenhova magammal cipeltem. A Szerb Antal gyönyörű, halványsárga hártypapírra nyomtatott, bőrkötetes művét, meg a beat nemzedék két nagy gurujának nevezetes köteteit. Néha persze váltogattam az Énekek Énekére, a Romlás virágaira, Dylan Thomasra, a Négy Quartetre, Hölderlinre, és másokra.

Az Ildike , egy lánynak én vagyok a minden...beesünk egy gödörbe

Ez volt az első ilyen, máig is meghatározó élményem, amikor a” különleges vonásaimért, karakteremért” egy amúgy nagyon szép, jól fejlett, gimnazista kamaszlány halálosan szerelmes lett belém. Ez, mint ostobán elhanyagolt élettapasztalat azért minden alkalommal eszembe jut, hogy az az igazi, azt jobban kéne értékelni, hisz akkor lehet igazán megbízni egy nőben. Sajnos, olyan túl gyakran később ez már nem fordult elő. De akkor ebből minden volt, amit el lehet képzelni: rólam álmódott, figyelte minden lépésem, s az egyébként elvált szülei is félreérthetetlenül tudatta, s muszáj volt elfogadniuk. Nem messze a nagyérdi vasútállomástól egy kertes házban laktak az anyja a helyi napköziben volt szakácsnő, s hát elég szegények. Jókat csavarogtunk és végeérhetetlen csókolózásaink közben egyszer még egy gödörbe is nagy röhögések közepette beleestünk s ki se akartunk jönni, olyan viccesen jó volt ott lent így is együtt lenni. De, máig csodálkozom ezen, éjszakába nyúlóan ültünk a konyha sarkában, egy a szobára nyíló, úgy-ahogy elfüggönyözött üveges ajtó mögött, ő az ölemben, egymás lába között kotorásztunk, - csak úgy ruhán keresztül, de gyönyörű szép, hamvas didijeit bizony kipakoltam, s végeérhetetlen dédelgettem. Még most is magam előtt látom rajta a halvány-kék ereket. Mi tizenhat évesek lehettünk, s ne

lehetett tudni, hogy az ötven év körüli anyja nem e skubizott bennünket a függöny mögül. De annyira be voltunk gerjedve, hogy nem érdekelt bennünket. Ami érdekes volt az egészben, hogy a dugásig valahogy nem jutottunk el, talán mert egy kicsit ellenezte. Lehet, hogy az idősebb nővére, az anyja, de még az apja is benne volt ebben, s óva intették. Aztán lehet a rengeteg elfojtás, hormonbesűrűsödés hatására, kedvetlen és mélabús lett, s amikor egyszer a haverokkal együtt az iváncsai görög faluba mentünk görög népdalokat gyűjteni nem akart velünk jönni. Én meg meguntam a durciját, s inkább a vidám, akkor a munkahelyemen megismert ráckevei lányoknál kötöttem ki. Vele nem tudom mi történt, egyszer férjhez ment persze, gyerek, minden, ugyan ez nek-vissza kentük egymás arcát könnyekkel, s elsirattuk édes és ártatlan ifjúságunk, meg a bután nem egymásnak ajándékozott szüzességünk elvesztését. Föl is merült, hogy mi lenne, ha most aztán..., de jobb volt az egész dolgot meghagyni olyannak, ami volt. Viszont eszembe jutott egy kis epizód, abból az időszakból:

szüret a faterjánál

hiába, már nagysrác lehettem, elvált apja meg egy vagány, aki szüretkor fantasztikus s nagyon dögös gulyáslevest főzött bográcsban. Mikor elfogyott a cigi. Ugyan már mindenki igencsak jól állt a féldeciktől, én is, de mutatni akarván imádott lányának, hogy ő milyen jó fej, kis egyensúlyt teremteni a szülői huzavonában, ő maga javasolta, hogy menjünk a cigiért motorral. A messze kanyargó gyalogutak végén, a betonút sarkáig kellett menni, ott volt a sarki fűszeres. Letettem hát a puttyom, s boldogan pattantam föl s 125-ös Csepel motorra, s kajánul vigyorogva mondtam a barátnőmnek – na mi van, jössz? Mikor látta a többiek helyeslő pillantását, fölpattant a mögöttem lévő gumitányérra. – mehetünk? –igeeen! s úgy részegen, jogosítvány nélkül kacszva elporoztunk. Nehéz volt menni a folyós, száraz homokban, s ahol az ösvény a betorkoló kocsúthba ért, el is dőltünk. Majd meg szakadtunk a nevetéstől, alig tudtuk fölállítani a kéken füstölő járgányt. Aztán már gyalog, nagy robajjal neki is mentem a bejárati ajtó zárt felének, de visszafelé már megint kurjongattunk s kacarásztunk. Fátyolos fénnel volt beszóve a nyárvégi koradélután s a hintázó szőlőlevelekre aranypor hullt a messzi kék égből tonnaszám. Tizenhatévesek voltunk.

em, mikor is s a véletlen összesodort bennünket. Egy budatétényi buszmegállóban, mikor arra jártam mindig néztem, mert régen ott dolgozott valami gyárban. S egyszer csak ott volt! És megálltam, és fölszedtem, és össze

A vonatozás, a görög fiú

Na igen, minden hajnalban mentem a munkásvonatra, ami hajnali dunyha alól való kimászást jelentett, a bizony teljesen fagyos kunyhónkba, s egy jókora gyaloglást a nagy érdi vasútállomásra. Egy darabig még a gimibe a proli

másodosztályon, aztán mikor már elkezdtem dolgozni, az első osztályra vette bérletet. Mint később kiderült ezt a váltást az Ildike nagy álmélkodással fogadta, nekem pedig egy nálam nagyobb fiú imige keltette fel az érdeklődésem, aki szintén ott utazott. Az amúgy fél órás vonatúton ő kicsit messzebből, az iváncsai görög faluból jött, s látszott rajta, a könyvekben oly sokszor megcsodált hellén vonás. Rövid haj, hosszú egyenes orr, szabályos arc. S ami nagyon megfogott, az az egyszerűség, ahogy hagyta, hogy a világ alkalmazkodott hozzá, s vagány, de a végtelenségig letisztult öltözködésén látszott, hogy milyen jó ízlése van, s hogy ő csak adja magát. Nem akar nap mint nap újabb valaminek megfelelni, „úgy nem hiú, s nagyon is elégedett, és magabiztos. Én pedig még bizony évekig, évtizedekig bizonytalankodtam az örökös megfelelési kényszerében, amit másoktól mindig fenyegetően éreztem. Őt ez nem érdekelte, s csak valami nemes eleganciával és lezserséggel adta magát. Egy elég jó bőrdzseki, egy pulóver és egy farmer volt minden, amit viselt. Minden nap ugyan azt. Rövidre vágott, kicsit göndör, filozófusokra jellemző frizurája is arra utalt, hogy az akkor szinte kötelező Beatles-es gombafej hajviselet őt bizony nem érdekelte. Nem az örökké változó napi divat, hanem valami örök értékrend szerint élt. Persze muszáj megjegyezni, hogy nekem ez azóta is kicsit a túlságosan is puritán oldalon volt, teljesen soha nem értettem egyet vele, de azóta is csodálom azokat, akik képesek erre. A ma már azt is tudom, hogy az egyszerűség mögött nem okvetlenül sivárság lakik, - olyan is van – de jó esetben még nagyobb, színes összetettség és az utána következő letisztultság van. érett szemmel, már ezt is föl lehet fedezni, amikor a forma és a stílus egy magasabb szinten egyesül. Nekem is volt érzésem ehhez, de valamiért soha nem tudtam ennyire egyszerűsíteni. Mindig kellett valami tarkabarka körítés, legyen az étel, ruha, vagy létélmény. Aztán nem sokkal később az én nagy kamasz szerelmem hirtelen s csak látszólag egy görögös összefüggésben véget ért. A nemi, és minden egyéb hormontermelésünk ugye akkortájt tetőzhetett, s a szociális tabukkal elfojtott vágy, főleg kamasz lányoknál mindenféle bonyodalmakhoz, migrénekhez, és depresszióhoz vezetett. Ez történt az én barátnőmmel is. Nekünk fiúknak, s persze különösen nekem, elég mozgásterem, viselkedésem, és bátorságom volt kitörni ebből, ahol akár fizikaileg is, s persze lelkiileg kiengedhettük a gőzt. Ennek egyik eszköze az önkielégítés volt, mikor a folyamatos merevedéstől „vigyázni kellett, hogy az ember nehogy saját magát dugja meg”, ahogy ezt annak idején kamaszos malackodással mondtuk. A másik a kaland, a csavargás volt. S ez lett a közvetlen oka és ürügye a szakításnak is. Egyik hétvégén elhatároztuk, hogy kimegyünk a görög faluba, görög zenét fölvenni. S hívtam az Ildikét is, hogy társuljon hozzánk fiúkhoz, de nem akart. Inkább valami ostobaságra hivatkozott. Tanulnia, vagy az otthoni háztartásban kell segítenie. Miután ez néhányszor megismétlődött, én halálosan megsértődtem, . mindig is elvártam, hogy a nőm, ahova csak lehet, velem tartson. Amúgy is a munkahelyemen már találkoztam kicsit idősebb, némileg és némileg vállalkozóbb lányokkal, ami megkönnyítette az amúgy

értékes kapcsolat megszakítását. S furcsa módon, a lány olyan nagyon bánkódott emiatt, abban a periódusban lehetett, mikor egy fiatal nő a saját, belső bonyodalmait bogyózásában merül meg inkább.

A csavargások meg az Üvöltés s az Úton

barátok Budafokon

A Lacika, később „Mibóka”.

„Dagi” egy darabig otthon így hívtam, anyámnak. Nem azért, mert valóban az volt, hanem a kerek feje miatt, mindig rettegtem, hogy nehogy előtte is elszóljam magam, de szerencsére ezt valahogy megoldottam. Később már rendes nevén Lacinak, majd a Mibóka? – szabóka szójáték után Mibó, Mibókának. Valójában félig árva gyerek volt, mint én azért, mert az anyám otthagytott, az övé mert meghalt. Egy Dráva menti falu nyalka kulákfia, tragikus hirtelenséggel, sose tudtam meg, mibe. Fiatal, özvegy anyja pedig a környéken szorgoskodó hídépítő mérnököt fölszedve kitűnő apát talált a haveromnak. Persze a kulisszák mögött szerénységre nevelés lakozhatott, de azt hiszem amúgy is alkatilag közel állt hozzá a visszafogottság. Amúgy meg minden másban éppoly apa elnyomástól szabad volt, mint én.

Óriási hatással volt rám, tizenkét, tizenhárom évesek lehettünk. Nevelőapja jólmenő építési vállalkozóként egy igazán gazdag környezetet hozott össze, óriási hatással volt rám, megfogott a mássága, a paraszt magabiztos öntudata, szegénysége, visszafogottsága, s végtelenül fel is bősztett a konokságával. Különös módon sűrűszemöldökű, göndörhajú, s lezser apja minden biztatása ellenére ilyen maradt. Emlékszem, mikor valahova bulizni mentünk, s kellett volna pénz, kérdezte neveltfiát mennyi kell. Ötven, volt a válasz. Ötven? – kérdezte nem kis iróniával, - hát az nem lesz elég! - itt van száz. De mi spóroltunk, s barátom hazavitte a maradék ötvenet. Hasonlóan az Izsák Jencivel, az Jillel, s később a Gézával való mentalitáshoz fontos kiegészítője volt a városi, olykor a lumpenproli rámenősségnek, amit bőven volt alkalmam elsajátítani, s ami majd később megannyi sorsdöntő, vagy csak kritikus helyzetben hátralevő életemben előnyökhöz juttatott. De még ennél is több. Valójában ez egy ösvény volt a Buddhizmushoz vezető úthoz, amibe majd minden, amit a világból kiszűrtem, elkerülhetetlenül torkolt. Minden volt ebben, bölcsesség, szerénység, belülről irányítottság, egyfajta hisztéria ellenes nyugalom, a nehéz munkával, ravaszsággal kiérdemelt birtokosi szemlélet, amit többnyire csak falusi gazdák között találni, akik tudták, hogy a nehezen megteremtett kevés is mennyit ér, s amire viszont nagyon büszkék tudtak lenni. A város éhessé tesz, patkánnyá, svábbogárrá, mindig ébernek kell lenni, lesni, faszolni, hogy a felfogadhatatlan városi káprázatban lessen valami potyadék, s ne érezze valaki kirekesztetnek magát.

Simai

görcsbelábú tíz évvel idősebb hengerész nevelőapámmal, akit anyám bénán édesapámnak akart hívatni, de mikor látta hülye savanyú pófámat, elkezdett röhögni pacákjára nézett, s ezt mondta: hát simikém, ez nem megy. jó lesz ez anélkül is. tíz évvel volt idősebb nálam, pont, mint anyám kisebbik öccse a Bimbi

Nekem nem tudta biztosítani az ellátásom, éhesen, fázzva, rendes ruha nélkül, a vonaton lógva jártam be a gimibe. Mikor kijöttem, éhes voltam, mindig éhes.

Simai és a disznócomb lopás

ez a csávó nehéz időkben egy egész disznócombbot hozott haza nyersen, egy lepelbe bugyolálva), a nagy csepeli vágóhídról, ahol, mint hűtőház feltöltő dolgozott. kijött a hatalmas ballonja alatt a sonkával, felszállt a villamosra, aztán egy tömött munkásvonatra, ahol végig a peronon állt, mert ezzel aztán nem lehetett leülni, s főleg, mert itt-ott szivárgott belőle a vér. Egyszer még balhéja is támadt, s elveszítette a hatalmas húsdarabot. Valaki kiszúrta, hogy vér csöpög belőle, s titokban szólt a kalauznak. Az meg a következő állomáson szólt az állomásfőnöknek. Egy megállóval odébb meg már egy rendőr várta. Leszállították egy hasonló korú férfival együtt, aki a tanú lett volna. Mikor kihámozta a lepedőbe csavart véres dolgot, egy a peronon levő padra tette. Aztán hátat fordított neki, s a személyije után kezdett kotorászni. Ekkor kapta fel a másik pacák a sonkát, s uccu, a síneken keresztül elkezdett vele rohanni. A rendőr vette észre először, s ordibálva utána eredt. Simai meg ezt látva, egy pillanatra az éppen induló vonatra pillantott. A kalauz a vonat végén, kinyúltot karral integetett. Kihasználva a már lendületben lévő szerelvényt, Simai fölugrott, de csak azért, hogy valamivel arrébb kerüljön, aztán ő is lehuppant ismét. Éles füttyszó, a vonat ismét megállt, de addigra már vagy fél kilométerrel arrébb volt. Jelentős egerút. Ő is rohanni kezdett. A távolban a pacák a sonkával iszonyú sebesen, mint valami gazella szökdécselt, síneken, talpfákon, árkokon átugorva. a rendőr jócskán le volt már maradva. Simai az ellenkező irányba egyedül volt, róla mintha mindenki elfelejtkezett volna. Nemsokára egy nádason s egy kis lombos erdőn keresztül, Dinnyésnél? - a műútra ért, s pár órai stoppolás után már úton volt hazafelé. Tanulva a dologból, legközelebbre szerzett egy jókora neylonzsákot, s abban hordta haza a szajrét. A falusi kutyák persze így is tudták miről van szó, a szag mégis kiszivároghatott. Úgyhogy minden alkalommal egész kutyafalkák követték a hosszú, kacskaringós utcákon, a vasútállomástól hazáig. Hazagyalogolt s a konyhánkhoz érve aztán döngve az asztalra penderítette az anyagot. hűtőnk nem volt, ezért aztán nagy részét besóztuk, mert füstölőnk sem volt. aztán megsütöttük. életemben annyi sült húst nem ettem. Meg is utáltam,

mint később, egy időre a halat,

dunai hajós koromban, amikor dobóhálóval, hatszemélyes mentőcsónakszámra fogtuk öreg sváb kormányossal, a Jaksibával.

A hanyatlás

Anyám zavaros élete, meg a kihatása az életemre

Anyám lelki és testi bajai elindították őt a lejtőn.

Egyedül lehetett, veszekedtek a pasival, a Simaival.

a rossz állapotban levő „házat” csak részletre lehetett eladni. Valójában egy víkendháznak is kevés volt, egyedül a telek, ami ért valamit. Viszont mindjárt az első részletből tudunk menni, s a fennmaradó összeg meg majd még többre is jó lesz, mondta anyám. Ez persze nem így lett, de ez most már mindegy. De el lehet mondani, hogy amiért elfogadtam az első feleségem kérését, miszerint hadd tartsa meg a kisbabánkat, nagymértékben attól függött, hogy reméltem a további pénzen egy tanyát tudunk venni az Alföldön.

A Lacikáéknál

Főleg a Lacikáékhoz, s ott vártam, hogy hazajöjjön. Aztán ettünk, mákos téstát, bablevest, palacsintát, ami a kedvence volt, s amivel a nagydarab falusi anyja mindig várta. Emlékszem, hogy nagy néha üvegviszaváltásból, s ilyenekből volt pár forintom, ilyenkor tíz deka töpörtyűt vettem, meg fél kiló kenyeret, s a Jata egyik padján befaltam, a szemem majd ki ugrott.

A Palikáéknál

Volt, hogy a Palikáékhoz is elmentünk, akik igazán jól éltek. Itt néha beosontam a spejzbe, s elcsentem valamit az ételmaradékból. Volt, hogy észére vették. Itt ettem életemben először spagettit...

S itt kezdtük el a Mambó magnón a Rollingot, meg a Dylant hallgatni. A fiúk olykor faszoltak valami vörösbor, Gamzát, Trakiát, azt ittuk, feküdtünk a szőnyegen, s teljes gyönyörűségben hallgattuk ezt az új zenét, ami egy tágabb, színesebb, s ígéretes másik világról hozott üzenetet.

A nyomorúság további következményei

a pap,

A barátok Budafokon

Iskolaköpeny

A pontot az iskolaköpeny tette föl, na meg a pajeszom. Reggelente, egy tanár ellenőrizte a hajunk hosszát. S hát nekem nem volt pénzem fodrászra. Úgyhogy ezzel már ellenszenvet keltettem. S akkor jött az iskolaköpeny. Mert kötelezővé tették, ha jól emlékszem hatvan forint lett volna, de hát nem volt.

Látva anyám kétségbeejtő helyzetét, már nem is szóltam.

megszégyenítés

S akkor jött, hogy másodszor is kiállítottak az udvarra.

„olyan nincs, mutatott rám a tanár, hogy valaki ne tudná megoldani, hogy a fiát köpenybe járassa. Úgy beszélt rólam, mintha én egyben saját felelőtlen szülőm is lennék! Több száz gyerek szeme láttára. Ez volt az utolsó napom az intézményben. Még valahogy hazakeveredtem, aztán másnap elmentem Pestre, s nem tudom, hogy de találtam egy munkahelyet. 16 évesen elmegegyek dolgozni

Otthagynom a gimnit

Földműveszövetkezeti Könyvterjesztő Vállalat, Csepel, Csont utca 1. Sz. ez a jókora, földszintes raktárépület aztán meghatározó lett az életemben.

Könyveket forgalmaztak. Véletlen volt, nem tudom, de abba a szentélybe kerültem, ahol a legáhitottabb, legfontosabb dolgok voltak, s azóta is maradtak számomra e világon, a könyvek.

S valamelyik barátomhoz mentem, Lacikához, Palikához, épp hova lehetett.

az házeladás és pénzügyek

a rossz állapotban levő „házat” csak részletre lehetett eladni. Valójában egy víkendháznak is kevés volt, egyedül a telek, ami ért valamit. Viszont mindjárt az első részletből tudunk menni, s a fennmaradó összeg meg majd még többre is jó lesz, mondta anyám. De később aztán azt is el lehet mondani, hogy amiért elfogadtam az első feleségem kérését, miszerint hadd tartsa meg a kisbabánkat, nagymértékben attól függött, hogy reméltem a további pénzen egy tanyát tudunk venni az Alföldön.

de ez most már mindegy. A lényeg, hogy a nyakig reménytelenségből cifra nyomorúság lett, viszont tele színes és változatos eseményekkel.

Ifjúkorom, de egész életem első ruháit tudtam venni, Megszabadulván a rettenetes szégyentől, amiben nap mint nap éltem. Színes jersey ingemen kis ezüst kereszt leffegett, új félcipő s három, különböző színű mikro kordbársony nadrág, akkor az már menőbb volt, mint a farmer. Még pont idejében, mert addig a pontig ifjonti hévem megvédett attól, hogy különösebb személyiség károsodást szenvedjek.

a cigányok pesten

velem együtt persze anyámnak is menni kellett. Az otthonunk megszűnt. Olyan nagyon nem érdekelt, hogy m van vele, mert mindig olyan nagyon magabiztos volt. Aztán persze kiderült, hogy valahol az Uránia mozi mögötti pesti slumba talált valami cigány családot, aki „befogadta”. Jó pénzért, mert az akkor még volt neki. Párszor találkoztunk, ilyenkor a közeli, Mackó büféből franciasalátát és hozzá az ugyancsak ritkaságszámba menő grilcsirkét prezentált. Ehhez nagyon értett, ha volt pénze, mindig nagyvonalú, szinte nemtörődöm volt. Ezt is, a mindenhatónak hála, tőle örököltem.

Végre jóllakni

Mikor végre megkaptam első havi fizetésem, az első és legfontosabb dolog volt, hogy teletömjem a hasam. Annyival, és azzal, amire előtte soha nem volt módom. Jóllakni és venni pár jó cuccot magamnak, s valahogy egyenrangúvá válni a barátaimmal. S sorban ezeket a listákat kezdtem kipipálni. A csepeli hévvégállomás büféiben degeszre ettem magam lángossal, s sültthurkával, lacipecsenyével és hasonlókval. Már nem kellett lógnom a vonaton, s barátaim először életemben meghívtam a budafoki Promontor étterembe, brassóira, meg pár korsó sörre. Tetszett nekik. Mindjárt jobb fej lettem, s magyarázkodni se kellett, mindenki értett mindent.

A könyvterjesztőnél

Véletlen volt, nem tudom, de abba a szentélybe kerültem, ahol a legáhítotabb, legfontosabb dolgok voltak, s azóta is maradtak számomra e világon, a könyvek.

Találkozás más emberekkel

ahogy elkezdtem keresni, új szokásnak engedtem, elkezdtem kocsmázni. Ellenkeztem, de addig erősködtek, hogy féltem, valami baj lesz abból, ha nem engedek. Úgy örültem új ismeretségeimnek, hogy nem lett volna jó, ha kiközösítenek. Órákat álltunk mindenféle talponállókban, s a leg képtelenebb marhaságokról beszélgettünk. Ők, mert én sokszor azt se tudtam, miről van szó. De közben, el elhallatszott néhány érdekes megjegyzés, főleg pesti vicc, anekdota is, amelyet én férfiatól addig még nem hallottam.

A vállalati raktárban volt egy görbelábú, kerekfejű kedves lány

Aki valami ismeretlen oknál fogva megkülönböztetett figyelmet szentelt nekem. Olyan tíz évvel lehetett idősebb nálam, s mikor látta a munkával kapcsolatos bizonytalanságom, odaált, hajolt telepedett mellém, s elmagyarázta a munka – amúgy nem túl bonyolult – fortélyait. De mikor észrevette milyen megkülönböztetett figyelmet szentelek más csinosabb lány kollegának, akkor bizony faképnél hagyott. Máig is látom sértődött arcát, ahogy az orrát törülgette, s majdnem sírt. Engem a szőke izgatott, mert olyan vidám, közvetlen és szeleburdi volt, s ilyen aranyhajú, filigrán tündért én még soha nem láttam. Viszont én meg a barátnőjének a megtermett, hatalmas mellű barna barátnőnek tetszhettem, aki elég feltűnően ki is sajátította magának. Ebből aztán az lett, hogy szabályosa hazavitt, és megerőszakolt. S ami ebből megmaradt, hogy ez a hegynyi lány volt s mindkettő valamelyik akkori ráckevei előjáró lánya, hogy kié, az már nem tudom. Iskolaigazgató, tanácselnök, mindegy, hiszen az ilyesmi soha életemben nem izgatott. A könyvterjesztő amúgy a régi rendszerből ide buktatott kísértetekből is állt, rám legalább is ilyen hatást tettek. Egyik ilyen a Sebi bácsi, a Joyce utáncat – mert hogy úgy nézett ki - volt, aki, állítólag a Horthynak volt a vezérkari századosa, egy nagyon vékony, hajlotthatú, ember,

akinek mindenre volt valami okos, filozofikus megjegyzése, szó szerint, s hát idézetek tömkelege, amik után nem győztem az említett forrásokat felkutatni. Hegel és Kant, Goethe és Wittgenstein, Keats és Hölderlin, volt ott mindenki. Egymás mellet dolgoztunk egy futószalag szerepét betöltő, fényesre csiszolódott alumínium lemezzel burkolt, ún. kötöző pultnál, ami az expedíciós részleg kloákája volt. A vagonszámra papírbálákba beérkező könyvekből iskolák, téeszék, tanácsok, falusi könyvtárak s más intézmények egyedi megrendeléseire egy barna csomagoló majd egy egy hullámpapír rétegbe rendeztük, hogy csinos legyen, majd egy erős kötöző madzaggal gondosan átkötöttük. Nos, én a csomagoló után a kötöző voltam, utánam már csak egy címkéző következett. A jókora, sokszor harminc-negyvenkilós csomagokkal szabályosan judózni kellett, mire a sok, szépen eligazgatott kereszthurok jól meghúzva rákerült. S nagyon gyorsan igyekezni kellett! Beszélgetésre nem igazán volt alkalom, de ebédidőben igen. A szomszédos Nagyvásártelepre voltunk befizetve, s ilyenkor Sebi bácsi vagy Kant kategorikus imperatívuszáról vagy Schopenhauer szabad akarataról, vagy Nietzsche Zarathusztrájáról mesélt, idézett, néha ilyen megjegyzésekkel tarkítva igencsak elvont előadását, hogy „kegyetlen tud lenni ez a kora tavaszi éles napfény, előhossa a kabátok kopott kézelőit, gallérjait”. Vagy az életben a legnagyobb és végső probléma a hatalomvágy, valahogy azt kéne kiiktatni s akkor minden jó lenne”. Különösen ez az utóbbi maradt meg élesen ahogy tizenhét évesen éberem lestem minden szavát, s közben a törpe königszbergin, vagy a Jóistenköpködő, kötélen imbolygó Zarathusztrára gondoltam.

1966 három könyv a Csont utcából

S akkor még nem beszéltünk semmiről, mert az a néhány meghatározó könyv megjelenése – többet ért, mint a gimnázium...

Itt jelent meg az az Énekek Éneke, Üvöltés meg az Úton, ami aztán ha a továbbtanulásomat nem is, de az irányultságomat szépen biztosította. E három könyv hosszú évekre a bibliám lett, velük aludtam, s sehova sem mentem nélkük.

1963-1965., 13-15 éves koromig

1967 PEST, TÁROGATÓ ÚT

KÖLTÖZÉS PEST EGY ÖNÁLLÓ ÉLET KEZDETE TIZENHÉT ÉVESEN

főbérllő ellopja az üvöltésem, s a vad idegen, kopaszodó, kövérkés férfi, s kiiktat, hogy nem ilyeneket kéne olvasnom

főbérlő, egy középkorú ürge körülszaglászott a szobámban, s szó szerint elloppja az **ÜVÖLTÉSEM**

, s kioktat, hogy ne ilyeneket kéne olvasnom. Apám helyett apám próbált lenni? Ki tudja. Mindenesetre laposan megutáltatta magát, s nemsokára el is költöztem.

a sorozások és környékük

mindenáron el akarnak vinni katonának, s ez majd később fehérváron is folytatódott, különös tekintettel, hogy akkor már volt jogosítványom. Végül majd csak később, ha jól emlékszem, az ötödik alkalommal ér ez véget. Ott egy főtiszt félrehív, s ezt mondja: ok. Nem kell katonának menni, s katonaadót sem kell fizetni! Ez akkor nagy dolog volt. Utcagyerekként nekem addigra már az összes létező kiképzésem megvolt, legfeljebb csak a kosz, meg a sunyiság ragadhatott volna rám. Az élet megannyi fordulatát nagyon is jól ismertem, szívós is voltam, fegyelmezett is, ha kellett, de engem senki ne terrorizáljon, ezt gondoltam.

Küzdelem a katonasággal

Minden áron el akartak vinni katonának. Ötször voltam sorozáson, s elég nagy lelemény kellett hozzá, hogy kiállítsák a stemplit, miszerint „háborúban alkalmatlan, békében szakszolgálatos”. És még katonaadót sem kellett fizetnem! Ez számomra természetes jóvátétel volt, hisz ahogy körülnéztem a világban, hiába is csúrrjuk és csavarjuk, én voltam az, aki ezt megérdemli.

Műszaki Könyvkiadó egy kis próza, néhány vers, ezért rúgtak ki

Észrevették, hogy hátul a klisséraktában írok, s annyira felháborodtak, hogy nem a munkám, a poros ólomklissék rendberakását csinálom, hanem „szórakozok”. Pontosabban ez a bukott rendőr, a Lajos érdeme volt, a valódi kiskőnököm, az Ernő nevű pesti csibész, támogatott a rímfaragásban.

MEGISMERKEDÉS A RÁÉRZŐVEL

első házasságomat a véletlenek sorozatának köszönhetem, nekem eszem ágában sem volt ilyet tenni.

„de jó lehet pesti huligánnak lenni, mondta a fehérvárról felutazott két későbbi barátom közül az egyik. Őt M-nek hívták, s jó barátja volt f-pipinek.

Fpipi meg az én Palika barátomnak, aki filmrendező akart lenni, s akivel együtt szoktak volt nyaralni Siófokon a Nemzeti színház üdülőjében. Spencer Davis koncert volt s a vidéki fiúk nagyon igyekeztek valaminek megfelelni. Fpipi is filmrendező akart volna lenni, de őt nem vették föl a főiskolára, mint az én baráratomat, p-t. viszont az új fényképezőgépét ki kellett próbálni, s a fekete

fehér diáknak én lettem a főszereplője. Az Utont, meg az Üvöltést én akkor már mind ismertem, s az utóbbit fejből is tudtam, amitől oda voltak, mert a Dean Moriartyt látták bennem. M, a fpipi, meg még egy tehetséges leányzó is egyszerre fölkerült Pestre. A később Ráérzőre keresztelt leányzó a hírhedt képzőművészeti gimnázium kollégiumába, L pedig egy közeli albérletbe, Fpipi meg a jómódú nagyszülei lakásába került. Nos, már csak azt érdemes tudni, hogy M, és R egy rövid ideig együtt jártak. Fpipinek is tetszett volna R, de a dolog nem volt kölcsönös. Egy utcai találkozás alkalmával M megpróbálta eljátszani, hogy R még mindig az ő nője, s azt kiabálta, hogy jó akkor majd hívjál. A lány meg mondta, hogy jó. Mini szoknyában volt, kilátszott a bugyija, szép formás lábain gyöngysor, hajában vécépapír csavarók. Mindenkinek felakadt tőle a szeme.

- tudod a számom?

- ja, azt nem.

Nos, ekkor L lebukott. S mikor Fpipi mutatta a rólam készült diacsíkot Rnek. Az annyit mondott, hogy fotogén arcom van, érdemes lenne lerajzolni, Abban volt tehetséges. Nekem természetesen imponált a dolog, Fpipi meg össze is hozott bennünket. Mint később aztán még számtalan alkalmammal, ő szintén próbálkozott elcsábítani valaki más nőjét, de se alkata, se kinézete nem kedvezett ennek. Ilyenkor aztán nehezen beletörődve a kudarcba, mégiscsak megpróbált a nő közelébe kerülni, ha másképp nem a sikeresebb haver által. S most ez voltam én. R pusztán az akkor divatos miniszoknya alól kivillanó tényleg nagyon formás lábaival óriási feltűnést keltett. Amerre csak mentünk fiatal és öreg férfiak egyaránt képtelenek voltak megállni, hogy valami megjegyzést, füttyentést, ne tegyenek. Soha nem szerettem az erőszakot, de egyszer én magam is ökölmecsbe keveredtem emiatt, mikor én a buszról lesegíteni próbáltam, valaki meg utána szólt, „hogy hé, te meg maradj itt”. Visszaugrottam, lerángattam a fickót s elkezdtem szétverni a pofáját. A járókelők szedtek le róla. R-nek meg tetszett a lovagias és férfias fellépésem, úgyhogy köztünk a kocka el volt vetve. Megszabadulván a munkába járás nyűgétől, egy teljes fizetéssel a zsebemben meghívtam hát a Balatonra, ahova haverjaimmal együtt készültünk. Siófokon valami parasztasszony hátsó sufnijában lehetett húsz forintért aludni. Sok mindenre már nem emlékszem, csak arra, hogy egy zen ihletésű szerelmes versben ünnepeltem a lubickolás közben megesett nászunkat.

„ott születél bájjal

És szerelemmel

Koronázatlan

Életembe”.

Valami ilyesmi.

S hát le tudtam utazni Pécsre, ahol a Ránéző éppen nyári szakgyakorlaton volt a Zsolnai gyárban. Ott vártam a hatalmas gyár kapujában, s a sétáló utcán át

mentünk is a Dzsáminál lévő szálloda sörözőjébe, ahol a teraszon fehér porcelán korsóba isteni szalon sört mértek. Aztán a tettyei kempingbe kefélni, s mint ahogy már említettem, ott bizony olykor megosztottam energiáim a nehezen leszakadó haver meg a nő közt.

HOSSZÚ MENETELÉS F GYULÁVAL

Gyula barátomról, - mert ő volt, még egy utolsó virtus jut eszembe, ami természetesen nem lehetett kihagyni. Föl a hegy tetejére kirándultunk, az akkor még félig kész tévé toronyhoz. A felfelé vezető lépcsőfok ajtaja le volt zárva, sehol egy lélek. A középső henger alakú rész körül a majdani lépcső két íve kanyarodott fölfelé, de a két arasznyi csíkot összekötő lépcső nélkül. Se korlát, semmi. S hát, hogy megmutassam ki itt a legény, elindultam fölfelé. Még nem emlékszem, de sok-sok emelettel feljebb, ezen a keskeny kis csíkon egyensúlyozva kezdett meleg lenni a helyzet. Gyula barátom egy darabig jött utánam, aztán már csak kiabált fölfele. Még mentem egy darabig, amikor különös dolog történt. A függőleges, nyilván majdani ablaknyílások kínálta panoráma figyelésétől egyszerre figyelmem az alattam lévő lépcsőspirálon akadt meg, döböntem nyugtázva, hogy a középső és a szélső csík között ott méretre szabott, padló darabok vannak, amien nyilván kényelmesen lehet haladni. Hirtelen enyhe pánik keletkezett bennem, mert komolyan azt gondoltam, a feszültség hatására elkezdtem hallucinálni. Még, csak hogy fokozódjon a helyzet, még egy darab

összetekert kötelet is láttam egy fordulóban. Mindezt közvetítettem a lent maradt havernak, meg a nőnek, akik akkor már feszült hangon hívtak, hogy elég volt, menjek már le. Lent aztán felfedeztük, hogy két lépcsősort indult fölfele, tehát az már előrehaladottabb állapotban volt, s én azt láttam magam alatt. Azért persze nagy fiú voltam a szemükben, s különösen ifjú barátnőmmel a kapcsolatunk egyre jobban Összefonódott. Ilyesmi is közre játszott, amiért elfogadtam az első feleségem kérését, miszerint hadd tartsa meg a kisbabánkat, én meg nagyon reméltem az anyámtól kapott a további pénzen egy tanyát tudunk venni az Alföldön s ott majd írogatunk, szobrászkodunk, s egyfajta önellátó gazdálkodóként éldegélünk ott, mint a mesében.

Pár ok, amiért ez történt az anyám, s köztem

Nem így lett, anyám eltűnt a pénzzel együtt, valami cigányoknál lakott egy pesti prolinegyedben, dínom dánom. S hát, eltapsolta a pénzt, amit a vevő hosszan elnyúló részletekben fizetett ki, s amiből én kb. tizenötezer forintot kaptam. A szakgyakorlat után R és én a haverom apjánál lévő építkezésen kötöttünk ki.

HOLLAND SASADI ÚT

Egy hollandnak építettük ezt a házat, s Mibófater kibulizta, hogy ott lakhassunk egy darabig. Itt határoztuk el, hogy Pécsre megyünk, hiszen ott olyan jó volt. anyám utoljára még küldött, ha jól emlékszem ezer forintot, s ez elég volt az albérletre.

a pécsi Szőlő utcában, ahol a Tetye alatt kötöttünk ki. A macskaköves utcákon szennyvíz csordogált, szuterén szobánk ablaka közvetlen az útesttel egyszintbe volt, de örültünk, hogy ez is van.

Ez aztán elég volt egy rövid kis nyaralásra, a már említett ruhákra, na meg egy albérletre,

ZSOLNAI GYÁR,

ÉLET MEGOSZTÁSA AZ ELSŐ NŐVEL

első házasságomat a véletlenek sorozatának köszönhetem, nekem eszem ágában sem volt ilyet tenni.

„de jó lehet pesti huligánnak lenni, mondta a fehérvárról felutazott két későbbi barátom közül az egyik. Őt M-nek hívták, s jó barátja volt f-pipinek.

- tudod a számom?

- ja, azt nem.

Nos, ekkor M lebukott. S mikor Fpipi mutatta a rólam készült filcsíkot Rnek. Az annyit mondott, hogy fotogén arcom van, érdemes lenne lerajzolni, mert hogy abban volt tehetséges. Pár nap múlva ezt én is megtudtam, s bizony ennek végzetes következményei lettek.

DANTE FEJ, S EGY KEREKBE TÖRT SZOBRÁSZKODÁS A LÉNÁRTNÁL

barátom egyszer csak elhatározta, hogy már pedig ő is agyagozni fog, amit biztos a csaja, a Ránéző befolyásolhatott. Vettünk egy zsák keramikus agyagot, s külön külön a kertben nekilátunk valamit „szobrászkodni”. Nekem tudomásom szerint soha semmilyen spatulatív képességem nem volt, se rajzolni, se festeri pacánál többet nem tudtam, de csodák csodája, mikor valamit térben láttam, akkor kijött valami. Egy fej. s emlékeztem a Dante fejére egy képen, s azt kezdtem el látni. Egyre jobban kibontakozott előttem, s a végén sokak csodálására a nagy költő fejszobra állt nagy hűséggel előttünk. Sajnos ennek folytatása aztán sohasem lett, ami máig bánok.

1969KUNSZÁLLÁS ELŐSZÖR, MAJD

PÉCS

1970 REMÉNYKEDÉS ÉS ERŐFESZÍTÉSEK A NEHÉZ PÉCSI HELYZET

ELLENÉRE

Jack szeme előtt ott volt az egész élete, s a legutolsó dolog volt számára, hogy megismétlődjön, ami vele történt, hogy az ő első szülöttjével ne törődjön. Fiatalkorának köszönhetően tele volt optimizmussal, na, nem repdesett az örömtől, de az átlagembernél tettere készebben, beleköpött a tenyerébe, s nekilátott egy kis életet létrehozni, ott, amit ő, a pesti srác csak abban a „Dunátlan káprázatnak” hívott, a hetvenes évek déli kisvárosának, Pécs kutyult minidzsungelének. A Tettyéről, ahol laktak majd mindent lehetett látni, a Zsolnai Porcelángyárat, az Uránvárosi lakótelepet, Harkány és Siklós határőrökkel teli helyőrségei is ott voltak valahol, melyek több nyáron át szívósan beleköptek kiskamasz nyaralásába, amint az ártatlan kamaszkor teljében igyekeztek eljutni barátja nagyszüleinek Dráva menti falujába. S mindezen túl ott volt egy másik, titokzatos ország, ahol ki tudja hány generáción át délszlávok őt erre, ami ő itt és most kikeverték, s ahol soha se járt. Apró dolgok, amik számára minden más várossal ellentétben valamit jelentettek. A hely valahogy átláthatónak tűnt, s mikor a Dzsámival ellentétben felhörpintette a fehér porcelán korsóban felszolgált Pécsi

Szalonsörét, úgy döntött, hogy a pesti bolondokháza után, jó lesz itt élni. Varrt magának egy halványsárga vászonnadrágot, volt egy katonai surranója, s ment. Hordta a betont, téglát, egy napig valami hatalmas járulék reményében vele született büszkeségét is legyőzte, ahogy alkalmi könyvügynökként iskolák és tévesz irodában kilincsel, s rekkenő nyári a hőségben poroszkált. Egyetlen fillért sem sikerült kialaknia. Ekkor, hogy a Nemzeti Színházban díszlet mozgatóként kapott sovány fizetését kiegészítse, éjjel tojásszenet lapátolt vagonból.

Nem akármilyen élmény volt hirtelen megélni ezt a sok kettősséget. A kopott kellékekkel eljátszott varászlatos színdarabok, s az éjszakai vasúti színen veszteglő ötszáz tonnás szenesvagonét, ahol az az érzése támadt, mintha az ezernyi fekete tojásszén a világegyetem összes másodperce volna, s csak folyik, ömlik kifogyhatatlanul öblös szív lapátjára. Furcsa kiigazítás az ifjúkor még ráérős időtartományában, át a konduló vagonoldal túloldalára.

Szénporosan, enyhén félrebeszélve, valamikor hajnaltájt ért haza, s a szuterén albérltetük kőpadlójára zuhant, hogy ne piszkolja be az egyszem sezlönunkat.

Ez egy rémlátomás, egész életemben soha el nem fogyó széntojás folyamokkal fogok álmodni, mondta gyermekágyas, ifjú nejének.

Igen ám, de nem sokkal később ifjú felesége és apósa egyszerűen kivette a döntést a kezéből, s ahogy az már az előszóban le van írva, őt nem várt végzet felé sodorta.

Kényszerköltözés Fehérvárra

Mindez az előszóban!

1970. SZÉKESFEHÉRVÁR

Ide költöztünk hát, új házasok, a gyerekágyból lábadozó asszony meg én, totál zavarodott nézetkülönbséggel, hogy miért is költöztünk mi ide.

Az érkezés után kiderült, hogy a Jacknek szánt tevékenység, a Volán hivatalos gépkocsivezető engedéllyel végződő tanfolyama, majd csak jövő év elején kezdődik. Addig ez az ifjú ember egy szutykos kültelki övezetben kétszázliter olajjal teli vashordókat gurigázott, rendezgetett egy csonttá fagyott Áfor telepen

A SOFÓRKÉDÉRŐL

majd megunod te még ezt

mondta a rakományt szervező Misi bácsi, a fehérvári Könnyűféműnél. Kértem ugyan is, hogy nem baj, ha nem keresek túl sokat, de maroknyi kis alumínium kötegeimmel minél több helyre mehessek. Kilométer így rengeteg,

akár pár ezer is egy egy alkalommal összejött, de súlyom az ugye nem volt. Viszont mehettem, egy nagy teherautóval összebarangolhattam az országot.

S persze ezt nemegyszer Lénárt barátommal, akit hagytam vezetni, pedig még jogosítványa sem volt. Hasonlóan a Palikához, középosztálybeli fiúként hajlamos lett volna lenézni engem, de a kalandozás lehetőségének nem tudott ellenállni.

1970 NYARA.

Akkor éppen sofőr voltam a Volánnál, egy öttonnás IFA teherautót vezettem. A dolog nemsokkal azután történt, hogy valahol Pettend és Baracska között elütöttem egy megvadult fehér lovat, amely még az utolsó pillanatban behajolva a szélvédőmön, arcon csókolt. Dinnyét szállítottam a raboknak, s természetesen faszoltam néhányat belőle, örök ide, örök oda.

Nos, ezen lédús gyümölcsöket voltam hivatott, teljesen feketén, csak a balhé kedvéért Pestre szállítani, a haverjaimnak. Mindenki Tihanyba egy Bach orgonakonzertre készült, s csak rám várt. Szép meleg nyári délután, hétvége. Lepakoltuk a dinnyéket, s nekivágtunk az M7-esnek. Az összes stoppost felszedtük, olyan ötvenet. Természetesen ez tilos volt. Úgy feküdtek hátul, mint a heringek. Aztán leparkoltam az Apátság előtt, - akkor még lehetett, s miután leömlesztettem mindenkit, mentük a koncertre.

Jack

TÉGLALALOPÁSOK

Mint a flörtölésnél, a terroristává degradált szabadságharcosoknál, ez is az a helyzet volt, mikor a mai szemüvegen keresztül igyekszünk, környezetéből kiszakítva értékelni a helyzetet. S bennem is, a mai napig kettőség van ezzel kapcsolatban. Érzem felháborodott emberek tekintetét, s nagyon kíváncsi lettem volna, ők mit tesznek az én, a mi helyünkben. Igen, többes számban. S pont úgy, mint a dohányzásnál, az államosított lopásnál is, abban az időben mindenki dohányzott, és mindenki lopott. Én ott voltam, tehát tudom.

Nos, a hetvenes évek elején azon a tájon, a Saév, azaz a Fehérvári Építőipari Vállalat uralta a terepet. Én meg a két vállalati rakodómmal oda jártam, s hát szabad rablás volt. de, ugye erre mondta Kádár János, bölcs vezérünk, hogy amíg a szajré az országon belül marad, az oké. Az is hazai.

Szóval, a beszerzéseknél hol ide, hol oda vittünk egy fuvarral. A tihanyi pártüdülőnél senki se számolta az óriási téglarakásnál, hogy mit raktunk le, s így aztán néha néha egy magánszemélynél pakoltuk le a jól emlékszem háromezer kisméretű téglát, amit a Nádasladányi téglagyárból hoztunk, még melegen. Tizenöt perc alatt lepakoltuk valaki udvarába, kb. háromezer forintot kaptunk érte, ami egy jó szakmunkás egy havi fizetése volt. Később, a munka befejezése

környéki elvonulásnál meg hol a fehérvári telephelyre, hol megint csak maszekba hordtunk valamit. Emlékszem egyszer a régi velencerüdői volt főnökömnek adtunk el fillérékért egy egész rakomány első osztályú fenyőpadlót. Tombolt a hülyeség, kicsit mindenki hümmögött, fizetett, a rakodóim saját, külön bejáratú pecsétjükkel leigazolták a fuvart, ittunk rá egy áldomást, megebédeltünk a Cápa nevű étteremben, s mint aki jólvégezte dolgát, hazafurikáztunk. Jellegzetes szocialista agyém, „jól éltünk”, csak éppen nem jutottunk semmire.

Sanyika a bohém diszpécser

Pedig én még viszonylag szerény voltam, kicsiben, is mandinerekkel, s csak néha néha üzleteltem, nem voltam telhetetlen.

Cigánylányok, rengeteg pénz

1970, jeges érdi lejtő, két sáv

. Jön fölfele az farmotoros Ikarusz busz, az a régi 55-ös. A rakodóm éppen egy injekciós tűvel a szállított pálinkás demizsonok egyikét fejte, s a hirtelen rántásra lesz figyelmes. Nyüzsgögni kezd, tehetetlenül személve mi történik. Egyszer csak kinyílik az ajtó, a rossz Ifa ajtózárok, megpróbálom becsapni, s közben megrántom a kormány. Elkezdünk csúszni, farolni. Látom a buszsofőr rémült arcát. Nekem is rémült arcom lehetett, amit nem tudom ő látott e. Pár pillanatig úgy tűnt, hogy ebből frontális ütközés lesz. Fizikailag is fájdalmas apró mozdulatokkal igazgattam a kormányt. A csúszós, jegesre taposott úton megállt a busz. Mi pedig saját magunk keverte hólepelbe burkolódzva, ide-oda farolva pár centire elsüvítettünk mellette. Megkéne állni, mentegetőzni, mondani valamit. De nem lehetett, még messze volt, lent a vasúti hídnál annak a híres érdi lejtőnek a vége. Óvatosan belenéztem a tükörbe. Embereket láttam a buszból, próbálták tolni. Nem tud elindulni, gondoltam. Micsoda egy szégyen, ezen az első téli utamon. A rakodóm félig lecsukott szemmel meredt maga elé, már egy mukk nem jött ki belőle.

Nyomor első apósoméknál, **SZOCREÁL, KANAPÉ**

Ide költöztünk hát, új házasok, a gyerekegyből lábadozó asszony meg én, totál zavarodott nézetkülönbséggel, hogy miért is költöztünk mi ide. S akkor itt volt ez az ágy, a rosszul záródó háromszárnyas téi ablak alatt, a nagy, dupla válaszajtó ezen oldalán. Még a lélegzetvételt is lehetett hallani, nem beszélve apósom folytonos krágogásáról. Az a fajta kihúzható, szétcsúszó párnabetétes iszonyat volt, amin mindent lehet, csak aludni, s főleg kefélni nem. Nem a fülelő apósékkal a másik oldalon.

AZ ÖREG MÉZES, HAT LITER TEJ ÉS PROFI TÖPÖRTYŰ

A hajlotthátú, magas ember benyúlt a zsebébe, alig, hogy az ember belépett a rideg konyhába. Jellegzetes mozdulat volt, azoké, akik tudják, hogy kell bankókat zsebből kezelni. Kis befőttes gumi volt rajta, egyet kihajtott, s ellentmondást nem tűrő komolysággal elem tartotta.

Hat liter tej, ott a kanna, tiszta, - mondta majdnem sziszegve a foga között.

Ez minden reggel így ismétlődött. S én minden reggel mentem a közeli tejboltba. Aztán egy hatalmas lábosban a legolcsóbb, nem pasztörizált tejet fölforralta, s gőzölögve ott bőrsődött, amíg ki nem hűlt. A bőrt többnyire megehettem, az utálkozó s lenéző pillantásoktól kisérvé. Mintha azt mondanák – „na, itt van még ez is” ezt fogadtuk mi ide be”. Kéthetente egyszer abban a nagy lábosban töpörtyút sütött, amit ő tepertőnek hívott. Félcenti vékony, teljesen szabályos szeletekre vágta föl, a hatalmas darab zsírszalonnát, teljesen tele lett vele a lábas. Amikor a hosszas és lassú sütés után aransárga lett, akkor egy kis tejet öntött bele, örökre rejtély maradt, megnyit. S ez a módszer maradt meg bennem, mert finom és omlós lett. De miután nem jegyeztem meg a tej mennyiségét, egyszer jóval később egy hatalmas fazék zsírt kifuttattam egy konyha hideg metlakis padlójára, nyilván sokan öntöttem bele, vagy túl forrón? Akkor az albrétben, ahol laktunk mindössze egy szobánk volt, s a főbérő konyhájában történt mindez, s egy fél napig tartott mire forró vízzel és rengeteg Ultrával felpucoltuk. De itt ilyen baleset itt nem történt. Egy kisebb lábosban a forralt tej mellé egy kis tálka friss töpörtyű is került az asztalra, a családnak reggelire. Mikor mindezzel végzett, fejébe csapta a szokásosnál kissé nagyobb karimájú kalapját, körbe hordozta a tekintetét a konyhában, s egy pillanatra nyomatékosan s közlő az arcomba nézett.

Majd jövök, - mondta.

Bólintottam.

Meg dolgozni? – kérdezte, ilyenkor magázott.

Igen, máris. Kinéztem a jégvirágos ablakon, s a kétszázliteres, teli vashordók jutottak eszembe az Áfor telepen, amit majd a hóban gurítgatni kell. Óvatosan bementem a szobába, ahol a felségem és a lányom aludt. Letérdeltem az ágy mellé, s megérintettem a feleségem karját.

Na, hagyjál, mondta lemondó sóhajjal. – mi van, te még itt vagy?

Bocsánat, nem, már megyek. Halottam ahogy becsapódik a kétemeletes bérház bejárati ajtaja, s láttam, amint az apósom, a Józsi bácsi beindítja az utcán parkoló Warsaváját, s lassan, kavargó benzingőzben eltűnik a hosszú utca végén. Ment a Volán telepre, a sofőrhaverokhoz panaszkodni. Egy megkeseredett ember, akinek, a töke tele a családjával.

Mi a helyzet, öreg medve, - kérdezték. Boldogulsz a szakállal?

Muszáj, mormogta.

S a család?

Tudtam ez a Juli bajjal jön haza, de emlékeztek, hiába tiltakoztam ez ellen a művész iskola ellen, micsoda baromság.

Végül is kinek az ötlete volt?

Hát a tanáraé, meg a hülye anyja, az is örökké lázít, s most itt van.

S mi van, sofórt csinálsz abból a huligánból?

Hát, valamire jutnunk kell, én nem fogom eltartani őket, az biztos.

Beiratod a tanfolyamra?

Igen, majd vonják a fizetéséből a tartozást. S persze majd hónapokig támogatnom kell őket. Ez a kurva is jobb, ha elmegy dolgozni.

A lányodra gondolsz?

Persze, kire gondolnék? Kirakatrendező! Micsoda baromságok.

na igen, meg vagy te áldva barátom, de hidd el, másnak se könnyű.

Na, ezt aztán hagyjuk.

Jó, hagyjuk.

A KILUKAD A SZÍVEM GYOMRA. A GYOMROM GYOMRA”,

S EGY BÚCSÚLEVÉL LÉNÁRTNAK PESTRE

1971. Elveszik a jogsim mert alkoholt fogyasztottam.

Megpróbáltam kibékíteni a F. Andreát, és a Dzsámit, s a Fehérvári Pokol Pincénél igazoltatnak a rendőrök. Szondáztatnak, de nem veszik észre. Lehet azért, mert amíg a rendőrök az utasimat igazoltatták, én suttyomban jót húztam egy gázolajos kannából, amitől aztán napokig ezt a kőolaj párlatot böfögöm föl, de hiába. Mert mikor bekísérnek a Volán telepre, a garázsmeister megjegyzésére a kórházban mégiscsak vért vesznek. Rendőri felügyelet alá kerülök s egy évre bevonják a jogsim, egy év próbaidőre helyez egy zsenge ifjúságomért aggódó rendőrtiszt. Semmi dolgom s kötődésem nem marad ebben az országban, írok egy búcsúlevelet Lénártnak, ami így szól:

„szeretem ezt az országot, kicsi és élni akar, de tele van tőle az agyam gyomra, a szívem gyomra. a gyomrom gyomra, az elmém gyomra”,

1971DISZIDÁLÁSI KÍSÉRLET

BOLYONGOK A HATÁRON, DE „HAZATÉVEDEK”.

A győri teherpályaudvaron aztán felkapaszkodom egy tehervonatra, amivel oltatlan meszet szállítanak, és hosszas várakozás után a lemenő nap irányában

megyek tovább. a ponyva alá bújok, de amikor el kezd esni az eső, itt-ott a széleken beázik, s az ottlévő karbitmész formi kezd. Fuldoklom a mérgező gőzökben, aztán Sopronnál leugrok a lassan döcögő vonatról. A fényeket követve betálok a városba, de amúgy fogalmam sincs merre van a határ. Tanácstalanul kóvályog a városban, aztán hirtelen ötlettel megkérdezek egy járókelőt. „tessék mondani, merre van a határ itt? Mert elkövettem azt hibát, hogy se térképem, se iránytűm nincsen, s fogalmam sincs merre kellene menni. S az illető megmutatja! Legalább is egy irányba mutat. Lóhalálában iszoklok, hogy nehogy valakit utánam küldjön. Egy határmenti településen minden második embernek „hazafias kötelessége” jelenteni egy gyanús alakot. Lassan a város szélére érek, az utolsó házak is elmaradoznak, s aztán szinte az összerogyásig kóválygok a sötét erdőben, a fáradságtól már azt hiszem hallucinálok, Dylan Thomas ...versét mondogatom magamban, meg egy sajátot is sikerül megfogalmaznom, ami valahogy abba a révül állapotba illett.

A DUNÁRA KÖLTÖZÖM

Bolyongok a határon, de „hazatévedek”.

A mint Átkúszod

A Kertet

Meglátod

A Percek

Dróthuzalát

- Főlfűzve

Rángatnak

Rajta A Fák

de aztán kiderül, hogy azok igen is egy falu fényei, amiről azt hiszem, hogy már átjutottam, az már Ausztria. De aztán kiderül, hogy a rengeteg vándorlás után egy szintén határmenti, de magyar faluba, Ásványráróra értem. A fáradságtól föl is adom, s a buszmegállóban beállok a hajnalban dolgozni induló emberek közé. Megannyi előző „határsávos” élmény után nem lepődök meg, hogy emberek vizsla szemmel bámulnak, de nem történik semmi. Ráadásul kiderül, hogy a hajam telis tele volt falevél darabokkal. S tényleg csoda, hogy nem” dobtak” föl. Valaki nem jelentette egy hatósági személynek. Maradék kis pénzemen aztán vonattal visszakecmergek Lénárt barátomhoz Pestre.

Lakni a Dunán

Bentlakásos matróz leszek a hajógyári szigeten, majd egy uszályon a Dunán. Gyógyulás, kalandok, pihenés.

Egy parasztember leszodavalósi ember a kormányosom, s egy viszonylag kis uszályal gemenci erdővel szegélyezett a Sió csatornán húznak föl bennünket a Duna torkolatától egész a Szekszárd közelében lévő Keselyűsig. Fát hordtunk Mohácsra.

Horgászatok – márna fogás

Dunai Horgászati technikák

A dobó és a meritő háló mellé még egyet sikerült kitanulnom, öreg, békebeli sváb kormányosomtól, a Jaksi bácsitól. Ezzel a módszerrel aztán óriási, gyönyörű fehérhúsú, de szálkássága miatt valójában szinte ehetetlen, jókora halakat, márnákat fogtam. Vékony, nagyon hosszú selyemzsinórra kötött előkékek méretes horgaira egy-egy sajtcocka kellet, s a főzsinór legvégére egy nagy súly. Az ember csak bedobta és várt

Bentlakásos matróz lesznek a hajógyári szigeten, majd egy uszályon a Dunán.

MATRÓZKALANDOK

egy szép napon egy másik uszály kötött ki a közelünkben, s a velem egykorú matróz sráccal nekivágtunk Mohácsot kicsit fölfedezni. Semmi különösre nem emlékszem, kivéve egy szeld arcú, hosszúhajú lányt, aki oly kedvesen mosolygott ránk, hogy sikerült asztalunkhoz invitálni, mikor is kiderült, hogy a szégyenlős, de bájos mosoly mögött egy beszédhibás, szinte néma lány rejtőzik.

Egy odaadó, néma nő, avagy a fiús testvériség vége

Hamarosan beletemetkeztünk mindhármunk hányatott élettörténetébe, s matróz társammal felváltva és teljes erőbedobással próbáltuk újdonsült barátunk kegyeit elnyerni. Mindhárman fiatalok voltunk s a sok alkohol hatására egyre jobban kezdtük a mértéket elveszíteni. A hazafelé úton szinte szó szerint egymás karjaiból húzgáltuk el a rivalizálásunk iránt közömbös leányzót. Úgy tűnt, mindegy kivel van, csak valami kedvességet kapjon. Az utolsó pillanatig úgy nézett ki, hogy vetélytársam nyeri el a kegyeit, s az ő uszályára vezető padlón el is tűntek a vasteknő elején lévő fülke mögött, mikor is harsány kiabálás hallatszott, s reménytelenül kollegám kormányosa sűrű káromkodások közepett kiebrudalta, őket. Én a partról figyeltem a jelenetet, de amikor láttam a lányt kifelé jönni, repesve elé szaladtam. Szerencsére nálunk, a nyilvánvaló, hozzánk is áthallatszó perpatvar ellenére ilyen probléma nem volt, az én fiatalabb főnököm még huncutul oda is kacsintott, jóváhagyva győzelmemet. Örült, mert imigyen jóvátételt vehetett a szomszéd kormányos kollegán, valami régi sérelemért, ami, mint kiderült, szintén egy nő körül keletkezett. Az soha nem

derül ki, hogy az átélt feszültség és cirkusz hatására, de ennek a néma lánynak a mérhetetlen, odaadó, s anyagi kedvessége egész életében egyik legkedvesebb emlékem maradt, legyen szó figyelmességről, szextről, nőiességről, igen, egy kifinomult nőiességről, amit azóta is keresek, s sokszor hiába. Mikor a folyó locsogásával teli nyári éjszakában legközelebb felébredtem, ez a néma, anyagi teremtés eltűnt, mint a sosem létezett volna. Csak édes testének puha melege, s búzamező illata lebegett még egy ideig utána.

Bauxit és búza

Legközelebbi utunkon meg bauxitot vittünk, s a rendeltetési állomáson mintha nem lett volna idő a rendes kitakarítására, a futószalagokat kezelő legények sebtében eltűnt. S kisvártatva egy másik településnél hatalmas csöveken búzát kezdtek az irdatlan, több mint ezer tonnás vasuszályunk gyomrába ömleszteni. Mikor megtelt, egy vontató segítségével megint egy másik városban kötöttünk ki, ahol meg kiszivattyúzták az egészet. Illetve, majdnem az egészet, mert hamarosan botrány tört ki, az alul hanyagul otthagyt bauxitos keveréket ott kellett hagyniuk. Hogy majd én és a kormányosom kézi erővel takarítsuk ki, szórjuk a Dunába, mondták.

Kidobáljuk a Dunába, Halak

Már a be és kipakolásnál kiderült, hogy a kissé kirojtozódott csövekből permetező gabonából mindenhova, a folyóba is jutott, amitől mintha forrt volna, halaktól hemzsegett a víz. S a takarítás kapcsán gondoltuk, hogy ezt az állapotot még jobban kitolhatjuk, ha szépen beosszuk az anyagot. De nagy megkönnyebbülésünkre nem így történt, mert már nagyon is elegünk volt a ránk kényszerült halevésből. Alighogy elkezdtek a vízbe lapátolni a bauxitos búzát, a környező faluból emberek jelentek meg, s mint valami bajáratott bűnszövetkezet tagjai licitálni kezdtek a búzánkra, anélkül, hogy mi egyetlen szót is szoltunk volna. Sikerült is megegyeznünk és summás árért még ők maguk kezdték fölmereni az anyagot, mert mi nem is győztük volna. Igyekezni kellett, hogy még a vontatóhajó érkezése előtt össze legyen szedve. Így aztán kéz kezet mos, mindenki jól jár alapon, komoly summához jutottunk, amin aztán komoly tivornyázásokba keveredtünk a vízi utunkat segélyező városokban, főleg Szekszárdon és Mohácson.

RÉSZEGEN BELEESNI EGY NŐVEL A DUNÁBA

egy meleg nyári estén csak úgy magamba, becsámpáztam a városba. Korona Szálló, vagy valami ilyesmi lehetett az étteremmel rendelkező intézmény neve, ahol egy népes, idősebb társaság mulatozott. Élő cigányzenére ment a danázás. Én egy meglévő szabad asztalhoz telepedve egy italt rendeltem. Aztán a

másodiknál kiszúrtam, hogy a társaságból egy fiatalabb leányzó bizony huncutul engem nézeget. Unalmában, mint kiderült iszogatót is, s kapóra jöhetett a megjelenésem. S volt valami csalfa a tekintetében, amitől szokatlan lépéssel odamentem az asztaltársasághoz, s felkértem táncolni! Hatalmas hahota kísérte kérésem, mert ott, s arra a zenére senki sem táncolt. De a jócskán bebaszott társaságnak tetszett az ötlet, úgyhogy mindkettőnket biztatni kezdtek. S hát kiálltunk, s egyre szorosabban összecsimpaszkodva táncikálni kezdtünk. Ekkor odalépett hozzánk a cigányprímás, s felháborodva közölte, hogy ez nem táncos hely. Tulaj is odajött, s ettől aztán még szorosabban öleltük egymást. S hirtelen még ajkaink is összeértek. Menjünk innen? – kérdeztem. Igen, lihegte s ő volt az, aki sarkon fordult, s ugra-bugrálva rángatni kezdett kifele. S egyszer csak kisért tántorogva, de önfeledten egymást majszolva s kacarászva lent a Duna folyó partján kötöttünk ki. S aztán összefonódva hanyatt estünk. Bele a vízbe. Hanyatt fekve a fejem a vízbe lógott, s rajtam a nő. A helyzet kezdet komoly lenni, mert a sáros talajon kapálódzva alig tudtunk kikecmeregni. S még mindig röhögcsélve, nyakig maszatosan értünk vissza hotelhoz, mindenki megrökönyödésére. Még utoljára elhebegte a címét, kiderült egy pécsi lány volt. S tényleg imádtuk egymást, egy darabig leveleztünk is, de a sors hamar elszakított bennünket. Csak ez a bolondos, édes emlék maradt utánunk.

A Csuncsi nevű macskák története

Egy korsó sörért veszek egy vörös kismacskát, ő volt a Csuncsi 2.

Nos, a Csuncsi 2-vel éltem együtt az uszályon, ő volt az utazó társam. Rohangált a vASFedélzeten, s össze vissza csúszkált. Aggódtam is miatta, mert nem tudott megkapaszkodni. A Siónál, mikor közel volt a part, itt raktam ki először egy nagy ágat a partra, hogy ki tudjon menni. amúgy imádtam a halat, s egy élő keszeget semmi idő alatt be is falt. közben morgott, mint egy állat.

Később, egy éjjel a Csepeli Szabakikötőben,

lent az éppen üres uszály gyomrában lévő kabinomban olvastam, arra lettem figyelmes, hogy a füledt nyári éjszakában a macska keservesen nyávog. Ez egy merő, s végzetként is felfogható szerencse is lehetett, már, mint ami a parányi szörgombócot illeti. Ugyanis, a Palikától jó pénzért faszolt, nagy, egzotikus virágokkal pingált Mambó magnóm éppen bezabálta a Magyar Rádiótól vásárolt, millió helyen ragasztó szalaggal összetákolt mágnesszalagot, egy darabig nyivákolt, de aztán megállt. Hirtelen föl sem tűnt, a másik nyivák-nyivák, de aztán rájöttem, hogy ez még elnyújtva sem a Rolling Stones, ez egy mási frekvencia. Fölrohantam, s gyanúm beigazolódott. Ekkor egy valódi „ugrás a sötétbe” esetét valósítottam meg. Olyan két három méterre a vízszint fölött lehettünk. A hatalmas betonfalak között, hátul, a kikötő végében a létező összes hulladékot, dinnyehéjat, hal, madár, patkánytetemet s szemetet összefújta a szél. Semmit nem lehetett látni, csak a kismacska keserves miákolása hallatszott letről. S hát beugrottam a trutyi kellős közepébe, a kihalásztam a halálra rémült, karmoló jószágot, s

a fejemre tettem. Alaposan meg is kapaszkodott a fejbőrömben, én pedig a legközelebbi tűzlétrához úszva vele, kimásztam. Többé nem esett a vízbe, -

s hónapokkal később, a tél beköszöntekor egyre jobban elmaradozott. Fiú macska volt. örültem neki, hogy otthonosan érzi ott magát, mert nemsokára én is kiköltöztem a szárazföldre,

Alighogy visszakaptam a jogosítványom, elmentem a „kockásokhoz” taxisnak. Először a Gyuláékhoz a Nagy Lajos Király útjára, majd a Szúnénihez, az Aradi utcába.

A harmadik Kikkunfélegyházán volt, aki az Jill takarójára szült éjjel. Otthagytuk a Gézabácsiéknak, mikor Siófokra költöztünk.

De ott lett egy újabb macskánk, ő volt a Csuncsi 4. Zamárdiban. A fürdőszoba ablakból a szomszédos diófára tettem egy stafnit, azon mászkált ki-be. Ezt a macskát kellett megtanítani fára mászni, mert nem volt anyja, aki megtanította volna. Később Amerikában, a Laney Captain nevű fiú macskájával is előadtam ezt, az emeleti teraszról egy lécen tanítottam meg az udvarra lemászni. Egymás után kellett a lábait rakosgatni, de a Laney nagy meglepetésére sikerült megtanítani. Nagyon örült neki, mert többször nem kellett az állig felszerelt tűzoltókat kihívni.

a Dunáról Pestre albérletbe költözöm

éjjel taxis vagyok,

Telt-múlt az idő, s mikor végre visszakaptam a jogosítványom, elmentem a „kockásokhoz” taxisnak., majd, mint már említettem, a Szúnénihez, Közös barátunk szerzett is egy öregasszonynál albérletet, bent a városban az akkor még november 7. Tér melletti Aradi utcában. A magassíkszínti lakásba soha nem süttött be a nap, de azzal különösebb bajom nem volt, még kicsit vonzódtam is a spleenes hangulatához. Szereztem egy csinos mechanikus írógépet, s kicsit még mindig elveszett nőm, házasságom, családom, gyereken bánkodva, rövid verseket írtam, abban a meggyőződésben, hogy nekem aztán nem kell senki. De nézzük előbb a részleteket.

Szóval, jött a tél, amikor egyidőben több más dolog is történt. A legfontosabb, hogy visszakaptam a jogosítványom, s ezzel bizonyos emberi méltóságom, s a jogaimat is. Többek között barátaim is más szemmel néztek rám. Az F. Gyula és I. Zsuzsa házaspárnál gyerekkori jó barátom a férfi még mindig katona volt. de ő is meg neje is nagyon szorgalmazták, nyugodtan lakjak náluk. Ami nem volt egy teljesen veszélytelen dolog. Ez ugyan az a srác volt, csak most már katonaviselt emberként, aki annak idején kiverte a tojást a kezemből. Tizedes, vagy mi pozíciójától megerősödve aztán megpróbált engem is kicsit megregulázni, amitől én röhögő görcsöt kaptam, mondván kár a gőzért én végzetként egy szabad spirit vagyok, s szarok az ég világon mindenféle kötöttségre. Egyetlen autoritit ismerek csak, a saját tudásom. A Zsuzsával viszont, mindketten egyke, s amúgy is hasonló alkat lévén a nem teljesen természetes vonzódás a levegőben volt. s ugyan semmi lényeges körünk nem történt – tekintettel a fonák helyzetre, ezt valahogy meg

tudtuk állni, - de a feszültség ott volt közöttünk. Szerencsére aztán ehhez nemsokára némi segítséget is kaptunk. De, azelőtt van itt még egy kis történet.

A Frenológia

Karrierista anyja a Zsuzsát a később nagyon is jól ismert zamárdi lenencházba dugta. Ha valaki ismeri ezeknek a fél és egész árváknak a rettenetes éhségét, annak nem kell magyarázkodni. Én, mint tudjuk, anyám jóvoltából félig elkerültem ezt a sorsot, mikor kitépett apám kezéből, de ennek ellenére nagyon is közel éreztem magam hozzájuk. Szóval, a mama, egy orvos alezredes, igazságügyi elmeorvosi börtönszakértő, egy napon, mikor kettesben maradtunk, megszólított. Látva empátikus képességeimet, - mint mondta – egy könyvet ajándékoz most nekem, nézzem alaposan át, a címe Frenológia, s próbáljak a javíthatatlan és kezelhetetlen lányának segíteni, ha alkalmam nyílna rá. A fiújára, a Gyulára illet nem lehet bízni, mert jó gyerek, de túl merev és szögletes. Nos, ettől aztán fejdudor-szakértő lettem, tömegek jöttek hozzám analízisre, mindenféle megváltást remélve. Teljesen persze soha nem vettem komolyan, de, a mai napig valaki fizimiskáját nem tudom elhanyagolni. „Annyira” nem érdekel, de a szemem sarkával látom. Az a furcsa tudomány zseniálisan működik.

Jack letagadhatatlanul pesti srác volt,

de sok előnye nem származott az ottani életből. Ugyan élvezte a taxizást, és jól is keresett, jobban, mint az átlag, de messzire ezzel sem jutott, mert annyit azért nem. Ezer háromszáz forint volt a kockásnál a havi fizetés, meg plusz a két maréknyi apró, olyan három ötszáz forintnyi átlagban, azzal, hogy valójában úgy száguldozott a városban, mint egy vészvillogós megkülönböztetett jármű, de a megkülönböztető hang és fény nélkül. Miután egy szabálytalanul előző pacák az eredeti öreg Zsiguliját tönkretette, kaptak egy újat, amivel aztán Jack tényleg átkapcsolt teljesítmény fizetésre. Mindent megtett azért, hogy minél többet forduljon, azaz minél több utasa legyen. Egyszer egy pincér száz forint borraavalót ajánlott neki Kispesten, ha húsz perc alatt felér a Gellért hegyi Búsuló Juhász nevű híres étterembe, ahol pincér volt. Mert ha nem sikerül, akkor a folyamatos késései miatt őt bizony kirúgják. S Jack mondta, hogy ő rajta nem, a lámpákon múlik, mert pirosan azért nem fog átmenni. A lényeg, hogy percre pontosan odaértek. Ahhoz, hogy a híres rém, a guruló, azaz az üres kilométer aránya jó legyen, nem csak a kilométer órát pörgették, - egy ablaktörő motorból eszkábált szerkezettel vissza) hanem még olyanokat is megcsinált, hogy egy budakeszi fuvar után teljes gőzzel éjjel visszatolat a Moszkva térre. Az összegyűjtögetett kis pénzekből aztán sikerült vennie egy elég jó állapotban lévő mechanikus írógépet, amire mindig vágyva vágyott, s elkezdett verseket és apró elbeszéléseket írni. Igazán volt miről, a pesti éjszakai élet bőséges anyagot biztosított hozzá. Aztán egy minden lében kanál befolyásolt ember látva igyekezetét felajánlta, hogy

rekomendálja a kor egyik híres költőjénél. Jack, élete irományait szorongatva be is kopogott a megbeszélt ajtón, mikor is az illető neves költő kiszólt, hogy már pedig ő most nem ér rá. S még azt sem tudja, hogy mikor fog. Az amúgy hiú és szégyenlős Jack dühében bele is dobta irománya nagy részét a lépcsőház aljában búzölgő kukába.

a taxizás

Gyula barátom hosszú útja

megismerkedés a F. Laciékkal, az intellektualitás oldalága

A velem mindig rivalizáló barátom, - emlékszünk a tojáskiverésre? – nagy és kanyargós utat tett meg, hogy a hátrányos helyzetű kovácstanoncból lift szerelő szakmunkás, majd ötvös iparművész, majd szobrász legyen. Ott, abban a szakmunkás intézetben az igencsak különleges, tipikusan az intellektuális fajtához tartozó, zsidó tanárnője felfigyelt barátom különös stílusára, meg mindig is tele volt kedves mosolya mögé bújtatott kétértelműséggel, elhallgatásokkal mely az ilyen művész palántáknál is már mintha valami mélyebbre utalna. A Ráérzőre is már valaki azt mondta, hogy vagy zseni, vagy nagyon hülye. Én magam nem szívesen mondok ítéletet, de az a nő hazacipelte tanítványát, s bemutatta irodalmi babérokról álmodozó férjének, aki maga egy nagy intellektuális ambíciójú, a hölgy által mecénált, charmos valaki volt, egyfajta fivéri letekintéssel néhány évvel fölöttünk lévő dísz pedesztriáljáról. A kocsitól a habverőig büszkén mutogatta tényleg elkápráztató komfortjuk vegyesfelvágottját. De két dolog emlékezetes maradt. Az egyik, ahogy az már főntebb elmeséltem beajánlott egy igazi költőnek.

A másik dolog viszont már sokkal hasznosabb volt, s egy életre meghatározóvá vált. Mert ő volt az, aki nem kevés lelkesedéssel lehetővé tette az egy számmal már a rádióból megismert Leonard Cohen megkedvelését. Hosszan az éjszakába nyúlva sikerült elmélyedni a lemezeiben. Pedig a szövegeket még úgy együtt se igazán értettük. De a zene, s a dikció az egy életre átjött.

sofőrködés s a trombita

Hajnalba szoktam végezni, s ilyenkor gyalog ballagtam haza a kihalt utcákon. Nemegyszer a nyugati pályaudvar felé vettem utam, főleg, ha éhes voltam. Ott mindig lehetett hajnalban virslit enni, ami egy szívmengető dolog tud lenni. Innen pedig az oktagon felé fordultam a körúton, s nem messze volt egy hangszerbolt, aminek kirakatában egy gyönyörű trombita volt kiállítva. Rendszerint ilyenkor tájt hajnalodott, úgyhogy ahogy a trombitáról az égre és visszanéztem, a Ginsberg vers jutott eszembe a trombitáról, a Times Squerről, meg a zsaruról, s én is hívtam a szomorú trombitást, hogy most is fújja, s remélhetőleg legközelebb az már én leszek. Akkor úgy éreztem, mintha életem

fő célja annak kéne, hogy legyen, ott a Times Squeren, újra Times Squerről álmodozván is az a hangszert fűjjam. . Kecsesnek, nemesnek, s földöntúlinak láttam a hangszert, amivel az ember az éggel tud közvetlen kommunikálni. S itt vagyok, nem hiszem túl sokáig, s lehet soha nem lesz trombitám, mert nem azt csinálom, amit kéne.

1971. találkozások szőrös puncikkal

Szóval volt ott egy nő, akit kirúgott a férje, mert nem volt hajlandó leborotváltni. Én ekkor láttam először ilyen nagyon szőrös puncit. S rettentően felizgatott, milyen is lehet, mert egy gyerekkori emlék jutott eszembe, mikor olyan kilenc-tíz lehettem. Egy barátom mentem meglátogatni, de kiderült ő nincs otthon, csak az épp betegeskedő anyja, egy olyan negyven év körüli nő, nekem akkor persze még egy „néni”. El akartam menni, de nyöszörögni kezdett, hogy menjek be, s segítek neki, mert olyan gyenge. Szolgáljam ki az ágyban. Teát, vagy mit kellett neki adni. S ahogy mászott be az ágyba, kiderült nincs rajta bugyi, s egy „hatalmas és nagyon szőrös puncit láttam. Nagyon nem zavarta, soha nem tudtam meg hogy észre sem vette, vagy mi. Gyerekként, akkor bizony én ijesztőnek gondoltam. Később, mikor már több nőt kezdtem megismerni, változott ez a véleményem. Fölült, hátát a falnak támasztva, én meg szemben egy széken, s pont beláttam. Még ki is volt nyílvá, s valami rózsaszín is volt ott. Amúgy teljesen közömbösen viselkedett, de arra emlékszem, hogy mennyire felkavart ez a dolog. Ilyen nyíltan még női nemiszervet nem láttam, s különösen az a nagy bunda, ami felkavart.

S hát most itt van ez a fiatal nő, akit felvettem a taxiba, ott sírt nekem, vittem körbe körbe, faggattam, vigasztaltam mire hozzám bújtt, kiderült, hogy férjezett, épp kibaszták, a szőrös puncija miatt! Mert nem akarta leborotváltni. S hát nem tudtam megállni, s hazavittem. S akarta is, hogy megnézzem a kis bokrocskáját, aztán odanyomta még az arcom is, s kért, hogy véleményt mondjak. S látta mennyire izgulok, én totál megvadultam tőle. Az már olyan nagyon nem izgatta, hogy be is csusszantottam nálam is izgágább varázspálcám, hogy utána járjak a rejtélynek. De semmi rejtély nem volt. Lényegében ugyan az az ópiumbarlangos kábulat okozta a villámlást és felhőszakadást, mint más nőknél.

Szóval neked tetszik? kérdezte kétkézzel megfogva arcomat, s a tekintetem vizsgálta.

Nagyon! nyami, nyami. Tök hülye a férjed, te szuper vagy...

Jaj, de jó, s felült, s a lába közé nézett. Megsímogatta, dörzsölte, s úgy ahogy volt ráhúzta a bugyiját, s mondta, hogy akkor jó, vigyem haza. Most már bízik magában, s tudja mit kell csinálnia. S láttam, ahogy egyik kezével kis retiküljét pörgeti, a másikkal meg megnyomja a csöngőt. S nem jött többé, tudta hol lakom.

1971. A jogosítvány ismételt elvesztés következményei

Valamikor a még sötét hajnali órákban Jack egy újpesti taxiállomáson egy a belváros felé menő fuvarra várakozott, amikor egy idő nő, egy fiatalabbat támogatva ért oda hozzá. Más más hangtartományban, más más hangerővel, de mindketten jajveszékeltek, s kiderült, hogy hiába hívják a mentőket, nem jönnek, a fiatalabb nő meg terhes, elment a magzatvize, s megindultak a szülési fájdalmak. Jack a leendő anyukát hátra egy pokrócra ültette, s fölkelve a hazatérő úttól nekiindult az amúgy teljesen kihalt Váci útnak, hogy ha az emlékezete nem csal, akkor a nőt a kért Honvéd kórházba vigye. A majdnem új, de közel se olyan csendes Zsiguli az akkor még macskaköves úton majdnem teljesen elnyomták a nő jajgatását és nyögéseit, s persze a hátulról előre törő rendőrségi Volga zaját is, amit csak akkor hallott meg, és vett észre, mikor mellé érve hirtelen bekapcsolta a kék fényt. Két fiatal kezdő suttyó vezette, a félrészeg rendőrfőnököt vitték haza. Százhatvannal előzték meg, mint mondták, ott, ahol hatvannal lehetett volna menni. Pár percig úgy nézett ki, hogy Jack megússza helyszínnel, de a túl nagy sebességkülönbségre, meg még ki tudja mire tekintettel, csak a jogosítványa fél évi bevonására, ítélték, börtönbüntetését felfüggesztették. Figyelembe vették a terhes nő helyzetét, de súlyosbítként meg ott volt Jack visszaeső mivolta, - egy ittas vezetés, most meg gyorshajítás. Mindez pár nap alatt aztán le is zajlott, azt nem tudni, mi történt a nővel, akit a kórháznál bekísértek. Jack tehát ismét munkanélküli lett, igazándióból kicsit mindentől elment a kedve, s a kikapcsolódáshoz kapóra jött barátai invitálása Balaton Széplak-alsóra, egy hétvégére nyaralni.

Egy végzetes találkozás

A nyaralónál aztán sikerült rábeszélni Jacket, hogy menjen már velük be Siófokra, kicsit körülnézni. Jack szívesebben maradt volna, élénken emlékezett a nyaralóban felfedezett Deep Purple és Uriah Heep lemezekre, s örült volna, ha végre nyugodtan meghallgathatja őket, hiszen már-már lemaradt a legújabb zenei fejleményektől. A véletlenek különös és végzetes játékaként aztán azon a zenés Disco hajón megismerkedett Jillel.

VETÉLÉSI KÍSÉRLET VODKÁVAL, EGY PESTI PARKBAN

s hát igen egy kicsit morbid történet, mikor kiderült, hogy bizony Jill terhes lett. S előző tapasztalatára hivatkozva javasolta, hogy itassam le, akkor ő majd elvetél. Nem akartam én azt, de meggyőzött, s szinte egyszuszra megivott egy üveg vodkát. S csoda, vagy nem, de a dolog tényleg megesett. Szomorúság vette telepedett ránk, de az ifjúság könnyelműségével reméltük, lesz annak jó folytatása is, s sok sok gyereket álmodtunk.

csak el a városból, ezt a címet lehetne ennek adni, mert

Megkomolyodási kísérletek, - egy új nővel...

miért is mentünk mi vidékre, kérdezték sokan

több oka is van. az egyik fontos, azóta is ezt gondolom, hogy csórón semmi értelme Pesten lakni. Annak idején föl se fogtam, de azóta egyre jobban kibomlik milyen jó volt ott lenni, s az izsáki nyaralások emlékének a hatására jobb vidéken élni. Olcsóbb, nincs zsúfoltság, új életet lehet kezdeni, nem érzed annyira a csóróságot, nincs kinek el és beszámolni, hiszen nem ismer senki. Az alföldi táj, a rónaság, pont úgy, mint a tenger távlata mindig is lenyűgözött. Sőt, ez még jobb is, mert itt-ott meg van hintve valós tanyák tarka-barka délibábjával. Az olajfákkal, jegenyékkal körülkerített füves udvar nekem a szegény dolgos ember mentorságának tűnt. Tiszta levegő, csend, béke, nyugalom, s persze a zavartalan tulajdonosi büszkeség, ami sok mindenért kárpótol. Nekem úgynevezett input, élmény, egyre kevesebb kellet, tele volt nekem mindenfélével a búrám, ahogy ezt mondani szokták...Az egy nekem való hely, én ott jól leszek, s írok.

1972.-Jósika u. 6.

Enyhén le voltunk lombozódva. Megjártuk a környék tanyavilágát, de elég reménytelennek tűnt minden. Bugacig jutottunk, ahol sikerült összeismerkedni valakivel, aki meghívott a jellegzetes szocreál falusi házukba, töltsük az éjszakát nálunk. Tanyát szeretnénk venni, tudnak e valahol. Büszkén mutatták a csipkével telerakott, új fürdőszobájukat, s a kedvünkért használhatóvá tették. Vonakodtunk, de annyira imponált nekik, hogy valaki használni fogja, hogy nem lehetett ellenállni. Végül is megöröültünk, jól esett. A bőséges parasztrántotta után hosszan ecsetelték a környék házait, tanyáit, melyik kié volt, melyikbe laknak. Azt ajánlták, hogy menjünk be a téesz irodába, hátha ott tudnak valami olcsó, de még használható eladó tanyát, esetleg olyan, amit bérbe lehetne venni. Akkoriban ez nem volt divat, de próbáljuk meg. Persze semmi ilyen nem volt, s kicsit furcsálkodva néztek ránk, ahogy ott toporogtunk a nejlon szatyrunkkal. Minden gyönyörű volt, zöldültek a fák, béke és csönd honolt a tájon, s ez még midig lelkesedéssel töltött el bennünket, de be kellett látni, hogy ez a dolog nem megy. Valójában bármibe belementünk volna, elszegődünk volna bér munkásnak, napszámosnak, lakhatásért. Mikor kiderült, hogy semmi ilyen nincs, visszaindultunk a városba. Épp valami külvárosi rész utcára néző ablakai alatt poroszkáltunk, mikor valaki váratlanul megszólított bennünket.

- Aranyoskáim, csak nem lakást keresnek? – kérdezte az alacsony, a kis mellékutcára nyíló ablakon kihajoló asszony. Szegény, szemüveges, özvegy és nyugdíjas. Otthontalan párok arra nem igazán szoktak olcsó reklámszatyrot lóbálva sétálni, de öreganyánk most eltalálta fején a szöveget.

- Igen, azt.
- Akkor jöjjenek be, megmutatom.

Pont annyi pénzünk volt, hogy ki tudjuk fizetni a parányi, régimódi járólappal lerakott helység bérét, aminek egy kis ablaka az utcára nézett, volt benne egy ágy, egy asztal, két székkal, meg a tulajtól a helységen átvezető kályhacső, ez volt a fűtés. De hát még nyár volt, s mi majd ki ugrottunk a bőrünkéből, mert az egész reménytelen vándorlásunk végeztért. Annyira sorsszerű volt az öreglány felbukkanása, hogy fel se merült bennünk majd milyen viszontagságoknak nézünk elébe. Következő lépésenként munkát kellett találni. hogy Jack eredeti elképzelésének megfelelően egy tanyán fognak élni.

1972FÉLEGYHÁZÁN,

A Volánnál

Kiskunfélegyházán kapom vissza. Akkor megyek a helyi Volánhoz dolgozni.

Az izsáki nyaralások emlékének a hatására inkább a vidékre költözünk.

Netán albérletet keresnek kedveskéim?

Betegség

S valóban hideg lett, s egy éjjel arra ébredtünk, hogy a Jill köhög, és lázasan rázkódik. Mint később kiderült kétoldali mellhártya gyulladása volt. Hogy nyugta legyen, én meg leköltöztem a metlakival kikövezett padlóra, s a subával bélelt bőrkabátomba próbáltam burkolódnai. Na, ennek meg az lett a vége, hogy vesemedence gyulladást kaptam, s állítólag, mint egy szülő asszony úgy mászkáltam tenyerem hátul derekamra szorítva körbe körbe. Valahogy egymást támogatva elvánszorogtunk az orvosi rendelőig, kaptunk mindenféle antibiotikumokat, de arra meg nem volt pénzünk kiváltani. A főbérelő látva nyomorunkat, meg nyilván neki is érdeke volt, hogy talpra álljunk, kölcsön adott húsz forintot, amin aztán kiváltottuk a gyógyszereket, s lassan kezdtünk jobban lenni, s egyszer csak megjött a bevont jogosítványom is.

hőszugárzó árulás

cipőfelsőrész készítő egy alföldi cipőgyárban

A város másik felén, jó messze levő cipőgyár lett az. Fel is vettek bennünket. Én egy futószalagon cipőfelsőrészeket vartam egy ipari varrógéppel a talphoz. Izgultam, de valójában élveztem is a dolgot, pár perc után meg tudtam oldani a

valójában trükkös feladatot, amit kaptam. Azóta is, mikor varrott szegélyű cipőt látok, eszembe jut a hely. A zümmögő, olajosan sikló gép, műbőr szaga, ahogy ott sokadmagamban netán ötödik-hatodikként mint egy robot ültem, s gépies mozdulatokkal tettem a dolgom. Néha, egy röpke pillanatra fölnéztem, hol van az én nőm, hogy boldogul. . Az Jill kicsit szerencsésebb volt, mert őt a szalag végére a csomagolóhoz helyezték. Szemlátomást ügyesen sürgött forgott, neki jóval több mozgásszabadsága volt, mint nekem, akit odaszögeztek a szalaghoz. Nap mint nap végig gyalogoltuk a várost, oda és vissza. Akkor még biciklire sem tellett, s hármas, sokszor négyes sorokban húztak el mellettünk a munkába igyekvők. Szemlátomást az egész világ kerékpáron járt. A nyolcórás műszak alatt volt két cigi, meg egy ebédszünet. Öt percet adtak egy cigit el szívni, ami azért képtelenség volt. Mindenki panaszkodott is, de semmit nem tudott tenni ellene. mi viszont másképp voltunk ezzel. Elégedettségünk egyre nőtt, s ez a dolog mintha szimbóluma is lett volna az egész groteszk munkának, s annyira felháborított bennünket, hogy egy hét után fölmentem a munkaügyre s mondtam, hogy felmondunk. Miután próbaidősek voltunk, mondták oké, majd a hónap esedékes napján megkapjuk a fizetésünket. Nem tudom már honnan, de tudtam, hogy ki kell fizessenek.

Szó se lehet róla.

Ez van a Munka Törvénykönyvében, mondtam. - Igen? Mutassam meg.

Rendben, mindjárt jövök.

Elrohantam a város közepén lévő könyvtárba, beiratkoztam, s legnagyobb öröömre találtam egy zsebkönyv kiadást, amit kikölcsönöztem. Visszafelé, loholás közben meg is találtam az odavonatkozó paragrafust, igen, igen, jár a pénz. Vigyorogva mutattam az Jillnek, aki egy kerítés szélén ülve várt a gyár előtt. Odatettem a főnök orra elé a dolgot, aki hitetlenkedve csóválta a fejét, de mondta menjünk a bérosztályra. Alig fél óra múlva pár száz forinttal a zsebünkben már az utcán voltunk, s majd szét repedt a seggünk a boldogságtól. Ideje volt, mert már igencsak éhesek voltunk, s a cigink is elfogyott.

A kőművesnél

Találtam némi alkalmi munkát, egy-egy napra el tudtam menni dolgozni. kőműves mellé mentem segédmunkásnak. Téglát hordtam, maltert kevertem. Lassan hideg lett, a kőműves is abbahagyta a munkát, s közeledett a karácsony. Nyilvánvaló volt, hogy a kályhacső nem fogja a köves helységet kifűteni, ezért összespóroltunk a pénzt, s vettünk egy tányér hősugárzót a használt kereskedőnél. De valahogy úgy jött ki, hogy mindjárt Szenteste van, s nincs egy fillérünk se. Szó szerint.

hősugárzó árulás meg egy emlékezetes karácsony

Fogtam hát eme egyetlen tárgyunk, s visszamentem a kereskedőhöz. Hallani sem akart róla, hogy visszavegye. Teljes erőbedobással kellett ecsetelnem a helyzetünket, mire nagy nehezen megszánt, s adott huszonnégy forintot a dologért. Nos, ezen vettem egy literes asztali fehérbort, húsz deka töpörtyűt, meg egy kétkilós kenyeret. Ez lett a karácsonyunk. De szabadok voltunk, s boldogok, de ami aztán nem tartott sokáig.

Ivászatok, a pókos bor rummal, avagy Alkoholmérgezés és mozi

A cipőgyárat már meséltem. Nos, valamikor 1973 tavasza lehetett mikor végre lejárt az egyéves büntetésem, amikor visszakaptam az elvett jogosítványom. Mindjárt mentem is, a város központjában levő Volán forgalmi irodában. Egy korán kopaszodó középkorú pacák volt a vezénylő, akit Pántos Lászlónak hívtak, s aki mindjárt közölte, hogy neki nem kellek, nincs föl vétel. Szégyenszemre ki is mentem az első ajtón, megkerültem az épületet, s egy másik ajtón meg berontottam a kirendeltség vezető irodájába, akit, ha jól emlékszem Kiri Zoltánnak hívtak. Az idősebb, régimódi, köpcös, amolyan urizálós ürgét nagyon meglepte könnyed, de nagyon határozott föllépésem, amit direkt ilyen alkalmakra nagyon elő tudok adni. Ilyenkor a másik félnek semmilyen ellentmondásra nem adok alkalmat, s valahogy pont középen maradván az érvelésben a másinak egyszerűen nem marad más választása, mint egyetérteni, s kérés esetén engedni. Mondtam, hogy a kollega most tessékelt ki elől, de ő meg fogott, hátulról bevitt, s mondta föl vagyok véve, valahogy oldja meg. Igen ám, de ebből bosszúállásféle lett, kocsit ugye nem kaptam, s mert majd egy hónapig a garázsba jártam, s én magam is szereltem az irdatlan és szarrá nyűtt terepes Ifát. Az ilyenért minimál bért fizettek, de mindegy legalább volt állásom.

S aztán átküldtek Kecskemétre. az akkor épülő házgyári utak építéséhez.

Egy pösti csávó vidéki átnevelésén, anno 1973

S mindjárt az első fordulónál totál elakadtam. Mert én, az egyébként az országutakon ezerrel száguldozó fittipaldi, nem tudtam, hogy kell terepen vezetni. S bizony a fél tucatnyi abszolút terepszakértő, volt traktoros parasztyerek, kollega az körém állt, s csak azért húztak ki, hogy ne akadályozzam őket. De gúnyos megjegyzésen nem volt hiány. A pesti balfaszokról, aki ki tudja mi a fasznak keveredett ide, itt teljesítménybér van, keresni azt nem fog, az már biztos.

Bénázó városiból dörzsölt seft-mester

S ez még csak a kezdet volt! Valahol Lakitelek környékén, egy úgynevezett irányvonathoz küldték ki kis 7-8 billenős teherautóból álló csapatunkat. A hosszú, tehervonatból kellett, valahova a környékre, Tiszaföldvára? hordani a sódert. S hát észrevettem, hogy egyik másik kollega el eltűnik a fordulónál, s

mikor kíváncsian utána mentem, kiderült, hogy épp egy háznál billenti le az anyagot. S hát kiderült, hogy mitől van ezeknek a srácoknak olyan nagy mellénye. Mert mondanom se kell, hogy mi meg nagyon csórók voltunk, s este, a kocsmában bizony én nem tudtam őket olyan nagyvonalúan egy egy körre meghívni. S bizony nem segítettek. Később is csak egy félig cigány srác, a Konkoly Endre állt egy két dologba mellém. Őtőle tudtam aztán meg, hogy mi is az ábra. Egy félhavi fizetést adtak egy kocsi sóderért. Kettőért egy egész havit! S akkor lehet számolni. Na, aztán mondanom se kell, hogy szereztem én annyi fuvar, amit nem szégyelltem. S akkor meg jöttek ám a többiek hozzám, hogy „na, öcsécském ne legyél már olyan smucig, passzolj már nekünk is valamit”. S hát, itt-ott adtam is. Akkor még egy jó világ volt.

az esküvőnk

így hát nagy nehezen rendeződtek a dolgaink. Mind a ketten dolgoztunk. Sikerült előző házasságommal is lerendeznem, s 1975. Márc 15-én, két tanú jelenlétében a Jillel összeházasodtunk. A dátumnak nagyobb jelentősége volt, mint az frigykötésnek, amin aztán jókat nevettünk. Ideje volt egy normálisabb lakóhely után is nézni.

Ráadásul a benzinen is rengeteget kerestünk.

Öt forint volt akkor literje. Mi jegyre tankoltunk, mert a telephelye nem volt kút. Mivel több, mint dupláját vittük a megmagasított platójú járgányokon, minden, sokszor ötven kilométeres fordulónál még egyszer annyit spóroltunk, s a nemsokára bevezetett, benzines Zileknél ez rengeteg, több száz litert jelentett. Egy éjszaka képtelen teljesítmények születtek, amikor is egyetlen, öt tonnás teherautó, a vasúti szállítóvelével bizonyíthatóan elvitt ezer tonnát, ezer kilométerre! Ami ugye még rakétával sem lett volna lehetséges. Ráadásul a pihenőidőkkkel is baj volt, s nem egyszer utána egy hétig „munkaidőben” otthon lötyögtünk. A benzinkutasoknak egy szót se kellett szólni s máris zsebből számolták a lét. Négyet adtak érte. Így aztán nemsokára kezdtünk megtollasodni, ami persze mai szemmel még mindig nevetséges volt.

Kocsi, magnó, föltörünk, mint a melegíz a lapon.

Viszont sikerült visszafizetnem a véget nem érő sofőrtanfolyamért a tartozásom, vettünk pár cuccot magunknak, egy használt magnót a bizományiból, egy tyúkülőnek használt öreg Volkswagen, amit egy évig éjjel nappal javítottunk, az egész volán műhelyt beleértve, többször tíz kiló csavart hordtam hozzá haza, teljesen újra lett vezetékelve, új kárpit, új festés, a motorját hatszor vettem ki, szettem szét, Pestről hoztam új csapágyat, raktam össze és tettem be hátul, az albrétünk csirkeudvarában, s a végén mentünk vele vagy

100 kilométert. Összesen. Egy majdnem baleset után aztán gyorsan kevesebbért, mint vettük el is adtuk. Ugyanis soha nem sikerült a madzagfékes megoldással rendes fékhatást kihozni belőle, s egy vadonatúj mercit egyszer csak úgy sikerült a kormányt félrekapva kikerülnöm, hogy a padkán lévő, sárral teljesen betakartam, s majdnem lincselés lett a vége. A Jill születésnapjára sikerült vennem egy kb. 20x10 centiméter átmérőjű, fekete fehér kis hordozható tévét, ez volt az első ilyenünk. S egyszer elmentünk egy hétre egy vállalati üdülőbe nyaralni, az jó volt. Ja, a legfontosabbat elfelejtettem, a már említett, legendás NDK –s Praktika SLR fényképezőgépet, ami akkor azért nagy szám volt, s amivel, kis bugyuta életünk megannyi epizódját sikerült, nagy boldogan, feketén-fehéren megörökíteni.

1973. KISKUNFÉLEGYHÁZÁRA TANYÁT VENNI

juhász Laci, a lehetetlent nem ismerő rakodógépes

aki nélkül bátran mondhatom, hogy az életem biztos másképp alakul. A kiskunfélegyházi volán kirendeltségen ő volt „a” rakodógépes, felelős azért, hogy az alá vezényelt tucatnyi Ifa, Zill, Skoda billencs meg legyen rakva. Ebben aztán minden volt, mindenféle anyag, ami csak markolható, a házak tetejétől, faláig, a híg libaszartól a tőzegig. Minden, ami rakodható, szállítható volt. A parasztcsaládból való dolgozós legény, többnyire nyakig fekete zsíros és olajos volt, mert ritkaságszámba ment, hogy a szocialista gépgyártás eme szörnye pár óránál tovább képes lett volna egyfolytában működni. Anélkül, hogy egy hidraulika csöve ki ne durranna, lefröcskölve mindenkit, és mindent, anélkül, hogy valami alkatrésze ne esne csörömpölve, hörögve, csikordulva, karistolva darabokra. S számtalan esetben ilyenkor mindenki nekiesett, és szerelte. Akkoriban egy szorgalmas sofőr fizetése kétezer forint körül mozgott, de bizonyos maszekoláskor, ennek a többszöröse is becsurrant. Munkaidő után vagy alatt, mellékesen, a menetlevélen nem szereplő megrendelések sutyiban való elvégzése, mint házbontás, tocsogó udvarok sártengerének föltöltése, ólak kiganézása, na és persze az irányvonatok. Amik ki tudja honnan, de mindig és mindekor jöttek. S hozták a sódert és a zúzott követ. Valamiért többnyire éjjel érkeztek, úgyhogy az embernek ki kellett ugrania az asszony mellől, s rohanni a vasútállomásra. De olyan is előfordult, hogy a még ifjú és lelkes feleségek ott kuksoltak az éjszakába száguldozó Zilek ablaka mögött. Lehet, egy két kisbabával. Az egyész történet egy nagy maffia volt, persze. A Volán a fuvaroztató, pl. a Vasútépítő felé a teljes menetlevélen lévő súlyt számolta. Igen ám, de mi meg a hivatalos szabályzat ellenére megmagasítottuk az oldalakat, s így több mint dupla súlyt tudtunk vinni. Sose felejttem el, hogy volt olyan éjszaka, amikor 880 mázsát, azaz 88 tonnányit elvittem kilencszáz kilométerre. Amik

fizikai lehetetlenség., egy öttonnás kocsival. Kilenc órát lehetett vezetni, s így napokig otthon lébecoltunk, hogy leteljen az időnk. S hát, a teljesítmény bérünk se volt olyan rossz, néha fölment a rekord négyezer forint fölé! De, ami igazán saftos volt, az az elfaszolt sóder. Egy ilyen éjszakán mindenki minimum eladott egy-két fuvarral, s annyit kapott érte, amennyit egész hónapban hivatalosan keresett. S akkor még ott volt a benzinpénz is. Mert hogy a Zill az egy „benzintemető” volt. S hát több mint a fele megtett kilométer az csak papíron volt, tehát a százkilóméterenként megspórolt sok száz liter a miénk lett, mert hogy a telepen nem volt kút. S mi a rendes Áfort kútnál tankoltunk jegyre. Öt forint volt akkor a benzin hivatalos ára, a kutas négyet szó nélkül legombolt a jegyeinkért. De először nemcsak terepezni nem tudtam, hanem üzletelni sem. Mint a veszett dongók kerülgettük egymást valahol a lakiteleki, Pálmonostorai depókra menet. Nekem kellett feltűnni, hogy az esti kocsmázásnál a többiek milyen nagyvonalúan fizetnek sokszor az egész népességnek, én meg semmi semmivel. S közben huncutul átnéznék rajtam. S aztán rájöttem. Egyszer követtem egyik kollegát, s láttam, hogy egy háznál billenti le a szajrét. Na innentől kezdve már tudtam mit kell csinálni, s mint pesti csibésznek nekem még jobban ment, mint nekik. S jöttek is hozzám kunyizni, hogy adjak már egy-egy fuvar. S hát mindenki kicsit jobban élet így, de mint később annyiszor, ez igazi megváltáshoz mégsem vezetett. Az egyetlen kocsivásárlásunknál majd elmesélem, hogy is volt az. sokkal később, egy tanulatlan békéscsabai parasztgyerek fogalmazta meg helyesen lent Floridában. Valamiért én elkezdtem az otthoni dolgok után nosztalgiázni. Ő meg, -éppen most pottyantották oda nekem kishazánból elküldött engem a francba. Különösebb műveltség és ész nélkül is hamar fölfogta a kinti élet lényegét, s a következő zseniális mondatot mondta: ugyan haggyá má’ engem a p...ba békén, én is meg te i s, meg mindenki halálra dolgozta magát otthon, mint a barom. Aztán mégsem jutott semmire. S nézd meg hogy itt mi van. S igaza volt.

így aztán kezdett jólmenni, s dőlt. a lé

teljes és mindenre vonatkozó megváltást nem hozott, de sok területen mégiscsak előre léptünk. Pont úgy, mint később, egyfajta cifra nyomorúságba.

Fraskó János

Ő egy kicsi, szemüveges, görbelábú, s vigyori legényke volt, házas, s egy pámról elérve pont úgy, olyan vadul száguldozott a Ziljével, mint mi. De amiért ma is emlékszem rá, az a sajátos macsósága miatt van. Történt egyszer, hogy ifjú neje szemrehányóan arra nógatta, hogy mosogasson el néha, mert nem csak a sofőrködés, de az is férfias tevékenység. Mire ő felugrott, fejébe húzta kis kucsmácskáját, s elindult a házból kifele. Mikor az asszony megkérdezte, hova tart, közölte a kocsmába. Az még csak a férfias tett.

Pintér Karcsi

Ez a szintén szemüveges kollega valójában kilógott közülünk, mert nagyon korrektül hallgatott jól ismert maszekolásainkról, amibe ő nem volt hajlandó részt venni, szerintem beszariságból. Viszont a felkínált italmeghívásoknak is hősiesen ellenált, s hazament a hórihorgas, sápadt feleségéhez.

Konkoly Endre

„te, nagyon jó kis parasztsajt találtam, kicsit bamba, de nagyon jól lehet kúrelni”, - ilyeneket szokott mondani. Vékony, mindig vigyorgó félig cigány srác volt amolyan rendesebb, dolgos fajtából, akiből a zshivánság nem hiányzott. Pesti utcagyerekként én nagyon is jól ismertem az illet, s ő nagyra értékelte, mert a többi volt traktoros, kapaszökevény parasztygyerek bizony komoly erőfeszítések ellenére se tudta titkolni faji ellenszenvét vele szemben.

Pántos László

Ő volt a vezénylő, ami később aztán én is lettem, a Volánnál a sofőrök közvetlen irányítója, s aki mindjárt az elején, ahogy már erről írtam megpróbált lerázni, eredménytelenül. Jóval később a Balaton parton találkoztam véle, s jókat röhögtünk, mikor már én is az én vezénylős sztorijaimmal jöttem elő.

Béla

Ő volt a helyettes kirendeltség vezető, s mikor otthagytam a céget, neki köszönhetem azt a csodás ajánló levelet, amit életemben először valakitől kaptam. Hogy én milyen lelkes meg rendes, meg ilyenek vagyok.

Laci bácsi a rekedt, langaléta műhelyfőnök

Vagány, nagypofájú, jellegzetes a szocialista komázóban jól eligazodó típus volt pont ellentéte a Kiri nevű urizáló kirendeltség vezetőnek, aki engem fölvelt.

Nánási a kis güzü garázmester, az első...

Ez a halkszavú sunyi alak volt az ügyeletes kötözködő a cégnél, mindenbe hibát talált, sokan féltek tőle, de én vele is jóban voltam.

Volkswagen javítás egy nyáron át...

nos igen, ez egy különleges történet, s talán megér pár mondatot. A maszekolásokkal lassan kezdtünk a nyomorunkból kiemelkedni, s valahol találtam egy öreg Wolksvagent, amit valaki tyúküllőnek-keltetőnek tartott az udvarában. Szó szerint tiszta szar volt, és semmi sem működött rajta. Tízezer

forintot fizettem érte, ami olyan négy-öt havi rendes fizetésnek felelt akkor meg. 1970-es évek közepén jártunk, s gondoltam kihasználva volános munkahelyemet, majd mi az asszonnyal rendbe hozzuk. Mint mikor az antik autókat felújítják, na, nekem is valami ilyesmi lebegett a szemem előtt, persze azért limitált forrásokkal, tudással. Egy egész nyáron güzültünk rajta az Jillel, s az összes szerelő a műhelyből valamit dolgozott rajta kiszedtünk belőle mindent, ülést, kárpitot, kitéptük a vezetékeket, fejetetejére állítottuk s a lakatosok jó ideig hegesztették minden zegét-zugát. A villanszerelő újra vezetékelte, a festők kívül belül lefújták, mi a Jillel újra kárpitoztuk, új ülés huzatokat vártunk, új üvegeket vettünk s hazahordtam vagy félmázsa alkatrészt vagy csavart, - szó szerint. Az udvaron, trükkös módon kivettem a motorját, s nekiálltam felújítani. Valahol Óbudán egy spéci ilyen boltban vettem hozzá mindent, ami a motorhoz kell. Főtengelyt, dugókat, csapágyakat, emelőszárazakat, szelepeket, tömítéskészleteket, mindent. négy szélvédőt cseréltem, amit szintén egy pesti utazás révén került félegyházára. Egyiket a szerelők törték el, mikor megpróbálták berakni. A másodikat én, a következő alkalommal. A harmadikra ráléptem, mikor megcsúsztam a lehavazott állatbőrökön, aminek a tetején egy kollega segítségével furikáztunk vidékre. A negyediknél én elbújtam, ne is lássam, de sikerült berakatni.

Ezután jött az, hogy hatszor vettem ki, szedtem szét, a Tóni nevű szomszéd jólélek mindenessel, s raktuk össze, tettem vissza a helyére, indítottuk el, indult el, ragadt be, s még ötször ismételt meg a fenti folyamatot. Mindegyiknél egy pesti utazás bonyolult megszervezése, valaki megkenése meg ilyenek kellettek. Mire aztán a sok falusi autószerelő zseni rájött, mi is a baj. Valaki rendhagyó módon vonalba fúrta az egész blokkot, mert nem kapott hozzá a kopáshoz használt csúszócsapágy készletet, s csórikám persze hogy megszorult. De a végül meglett, kis csalással a vizsgán is átmert, de a fékje sosem lett jó. Mert hogy az bowdenos volt nem folyadékos, s képtelenség volt rendesen beállítani. Már akkor is profi vezető voltam, s egyszer csak úgy tudtam elkerülni egy előttem fékező gyönyörű Mercédeszt, hogy teljesen betakartam sárral ahogy a padkára rohantam. Lényegében egy utunk volt vele, valahova az északi középhegységbe, ahol is valami forró nyári napon hanyatt estem a kitört üléssel, s a gutaütés kerülgetett mert a visszabúvészkedéskor össze vissza csíptek a környék felbuzdult bögölyei.

Nos, ezután a kaland után, sikerült tizenötér eladni. Kb. harmincat költöttünk rá.

egy elveszett útszéli kurva bundabugyiban, nyáron

érdekes módon, azon az alföldi tájon sok stoppos, s főleg nő nem szaladgált.

De egyszer, egyszer, mégiscsak dolgom akadt egyel. Emlékszem, valami kiskunmajsai vagonkirakásról térhettem vissza, mikor egy középkorú nőt láttam

az út szélén integetni. Akkor még teljesen ártatlanul megálltam, s fölvettem. Kérdeztem hova hova, s akkor kiderült, hogy nem tudja, ha lehet jönne velem. Teljesen hétköznapi külsője ellenére jól állt neki kacér mosolya, s ugyan nekem semmilyen különösebb szexuális kielégületlenségem nem volt, a lehetőség mégiscsak felajzotta huszonéves kíváncsiságomat. Addig addig, míg közelebb húzódva kicsit engedtem az incselkedésének, s mikor már a farkamat kezdte simogatni, én is benyúltam a szoknyája alá. S legnagyobb megrökönyödésemre – szó szerint – egy rózsaszín bundabugyit találtam, amin ráadásul gyanús foltok is voltak. Szerencsételen elkezdett valamit szabadkozni, de arra már nem is emlékszem mire, mert jókorát fékezve kiraktam az út mentén. A nő majdhogynem értetlenül nézett rám, én meg azóta is szégyenkezem, hogy lehettem olyan vak és hülye.

sport kocsmá százéves töltelékek, gulyásleves és sertéssült

1975 MÁJUS 8 HOLLÓ BÉLA UTCA

A kötőgép

Szintén nem emlékszem, honnan jött az ötlet. Valamiféle művészibb pulóvert szerettem volna, mint amit a centrum áruházban árultak. S nekiálltunk szőni, rengeteg bajlódás és türelem kellett hozzá. De jó volt.

fényképezési örület kezdete

egyszer csak, ki tudja honnan, rámtört a fényképezhetnék. az egyetlen, valamit is mutató kisvárosi kirakatban, Valószínű megláttam egy akkor még szenzációs NDK –s gépet, egy Praktikát. Az első slr fényképezőgép Magyarországon, amit meg is lehetett venni. Persze, sok sok hónapi munka kellett hozzá. De nagyon fontos volt, mert onnantól kezdve a világot másképp néztük. Iszonyú összegeket költöttünk filmekre, előhívásra, amit később aztán a szintén drága előhívó felszereléssel mi magunk csináltunk.

egy pösti csávó vidéki átnevelésén,

összeveszés a csodálatos vénemberrel – bíróság

A hírhedt Jósika u. 6. szám alatti nyomortanyánkat egyszer csak megunva, na meg persze pénzünk is volt hozzá, és főleg az új kutyánk, a Réka nevű az írszetter miatt, egy közeli, jobb helyen egy megfelelőbb albérletet találtunk. Ami azért egy vicc volt. Egy falusi ház utcára néző, de már napos, viszont földes szobájáról volt szó. A tulajdonos egy pesti vénember volt, akinek szóltunk, hogy a saját pénzünkön, mi, ketten az asszonnyal szeretnénk lebetonozni, kimeszteni, szóval rendbe hozni. A tulajnak tetszett az ötlet, úgyhogy nekifogtunk. A munka idejére a szegényes motyónkat meg kiraktuk a szomszédos fészkerbe, mivel az eső is eleredt. S ekkor megjött a tulaj, a közölte, hogy a fészker használatára ő nem adott

engedélyt, s fogta a pár darab, de fontos könyvünket, s kirakta az udvarra, ahol el is ázott. Na, ebből lett némi vita, s még azt is akadályozta, hogy az udvaron közlekedjünk. Mikor elém állt, próbáltam félretolni, de ekkor megbotlott és elesett. Pár apró horzsoláson kívül nem lett baja, de azonnal elsietett, s láttelepet vetetett a sérüléseiről, s feljelentett. Végül is az ügyből nem lett semmi, felmentettek, humbug volt az egész. De azzal a nagy tanulsággal járt, hogy egy ilyen konfliktust mennyire körülményesen és óvatosan kell megoldani.

a volános kollegáim

így aztán kezdett jólmenni, s dőlt. a lé

teljes és mindenre vonatkozó megváltást nem hozott, de sok területen mégiscsak előre léptünk. Pont úgy, mint később, egyfajta cifra nyomorúságba.

Zenefelfedezések

a cseresznyepálinka megutálása

a vékony, hosszúhajú lány a hóna alatt hozta a kommersz, úgymond cseresznyearomával készült hazai gyilkot. Munkába induló munkások doppingszerét. Valamit akart, valami motoszkált benne, igyunk, mondta, s nagyot húzott az üvegből. Akkoriban én rumot ittam, az is olcsó volt, de jellegzetes ízével s matrózok vélt legendáival a háttérben mégiscsak jobban, fiúsabban hangzott. De a kihívás megvolt, ostobán nézett volna ki ellenkezni vele, kitérni előle. Magam is kíváncsi voltam, mit bírok. Elkezdtem inni, olyan hat év fél deci lehetett benne. S addig le sem vettem a számról, amíg kimért kortyolással a végére nem értem. Hülyeségből még meg is tekertem az üveget, mintha kicsavarnám. Üres volt.

Akkor még igencsak bírtam a piát. De valami féle hibbant és sikertelen hetyegés után, pár óra múlva arra ébredtem, hogy forog velem a föld. Nem is vacsoráztam, semmit se ettem. Úgy nyomtam le majd hét deci töménytet, hogy üres volt a gyomrom. Ami most rendesen háborgott, ki is fordult. S amikor vékony szőghajú lányt látok azóta is, az az émelyítő műcseresznyével kevert hányásszag jut eszembe, sajnálom.

A kötőgép

Szintén nem emlékszem, honnan jött az ötlet. Valamiféle művészibb pulóvert szerettem volna, mint amit a centrum áruházban árultak. S nekiálltunk szőni, rengeteg bajlódás és türelem kellett hozzá. De jó volt.

NYOMÁS 10

jégeső és a lengyelek

az akkor egyetlen hazánkon délre vezető út mentén, pont a házunk előtt, két lengyel ifjú stoppol. Egyszer csak a szeméttelp felől hatalmas permetben hamut kezd fújni a szél, szokatlan látvány. S akkor jött a hang is, kopogás, csörömpölés, dübörgéssé erősödve. Az aztán az udvarunkba ért a látvány, s a fák levelei, mint függöny kezdtek hullani, benne madarak, mókusok, lepkék és bogarak ezrei. Jég. Pingpong labda nagyságú jéggolyók. S a két fiú kezüket fejükre szorítva rohant az udvarba befele. Az asszonnyal kirohantunk az ajtót kitárni, s láttuk vérző kezük fejét, arcukat, saruba bújtatott lábukat. Az a néhány perc elég volt a kaputól idáig, hogy mindenütt sebek borítsák testüket. Vékony ingük alól a vállukon, hátukon is vérfoltok. Teljes horror.

Géza bácsi kutyái

Gézabácsinak, a főbérőnknek számomra két említésre méltó kutyája volt. Két német vizsla. Az egyik, egy csokoládé színű öreg veterán maga volt az állati bölcsesség netovábbja. Mindig mindent úgy csinált, ahogy egy vadász a legjobb kutyájától elvárta volna. Aminek a lényege az volt, hogy figyelt, s vette a lapot. S mikor a gazdája azt mondta neki, hogy a mi szeleburdi írszetterünk ott fog lakni, akkor ezt mindjárt közölte is mindenkivel, pl. a másik, nála fiatalabb drótszőrű nejevel, aki aztán a mi ebünk protektora lett, s alkalmi sétáink alatt rendületlenül helyre rakta a környék hőbörgő kollegáit, akiknek valamiért nem tetszett a mi hosszú, sejmes szűrű luxus négylábúnk. Emlékszem, egyszer egy kis tacsók rohant a miénkre rá, mire ő a grabancánál fogva elkapta, s rázta a visító jószágot, mint a rongyot. Soha nem felejttem el a levegőbe kalimpáló lábait. De meg nem ölte, hagyta visítva haza iszkolni.

well, én mindig egy do-er voltam, kiskoromba is. ha más nem építettem egy lombsátrat ágakból. s a haverokkal egyszerűen csak alá ültünk. én arra emlékszem, hogy a Henderson talán legfontosabb mondanivalója, - amikor a fekete öreglánnyal beszél, ill. kérdezi, hogy mit csináljon, az ember mikor szarban van? S mondja öreganyám: hogy "do something." a neurózis ellenszere a cselekvés.

sokszor akartam már kérdezni, hogy van teneked példaképed? Nekem mindig volt. aztán meg, ha a nagy koncepciók éppen nem mentek, akkor kicsiket csináltam. De mindig valamit csináltam.

Ugye vagy negyven helyen laktam, s kb. olyan harminc konyhát csináltam. Csak egy példa. meg vagy ugyan annyi ágyat. meg asztalt, meg ilyenek.

HOBÓ TÖRTÉNETEK

aztán összestoppoltam az egész országot. s ha onnan gyalog el lehetett volna menni a tengerhez, egy másodperc gondolkodás nélkül elindultam volna. zsíros kenyéren. mezítláb. tök mindegy.

szóval én csak nem értem mi a baj. más a kor? Miért, a Dinári hegységet is megváltoztatta az Internet? én csak attól összeszartam magam, hogy a szlovák sör az nem 396 hanem 398 volt a keserűség-savanyúság skálán, meg hogy egy zsömlegombócot adtak a hús mellé. s mindent imádtam, minden más napot, minden más embert, minden kalandot, minden változást, minden bizonytalanságot.

anyáddal tízezerszer indultunk el pénteken este hatkor gyalog a Kiskunfélegyházi ellenkező városszélnek, kb. hat kilométer, ahol stoppolni lehetett Pápára, Pestre, a Balatonra, akárhova. ha el lehetett volna menni külföldre, biztos összebarangoltam volna az összes albán, román, jugoszláv, csehszlovák, orosz, lengyel stb. kocsmát, Ami itt ebben az európai hátsókertben létezik. S persze tájat, nevezetességet, falut, várost, amiből egy másik népet meg lehet valamennyire ismerni. én egyszerűen mindig is kíváncsi voltam. S más ott lenni, mint a tévében látni. teljesen más. s ne gondold, hogy akkor jobb volt. az emberek tök hülyék voltak, s már azért is meg akarták lincselni, mert szakálla volt. ha bementél egy falusi kocsmába, az olyan volt, mint mikor a néger tette ugyan ezt a szegregáción idején. kinyílt az emberek zsebébe a bicska. a mottó mindenütt ugyan az. Ezek fucken ösztönök. megugatjuk, ami más. mint a kutya a postást. S persze kíváncsi voltam.

Mindenre. mindenre - amire lehetett. S nem kis mértékben a

hatására, természetesen és nagyon egyszerűen alkalmazkodtam ahhoz, ami a lehetőségeim szerint voltam. Ha nem volt pénzem, mentem gyalog.

fütyörésztem, s néztem a tájat. Felugrottam egy tehervonatra, s elmentem Győrbe. Pécsre. Bivalybasznádra. mert ott másképp kanyarodott az út, másképp bukkantak elő a bokrok és a fák a kanyar mögül, másképp ment a Nap és a Hold az égen. mert a máshol levés, az másik perspektíva, másik nézőpont, másik megértés. És soha nem azért mentem, mert mások is mentek, soha nem azért, mert népszerű, divatos vagy ilyesmi. sőt. mindig azt kerestem, ahova senki sem megy. Ahol nincs senki. Tihanyba is mindig akkor mentem, mikor kihalt. Senki sem zavart. Néztem az Apátságot, beültem egy kisvendéglő délelőtti üde s békés lugasába, s ettem rántottát, egy pohár vörösborral. De máskor meg vettem egy darab kenyeret, húsz deka töpörtyűt, meg egy üveg bort, s amíg világos volt olvastam az Üvöltést, a Dylan Thomast, a Baudelaire-t, a Thomas Mannt, a Faulkner-t, aztán meg aludtam ott a padon. Ahol utolért az est. Vasútállomáson, parkban, folyó, tó partján, város szélén, tök mindegy.

nyilvánvaló volt, hogy rengeteg hely volt, ahova nem juthattam el, amit nem engedhettem meg magamnak, de legalább ugyan ennyi volt, amit igen. S azt csináltam. Független, szabad és elkötelezetlen voltam, a képzeletem szabadon szárnyalt, s senki sem zavart.

De hányszor meg hányszor ültünk fel a biciklire Félegyházán, s mint egy kis bogár, nekivágtunk a tájnak. kis tanyák mellett, fasorok, lugasok, szikes síkságok, homokbuckák, legelésző tehének, birkák, disznók mellett. Jó volt. talán a legjobb.

A világ bennünk van.
"láttuk városok gazdag ormát,
de nem vonzottak úgy rejtelmesen,
mint miket a felhők szeszélye formált,
s lelkünk egyre nőt tovább."

Baudelaire: Utazás

hol van az ifjúság táltos heve, indulata, izgágasága, friss lendülete?

ELŐRELÉPÉS EGY MÁSIK VOLÁNNÁL

tulajdonképpen ismerős helyzetbe találtam magam. Beprotezsáltak. Annak idején az első apósom, mint Volános veterán egyengette az utam, most második apósom tette ezt. Igazándiból senkinek sem kellett szégyenkeznie velem, faszagyerek voltam. Mostani apósom előkelő helyet foglalt el az akkori, sajátos szocialista hierarchiában. A pártgyűlések alatti és utáni közös ivászatokon megannyi szoros kapcsolat született az öreg komcsik között. Igazándiól saját jogon is bekerülhettem volna, mint sofőr, de megtámogatva régi cégem kitűnő ajánlásától

Némi segítség a második apóstól,

Mindössze néhány percig tarott az egész. Addig, amíg az apósom, a város polgárvédelmi parancsnoka, moszkvai vörösdiplomás katonatiszt, meg a munkásvezér vállalat igazgató tovább parolázott, engem az aligazgatóra bízta, hogy mutassa meg hol lesz a helyem, mi lesz a dolgom. „na gyerek, mondta a sofőrből lett nagydarab főnök, most rablóból pandúr lesz belőled. Gondolom ez mindannyiunknak jó lesz. „Mielőtt majd kétszáz velejéig dörzsölt sofőr közvetlen főnöke lettem, élet és halál ura, talán próbaidőként még egy feladatott kaptam. Az alatt a pár hónap alatt minden hajnalban össze kellett szednem a környező falvakban lakó embereket, s minden reggel Martonvásárra vinnem. Még folyt az

M7-es építése, amin egyszer már évekkel ezelőtt, mint Skoda bilincses magam is részt vettem. Az egyik sofőr valami olyan elképesztő finom sült Kácsa combokat hozott, amit se előtte, se utána nem volt alkalmam enni. Ropogós volt, s még is puha. Ki csinálta ezt – kérdeztem.

Hát anyukám.

Persze, gondolhattam volna, te én elveszem anyukád feleségül. Ja, persze, te tiszta hülye vagy, ötvenöt éves

Nem baj, aki ilyent tud készíteni, én azzal akarok lenni.

A „drótosban, ahogy a hatalmas garázs félreeső részét hívták, egy vadonat új Barkas állt. Megszámlálhatatlan ember pályázott rá, azon stabil munka és az átlagnál magasabb, fix fizetés járt. Szóval jött egy ilyen szakállas fasz, ki tudja honnan, besétált, s megkapta. Pár hónapig hordtam a fagyott reggelekben a munkásokat, ami után az igazgató újabb alányúlást alkalmazott. „na gyerek, most rablóból pandúrt csinálunk belőled, mondta Hegyi László az öreg kommunista volánvezér, apósommal a városi polgárvédelmi parancsnokkal összerötyögve, s jól hátba vágott. Irodistát csinált belőlem, több száz „rabló” beosztását kellett végezmem.

Volán vezénylő

Rablóból pandúr, avagy - 250 sofőr közvetlen főnökének lenni

Akkoriban még a Volán volt hivatott a város teljes ellátásáról gondoskodni, s a zavartalan ellátás politikai kérdés volt. A faszagyerek hierarchiájában volt, akiknek a KGST-s, igencsak lepra kocsiparkot kellett biztosítani, volt, aki a szerteágazó fuvarok szálait igazgatni, nekem pedig az ember hadat kellett vezényelnem, a link, megbízhatatlan, fiatal kezdőktől, a marcona s szinte kezelhetetlen öreg medvékig. Teljes lelkesedéssel vettem magam a munkába, izgalmas, sokrétű s tanulságos időszak volt. egy szép napon főnököm behívatott az irodájába. Közlekedési főiskolára akart küldeni. De pont addigra én már társadalmi munkában Ifjúsági Klub vezető voltam Zamárdiban, s a régóta áhított könyvtárosi állás megszerzésén fáradoztunk. Feleségem volt a népűvelő, a kultúrház igazgatója, s miután felvettek, jogcímet szereztünk egy szolgálati lakásra. Így aztán sűrű elnézések közepette mondtam az egyébként zseniális öreg kádernak, sajnos nekem más irányba kell mennem.

Hova?

Kultúrosnak Zamárdiba

Gondoltam. Sok szerencsét

Köszönöm főnök, s nagyon köszönök mindent.

Oké, csak vigyázz magadra gyerek.

Vezénylőség haszna

Hosszú évekre sok előny származott ebből a munkahelyből. A barátilag, s megértéssel kezelt fiatal s nevetlen, na meg a ravasz, öregroka sofőrök lépten nyomon igyekeztek Jacknek visszahálálni amiért oly megértő volt velük annak idején. Mindent hoztak, amit csak az egyetlen fuvarozó cég, a Volán szállított. Enni és innivalót, mindent. Kell sör, üdítő, kiabáltak, s már pakolták is le az árut.

Majdnem balhéra emlékezve, mikor

itt, a kihalt, ipartelepnek is fölfogható martonvásári faluvégén a munkásszállás és a közvetlenül az autópálya mellé épített betonkeverő között szaladgáltam, ama bizonyos híd alatt, ahol vagy öt-hat évvel azelőtt egy jó kis balhét is csináltam. Billenős Skoda teherautómmal hordtam éjszakai műszakban a betont valahova Nagy Érd közelébe. Fárasztó, unalmas munka volt, s valahogy se nekem se másnak nem tűnt föl, hogy nem eresztettem le a platóm, úgy dörgölők üresen visszafelé. S egyszer csak iszonyú robajjal, csörömpöléssel a híd alá értem, amitől az az ellenző szerű, fülkevédő lemez teljesen hátra görbült. Borzasztó szerencsém volt, hogy ez a dolog másoknál is rendszeresen előfordult, hogy az egész palató nem szakadt le! Úgyhogy a lakatosok már rutinszerűen hozták rendbe a szörnyűséget. Még fizetnem se kellett. Erről a balhéről valamiért mára már senki sem tudott, emlékezett rajtam kívül.

Lenke és a megismételhetetlen édes szerelem

S épp ezen golyóztam, mikor egy fiatal lányt pillantottam meg az út szélén haladva. Hátra hátra nézett, de nem integetett. A vadonatúj Barkas mikróbuszomat nemrég burkoltam be belülről, s körbe még egy padot is építettem a messziről ide hordott sofőr kollegáknak, úgyhogy belül rend és egy csomó hely volt. Lassítottam, s pont mellé értem, mikor tekintetünk találkozott. Én kicsit bizonytalanul felhúztam a vállam, ő meg mintha biccentett volna. Megálltam, s szó nélkül be is ült. Kiderült, hogy a helyi gimibe jár, direkt lekéste a buszt, mert nem akart hazamenni. Hülyék a szülei, mondta. Nem tudja mit csináljon. Hirtelen kétségbeejtő zokogásba tört ki. Próbáltam csitítani, de annál jobban. Meg simogattam az arcát, amikor is elkapta a kezem, s ügyetlenül magához szorította. Kiderítettem, hogy a szomszédos Tordason lakik, úgyhogy arrafelé tartottam. Aztán hogy nem engedte el a kezem, bekanyarodtam egy árnyas útra. Fiatal volt és szép, mint egy hamvas őszibarack. S egyszer csak a nyakamba fonta karjait, s már azon vettem észre magam, hogy csókolózunk. Méghozzá olyan hevesen, olyan szenvedéllyel, amiről addig nem is tudtam. Valahogy mintha testem lelkem lángra gyulladt volna, s persze ő is, s jóval később is hatalmas erdőtüzek láttán is mindig ez jutott eszembe. S aztán már így, sok sok év múltán már csak arra emlékszem, hogy benyúlt a nadrágomba, én meg a szoknyája alá, s hát ott locsogott, csobogott minden. Meg hogy nem tudtuk

milyen pozícióba is csináljuk. S hiába voltam én az idősebb valahogy semmi sem stimmelt. A pad keskeny volt a kocsi alacsony. Ki nem mertünk menni, nehogy valaki meglásson. Úgyhogy a végén a padlóra feküdtünk, s ma is hallom, hogy döngött annak az NDK plébodegának az oldala. Még az új burkolattal együtt is. A délutánból késő este lett, kiderült, hogy Lenkének hívják, s szabadkozni próbálta, hogy most is biztos illett rá, amivel az osztálytársai is mindig csúfolják, „Lenke, Lenke, ügyetlenke”. Pedig nem így volt, s ezt végeérhetetlen és teljesen összeforrt csókokkal próbáltuk nyugtázni. A végén nagy nehezen kiraktam a faluja végén, s ma is magam előtt látom nagy, őzike szemeit, amint boldogan rám tekint. S persze nyilvánvaló volt, hogy ennek folytatása nem lesz, még ha a részleteket nem is volt időnk megbeszélni, hogy mikor és hogy. S nem is lett belőle semmi. Mert másnap már másik munkakörbe tettek, úgyhogy soha többé nem láttuk egymást. S életem legédesebb lopott szerelme maradt, ki tudja miért. Az ég világon semmit nem tudtunk egymásról, titokban ma is meggyőződés, hogy ezért. A szerelem testetlen, a szerelemhez nem illik a státusz. Hiszen a világegyetem két távoli végletéből találkoztunk ott. S lehet rá mondani sok mindent, miért, nekem is eszembe jutott pár. De a legegyszerűbb és legszebb nekem az maradt, hogy két lélek életének legnyitottabb, legsérelmesebb pillanatában testével is egybeolvadt, megpecsételte, s semmi később el nem rontotta azt s ez maradt belőle, egy, feledhetetlenül gyönyörű emlék, s csak tudom, mindkettőnknek.

Kijárok Zamárdiba, a KULTÚRHÁZ, IFJÚSÁGI KLUB, s a helyi fiatalokkal megalakitok egy ifjúsági klubot, amit a tanácson nagyon jó néven vettek.

S mikor látták mennyire igyekszünk, felvettek mentősnak a strandra

1977 BALATONSZÉPLAK

a Bob nevű sráccal

és családjával laktunk albérletben, aki később a környék híres discjokéja lett, s nekünk is majd ő állította a legújabb slágerekből össze a discónkhoz szükséges anyagot. Aztán sokáig egyikünk se lakott ott, hiszen a furcsa az ülőkád, egerek rágcsálása a falban ezt szinte lehetetlenné tette. Aztán a Jill hitetlensége meg az én magabiztosságom is valahogy egyensúlyba került.

Szolgálati lakás a láthatáron

Kiderült, hogy az Jillnek mint népművelőnek járhatna egy szolgálait lakás. Én teljesen begőzöltem, s már biztosnak is vettem azt, hogy megkapjuk, azt gondoltam, hogy csak mindent meg kell tenni azért, hogy a tanácsi vezetés megszeressen bennünket. Naponta

kijártam Siófokról, s létrehoztam egy kiváló ifjúsági klubbot, aztán kaptunk egy könyvtárosi státuszt is, amivel ráadásul könyvtárosi vágyam is teljesült, s hivatalosan is kiérdemeltük a szolgálati lakást.

1978 Zamárdi

A KÉGLI MEGKAPÁSA 1978. MÁRC. 11

Kiderült, hogy a Jillnek, mint népművelőnek járhatna egy szolgálait lakás. Én teljesen begőzöltem, s már biztosnak is vettem azt, hogy megkapjuk, azt gondoltam, hogy csak mindent meg kell tenni azért, hogy a tanácsi vezetés megszeressen bennünket. Az Jill természetesen nem hitt ebben az egészben, komoly vitáink voltak, de a végén nekem lett igazam. Először életünkben lett egy 42 négyzetméteres, első emeleti lakásunk a fő utcai tűzoltó szertár fölött, kb. száz méterre a kultúrháztól. De hogy ne töltssem feleslegesen az időmet, a régi KISZ helyén megalakítottam a helyi ifjúsági klubbot. Úgy a tanácson, mint a pártnál mikor látták mennyire igyekszünk, felvettek mentősnek a strandra, amiből aztán majdnem komoly bajom lett, de a végén könyvtáros leszek,

s a helyi fiatalokkal megalakitok egy ifjúsági klubot, amit a tanácson nagyon jó néven vettek.

A szolgálati lakás

Ez egy viszonylag olcsó, nehezen kifűthető, negyvenkét négyzetméteres lakás volt, de mi természetesen nagyon örültünk neki. Következő évben meg is született első gyermekünk, amihez idestova nyolc éve a rendes lakás meglétét szabtam feltételnek. Hetek szorgalmas munkájával, egy Black and Decker barkácsgéppel gyártott bútorokkal aztán be is rendeztük. Munkahelyünk, a könyvtár és a kultúrház mintegy ötven méterre volt tőlünk.

Szegény könyvtároskádás, népműveléskedés a nagy alföldi magány után

teljes lelkesedéssel és óriási sikerrel belevetjük magukat a közösségért végzett munkába.

egy ember elveszik, s a vele járó vesebaj

egy nagy, nyári vihar alkalmával egy az én strandomon lévő ember, később kiderült egy öttusázó sportoló, egyszerűen eltűnt. Hosszasan eveztem a tornyozódó hullámok közt, majd a parton a viharos esőben, szélben virrasztottam, mikor egyszer csak elő is került. Gyalog jött Szántódról, mert hogy odáig elúszott. Másnap leállt az egyik vesém, Kaposváron kötöttem ki egy folyósói, középen leszakadt pótágyon, majd iszonyú vesegörccsök közepette a Jill hazavitt, s még egy hónapig lábadoztam.

Könyvtáros leszek

Aztán a nyár végén felajánlták, ha elvégzem a megfelelő iskolákat akkor könyvtáros lehetek. S hát úgy lett. Sőt, később, amikor az Jill járt iskolába, hivatalosan én lettem a megbízott népművelő is.

A Hümér vevése és a hajózások

A dátumra főleg azért emlékszem, mert a Jill akkor volt pár hónapos terhes a fiúnkkal. Balatonbogláron a Dóra nevű kis kalóz vitorlással futottunk ki büszkén, amit a barátom, a minden lébe kanál Lénárt barátom vezetett. Rajta kívül se én, se a nejem, se a Csula nevű művészlelek barátunk nem tudott vitorlázni, sőt, gyanús volt, hogy valaha ült e ilyen alkalmatosságba. De nagyon élveztük a dolgot. Már a tó közepe fele járhattunk, mikor barátom megkérdezte, hogy na, vajon akarnék e vezetni. S hát persze, az csak természetes, hogy akartam. Alighogy átvettem a kormány és a bum kötelét, fellöték a pirosat, amit egy visszhangzó durranás is jelzett. Nem kéne kimennünk, kérdeztem. Dehogy válaszolta, most jön a jó szél. S valóban, éreztem én, hogy úgy a kormány, mint a bum kötele egyre jobban húz, a hajó elkezd vágatni, s egyre jobban megdől. S persze, én azt gondoltam, hogy ilyenkor kell kemény fickónak lenni, s jól megfogni mindent. Lénárt addigra már ki tudja hányadik sörénél tartott, mert alighogy kifutottunk neki is állt mondván, az szorosan a vitorlázáskultúra és az okozta mérhetetlen szabadság érzés része kell legyen. Mit lehet erre mondani. Már jó ideje sipircoltunk befele, kicsi kezdtem aggódni, főleg a rendőrök miatt, hogy na, majd mindjárt jönnek is. Látva aggódó tekintetem Lénárt engedett a beszari legénységnek, s mondta, hogy na jó, akkor forduljunk. S talán az alkohol szintjének köszönhetően azt nem mondta, hogy hogy. Mit kell ilyenkor csinálni. Én meg kinyomtam a kormányt, s jó erősen megtartottam a kötele. S nem kellett hozzá fél perc, föl is borultunk, s repült minden, és mindenki. A terhes asszony, mi fiúk, a láda sör, a padlódeszkák, az egész menetfelszerelés s mint kiderült, mentőmellény csak egy volt. Végül is nem lett balhé, egy nagy vitorlás behúzott bennünket, de a végeredménye az lett, hogy én teljesen rákattantam a dologra. Ez még a nehéz, kezdeti időszakban történt, a fizetésünk éppen csak elég volt, de pár hét múlva vettünk egy kis Moly kategóriájú hajócskát, aminek Hümér lett a neve.

VITORLÁZÁSOK

Az elkövetkező nyarakban aztán a nap felét a vizen töltöttem. Még túrázni is voltunk az ici-pici kis lélekvesztőn, aminek jó nagy vitorlája volt, a Kalózkodat simán otthagytunk. Később vettünk egy nagyobb kabinos hajót, a Boxit, a kicsit meg jelképes áron egy forintért a baráti körünknek eladtuk.

A CSÚCSON A NÉPMŰVELÉSSSEL

lassan aztán sikerült fölpörgetni a dolgot, s többlet jövedelemre szert tenni, ami már ránk is fért, hiszen megszületett második gyermekünk a Sandra. Véget ért a Tapló kertjének művelése, a szalonna evés, és társai. Innentől kezdve a mai napig lényegében magunk mögött tudtuk a szegénységet.

TÖBB MINT HÁROMSZÁZ RENDEZVÉNY ÉVENTE

szinte minden nap volt valami, sokszor egy nap több is. Ilyenkor át kellett rendezni az egész berendezést. A diszkóhoz, bálókhoz kinyitható asztalok kellettek, az előadásokhoz meg a rengeteg szék. S lényegében mi takarítottunk, másképp az egyszer takarítónő világgá futott volna, olyan mocsok volt sokszor. Kiborult italokba ragadt csikkek, üvegek. Kajamaradékok. Sokszor olyan cigifüst volt, hogy nem lehetett látni, hiába tettünk óriási ventilátorokat a falakba.

képző és iparművészeti kiállítás

főleg saját ismerőseink, a haveroknak, na meg a környék népművészei lettek kiállítva, és nagyon népszerű volt.

Dolgoztam, mint az állat, hajtottunk, jött a lóvé, meg el is ment mert a csóri környezet egy pillanat alatt leszívott mindent. Jöttek a szakállas, meg szakálltalan haverok a világ minden tájáról, kisbabával, aproncokkal, rövid és hosszúszőrű cicákkal, pulikutyákkal, húsvéti nyuszikkal, s többnyire vonattal, egyesek Zsigulival. Az akkori kétezer hatszáz forintos havi fizetésünkhöz képest igazán jól kerestünk, amolyan fél gebinben, ahogy ezt annak idején elképzelni lehetett.

Viszont minden hétvégén több kiló húst vettem, s igazi lakodalmasokat főztem, s jöttek is a haverok. Ott volt a kultúrház, ingyen pia is, disco, tánci-tánci, ingyen szállás, vitorlázás, mi kell még? Volt, hogy egy nyáron hatszáz vendégük volt. volt, hogy egy agyonfagyott éjszakai vitorlázás után gémberevedve teljes telt házat találtak otthon, a létező minden négyzetméteren valaki aludt. Kint volt a kulcs a cipős polcon, mindenki tudta.

Oké, beülök a kádba, monda Jill.

Nem hiszem, valaki kikapcsolta a bojler kapcsolóját...Így hát

Elindultak a szomszéd haverhoz, szingli szakács a Tapló, épp munkába készült.

Persze, gyerekek, éreztétek jól magatokat. S koradélután arra ébredtek, hogy mindenütt poloskacsípések vannak rajtuk.

- na ne basszatok már ki velem, engem nem csípnek, mondta a haver.

BALATONENDRÉDI kultúrház és könyvtár

Is hozzánk tartozott, rengeteget dolgoztunk vele, mire a lerobbant helyet rend beraktuk.

DÉLI KITEKINTÉS

a rendezvényekből és a büféből életükben először sikerült rendes jövedelemre szert tenniük, s két évvel a disszidálás előtt eljutottak Görögországba.

Miért pont oda, kérdezte a hitetlenkedő, amúgy művészettörténész haver, aki egyébként előző évben már járt ott, s lelkendezve mesélte élményeit.

Te normális vagy, vágta rá Jack, hát hova menjen egy európai először? Nem az a nyugati világ bölcsője?

Ja, persze, igazad van. Majd egy hónapig rótták Hellasz békés tájait, huszonkétszer verték fel kis kutyasátrukat, fújták fel a gumimatracokat, s hatezeröt száz kilométer után, új emberként tértek haza, s azt gondolták, hogy ígéretes nagy eszme ez a kommunizmus, de azért őket alaposan átverték. Onnantól mindent más szemmel láttak, s a sűrűsödő nehézségek, a baljós hírek egyre inkább az elmenés felé terelték őket.

1979-82 MEGSZÜLETNEK A GYEREKEK

NÉPMŰVELÉS ÉS A DISZKÓ

GEBINBE A KULTÚRHÁZAT.

jól megy a buli, elkezdtünk rengeteg pénzt keresni. Casht. veszünk egy kabinos hajót,

HAJÓTÚRÁK A BOXIVAL,

ami egy huszonötös, kabinos túra hajó volt, vitorlákkal, motorral, spinakkerrel felszerelve. Öt ember aludhatott a kabinjában. S hát tettünk is nagy túrákat körbe a Balatonon. De volt, hogy csak ketten a Jillel átugrottunk Badacsonyra egy üveg borra a naplementében.

JACK A MINDENES, BESZERZÉSEK A DISCÓHOZ

Kis, piros, ötszázas Fiatjával száguldozott Jack, a nyitott műbőr tetőablakon sörösládák álltak ki, amiket hála előző volános összeköttetéseknek köszönhetően az un. Söripartól, régi sofőr beosztottjaitól faszolt, akik életükre hálások voltak neki, mert mint vagy kétszázötven sofőr Vezénylője, az örökös problémájuk közepette pártfogolta őket, s ott segített, ahol csak lehetett.

Hé, Főnök, kiabált ki úton útfélen egy sofőr, nem kell sör? Üdítő, csirke, darabárú, kaja-pia, szóval minden, amit az ország egyetlen fuvarozója szállított. De itt a sör volt a lényeg, kurrens cikk. Többnyire Balatoni Világos, Kinizsi jobb esetben, meg az akkor bebecsurgó lengyel, meg jugó sörök. Na meg a Cola, kis kóla, nagy Kóla, s a Márka. Az „itta már ma”? mert hogy az is kellett. Az volt, meg bor, olcsó, s vörös. Cola borral. Meg Martini, Camparival, rövid nem volt, így is elég volt a balhé. Szóval, néha egy teherautó nagyot fékezett a kultúrház előtt, s a dudálásra kijött Jack, s lepakolták pár ládát ebből is abból is. S hát némi kedveszménnyel, mert majd később jöttek a fiúk a Discóba messze földről is. S természetesen nem kellett a beugróért fizetni. De mindenki jól járt, mert körbe az egész Balatonnál, lehet az egész országban, de egyesek szerint egész Európában nem volt ilyen.

több mint háromszáz rendezvény évente, képző és iparművészeti kiállítás, az akkori magyar hírességek: Kabos László, Pege és társai

nagy élmény volt, amikor a világhírű dzsesszzenészt sikerült meghívni, nem is egy alkalommal. Szeretett ott lenni, mi is szerettük. Az élő előadástól közelebb került hozzám ez a zenei stílus, ma is profitálok belőle.

Jákó Vera,

A kedvelt magyarnóta primadonna volt mikor egyenesen egy bécsi fellépés után jött hozzánk. Fekete Gyula,

Hofi

egyszer a hifi személyesen is megdicsért, mikor az előadás közben hirtelen elment az áram, s én egy hosszabbítóval otthonról sebtében hoztam – ki a konyhaablakon, végig a traktorok között a szomszéd udvaron, át a fotószakkörön, öltözőkön, s be a színpad hátsó részére a művész úrnak, aki mondta, hogy na, ilyen a jó népművelő!

Markos-Nádas, fantasztikus volt látni a nagy nevetetőket, akik a mai napig sokunk kedvencei. de rendszeresen ott volt a bábszínház, meg más szabadfoglalkozások, sportrendezvények, vetélkedők. De havonta volt hagyományos bál is, amit a Halox nevű menő együttes tartott.

S hát képviselve volt pártunk és kormányunk is.

JACKET MAJDNEM MEGLINCSELIK

Aztán meg hogy egy „nem termelő intézet” nemhogy nem kér az amúgy szűkös állami támogatásból, de még jelentős, többszázezer forintos összeggel támogatja a Tanácsot.

Egy ilyen össznépművelői fejtágításon meg is jegyezte a siófoki pénzügyi főszakértő. „Kérem, nem kell itt sírni, ha valaki nem tudja, hogy kell gazdálkodni, a szünetben kérdezze meg Jacket.”

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ DISCO SZERELÉSEK

Az összes diszkóelszerelést mi bütyköltük. A Rico kötszergyárból több száz méter jódlámpával megvilágított géz-zuhatag lógott a plafonról, a cseppbuborékos diákra szürrealista képeket vetítettünk, a Rába traktor levegőszűrőkre ragasztott üvegcsíkokról lézersugarak villogtak.

– AZ AKKORI MAGYAR HÍRESSÉGEK

író-olvasó találkozó, a Fekete Gyula, is szerepelt a listán.

Bábszínház

A bábszínház a rengeteg nevelőotthonos gyerek miatt volt emlékezetes, mert nagy részben az ő kedvükért rendeztük, olyan jó volt kiéhezett kis arcukon a mosolyt látni.

hagyományos bálók

ilyenkor a Halox nevű helyi rock együttes húzta, mindenféle menő slágerekkel, de cigány, lakodalmas s mindama zenével kombinálva, ami kis hazánkban az idők kezdete óta feltorlódott. Jöttek az idősebbek is, sokszor szégyentelenül leíva magukat a sárga földre.

társadalmi és politikai rendezvények

mert, kötelezően az is volt. Ápr 4. , nov. 7. meg a többiek. De az összes diszkóelszerelést mi bütyköltük. A Rico kötszergyárból több száz méter jódlámpával megvilágított géz-zuhatag lógott a plafonról, a cseppbuborékos diákra szürrealista képeket vetítettünk, a Rába traktor levegőszűrőkre ragasztott üvegcsíkokról lézersugarak villogtak.

Folyamatos átrendezés

Nos igen, mert hogy minden változáshoz újra és újra kellett rendezni mindent. A több mint kétszáz széket, ki, a szétnyitható asztalokat be. Minden discó után takarítás. Üvegek, szemét, csikkek, maszat. Sokszor alig lehetett látni mert hogy olyan füst volt a dohányzástól. A falba épített óriás ventilátorok sem bírták kiszívni az akkor még alábecsült mérget.

pénkeresés a tanácsnak

Aztán meg hogy egy „nem termelő intézet” nemhogy nem kér az amúgy szűkös állami támogatásból, de még jelentős, többszázezer forintos összeggel támogatja a Tanácsot. Egy ilyen össznépművelői fejtágításon meg is jegyezte a Siófoki Kulturális Központ vezetője:

„Kedves kollegák, ha valaki nem tudja hogyan kell egy kultúrházat nyereséggel működtetni, az majd kérdezze meg a zamárdi kollegát a Jacket, hogyan kell csinálni

Azaz letejeli a bevételt. Ezért aztán nagyjából szabadkezet kaptak, csak néha akarták az ajtóban jegyet osztó Jacket meglincselni, ha például nem akarta a közeli Paprika csárdából kisöpört, részegen, nemegyszer magukat összehányt, dulakodásban összevérzett vén szarokat, az őslakos, lokálpatrióta csűrhet beengedni.

Sajnálom, de így nem lehet bemenni, mondta amilyen finoman csak lehetett. Ilyenkor a négy-öt fős csapat a lépcső alján billegett, magukkal hozott piájukat lóbálva.

Te, ez a gyütment faszfej nem akar beengedni, mit csináljunk vele?

Baszd fejbe, a kurva anyját, ki az, a szőrmók, a szakállas?

Az hát. Ide figyelj te köcsög, ezt a házat mi építettük, 1950-ben, társadalmi munkában, érted, levágjuk a faszodat, azt szeretnéd? S az illető előre lendült. Ez az ember, amúgy a tanácsi, gazdasági főelszámoló nő férje volt, önkéntes focibíró. S most fölemelte sörösüvegét, s lazán, mintha egy cöveket akarna lejjebb verni, szétkoccintotta Jack fején. Addigra már mindannyian a bejáratnál tolongtak. Jack állta az ütést, de nem engedett szabad utat.

Na mi van, még mindig gecizel öcsém?

Nesze itt van az enyém, baszd ezt is a fejéhez, kezeskedett az autószerelő ivócimbora. Jack a sörben tocsogó, véres üvegcserepeket söpörte a fejről, mikor valaki elkapta a főszer ütésre emelt kezét.

Na nebassza már Józsi bátyám, mondta az ifjúsági klub egyik tagja. S másik három fiú is csimpaszkodott már hátulról rajtuk. Engedj, én kinyírom ezt a faszt, ki ez, - egy senki...

Józsi bácsi, ez egy rendes ember, hagyja már, vele építettük újjá az öltözőt a focipályán!

Ezzel, ezzel itt? hörögte, s próbált belerúgni, megragadni Jacket.

Mi a dráma, főnök- kérdezték Jacktől.

Hát nézz rá, hogy néz ki, tiszta hányás, vérzik, mint az állat, összeken mindent, mindenkit odabent.

Józsi bácsi, hozok egy rongyot, letöröljük..., s egy lány, kiderült az idős úr keresztlánya, máris törülgette fejét egy felmosóronggyal.

Te, te Jézuska, megnyírlak megborotvállak bazdmeg..., te Jani, add ide az oltókésed. A kollega keresgért a zsebében, de szemlátomást nem találta.

Végül is aztán bemehettek az előtérbe, piát is kaptak, s még órákon keresztül ment a falu öregjei, meg az ifjak közötti vita, mire aztán gémberedett tántorgással

nagy nehezen eltávoztak. Azóta is számtalan alkalom volt, mikor Jacknek alkalmá volt elmesélni, honnan is származik az a sebhely a homlokán.

a rendezvényekből és a büféből életükben először sikerült rendes jövedelemre szert tenniük, s két évvel a disszidálás előtt eljutottak

CSIZMADIA ELVTÁRS

dobja be a törülközőt

mondta egy napon – valami jelentéktelen szakmai dolog kapcsán – pl milyen előadót és kit hívunk meg a kultúrházba, - amikor szelíden próbáltam kitérni, hogy már ne haragudjon, de ez nem egy fontos kérdés, gyorsan közölte, hogy de bizony, minden az s öneki joga és kötelessége felülvizsgálni mit csinálunk. S mikor megpróbáltam ellentmondani, kivörösödött fejével rám förmedt, hogy „minden politikai kérdés,” s már nagyon elege van a túlzott önállósodásomból, s máris mehetek a „főnökömhöz” – azaz a tanácselnökhöz, s közöljem, hogy bedobtam a törülközőt. Azaz húzzak innen a náthásba. Ez kb. azt jelentette. S pénzübeli elismerést se kapok a szokásos nov. hetedikéi jutalomosztáskor. S persze kövér főnököm jót röhögött az egészet, tudván ez a bunkó pártfunkcionárius most rendesen túllőtt a célón. Aztán nem sokkal később a helyzet más fordulatot is vett.

a pap dobogója

szeretném, ha látnának, szerezzen valahonnan egy dobogót, mondta a falu éppen itt üzemelő politikai előjárója. De nem volt, mert az iskolában rég megszüntették. A tanár nem lehetett magasabban, mint a diákok. A párttitkár lehet? Kérdezte a régi vágású igazgató. Menjen, talán a templomban van egy az atyának. Phú, ez jó ötlet. Papi dobogó a párttitkárnak. Fel is állítottuk, mégpedig úgy, hogy a közönség soraiból halványan, de mégis lehetett látni a régi táblát: zamárdi egyházközség tulajdona. Egy kis állványra virágokat tettünk elő, amíg leül a jóember. Aztán mintha mégsem lenne jó, zavarná a kilátást rá, elvittük. S a tábla előbújt. Nyíltan senki sem merte mutatni mi a helyzet. De nézték. Olyan volt, mintha mindenki a cipőjét nézte volna. Mozgatta is egész ünnepség alatt....

CIGÁNY ZENÉSZ A PÁRTITKÁRNAK

Szia Józsikám!

Szervusz, mondta a párttitkár

Hát te mit keresel itt?

Én vagyok a helyi párt alapszervezet titkára.

Na ne basszál már ki velem, testvér, akkor jó dolgod van itt, nem lehet könnyű.

Az bizony. Ne is mond öregem.

1983 – AZ ELSŐ UTUNK GÖRÖGORSZÁGBA, A „NYUGATRA”

1984-85 VENDÉGSEREG ÉS ÉLET ZAMÁRDIBAN

A VALUTAKERET

Két évente lehetett valutát igényelni, s ők a keretüket a tavalyi Jugoszláviai nyaralással kimerítették. Dolgoztak, mint az állat, hajtottak, jött a lóvé, meg el is ment mert a csóri környezet egy pillanat alatt leszívott mindent. Jöttek a szakállas, meg szakálltalan haverok a világ minden tájáról, kisbabával, aproncokkal, rövid és hosszúszerű cicákkal, pulikutyákkal, húsvéti nyuszikkal, s többnyire vonattal, egyesek Zsigulival. Az akkori kétezer hatszáz forintos havi fizetésükhöz képest igazán jól kerestek, amolyan fél gebinben, ahogy ezt annak idején elképzelni lehetett.

Volt, hogy egy nyáron hatszáz vendégük volt. volt, hogy egy agyonfagyott éjszakai vitorlázás után gémberedve teljes telt házat találtak otthon, a létező minden négyzetméteren valaki aludt. Kint volt a kulcs a cipős polcon, mindenki tudta.

Oké, beülök a kádba, monda Jill. Nem hiszem, valaki kikapcsolta a bojler kapcsolóját...Így hát Elindultak a szomszéd haverhoz, szingli szakács, épp munkába készült.

Persze, gyerekek, éreztétek jól magatokat. S koradélutánra ébredtek, hogy mindenütt poloskacsípések vannak rajtuk. - na ne basszatok már ki velem, engem nem csípnék, mondta a haver.

egy intézményvezetőnek mit kell elvégezni

1983 Görögországideje kicsit világgá menni

Közvetlen találkozás a kapitalizmussal:

Aminek a legkellemetlenebb aspektusa az volt, hogy teljesen egyedül találtuk magunkat. Az a dajkáló közeg, amelyben „tükör által homályosan”, de mégis csak láttuk magunkat, megszűnt. Se panaszkodni vagy akár mesélni nem volt kinek, se értő se jó szándékú kritikát nem kaptunk senkitől. Ugyanakkor sok zavaró tényező is megszűnt, mint például a ránk jellemző lekicsinylés, kishitűség, a negatív hozzáállás Közép-Kelet európai formái. Ami a valósághoz való ragaszkodás hamis illúziójából itt, azóta is bőven fakad.

Számtalan további eleme mellett a lényeg a szellemi és érzelmi magárahagyatottság, már-már nihil maradt. Bár sokszor megpróbáltuk a lehetetlent, hogy átlépjük saját árnyékunkat, ami azt a determinációt jelentette, ami az egzisztenciánk okozta korlátozott lehetőségekből fakadt. A fogyasztás szerkezete ezt lehetővé teszi, de a társadalmi gyakorlat és beidegzések nem.

Kizárólag egymás közt, szűk emigrációs körben gyakorolhattuk, amiről előbb-utóbb természetesen kiderült, hogy öncsalás. A szabadság és egyenlőség a világ minden táján jól ismert eszményei itt fokozottan jelen voltak, vagy mint elvont eszme, vagy mint a mindennapi praxis apró tényezői. De, mint mindenre kiterjedő társadalmi gyakorlat még mindig nem létezett. A kis, gyatra elhalmozás által létrehozott biztonságból generációk alatt ugyan kinőt a templomba járás, klubba, szektába tartozás igénye vagy gyakorlata, de ez csupán csak nevetségesen halvány változata a valódi, mély létérdekekből összetartó népek, osztályok, közösségek mindennapjainak.

Mindig is izgatott a status quo - ból való kimaradást jelentő, függetlenség és szabadság. Mi ezt valami szabadelvűségnek gondoltuk, morálisan és filozófiailag is helyes magatartásnak. A szegény, államilag alkalmazott kisembernek, legyen az akár értelmiségi is, megvolt a társadalmilag elfogadott élettere, létjogosultsága, s rangja is. Amelynek azonban minden helyen és minden korban megvannak a maga korlátjai. Ezt azonban, akkor mi még nem tudtuk.

Az autóverseny a hegyekben, Megérkezés éjjel egy campingbe

Ma már ez nyilván másképp van. de akkor a fárasztó hegyi vezetés után, holt fáradtan hajnalban végre egy campinget találtunk, ahol mindenki, a recepció is aludt. Gondoltuk, hát ebből nem lesz semmi, s egy tömött ötszázasban aludni ugye nem lehet...Az akkori otthonról hozott beidegzésünk az volt, hogy rend a lelke mindennek, valahova akkor kell menni, amikor nyitva van. hajnalban? – képtelenség. De azért bekopogtunk. Kisvártatva egy álmos, gyűrött ember jött elő, s szinte semmit nem kellett mondanunk, nem is nagyon tudtunk volna. S a pasi csak mutatta, kezét a félrehajtott arcára téve, s hátra mutatva, hogy menjünk, feküdjünk le. Aztán az órájára mutatott, majd az égre, nyilván, hogy majd reggel. Ez volt az első találkozásunk a görög vendéglátással, lezserséggel, ami aztán egész utunkon végig kísért. Felvertük a kutyasátrunk, fölfújtam a gumimatracunk, s elájtunk a fáradtságtól.

A füge

Már jócskán süttött a nap, mikor kibújtam. Ekkor egy ember jött oda hozzám, kezében egy tállal, amiből valami elmondhatatlan kedvességgel átnyújtott egy marék fügét, s mosolygott. Akartam mondani valamit, de csak legyintett, s elporoszkált az irodaépület felé. Megérkeztünk Görögországba.

Athén – Kréta Az autó parkolása

Egy idegenvezető barátunk jóvoltából lehetőség adódott, hogy a könnyen föltörhető, vászon tetejű ötszázas Fiatunkat a krétai kirándulásunk alatt leparkoljuk. Térkép alapján viszonylag könnyen megtaláltuk a helyet, szörnyű nyelvtudás hiányunk ellenére valahogy eligazodtunk, kivéve egyetlen dolgot. Hová tegyük a kulcsot? Mert hogy nem tudtuk, hogy van angolul. Úgyhogy lerajzoltam, mire az illető felkiáltott, ó, the Key! S hát mondanom se kell mennyire szégyelltük magunkat. Viszont mindennek ellenére remekül elboldogultunk a parányi kis görög szótárunk segítségével. Pedig adódott némi

probléma. Mikor kissé fáradtan visszakecmeregünk, kiderült nem indul az autó, mert az akkumulátor teljesen bedöglött. Majdnem Pireuszig vissza kellett utaznunk, mire találtunk egyet, s szerencsére fel is volt töltve, s a hosszú, de győzelmes visszacipelés után mindjárt használhattuk is.

Találkozás világcsavargókkal

Nyugaton ugye soha nem jártunk, délre is ez volt az első utunk. S furcsa kis bepillantásra volt alkalmunk, amire két, feltételezhetően világot járó, huszonéves fiatalember jelenléte adott jó alkalmat. Az egész éjszakás, 12 órás hajútat a fedélzeten töltöttük csodálatos időben. Egyszer csak megjelent ez a két, jóképű, daliás ifjú, egy szál gatyában, kis hátizsákkal, s nyilvánvalóan úton voltak valamerre. S az egész viselkedésükből valami olyan sugárzott, amit mi, magyarok, még sohasem láttunk. A lábukra emlékszem, ami a szandálban hót koszos volt, de ez egyáltalán nem zavarta őket. Ültek törökülésbe a padlón, s halál lazán holmi konzervet vacsoráztak, le-leöblítve valami itókával. Időnként kedvesen odamosolyogtak, angolok, vagy amerikaiak lehettek. Az látszott rajtuk, hogy nem először vannak úton, és tökéletesen jól érzik magukat, úgy, egy szál pendelyben bárhol a világon. Az igazság az, hogy ez a kép a mai napig elkísér, felvillantva, hogy szemlélatomást nem mindenhol megfélemlített, szerencsétlen kinézetű emberek élnek.

A Krétai út és környéke

Görögországban természetesen mindenhol, az első perctől fogva megcsapott az a furcsa, másig is tartó Deja vu érzés, hogy én már egyszer jártam, vagy éltem ott. Mükénén aztán ez teljes mértékben ki is töltött a hatalmas, hajszálpontosan illeszkedő sziklák épületekövei, s különös képpen a hihetetlen gazdagságot és

festőiséget sugalló épületfestészet láttán. Igazándiból már nem is voltam másra kíváncsi, úgy elvarázsolt, s megrészesgített az egész. Vissza is tértünk Pireuszba, anélkül, hogy különösebben a szigeten körülnéztünk volna. Aztán a kisautó kalandos felszedése után, természetesen mentünk délre, Szunionba, Lord Byronra is gondolva a híres naplemente oszlopánál, Hölderlin, Byron, aki a görögöknek nemzeti hőjük, meg persze nekem is. Aztán le Spárta irányába, ahol először láttam narancsligeteket, de maga a katona állam olyan nagyon nem érdekelt.

Partizánok és fasiszták

Félúton egyfajta fogaskerekű kisvasúttal fölmentünk valami tragikus múltú partizán faluba, ahol pár felkoncolt, fasiszta németért majdnem egy egész falut kiirtottak. Rohanó patakok mentén gyönyörű hegyi tájban gyönyörködhattunk. A kis város főterén aztán furcsa hagyományt figyelhettünk meg.

GO HOME

Mikor egy magas, szikár öregember meglátta a két csivitelő, nyaklánczuhatag alatt rogyadozó, óriás kaplapjaik alatt, illatfelhőben közeledő, nyilvánvalóan amerikai két öreglányt, akkor kényelmesen, de határozott mozdulatokkal fölállt a kávéház kis asztalkájától, s a járdán elállva útjukat, s érces zeuszi hangján így szólt: „go home. „ Nyilvánvaló görög akcentussal, de tisztán, nem félreérthetően. Mi a két nyanya után jöttünk s mi is mindent halottunk, láttunk, értettünk.

Az utazás vége: Az ithakai tengerparton, menjünk haza

Idestova huszadik napja úton voltunk, s elhatároztuk, hogy egy-két napot, - a nagy példakép, Odüsszeusz tengerében lubickolva töltünk. Gyönyörű volt a tenger, de már az első este nyugalanság vett erőt rajtunk, s a gyerekekre gondoltuk, akiket M. Zsuzsira bízunk. Borisz négy, Sandra mindössze másfél éves volt akkor. Tudtuk jó dolguk van a sokgyerekes családnál, de mégis. S egyszer csak elhatároztuk, hogy oké, ennyi volt, menjünk haza. Végül is láttuk gyönyörű Hellászunkat. Nekivágtunk tehát a hosszú, több mint ezer kilométeres útnak hazafelé. Biztos gyönyörű volt, de ezekre a részletekre már nem emlékszem. Pedig mondanom se kell, kis ötszázas Fiatunkkal kb. hatvan kilométeres átlagsebességre voltunk képesek itt az elmaradott balkáni végeken föl egyész Budapestig. Ahol aztán másfél éves Sandra lányunk hirtelen nem ismert fel bennünket.

Hazafelé, út két feledhetetlen emlék

Tóparti étterem az éjszakában

Egy tóhoz igyekeztünk, amit a térképről kinéztünk, hogy majd ott alszunk. S nagy meglepetésünkre a festői környezetben egy jókora kerthelyiséggel rendelkező éttermet találtunk a tó partján. Későre járt s a szemlátomást esküvői vendégsereg búcsúzkodott és távozni készült. A pincér ráérősen ugyan de

elkezdte a romokat összebb rakni. Szomorúan konstatáltuk, hogy bizony itt evés nem lesz, pedig majd ki ugrott a szemünk az éhségtől. Épp tétován sarkon fordultuk, amikor a pincér intett, hogy no-no-no, csak ülünk le. Nem hittünk a fülünknek, de boldogan eleget tettünk. Aztán nemsokára, oda is jött hozzánk, s kérdezte mit szeretnénk. Mikor látta, hogy mit össze-vissza szabadkozunk, intett, hogy oké, csak menjünk utána. S bevitt a konyhába! Olyan volt, mint egy álomban. S a chef meg körbe mutogatott a számtalan készétel között, majd nyes hal és húsokra mutatva, félreérhetetlenül magyarázta, hogy azt készít nekünk, amit kérünk. Éjjél körül lehetett! S hát káprázó szemmel, s az illatoktól és éhségtől szédelegve kérdeztük, hogy nos, ezt lehet? S mondta, hogy hát persze, s várta a folytatást. S azt minden alkalommal megismételte, teljesen normális, és kedves mosollyal. Mi meg mondtuk egyre jobban fölbátorodva. Jókat nevetett. A pincér is segített neki. Aztán mondták pár perc ülünk kin le, s mindjárt hozzák. S hát nekiestünk a lakomának. Közben a pincér ahelyett, hogy pakolt, takarított volna, összeszedegette a kenyérmaradékokat, s a néhány centire tőlünk úszkáló hattyúkat kezdte halál lazán és becézgetve etetgetni. Az egész olyan volt, mint egy álom. Az összes poroszos, durva beidegzésünk ott dörömbölt bennünk, ez már minden képzeletet fölülmúlt. S akkor még egy folytatás következett.

A templomkert

Kiderült, hogy a camping jóval odébb van, de nyugodtan megszállhatunk itt a szomszédos templomkertben. S a pincér átsétált, s a középkorú, feje búbján kopaszodó plébánosnak bemutatott bennünket. Minht valami régi ismerősök lennénk. Az meg nagy vidáman öszeölegetett bennünket, mikor kiderült magyarok vagyunk. S mondta, hogy mi magyarok milyen rendes, mikor befogadtuk a menekülteket, s különben is imádnak bennünket. Csak nyugodtan telepedjünk kis sátrunkkal le, s reggelire meghívna bennünket. Másnap reggel aztán mindenféle finom sajtok után boldogan hagytuk el utolsó állomásunkat, ebben a csodás országban.

Otthon aztán kiderült, hogy a mi kicsi lányunk alig ismert meg bennünket...

DÉL-BALATON PARTI NÉPMŰVELŐI ÉRTEKEZLET VEZETŐJE, TAKÁCS SÁNDOR

„Kedves kollegák, ha valaki nem tudja hogyan kell egy kultúrházat nyereséggel működtetni, az majd kérdezze meg a zamárdi kollegát a Jacket, hogyan kell csinálni

HELYZET ÉS IDEOLÓGIAI HÁTTÉR A TÁVOZÁSHOZ:

Majd minden ország körülöttünk egy-egy történelmi kísérlet volt, s mi itt jól be voltunk ágyazódva. Az itthoni, egymáshoz nagyon hasonló mozaikrendszerek csupán egyetlen dologban különböztek egymástól. A visszamaradt, s üggyel-bajjal fenntartott polgári értékek, tárgyak és ingatlanok mennyiben növelték vagy csökkentették az elvagyódás jelentőségét. A többi már csak egyéni bátorság, s vállalkozó kedv dolga volt.

Mindig is izgatott a status quo - ból való kimaradást jelentő, függetlenség és szabadság. Mi ezt valami szabadelvűségnek gondoltuk, morálisan és filozófiailag is helyes magatartásnak. A szegény, államilag alkalmazott kisembernek, legyen az akár értelmiségi is, megvolt a társadalmilag elfogadott élettere, létjogosultsága, s rangja is. Amelynek azonban minden helyen és minden korban megvannak a maga korlátjai. Ezt azonban, akkor mi még nem tudtuk.

A nyugat hatása: jó és rossz következményei

S mi lehetett ennél alkalmasabb hely, mint titkos vágyakozásaim célpontja: Whitman, Bob Dylan, Jack London, Huckleberry Finn, Kerouac, Ginsberg, s Faulkner földje, Amerika.

A kapitalizmus természetéről csak másod vagy harmadkézből volt tudomásunk, közvetlen tapasztalatunk semmi. Nem tudtuk például, hogy ami itthon természetes volt, mármint a kasztrendszer megszüntetése, pontosabban az osztálynéküliség gyakorlata, milyen előny itt és milyen hátrány ott. A heti százdolláros fizeteskülönbség okozta osztálykülönbségről sem. A pillanat töredéke alatt szakadt ránk a kellemetlen felismerés, friss jövevényként, akarva akaratlan azonnal megkaptuk a besorolásunkat a legalsóbb néposztályba, viszont ahol már kis pénzzel is, "egyből minden működött".

EGY RÉGI DISSZIDÁLÁSI KÍSÉRLET EMLÉKE

Annak idején Jack kis versikét írt. barátjának, miután kimerültén hazavánszorgott az első disszidálási kísérletéből, az osztrák aknazártól. Az apja 56-os disszidálása miatt soha nem engedték nyugatra, s bár egy tucat év telt el azóta,

Később aztán messzebbi helyekre is elmerészkedtünk. Az Appennineken már nem mertünk átkelni újra. Szicíliába talán a maffia, talán a távolság miatt nem mentünk el. Róma fölé sem mentünk, sosem tudom meg miért. De voltunk Pompei-be, Nápolyba, amelyért nem voltam olyan nagyon oda. Mármint a szépségétől. Pedig az volt. Csak egy kicsit valahogy közönséges, csapzott déli nő. Ott ragadtunk az örök város kifogyhatatlan látnivalói között, az állatkerttől a bolhapiacig, a Via Appiától a Vatikánig. ott, Itália földjén.

Álomittas, gyönyörű helyek voltak, mint később a Róma környékiek is, de az igazi mély élmény az Rómába várt ránk. Hónapokon keresztül minden egyes napot a városban töltöttünk.

Elmondhatom bizonyos szempontból jobban szeretem, mint szülőhelyemet, Budapestet.

A cenzúra akaratlanul a lehetőségek kutatását támogatta.

A szennyirodalom s az ócska hollywoodi filmek még nem lepték el tájainkat. Többnyire az igényeset, s a vonzót kaptuk, persze szemcsöppentővel. Viszont akár a csehszlovák, akár az amerikai filmekben felderengett valami derű, optimizmus és jólét. A szidott bombasztikum oldalán meg már sokszor kiderült, hogy a James Bond filmek közel sem olyan fantasztikusak, inkább mi voltunk nagyon is gyermekdedek, a hülyeségekben való turkálás, s nyalakodás elősegítheti a felnőtté válást. A disszidálásnak megvolt az a kicsit párás, enyhén füledt rejtelve, ami ki-ki kacsingatott az elhagyatott grundokról, vagy a kis kocka betonhomokozókból. Az elképzelés dualizmusa a „vajon maradt ott számunkra valami hely”, illetve „ha csak szegények leszünk abban a gazdag országban, nekünk az is jó” között váltakozott. Az addig természetes közegként, bennünket körülvevő, szegény értelmiségi összetartozás meglétét a világ minden táján

meglévőként feltételeztük, pontosabban annak hiánya igazából fel sem merült bennünk. Ráadásul bizonyos gyanús erózió volt tapasztalható. Ez a valami teljesen új volt, s szorongással töltött el sokunkat. Közelről ismerem ma is Amerikában, családjával együtt élő természettudóst, aki erre való hivatkozásként hagyta el az országot.

1984. MÁSODIK KITEKINTÉS MÉG A DISSZIDÁLÁSI ELŐTT

JUGOSZLÁVIA TRSTNO A „MÁSODIK VELENCE”

1984asszók s egy beszélgetés a párttitkárral

A párttitkár megjegyzése talán jól tükrözi ezt: - Tudja, maguk sokkal többre is juthatnának. - Hogy érti ezt? - kérdeztem. - Be kellene állniuk a sorba - válaszolta. -A pártba is be kellene lépniük - folytatta, - anélkül ma Magyarországon nem lehet valaki egy intézmény vezetője. Komoly arccal bólintottam. - Ez a halogatás már nem megy tovább. Tehát, - mikor? - szeptembertől. - Nagyon helyes. - A Jill a nyáron levizsgázik, s utána...Semmi kétség nem volt, hogy ez mit jelent. A kommunizmus mutált, fejlődési rendellenességeit s az alultápláltság okozta, hamis tudat összes lehetséges stációt, addigra már fejlett szocializmusnak hívták. Új jelző, új ország, volt esze a főnököknek, aki néha kiállt, s jól megnyugtatta a népet.

Addigra már az összes papírjaink készen voltak az olaszországi úthoz, beutaló, útlevel. Augusztus 28.-án már itt sem leszünk. Feltéve, ha senki nem fog gyanút.

már akkor messze mindenki előtt jártunk.

Ó, pedig micsoda közmegebecsülés

Övezett bennünket. Sokszor teljesen vadidegen emberek is óriásig köszöntek előre! Lényegében mindenki örült a munkánknak, de legtöbben – öregek -fiatalok egyaránt kimondottan szerettek is bennünket.

Valuta helyzet na meg a külföld tesztelése

Mint már említettük két évente lehetett valutát igényelni, s ők a keretüket a tavalyi görögországi nyaralásra költötték, de most megint összegyűlt egy kis pénzecskénk, helyes kis autónk az ötszázás piros kis Fiat, meg ilyenek. Abban az időben ezek nagy dolgok voltak, bizony. A gyerekeink legoval játszottak, volt felfújható gumicsónakunk, teleszkópos horgászbótunk, amit aztán keresztük-

kasul az „olyan jól menő Jugoszláviába szinte erőszakkal meg akartak túllünk venni.

Ősz, na meg egy szikla hullás

Egy hatalmas sziklafal tövében haladtunk éppen, mikor pár méterre előttünk kőlavina robajlott az útra. Kitérni nem lehetett, lassítottunk, de ezzel sem tudtuk elkerülni a bajt. Több futball nagyságú broknin döccentünk át, minek következtében a kocsi féltengelye réslegesen tönkrement. A Szarajevó fölötti hegyekből sikerült visszakanyarodni a városba, ahol is találtunk egy Zastava szervizt. A Zastava a jugoszláv Fiat, majdnem ugyan az. Az a részleg, ahol képesek voltak velünk foglalkozni, a munkaidő végére ért éppen. Egyik fiatal szerelő egy szerb, nagyon kedvesen meginvitált bennünket a családi házába, töltsük ott az éjszakát, s majd másnap visszajövünk megjavítani az autót. Hosszasan kanyarogtunk a serpentineken, mire a házukhoz értünk. Felesége egy muzulmán nő volt, s szemmel láthatóan teljes harmóniába, békességbe és szeretetben éltek együtt. Néhány év múlva döbbsenten néztük a híreket, ahol az ilyen és az ehhez hasonlatos élet véget ért s nemegyszer mészárlásba, s más tragédiákba torkolt. Délutánre kész is let a kocsi. Nem volt százszázalékos, mert a recés féltengely éppen csak elérte a kereket, pár milliméter tartotta a fogazatot. Még messze délre, a hegyek túloldalán lévő Budvába igyekeztünk, mert tudomásunk szerint itt sekély, gyerekeknek is alkalmas homokos part volt. Fogalmunk sem volt, hogy a véletlen, a balestből fakadó műszaki probléma a világ egyik legszebb helyére sodor bennünket.

Zastava szerviz Szarajevóban.

hazatérés zuhogó esőben ablaktörlő nélkül

„MENJEN A FŐNÖKÉHEZ S MONDJA BEDOBTA A TÖRÜLKÖZŐT „

A KÜLFÖLDRE TÁVOZÁS OKAI ÉS HÁTTERE:

A DISSZIDÁLÁS ELŐTT, MÉG ITTHON, MAGYARORSZÁG, A HETVENES ÉVEKBEN

Akkoriban Magyarországon a helyzet a tévelygő reformkommunisták és reform közigazdászok biztosította, utolsó tágulási periódusába jutott. Az általános helyzet nagyon emlékeztetett a mai Amerikára, amennyiben egy

totalitárius társadalomban hatalmon lévők, a nagy elődök nagy eszméit, felhasználva a társadalmi jog és szokásrendszert, s a mindenre kiterjedő kontrollt alkalmazta, s féltően gyámkodott a tűzhöz közelállók kiváltságain. Az éhség ősi, földtörténeti korokban gyökeredzik, a korrupcióra való hajlandóság így a megtermelt s az elosztott javak, s a fizetőképesség hányadosának függvénye. A politikailag korrekt kifejezést, ezt a demokrácia ellenes bujtatott fogalmat még nem importáltuk, a jó elvtárs-t se használtuk már természetes szégyenérzetből, helyette semmilyen kifejezés nem volt, csak a gyakorlat.

A HÁTTÉR - ÁTLÉPNI ORSZÁG ÉS OSZTÁLYHATÁROKAT

A 1985 nyár, a helyi tanácson:

A helyi tanácsokon gazdasági rendőrség felállítását tervezték, ami nyilvánvalóan csak közvetve, de a mi langyos létünket is fenyegette. (A sors iróniája, hogy most ugyan az történik, de nem gondolom, most van hozzánk hasonló szegény ember, akinek van mitől tartania. Mindenesetre érdekes ugyan az a dolog milyen környezetben jön létre.)

A közösség felbomlása:

Mert valahogy a perifériákon, a bulinak mi is részesei voltunk. A családalapítás első gondolatai pedig nagyon is egybeestek a súlyosbodó gazdasági válsággal. Ami többé már nem tette lehetővé az olcsó piák tetszőleges vásárlását, a spontán bulizgatások kiadásait, a gyerekek a régi, elnyűtt cipőjükben maradtak, elmaradtak a zakopanei síelés, s a balatoni vitorlás túrák, megjelentek a kifizetetlen villanyszámlák, kölcsönkérések újra felvett gyakorlata. Az „eddig még én fizettem, de most már nem” - ben jelentkező, apró, de mérgező társadalmi rétegeződést, s ezáltal kis közösségeink felbomlását okozó jelenségek. Az ügyesnek és rámenősebbnek több pénze volt, s a saját érdekében is fizetett a szegény havernak, akinek viszont csak a szégyenkezése nőtt. S ami a világ más, normális részein természetes, bennünket szomorúsággal és elkeseredéssel töltött el. Sajnálni vagy lenézni kezdtük egymást, az összetartozás gyengült, de azért még mindig, mint a birkák sötétben, s nagy melegben összebújtunk. Elkezdődött a vagyoni rétegeződés, a mesterségesen megszüntetett osztálykülönbségek visszaállítása. A potyázási vagy ügyeskedési lehetőségek egyre vékonyabb sugárban csordogáltak, az árak pedig emelkedtek. Részesei voltunk a reménytelen, szegénység ellen feltalált összetartozás és baráti kapcsolatok felbomlásának.

Ma már mindez természetes másképp néz ki. Mást is jelent. A szocializmus egyik ellentmondásos hatása volt, hogy egyenlők akartunk lenni meg nem is, s meg voltunk győződve, a dolgok alakulásába mi is beleszólhatunk. Sőt, bele is

kell szólnunk. Akkor még nem tudtuk: egy másik részén a világnak, a kapitalistában ez az egész kérdésfelvetés egyszerűen csak rossz.

A szegénység jelentősége:

Pedig a techno-kor a nyugatot már bomlasztó jelei még fel se bukkantak. S az azt támogató fogasztás démonjai.

Innen származik az a gondolat, hogy az emberi közösségek nem individualizmuson alapuló összetartó eleme, bizonyos korban a szegénység tud lenni. A szegény lét ráérősen s finoman kidolgozott részletei, s tápláló gyakorlata, ami egyfaja biztonságérzetet ad, s jóérzéssel tölt el.

Ami persze ettől még nem volt nyomor.

Életkorunk s a hemiszféránkban élők természetes naivitása egy jobb világba, a szabadba szólított. Nem voltunk vesztesek, nem látványosan, de addig az általános büntudat miatt meghagyott, titkos csatornákon keresztül, egyfajta szent lovagokként, de végül is ugyanúgy csalva és hazudva, mi is összehoptuk, faszoltuk, a mi kis büszke közösségeink - mert ilyenek akkor nagy számban és mindenütt voltak - számára a könyvet, a segélyt piára, az alkatrészeket, s az időt a piknikekhez. Volt néhány rozszant autónk, olcsó és házias kajákat ettünk, s a gyerekruhák a szétfoslásig jártak körbe, mert tiszta és bizakodó éveinkben, abban a szocialista kisleányban, gondtalanul szaporodtunk.

MI, A JILL ÉS ÉN KÜLÖNÖSEN JÓL TELJESÍTETTÜNK

az amiért itt kb. tíz évet dolgoztunk, abból szinte semmi sem volt tökéletes, semmi sem volt hiánytalan, s kerek, állandóan valamit javítani kellett, s a szerelő legtöbbször én voltam. Itt van pár példa a cifra nyomorúságra. Hogy haladjunk a korrallal, a Kiskunfélegyházán az orosz katonáktól vett fekete fehér, hordozható, tenyérnyi tévét, most egy kispárna nagyságú színesre cseréltük. Egy vagyon volt, a fél világ a csodájára járt. . Emlékszem bordó műanyag volt kívül, s még azt az egy két nyomorult állami adót se lehetett rendesen nézni rajta, mert szinte képtelenség volt megállítani a képernyő futását. Ó, hányszor is álltam az emeleti alakunkban, s órákig tartó próbálkozás után hajszál választott el, hogy kihajítsam a hátsó udvarunkba. Aztán volt egy lengyel rádió, ami mindig recsegett, aztán a horribilis összegért vásárolt híres Akai magnót fejét állígtattam vég nélkül, hátha kihozok valamicske komolyabb hangzást az amúgy már akkor elég terjedelmes zene gyűjteményünkből. Aztán ott volt az NDK-s mosógépünk, ami ki tudja hányszor a kisautó tetején furikáztam valami pesti szerelőhöz, meg vissza. Az olajkájha állígtatásom is legendássá vált, a szomszédoknak is én segítettem. Egy kis villanyfűróra szerelhető közfűrészt toldalékkal aprítottam föl vagy több száz négyzetméter pozdorját, amiből aztán bútorokat gyártottam, s utána hónapokig a jó ég tudja hány méregzöld réteggel festettük be újra és újra. De komplett szekrény, ágyneműtartós ágy, varró és pelenkázó sarok, könyves és tévés polc, konyhabútor, dupla emeletes ágy, minden készült. Az olajkályha

köré klinker téglából hatalmas kandalót raktam, mindezt a két rámmaradt gyerekekkel, s a saját munkám mellett. Légbefolyásos fűtés lett minden helységbe vezetve, s az olajat a lenti sufnyiból egy automatizált szivattyú pótolta a konyhába bűzölgő olajtartályba. A „húszonötös” kabinos fahajónkat egyszer egy egész évig kapartam, csiszoltam, gletteltem, festettem, hogy aztán egy évi használat után, a disszidálás előtt nagy nehezen eladjuk. Boxi volt a neve, ez volt az első ilyenünk, az Ebadtát évtized múltán vettük. A büfében óriási horganyzott tepsiben kerengtetett vízben hűtöttük a Balatoni Világos söröket. Óriási, villogó, Discó reklámot csináltunk, amit a tó közepéről is lehetett látni. Sokak szerint Közép-Európa legjobb bulija volt a miénk, minden este telt házzal a hivatalosan kétszáz férőhelyes kultúrba és a környékén három-négyszázan is voltak olykor. Tömegek vonultak le föl a Honvéd utcán. Harley Davidsonok rőfögtek, német és arab kiáltások röpködtek, mert tele voltunk líbiai diákokkal, meg itt találkoztak nálunk a kelet és nyugatnémetek. Hét ötvenért vettem a sört, s kilencér árultuk. De több száz zsírokenyér is elfogyott, sokan oda jártak vacsorázni, meg a hátsó bokrokban heteygni is.

A hároméves lányunk, s az ötéves fiunk egyedül volt otthon. Egy felvételre állított magnó hangszórója lett egy dróton levezetve a kódobásnyira levő házunk konyhaablakából, s én olykor jegyzésedés közben bekukkantottam a könyvtárba, vajon sírnak e. ritkán volt balhé, jó gyerekek voltak.

AZ ÜVEGMENNYEZET ELÉRÉSE

Az első kitekintés és következménye: utazás a „nyugatra, ami valójában dél volt,

Harmincas éveink közepén jártunk, hátunk mögött két „nyugati” úttal, ami valójában déli volt, a két legszegényebb kapitalista országban, ami közül valójában csak az egyik, Görögország volt az. A másik, Jugoszlávia, csak fejlődő. De, mint ahogy már akkor is sokan megírták, nagyon sok tekintetben messze előttünk járt, például a nyugati vendégmunkásságból összehordott anyagi javakban. Görögországban elkápráztatott bennünket a benzinkutak sokasága, a pékségek és lemezboltok választéka, a jólétből fakadó kiegyensúlyozottság, a lámpa és ékszerboltok hivalkodása, a fogyasztás szervezettsége, s a nyilvánvaló és természetes udvariasság, szóval az egész fogyasztási kultúra, ami mindent akkoriban még körülvelt. A mindennapos huzavonáktól való felszabadulás, amikor nem kellett kenyérért, tejért, sörért, húsert órákat sorba állni, a gazdagság szimbólumaivá magasztosultak, azt sugallták, hogy ez egy magasabb kultúra, egy fejlettebb civilizáció. Az aranytól roskadozó ékszerboltok pedig épp úgy abszurdnak tűntek, mint most. Thessalonikiben a tér, ami tele volt tengerre néző asztalok, napernyők millióival, legalább is nekünk úgy tűnt, s úgy érzetük, hogy egy egész ország a fenébe is itt jól él, jó dolga van. s mi is élveztük azt a végtelen s időtlen türelmet, amit a világ összes lakója, aki úgy érezte el kell jönnie ide, az

európai kultúra bölcsőjébe, s maguk a görögök is úgy érezték, s még az a kedves ősi anarchia volt még, amiben az emberiség évezredek óta a földön élt. A fogyasztás tüskéi itt ott már nőni kezdtek, de sebeket még nem okoztak. Mindezek az otthoni nehézségekkel együtt lassan megértették azt az elhatározást, hogy innen el kell menni. Egy jobb jövő, egy jobb világ reményében

OLASZORSZÁG,

A DIPLOMATA FELESÉG MEGMONDJA

1985MIÉRT PONT AMERIKÁBA?

Hogy azért mégsem teljesen barbárokként, esetleg kárt okozva érkezzünk meg az Újvilágba. Meg persze nekünk is jobb legyen. A nő furcsálkodva nézte a világgá szaladt csürhehadat, aki itt most kutyástól-macskástól felsereglett. S feltette azt a furcsa kérdést, ami azóta is sokszor eszembe jut. Miért akarunk mi Amerikába menni?

Döbbsen néztem rá. El sem tudtam képzelni, hogy létezik ilyen kérdés. S még pontosított is: - miért pont Amerikába?

Miért, hova, kérdeztem megdöbbenve.

De annyira, hogy ugyan azt a tompa fájdalmat éreztem valahol a veséim tájékán, mint mikor egyszer valahol egy ifjúkori részeg fürdőzéskor éjjel, mint egy normál lépcsőről, nagy lazán, egy lent, üresen tátongó úszómedencébe. Lépett. De azt igen, - ebben a mély meggyőződésben élt mióta csak az eszt tudta, mióta? fú! hat, hatéves kora óta? , - s eszébe jutott az a közel harminc év előtti múmárvány lábazat, a szocialista lakótelepen, amire kis barátjával gyurmákat nyomtak. S mikor az érdekes lenyomatokat nézegették, pajtása egyszer csak ezt mondta: „jé, ez pont úgy néz ki, mint Amerika” inntől kezdve aztán elszabadult a székér, mert egy másik barátjánál a képeskönyvekben csodált, s az eltűnt antik Hellász helyébe most egy más, Főnixként fölröppenő csodáknak országa lépett. S ugyan kis hazájában, valamilyen soha meg nem értett okból mindent, de főleg az USA-val kapcsolatos hírt cenzúráztak, de még így is maradt annyi bőven, hogy az ifjonti képzelet segítségével mozaikról mozaikra össze lehetett rakni ezt az ígért földjét, ami, különösen a Vasfüggöny innenső oldaláról akkor még misztikusabbnak tűnt.

De azt tudta, abban a mély meggyőződésben élt, hogy hát Amerika, ne hülyéskedjünk már, az ígéret földje, nem? Ha oda nem mehetek, sehova sem megyek. Ami egy patthelyzet ugye, mivel vissza sem mehetünk, mi, a börtönbe? Tehát, nincs más!

Nem tudtam mások máshova miért mennek, talán volt ott valakijük? De azt tudtam, abban a mély meggyőződésben éltem, hogy hát Amerika, ne hülyéskedjünk már, az ígéret földje, nem? Ha oda nem mehetek, sehova sem megyek. Ami egy patthelyzet ugye, mivel vissza sem mehetünk. Tehát, nincs más!

De van. felelte nyugodtan, megfontoltan. Várt. Kérdően néztem rá. Mi a franc, az Atlantisz? - gondoltam hirtelen.

Hol az a hely, - kérdeztem. Hol az a hely?

Hát itt, Európában, s persze Nyugat-Európa.

Ma is furcsállja, hogy ezt mondta. Mert hogy öt helyre lehetett menni, csak oda nem. Ausztrália, ja, a világ vége, Kanada, oda a lengyelek mennek, abból a hideg nihiltől lehet túlméretezett szentlélekkel, na, meg DÉL AFRIKA, hú, búr?????.....na ne izéljünk már

Egész Európa menekült kvótája leketyegett. Volt egy festő srác, akinek a nővére Olaszországban élt, s hónapok óta reménytelenül próbálkozott...

Amerika egy közönséges hely, a kultúrember Európában él, folytatta kíméletlenül. Egyetlen szempont érdekelne, - Jack kíváncsian várta a választ.

Hogy miként tud annyi féle ember ott együtt élni, annyi féle, ismételte.

Mert, akkor ott, a Ginsberg meg a whitmani sorok jutottak eszembe:

„Isten után persze téged Amerika szeretlek, földje a...”

ráadásul még ott van a Touqueville

hogy mást ne mondjak..., na hagyjuk ezt...micsoda hülye kérdésfelvetés.

Pedig ez még csak a kezdet volt, mert kisvártatva lett ott

még egy elgondolkoztató személy, s ne felejtsük, ezek mind jártak már ott, igen, ott, ahova mi most készülünk.

S ó, hányszor gondoltam erre, évekkel később, latolgatva, amit mondott, ő, az amerikai konzul, egy amerikai felesége, idősebb, tapasztaltabb, s persze az egészet valahonnan felülről nézve. Legalább is hozzánk képest.

A NAGY PRÓBATÉTEL: AZ AMERIKAI KONZULNÁL – A LEGKEMÉNYEBB NAPOK EGYIKE

Korán reggel a szürke és nagyon hideg Rómában voltunk. Addigra otthonról hozott kis pénzünkön nekem is meg az Jillnek is valódi bordós színű, divatos lábbelit vettünk, amolyan igazi olasz cipőket, amelyek könnyűek, szépek, de a fagyban csak néhány pillanatnyi tartózkodásra alkalmasak. Valamikor késő délután, teljesen elzsibbadva a hidegtől és az izgalomtól, került ránk a sor. Egész nap nem mertünk elmozdulni a követség épülete elől, s fel-le kóvályogtunk az előkelő sugárútján egy hivatali negyednek. Két pici gyerekkel. Aztán mindent, amit képzelet, tudás, szufla csak valaha volt bennem, mindent, de mindent beleadva, sikerrel átmentünk a vizsgán. Sikerült eladni magunkat Amerikának, s az pedig elfogadta. A hetven kilométeres úton hazafelé már éreztem, hogy baj van. Kis szállodai szobánkban aztán egyszerűen kifordultam magamból. Egész éjjel hánytam a kimerültségtől, ami így még soha nem fordult elő velem. Nem igen szokott gyomor idegem lenni, de most teljes zsigeri energia készletem is elhasználtam.

De a lényeg, hogy sikerült. Tudtuk. Az öreg magyar férfi, a tolmács sokat sejtetően ezt tudtunkra is adta. Szimpatikusak voltunk, megnyertük az egyébként ronda, röföszerű és dagadt konzulnő tetszését.

**Nemsokára azután írásban is megkaptuk
az elfogadó választ.**

MEGYÜNK, AMERIKA BEFOGADOTT!

MEHETÜNK!

*Nemsokára azután írásban is megkaptuk az elfogadó
választ.*

S ezzel megkezdődött a végtelennek tűnő várakozás a kiutazásra. De közben jön a „római vakáció”.

INNENTŐL MÁR A TÖRTÉNET AMERIKA FELÉ FOLYTATÓDIK

Továbbra is a latinai tengerparton voltunk s onnan egy oktatásra jártunk, ahol az amerikai olasz nagykövét magyar felesége fejtágítást tartott nekünk.

Kisgyerekes Jövendő Pittsburgiek.

Aztán volt ott egy kisgyerekes házaspár, a nő mintha egy Modigliani képről kelt volna életre, a pasi meg egy jóra való munkás, s bizony volt egy kisbabájuk, és nagyon aggódtak. A megérkezés után egy darabig tartottuk velük a kapcsolatot, s egy pár év múlva megdöbbenve hallottuk, hogy teljesen fajgyűlöléses alapon felgyújtották a házukat. Megúszták, de teljesen kiadtak. Azért érdekes, mert némely évben ez a hatalmas iparváros elnyerte az élni legkellemesebb rangot.

1985 NOVEMBER LATINÁNAK VÉGE

Mert akkor még csak november lehetett. Még mindig a Latina-i tengerparton voltunk, s az esős évszak épphogy csak elkezdődött. A gyönyörű Mediterrán Tenger szürke lötykölődéssé, a pompás napfelkelték és varázslatos naplementék ferde esőkké, s tompa ködökké váltak, a sirályok panaszosan rikácsoltak a kihalt strand ázott oszlopain, mindenki köhögött és folyt az orra. Mindenki unt már mindenkit. Mindenki tudta hova megy, s az valahol máshol volt, mint a másé. Semmi közünk nem volt többé egymáshoz. Az önfeledt, nagy nyári bulik a meleg homokon véget értek. A szőlőt rég leszüretelték, nem volt már mért elugrani egy demizson olcsó és finom borért valamelyik szomszédos házba, a ködökbe burkolódzó Itália helyet mindenkinek a vadregényes Kanada, a kolbászból van a kerítés is Amerika, vagy az egzotikus Ausztrália járt az eszében. Ezekre a helyekre lehetett ugyanis menni. Meg Dél Afrikába, de olyan őrültet nem ismertünk, aki oda akart volna menni. Aktualitások felé fordultunk, praktikus dolgok után kezdtünk futkosni, mint például meleg ruha beszerzése, amire nekünk a legnagyobb valószínűséggel nagy szükségünk lesz a zimankós New York-i utcákon. Mert kirándulós nyári hacukáinkon kívül másunk nem igen volt.

Aztán egyszer csak rádöbbsentünk a nyári vakáció ugyan az olasz tengerparton több szempontból is véget ért, de ha van egy csöpp eszünk, a római még csak most kezdődhet.

Menjünk Rómába! végtelen várakozás meg a római vakáció

Újabb huszárvágással sikerült meglágyítani a menekült táboros főnénit, s így rendhagyó módon és soron kívül már költözhattunk is Monttana-Rómába, egy tulajdonképpen kis faluba, mint a Pest környéki kis települések egyike, Pilisszentiván vagy Solymár.

Ez aztán egyike lett életünk vitathatatlanul helyes, kevés döntéseinek. Feledhetetlen hónapok következtek.

Olaszban mindenütt álmosság, gyönyörű helyek voltak, de az igazi mély élmény az Rómába várt ránk. Hónapokon keresztül minden egyes napot a városban töltöttünk.

Így utólag már nem, de akkor az volt a legkeményebb nap életemben.

Na meg aztán messzebbi helyekre is elmerészkedtünk.

Az Appennineken már nem mertünk átkelni újra. Szicíliába talán a maffia, talán a távolság miatt nem mentünk el. Róma fölé sem mentünk, sosem tudom meg miért. De voltunk Pompei-be, Nápolyba, amelyért nem voltam olyan nagyon oda. Mármint a szépségétől. Pedig az volt. Csak egy kicsit valahogy közönséges, csapzott déli nő.

Álmosság, gyönyörű helyek voltak, mint később a Róma környékiek is, de az igazi mély élmény az Rómába várt ránk. Hónapokon keresztül minden egyes napot a városban töltöttünk.

Elmondhatom bizonyos szempontból jobban ismerem és szeretem, mint szülőhelyemet, Budapestet.

MONTANA RÓMA

EGY RÓMA MELLÉKI HOTEL ÉS LAKÓI

Refugie leves.

Az olaszok jól főznek. De az, amit ott nekünk menekülteknek adtak ("az ENSZ pénzén"), valami olyan volt, ami nincs az étlapon. Mikor jópofa olasz pincérünket egyszer a szállodában, ahol laktunk a felszolgált, különös zagyvalék nevére kérdeztem, pillanatnyi habozás után kajánul ezt mondta: ez csak a mi részünkre felkínált refugie leves

Beregszászi Laci, szakállas barátunk.

mint később kiderült egyike a nagyon jellegzetes gyengejellemű magyaroknak, akik kalandvágyból, valami elől menekülésből, vagy valami ilyesmiért jöttek el otthonról. Nem akartak ők semmit megszerezni, elérni, hazavinni. Nem voltak otthon szerzett ismereteik, műveltségük, nem akarták megnézni hol írta a Kerouack az "Úton" - t, Többnyire alkalmi és segédmunkával tengették életüket, mindig hozzájuk hasonló, "Kellemes" társaságot kerestek valami kültelki kocsmában, félrészegen. Ahol el lehet lazulni, fel lehet oldódni, ki lehet tárulkozni, igazolni a múltat, önmagunkat, s lehetőleg olcsón.

Család meg ilyen, semmi. A kocsmában még Amerikában is nehéz párt találni. Aztán szépen lassan elisszák az eszüket, mert közben azért el vannak keseredve. Megviseli őket

a saját magányuk, a rendezetlenség, a kosz, a delíriumos agysejt vesztés és májsejt kopás, az állandó balhék, rendőrségi huzavonák az autó, a jogosítvány "ügyében", elvesztett iratok és kulcsok, s apró rejtélyesen eltűnt használati tárgyaik miatt. Azok az emberek, akikkel mindig jószívűen és nagyon lezseren megosztották utolsó falatjukat és fillérjeiket már rég eltűntek.

Valahova azért elment. Rió-ba, ez volt a nagy vágya. Ahol aztán természetesen kirabolták.

Sántajancsi.

Nagydarab barátunk, az, Aki egyszer felbukkanva egy New York-i hentes pincéjéből, közölte: "öcsém! nekem bejött Amerika." A langaléta feleségével, aki annak idején nem tudott a Jugoszláviát Olaszországtól elválasztó kerítésre felmászni, s az egyébként tényleg jó nagy "valagánál" fogva kellett feltolni, kockáztatva mindent. Gyerekük azóta sincs. De már "tényleg" mindenhol voltak! Las Vegasban is.

A hotel tulajdonosa

egy középkorú, nagydarab, kancsal pali volt, a falusi, toplák maffiózók harmad vonalából, aki mindig igyekezett ugrásra készen felügyelni a rendet, s bennünket minden bizonytal felmentett, csupán a nemzeti ünnep miatt még néhány napig ott tartott bűnözőknek nézett. Valahogy úgy, mint mi a cigányokat, „akiknek már a gyermekeik is ló és csirke tolvajként jönnek a világra, a külvilághoz intézet első szavuk a munkára való alkalmatlanság minden létező emberi nyelven, nyelvjárásban, hanglejtésben és hanghordozásban megnyilvánuló kifejezései az emberi linkségnek.”

Azóta is pizskál ez a dolog, bántott engem nagyon, s évtizedek óta azon dolgozom, hogy magam mögé utasítsam ezt az embert. Nem csak egy, a meggyőződéséért földönfutóvá lett, balkáni csürhe tagjaként, hanem európai polgárként, s igen is autóval, házzal és minden az emberi méltóságot emelő földi jóval

FELFEDEZTÜK RÓMÁT.

Rómában élni.

Terek.

Ahol lépten nyomon virágszigetekkel találkozni

A száguldozás Rómában és környékén egy chincvachentoval.

valami, ami abban az életkorban igazán nekem való volt. Miután egy teljesen eredeti olasz autó volt a kis ötszázas Fiatunk semmi feltűnést nem keltettünk. A sávok ugye csak dísznek vannak, minden lehetséges helyet ki kell használni, s erre a Kisautónál alkalmasabb jármű nem hiszem, hogy sok volt abban az időben.

Egyszer még egy motorossal is felvettem a versenyt, aki végül mikor megunt, hogy nem bír velem, egy pisztoly rántott elő, s félreérthetetlenül az út széle felé kezdett hadonászni. Nos, erre már muszáj volt lehúzódní. Mikor elment mellettünk még ejnyebejnýésen megfenyegetett. Vigyorogva bólintottam, hogy oké, menj.

Persze a gyerekek élvezték a játékot, de a Jill az megjegyezte, hogy effajta játékba ezért nem biztos bele kéne mennünk. Persze nem lehetett tudni, s más ilyen baleset nem történt, szépen beilltünk az olasz közlekedési kavalkádba. Mert hogy ezek nem teljesen normálisok. Egyszer Nápolyban valami focimeccs érhetett véget, mert hirtelen több száz vagy ezer ember özönlötte el az utcát, rohant a kocsijához, s egy pillanat alatt eltorlaszolt minden kijáratot. Erre, valaki megindult a nem lesúlyesztett vasútvonal talpfákón, zötyögve, mint a szögletes kerekű viccben, s több tucat autós követte. Minden egyes alkalommal csikorogva, csörömpölve leért a kocsik alja, le-le szakadt valami, s közben, mint a hülyegyerekek vigyorogtak.

Templomok. Múzeumok,

Egyszerű, de nagyszerű, s különösképpen lényegre törő útikönyvünknek hála, tátott szájjal és tagra nyitott szemekkel, na meg persze ráérősen végig böngésztünk mindent, amit nekünk ez a birodalom, s ez az ország összehordott.

Gyönyörű és langyos ősz lévén az étkezéseket és pihenéseket a parkok fűvére dőlve ejtettük meg, még pikniszező kis kosárkánk is volt hozzá, meg mindenféle turista felszerelésünk. Ha jól belegondolok én azóta is a csodás római parkok hangulatát keresem.

Parkok.

Állatkert,

Napokig kószáltunk a tágas, s szemmel láthatóan az állatok jólétére berendezett parkban, s a gyerekek nagyon élvezték.

Via Appia. Flea market.

A késő nyári tengerparti borongós után, ott is beütött az ősz, s kiderült, hogy bizony nekünk nincs is rendes ruhánk. Egy szál fürdőgatyában szaladtunk világgá. Már az interjúra eredetiben vásárolt, nagyon elegáns olasz csizmáinkban is kezdett lefagyni a lábunk, a gyerekről nem is beszélve. Viszont felfedeztük a híres bolhapiacot, ahol jó cuccokat lehetett kapni, finom bőrkabátot a Jillnek, bélelt dzsekit nekem, anorákokat a gyerekeknek. S aztán teljes kiábrándulásként elkezdett esni a havaseső, minden szürke és lucskos lett, az irodában pedig minden nap csak azt az undorító olasz pofánvágást ismételték, hogy „doppó domani”. Karácsonra kis betlehemet készítettük, hóembert építettünk a hotel udvarán, kijártunk a reptérre a felszálló gépeket nézegetni, s eluralkodott rajtunk az érzés, hogy Amerika nem is létezik. Teljes aszinkronban, a kinti és a helyi, karácsonyi szokásokból kifolyólag megállt a hivatali élet, s szemlátomást mindenkinek fontosabb dolga akadt, mint menekültekkel törődni. De azért az valahol a pápa rezidenciájának környékén még jókat „szánkóztunk, egy a bolhapiacon faszolt nagy, műanyag takaróponyvával. Aztán valamikor február egy borult délelőttjén megkaptuk a hírt, 26-án

megyünk! Addig is azonban még itt vannak a részletek azokról a végtelennek tűnő hónapokról.

S ezzel megkezdődött a végtelennek tűnő várakozás a kiutazásra. De, közben

MINDENESETRE RÓMÁRÓL

Elmondhatom bizonyos szempontból jobban ismerem és szeretem, mint szülőhelyemet, hazám fővárosát, Budapestet.

Amerika nem is létezik

JILL MEGBETEGSZIK

Egy pillanatnyi visszaemlékezés, amitől Jacknek összeszorul a gyomra, mindenki pánikba esik, s valami végzetszerűség lappang a levegőben. Hogyan lehetséges mindezek után, hogy nélküle menjenek tovább?

Szinte töretlen hittel vágnak neki az új élet teremtésének, amelynek célja megkeresni a pénzt egy itthoni házra, komfortban felnevelni a gyerekeket. Földrészről földrészre, városról városra költöznek, keresve a jobb megoldást.

KIVÁNDORLÁS AMERIKÁBA, A CÉL

Összeszedjük egy házra valót, s közben jólétben, s főleg komfortban felneveljük gyerekeinket

Jill beteg lesz

Hat hónapig szinte minden nap korán keltünk, mintha dolgozni járnánk, én hoztam két csésze kávé az ebédlőből, s már töfögtünk is a város nevezetességeihez. Többnyire valamelyik gyönyörű parkban reggeliztünk, az olaszországi útikönyvet böngészve. S aztán jött a templom, múzeum, nevezetesség, rom, mint a St. Péter bazilika, Sixtusi Kápolna, Capitolium, a többi híres templom és székesegyház, a Pantheon, a Via Appia, az állatkert, a sétáló utcák, és kis kajáldák, ahova ebédelni jártunk.

Egy biztos, hogy elmondhatjuk, hogy „mi éltünk Rómában”.

3.FEJEZET.

1986-1993

A CSALÁD AMERIKÁBAN

1986 FEBR. 26 REPÜLÜNK AZ ÚJVILÁGBA!

ELSŐ REPÜLŐUTUNK

KÁVÉ VAGY TEA?

Alighogy felszállt velünk a Pan Am gép, jött a légikisasszony, s alkalmunk volt találkozni az Újvilág első képtelenségével, hogy egyáltalán, de egyáltalán nem minden tökéletes. Mert mikor a kérdésre: kávét kérünk e vagy teát, kórusban rávágtuk, hogy hát kávét! és..., hoztak egy műanyag pohár lóhugyot, mosogatólét, valami emberi fogyasztásra teljesen alkalmatlan undorító lötytyöt. Köpködtük vissza a pohárba, nem csak mi, még a lengyelek is. S főleg az olasz kávé után, aminél finomabb nincs sehol széles e világon. Ó, miért is nem kértünk inkább teát?

Jégmezők Kanada felett, az első pillantás a kontinensre, még is csak létezik.

FEJEZET. 1986-87 NEW YORK

JFK repülőtér van, akit várnak, van, akit nem

Tehát kicsit fáradtan megérkeztünk, izgulva mi vár ránk. Ahogy megyünk ki a fogadócsarnokba mindenütt embereket láttunk, voltak, akik kis tábláscskákat tartva emberek neveivel. Kicsit szégyenlősen nézelődtünk, de minket nem várt senki.

Lassan aztán eloszlott a tömeg, s ha jól emlékszem, valahogy azért mi is megtudtuk, hogy nem felejtettek el bennünket, csak, aki értünk jön, valamiért késik. Így nem maradt más mint, hogy nézelődjünk.

Azok közül, akiket vártak, egy volt, ami emlékezetes maradt.

Nagyképű lengyelek, - őket várják.

Már a repülőn feltűnt egy hozzánk hasonló korú, szintén két kisgyerekes házaspár, akik nem menekültként viselkedtek. Szinte minden egyes pillanatban azt sugározták, nekik nincs szükségük semmire, lefitymálták a felszolgált ételt és italt, s külön rendeltek, amiért fizetni kellett. Nem nagyon törődtek velük. De mindenki érezte, a más szituációban talán elfogadható dolog groteszkségét. Néhány óra múlva megérkeztünk Amerikába, ahol minden valószínűség szerint majd élni fogunk, s feltehetőleg jutunk is valamire. Képtelenségnek tűnt, miért nem képes valaki ezért a néhány óráért alkalmazkodni a többiek viselkedéséhez, egyrészt valamilyen természetes belső szerénységből, másrészt mert értelmetlen. De az is lehet bőven volt okuk olyannak lenni.

A dolog a reptéren nyert mélyebb összefüggést. Ők voltak, akiket vártak. Emberek hangos, transzparenses, vidám csoportja, hatalmas csomagokkal, feltűnő, nagy babákkal és macikkal a gyerekeket, s egy akkor még csillagászati

árú videó kamerával, mint ajándékkal, a felnőtteket várták. A pasin látszott, hogy boldog. Mindenki az volt. Azaz ember lehasalt a földre és megcsókolta. Persze mindnyájan azt tettük volna, különösen az ő helyében.

Ez azért nagyon érdekes, mert ott, azok között a körülmények között, az egész olyan túljátszottnak tűnt. Mert az nyilvánvaló volt, hogy mindenkit várt egy Amerika, csak mindenkit más. Ők lehet azóta is abban az Amerikában élnek, s megvannak győződve, az úgy jól van.

Minket többieket azonban egy másfajta realitás várt.

Azt hiszem az, ahogy mi beléptünk ebbe a nagy országba, sok mindent meghatározott a későbbiek folyamán, a tulajdonképpeni egész ott tartózkodásunkat, de talán az eljövételünket is.

A menekültek kis csoportjából aztán még élesebben kiváltunk mi, én és a családom, akiket nem várt senki és semmi. Se rokon, se barát, se munka, se lakás, semmi és senki, csak egy szervezet elkésző, pártatlan és független képviselői. S ettől aztán szabadok voltunk.

Tátott szájjal vártuk a csodát, de nem jött. Szponzor helyett, otthon helyett mi várt ránk?

Nagyon kíváncsi voltam, mi van odakint. A Borisszal- mi fiúk - elindultunk, hogy valahogy kikandikálunk. A lányok, az Jill és az Sandra ott maradtak. Egy nagy üvegajtón valami beton alagút félébe jutottunk. S ekkor láttam a valóságban először az amerikai megalománia első csodáit, a hatalmas limuzinokat a bejáratokhoz gördülni. A Borisz öt éves volt, de a mai napig tisztán emlékszik erre a jelenetre. Egy biztos, nem az volt, amire számítottunk. Az a néhány pillanat elég is volt. Bent az Jillék megkérdezték mit láttunk. Semmit, olyan nagy marha autókat, válaszoltuk. Nagy sokára aztán megérkezett valaki, vagy valakik, s talán még valami mentegetődzés felét is mondtak. Egy jókora mikrobusszal indultunk el a város felé. Rózsaszín napfényben fürdött Brooklyn, mert gondoltam, hogy az, amin keresztül megyünk. Amire a Manhattanbe vezető hidakhoz értünk, a hosszú téli árnyékok kezdtek belemosódni az estébe. Nem tudtuk hová visznek bennünket, de hamarosan kiderült. A Midtownba, a 32. utcába voltunk. A piszkos szürke középmagas épület Pestet idézte. Kipakoltuk a cuccainkat egy szálloda kapuja előtt, amire ez volt írva: Aberdeen Hotel.

New yorki lakóhelyek MANHATTAN

W 34. st Hotel Aberdeen.

Az első benyomások, Amerika, ez a „bölcsoje minden rossznak, minden jónak” kezd benyelni bennünket

Magunkra maradunk.

Néhány perc múlva már a hallban voltunk, ahol nagy meglepetésemre amikor a pulthoz értem elektromos kisülést éreztem, mint később kiderült, az ilyen

lepusztult szállodákat olyan jól minősítő, műanyag szőnyeg miatt. Elbúcsúztunk kísérőinktől, akik kezünkbe nyomtak kilencven dollárt, jó pihenést kívántak, s mondták másnap menjünk be a szervezethez, ami nincs nagyon messze. Még egy kis térképet is adtak.

A szoba

A szobánk a legfelső emeleten volt, nyilvánvalóan egy manzárd. A közös fürdőszoba kint a folyosón volt. Bent a szobában volt két vagy három ágy, egy asztal néhány székkal, egy szekrény meg egy tv, szobaantennával.

Feszültség kirobbanása, örült veszekedés, a tv antennán?

SZPONZOR HELYETT, OTTHON HELYETT MI VÁRT RÁNK?

A SVÁBBOGÁR EGY LEPUSZTUL HOTELBAN

S csupán néhány perc kellett, hogy megismerkedjünk Amerika csodálatos élőlényével, ami sehol se ilyen óriási, mint itt, sehol sem ilyen pökhendi és magabiztos, mint itt, s ez volt az elpusztíthatatlan svábbogár. Előtte nem volt szerencsénk megismerkedni ezzel az élőlényvel, úgyhogy a gyerekek meg az asszony is sikított, mint a malac. Legszívesebben én is azt tettem volna, de nekem nem lehetett, én voltam a családfő, a Nagymedve, az egyetlen megbízható, fix pont. Így iszonyom dühé változott, s magamból kikelve hajkurásztam őket. Megfogni, agyonütni egyet sem sikerült, de eltűntek. Legalább is látni nem lehetett őket. Azt persze tudtuk, hogy ott vannak.

AZ SANDRA ÉS AZ ALVÁS

Végül is az Sandra erre soha nem válaszolt, de nem tudom az ágytakaró fejére húzása alvás közben nem e ott kezdődött.

THE BROADWAY

1986. febr. 26 án este írtam

Egy eredeti változatlan írás:

- Lemegyek kajáért, mondtam.

Lent az utcán a lemenő nap utolsó sugarai, az utcai fények, s a forgalom hangjai mind egyfelől jöttek. Erre indultam, szememben a rózsaszín napsugárral. Nem tudtam, nem tudhattam hová érek. Kint a sarkon egy nagy, körútnyi utca vagy út volt, tele autókkal, emberekkel. Nem messze jobbra valami elágazás sejtett. Felnéztem az utcátáblára. Ez volt ráírva: Broadway! Micsoda blöff,

micsoda arcátlan blöff! s mégis, egy kéz szorította össze a torkom, egy láthatatlan kéz, ami kinyúlt az emberi értékrendből. S csak szorította, hiába gondoltam, hogy „na jó, de mi közöm nekem az Amerikai Broadwayhoz, hol vagyunk mi ehhez?”

Egyszerűen nem hittem a szememnek. Erre igazán nem számítottam. Mint egy álomban elindultam jobbra. Ahogy a térre értem furcsa érzés fogott el. Akkor jött a második meglepetés. Nem volt nekem képem erről, valójában soha, még képen se láttam. A Deja-vu teljes kábulata bukkant föl, s mi mindenen, hány parányi semmilyein elmém rejtelseinek. . Szédülés fogott el. Hányszor és hányszor láttam ifjúkori álmaimban, a Hold vékony cernáját, a Szomorú Trombitást, a költőt, ahogy festi a lélek hallhatatlan próféciait a Times Squaról. “Zsarunak láthatatlan.” Felnéztem az égre. S ott volt. Csak most az est fátyolos, vöröses-barna bársonyingében a szomorú trombitás, s a Hold vékony ezüst cernáján fújta, ugyanazt az édes, örökifjú dalt, a Times Squerről, de most már nem csak álmodozva! Itt vagyok, óóó!

Micsoda ajándék! - gondoltam. Az első estém Amerikában!

Aztán eszembe jutott a családom. S minden, minden létező félelmem, idegenségem elpárolgott. S mit találtam? Egy olasz éttermet, olyan utcán át is áruló fajtát. Az ismerős ételekkel. Mint egy tapasztalt világutazó, úgy rendeltem. Lasagnát, hús gombócokat, ropogósra sült csirke szárnyat, párolt zöldségeket, friss nyers salátát, sült krumplit még meleg pogácsákkal. Papír dobozokkal megrakodva indultam vissza, egy kis italüzletben vettem egy hatos Löwenbraut, egy másikban néhány csomag Marlborot, s szédülten már ott is voltam a liftben.

A liftben, amiről akkor még nem tudtam, hogy az ott elevátor.

Ahogy kinyílt az ajtó ismerős arcokat pillantottam meg. Sorstársak, akikkel még alig egy napja az olaszországi nemzetközi menekült tábor halálra unt ételeit ettük. Kelet-Európa minden szélfutta, s nyugtalan menekültjei, fiatalos izgágasággal, s még egyre fényesülő szemekkel: lengyelek, jugoszlávok, magyarok, csehszlovákok.

Látták kezemben a csomagokat. S azon a nyelven, ami a végtelen, álomszerű menekültlétben második anyanyelvünkkel lett, s amely egyik nagy író szerint amúgy is egy vidám nép gyermekded nyelve, olaszul kérdezték: - „hol vetted?”

„Itt lent a Broadwayn!” - mondtam öntudatlan egyszerűséggel.

S kellett a pillanatnak az a milliomodnyi töredéke, amíg az hitetlenkedő, ámuló, ujjongó arcokról felfogtam mit is mondtam.

Egyikőjük, egy magas, hullámos, gesztenyebarna hajú, lengyel lány megfogta a karomat, szemembe nézett, s amúgy is mandulavágású barna szemeit még jobban széjjel húzva, a szavakat tagolva újra megkérdezte: - mond még egyszer, hol is vetted?

A Broadwayn, ismételtam, de akkor már torkunk szakadtában neveltünk. Mélyről jövő, könnyekkel teli nevetés volt, mint egy boldog sóhaj, mint egy gyermek felismerése, közös sorsunk glóriája. Megosztottuk egymással minden idők világvégi ábrándos lelkének, kis behavazott, és sárral tömített falvaiban,

Minszktől Krakkoig, a Katowicétől Skopjéig húzódó, a cúgos, keleti szélben köhögő lakótelepein felnőtt mind az utcagyerekek, cukros zsíros-kenyeres, mackónadrágos, hideg vizes, kinti-klotyós, álma beteljesülését. Mert többnyire mi voltunk, azok, akik eljöttünk! Nem turistaként. Ott volt emögött az önként száműzetést vállalók, gyötrő felelőségérzete, a nincs visszaút a határ átlépésekor, a kiszolgáltatottág mikor a menekülttábor kapujában elvették alkotmányos papírjainkat, gyermekeink kisállat félelem rándulása kezük csimpaszkodásában, ahogy tekintetünk a menekültlét pillanataiban egymását, idegen hivatalnokét, söpörte, érthetetlen nyelvű folyamodványok, úrlapok kitöltésekor érzett katatónia, a menekülttábor identitás mosógépe, a hazárávárás vákuuma, mikor minden perccel mélyebb és sötétebb ürbe merült, tűnt, illuzórikusabb lett, hogy egyáltalán létezik az Újvilág. S ezt már muszáj volt elhinni. Itt voltunk tehát. A putriból megérkeztünk a kastélyba. Meleg volt, tisztaság, a karácsonyfán gyertyák égtek, ajándékok mindenütt, mosoly az arcokon, finom sütemény illata terjeng, s a fa fölött egy angyal sziluettje.

Ő volt, aki színésznőnek készült, s kis jeleneteket adott nekünk elő a Campo mosogató barakkjában, az ételmaradékkal, s emberi ürülékkel teli bádognult előtt, ő kanyarította magára az ajtó nélküli vécére akasztott stóláját, s táncolt végig hitetlen s kétkezdő szemünk előtt a lakóépület lóhódájának zsibongó folyosóin. Meg megremegett, ahogy átölelt. Aztán a dupla ajtó felé fordult, s kis fehér ökleivel ütemesen verni kezdte: Broadway! - Broadway, mondta nemzetközi lengyelséggel. Mikor pedig végre kinyílt az ajtó, sikítva, kuncogva, s könnyeit törölgetve elsőnek rohant ki a szálloda előterébe, ki, bele Amerikába. a fiúk egymást taszigálva mind utána. "A legkülönb ember, aki bátor, csak egy külön van, aki bátrabb", költőnk szavai doboltak fejemben. Néhány perc múlva már a hallban voltunk, ahol nagy meglepetésemre amikor a pulthoz értem elektromos kisülést éreztem, mint később kiderült, az ilyen lepusztult szállodákat olyan jól minősítő, műanyag szőnyeg miatt. Elbúcsúztunk kísérőinktől, akik kezünkbe nyomtak kilencven dollárt, jó pihenést kívántak, s mondták másnap menjünk be a szervezethez, ami nincs nagyon messze. Még egy kis térképet is adtak. A szobánk a legfelső emeleten volt, nyilvánvalóan egy manzárd. A közös fürdőszoba kint a folyosón volt. Bent a szobában volt két vagy három ágy, egy asztal néhány székkal, egy szekrény meg egy tv, szobaantennával.

Empire State Building

Este nem láthattuk, nem is tudtuk ott van, milliónyi tonnájával, fenségével, nem tudtuk csak fölfele kéne bandzsítani, s láthatnánk lámpával koronázott sziluettjét. de másnap reggel amikor kinéztem az ablakon, csupán néhány száz(!) méternyire az Empire State Building magasodott előttünk. S persze azonnal

megismertem, s a híres és kevésbé nevezetes felfedezések sora a mai napig véget nem érte.

A Kleenex

Jellemző példa a fejlettebb fogyasztói társadalommal való találkozásról: nem találtunk az üzletekben zsebkendőket. Ahogy azt megszoktuk mindenütt a kis tízes papír csomagocskákat kerestük, akár három, öt, vagy tízes kiszerezésben, de nem volt sehol. Képtelenek voltunk elhinni, hogy Amerikában nincsen. Emberek az utcán, a subway-n, mindenütt éppúgy használták, mint otthon vagy Olaszországban. S mégsem találtuk. Döbrent felháborodással kérdeztünk aztán valami bennszülöttet: Amerikában nincs papírzsebkendő?

Először nem is értették a kérdést. Majd közölték mit kell keresnünk. Egy Nagy dobozt. Legtöbbször az van ráírva Kleenex. Szégyenkezve döbrentünk rá, mindenütt hatalmas hegyekben áll a legkülönfélébb kiszerezésben. Rejtve még a megszokott kicsit is lehet olykor találni.

Az Sandra és az alvás, A svábbogár egy lepusztul hotelban

S csupán néhány perc kellett, hogy megismerkedjünk Amerika csodálatos élőlényével, ami sehol se ilyen óriási, mint itt, sehol sem ilyen pökhendi és magabiztos, mint itt, s ez volt az elpusztíthatatlan svábbogár. A rosszul megvilágított, maszatos szobában nem volt megágyazva, csak egy kupacban odadobták az ágyneműt. Aztán nagy sikoltozás közepette a Sandra észrevette, hogy bizony jó nagy svábbogarak szaladgálnak, s alig tudtuk lefektetni. Mint kiderült, ez volt az a hely, ahol egy életre szóló traumát szerzett a bogarak ellen, s kizárólag a fejére húzott takaróval volt hajlandó aludni. Előtte nem volt szerencsénk megismerkedni ezzel az élőlényvel, úgyhogy a gyerekek meg az asszony is sikított, mint a malac. Legszívesebben én is azt tettem volna, de nekem nem lehetett, én voltam a családfő, a Nagymedve, az egyetlen megbízható, fix pont. Így iszonyom dühé változott, s magamból kikelve hajkurásztam őket. Megfogni, agyonütni egyet sem sikerült, de eltűntek. Legalább is látni nem lehetett őket. Azt persze tudtuk, hogy ott vannak. Valójában őrült kiábrándulás is volt. Kiderült, hogy a közös vécé kinn a folyosón van

Költözés a Manhattan-be.

East 82. Street

Nagyon tetszett nekem ez a hely. Ha város, akkor legyen város, nagy, Amerikai, "a világ fővárosa. Valahogy éreztem, hogy az nem csak egy sznobság vagy kényelmi szempont, hogy ott lakjunk és ne kelljen messziről bejárni. Valahogy olyan volt mintha a világ közepén lennénk, bár ezt inkább sejtettük, mint láttuk. A Centrál Park volt az, ami különösen vonzott. Ennek a hatalmas városnak a közepén egy park, ahonnan lehetett a jókora épületeket, ha nem is a

felhőkarcolókat, körbe látni, s amiről az ember állandóan azt várta, hogy valami nagyon mű dolgot fog benne felfedezni, s nap mint nap ennek az ellenkezője történt. A hely nagyon is valódi volt. Nem valahol valaminek a legszélén, hanem igenis a kellős közepén. Valami vitathatatlanul nagynak. A veszélyessége pedig még úgy sem volt igaz, mint amikor az ember a vasútállomáson a mellette eldübörgő mozdony hatalmas tömegét értékeli, riasztó, de ez csupán a jelentőségét fokozza, érzékeljük a veszélyt, de helyünkön maradunk. Lehet, nevetséges a példa, de így utólag értékelve az egésznek olyan volt a hangulata, mint az óvodának. A szó a világ szinte minden nyelvén ugyan azt fejezi ki. Egy hely, ahol az ember biztonságban van, még akkor is, ha az nem az otthona, hanem valamiféle közösségi hely. Ugyanakkor az embernek, azaz érzése van, hogy valami jelentős esemény, helyszín részese lehet. Minthogyha egy nagy, fontos koncert színhelyére érkezne, ahol a szeretett és istenített, s várva várt előadó lép éppen fel. Veszélyt azt soha nem láttam, bár az igazsághoz tartozik, hogy éjszaka sem kóboroltam benne. Viszont jó néhány alkalommal aludtam benne a késő tavaszi vagy kora nyári, langyos napsütésben.

Álmok végtelen refleksiójában majszoltam szendvicsemet, lábamra, mint valami idegen tárgyra bámulva. A megszokott valóság eltűnt, színek kavargtak illatokkal és hangokkal, a bizonyosságok régi elhasznált cipőkké és ruhákká váltak. Nem volt bennem félelem. A világ újra értékelésének lehetőségében, megadtam magam a millió benyomás keltette érzelmek és gondolatok tűzijátékának.

Szédülten a kultúrosoktól, a megemészthetetlen történetek zúrzavarában, újra és újra csak ezt mondogattam: -hihetetlen, de itt vagyok Amerikában! S megtapogattam a földet. Szilárd volt, ismerős. Újra és újra körülnéztem, néztem a soha nem látott nyugodtságú s derűs arcokat, arcokat, mik mintha a világ Grande Etnikai múzeumából került volna ide, élő előadásra. Próbáltam elképzelni a millió és millió áttételt, ahogy a göcsörtös, eltorzult szétlapított gyurmából, ami a régi világ lakóinak jut, hogy jutottak el idáig, eddig a MonaLizásig? A jólét? A biztonság? Biztos, de valójában nem értettem.

NEW YORKI LAKÓHELYEK

A REMÉNYTELI KEZDÉS. NEW YORK.

Izgalommal, a „minden mindig másképp van” ellenére töretlen buzgalommal, a jobb, gazdagabb, harmonikusabb élet elérhetőségének reményében, alázattal viselve a sors fintorjait. Szegények voltunk, nem volt semmink. De aztán ez hirtelen változni kezdett, ömleni kezdtek hozzánk az innen-onnan kapott, talált, szerzett, vett javak. Legtöbbször nem azok, amikre elsősorban vágytunk, de olyanok, amiknek mindenképpen örülni tud az ember.

Elkezdődött annak az érzékelése, hogy mennyi minden kell, s lehet az embernek, mennyire leszűkítve láttuk, érzékeltük a dolgokat.

Eszmélések egy idegen országban.

De volt az a furcsa és megmagyarázhatatlan érzés, amikor egy másik országban vagyok, s most különösen itt. Az ember a térképre? gondol, hogy ez az egész olyan távol van, most meg

itt? s ez az? Hát ilyen? Ez én vagyok? Ilyen egyszerű nem lehet, amikor mindeddig minden olyan bonyolult volt. Miért volt akkor oly hosszan oly keserves? Akkor nem a keserves az igazi? Nem az a normális? Ez csak valami vicc lehet. Amiből sajnos mindjárt haza kell menni. Mitől különb? Egy csomó minden persze ugyanolyan, de mi más? Később ez az érzés elvész- a megszokásban? Mi minden csoda vár még miránk?

Mitől különb? Egy csomó minden persze ugyanolyan, de mi más?

Később ez az érzés elvész- a megszokásban?

Mi minden csoda vár még miránk?

FELBUKKANÓ ÉLETLEHETŐSÉGEK

a. ülni egy sziklán a Csendes Óceán partján
Tibetben kopaszon kántálni egy kolostorban
Európa nagyvárosaiban bolyongani
végig stoppolni autót, vonat és hajózási útvonalakat
egzotikus tájakon, kultúrákban eltűnni és újra felbukkanni
színes emberek, állatok, események, tárgyak után loholni

merengeni a természet és az emberi környezet meghittnek vélt zugaiban, mindez felületes, könnyű megfutamodást, egyoldalúságot, kirekesztettséget és magányt jelentett volna. Még akkor is, ha a magány körülvesz mindenütt. Mert a család felvállalása automatikusan limitálja a dolgokat. Számszerűségben az ember biztosan alulmarad, még akkor is, ha ez önmagában is másfajta, speciális tapasztalatok tárháza. Az ember kárhozható van bizonyos, nagyon konvencionális tevékenységek végzésére, mint például a lélektelen munka a megélhetésért, a gyereknevelés, asszony-tanítás, háztartási munka stb. De ha választani kell, s a szegény ember erre magától vagy kényszerből előbb utóbb rászorul, akkor számomra több lehetőséggel bír, mélyebb megismerésre ad alkalmat a közösségi lét eme felvállalása. Mert a kezdet kezdetén azt nem lehetett tudni, mit lehet ebből megcsinálni. Az ember akkor még nem ismerte a saját lehetőségeit. Az csak menet közben derül ki. S akkor ő már döntött, már elkötelezte magát valami mellett. Az idő pedig határt szab az újrakezdéseknek.

Ennek a tudatosan felvállalt családi életnek is vannak olyan lehetőségei, csak fantázia kérdése, amelyek nagymértékben kitágíthatják a határokat. Fel lehet például az egymásra utaltság, a függőség, a bezártság elemeit lazítani. Több szerepet lehet az egyén számára adni, ami egy nagyon veszélyes dolog lehet, mert gyenge összetartozás esetén könnyen a közösség felbomlásához vezethet. Mindeközben folyamatos függőség van a család anyagi lehetőségével, ami viszont nagymértékben a véletleneken múlik, mivel a pénzszerzés csak egy másodlagos vagy még annál is alárendeltebb cél, de még inkább csak egy nem lebecsült, de mégiscsak közvetett eszköz. Mindig ott van tehát egy minden eshetőségre kész "ha", ami dinamikussá teheti az életet. Ez rendszerint örömteli és izgalmas várakozások, és csalódások sorozatán halad keresztül. Amennyiben sikerül létrehozni a tudatosságnak eme magasabb szintjeit, a család gazdagodik bensőleg és tartalmilag, egzisztenciálisan pedig bizonyos sorsszerűség elfogadása a megfelelő forma.

értérendszerbeli dilemmák.

Ráadásul régi jó magyar beidegzés szerint, mi tényleg komolyan vettük a segítséget, ami ott Amerikában másképp értelmezendő. Nagyon felháborodott mikor megtudta nem fizetjük ki a kéthétnyi bért. Csupán úgy tudtam elkerülni a komoly balhét, hogy megígértem, ha lesz pénzem, megadom a tartozást. Valószínű ez az oka, hogy az ott élő magyarok nem szeretik az újonnan jötteket. Ebbe a csapdába később magunk is beleestünk, ez valami olyasmi, ami része az amerikai életformának. Nem kérjen senki semmit, mert először is nekünk keményen meg kell dolgoznunk azért, amink van, másodszor nekünk se ad senki semmit - ami egyébként tényleg igaz, s nem azért, mert irigyek, hanem mert egyszerűen nem szokás. Az individualizmus országában a csináld magad, támaszkodj önmagadra a jelszó. Aminek megvannak az előnyei is persze. Például nem szól bele senki az ember életébe. De akkor sem amikor szükség lenne rá. Mi keletről jöttek akaratlanul mindkét értérendszerből próbáltunk profitálni. Volt, aki előbb, volt, aki később jutott el arra a fokra, hogy megértse nem kell kérni semmit. Ez bizonyos fokig egyfajta értékmérő is volt, könnyen meg lehetett tudni valakiről mikor jött vagy milyen az adaptációs képessége, vagy mennyire alakoskodik, esetleg mennyire sumák. Magyarázkodni az amerikai nem szeret, veszekedni sem. Nagyon sokan ezért döbbenet és értetlenül álltak ezek előtt a jelenségek előtt, s nagyon sok kapcsolat felbomlott emiatt.

A Magyarországon kitört kapitalizmus aztán itthon is megteremtette ezt a régi értékrend szerint önző magatartást, sokan rájöttek az előnyére is. Valószínű ez is hozzájárult a közösségek széteséséhez. Hogy ez mennyire igaz én kint Amerikában is találkoztam olyan fiatalokkal, akik engem, régóta Amerikában élő is ezen az elv alapján visszautasítottak! Nem kértek és nem adtak segítséget. Soha nem is mentem hozzájuk többé. Valószínűnek tartom a helyes magatartás,

mint mindenben a differenciált megközelítés. Ami persze mindig sokkal nehezebb, mint az egyszerűsítés

Denis s Mrs. Bessenyei

A Francia Követségen, amit angolul FACSEA-nak hívtak volt néhány szobánk, porosak és rendetlenek, tele filmtekercsekkel, s videó kazettákkal. A francia kultúrát népszerűsítendő. Ablakai, ellentétben a többi előkelő irodáéval nem a Centrál Parkra hanem valami hátsó udvarokra, s nagy komoly épületekre néztek. A szobákban igencsak kevés hely volt, de mindenkinek jutott egy kis zug. Tekergetni, ragasztgatni, rendszerezni kellett ezeket, majd elküldeni csinos dobozokban iskoláknak s egyéb kulturális intézményeknek, s kormányhivataloknak. Mi a legfelső, manzárdszerű emeleten voltunk, kollegáink, nagyrészt nagyon előkelő francia hölgyek az alattunk lévő negyedik emeleten. Szoros kapcsolatban álltunk velük, ők mondták meg mire van szükség. Aki révén ide bejutottam egy Mrs. Bessenyei nevű magyar nő volt, olyan ötven valahány éves, düledt szemekkel, és szódásüveg szemüveggel. Csúnya, nagyon konzervatív, leereszkedően jóindulatú volt. Neve után ítélve a férje valami régi arisztokrata családból származhatott, de ez őrajta tartózkodó viselkedésén kívül semmiben nem nyilvánult meg.

Így jutottam el a Metropolitan Art Múzeumba, ami életem nagy élményei közé tartozik.

Az „Amerika érzés”

A könnyedség és lezserség érzése

majd mindenhol, ami nyilvánvalóan egy nagyon sok mindenből összetevődő dolog volt, s különösen New Yorkra volt érvényes. A sugárutakra, de minden nagyobb útra például az volt egy városban érvényes, hogy a felvirágozottság, vagy fellobogózottság érzetét keltette, s mintha mindig május lenne...De mindez lehet csak az újdonság érzés miatt volt, mert újak voltunk, mert általában bármerre is jártunk külföldön, mindig mindennek nagyon naivan úgy tudtunk örülni mintha gyerekek lettünk volna. Aztán ott volt az a számtalanszor tapasztalt élmény, hogy a dolgok működnek.

Az ember elmegy valamit, egy ügyet elintézni, s az sikerül. Persze többnyire a hétköznapi életre vonatkozó, egyszerű dolgokról van szó. Ennek a kövér orosz nőnek segíteni kellett volna. Ő nem tudott magyarul és olaszul, mi nem tudtunk oroszul és angolul. De ettől függetlenül se állást, se lakást nem talált nekünk. Az Jill nagyon figyelt, próbált valamit kihámozni a dologból, de ő sem nagyon tudott. Én meg figyelni se tudtam, mert már az első másodpercekben megértettem: semmi semmivel. Csak a féktelen düh és elkeseredés tombolt

bennem. Egyáltalán nem akartam figyelni, egyáltalán nem akartam ott ülni, s ennek a hájas harminc év körüli, szeszínű hajú és vizeskék szemű nőnek a semmitmondó szavait hallgatni, ahogy az Alizra nézett, aki éppúgy kicsit szeszínű volt, háromévesen épphogy csak elkezdett szöszke haja serkenni, s eszébe jutott önnönmaga, mert ő is ilyen kis picúr volt, s rajtuk se tudott senki segíteni. De jól láthatjuk, most itt ül, egy segíteni szervezet alkalmazottja New Yorkban, s ez nem véletlen. Ne adjuk fel, ez egy ilyen ország, minden lehetséges. Az örület környékezett ahogy hallgattam, s alig vártam, hogy lerohanhassak az utcára, az ötödik sugárútra, amiről Ginsberg írt a Kaddis - ban. Fogalmam se volt merre, azt sem tudtam mi merre. A Kulcsot se láttam az ablakokban, csak az épületek taszigálták egymást gonoszul, részegen. Február volt, csontba maró jeges szél. Majdnem olyan, mint Pest, régi emlékek jutottak eszembe, de mégsem. Itt így szürkén is, furcsán felnagyítva, halszem objektívon eltorzítva, minden az égis ért. Atya-gatya, hát ilyen, hát itt vagyunk, ja! Emlékszem mennyit gyalogoltam, mert napokig nem találtam meg a metró, amit itt subway - nak hívnak.

Helena, azaz Ilonka néni,

a végén találtak egy önkéntes magyar tolmácsot, a láncdohányos, rekedthangú, magyar öregasszonyt, az Astoria nevű városrészről, aki először csak aranyosan szórakozottnak nézett ki, lezsernek is mondhatnánk, de aztán életemben először közelről láthattam az Alzheimer kór emberre gyakorolt hatását

Liftes Job.

Onassis is így kezdte, gondoltam, ami persze egy vicc volt, jobb nem jutott eszembe.

Volt egy tányérsapkám, s jöttek a lakók. Én meg hajbókoltam, nyitottam-csuktam az ajtót, s még jó, hogy értettem, hányadikra akarnak menni. Szerencsére nagyon senki se akart társalogni. De mikor kilépve megköszönték, nekem fogalmam se volt mit szokás mondani. Úgyhogy este egy magyartól tudtam meg, hogy your welcome, ezt kell mondani! Itt voltam Amerikában, s ennyire nem tudtam angolul, szörnyű.

Az első bevásárlás

A pénzt egy éjszakáért csak később fizették ki.

Az egyik legdrágább bolt NY- ban.

Már nem emlékszem a nevére. Gondoltam ideje lenne rendesen bevásárolni. Otthon akartam magam érezni. S nekiindultam Manhattan utcáinak gyalog. Sok kis üzlet volt, amelyek nem sok bizalmat keltettek bennem. Végre nagy nehezen, valahol a Midtown keleti felén, a Lexingtonon? találtam egy nagyobb fajtát, amiről később kiderült kimondottan a gazdagoknak berendezett delikatesz bolt volt. Finom dolgok voltak benne, de arra tényleg emlékszem milyen drága volt

minden. Mint azóta már annyiszor mikor az ember próbálja megérteni egy idegen ország árait, hazamenvén órákig számolgattunk az Jillel, mennyire is lesz elég a pénzünk. Jól emlékszem mennyire le is lombozódtunk. Fogalmunk sem volt semmiről.

Ismerkedés New Yorkkal, kultúrsokk

Az első düh, mert éppen nem azt vártuk, ami történt. Tényleg, az olaszországi őrült bizonytalanság után, legalább abban reménykedtünk, hogy valamiféle állás, meg lakás vár ránk. Ehelyett egy mocskos és minden szempontból lepusztult hotelban helyeztek el bennünket. A szervezetebeli nővel nem tudtunk még beszélni sem, de valószínű egyébként sem segített volna. Nem voltunk egy ügy számára. Lényegében mindenkiben csalódtunk, minden napra jutott egy vagy több. Szélhámosokkal, ügyeskedőkkel, kocsmatöltelékekkel voltunk körülvéve. De még a kedves és "tiszteletreméltó" Püski néniről is kiderült a pénz sokkal jobban érdekli, mint, hogy valakinek segítsen. Lassan kezdtünk rájönni, hogy azaz értékrendszer, amiben addig éltünk, itt nem érvényes. Az Jill valószínű nagyon csalódott volt, én is, bár bíztam magamban, s abban a dolgok előbb-utóbb jobbra fordulnak. De hiába kerültem be a nagykövetségre, a hónapok hiába teltek-múltak, a helyzet semmivel sem lett jobb. Inkább az elkeseredésünk nőtt. Napi két dollárral a zsebemben, ami a Subway-ra kellett, három órát utaztam kis szendvicsemmel a repülőtéri, kék reklámtáskámban. Kedvenc történetem, hogy minden nap egy pékség előtt kellett elhaladnom, s majd meg örültem a finom illatoktól, de nem volt pénzem, hogy megengedjek magamnak egy 69 centes fánkot. De mindenféle egyéb kultúrsokkok sorozata is volt az egész. Ebédidőben a szomszédos Metropolitan Art Múzeumba lógtam be, ahol fantasztikus élményekben volt részem. Természettudományi Múzeum.

Ez az a bizonyos minden lében-kanál szarkeverő utazási ügynökség a híresen-hírhedt, hajdani magyar negyed közepén.

A hí-fi torony

Később, ahogy az Ilonka néni is bejött a képbe, valamit azért mégis csak sikerült kiszorítani belőle. Valamicskével, pár száz dollárral hozzájárult a lakbérünkhöz, s így volt lehetséges, hogy Olaszországból hozott pár száz megmaradt dollárunkon megtudtuk venni a "Crazy Edde " 86. utcai boltjában azt a sztereo - t vagy ahogy akkor még hívtuk hí-fi tornyot. Ugyan néhányan furcsálkodva néztek ránk, de még is megvettük. Szükségünk volt valamire, ott és rögtön. Kellett, hogy Amerika adjon nekünk valamit. Hetedik hónapja vártunk erre. Vagy egy örökkévalóság óta. végül is nem lett ebből semmi baj. Mint ahogy abból sem, hogy az első fizetésemből, amit egy jó hónap múlva a követségen kaptam bicikliket vettünk a gyerekeknek. Hogy ők is kapjanak valamit a nagy Amerikából. S jó is volt az úgy.

Végül is ez a kettősség végig kísérte egész ott tartózkodásunkat. De kérdem én: melyik pontján a világnak van egyértelmű élet?

(Kárpáti Laci, szakállas barátunk.

mint később kiderült egyike a nagyon jellegzetes gyengejellemű magyaroknak, akik kalandvágyból, valami elől menekülésből, vagy valami ilyesmiért jöttek el otthonról. Nem akartak ők semmit megszerezni, elérni, hazavinni. Nem voltak otthon szerzett ismereteik, műveltségük, nem akarták megnézni hol írta a Kerouack az "Úton" - t, Többnyire alkalmi és segédmunkával tengették életüket, mindig hozzájuk hasonló, "Kellemes" társaságot kerestek valami kültelki kocsmában, félrészezen. Ahol el lehet lazulni, fel lehet oldódni, ki lehet tárulkozni, igazolni a múltat, önmagunkat, s lehetőleg olcsón.

Család meg ilyen, semmi. A kocsmában még Amerikában is nehéz párt találni. Aztán szépen lassan elisszák az eszüket, mert közben azért el vannak keseredve. Megviseli őket a saját magányuk, a rendezetlenség, a kosz, a delíriumos agysejt vesztés és májsejt kopás, az állandó balhék, rendőrségi huzavonák az autó, a jogosítvány "ügyében", elvesztett iratok és kulcsok, s apró rejtélyesen eltűnt használati tárgyaik miatt. Azok az emberek, akikkel mindig jószívűen és nagyon lezseren megosztották utolsó falatjukat és fillérjeiket már rég eltűntek.

Valahova azért elment. Rió-ba, ez volt a nagy vágya. Ahol aztán természetesen kirabolták.

Sántajancsi.

Nagydarab barátunk, az, Aki egyszer felbukkanva egy New York-i hentes pincéjéből, közölte: "öcsém! nekem bejött Amerika." A langaléta feleségével, aki annak idején nem tudott a Jugoszláviát Olaszországtól elválasztó kerítésre felmászni, s az egyébként tényleg jó nagy "valagánál" fogva kellett feltolni, kockáztatva mindent. Gyerekük azóta sincs. De már "tényleg" mindenhol voltak! Las Vegasban is.

Tassia, a nagydarab orosz nő IRC-től nem tud segíteni

Ennek a kövér orosz nőnek segíteni kellett volna. Ő nem tudott magyarul és olaszul, mi nem tudtunk oroszul és angolul. De ettől függetlenül se állást, se lakást nem talált nekünk. Az Jill nagyon figyelt, próbált valamit kihámozni a dologból, de ő sem nagyon tudott. Én meg figyelni se tudtam, mert máz az első másodpercekben megértettem: semmi semmivel. Csak a féktelen düh és elkeseredés tombolt bennem. Egyáltalán nem akartam figyelni, egyáltalán nem akartam ott ülni, s ennek a hájas harminc év körüli, seszínű hajú és vizeskék szemű nőnek a semmitmondó szavait hallgatni, ahogy az Alizra nézett, aki éppúgy kicsit seszínű volt, háromévesen épphogy csak elkezdett szöszké haja

serkenni, s eszébe jutott önnönmaga, mert ő is ilyen kis picúr volt, s rajtuk se tudott senki segíteni. De jól láthatjuk, most itt ül, egy segíteni szervezet alkalmazottja New Yorkban, s ez nem véletlen. Ne adjuk fel, ez egy ilyen ország, minden lehetséges.

Az örület környékezett ahogy hallgattam, s alig vártam, hogy lerohanhassak az utcára, az ötödik sugárútra, amiről Ginsberg írt a Kaddis - ban. Fogalmam se volt merre, azt sem tudtam mi merre. A Kulcsot se láttam az ablakokban, csak az épületek taszigálták egymást gonoszul, részegen. Február volt, csontba maró jeges szél. Majdnem olyan, mint Pest, régi emlékek jutottak eszembe, de mégsem. Itt így szürkén is, furcsán felnagyítva, halszem objektívon eltorzítva, minden az égig ért. Atya-gatya, hát ilyen, hát itt vagyunk, ja. Emlékszem mennyit gyalogoltam, mert napokig nem találtam meg a metró, amit itt subway - nak hívnak.

PÜSKINÉNI

Püskiéknak a Manhattan valamikor magyarnak nevezett negyedébe, az East Side-i 82. utcában, nem messze a Barbara Utazási Irodától volt egy könyvesboltjuk. A könyvek s így a könyvesboltok is mindig a gyöngéim voltak, így nem csoda, ha egyszer csak ott találtam magam. Zsúfolt kis luk volt, nagyon vegyes felvágottal. Pénzem az persze nem volt valamit is venni, de akartam látni a könyveket, meg persze, hogy ki is, aki New Yorkban ezt csinálja. Szégyen ide szégyen oda akkor még nem sokat tudtam a hírhedt házaspárról, akkorra már két idős, de nagyon ambiciózus emberről. Annak idején az ellenzéki értelmiségiekhez tartoztak, aki sohasem nyugodtak bele a kommunizmusba. Ahogy én sem, csak én másképp. Püski bácsit nem nagyon érdekelték a menekült ügyek, legalább is enyém nem. Mert az nyilván kiderült, az én személyem semmilyen potenciált nem rejt magában, a fejfájáson kívül. Püski néni ezt másképp gondolhatta, mert figyelmesen meghallgatott és segített. Felhívta a Francia Követség kulturális részlegében dolgozó ismerősét, a Bessenyeinét..., Évát, és beajánlott. Nem sokkal később ennek köszönhettem ottani munkámat.

Püskinéni folytatás ide

A másik dolog, amiben “segített”, az volt, hogy kiadta nekünk a lakását. Ugyanabban az utcában, tehát a munkahelyemtől csupán három utcányira, egy öt-hat emeletes házban, tulajdonképpen egy társbérlet volt, mert egy ifjú magyar festő lakott benne, szédült avantgárd típus. A két szobát, s a konyhát és fürdőszobát osztottuk meg egymással. Meglehetősen szűkösen voltunk, s az öregasszony félreérthetetlenül közölte mi mennyi. Nem volt se olcsó se drága, de már alapfokon kellemetlen volt így együtt lakni. Talán egy hónapig lakhattunk ott, aztán elköltöztünk a Jackson Heights-ba, amin az öregasszony nagyon

felháborodott, hosszasan érvelt a lakás előnye mellett, a Manhattanbe lakás előnye mellett, s hogy milyen közel van a munkahelyem. Ráadásul egyik nap egy teljesen lerobbant, a nyugati parton teljesen csődben ment két gyerekes, nagyon unszimpatikus családot kötöztetett be hozzánk, sok jó ember kis helyen is elfér, segítsünk a bajba jutottakon, - mondta. iszonyú fals volt az egész. S persze egymás hegyin hátán, belelátva egymás seggébe, ugyanazért a pénzért. Persze akkor már tudtuk, a pénz kell neki. Ez abból is kiderült, hogy amikor közöltük költözési szándékunkat, két heti felmondást követelt, ami nem volt. De ha lett volna sem volt szándékunkban kifizetni, hiszen ennivalóra is alig volt pénzünk. S hát minden így utólag?

Segítünk vagy ne segítsünk?

FRANCIA KÖVETSÉG.

Csavargóból úr – hesspicsába – good morning sir!

Ide tartozik az a történet ahogy bekerültem a követségre.

Miután telefonon megbeszéltük, az épület előtt találkozunk, én meg is jelentem olyan kilenc óra körül. A Fifth Avenue széles járdáján várakoztam, s a

munkába siető emberek között lestem a hölgyet. Különösebb személyleírást nem adott magáról, s ahogy telt múlt az idő, egyre idegesebb lettem. A hatalmas kovácsoltvas kapuban egy éppoly hatalmas néger őr figyelt engem. Látszott rajta nem tetszik, hogy ott vagyok. Kisvártatva aztán oda is jött hozzám és finoman felszólított tűnjek el. Próbáltam valami frappánsat és durvát válaszolni, de szegényes szókincsem ezt nem tette lehetővé. Ehelyett mondtam valami cifrát saját anyanyelvemen, amiből valószínű csupán a hangsúly mondhatott neki valamit. Erre ő is hasonló hangnemben, de most már határozott kézmozdulatokkal elküldött valahová. A nyomaték kedvéért jobb kezét a szolgálati pisztolyára helyezte. - Amúgy is olyan valószínűtlen volt ez az egész - gondoltam, s csalódottan elbattyogtam. Valahogy aztán a félreértés tisztázódott, s másnap reggel sikerült a hölgygel találkozni. Köszönt a feketémnek, s közölte, én vele vagyok. A langaléta kinyitotta nekünk az ajtót és meghajolt. Később hónapokig, amíg ott dolgoztam, nekem minden reggel ugyanezt tette. Mert nem sokkal később engem, mint új munkatársat bemutatnak neki.

Bessenyeiné valamiért megbízott bennem. Mikor meggyőződött szakmai jártasságomról a könyvtárossággal kapcsolatban, egész egyszerűen eladott az idős, nagyon intelligens és nagyon előkelő főnöknőnknek, kollegájának, egy magas szőke, atlétatermetű, s fiatal nőnek, aki egy híres építész felesége volt. Közvetlen munkatársam egy teljesen autentikus francia volt, a rájuk jellemző hatalmas orral. Denisnek hívták. Mint később kiderült, e munka mellett színészkedett, később láttam is valami epizód szerepben. Állandóan mindenki mosolygott, figyelmes és türelmes volt. Belépésem alkalmából pezsgőt hozattak. Denis olykor nem jött be, ilyenkor az élet még unalmasabb volt. Valahogy soha nem éreztem vonzalmat az irodai munkához, nőiesnek s puhányokhoz illőnek tartottam.

Íróasztal kis ceruzával

Ahogy később Montereyben, egyik carpenter kollégám megjegyezte: “s akkor neked ott volt egy kis íróasztalod, meg egy helyes kis ceruzád?”,

s kajánul mosolygott. Meg is lepődtem a kép kíméletlen iróniáján. Minden tekintetben irdatlan türelem kellett ehhez a munkához. Először is három órát utaztam naponta a subwayn, másfelet oda és másfelet vissza. Szegények voltunk, úgyhogy agyongyötrőt tengerkék MALÉV reklámtáskámban rendszerint egy szendvicset cipeltem, meg valami könyvet, hogy elűssem az időt. A végtelen napok hosszúságán az egyórás ebédidő adta lehetőség valamicskét enyhített, amit igyekeztem is kihasználni.

Centrál Park és a Metropolitan Museum

Vagy a Centrál Park fűvén igyekeztem kipihenni fáradalmaimat, amit kultúrsokknak lehetne nevezni, vagy felfedező útra indultam a környéken. így

jutottam el a Metropolitan Art Múzeumba, ami életem nagy élményei közé tartozik. Kifigyeltem aznap épp milyen színű kis kitűzőket osztogatnak, a kis gyűjteményemből én is kiraktam a magamét. Öt-hat dollár lehetett a beugró, s nekem az egy vagyon volt. Bent aztán elképesztő csodák légiója várt rám. A legemlékezetesebb egy impresszionista kiállítás volt, ahol az eredeti (!) Van Gogh festmények előtt állhattam néhány centire, köztük volt a Napraforgó is. Meg a hozzám nem túl közel álló Rodin szobrok előtt, amiket természetesen megcsodáltam. De ott voltak igazi kedvenceim, a Giacometti szobrocskák is. A másik ide kapcsolódó nagy élményem a kínai festészeti kiállítás volt, minő véletlen, Van Gogh is szerette őket, s számomra teljesen nyilvánvalóan ez látszik is a képein. A tisztaságnak, bölcsességnek, s egyszerűségnek ezeket a finom ikonjait belehelyezte a vonalaiba.

79TH ST. JACKSON HEIGHTS

Végre találtunk egy lakást. A Barbarából végül is volt valami minimális hasznunk, szereztünk némi információt. Lassan kezdett megvilágosodni előttünk, erre igencsak szükségünk van. Nem sok kedvünk volt hozzá, de kiderült, az ott élő magyarok segítségére bizony szükségünk van. Az IRC., a szervezetünk ugyanis szinte semmit nem segített. A Barbaránál aztán találkoztam egy Papp Laci nevű, csavargó kinézetű alakkal, aki ismert egy szédült alakot a Queensben, egy jellegzetesen proli helyen. Négy-öt emeletes bérházakról volt szó, ahol többnyire alacsony képzettségű és jövedelmű emberek éltek. Sok ilyen van New Yorkban. Mint ahogy ez lenni szokott, valami zűrje volt, vagy csak összeköltözött a nőjével, a lakását nem akarta feladni, s ezért kiadta

nekünk. Pont úgy, mintha valami elképesztő jótéteményt tenne. Pedig csak tudta, fizetőképeseek vagyunk. A szervezetünkkel sikerült megegyeznünk, hogy kifizetik a lakbért. Boldogok voltunk. Már nem emlékszem mivel vittük ki a cuccainkat, valami kocsival az biztos. De arra nagyon jól emlékszem, hogy vettem

valami finom kaját, valami főtt ételt, amit valahol, a szálloda halljában? ott felejtettem. Két szoba összkomfort volt szedett-vedett bútorokkal. A konyha egy mocsokfészek, az Jill napokig síkálta mire úgy ahogy használható állapotba került.

ELSŐ FIZETÉS.

Itt voltunk hát, volt lakásunk, bebútorozva. Színes tévénk, videó magnónk, s addigra a WC is megjavult már. S volt állásom. S hamarosan megkaptam első szerény fizetésem. Ami a szervezet még mindig járó támogatásával adott nekünk egy friss lélegzetet. S amit szinte egy fillérig el is költöttünk. Úgy éreztük valamit, valami személyeset a gyerekeknek is juttatni kell ebből a boldogságból. így hát vettünk a Sandrának egy olyan modern, háromkerekű műanyag biciklit, vidám gyerek színekkel, aminek nagy és fotel szerű ülése volt, s hatalmas mindent legyőző, mindenén átgördülő első kereke, amivel az Sandra pillanatokon belül, mint egy örült motorversenyző zakatolt köröttünk. ez a dolog úgy szólt, mint egy nagy csontokkal és műkörmökkel kiálló dolgokon ugráló xilofonon. Akkor még nagy megelégedettségünkre egy életvidám, mosolygós, locsi-fecsi gyerek volt. A Borisz pedig, aki akkor még nem volt örült motorversenyző, csak egy

ugribugri törekeny kisfiú, aki persze sürgősen nagyfiú akart lenni. Ezért ő egy meglehetősen drága BX-es szuper bringát kapott. Mert már otthon meg tanult két keréken menni. S így elérkeztünk végre annak a kérdésnek a megválaszolásához, amit még Zamárdiban kérdezett, s ami nagy mértékben hozzájárult, hogy elhagyjuk hazánkat: „s apa, mikor lesz nekem is biciklim, mint a Palotai Gabinak?”

Nagyon büszke volt, karattyolt, s kihúzott derékkal körbe mutogatott nekünk mindent. Mi meg az Jillel vettünk valami piát, talán egy üveg jobb konyakot, s megindultunk a délutáni forgatagban, a zsibárosok, gyorséttermek, bazárokon keresztül Queens csendesebb, árnyas utcái s parkjai felé. Visszanyertük normálisságunkat, s az élethez való jogunkat, pár pontban... S azt a kicsi emberi méltóságot, ami talán mindenkinek kijár. Ott zsongott köröttünk e.e. cummings Tavasza, tényleg, az az évszakoknak leglucskosabbja, „piszkos volt a lába, sáros az alsószoknyája a kökörcsin szüléstől, s amott a parkban tényleg tótágast áll a fű a föld fejen, s whisky hangon énekelt, szép tavasz időd, időm, időnk, midőn bőven terem a szerelem, vivát!”, ott volt az Iza és Edy, s a kis léggömbárús, is a messzi pötty, könnyed lanyha szellői ömlöttek ránk az Újvilágnak, azon ritka alkalom, az egyetlen emberhez méltó állapot, mikor ártalom nélkül összemosódhat álom, költészet, és valóság.

Vécézés a magasvasút alatt, „na megérkeztünk Amerikába”

A legrosszabb azonban a WC volt, annál az egyszerű oknál fogva, hogy egy hatalmas dugulás keletkezett a srác által beledobott csirkecsonttól. Ez egy

Amerikai WC volt, szokatlan, csavart nyakkal, amiben nem lehetett beledugni semmit. Szóltunk a “sumernak”, így hívták a házmestert, aki viszont csak jó néhány nap múlva jött, mert valami különleges szerkezettel lehetett kipiszkálni a csontokat. Kint kegyetlen hideg volt, New York a lehető legbarátságtalanabb arcát mutatta. Hosszú évek kemény munkájával sikerült teljesen precíz székelési szokásokat kialakítanom. Ez azt jelentette, hogy felkelés után bizony meg kellett tennem. Mindegy hol, milyen körülmények között, milyen lehetetlen helyzetben voltunk, a dolog nálam működött. Nem befolyásolták a nehézségek. Se hasmenésem, se székrekedésem nem volt soha, egyszerűen csak működött. Mindaddig büszke is voltam rá. Így aztán valami alkalmas hely után kellett néznem. Pirkadt a sűrűn lakott kertváros. Emberek és autók mindenütt. Riadtan róttam a Jackson Heights utcáit. Megláttam görnyedt sziluettem a fölöttem lévő sínek mankóin ugrálni, s a legrosszabbkor, rám jött a röhögés. S végül jobb megoldás hilyén a magasvasút viszonylag elhagyatott oszlopai között bújtam meg. A fölöttem eldübörgő tehervonatnyi vasszörnyetegről gyermekkori élmény jutott eszembe. Bátorságunk próbatételére azt találtuk ki, hogy a Kerepesi út felett átívelő körvasút hidjának vaslemezei alá bújtam, s felettünk néhány centiméterre eldübörgött, kattogott, zakatolt, csikorgott a vasszörnyeteg. Az félelmetes és nemes dolog volt, ez csak groteszk.

S ezt gondoltam magamban: “marha jó, nem? Itt vagyok a világ fővárosában, elhagytam a hazámat, megjártam a menekülttábor, átkeltem egy óceánon, végre teljesen magamtól találtam egy lakóhelyet, s még is itt kell tojnom az utcán, a magasvasút alatt.”

Mint egy kivert kutyanak. Spengler is eszembe jutott meg az, hogy a dolgok nem mindig előre mennek, hanem bizony csupán körbe forognak. Néha valóban így van, bár abszolút értelemben ebben ma sem hiszek. Végül is munkáséletem gazdag tapasztalataira támaszkodván, örömmel töltött el a tudat, hogy eme nehézséget is így frappánsan meg tudtam oldani. S nem tojtam be.

Családom pedig valami olyasvalamit csinált, ami az akkor ellenforradalomnak hívott esemény idején volt az emberek természetes tevékenysége, emeletnyi mélységben, vasajtók mögött, lent az óvóhelyen. Leterített egy darab újságpapírt, s fölé guggolt. Szerencsére a dolog annyiban változott, hogy megjelent a nylon szatyor, amibe ezt az egészet elrejtteni lehet.

Tudom, hogy van egy köztes állapot is, részese voltam én is, s mifelénk bilinek hívták. Később tudtam meg, a kórházit meg ágytálnak. Biztos volt ilyen valahol Amerikában is, de akkor talán ez csak egy másik abszurd gondolat lett volna, ha egyáltalán eszünkbe jut. De ezek az események egyszerűen átrohantak a fejünk felett. az ember, ha teheti, megpróbál civil lenni, a bajban is.

Az emergency szoba előtt nyögők összegörnyedve, mikor mint valami égi hang egy öregember – megszólal:

fiatal ember ne féljen, jó helyen van, meg fogják gyógyítani akármi is legyen a baja, én, ha nem itt lennék. Ezt mondta. Soha nem felejtettem el.

Leküldtek a pénztárhoz fizetni.

Ezerötszáz huszonhét dollár

Nincs pénzem

Adjon ezret

Komolyan. Nincs pénzem,

Adjon százat,

Halál komolyan. Nincs pénzem

Mennyi pénze van

Tessék, megyek gyalog, csapom le a subway tolkenjét, elveszi, s kiadja a vényt a gyógyszerre, amitől aztán kiütéseket kapok. Valaki azt mondta, mert annyira előrehaladott volt a gyulladásom, azért, mert mint régen otthon a Vegacillint, marokszámra próbáltam szedni, most nem jött össze. Szóval, valami rossz konstelláció lehetett. Nagy adagokban, ahogy otthon a Vegacillint szoktam, elkezdem szedni. Iszony fájdalom a torkomban, alig kapok levegőt. Kóválygok a manhattani utcán, kiütések kezdenek nőni rajtam. Tenyeremen, karomon, lábamon. Lezuhanok egy aluljáró lépcsőjén. Felsegítenek, betántorgok egy templomba. Ahogy a padban ülök halálraváltan, egy nun, egy apáca odajön hozzám. Soha ilyen nem történt velem, magas lázamban képzelődni kezdek. Ezek a kiütések! Azt gondolom, hogy ez valami nemi betegség, pedig semmilyen közeli kapcsolatban a feleségemen kívül senkivel nem voltam. Azt gondolom meg fogok halni, s ezt mondom is a nőnek.

Telefonál a Belvueve Hospitálba, s egy latin nő megvizsgáltat, adnak valami ellengógyszert, aztán még külön odajön, ölébe veszi fejem, megsimogatja, egy angyalal alszom el. Aztán hamarosan jobban leszek, s ki tudja, hogy sikerül hazakeverednem.

Tv, videó.

Soha nem láttunk még videomagnót. S most ennek az embernek itt volt egy. Hanyag eleganciával nem törődött vele. Mi meg egy új világ kibontakozásának lehetőségét láttunk benne. Olyan family dolgot. Amivel mi is élvezhetjük, már most és itt, esténként ezt a modern újvilági szédületet és varázslatot. S minden józan ész ellenére megvettük. Részletre természetesen, mert pénzünk az nem volt.

Queens-i séták.

Lakásunktól nem messze kezdődött a Centenárium Park, amit valamelyik világkiállítás alkalmára készítettek, s egy hatalmas, rácsos földgömb mutatja helyét a környék egyhangú háztetői fölött. Sétányok, kis tavak, füves és ligetes területek láncolata húzódott messze túl azon is, amit a Long Island Expressway meg még jó néhány másik keresztül-kasul összeszabdalt. Akkor még nem gondoltuk egyszer majd a városnak annak a felén is fogunk lakni, ezernyi új

tapasztalattal gazdagabban, s lesz majd egy autónk is. Egyelőre örültünk a lehetőségnek, hogy kiszakadhatunk a városi környezetből, ami a Manhattan utcatornája. s a gyerekek szabadon rohangálhatnak. S persze terveket szőttünk, boldogan.

A gyűjtögető erdélyi

Később jártam arra, miért nem érdekelt sohasem, hol laktunk egykor? Svábbogarak. Irtózás a más koszos ágyától, matracától stb. Veszünk két videó magnót.”.

A házban, ahol laktunk egy velünk nagyjából egykorú erdélyi menekült lakott. Semmi másért nem érdemel említést, mint hogy nála tapasztaltuk először azt a hozzáállás béli különbséget, ami a Magyarországról és az Erdélyből jött magyarok közt nyilvánvalóan volt. Ez az ember igyekvő, de szerény és alázatos volt. Valahogy sokkal többet tudott azokról a lehetőségekről, amiket ez az ország nekünk nyújtani tud. Mintha a valóságérzéke fejlettebb lett volna, mint a miénk. Azt csinálta, hogy egyszerűen elkezdte a dolgokat gyűjteni. Emlékszem valamelyik szobájának ajtaját alig lehetett becsukni, mert egy kihúzható létra nem engedte. Lenéző mosolygással hallgattuk magyarázatait. Milyen hasznát fogja venni ezeknek a dolgoknak egyszer majd otthon a kis falujában.

Magam a gyűjtögetésről.

Fogalmam sem volt, hogy évekkel később szemeteskukákban, elhagyott lakásokban fogok megszállottan kutatni kincsek után, pincékben és padlásokon felhalmozni őket, hogy milyen jó lesz ez majd otthon. A mi terveink között ez az egész nem szerepelt. Azt gondoltuk mi ilyen mások által levetett, vagy megunt dolgokat egyszerűen már csak büszkeségből sem szedünk össze. Majd mi szépen mindent megveszünk. Az biztos ma már ezt másképp látom. Ha ugyan úgy sikerült volna gondolkodnom, akkor most azok helyett az ócskaságok helyett, sokkal jobb cuccaink is lehetnének. De ehhez még rengeteg tapasztalatra volt szükségünk. Nem tudom hol lehet most, azaz ember. Remélem békességben él otthon, valami kis erdélyi faluban, s mindene megvan amire szüksége van.

A szegénység előnye.

Szoktam mondani: egyedül a szegénység a jó tanító. Akinek nem adatik ez meg, soha nem lesz arra lehetősége, hogy normális legyen. Ami azt jelenti, hogy megfelelő alázattal viselje az élet megpróbáltatásait. S főleg, hogy arra az eredeti elképzelésre koncentráljon, ami végül is gyermekkora óta kísérti. Ezt építgeti azóta is, s legalább létrehoz valami teljeset. Mi meg csak újabb és újabb felhőkre szökkenünk, s a horizont csak illan előlünk.

Lehetőségek menekülteknek.

Ekkor azonban még bőszen hittem új és magasabb rendű és teljes rendszerek elérhetőségében. Hogy ezt akár a nulláról is fel lehet építeni. Hányszor és hányszor hallottuk kint Amerikában, csak higgy valamiben, tarts ki benne, s akkor sikerülni fog. Azt azóta már tudom, van ennek reális lehetősége. De éppúgy a tévedésre is. Amikor se ez se az nem lesz. Mert a valószínűség számítás szerint erre van csak lehetőség. S a tanulságok ismertek. Van ki fut, s van ki sutba ül.

Minek adunk elsőbbséget, avagy mit kell megbánni?

Valójában képtelen gondolat, hogy bármit is meg kellett volna bánnom. Miért? Azokat a dolgokat én választottam. Felelőtlenül? De hiszen mélységesen hittem bennük! A kérdés nem az volt, hogy hülyeség e, amit csinálok, hanem hogy hátha sikerül. Mert azt szerettem volna, hogy sikerüljön.

Érzelem vagy értelem? Azaz nem a siker, a részvétel a fontos

S ha ott, azon a ponton elkezdtem volna a dolgokat mérlegelni, még annyi energiám, hitem, kitartásom és szenvedélyem sem lett volna, amennyi volt. S pont azon, a szenvedélyen volt az igazi hangsúly. Mert nem racionális hanem szenvedélyes élet az, amiben hiszek. S a régi hazugságok ugyan otthagynak az út szélén megvakítva félig, de ez ellen nincs mit tenni, s nem is akarok. Így többé kevésbé önmagam vagyok. Sikertelen vagyok a külső világban, de sikeres vagyok itt belül. A dolgokat megpróbáltam, a dolgokban elmerültem, dolgokat láttam, dolgokban hittem, s dolgokban csalódtam, s dolgok nem sikerültek. De én nem voltam idegen az életemben. Nem volt egy Star-show, nem volt látványos, legalább is én nem tartottam annak, nem is mindig volt kellemes vagy vidám, sokszor szenvedtem, magányos voltam, szomorú és reménytelen. De azt is mindig tudtam én mindig mindent megtettem, ami csak tőlem telt. Sokszor meglepődtem persze: ennyi az egész? Ennyire futja csak? Ennyire tellett csak belőlem? Mindezek mögött azonban ott volt a halvány siker lehetősége. Volt amikor ez nulla volt és sikerült. Mert a véletlen a segítségemre sietett. Feltárult a valóság igazi természete és én megértettem. Rájöttem például mennyire egy szerencsejáték ez az egész.

A dolgok átélése.

A kicsi és fáradságosan elért sikerek megtanítottak a kint lévő világot felismerni. Egyre inkább megértettem, akinek elsőre sikerülnek dolgok, az kimarad a próbatétel harci játékának varázslatosságából, ahol az esélyek és lehetőségek körbejárása, és körbe játszása fontosabb, mint a győzelem. Mert az ember ekkor tesz szert igazi tapasztalatokra, világképe táguul, személyisége gyarapszik, élete eseményekben gazdagszik, s ezáltal önnön maga is. Vállalt feladatok nélkül, ahol teljes megmérettetés van, minden esetleges. Ehhez azonban a végsőkéig le kell merülni. A tiszta forrásból, az első kézből a megfelelő

szavak. Én nem turista, nem utazó, nem kíváncsi idegen voltam a saját dolgaiban, hanem én magam voltam. Én magam voltam, amiben hittem, amiben bíztam, ami lelkemet fárasztó nappalok és pihentető éjszakák alatt eltöltötte. Bár a tevékenységek és foglalkozások csak eszközök voltak én mindig hittem abban, amit csinálok. Kíváncsi voltam rá, érdekelt, meg akartam tanulni, s dolgoztam legjobb tudásom szerint, magamat nem sajnálva. Azt a belső világot, amit gyermekkorom óta építgettem, soha nem tagadtam meg. Az ugyan nem egyszer előfordult, hogy a dolgokban való jobb előmenetel érdekében nem olvastam kedvenc verseimet ácsolás körben, s este kihullott kezemből a könyv. De minden pillanatába életemnek szervesen beépült, amit tudtam, amit tanultam. A megszerzett tudás mennyisége és minősége lehetett volna több, de annak aktualizálása s mély átélése biztosan nem. S egyesek szerint még így sem éljük meg rendesen a tapasztalatainkat, a történelem átrohan a fejük felett...

A LEHETŐSÉGEK TESTRE SZABÁSA.

Az alapkoncepció, amit én a kezdetek óta megpróbálok követni az volt, hogy egy általam normálisnak tartott ember életútját válasszam. Én ezt a következőképpen képzeltem:

először is legyen családom, csak így tehetek szert olyan tapasztalatokra, amelyek feljogosítanak arra, hogy mások, az átlag nevében beszéljek. A család, a gyereknemzés, a házasság, a közösségért vállalt felelősség, s gondoskodás olyan szintér, ami lehetőséget ad a lehető legszélesebb tapasztalatok szerzésére. Jelenlegi tudásom szerint ehhez hasonló csak a hivatásszerűen végzett munka tud lenni.

ezen a rendszeren belül kiteljesíteni azt a hivatástudatot, amit a magam számára elképzeltem, nevezetesen az írást. Ebből a két pontból kell mindennek következnie, mindent ennek kell alárendelni. Tehát nem bizonyos külső dolgokban, mint például a tanulás, a diplomákkal megszerzett tudás, vagy a kalandozásokkal és utazásokkal megszerzett tapasztalatok kergetése volt a kiinduló pont. Elvileg mindezt semmi sem zárta ki, ez nyugodtan benne foglaltathatik, bár már az elején felmerült nem e túl sok lesz mindez együtt. Valami teljes és totalitárius elképzelés volt, melyből, ha lehet, legalább is a kezdetén semmit nem kívántam kihagyni. Bár az is lehet a döntés bizonyos dolgokat eleve kizárt.

Az első komforteremtési kísérlet Amerikában, amit aztán számtalan követett, Asztal és pad készítés, Kerouac, ha tudná...

Hat dollár ötven centem volt. Ott voltunk egy bútorozatlan lakásban, amiben semmi más nem volt, mint egy hűtő, egy gáztűzhely, meg szőnyeg. Egyszerűen nem volt hova leülni enni. Így aztán elindultam az utcákon, s összeszedtem

néhány összetört bútordarabot, deszkát, már csak valami szerszám kellett, amivel széket, s asztalt tudok készíteni. Tehát vettem egy kézifűrészt, egy kalapácsot, meg két marék szöget. Ez volt az első asztalos munkám Amerikában. Így lett egy asztalunk, meg két padunk. Egyiken a gyerekek ültek, másikon meg mi az Jillel.

Valódi kultúrsokk. Szédelegtem az élményektől.

Percenként millió és millió dolog került a helyére fejemben. A modern emberi lét elkerülhetetlen élményei, amikor az árban úszva tanulja kultúráját. Gomoly felhő szerű sóhajok, titkos vágyak, elvont vágyakozások helyére, bizonyosságok és a megértés szilárd építő kövei kerülnek. Normális életvitelben ez fokozatosan, pontosan kimért adagokban történik, nálam ez mindig ilyen kampányszerűen. Fáradtan, szinte transzban esve szédelegtem vissza a munkahelyemre. Természetesen elkésve. Mert mindig elkésve. Egy óra volt az ebédidő, de az semmire sem volt elég. Pedig már az asztalomnál megettem ízetlen szendvicsemet, hogy még több időm maradjon. Visszatérve asztalomhoz nekiálltam a lelketlen munkának, s nemegyszer valakinek a hangjára ébredtem föl, mert egyszerűen elnyomott az álom. Túl sok volt ez egyszerre.

Az elérhetetlen amerikai fánk

Telt múlt az idő, már az ötödik hónapban jártunk, kint tombolt a tavasz. S mi még mindig nagyon szegények voltunk.

A napi két dollárnál soha nem volt több pénz a zsebemben, ami a tokenekre kellett a bejáráshoz. Emlékszem minden reggel az utam egy pékség előtt vezetett el, ahonnan elképesztően finom sütemény illata áradt, és soha nem tudtam venni magamnak egyet. 69 centbe került.

Én, mint csóri irodista

Ahogy néztem az ablakomból látható parányi eget, s fuldokoltam a dohos levegőben, melyet a légkondicionálóból áradó hűs fuvallat sem enyhített, egyre inkább a fuldoklás környékezett. Pedig soha nem voltam allergiás, azelőtt, az én időmben az még nem volt divat. Csak egyszerűen mehetnékem volt. Keserves időszak következett. Fizetésem kiegészítendő, hétvégén kertészkedtem, ablakot mostam, kerti székeket reparáltam előkelő negyedek öreglányainak. Így egyáltalán maradt valami pénzünk ennivalóra. Ugyan a Jill is eljárt az Alizzal takarítani, de még azzal együtt is csak a rezsire volt a pénzünk elég. 850 dollárt kaptam egy hónapra, amit minden hó elején fizettek ki. 750 volt a lakbérünk. Hamarosan feladtuk komfortunkat, s a manzárd szobánkba egy fiút fogadtunk, havi 350-ért, így pótolva a hiányzó pénzt. Egy Olaszországban megismert, magyar fiú, mélyen ülő szemekkel, vörös hippi szakállal. Olyan bohém, alkoholista fajta. A pesti aszfaltról jött, utálta a rendszert különösen a rendőröket,

akik hol zaklatták, hol megverték. Orwell volt a kedvenc írója. Végül is az ő javaslatára kerültem ahhoz az építőipari céghez, s ily módon ő is szerepet játszott, hogy otthagyjam a követséget. Ez volt az első alkalmak egyike, mikor már hétköznapi magyarok elkezdtek cikizni, hogy miért előkelősködök én ott a követségen, miért nem keresek valami rendes munkát, mint az építőipar például.

Az én kis Manhattani pillanatképeim, lehervadás a követségen

De, előtte még eszembe jut egy igencsak komoly döntés, aztán a megváltozott helyzetben néhány pillanatkép

Annak idején a Lexingtonon szoktam leszállni, s nem egyszer erre jöttem. De akkor még nem gondoltam, hogy az egyik sarok lesz nemsokára, ahol kis hilyán palacsintává lapulva kipurcanok, egy soktonnás vasliffel lezuhanva. De előbb még a francia követség kultúr részlegének film archívumában szorgoskodom pár nyomorúságos hónapig. Egy biztonságos, de iszonyúan magányos munka várt az előkelő intézet poros archívumaiban, aminek ablaka nem a híres s látványos városra, hanem a kukazörgéssel, kóbormacskákkal, szolgálkkal teli sötét hátsóudvarokra nézett szemben persze a fantasztikus Centrál park volt s srégen által, meg egy csoda, a MEMA. Oda is volt szerencsém eljutni, de ez egy külön történet. Nem értettem, miért is vagyok ott. Buggyant kishivatalnok lett belőlem, filmtekercseket nyálazok s bálázok össze egy idegen nyelven, nincs egy kanyim, s itt baszom a nénikém. Ó, s a múzeum? villant fel bennem. Na igen, még órák vannak délig, mire kisurranhatok. Majd bekapom az azóta többször tönkrement magyar nemzeti légitársaságot reklámozó reklámtáskámból nyomorússágsszendvicsem, a Howl mellől, amivel vigasztalni szoktam magam hazafelé, bámulva az összevissza háztetőket a J magasvasútról. El-elzsibbadt ebbe az egész agyam, pár pillanatos álmokba merültem,

Szerencsére a nyikorgó hajópadlón már messziről lehetett hallani, ha valaki jön.

Na de apa, mikor veszük már egyszer egy kólát?

nos, igen, a végső lökést ez a mondat adta meg, pont úgy, mint annak idején a disszidálásnál a bicikli kérdés.

ÉRTELMISÉGIBŐL ÚJRA VISSZA MELÓSNAK?

Ez volt a nagy kérdés. Hajdani menekültábori sorstáraink közül a Sánta Jancsi egy henteshez ment, éppen kolbászt kevert lent az alagsorban, ahonnan fölbukkant, s vigyorogva közölte, „látod, édesapám, nekem máris bejött Amerika. A magyar hentesnél sokat biztos nem keresett, de nálam biztos többet. Ugyan ez volt a helyzet Kárpáti Lacival, aki egy magyar építési vállalkozónál dolgozott, s mindketten szörnyűlködve kérdőre is vontak, hogy miért

előkelősködök én s miért nem hagyom ott a követséget, s megyek el rendes pénzért dolgozni. A mások oldalán meg a követségénél hülyéztek, hogy miért nem tudok kicsit várni, s majd csak jobb lesz. Csak ugye tanuljak angolul. De akkor már elegendő volt, s a rettenetes hideg ellenére, egyre erősödött bennem, hogy otthagynom a követséget. Hónapokig alig tudtam aludni emiatt, s a végén megtettem.

OTTHAGYOM A KÖVETSÉGET

a követség után ugye visszamentem az építőiparba, s a Böcs Feri nevű építési vállalkozó egyik munkáján dolgoztam, vagy további tíz magyar „szakértővel”, a legkülönbözőbb szakmákból

AZ AMERIKAI ÉPÍTŐIPARBAN

Böcs Feri egy jólelkű, magyar parasztgyerek New Yorkban

ő volt az, akinél aztán minden léhűtő link előbb utóbb megfordult, talán mert olyan végtelen türelemmel viselte a sorsát. Mintha kicsit félnótás lenne, ferde, halkhangú mosollyal mindenki rémtörténetét türelmesen meghallgatt. Én, talán a kinézetem miatt különösen tetszhettem neki, mert valahogy nagyvonalúan tudta kezelni a hozzá nem értésem. Pár hétig volt valami benti renoválás, s mindez bent a Manhattan kellős közepén, valahol az East Sideon, szerencsére előző otthoni kőműves segédkezesim alkalmassá tettek erre a melegben való lötyögésre.

viszont, már az első héten kaptam vagy négyszáz dollárt! - készpénzben,

s tudtam venni kólát, - na meg még sok minden mást is a családnak. Se a mértékegységeket, se a technológiát nem ismertem. Nemsokára viszont egy új helyre kellett mennünk, ahol a koromban, pizsokban, s minden fűtés nélkül dolgoztunk a mínusz húsz fokban, s emlékszem, kérdeztem, hogy na jó, akkor mit is kell itt csinálni.? S mondta, hogy hát teljesen kipucolni minden régi burkolatot, korommal és évtizedes pizsokkal tele álmánnyezetek tömkelegét egy csomó falat is, és ide, tudod, „sixteen center sztdokkal, meg új falat építeni. „Még szerencse, hogy volt ott velem néhány, pl. egy Golyó nevezetű, másik ritka madár is, aki tudta mi a fenéről van is szó.

cementhordás Lincoln Continentállal

egy hófehér, hatalmas cirkálója volt, vadi új, amit egy semmi máshoz nem értő, de talpraesett pesti kölyök őrzött és vezetett, mert a parkolási szabályok

megkövetelték a folyamatos helyváltoztatást. És hát, falusi főnökünk ezzel a luxusautóval hordta az építési anyagokat, cementet, téglát, festékeket, néha még stafnikát is, amik libegő-lobogó plédékbe bugyolálva lógtak ki az ablakokon. Sokan cikizték is érte, de ő csak mosolygott és elhülyéskedte az egészet. Aztán tavaszodni kezdett, valahogy mégiscsak esélyt kaptam a bizonyításra, mert egyszer csak kiküldött egy házhoz valahova New Jerseybe, valahova pont oda, ahol később egyik kedvenc íróm, az odaválósí Philip Roth történetei játszódtak.

Valami nagyon elbaltázott termésű járdát kellett helyrehozni, s az ilyesmi már elég jól ment. Főnököm egyre jobban megkedvelt.

az amerikai szendvics

egyik nap aztán a városban megkérdezte, hogy kérek e egy jó kis szendvicset? S hát mondtam, hogy na ja, persze. S mikor a magyar hentes kérdezte mit tegyen bele, akkor mondta neki, hogy hát „All the way”, amiről nekem akkor fogalmam se volt mit is jelent. S a pirosposzsgás nagydarab hentes csinált nekem egy vagy harminc, különböző szalámi és kolbászfajtából, savanyúból, kolbászból, salátákból, mustárral ketchuppal, majonézzel megkent felhőkarcolót, amibe nem lehetett csak úgy beleharapni. Potyogtatva, innen-onnan lehetett csak körbe csócsálni, nyakig maszatosan.

„Faszomfüty”, aminek Jill az első pillanatban elnevezte.

Valahogy az ilyen avantgárd fazonoknak nem sok hitelük volt nála. De senki különlegesnek sem. Nekem azért egy kicsit több. Tényleg Hihetetlen telitalálatai voltak névadásban. Szóval kiderült, hogy csórikám elszegődött ehhez a mi Dunamenti parasztgyerek főnökünkhöz szobafestőnek. Valamiből élni is kell. Mi gipszkartonoztunk, ő festett.

Otthon is festett, kiállítása is volt. De ő itt, a Madison Avenuen akart valamelyik tárlaton szerepelni. Otthon olvashatott arról, hogy így kell befutni. A Püski néninél az egyik szobába ő, a másikba mi a gyerekekkel laktunk, a konyha közös. Egyik nap bemutat tartott nekünk a Rendről, és a Kupiról. Lerohant, s fölhozta a New York Times vasárnapi számát, ami fél méter magas, és kb. húsz kiló lehetett. S elkezdte összegyűrt, és szétdobálni. S valóban tele lett vele az egész lakás. Elgondolkoztató happeninget produkált, azóta is emlékszem rá. szakmákból

Egyik nap aztán a következőt kezdte el mondogatni.

Egyikük egy idősebb, sok szerszámmal rendelkező asztalos volt. Ő nyitott ajtót Sz.b.Lászlónak, ha jól emlékszem ez volt a valódi neve. Nekünk csak egyszerűen ő a Faszomfüty volt, az aminek Jill keresztelte. Neki, legalábbi is,

amolyan kallódó, semmi-ember. volt, ez tulajdonképpen egy groteszk horror-sztori, s ki tudja milyen végződéssel.

Egy jugoszláv mérnök beszél

Egyik nap délben békésen kanalaztunk a spagetti meg lazagna konzervjeinket, mikor egy öltönyös pacák jelent meg. Középkorú, nagyon határozott. Végig mért bennünket, s azt se mondta Habakuk. Viszont föl le járkált, s mindent alaposan megvizsgált, s közben ránk fenyegető pillantásokat vetett. Aztán egyszer csak kirobban belőle a fél évszázada azóta is használt groteszk szlogen, mert angolul ezt mondta. A lényegét értettük. Nevezetesen, hogy itt nem lehet többé lógni, álljunk neki és dolgozzunk, s értsük már meg a hülye fejünkkel, hogy „**this is not Jugoszlávia**”.

Amire mi, többnyire tanulatlan, angolul nem nagyon tudó gyütment, de azért harcedzett magyarok először megrökönyödve bámultunk rá, majd hangos röhögésben törtünk ki. S ekkor a pali, újjával fenyegetődzve, immáron már „jugoszláv” nyelven üvöltve elrohant.

S kiderült, hogy ő volt az építkezés irányításával, igencsak jómódú amerikai által megbízott mérnök. Aztán nyilván egyeztettek a mi kis főnökünkkel, de természetesen semmi bajunk nem lett, csupán ez az azóta szinonimaként az élet megannyi helyzetére alkalmazott képtelen kifejezés maradt meg.

RICHMOND HILL 1986.ŐSZ - 1987.TAVASZ

Az Kiszabadulunk New Yorkból A szabadság fuvallatai.

QUEENSBE KÖLTÖZÉS.

ÁTTÖRÉS A VASFÜGGÖNY MÖGÜL - AZ ELSŐ MÉRNÖK FECSKÉK AMERIKÁBAN, AZ OTTHONI VÁLTOZÁSOK KEZDETE

(az alábbi jellemzés nem kíván tudományos igénnyel fellépni, de ahogy Jack és sok más hasonló társa mondta, azt nehéz lenne megcáfolni, mert „ők benne, és ott voltak”.)

Magyarország az úgynevezett reformkommunizmus azon korszakába érkezik, amikor a Szovjetunióban Gorbacsov elkezdte a sztálinizmus utolsó morzsáinak a felszámolását. A kommunizmus szigorának lazítása félreismerhetetlen jel volt a csatlós államok, a Kelet-Európai szocialista országai számára. Voltak, akik megijedtek, voltak, akik még nagyobb reformokat követeltek. Mindezt kétféle terminológiával lehetett szemlélni, mint az idáig mindent. Az egyik a kommunista, a másik a kapitalista. Nyilván a folyamat két irányból gyűrűzött be, egyrészt a nyugat, s ezen belül is az Egyesült Államok

kikényszerített fegyverkezési és gazdasági versenyébe, másrészt azokban a belső folyamatokban, amelyek a régió fejlődésére voltak jellemzőek. A gazdasági növekedés olyan társadalmi rétegződésekhez vezetett, amelyek nem kis feszültségek keletkezésével járt. Az alapvető emberi igényt a fogyasztásra és a birtoklásra nem sikerült a tudatosság mezejére terelni, a korrupció minden országban a termeléssel egyenes arányban erősödött, s megfigyelhető minden területen. Már a vezető réteg, s azon belül is a témával érdemben foglalkozni tudós liberális értelmiségiek, elsősorban közgazdászok is kompromittálódtak. Hiába pártos nevelésük, s a szigorú szelektáció, az egyre erősödő nehézségek rájuk is elementáris erővel hatottak. Megkezdődött a kompromisszumok „tudományosan alátámasztott” keresése. Nyitás meg reform, ilyen szavakkal jellemezték a dolog lényegét. Nyilvánvalóan kiderült, hogy a kommunista tömb semmilyen formában nem képes versenyképes maradni, ha tovább folytatja izolációs politikáját. A társadalmi élet semelyik területén nem sikerült olyan hatékony eszközöket, módszereket kitalálni, amelyek erre lehetőséget adtak volna. A híres szocialista morál maradványai csak még jobban gátolták a kapitalizmus gátlástalanságával felvenni a versenyt. A hatalmas nyomás alatt a szisztem előregedett őrzői belekeveredtek a saját farkukba. Mikor már saját gyerekeik, legközelebbi barátaik is valami újat akartak, nevezetesen több demokráciát, legalább is a kapitalista demokrácia terminológiája szerintit. A fogyasztásra való normális emberi igény az összes repedésben felütötte a fejét. Ráadásul ez a folyamat nálunk egybeesett pártvezérünk elaggodásával, s bizonyos mértékű szenilitásával. Mindenki félt, mindenki nagyon óvatos volt, s néhány öreg partizán még mindig nagyokat volt képes harapni kopott fogaival. De kivégzések s politikailag indokolt perek már nem léteztek. Az új nemzedék megtanult alkalmazkodni. Kialakult az új korszak zsargonja, koreográfiája, szótárai és bibliográfiája, melyet mindenki ügyesen forgatott.

De a nadrágszój is egyre jobban szorított, mert a puritán, igénytelenséghez szokott öreg pártvezér erre terelte volna a dolgokat. Egyesek gazdasági rendőrség felállításáról beszéltek, hogy a szürkegazdaságban elburjánzott gátlástalan rablás, amin a valaha híres és büszkén emlegetett állami tulajdont a rafinériára kondicionált tömeg foggal körömmel fosztogatta. De már ez se volt elég, s a zuhanó életkörülményeket saját bőrén utoljára érzékelő Jack is más irányba kezdett tekintetni. Egyre kényelmetlenebb lett, hogy a hozzájuk látogatókat már az előszobában egy üveg borral kellett várni. Mert ők maguk nem tudták többé megengedni maguknak. Vagy a pénz dugdosása a haveroknak a büfé pénztára előtt. Vagy az egyre rendszeresebbé váló lakomákhoz a rengeteg hús és egyebek heti beszerzése, hogy a leszakadó városi haverokat, jóllakásuk.

Amikor a sokgyerekes értelmiségi család egymás levetett göncében felnövő, gyerekei, nyafogó hangon ezt kántálták a kilométeres sor után az egyetlen zamárdi ABC- nél

- Anyu, ugye egyszer majd veszünk egy kis parizert? De nem tudtak venni. Ezt Jack vette meg nekik. Nem sokáig.

MOSOLYGÉP ÉS A GÜZÜZSIDÓ

Egy szuprematista igazi magyar és egy zsidó Közép-Kelet Európa küldötteként Amerikában. Amikor minden régi értéket megnyirbálva és összezsúfolva új kommunista értékekkel kezdtek operálni.

MOSOLYGÉP

Magas, elegáns, jóképű, igazi karrierista, afféle sztár-építész, a David Coppefield fajtából, csinos szőke, repi feleséggel, alibigyerekkel, akit hatalmas nyomással a zsidó lobbí által vele együtt Amerikába küldött másik építész, kis, jelentéktelen külsejű, izgága zsidó gyerek ellenében küldtek ki egy New York-i híres tervezőcéghez dolgozni. A magyar felsőoktatási cég saját okosságának áldozata lett. A szakmai ismeretek és a tudás csak másodlagos szempontok voltak.

Az akkori liberál-kommunista idők, azaz a kádári politika utolsó, haldokló időszakában, a szigortól felszabaduló útkeresésekben, a nyugati kapcsolatok kiépítésében érdekelt csoportok, opportunisták, akik ezt az egész gyönyörű elméletet, a kitörölhetetlen és átnevelhetetlen emberi gyarlóság és szűklátókörű önzés billogjával homlokukon örökre tönkretették, s amiért más részein a világnak, távolabb a zavaros fiatalságában még mindig útkereső nyugattól, embereket mint árulókat kivégeztek, a szűkös hazai valutakeret terhére önálló választ kerestek. Rábízták a két nagyon különböző típusú emberre, hogy lakást találjanak. Mindkét fiatal titán, feleségével és gyerekeikkel együtt, szerény éppen csak elégséges ellátmánnyal érkezett. Ebből a pénzből csak egy nagyon külvárosi, közös lakás bérletére volt lehetőség. Egy nagyon szigorú, török származású amerikai üzletembertől béreltek lakást. Megfelelően az otthoni, nyilvánvalóan két félre szakadt tábor elvárásainak, mely a magyar konszolidáció gyilkos gyakorlatának megfelelően közös fedél alá kényszerítette őket. A tömeg pszichózisnak ők maguk is áldozataivá váltak. Vállalták. Nehogy valaki, valamit véletlenül meggondoljon. Majd a megérkezés után néhány nappal, szörnyű és elviselhetetlen különbségek keletkeztek. Kiderült, hogy abban a világban az a sztár, akinek több pénze van. A fiatal zsidó házaspár egy kocsit vásárolt. Amire az említett ellátmányból nem futotta. Valaki tehát támogatta őket. Azok, akiknek általában lenni szokott. Innentől sajátos paranoia és iszapbirkózás vette kezdetét. Mi akkor érkeztünk ebbe a miliőbe, nem túl sok mindent érzékelve, s azzal sem túl sokat törődve. Mi csupán valamiféle biztonságra vágó, egyszerű, de szabad emberekként, a véletlenek folytán kerültünk velük kapcsolatba. Olykor

felfigyeltünk veszekedésekre, amik lassan a kezdeti titkolózások függőnye alól kiszivárogtak.

Amit soha nem találtam meg. De találtam helyette egy másikat.

A otthon kialakult új burzsoázia megkezdte hatékony bomlasztó munkáját. Ennek egyik jele volt, amikor ilyen követeket kezdtek el küldeni az ellenséges nyugatra. Azt gondolták valahogy képesek lesznek észrevétlen ellopni a tudást, a technológiát, s így versenyben tudunk maradni. De ez többfrontos harc is volt. A lehetőségek folyamatos tágitása volt a feladat. Kirívó vagyoni kiváltságok szerzésére ugyanis még mindig nem volt lehetőség, ezért aztán a részletekben, az élet láthatatlan vagy kevésbé feltűnő minőségeiben kutattak a lehetőségek után. Ilyen volt a külföldi ösztöndíj, a külföldön szerzett diploma, a külföldön végzett munka, melyet fokozatosan a nyugat irányába fordítottak. Először teljesen ártatlanul kezdődött, a kommunista országokkal, majd a velünk szimpatizáns arabokkal és fejlődő világgal. A kikerült emberek megvastagodva tértek haza, a kint szerzett valutával új házat, autót, lakberendezést s egyéb kiváltságokat tudtak vásárolni. Felbuzdulva a sikeren sokan már nem elégedtek meg ezekkel a valutákkal, igazi nyugatit akartak. Az ügyesebbje már ott is volt a legnagyobb, az amerikai piacon. Ártatlannak tűnő csomagolási eljárásokkal legális és elfogadható formák jöttek létre. Követeik, akik többnyire saját gyerekeik, családtagjaik voltak, nyugati diplomáikkal lehetőséget kaptak szellemi kapacitásuk nyugati tőkésítésére.

Magunkba nézés a PÉNZ birodalmában

Az anyagban, ötletekben, pénzben, szorgalomban, vállalkozói kedvben stb., mérhető, dolgok.

Ami még egy korán felismert élmény volt, s bizonyos értelemben még a mai napig tart, innen a távoból is napi megfigyelés tárgya, az az igazságtalan (?) érzés, hogy mi máshonnan, a világ fejletlenebb részéről jöttek csak amolyan másodrendű polgárai(?), lakói(?) vagyunk ennek a világnak, elmaradtunk, s ez által kimaradtunk nem csak az anyagi jólétből, hanem az ehhez kapcsolódó kulturális felemelkedésből is. Bizonyos dolgokról még csak nem is tudunk, nincsenek tapasztalataink, nem fejlődött ki hosszú generációkon keresztül az anyagi és egyéb rendezettség, a jólét előnyeit élvező emberek hosszú sora, akik ápoltak, szépek, kiegyensúlyozottak, de ami még ennél sokkal fontosabb, többet tudnak a világról, úgy általában mindenről, de egy biztos, hogy az emberhez méltó, s nemes létről. Elmaradtak és primitívek vagyunk. Disznót ölünk, kövér húsokat eszünk, s még szeretjük is(!), sokat dohányzunk, rövid italt vedelünk, veszekszünk, filozofálgatunk semmisségen, izzadság szagunk van, mert például nem borotváljuk az intim szőreinket, szóval bizonyos értelemben nem sokkal vagyunk különbek, mint az állatok. Nagyon finoman „megértőek” velünk

szemben, olykor lenézők, olykor sajnálnak, s nem igazán van olyan dolog, amiért felnéznének ránk. A kérdésre, hogy ízlett a Gyulai kolbász s a gulyásleves, a következőket válaszolják: "jó, de nagyon sok benne a fokhagyma, a gulyáslevest pedig csak egyszer lehet az életben megenni, mert az ember utána napokig beteg lesz tőle. Nemegyszer felvetődött, talán mi is bekerülhetünk ebbe a világba, egyszerre vonzott és taszított a lehetőség, s most így utólag azt kell mondjam jobb ez így. S mondom ezt sokszor ellenőrzött, s mély és átgondolt meggyőződésből, biztos nem elhamarkodottan, s nem valamiféle komplexusból, legalább is így remélem

Szociális próbálkozások, meg rabszolgamunkával egybekötött vendégség

Egy munkalehetőség nélküli, idősödő, szegényzsidó asszony vajon mit csinál New Yorkban? Meghívja a teljesen gyanútlan és nemzsidó, s még nála is szegényebb magyarokat, s teljes természetességgel eljuttatja azt, amiért annyi zsidózás folyik mióta világ a világ. A dolog egy vasárnapi ebéd meghívás volt. Természetesen mi nagy naivan azt gondoltuk: „milyen rendesek ezek az emberek. Megérkeztünk Amerikába, még soha nem volt alkalmunk elmenni vendégségbe senkihez.

Munka magyar zsidóknak

Persze, semmi különös nem kéne ebben legyen, a régiek, mint hasznos munkaerőt kiszúrtak. Csináljak egy egykocsis garázsból egy kettőnek valót. Egy hétvégén, mint egy örült dolgoztam. A családot is meghívtak ebédre. A néni büszkén hangoztatta, hogy ők milyen rendes zsidók, élvezve a szót, amit otthon titkolni kellett. Az ősi magyar vendégszeretetre gondoltunk, próbáltuk otthonosan érezni magunkat, de valami volt a levegőben, amitől nem ment. Pedig a kaja jó volt.

Hogy mindjárt megüssék a hangot, a háziasszony – egy hajdani eladó a néhai Corvin áruházból, az asszonyt vette kezelésbe, s elmesélte, mit hol érdemes venni olcsón. Engem, meg a huszonéves, vékony, sápadt fiú elautózott az East Riverhez, s megmutatta egy rokonának a hatalmas motoros jachtját. Mikor látta, hogy tátom a szájam, a következőt mondta: látod, ez Amerika, ilyened is lehet, ha nagyon akarod, ha igyekszel. Ezután hazavitt, ahol már kikészített szerszámok vártak, s az apa, elmagyarázta, hogy szeretnék a garázsukat megnagyobbítani. három feétel, erre nagyon emlékszem. Hogy beférjen az új autójuk is. A fiuké. A következő héten odajártam, s adtak hatvan dollárt, subwayra, mert tudták, hogy még annyi pénzem sincs. A többi majd természetben törlesztik, higgyem el, óriási segítség, mert javasolták, hogy megvehetem egy másik zsidó házaspár használt autóját, tudván, hogy mi azt akarunk venni. S hát részletre is lehet. De, előtte még jött a vasárnapi ebéd, ami

mirelit zöldborsó konzervvel leöntött, nagydarab sonkából állt, s mellette egy tál „kivételesen nagyon finom főtt krumpli”, amit nem mindenhol lehet kapni. Majd felírják, hogy hol. De próbálok igazságos lenni, s ebben az is benne volt, hogy látva igyekezetemet, azt is megengedték, hogy a másik fiuk házának pincéjéből lakást varázsoljak. A már elamerikaiásodott ember már nem volt olyan smucig, s egyrészt még előleget is adott, másrészt a több mint tízezer dolláros munkát nekem adta négyezerért, plus pár százat anyagra, amit gondosan kiszámolt. Ebből aztán más néhány alapvető szerszámot tudtam venni, amiből néhány a mai napig megvan. De vettem egy övet, új kalapácsot, mérőszalagot, villany fűrészt, vízmértéket, s vinklit. Hála Böcs Ferinél eltöltött időnek, már volt némi fogalmam az építésről. S jól jött a Laci nevű punk fiú, akit meg tőle örökölttem. Ketten aztán sikerült kisilabizálni, a mit, és a hogyan. S hát ez volt az első önálló munkám! Micsoda változás, micsoda öntudat megújulás. Fél méterre a talaj fölött lépkedtem. S ebben a könnyedségben szinte lehetetlen lett volna a Kaliforniába költözést elutasítani. De, előtte volt itt még egy kis kalandunk ezekkel az emberekkel.

Nem kéne már egy autó Amerikában?

Állok a Woodhaven Bullevar szélén, söpör mellettem a forgalom, a világon mindenkinek autója van, csak nekem nincs.

Leggugyorodtam az oszlop tövébe, s elmondhatatlan keserűséggel vártam a naplementét, hogy engem is hazavigyen. Gyalog.

„Van itt egy autó S az első igazi bronxi zsidó élmény –

Ezt a főnti szóösszetételt nem mi találtuk ki, többen javasolták a történet hallatán. Egy öreg brooklyni zsidó házaspár új autót vett, s az öreget, egy Cheavy Station Vagont eladnak nekünk részletre. Mondanom se kell, majd ki ugrottunk a bőrünkéből. Különösen azután, hogy elvittek, megmutatták, s tényleg nagyon tetszett

Hónapokig gyűjtöttük rá a pénzt, mindenféle nyomorult mellékállásokat vállaltam érte. Már körülbelül a negyedik hónap telt el, mikor felhívtak, s sürgetni kezdtek bennünket. Hogy az új kocsinak nincs helye, kint áll az utcán, bármi történhet vele, s csináljunk már valamit, vagy másnak adják. Volt is valami jó vevőjelölt. Mondtam, hogy oké, nagyon igyekszünk, kicsit még bírják ki.

Összetörik az autót

Egy nap aztán telefonáltak Brooklynból. Hogy egy kis baj van. A vénember gondolta mégsem az új autóval megy bevásárolni, hanem a régivel, s összetörte. De ne aggódjunk, megcsináltatják. Amúgy meg a mi hibánk, miért nem vittük már el, fizettük már ki.

Ezidő tájt én pont egy pacáknak adtam egy épületre árajánlatot, egy erdélyi magyarnak, aki autószerelő volt. Mikor meséltem neki a dolgot, iszonyúan felháborodott. Először is a kocsí nem ér annyit, mint amennyit kérnek érte. S elszaladt, hozott egy Blue Book-ot, amiben a használt autók ára van. Valóban, nem ért annyit. S különben is, kérjük vissza a pénzt, mivel az már nem ugyanaz az autó. Még ha veszítünk is rajta, akkor is jobban járunk egy másikkal. Van annyi, mint a szemét. Rettegve mi lesz, elindultunk gyerekestül, mindenestől s több órai metrózás után odaértünk a házhoz. Rondán néztek ránk, mondanom se kell. Az Jill sírt, én próbáltam érvelni. Hiába, először vissza sem akarták adni a nyolcszáz dollárunkat. Ezer kettőbe került volna. Aztán hosszas balhé után, azt mondták, oké, hatszázat visszaadnak. Rettenetesen fel voltam háborodva, s mondtam, hogy ezt nem hagyom annyiban. Erre azt válaszolták, hogy csak észnél legyünk, mert még a vége az lesz, hogy kiutasítanak bennünket az országból! Ha bármit próbálunk itt balhézni. Hülyék vagyunk, rábasztunk, "ez Amerika", jobb, ha megtanuljuk.

S aztán persze a jóisten mégiscsak ránk nézett, s egy szinte ugyan olyan Fordot vettünk 500-ért. Jó bepillantást kaptunk a hiábavaló nyomorúságba. S felidézte bennünk, hogy ezek az emberek milyen boldogan mutogatták nekünk az üveges vitrinekben tartott több tucatnyi méregdrága herendi porcelánjukat, mikor a már már elviselhetetlen bűdös, a házba szorult hőség kapcsán, egyikőjük a másiknak megjegyezte: „tudod, azért, ha még egy esélyt kapnánk az újra kezdésre, más nem így csinálnánk, hanem vennénk egy air kondicionálót.

Hát igen, nehéz volt a nehéz, egész napi munkából hazatérni, ebbe a pokoli melegbe. De, végül is kibírtuk” – néztek ránk jelentősegteljesen. Nálunk is gatyarohasztó hőség tudott lenni, azzal a különbséggel, hogy nekünk még hosszan nem volt meg az a pár száz dollárunk, amibe legalább egy ablakba betehető szerkezetet vehetnénk. Mint amibe – elmondásuk szerint egy egy olyan porcelán csecsebecse kerül.

Hiábavaló Telefon Angliába az apámnak

Ekkor felhívtam apámat, Londonban. Mondtam neki, hogy kéne négyszáz dollár pár havi részletre, s elmeséltem, miről van szó. Nevetni kezdett, s ezt mondta: „tudod, ez érdekes. A húgod (akit soha nem láttam) is nemrég próbált kölcsönkérni, de neki sem adtunk”.

Kilencven dollárral volt ettől kevesebb pénzünk, ennyibe került a telefon.

Autóvásárlás Connecticut-ben

„nem tudom mit csináljak a pénzen, amit a floridai házért kaptam” s ezen aztán hosszasán és komolyan elcsámcsogtak. A vége nem tudom mi lett.

Mondta az Ida „Ájda” nevű idős nő a Frank nevű rokonának, akivel voltam.

ha ilyen gondja van, ezen ne fájjon a feje, csókolom, én meg tudom ezt oldani. – mondtam neki viccelődve, se meg se hallotta. S ezután jött, hogy kemény

munkával kiüríték egy jókora garázst, amiben egy ember, az Ida meghalt férje a hadiiparnak évtizedekig dolgozott. Főleg személyes dolgok maradtak, de az is egy teherautónyi.

Tudod, azért úgy örülök, hogy mielőtt meghalt legalább még utoljára elvittük oda délázsíába.

Hova is, kérdezte Frank.

Hát, Honkongba, tudod ott volt a Joe a fiam a Coca Cola helyi menedzsere. Te és a Jim, olyan boldog volt, kellett volna látni. S ott állt a hatalmas zöld Ford Station vagon a fák alatt, alig látszott ki az évek óta ráhullt falevelek alól. De, amikor lesöpörtem, beültem, akkor egy pöccre indult! Azonnal szerelmes lettem belé, pedig a Brooklyn Chevyhez képest eléggé le volt strapálva. Az öreg mindenféle olajos gépeket s termékeket fuvarozott évekig vele. A nő kicsit ingadozott, de aztán szemrebbenés nélkül mondta, ötszáz dollár. Frank, a rokon nem is tudta megjegyzés nélkül megállni, - tudod, azért ingyen is odaadhatta volna. Legalább is a munka fejében. De én így is nagyon boldog voltam, bár, hazafelé a kanyargós utakon sokszor a hajam az égnek állta a hatalmas, teljesen idegen batár vezetése közben. Még akkor is, ha minden úgy működött rajta, mint a vaj.

WTC

s hát eszembe jutott később, amikor egy bolt tévéjén láttam, micsoda sokk volt, s azonnal az első gondolatom az volt, hogy Amerika ezt nem fogja hagyni, ebből háború lesz. De akkor, 1986 tavaszán ott magasodott a két marha nagy ikertorony, s én nagyokat kínlódtam, hogy csináljak róluk valami normális képet.

piknik az amerikai kisgyerekesekkel.

A Centenárium Park, amelynek kis tavában egy kis pontyot fogtunk.

hámlok, mint egy kígyó meg Dolgozás a sah épületén a fifth Avenuen

S ekkor volt az, hogy munkát találtam egy fiatal magyar vállalkozónál, aki egy görög cégnek épület felújításokat végzett. Itt, a világ egyik legelőkelőbb sugárútján lévő tízemeletes épület tetején lévő víztorony javításán dolgoztunk. Az épület a perzsa sah a Pavlahi tulajdona volt. Nekem erről a legfelül lévő aranyozott cselédvécé jut eszembe, ahova nekünk is megengedték, hogy járjunk. Amúgy a hatalmas vaslábakon álló víztornyot kellett felújítani. Kivésni a téglafalat, ami mögött a beszivárgó víztől néhol tenyérnyi rozsda ette a tartószerkezetet. Aztán megtisztítani, s újra falazni. Itt lebegtünk a magasban az amúgy is magas épület fölötti állványokon. Az anyagot a szolgálati lifttel napokig hordtuk, - le a régít, föl az újat. S itt, a huzatos tavaszban volt lehetséges, hogy az

ótvaron lassan gyógyulni tudjon. A többiek röhögtek rajtam, mert úgy hámlottam, mint egy kígyó.

FODOR LACI

„HA ÉN GÖRÖG LENNÉK,

biztos nem lennék itt”

A buziknál én vagyok az utolsó

igen, kezdetét veszi egy furcsa ismétlődés, amit persze akkor jobb, ha nem is tudtam. Amikor egy felívelő, kedvező, ígéretes helyzet hirtelen el és leromlik, s valami furcsa kegyként nekem jut elhagyni az utolsó hajót. Mintha kitüntetnének ezzel, nem gondolva, hogy én is netán áldozat vagyok. évek óta működött ennek a Dunamenti faluból származó parasztyerek-vállalkozónak a New-yorki cége, számtalan sikeres vállalkozás, nyereség, biztos munkaadó szerep után, s most fél éves munkaviszony s kis nyugalom után ezzel a mondattal jön az én jólelkű főnököm nekem

- na, akkor te még utoljára elmész a buzikhoz, azt a munkát pincében befejezni

a buzik

akiket csak szimplán mindenki így hívott, s az én főnököm, a Bőcsferi, aki egy Duna-menti kis településről, a kucsmája alól tájszólásban beszélő, sumák, de jólelkű parasztyerek volt, soha nem tudta kihagyni a lehetőséget, hogy meg ne jegyezze: aztán vigyázz ám azokkal a buzikkal, - kajánul vigyorgott.

de én valójában soha nem láttam csak az egyiket. Ötven év körüli, teljesen normális kinézetű, jókora ember volt, aki nyilvánvalóan jól tudott főzni, mert életemben annyi szakácskönyvet és fűszert, féle-fajta edényt, még ekkor a konyhát sem s itt, se máshol nem láttam. A világ szinte összes szakácskönyve, fűszere megtalálható volt. Olykor valamit muszáj volt kérdezni tőle a munkával kapcsolatban, de a szexualitással s különösen nem az ő hovatartozásával kapcsolatban semmilyen jelet nem mutatott, fölszedni sem próbált.

S hát igen, a padló alatti fűtéscsöveken az üveggyapot szigetelést kellett világvárosi patkányok, és pókok tűzrendészeti szempontból veszélyesnek ítélt csőszerezvényeket vékony vaslemezzel burkolnom, illetve itt-ott kicserélni. S hej! hogy kellett még az a kis pénzecske, mert majd ez lett, amivel az ezt követő munkán, újdonsült zsidó ismerőseimnél a szükséges alap szerszámokra elkölthettem. Amúgy teljesen ártatlan volt a dolog, én csak egyik féllal találkoztam, a másik állítólag kedvesen halkszavú kopaszodó, pocakossal nem. Én a pincében dolgoztam, többnyire mikor senki nem volt otthon.

A Faszomfütty

Görnyedt hátú, halk szavú fiatal ember volt, barna hajú, barna szemű, olyan introvertált típus, aki valamilyen vélt vagy valós sérelem után kért és kapott egy útlevelet, s ki tudja, hogy de bizony dobbantott. Valaki ellopta az ötletét, az ilyenekkel mindig ez történik. Olyan tud hallgatni, típus, akiről persze később kiderül bizony rettenetes feszültségek dúlnak benne. Most is ismerek egy ilyet, nevezzük K. -nak, aki behízsgő, sima halk modorával előbb utóbb talál magának egy protektort, s így valahogy ellavíroz súlyos szervi bajaival, mely az állandó elfojtásokból keletkezik, melyet ő természetesen jól nevelt karaktere sajnálatos következményének tekint, s ami persze nem egyéb, mint csinos ruhába öltöztetett gyávaság, és töketlenség. Vannak ötletei, nem teljesen ostoba, de a világ szemét, s őt nem hagyja érvényesülni.

“Szög van a fejembe”. S akkor odajön hozzánk egy idősebb asztalos, s kikerekedett szemekkel ezt mondta:

„A kurva életbe, ennek tényleg szög van a fejében”, mi a fasz van ilyenkor? – kérdezte.

Állítólag odasündörgött hozzá, s halk, kijelentő mondatban közölte vele a helyzetét. A manusz meg mondta, hogy ja, meg je, van ilyen, előfordul az ilyesmi. Mondta, hogy még gondolta is, hogy a csávó hogyhogy ilyen hamar felejtett magyarul, hogy nem tud ragozni, vagy mi. Lehet, hogy drogos, mert úgy sutyorog itt. Csak mikor már harmadszor ment oda hozzá, fogta meg a karját, fordította félre a fejét, s mutatott ujjával föl, a feje irányába, akkor lett gyanús a dolog. Közelebb hajolt, s tényleg ott volt a konfetti nagyságú, fénylő szögfej a

halántéka közepén. Tehát, a háromcentis betonszög, amit ő a fémvezető rögzítéséhez használt, a fejében lehetett. Mentek a gépek, a kompresszorok, a csiszolók, senki sem hallotta a durranást, amikor a rendes, puskaaporos tölténnyel üzemelő pisztoly eldurrant. Ráadásul neki kellett támasztani a fejét az ajtófélfának, hogy legyen ellenállás a felhúzórugó ütésének ellenében. S az hagyján, hogy azt a szöveget ki is lövi, de még egy lórúgásnyit üt is. Ez a pacák meg kicsit sápadtan ugyan, - de hát mindig az – itt kószál, és kóricál, motyog, mint egy alvajáró, akivel nincs miért törődni.

A lényeg, hogy jöttek a mentők, fölrakták egy hordágyra, de még mielőtt kifordultak volna a lépcsőházba, egyikük, mindannyiunk legnagyobb megdöbbenésére egy fogóval kirántotta a pacák fejéből a dolgot. Mindenki fölszisszent, mintha a tökét csípték volna le, de ez az avanti meg se nyikkanat. És semmi se jött ki a lukon! S állítólag másnap már ki is engedték, mert hogy szerencsére a lövedék megállt valahogy csontokban.

Betegségem. Elmhurst Hospital. gyógyszerallergia ibuprofeantól

Megfájdul a torkom, orvos sehol, no antibiotikum. Zaburecky az 56-os gyógyszerész is tehetetlen.

Bemegyek az Elmhurst hospitálba,

a Laci és a felesége

egy vasárnapi ebéd a laciéknál

a kalapács

nos, most valahogy az a sarok jut eszembe, meg ami ott történt, nem sokkal később, hogy életem kevés beismert, de felmérhetetlen következményű döntése után, otthagytam az az értelmiségi munkát, s súlyos kétségek közepette, visszamentem kétkezi munkásnak, s persze pénzért, mert hogy semmink nem volt.

ott álltam a sarkon, s néztem fönt az ablakokat, még jól bírják, remek munkát végeztünk.

Először egy kalapács esett le. Amolyan félkéz, amivel vésni szokott az ember. A fal felőli oldalon bukott le, megpattant a következő ablakpárkányon, aztán furcsa, átlós kalimpálással egy kocsi tetejébe fúródott, s eltűnt. Meredt szemekkel néztünk utána, beszívott szájjal. Szinte szinkronban dőltünk hátra, pedig nem lehetett titkolni ott vagyunk. A jókora vasszerkezet ott himbálódzott az épület oldalán, huszonegy emelet magasan. Mi, akik figyeltünk hallottuk a becsapódást, de egyébként az utca forgataga elnyomott, beszippantott minden zajt. Buszok rőfögtek, taxik dudáltak, ez ment reggeltől estig. Lenéztünk, semmi. A kocsi, még mindig ott állt. Nem volt benne senki. Egyikünk lement, megkerülte a blokkot, s a másik oldalról átsunyizva az autó alá nézett. Semmi. Bent volt az autóban! Mint egy késsel átütött konzervben a padlón hevert. A kollega minden eshetőségre lent

maradt, mi meg fentről figyeltünk. Fogalmunk sem volt, ilyenkor mit kell tenni, de mindnyájan ugyan azt éreztük. Ezt, ha szerencsénk van megúszhatjuk, vagy vége az egész Amerikának, ha rájönnek. S egyszer csak jött egy pacák, beült, s elhajtott. Pillanatnyi néma csend után kitört belőlünk a röhögés. Annyira groteszk volt az egész. S emlékszem, még napokig taglaltuk, mi is lehetett volna ebből, ha...De csak ez lett belőle, egy emlék.

Félig lezuhanni egy felhőkarcoló huszonegyedik emeletéről

Mindenféle kiütéseket kapván, valami bőrrohadványt, valahogy a bőröm úgy döntött, hogy levedlik, hátha így megszabadulok ettől az allergiás életveszélytől, amit a tüszős mandulámra marokszámra szedett antibiotikum okozott? IBUPRRFEN így hívták a dolgot., soha nem felejttem el. Szerencsére a két kézfejem már muládózott, a testem többi részén meg ruha volt, hiszen még javában tartott a híresen kemény New yorki tél. Viszont s a szerencsétlenségben valami jó is akadt, - munkát találtam, hiszen nagyon is dolgoznom kellett. Valaki beajánlott ennek a F. Lacinak, amiről majd még szólnunk. A belül aranyfüsttel burkolt slozis épületet javítottuk, ami állítólag a perzsa sahé volt. a víztorony vasárványának rozsdanyomásától omladozó, de itt ott még sziklakemény téglafal javítás után már kint, a szintén veszélyesen máladozó műmárvány ablakpárkányok javításán dolgoztunk, egy, fönt, a tetőn, a kéményekre kötött óriási vashintáról. A szerkezeten volt két villanymotor, ezzel lehetett föl le csörlőzni. Egyik kezével húzta a melót a kart, a másikkal adagolta a biztonsági kenderkötelet, egy lábbal meg folyamatosan a falat rugdosta, hogy a kiálló párkányoktól távortartsa, mert elakadnia nem lehetett. Közben az amúgy is furcsán viselkedő másik fél lábán állt, mert bizony az egyrészt remegett, másrészt a talpa görcsbe rándult, mert szeretett volna valami ősi ösztöntől megkapaszkodni. Földhöz vágott tojássá válik az ember, ha innen lahuppan. Nos a dolog pár nappal azután történt, hogy főnököm, s ifjú felesége Astoria-i lakásukba meghívott bennünket vasárnapi ebédre. Ahol aztán muszáj volt megkérdezni, hogy mennyire biztonságos az ott fönt.

- ó, nagyon, mondta a fiatal pár, szinte kórusban.

S alig pár nap múlva, az egészet az élet megkontrázta.

Horror élőben

inden szabályos volt. Minden ki volt kötve. A biztosító kötélen egy jókora kémény köré tekerve, a két fő tartókötélen meg egy víztorony lábaihoz. S akkor három dolog is rosszul működött, de csak azért, mert birkózó kinézetű kollegánk, F. Laci importált haverja valamit erővel, s nem ésszel próbált megoldani. A hatalmas vasszerkezet a scaffolding, magyarul talán felvonónak lehetne hívni, s ami nem más, mint egy óriási köteleken lógó vas platform, amiről az épület

oldalán föl le menve dolgozni lehet. A mi esetünkben tele téglával, malterral, szerszámokkal. S ahogy már említettem, minden egyes ablakpárkánynál ki kellett a faltól tolni, hogy ne akadjunk bele. S ekkor történt, hogy egy vödör malter kiborult. Kollegám pedig lehajolt, hogy felállítsa, s közben az ő oldala elakadt, s a drótkötél először elkezdett feszülni, aztán mintha pengett volna, mint egy húr, s akkor már hiába kiabáltunk eszeveszetten, már késő volt. Még mindannyiunknak sikerült megkapaszkodni a korlátban, minden más csikordulva csúszott és potyogott lefele, a tartókötél, mint egy ostor, vagy inkább lasszó kicsapódott, átrepült a fejünk felett, s lent az épület falának vágódott. Mi pedig, mint egy óriási hajóhintán ide oda lengünk a megmaradt kötélén. Szemlátomást fönt maradtunk, csak azt az érzést nem felejttem el, hogy csak nehogy a másik kötél is elengedjen odafönt. Vagy hogy egyedül is bírja. S hát hamar jöttek a tűzoltók a hatalmas létrájuk vizsont csak az alattunk, kisé oldalra lévő tűzlétráig ért, vizsont az egész begubancolódo szerkezetet sikerült velünk együtt a tűzlétráig csörlőzniük. Addigra óriási tömeg gyűlt alattunk össze, de mi hárman remegő lábbal, kissé szédelegve megmenekültünk. A vizsgálatnál kiderült, hogy a biztonsági kötél egyszerűen átcúszott a téglák omladozó fugái közt, a két víztorony lábról pedig kiderült, hogy ugyan jó vastagnak látszott, de az egészet megette a rozsdá. Persze, ha nem akadunk el, nem lett volna semmi baj. Az amerikaiak nagy csodálkozására, szidtuk is – magyarosan. a vödört, a maltert, a téglát, a rozsdát, mindent. Az amerikaiak ilyeneket nem csinálnak. Maguk helyett nem hibáztatnak tárgyakat.

A NYUGATRA INDULÁS ELŐTT

GRILLEZÉS ÚTKÖZBEN, GRAND CANYON

Olyan hirtelen indultunk el, hogy valamilyen alkalomra eltettem olajba egy csomó húst a hűtőbe, amit az utolsó pillanatban vettünk észre, s a végül úgy határoztunk, mégsem dobjuk ki, hanem lesz, ami lesz magunkkal visszük. Jóval később, valahol egy út menti parkban aztán eszünkbe jutott, megsütöttük az ott talált rácson, s így lett belőle minden idők legjobb sült marhahúsa, amit azóta is sokszor emlegetünk. Nagy zuhogó esőben vágunk át Pennsylvanián, mindenféle Motel 8-ben aludtunk nagyon úri módon, s ami jó darabig nagy élmény volt valamiért, de mára már nem emlékszem miért is. A középső államokból szinte semmire sem emlékszem, Texas- ról sem, pedig arra igazán kíváncsi voltam, de az amerikai autópálya nem sokat enged a tájból látni. Új Mexikóra már emlékszem, a síkság közepén kiálló nagy hegyekre, az első indiánokra, a messzire nyúló útra. Aztán jött Arizona, a Festett Sivatag, ami valóban színes volt és holdbéli, s ahol valamiért megint egy jóízűt veszekedtünk, úgy, mint annak idején a görögországi Delphi-ben. Aztán jött Flagstaff,

Albuquerque, majd a Grand Canyon. Visszafelé egy hóval teli kis fenyőerdőn hajtottunk keresztül, ami azért volt érdekes, mert teljesen meleg, szinte nyári meleg volt. Példa az addig nem tapasztalt hirtelen változó időjárási viszonyokra. De ekkor én már siettem, egyfolytában Kalifornia járt a fejemben, az éjjel valami mágikus oknál fogva ott akartam aludni.

Kis horror történet az éjszakában

Egy hatalmas útszéli táblán figyelmeztetést olvastunk, hogy a következő benzinkút 80 mérföldre lesz, feltétlenül tankoljon mindenki. A mi üzemanyag óránk természetesen rossz volt, természetesen rosszul kalkuláltam ki a fogyasztást, s körülbelül 3 mérföldre, egy emelkedőn félúton, éjjel 11-kor le is álltunk. Bizony félelmetes volt.

Kiálltam stoppolni, a család a bezárt autóban ottmaradt a sötét éjszakában. Bizony félelmetes volt. feldíszített karácsonyfának kinéző kamionok söpörtek el ezerrel mellettem. Némelyik hajó vagy vonatkürt dallamokat lövelt felém, villogott, meg minden. Jó darabig így integettem, mire az egyik megállt. S hirtelen belémnyilalt, hogy nem tudom, fogalmam sincs arról, hogy kell mondani, hogy kifogyott a benzin. S a hatalmas monstrum ott fújtatott mellettem, fölmásztam hát a lépcsőre, de az ajtó zárva volt s ekkor a pasi egy ujjnyira lehúzta az ablakot. My tank is empty, no gas, - hadartam el gyorsan. A pacák közben rádión másokkal beszélt, s annyi ki is vettem, hogy most ő itt megállt nekem, lerobbantunk, ahogy mondta meg is értettem, hogy „Run out of gas”. Szóval így kell mondani. Kinyitotta az ajtót, s intett üljek be. Aztán be careful, még ennyit mondott, s a fülke felkapcsolt lábájának fényénél láttam, hogy kedvesen mosolyog. Egy öreg, szakállas róka volt. gondolkoztam, hogy mondom rossz az üzemanyag óránk, de azt se tudtam, hogy kell. S hát sokáig sofőr voltam én is, annak idején az összes stoppost mindenhol összeszedtem, ezt is jó lett volna mondani, miközben az irigység és a csodálat kavargott bennem, ennek a csodának a láttán, mert belül úgy nézett ki, mint egy úrhajó. De hamarosan, az emelkedő tetején ott is volt az első benzinkút. Good luck, kiabált utánam. Bezzeg a kútnál nem voltak olyan rendesek egy nő kutas volt a pasijával. Oké, adtak egy kannát, de a pasi húsz dollárt kért a kerülőért, mert jócskán vissza kellett az első fordulóig kerülnie. Végül is túl sokáig nem tartott az egész, s már mentünk is tovább.

Mohave sivatag

Majd jött ez a sivatag, hadonászó óriásoknak tűnő szélmalmaival, amilyeneket azelőtt soha nem láttunk. Forróság, itt meg figyelmeztető táblák, hogy ne is használd a klímát, mert felforrhat a vized, s bizony könnyen mérges kígyókkal találkozhatasz. Úgyhogy minden ablakot lehúztunk, de így is majd meg

fulladtunk a melegtől. Majd Bakersfield környékén az első langyos Kalifornia élmény az első narancsokkal.

Határozottan emlékszem milyen boldog voltam, s ezt mondtam az Jillnek: "soha többé nem akarok fájni, az összes csontom át van fagyva, remélem itt majd lesz időm fölengedni, én innen már sehova nem megyek. Akkor még semmit sem tudtunk arról, hogy az az állam milyen hatalmas, hogy Kaliforniában magában van három fő időjárási terület, s hogy mi évekig egy igencsak hűvös partvidéken fogunk majd lakni, a Csendes Óceán partján, s az igazi meleg éghajlaton majd csak jóval később fogunk élni, s majd mennyire elégünk lesz abból is. Az viszont tény, akkortájt még könnyen dobálóztam a szavakkal, sok-sok időbe telt, míg megtanultam, ne tegyek ilyen végérvényes kijelentéseket. Mindenesetre szép volt. Mint amilyeneket csak képeslapokon látni. Egy biztos, hogy miután Sálinasnál elkanyarodtunk az utolsó, rövid szakaszára utunknak, igencsak meglepődtünk. Olyan volt az egész mintha egy zöld alagútba bújtvunk volna bele. Emlékszem, hogy amikor Monterreyben kiszálltunk az autóból, fáztunk a rövidgatyánkban. Előtte Salinasból sikerült nagy nehezen telefonálni, úgyhogy B. Feriék már vártak bennünket.

Ezek voltak az első igazi kiábrándulások, nem végérvényesek, mert még mindig nincstelenek voltunk, s a szerzés tapasztalatai előttünk álltak. Azt majd csak később, visszatérve a keleti partra tanultuk meg. megértettük, hogy mennyiféle korlát van ebben az országban, kezdtük felfogni helyzetünket, lehetőségeinket, hogy a nagyon is megosztott és differenciált országban nagyjából mire korlátozódik, amire képesek vagyunk. Otthonról ellentmondásos hírek jöttek, de lényegében mind arról szóltak, hogy rossz, hogy jó, hogy eljöttünk. Mindenki ezt mondta. Tehát hazamenni nem akartunk, legfeljebb majd öregkorunkra. Olcsóbb bérleti lehetőség, olcsóbb ház árak, s egyszerűbb életre vágytunk, felnevelni a gyerekeket, iskoláztatni őket, s békés életre.

1987Kalifornia!

KISGYEREKES JÖVENDŐ PITTSBURGIEK.

Aztán volt ott egy kisgyerekes házaspár, a nő mintha egy Modigliani képről kelt volna életre, a pasi meg egy jóra való munkás, s bizony volt egy kisbabájuk, és nagyon aggódtak. A megérkezés után egy darabig tartottuk velük a kapcsolatot, s egy pár év múlva megdöbbenve hallottuk, hogy teljesen fajgyűlöléses alapon felgyújtották a házukat. Már kint az USA-ban. Megúszták, de teljesen kiakadtak. Azért érdekes, mert némely évben ez a hatalmas iparváros elnyerte az élni legkellemesebb rangot.

**MÉG NAGYOBB REMÉNYEK FELÉ.
ÁTKELÉS NYUGATRA.**

A kezdeti tanulságok után, melyekben volt siker és kudarc egyaránt, elindultunk nyugatra, ahol szerencsésnek tűnő ígéretek, s lehetőségek vártak ránk.

Azt gondoltuk New Yorknál van fontosabb, jobb, előnyösebb hely is. Ahol jobb az idő, szebb a környezet, s jobbak a lehetőségek, legalább is a mi számunkra. Irracionális dolgok voltak ezek, álmok, legtöbbször megalapozatlanok s naivok. Mindig San Franciscóba vágytam, azt gondoltam, az a világ közepe. Meg Kalifornia. Nem tudtuk, hogy az mit jelent.

Bizony, most aztán igazán megcsapott bennünket az első fuvallata a függetlenség, anyagi kiegyensúlyozottság, az Újvilág csodálatos lehetőségeinek. Hurrá, már megint megyünk!

A dolgaink elosztogatása. Lett egy kis pénzünk, meg tudjuk csinálni, akkor miért ne? S különben is, „Montereyben visszavonult milliomosok élnek. Mert jó az időjárás, mert szép és jó”, ilyeneket mondott az öreg Helena, a tolmácsunk.

S hát ezt az Ilonka nénit amúgy meg ette a rosszabb, mert ő tudta hogy átvágnak, s utálta a zsidókat. A pap húga rendes fajgyűlölő volt. Soha nem tudta megbocsájtani, hogy a volt férjét, mikor Párizsba éltek, hogy szívhatták. S hát szép színes bogarát bele is sikerült rakni a fülembe. Először is én mindig San Franciscóba akartam menni. Mikor ezt az öregasszony megtudta, már össze is kombinálta a dolgokat, ez még az Alzheimeres elsújósodása előtt volt. S a dajkamese így nézett ki: természetesen a kaliforniai Monterreyről volt szó, ahol az ő édes testvére, bizonyos Father D. pápai áldással egy felekezetet vezet, már néhány évtizede. A rendnek mindig szüksége volt szolgálókra, s különösen a papnak, aki bizony beteges volt – egy bejárónőre. S hát kitudnának nekünk olcsón egy a montereyi öbölre néző házat adni. Ráadásul, van ott egy nagyon rendes család, magyar, a faszi annyi idősebb mint én, egy nagyon ügyes építési vállalkozó, van két gyerekük, mint nekünk, s már nagyon szeretnék, hogy odamenjünk. S az amúgy nagyon körültekintő öreglány, - hogy biztos odaérjünk, nehogy már valami bajunk essen, s ő meg leégen, - mindjárt elkezdett intézkedni. Először valami körkapcsolásos telefonhívást csinált, ahol ismeretlen emberekkel lehetett több ezer kilométer távolságra hetyegni. Aztán köttetett, a mi kontónkra egy AAA biztosítást, ahol gps hilyán de adtak egy részleges útitervet, s ami jó volt. Aztán hatalmas munkával nekiálltunk szétbarmolni a lakásberendezést, sok bútort és eszközt én magam hordtam a hatalmas város különböző pontjain lakó, frissen menekült és őslakos magyaroknak is egyaránt. Volt aki örült, volt aki kicsit hülyének nézett, de én ragaszkodtam a dologhoz.

A kezdeti tanulságok után, melyekben volt siker és kudarc egyaránt, elindultunk nyugatra, ahol szerencsésnek tűnő ígéretek, s lehetőségek vártak ránk.

Azt gondoltuk New Yorknál van fontosabb, jobb, előnyösebb hely is. Ahol jobb az idő, szebb a környezet, s jobbak a lehetőségek, legalább is a mi számunkra. Irracionális dolgok voltak ezek, álmok, legtöbbször megalapozatlanok s naivok. De igen, indig San Franciscóba vágytam, azt gondoltam, az a világ közepe. Meg Kalifornia. Mindenkinek arról karattyoltam, hogy majd egyszer Kalifornia széléről belógotam a lábam a Csendes óceánba. Ilyen dolgokért szerettem élni. S ez még ma is így van. S persze, hogy nem tudtuk, hogy az mit jelent. Emlékszem Bakersfield-nél mennyire lelkesedtem a melegnek, a narancsfáknak, s azt mondtam a Jillnek: „de jó, soha többet nem akarok fázni, mindig fáztam, egész életemben, innen nem megyünk sehova. „Nem tudtam, hogy ez egyáltalán nem így lesz, s nem azon múlik, hogy hol él az ember, hogy milyen az időjárás, vagy, hogy milyen szép is az a hely.

1987 Utazás Nyugatra keresztül a kontinensen, AZ OK
ismerkedés az Amerikai tájjal,

a negyvenes úton, kicsit délnek indultunk el, hogy melegebb legyen, meg hogy megnézzük az arizonai Festett Sivatagot, és természetesen a Grand Canyont. Egész nap vettem, este meg aludtunk egy motelban. Ebben a motorizált, fantasztikusan kiépült világban ennél természetesebb és agysimítóbb dolgot el sem lehet képzelni. S hát mindkét hely fantasztikus volt, de az utóbbitól teljesen gyökeret vert a lábam. Mintha az ember az egész univerzummal találna szemben magát, átérezve parányiságát, törekénységét. Mintha a természet maga is egy önálló és megkerülhetetlen lénnyé vált volna.

grillezés útközben

ugye megint az „ó természet, dicső természet”, c. dolog, de most szór szerint tájkép festészetként, lenyűgöző.

Olyan hirtelen indultunk el, hogy valamilyen alkalomra eltettem olajba egy csomó húst a hűtőbe, amit az utolsó pillanatban vettünk észre, s a végül úgy határoztunk, mégsem dobjuk ki, hanem lesz, ami lesz magunkkal visszük. Jóval később, valahol egy út menti parkban aztán eszünkbe jutott, megsütöttük az ott talált rácson, s így lett belőle minden idők legjobb sült marhahúsa, amit azóta is sokszor emlegetünk. Nagy zuhogó esőben vágtunk át Pennsylvánián, mindenféle Motel 8-ben aludtunk nagyon úri módon, s ami jó darabig nagy élmény volt valamiért, de mára már nem emlékszem miért is. A középső államokból szinte semmire sem emlékszem, Texas- ról sem, pedig arra igazán kíváncsi voltam, de az amerikai autópálya nem sokat enged a tájból látni. Új Mexikóra már emlékszem, a síkság közepén kiálló nagy hegyekre, az első indiánokra, a messzire nyúló útra. Aztán jött Arizona, a Festett Sivatag, ami valóban színes volt és holdbéli, s ahol valamiért megint egy jóízűt veszekedtünk, úgy, mint annak idején a görögországi Delphi-ben. Aztán jött Flagstaff, Albuquerque, majd a Grand Canyon. Visszafelé egy hóval teli kis fenyőerdőn hajtottunk keresztül, ami azért volt érdekes, mert teljesen meleg, szinte nyári meleg volt. Példa az addig nem tapasztalt hirtelen változó időjárási viszonyokra. De ekkor én már siettem, egyfolytában Kalifornia járt a fejemben, az éjjel valami mágikus oknál fogva ott akartam aludni.

AZ ELSŐ LECKÉK ÉS KOMOLYABB TANULSÁGOK,

Egy oldtimer Arizonából

Ezer dollárért találtam ezt az arizonai truckot, meghosszabbított fülkével. Majd tíz évig egész Wilmingtonig használtam, s hétszázért adtam el a Leonak. Összejártuk vele Kalifornia nagy parkjait, rajta a camperrel, amiben lehetett aludni. Persze főleg munkára használtam, a nagy hurrikános zűrzavarokban. Volt, amikor több szerszámosláda, létrartató stb. Volt rajta. A hátsó ülésen aludtam nemegyszer, de volt alatta egy hatalmas szerszámosláda is. Különösen sok baj nem volt vele. Mikor megvettem én magam felújítottam a nyolchengeres motorját, s én magam javítottam ki a kaszniját, s festettem az egészet újra. Átköltöztünk vele a kontinensen, jártunk vele lent Floridában, fönt Connecticutban, New Yorkban, húztam vele a trailert, a Volvót, voltunk vele megannyi vakáción, még a Disneylandbe is azzal mentünk. Old Timer, így hívtam, s nagyon sajnáltam, mikor el kellett tőle búcsúznom, mert hazaköltöztem

A camper.

Ezt is, mint a truckot, Montereyben vettük. Tíz év fél láb hosszú volt, s lényegében lehetett benne élni. Enélkül pl. képtelen lettem volna annyiszor költözni, bizonyos munkákat el se tudtam volna nélküle végezni. Volt, amikor luxus volt, volt, amikor egy börtön, ahogy az nem egyszer meg is esett. S mindenféleképpen egy kitűnő alkalmatosság a spórolásra. Volt, amikor ingyen, de Columbia, Dél Karolinában pl. havi húsz dollárért laktam benne. Viszont volt, amikor egyszerűen képtelen voltam találni számára helyet, ahol leparkolhattam volna. Egyszer egyik hurrikán alatt fölborult, de ez egy külön sztori. Mikor megvettük, úgy gondoltam rá, mint az első otthonomra, s meg is ünnepeltük, ott ház mögötti kis utcában. Lényegében teljes összkomfort volt, nagyméretű ágyával, teljes konyhájával, kis fürdőszobájával, szekrényeivel. Egy vagyont spóroltam meg vele, hosszú távon persze totál kényelmetlen, klausztrrofóbiás, szűkös és bűdös. Nem biztos bárki tudott volna hosszasan lakni benne.

PRÓBÁLKOZÁSOK AZ ÖREGNÉL.

FATHER D. ÉS NÉMI VISSZATEKINTÉS

Monterey – The Sinbrothers: B. feri és Father D-

S ó, igen, ott volt Monterey, egy elmebajos magyar szarkeverő, zavaros bűnei miatt bérgyilkos véredek elől az Újvilágba menekülő kontárral a világ másik felén, itt vagyunk, jó helyen, egy napon születünk két magyar épületfelújító buzgár, ugyanannyi asszonnyal és gyerekekkel, fogjunk össze, zsigereljük ki Amerikát, gyere, ideje már egy kis igazi lét összeszedni, s figyelj, majd tényleg megyünk az összes Bahamára, ne törődjünk semmivel, csak vágjunk bele. Úgy hallom te mindenhez értesz, az jó, én is. S mentünk, otthagya megint mindent ennek az irdatlan kontinensnek egyik felén, át a szekérkaravánok útját követve a mesés nyugatra, s egy heti agyament taknyolás múlva majd ott állok munka nélkül, nyelvtudás, s rendes szakma nélkül egy másik óceánhoz kanyargó, lejtős utcán, a kaliforniai Montereyben. Ja, igen, ott, ahol a Jimmy Hendrix elégette a gitárját, igen, ez ugyan az a hely, ha ez jó vigasznak. Sőt, hahh, még a John Mayall is ott volt, meg a Gerry Snyder teljes élő mivoltában. Igen, ez volt a hely, ahol az egész zenész beat-zenei arisztokrácia összesereglett, hogy megcsodálhassa ezt az őrült zsenit, szóval, ez jó volt némi vigasznak. Pedig akkor még nem is sejtettem, hogy főbélrőnk az nem a Szent Bárány, hanem a fekete mágia velünk egyazon szülőföld tagja, de ő nem, a Vatikánon átcsámpázó, bámész menekült turista hibrid, na nem, neki küldetése volt!

Castel Gandolfo, Italy, a pápai üdülőhely környéke

FATHER D ÉS A BŰNTESTVÉREK TALÁLKOZÁSA

Velünk ellentétben ő a hátsó bejáraton ment be, s a főbejáraton nagy pápai pecsétell ellátott szentatyás jóváhagyással jött ki, mert nem úgy, mint mi, idejét nem csak egyházi relikvia, azaz elhíresült hajdani egyházi festők, építészek, remekművei nézegetésre fecsérelte. Ő így vágott neki az Újvilágnak, rendalapításra felszentelt oratóriánus misszionárius, felekezet alapító atya, pap, aki most katonaözvegyek és a nagy amerikai prosperitásokban gennyésre megvastagodott, de most kihűlni készülő, vénasszonyokat terelgeti a menyország felé, csak előbb még egy pillanatra beugrunk a Hagyd Ránk Földi Javadat Megváltást Szavatoló Inc. Végrendelet Kezelő Irodájába, csak egy-két aláírásra, s formalításra. Aki a sok illegális kis mexikóit, na nem az angyalhangú herélteket, templomi kórushoz, hanem igencsak mélyhangú, szőrös, tagbaszakadt vándormunkásokat Wattsonville eperföldjein összeszedte, s ahogy mondtam, nem valami üdvözléshez, hanem más szent feladatra, hogy a latin sisere had éjjelente az ő szentté avatott hervadt tökeit szopogassa és masszírozza. Mikor észrevette, hogy észrevettem, pediglen ezt monda: „látom Mr V., magának éles szeme van, de én mondom, aki itten kardot ránt, az Isten villámcsapásától vész el. Maga ezt nem érti, hogyan is érthetné, ateizmusban nőtt fel, én vagyok a szabad világ, s az Úr papja, szent küldetésre muszáj karbantartanom megtört porhüvelyem, maga egy carpenter, mint Jézus, de nem érti, de én mondom, nem kell mindent se érteni, se észrevenni. Nekem itt küldetésem van, s ezek a drága lelkek gondoskodnak a testemről, az erőnlétemről, be van dugulva a prosztatám, gyerekkoromban lúgot ittam, s képzelheti micsoda emberfeletti erőfeszítés szétégett hangszálakkal az ígét prédikálni, s a beleim se rendesen működnek, maga erős, zubog magába az élet, nem úgy, mint bennem..., úgyhogy ne akarja, hogy az úr haragja lesújtson magára, mert nem nézett megértéssel annak szolgájára.

Az utolsó tangó B.

A TRUCK.

Ezer dollárért találtam ezt az arizonai tarackot, meghosszabbított fülkével. Egész Wilmingtonig használtam, s kb. Hétszázért adtam el a Leonak. Összejártuk vele Kalifornia nagy parkjait, rajta a c amperrel, amiben lehetett aludni. Persze főleg munkára használtam, volt, amikor több szerszámoszláda, létrtartó stb. Volt rajta. A hátsó ülésen aludtam nemegyszer, de volt alatta egy hatalmas, belső szerszámoszláda is. Különösen sok baj nem volt vele. Mikor megvettem én magam felújítottam a nyolchengeres motorját, s én magam javítottam ki a kaszniját, s festettem újra. Old Timer, így hívtam, s nagyon sajnáltam, mikor el kellett tőle

búcsúznom, mert hazaköltöztem. Átköltöztünk vele a kontinensen, jártunk vele lent Floridában, fönt Connecticutban, New Yorkban, húztam vele a trailert, a Volvót, voltunk vele megannyi vakáción, még a Disneylandbe is azzal mentünk.

San Francisco.

egyik nap gondoltam, hogy az mégiscsak tarthatlan hülyeség, hogy itt vagyunk hón vágyott és aztán soha nem teljesülő, végső uticélunktól pár száz mérföldre, s még oda sem megyünk. . Úgyhogy camperestől nekivágtunk, s a tengerparton kanyargó híres útnak, s pár óra alatt ott is voltunk híresen meredek utcáinak egyikén. S a platójára tett camperemben ott is aludtunk. Onnan néztük a híres öblöt, meg a Golden Gate hidat.

RÉSZLET A DISSZIDÁLÁS CÍMŰ FEJEZETBŐL

S ó, igen, ott volt Monterey, egy elmebajos magyar szarkeverővel, a zavaros bűnei miatt bérnyilkos véredek elöl az Újvilágba menekülő kontár a B. Feri a világ másik felén, „itt vagyunk, jó helyen, egy napon születünk két magyar épületfelújító buzgár, ugyanannyi asszonnyal és gyerekkel, fogjunk össze, zsigereljük ki amerikát, gyere, ideje már egy kis igazi lét összeszedni, s figyelj, majd tényleg megyünk az összes Bahamára, ne törődjünk semmivel, csak vágjunk bele. Úgy hallom te mindenhez értesz, az jó, én is”.

S mentünk, otthagya megint mindent, ennek az irdatlan kontinensnek egyik felén, s át a szekérkaravánok útját követve a mesés nyugatra, s ott egy heti agyament taknyolás és kifizetetlen bér múlva, levágom a kötélről ezt a kékülő idiótát s majd ott állok munka nélkül, nyelvtudás, s rendes szakma nélkül egy másik óceánhoz kanyargó, lejtős utcán, a kaliforniai Montereyben.

2. FEJEZET - 1987. MONTEREY B. FERI

Pedig milyen jól is kezdődött az egész, jutott eszembe. A megérkezésünk estéjén

Feri levitt engem a Safeway nevű boltba és vett vagy húsz-harminc dollár értékű kaját nekünk, mondván valaki ővele is ezt tette, amikor megérkeztek, s az előre csomagolt húskupacok láttán többször megjegyezte, hogy na, ugye, látod, ilyen jó lesz nekünk együtt, mert ez ilyen, ez „Amerika”. Nem szóltam, csak udvariasan hümmögtem, mintha most láttam volna először. A nappali hatalmas ablakából, a szélben zúgó fenyőfák közül az oroszlánfókák ugatásától visszhangzó, híresen hírhedt montereyi öbölre néztek. A különálló kertes ház három szobájával, alacsony, háromszázötven dolláros bérével tényleg kellemesnek ígérkezett.

Kisvártatva a magas, szikár, szemüveges oratóriánus pap, az „atya” is megjelent, igen, akkor ismertem meg, ő volt, akit nem is olyan rég, még azon a vatikáni nyaralóhelyen láttam. Enyhe borzongás futott át a hátamon, ahogy mesterséges mosollyal felém nyújtotta kezét, s ájtatos hangon mondta: isten hozta önt és kedves családját Mr. V. meglátják itt egy ragyogó új élet vár önökre. S az a bizonyos telefonbeszélgetés jutott eszembe, miszerint mi „jó anyagok vagyunk”.

„jó Anyagok”

Ez nem sokkal előbb, még New Yorkban történt, amikor is Ilonka néni azaz miss Helena, a tolmácsunk ezzel a jó hallható mondattal fogta ki s szelet öccse, a montereyi oratóriánus gyülekezet papjának kétkedéséből, hogy valyon biztos, hogy mi majd oda szépen illeszkedünk? De úgy látszik azok voltunk legalább is egy darabig.

B. Feri nagy lelkesen vitt mindenféle, s büszkén mesélt, mutogatta a környéket, mintha mindez az övé lenne. Aztán el is kezdtünk dolgozni egy házon, különösebb probléma nem volt, viszonylag jól megértettük egymást ezzel az emberrel, akivel csodák csodája pontosan egy napon születtünk. De a hasonlóság itt véget is ért. Lényeg az, hogy mikor eljött a hétvégi péntek délután, egész Amerikában a fizetés napja, akkor ő is elém állt, s egyre torzuló arccal, elkezdett sírni, s közölte, hogy most ő az összes pénzét odaadja nekem, nekik semmi sem fog maradni, nem jött be a munka, amire lényegében idecsődített bennünket. S mondtam is neki:

tehát ezért jöttem én a családommal ötezer kilométert, hagytam ott munkát, lakást, mindent?

igen, borzasztóan röstellem, szégyellem magam...

Az nagyon helyes, mondtam, s tudod mit nem kell a pénzed. Nem akarom, hogy nélkülözzetek. Megfogta a karomat, s megpróbált erőszakkal visszatartani! De letéptem magamról, s otthagytam.

S ahogy dühömben Monterey lejtős utcáit róttam, ugrott be a kép az égő libákkal. Igen, ez a sebhelyes arc volt az a tűz fényében, azon a régi alföldi éjszakán, ezt láttam. Akkor ment el a kedvünk a tanyasi élettől, a gazdálkodástól, s tulajdonképpen ez lett aztán az oka, hogy el is költöztünk végleg magunk mögött hagyva egy álmot. Égett zsír, toll, haj trágya bűze, terjengett a levegőben, amint az iszonyatos rikácsolással égő libák röptek ki az ólakból, s a környező kukoricásban landoltak bukdácsolva, s már a növényzet is égett. S egy ember rohant ki a két-három méteres ólak közül, egy nőt rángatva maga után. A másik irányból meg jöttek a tűzoltók a régimódi fecskendőikkel, s hát minden hiába volt, a káromkodás a kapkodás, az egész porig égett. Sok száz hízóliba is. Sokuk nem is tudott repülni, úgy tele volt tömve a „töltikére” szerelt slaggal, amivel

hányásig nyomták beléjük a kukorica tápot. Olykor volt egy ilyen libaszar fuvar, azt vittük a nejlonnal bélelt billencs Ifával a földekre trágyának. S akkor félszemmel láttam, azért a finszi libamájért micsoda horror folyik ott.

S aztán jött a történet, miszerint ez a jóember hiába kérte a szépen tollasodó libatömő gazda ledér lányát, azt másnak szándékozott adni. S akkor gyulladt ki a tanya, s annak az infernónak a fényénél esett pillantásom ennek az embernek sebhelyes arcára, amit ő maga csúfított el, mikor saját sarlójával egyszer megvágta magát. S állítólag ez a csúfság volt az oka, hogy nem adták a lányt hozzá. S hát nem lehetett tudni, mi is történt, de miután disszidáltak, a pusztításért természetesen B. Ferire terelődött a gyanú. S a szó szerint elrabolt nővel, ők is Olaszországban kötöttek ki. a nagyon szexi, de szellemileg igencsak korlátolt parasztlány megbabonázva követte a férfit, aki egyszerre kényeztette s fenyegette. Sohasem jártak menekült táborban, viszont egy különös véletlennek köszönhetően, volt alkalma kimenteni Father D.-t egy összetört autóból, ami egy patakba zuhant. Rómában szinte soha nem esik a hó, nos abban az évben igen. S aztán már mindent az egyház intézett, s mint az éppen akkor Amerikában a Pápától személyesen felekezetet kapó pap személyes ápolóiként ők is beutazást nyertek az Egyesült Államokba

Kint aztán a Father gyorsan összeadta őket papírok is készültek, úgyhogy onnantól már legálisnak volt tekinthető az ottlétük. Igen ám, de a fehérmájú menyecske csak nem bírta magával. Míg B. Feri másnap a soha el nem készülő húszüzemen dolgozott, a nő meg meztelenül napozott a hátsó kiskertben, s az egyházi gyülekezet világi ügyintézői közül egy látogatója akadt. S hát erre a bujálkodásra rábukkanva, döntött úgy ez a B. Feri, hogy ez már sok, s másnap reggel mikor Jack a szerszámai jött összeszedni, ő meg pont fölakasztotta magát. De még élt, ahogy a garázsba fölötött kötélen himbálódzott. Jack gyorsan visszaállította az asztalt, amit kirúgott maga alól, s súlyos sértések s néhány zsidbasztásnak szánt tökönrúgás közepette lecibálta nyakáról a kötelet, hiába rúgkapált, hiába ellenkezett. S hát, ezt az egész történetet akkor mesélte el Jacknek. S hogy nem bír ezzel a nővel, s Jack mesélje már el a gyerekeinek, ha ő már nem él, mert előbb utóbb, úgyis végezni fog magával. De a Faternak ne mondja el, mert még baja lesz belőle. Ilyen körülmények között intézkedett, s közben rázkódott, és sírt, és Jacknek muszáj volt otthagynia, mert minden jólfejtett empátiájával se volt képes sajnálni ezt az embert, annyira ripacs volt, amit csinál. S hát családja szerencséjére, rögtön nem váltotta be a szavát, de az is lehet soha. Lényeg az, hogy Jack nekivágott a lejtős montereyi-i utcáknak, s egyszer csak egy építkezésre bukkant.

PAT TORREY CONSTRUCTION

Who is the boss? Kérdezte a kopácsoló emberektől. Mikor egy vele egykorú pacák előre lépett, előadta a mondatát.

I am a carpenter, s I looking for a job. Ezt mondta, ezt sikerült gyorsan, fejben összelapátolnia.

a főnök ránézett, s mondott valamit, amiből Jack arra következtetett, hogy a dolog oké. A főnök mindjárt meg is mutatta, hogy a falra kell nagy tábla farostlemezeket felszögelni. S mutatta Jacknek, hol a szög. Jack kivett egy marékka, belerakta az övébe, kivett egy szöget, s elkezdte beverni. A főnök épp mással volt elfoglalva, úgyhogy ő meg nyugodtan szögellgetett. Aztán mégis csak odajött hozzá, s a háta mögül nézte. Aztán ezt mondta:

héy, héy stop it. Let me show you, ha you supposed to do it.

S egy marék szöget markába véve, egy ügyes mozdulattal a fejüket egyirányba terelte, s aztán mintha egy automata lenne, egyenként adagolta a kalapács él s ettől egy pillanatnyi kiesés nélkül, folyamatosan ment a dolog. Mire két ütéssel beverte a kb. nyolcvanas szöget már ott is volt a következő. Az amúgy elég ügyes Jack próbálta utánozni, de bizony elég sok szög a földre esett, mire kezdett úgy ahogy belejönni. Aztán később megint odajött a főnök. Jack addigra már eléggé belejött, de valami még mindig nem stimmel.

Maaaan, where is your framing hammer? - kérdezte szelíden. Ezzel játék kalapáccsal nem haladós a munka, az ilyet simító befejező munkákra használjuk. Látszott rajta, hogy ilyen madarat még nem látott.

Not have, I buy one by Monday.

a főnök tágra meredt szemmel megállt, elmosolyodott, bólintott, s a nap további részére magára hagyta Jacket, esténként pedig mindig csak ennyit mondott: - see you tomorrow. Két nap múlva Jack ült este otthon a fürdőkádban, mikor villámcsapásként eszébe jutott a mondat, amit első napon a főnöke mondott.

Ezt mondta: " oké, I can give you work for a week".

Jack, pedig ezt úgy értette, mert úgy akarta érteni? – lehet, hogy four week. Halálra válva mindjárt mondta is Jillnek.

Na de este nem küldött el, nem?

Nem, azt mondta, hogy see you tomorrow.

S ez így ment még három napig, aztán péntek délután ahogy az alig kétszáz dolláros csekket adta, Patric, - Pat, a főnök ezt mondta Jacknek. Oké Jack, see you Monday. Munka után aztán Jack rohant a hardware sztorba, s vett egy profi ácsoló kalapácsot, hosszú, fa nyéllel, s recés ütő felülettel, hogy kevésbé csússzon le a szög fejről. Hétfőn aztán büszkén mutatta új kalapácsát, s mindenki kedvesen, s elnézően mosolygott. Jack pedig boldog volt, ahogy megint átitatta

ez a civilizált érzés, a megértését, a toleranciáét, amit így sehol máshol a világon nem érezni, mint ott, abban a multi etnik, multikulturális Amerikában.

Innentől fogva Pat már nem is hangsúlyozta a holnapot, sőt. Egy szép napon a következőt kérdezte Jacktől.

- te mit gondolsz, hogy kerültél ide hozzám?

Jack kicsit elmerengve válaszolt. Nem tudom, véletlen?

Nanana ilyen véletlenek nincsenek, én szerintem valaki ide vezetett hozzám, s az égre mutatott. Innentől kezdve Jack tudta, hogy jó helyen van. Sokat nem keresett, de hogy mindig volt munka, egyelőre sokat jelentett. S volt még egy-két említésre méltó story:

Még az elején kicsit gyanús volt, de sokáig valójában senki sem tudta, Jack magyar. Egy nap Pat odaszólt neki, hé Jack give me some sixteen panny nails, will you.

A szöget azt Jack már értette, dehogya mi volt azon a sixteen, azt nem. S mérő szalagjával mérte keresztbe hosszába, oda vissza, de semmi. S mikor főnöke észrevette mit csinál az rámutatott a karton szögére, hogy az az. Aztán jött a brum. Pontosabban broom. Give mi a broom, Jack. Jack föl le szaladgált az építkezésen, de halvány fogalma sem volt miről volt szó. S a főnök csak egyre ismételte a kérést, Jack meg már kezdte unni, s magába ezt motyogta, persze magyarul: oké, oké, baszki, hiába brummogsz itt nekem, nem értem. Erre Pat fölkapott egy söprűt a magasba emelve rázta, mondván – Jack this is the broom, never forget anymoore.

Sorry Boss, I thouht thats a sweeper. Mert hogy a söprést úgy mondják.

B. FERI UTÁN PAT TORREY, MUNKA EGY AMERIKAI ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓNÁL

A KEZDÉS

THIS IS NOT RUSSIA, EGY CARMELI MUNKA KAPCSÁN

később kértem a Pattól, hogy hadd dolgozzam hétvégén. Adott is egy munkát, egy irdatlan mennyiségű, hegynyi zúzottkövet kellett betalicskázni egy alapba. A 1987esőkabátom, egy neylonzsákból csinállok egyet. padlókat rakok le, de így is sáros minden. Néha egy-egy kocsi elmegy. Egyszer csak jön a főnököm, kiszáll a Ford truckjából, egy pillanatra megáll, s csóválja a fejét. Holly Cow, mondja, Steve, what are you doing? Nem értem a kérdést, de érzem, a hangján, valamit nem jól csinálhatok. Kérdőn nézek rá. Láttad azt a kocsit, ami csak elment? Aha, lehet, miért mi van vele? Tudod ki ült benne? Nem. A polgármester, a Clint Eastwood. Tényleg? Tényleg. S mi a baj azzal? Figyelj ide, ez itt nem Russia, ez

itt Amerika. Érted? Persze. És? És itt ezt nem lehet csinálni, rendesen kell dolgozni, nem kell senkinek látni ezt a képet, egy ruszki vasárnap az esőben-sárban dolgozik, mint egy barom. Kell adni az image-re, ez az én munkám, ne felejtsd el. Én gazdagoknak dolgozom és...

oké, értem boss. Mit csinálsz? Menj haza, s ezután be kell érned azzal, hogy hétközben dolgozol, egyszerűen nem tudlak többé magadra hagyni, mert nem érted mi van itt.

Elnézést főnök, már értem. Nem baj, most csak menj szépen haza. De, tudod főnök, nekem kell a pénz, most jöttünk két szatyorral. Tudom, nos, majd ezt valahogy megoldjuk.

Pár nap múlva megáll mellettem s vár, abba hagyom, amit csinálok s várom a kérdést, valami. Ez az egy kocsitok van?

Igen főnök. S az asszony? Hát, valahogy megoldja. Figyelj, adok neked egy használt kocsit, aztán majd kifizeted részletekben. Nem amerikai, de megy, dolgozni jó lesz. De főnök...

Nyugi, gyere, elmegyünk érte, s elvisszük hozzád. Milyen kocsit főnök? Egy Volvo combi, elég jól szalad még.

Egyik délben ülünk, ebédelünk, én a szokásos szendvicsemet majszolom, a többiek most tértek vissza a szendvicseikkel. Én vagyok az egyetlen, aki otthonról hozza a kaját. A Pat ritkán eszik velünk, többnyire haza szokott ugrani enni, itt lakik nem messze a Peble Beach egyik szép részén. Leül közénk, s a Coláját iszogatja. Egyszer csak rám néz. Látom, valamire készül, kérdezni valamit? Steve, miért vagy te itt, mi szél hozott téged ide hozzám?

Hm. Nem tudom főnök, a véletlen?

Ö-ö. Csóválja a fejét, aztán az égre néz, s mutat. Nem Steve, ilyen véletlenek nincsenek. Valaki azt akarta, hogy hozzám jőj.

Csönd, rágok, töprengök az elhallottokon.

Nos, mit gondolsz?

Ja, végül is, lehet főnök, nem tudom.

FIZETÉSEMELÉS

Az Arnold észreveszi, hogy a kazettás walkmanemen Van Morrisont hallgatok, s mondja a Patnak. Kiderül, hogy mindketten hosszúhajú, szakállas hippik voltak San Franciscoba. Aztán a főnököm elvett egy szorgalmas lányt, aki építési vállalkozót csinált belőle, egy profit, Amerika egyik legmenőbb helyén. Az Arnold egy Big Sur-i erdő mentén lakik, egy nagy farönk házában. A Pat nagy süllő horgász, ilyenkor elmegy az egész családdal, s sátorban alszanak. Se telefon, se rádió, semmi.

A Chris.

Egy eredeti punk, az éppen megfelelő divatnak megfelelően rövid hajjal, amiből hátul egy tincs lóg le. Fülbevaló, na persze. Cheavy Camaró, egy elegáns szerszámosládával hátul, amin nem látszik abban hordja a szerszámaikat, mert hogy ő egy ács, nem is akár milyen, a western hagyománynak megfelelően egy kemény legény. Legalább is a nap egy részében. Mert az éjszakai tivornyázások következtében minden reggel elkésik, csoda, hogy nem hagyja el a farkát. Ráadásul az autó is döglődik, szinte minden nap szerelni kell. Főnökünk, a nagyon emancipált s megszállottan vallásos asszony által üzletemberré varázsolt, hajdani hippi rendszeresen prédikációt tart neki. Hogyan kell nappal is helyt állni. Ismerős kép, ez mindenütt így van a világon, csak itt egy picit jobban. Ahogy a száz dolláros kasztok elválasztják itt az „osztályokat”, Chrisnek pont száz dollárral van több, mint a világ más részein az ifjúság lázában élő fiatalnak, s ami itt erre a napról napra éléshez éppen elég.

-Pat, fordul oda főnökünkhöz, hogy van az, hogy ez a motherfucker russin többet kap, mint én. Ez a cocksucker most vetődött partra a menekült csónakból, abból a fucktop russkijából, ahol sárkunyhókba élnek, ennek fogalma sincs az ácsolásról. Hogy az ördögbe kap ez a szalajtott fasz többet, mint én?”

Chris, shut a fuck up, dorongolja le az egyébként csúnya szavakat kerülő főnökünk, frissen borotvált arcáról szépen hátra kötött lófarkához nyúlva. A Ruszki előbb jön, s tovább marad, s kifogástalan az attitűdje, s keményen dolgozik. . Get the fucken work, oké?

Ye, do something, babypopper, I am tired of lissining your whining every morning, szól oda Mick, mintha az éppen elvágandó hatalmas gerendának beszélne.

You shout up, old fart

Úgy látom te főnök szeretnél egy szép napon lenni, - mondja az Arnold.

Biztos vagy benne, kérdezi a főnököm, mikor közlöm vele, hogy otthagynom, s elköltözzünk a keleti partra. Nem, válaszolok, de ezt kell tennünk. Nos, sok szerencsét. Életemben azóta sem láttam nála profibb szakembert, asztalost, ácsot, építész. minden alapvető szakmai tudásom annak a két évnek köszönhetek, amit tőle tanultam.

Az úgy volt, hogy Egyre precízebb munkákat ad, de baszogat.

Kikérem magamnak, meglepődik, de onnantól úgy lesz. Kicsit lazít az oktatásomon, s ez mindkettőnknek jót tesz. A rántott húsról azt hiszi, hogy veal, azaz borjú. S kiakad, azt hiszi barbárok vagyunk, nem értem, később tudom meg, hogy a kisborjúkat ketrecekben tartják, hogy a húsa zsengébb legyen. Azóta nem eszem borjúhúst.

A bér, amit kerestem éppen csak elég volt arra, hogy megéljünk. De pár hónap múlva sikerült összepórolni egy truckra, meg egy camperre valót. Ez lett az első otthonunk, saját. S minden hétvégén onnantól kezdve világgá mentünk. Nagyon

olcsó volt akkor a benzin, 65 cent egy gallon. Összejártuk vele Kaliforniát, a hatalmas redwood, a sokezer éves óriásfenyő, erdőket, a Yosemitet, a King Canyon, aludtunk San Francisóban, s bolyongtunk a Szikás hegység völgyeiben, egész le S

Santa Barbaráig. Műtavak partján campingeztünk, bőrlevelű fák alatt, lila virágok mindenütt, esőt nem láttunk hónapok óta, többnyire hideg és nyirkos minden, érdekes és új, de mindvégig idegen.

Alkalmi munkák és egy sajátos kapcsolat a B. Ferivel, akiről meredek dolgok derülnek ki, mért is hagyta ő ott a hazáját, mit csinál itt, az egész perverzítése. Na meg belelátok egy nagyon meredek kapcsolatba, egy magyar sumák paraszt, meg egy rafinált magyar pap maffiába. Az Jill is a szolgája lesz, én ellenállok, nem is tetszik neki. Ugyan az hangzik el, mint otthon a pártitkárral. Ha besimulunk, többre juthatnánk. Father Domán magára íratja haldokló nénikék házait, s egy valódi sötét fekete mágiát tart fent, ahol a feri egy lakáj, ahol fiatal latinó, valószínű mexikói fiatalokat, fiúkat alkalmaznak feketén, s pervezkedésre kényszerítik őket cserébe. Rájönnek, hogy észreveszem ezt.

Úgy látom Mr. V, maga okosabb, mint én, de felhívom a figyelmét, hogy aki itten kardot ránt, az kard által fog elveszni. Figyelmeztetem, különös tekintettel a kedves feleségére, s az ártatlan gyerekeire, hogy próbálja magát féken tartani, mert napon megütheti a bokáját, esetleg még kívül is találhatják magukat ezen a szép országon, azt meg nem akarják, ugye?

A (látszat) lehetőségek országa

Legalább is nekünk számtalan ilyen „majdnem, de mégsem sztorink van. Nyilvánvaló hasonló sok más részén a világnak is, akár még Magyarországon is lehet, de ugye mások a sajátosságok. A nagy pluralizmus létrehozza a lehetőségeket, s sokszor már csak azon múlik, hogy gyakorlatilag hogyan lehet megoldani. Na, meg a szerencsén, ami, mint a mesebeli sündisznó, jön-is, megy-is. Teljes mellbedobással azért nem, de majd mindenhol kerestük a lehetőséget a kiugrásra, progresszra, s szinte már már babonásan éppen csak nem sikerült. Természetesen a történet előrehaladtával majd szólunk is erről.

Defense Language Schoolnak hívták a tényleg köpésnyire, a kerítésünk túloldalán lévő, a hadiipar valamelyik részéhez tartozó intézmény, amelyik valószínű képek kiképzésével foglalkozott. Voltak katonák is, soha nem felejttem el, ahogy mindenféle katona vezényszavakra föl le masíroztak, nótáztak gatyában meg atlétatrikóban. Mindenféle embereknek – katonáknak, civileknek a nyelvet és a szokásokat kellett kicsit oktatni. s pár órás ilyen munkáért, - nekünk – horribilis pénzeket fizettek. Elhatároztuk, hogy először a Jill, aztán én is benevezünk erre. Még egy ott dolgozó ismerős nő is segített. Úgy volt, hogy pár nap múlva meg is lesz a valószínű pozitív eredmény, aztán jövök én. Mindez az otthoni rendszerváltás előestéjén történt, amikor is az USA úgy döntött, hogy

felesleges tovább költeni erre, hiszen kitört a demokrácia. S szó szerint egyik napról a másikra megszűnt a fölvétel, de aki bent volt, az azért maradhatott. Az építőipari cégnél heti háromszáz körül kerestem, itt meg ketten heti majd kétezret kaptunk volna. S ilyenkor mindig azt szoktam mondani, hogy hajaj, ha sikerül, akkor mi már rég a „holdon lennénk”.

Éjjel szökünk meg előlük...

Én a camperrel, Jill a Volvoval, benne pár cserepes virággal, nekivágunk átszelni újra Amerikát. De most már vissza Európa felé. Sok sok év telik még el, sok minden fog velünk történni, de a hitünk, a lelkesedésünk még sokáig töretlen és épp, a hit ebben a jobb világban, életben, ami majd nekünk itt valahogy csak lesz.

A B. Feri múltja otthon

Valami furcsa érzésem volt az első perctől fogva, hogy találkoztunk. De nem tudtam mi. S ahogy dühömben Monterey lejtős utcáit róttam, ugrott be a kép az égő libákkal. Igen, ez a himlőhelyes arc volt az a tűz fényében, azon a régi alföldi éjszakán, ezt láttam.

A látogatói

Mindjárt az elején kiderült, hogy ez egy alamuszi macska, aki partot mos. Mifelénk így hívják az ilyet. A halk, behízelt, modorával szinte felkínálta a lehetőséget a kapcsolatteremtésre, amit aztán teljes mértékben igyekezett kihasználni. S hát „mindenhez értett.” Építőipar, autószerelés, kolbászkészítés.

Aztán ott volt a harmincnyolc évesen megkezdett inaskodásin szakasztó nyomorúsága egy orosz-spanyol hajdani San franciscoi hippiből valódi profi házépítővé megtért üzletembernél, aki megkérdezte: - te Jack, te mit gondolsz, miért kerültél ide hozzám? , s mikor mondtam nem tudom, nyilván véletlen, ezt mondta, az égre mutatva: nem hinném, ezt onnan valaki elrendelte. S mondtam, ja, tényleg, lehet, úgy van. aztán ott volt egy nemhippi, teljesen négyzetsugallatú sokgyerekes pacák az Angyalok városánál, akinek házában egy hatalmas boltívet építettem, próbáltam csak úgy, olcsón, - akkor még mindig némi szocialista eszmemaradvánnyal az agyamban, mondván - „én is kezdő te is segítsük egymást” amikor lebaszott. – „na, Jack, az nem úgy van, figyelj ide rám, rendszeren mindig meg kell kérned a munkádért az árat, neked még hosszú az utad, hogy úgy, mint én, gyermekeidet fölneveljed”, s adott egy hamis csekket, amit e szöveg után benyalva, később négyezer kilométerre a Dél Karolinai Columbiában nem tudtam beváltani. Amikor fölhívtam, akkor meg kiröhögött. Nos, igen, ő volt a

Creg, egy emlék, egy ember, a hosszú úton a keleti partvidékre, vissza, évtizedeken át, hazafelé.

a Jill helyzete

Montereyben az újabb jellegtelenség, a szegénység, a magány. S Sonyja meg a tanfolyam egy üdítő dolog volt, talán először elkezdett magával foglalkozni, magára ébredni, valami önálló teret magának kitalálni.

Kis terveket, útiterveket csináltam számítógépen, s azt átvittem GPS-re. A Global Positioning Systemre. S nem volt! – pont úgy, mint egyszer Montereyben, mikor először leesett a hó. Évtizedekig nem esik ott a hó, de mikor mi messziről vándorolva pont odaértünk nekünk esett. S két kis gyerekünkkel gondoltuk, elmegyünk bukfencezni benne, mintha amerikát ünnepelnénk. S soha nem értünk oda. Mert ugyan az utca végéből láttuk, ott volt, de nem lehetett megközelíteni, mert magántulajdon. Mert az előttünk járt amerikaiak megvették azt az Amerikát, s nekünk nem jutott belőle. Törvénnyel védték meg imígyen jogaikat, mondván No Trasspassing. Börtön jár érte

Kirándulások, szegény-gazdag élet

Minden pénteken valamelyik híres, nagy parkba kirándultunk. Kings Canyon, Sequia, meg ilyenek. Akkor még a benzin rendkívül olcsó volt, s ugyan nem kerestem még heti háromszáz dollárt sem, mégis megengedhettük magunknak, a csavargást. Keresztbe kasba össze is jártuk az államot. Különösen varászlatos volt az óriásfenyők parkja, ahol viszont a sok viszontagságot látott NDK Praktika fényképezőgépem fénymérője végképp bedöglött, anélkül meg lehetetlen volt jó képeket csinálni. S ekkor kezdődött fényképező mániám második időszaka, amikor is kezdéskor az akkor legjobb gépet vettem, egy Minolta Maxum 7000-est, s ennek köszönhető, hogy annyi kép készült. Pedig akkor az még elég drága mulatság volt, úgy a film, mint a képek készíttetése. Innentől kezdve évtizedeken keresztül egyre újabb modelleket vettem, de sokáig egyik sem volt digitális.

1988 A KELETRE VISSZAMENÉS ELHATÁROZÁSA.

hát ó, Santa Barbara,

eddig a világon a legszebb, legjobb, s számunkra legképtelenebb hely. Pálmás hegyek az óceán partján, majd az összes ismert kultúrát tartalmazó építészet, s az egyetlen hely ebben az országban, ahol tényleg jó idő, a legjobb idő van. s hát, megfizethetetlen. De mással is baj van. Olyan lenne ez nekünk, mint egy évszázaddal előrébb ugrani. Olyan sci-fi az egész, gondolkodás, mentalitás, életszínvonal, életvitel, minden. Jó, persze, de lomha szívünk még le van maradva, s amúgy is lehet sohasem fogja felfogni ezt a vadnyugat-amerikát.

a Plece Pated Almanach

hosszas tanulmányozás után kiderült, Charleston az egyik legjobb város Amerikában, de most,

Charleston helyett a térképre bökkünk, pontosabban dél Karolina fővárosára, Columbiára, az olyan középhadtnak látszott. még egyszer nem akartuk elkövetni azt a hibát, hogy valami felkapott, s drága részre megyünk. csak kezdjük szerényen, s persze a cél Charleston, a híres város volt, ahova majd a sors el is vezetett bennünket. A vissza keletre költözéskor megállunk Los Angelesben, és talállok egy ideiglenes munkát

LÁTOGATÁS EGY MAGYAR “KÖLTŐNÉL”

Csóri, szabvány menekült, mint mi, s kedvenc példánk valamire..., de ime a sztorija:

A pasi elég szakadtan ül egy presszóba.

Mellette egy asztaltársaság, ez még a dohányos időszakból.

S valaki keresgél, rá akar gyújtani, s nem talál gyufát.

Ő meg előveszi az öngyújtóját, s tüzet ad neki.

Nos, ebből az lett, hogy fölfogadták valami, akárminek, ügyintézőnek. Arab olajmágnések voltak. A pasi össze utazta a világot, meggazdagodott, gyönyörű házában lakik, telezsúfolva drágábbnál drágább műtárgyakkal. Akkor vett a tizenhat éves kislányának egy piros sport mecit. A fiát otthon ismertük meg, egy fehér jaguárral járt a zamárdi discóba, amúgy az egyik svájci egyetemen tanult. Tőle kaptuk a címet...

S hát a pasi nagyon boldog, most éppen a Baliról hozott faszobrát simogatja, ölelgeti, s az asszonynak szerelmes verseket ír. Egész nap.
a munka a Craignél a

LOS ANGELES

Creg, meg rossz csekk

egy amerikai, aki kölcsönt vett föl, s a saját telkére önerőből akarta házát megépíteni. Ott lakott lakókocsikban a családjával, asszony meg három gyerek. S volt, amit ő maga nem tudott, s kapóra jöttem.

Tudsz te boltívet csinálni?

Hát persze.

Igen ám, de ez jó nagy kéne legyen.

Mekkora?

Hét és fél méter. Nem probléma.

S mennyiért tudod megcsinálni?

Ó, emiatt ne aggódj, adsz pár dollárt és kész.

Ennél a mondatnál elkomolyodott, s karját a vállamra téve a szemembe nézett.

Ilyet soha többé ne mondj. Itt van a családod, még nagyon hosszú út áll előtted, s mindenért, amit csinálsz, legalább a tisztességes árat meg kell kérned!

Oké, rendben.

Akkor mennyi?

Hát, ötszáz dollár.

A tisztességes ár olyan két rongy körül lehetett, minimum.

Na, ez már jobban hangzik.

Megcsináltam, s adott egy csekket.

S végig a figyelmeztetése járta a fejemben, s balga módon nem váltottam be a csekket, ott helyben, Los Angelesben. Hanem majd csak később, háromezer mérföldre, s jó pár héttel később a keleti parton próbáltam. S a csekk rossz volt. Nem volt rajta pénz.

Felhívtam hát a telefonszámot, mert hogy rajta volt.

Halló,

Hi,

Craig?

Beszél

Ez itt Jack.

Igen?

Nem jó a csekk, amit adtál

Hol vagy most?

Columbia Sc.

Sorry Steve, ez van.

Komolyan?

Ja, komolyan.

Akkor baszódj meg

Oké, te is.

Ez volt az egyetlen csekk, amit Amerikában kaptam, amivel át tudtak vágni. Többé ilyen nem fordult elő. Később volt még egy görög, aki nagyon próbálkozott, de nem sikerült neki

1987 MÉG EGY PRÓBÁLKOZÁS DÉL KALIFORNIÁBAN.

a Kaliforniától való elidegenülés végső stációi.
utoljára együtt, az önállóság keresése, s az amerikai álom vége de előtte még

A KIRÁNDULÁSOM DÉLRE.

San Diego, a Kaliforniától való elidegenülés végső stációi.
utoljára együtt, az önállóság keresése, s az amerikai álom vége de előtte még

San Diego

S erről a helyről mindig az jut eszembe, hogy ez volt az egyetlen hely, ahol az Jill ezidáig nem volt velem. Ő nem látta. De hát szinte semmire sem emlékszem én magam sem róla. Egyedül voltam, próbáltam ebben az ezerszínű szőttesben megtalálni azt az egy kis fonalat, ami majd az életünk lehet.

Az autópályák tényleg keresztbe kasba mindenütt, teljesen agyament húsdaráló. Megszámlálhatatlanul kígyóznak, keresztezik egymást mindenfelé. De látni a suborbiákat is s hát úgy a stílusról, a szaporaságról sugárzik, hogy pénz pénz pénz. Nem nekünk való hely.

VISSZA KELETNEK - KERESZTÜL A DÉLI ÁLLAMOKON.

A híres kaliforniai autópályákon, arizonai és új mexikói szélviharban, texasi hófúvásban, Faulkner déli tájain Jill magával hozott mesebeli virágai közt, egy Volvo kombival kitartóan követett. Pedig keményen meg kellett dolgoznia, mert

a régi típusú, egyébként remek állapotban lévő Volvo nyomtávja keskenyebb volt, mint a kamionoké, s ettől folyamatosan ide oda csúszkált a jeges nyomsávok között, s ráadásnak még el is kezdett szakadni a hó. Soha nem gondoltuk, hogy egyszer majd hóvihár miatt Texasban fogunk éjszakázni. Két napig egy motelben kuksoltunk, ami végül is nem volt olyan rossz. Utunk utolsó, jelentéktelen hányadán unom a totyogós banánt, s New Orleans külvárosában veszünk egy vontató háromszöget, amivel vezető nélkül is lehet a Volvót húzni, Jill így a camperben finom kajákat főz nekünk, egy parkolóban. Aztán másnap, ahogy elhúzzunk a város mellett, mint már annyiszor, Rómában, Nápolyban, New Yorkban, San Franciscóban, itt is sűrűn fogadkozunk, hogy majd ide még visszatérünk. Valójában egy kellemes kirándulásra, számítottunk, campingezzetéssel, nézelődéssel. De ahogy ez lenni szokott, mindig volt valami ok, ami most itt az időjárás meg a fészekrakás a vágya, megghiúsította terveinket.

Ezek voltak az első igazi kiábrándulások, nem végérvényesek, mert még mindig nincstelenek voltunk, s a szerzés tapasztalatai előttünk álltak. Azt majd csak később, visszatérve a keleti partra tanultuk meg. De megértettük, hogy mennyiféle korlát van ebben az országban, kezdtük felfogni helyzetünket, lehetőségeinket, hogy a nagyon is megosztott és differenciált országban nagyjából mire korlátozódik, amire képesek vagyunk. Otthonról ellentmondásos hírek jöttek, de lényegében mind arról szóltak, hogy rossz, hogy jó, hogy eljöttünk. Mindenki ezt mondta. Tehát hazamenni nem akartunk, legfeljebb majd öregkorunkra. Olcsóbb bérleti lehetőség, olcsóbb ház árak, s egyszerűbb életre vágytunk, felnevelni a gyerekeket, iskoláztatni őket, s békés életre. A dél Karolinái város ilyennek látszott. S közben elhúzzunk New Orleans mellett, s később eszembe jutott,

MIÉRT NEM NÉZTÜK MEG FIRENZÉT, ÉS NEW ORLEANS-T.

Sokszor felmerült bennem, New Orleans rá a jó példám, hogy miért nem szántunk, - szántam - több időt egy-egy "nagyon" fontos hely megnézésére. Azt gondolom a gyakorlatián kívül, ennek valami mélylélektani magyarázata is van. Nem arról van szó, hogy nem fogtam fel a helyzet, vagy a hely jelentőségét, hanem a körülmények hatására egy döntés elé kerültem, amelyben valahogy nem akartam elrontani azt, amit a hely jelentett számomra. Nagyon hasonlatos ez ahhoz, amikor nem akartam látni addig a tengert, avagy az óceánt, amíg nem vagyok felkészülve rá. Nem akartam kiárusítani azt. Olcsón elkótyavetyélni. Ugyan annak a helynek létezhet egy képe a képzeletben, akár több változatban is. A Times Squer fölött a „hold vékony cernája,” az Erik Burdon „San Francisco night” -ja, New Orleans, ahol egy speciális hold képe lóg a „Bourbon street”

fölött, nekem ez a legkedvesebb. Meg a cajun tánc, amit képernyőkön láttam. Meg a brazil lány, a Sonyja elbeszéléséből megismert. A karneváli város, akkor éppen nem lévén, amúgy sem izgatott. Amikor mi ott jártunk, egy jellegzetes amerikai város külterkeit láttuk, gyorséttermekkel és nagy esti csúcsforgalommal...

Egy ordináre hely, ahol kiderül, kik is vagyunk. S mennyit érnek az álmaink.

COLUMBIA. DÉL KAROLINA I.

Megérkezve Columbiába azon vettük észre magunkat, hogy először vagyunk egyedül, s kis szerencsével, mindjárt sikerült is egy jó kis lakást, elég olcsónk kivennünk. A gyerekek jó iskolába kerültek, én egy templom építkezésére kerültem, ahol sokat tanultam

Szerencsénk is volt, mert már mindjárt az első szálláshelyünkön egy Motel 6-nél a recepció s ürgé azt a hasznos információt adta nagy kedvesen, hogy a városban hol érdemes lakni, hol vannak a jó iskolák, s az mindjárt itt mellettünk volt.

St. Andrews-nak hívták a helyet, a Fox Run Lane-en

s én mindjárt be is kanyarodtam egy apartmant komplex irodájához, ahol – soha nem felejttem el a nevét – egy Linda nevű, végtelenül kedves nőnek megtetszhetettünk, mert ott előttünk jót referált a főnökének, s máris volt hol laknunk. S persze, le tudtunk tenni vagy 1200 dollárt. Egy egyemeletes, háromszobás kégli volt, nappali és konyha a földszinten, s semmilyen bútor. Mert azt mind Montereyben hagytuk. Viszont a szomszédok hamarosan összedobtak nekünk pár alapvetőt, beirattuk a gyerekeket a közeli iskolába,

1988COLUMBIA, SC. ILYEN HELYNEK LÁTSZOTT.

Ezek voltak az első igazi kiábrándulások, nem végérvényesek, mert még mindig nincstelenek voltunk, s a szerzés tapasztalatai előttünk álltak. Azt majd csak később, visszatérve a keleti partra tanultuk meg. De megértettük, hogy mennyiféle korlát van ebben az országban, kezdtük felfogni helyzetünket, lehetőségeinket, hogy a nagyon is megosztott és differenciált országban nagyjából mire korlátozódik, amire képesek vagyunk. Otthonról ellentmondásos hírek jöttek, de lényegében mind arról szóltak, hogy rossz, hogy jó, hogy eljöttünk. Mindenki ezt mondta. Tehát hazamenni nem akartunk, legfeljebb majd öregkorunkra. Olcsóbb bérleti lehetőség, olcsóbb ház árak, s egyszerűbb életre vágytunk, felnevelni a gyerekeket, iskoláztatni őket, s békés életre.

1987 A KEZDETEK DÉLEN

. Nagyon szegények voltunk, nagyon magányosak, a Nyikosék ellenére, vagy annál inkább. Az Jill nem dolgozott, én meg nagyon keveset kerestem. De ennek ellenére olykor felraktuk a campert s kirándultunk. Szép volt, jó volt, de a világról egyre inkább kiderült, hogy szűkül befele, jó-jó, de kicsi, szűkös, korlátolt. Ez mégse az, amire vágytunk, az valami színesebb, elevenebb, barátságosabb dolog akart lenni.

AZ ELSŐ KÉRDÉSEM DÉLEN

Igen, az egyik első kérdésem az volt, hogy ugye azért nappal nincs ilyen hőség, de ugye éjszaka..., s mondták, hogy na nem, nem nem nem, éjszaka sem lehet kimenni, olyan meleg van.

ELSŐ IGAZÁN ÖNÁLLÓ PRÓBÁLKOZÁSOK. COLUMBIA, SC

Mark, egy délre tévedt jenki

Valójában a neje miatt jött ide, aki egy nőrsz volt, s óriási fizetés vonzotta ide őket. Valami eü. Helyre, nem tudom hova. Ez a kicsit raccsolós, szemüveges jógyerek, valójában semmihez sem értett, úgyhogy nyolc dollárért dolgozott, mint segédmunkás. Léptem nyomon emlegette, hogy ő mennyire sehol sincs, hiszen, a neje huszonvalahányat kap. S ő egy eltartott, mondta, de csak kicsit szégyenkezve. Én meglepődve tapasztaltam, hogy ez itt csöppet sem olyan gáz, ez van. Wilsont a nagyfőnököt még úgy ahogy értettem, de a fiát, a tényleges munkavezetőt azt nem. Mint otthon a tanulatlan s jópofáskodó parasztok, úgy csűrte-csavarta, s nyávigva nyújtotta a szavakat, felét elharapva. S én ilyenkor erre a jenki Markra néztem s kérdeztem, hogy mit is mondott a Mick? Mert nekem halvány gőzöm se volt. Hát baszki, én se tudom, - felelte kezeit széttárva. Ilyenkor aztán Mick mindkettőnket besorolt az idioták közé, egy jenki, meg egy foreigner, s mondta a félrabszolgájának, Jaspernek, hogy mutassa már meg mit kell csinálni. Ő is szörnyen beszélt, de mutatta. S akkor leesett a tantusz.

Állványok

Állandóan bontani és építeni kellett. Egymásba kellett dugni a cső elemeket, s aztán egy járólapot rátenni. Fönt a magasba, minden biztosítás, korlát nélkül kötéllel felhúzgálni a csöppet sem könnyű elemeket, s szépen rakosgatni fölfele. Nem tudok balesetről, de elég meredek volt s igencsak mindenkinek remegett lába, ott fönt az ötödik, hatodik emeletmagasban. De hát egy templom az többnyire magas, nem?

A kis feka helper

Egy szép nap egy kis néger gyereket alkalmaztak, amolyan mindenesnek. S Mick mindjárt be is dobta a mélyvízbe. Ide állványt építeni. Szegény gyerek mindent csinált, csak jót nem. Lényegében csak szarakodtunk, de Mick kitartott. Tanulja meg! Valami ismerős rokona lehetett, ezt folyamatosan fel is emlegették, mondván, csak azért nem küldték már rég a francba. Még Jasper, a főrabszolga is elfordult a szörnyű grimaszai láttán, mert részvétet nem lehetett kimutatni. Na, az már nem. Én minden pillanatban vártam mikor zuhan le a mélybe, de nem ez történt, s pár nap múlva már egész kezdett belejönni.

Tim a prédikáló carpenter

Tim a prédikáló carpenter

Még Tim, a szintén jenki, ficsúr kinézetű jenki carpenter is a semmibe nézett ilyenkor, itt senki nem sajnálkozhat. Pedig mint később kiderült, hogy ráadásul ő meg pap volt. Meg ács. Miért ne, Jézus is az volt, nem? Elég jól tudta is a dolgát. Viszont minden alkalmat megragadott, hogy valami kis rögtönzött szentbeszédet tartson, megtűzdelve általam nem igen érthető idézetekkel

Jim a divatos carpenter-pap.

Látogatóban náluk barbiquezünk...

ELSŐ MASZEK MUNKÁM DÉLEN.

Garázsbetéptetés Columbiában

a hideg meleg áramlatokról már volt fogalmam, mikor New Yorkban laktunk, de ilyen mértékű párára nem emlékeztem, s tisztán emlékszem első munkámnál mennyire folyott rólam a víz, mikor egy családnak a garázsát kellett beépíteni.

A Borisz balesete a feka rendőrrel első találkozás a paranoiával egy rendőr szemében.

Elütötte a zárt lakótelepen játszó fiunkat. Felmerült, hogy fel is jelenthetnénk kártérítést kérve. De mikor láttam a rendőr rémült arcát elálltam tőle.

A LINDÁÉK

megismerkedésünk a Lindáékon keresztül

El elmentünk, valamikor a Réka kijövele 92-93 környékén, már az új Audival.

Linda a régimódi

Felesége Linda szexis kis barna is lehetne, afféle duci belevaló töltött galamb, ha nem lennének meg sajátos külső és belső hibái. Rövid lábai csak még jobban kihangsúlyozzák jókora fenekét, telt formáival ellentmondásban áll kicsi melle. Nehéz barna haját igénytelenül, többnyire lófarokban hordja, ami nála az egyszerűség mellett valami letisztult életvitelre is utalt.

A LINDÁÉK

“NEKÜNK SOKKAL TÖBB MINDENÜNK VAN, MINT AMI KELL”

vissza Columbiába, minimum bérért, de még örültem, hogy visszavettek...

Krokodil a sunyi techno

a férfiasság és nőiesség sajátos keveréke. Sokgyerekes, külföldre emigrált családból. Régies gondolkodás, régies beszéd, nagyon konzervatív, vallásos tudós. Rendkívül domináns, aktív apa, aki mindenbe beleszól a mai napig. Rettenetesen csúnya külső, az Jill ezért nevezte el nagyon találóan krokodilnak. Véleményem szerint a felüliről, s a szegénysor megpróbáltatásaiból fakadó elfojtás következtében. Azon nem kevés számú koravénne ifjúkorában váló felnőttek közé tartozik, akik önmagukat valami hatalmas ijedtség hatására egy szűk körre korlátozzák, abban igyekeznek kiválóak lenni, s ez bizonyos mértékű kielégülést és megnyugvást okoz nekik. Az elfojtás olykor látható fanatizmusban tör elő. Krokodilnál ilyen volt az evés. Valami sajátos és szerencsés adottságánál fogva, mindegy mennyit evett, nem hízott. Így aztán ezt minden esetben ki is használta. Félretette minden létező előítéletét velünk, vagy másokkal szemben, és kíméletlenül felzabált mindent, amit csak tudott. Topológias. A maga területén rendkívül jó szakember, egyetemi tanár, akit a világ különböző tudományos köreibe újra és újra meghívna, mint elismert matematikust. A topológia a dolgok térben való helyzetét írja le, s ez állítólag nagyon fontos tudomány. Ráadásul ritka az olyan tudós, aki ezzel foglalkozik. Természet-barát, gyerekeinek a rendszeres kirándulásokon az összes lehetséges állat s növény nevét megtanítja, könyvespolcuk roskadozik a természettudományos könyvektől.

Négy lányukat otthon a Linda nevű felesége tanítja. Elsősorban a rossz morálra való tekintettel, a rossz környezeti ártalomtól óvandó kerülnek a nyilvános iskolát. Nagyon vallásosak. Mindig, amikor csak tehetik imádkoznak. Felkeléskor, lefekvéskor, evés előtt, evés után. Abortusz ellenesek. Még hozzá a harcos fajtából. A kocsijuk hátulján jól láthatóan és félre nem értelmezhetően ilyen matricák olvashatók: az abortusz egy dobogó szívet állít meg; az abortusz

gyilkosság; nem te csináltad, azt Istentől kaptad; stb. A négy kislány iskolába nem járván, a külvilágtól szinte teljesen elzárva nő fel. Így aztán jól látható bizonyos szocializáció hiánya. Feldolgozatlan és elfojtott szexuális kíváncsiság tör elő lépten nyomon, s a legalkalmatlanabb pillanatokban. De más interaktív lehetőségek is hiányoznak. Mindez annak ellenére, hogy sokat tesznek a gyerekek testi fejlődéséért, de a maguk sajátos módján. Akrobatikus lovaglást tanulnak például, aminek kétségtelenül van jelentősége, ha az ember és az állat, az ember és a természet viszonyára gondolunk, de az azért még csak extrém marad. Mint férjénél, az erdélyiek nehézkes beszédét utánzó, régies stílus. Mikor már régi ismerősként, egy jelentéktelen alkalomból én csak simán úgy köszöntem - szia -, ahogy megítélésem szerint mindenki más tette volna, ő ig. válaszolt; isten hozott, s ezt teljesen komolyan mondta. Volt ebben valami a régi jó tradícióból is, meg valami tiszteletadás a katolikus liturgiából, de többnyire csak maradiság volt.

Linda fiúsan kezdeményező és olykor nagyon rámenős tudott lenni. Néha kicsit csipkelődő, gunyoros volt, nemegyszer kicsit otromba. Nagyon valószínű otthonról hozott beidegzés volt, amikor mindenáron meg akarta szervezni az ember életét. Gyakorlatiasságának következtében mindjárt kis is talált nekem apró munkákat, de persze úgy, hogy lehetőleg mindenki jól járjon. Tehát olcsón. De, persze, azért ez nekünk is nagyon jól jött. Egyszóval csináltam emeletes

Ágyat a gyerekeknek, mindenféle hinta kombinációt az udvarra, meg mindenféle apró javítást a ház körül. A végén meg egy lábakon álló apró raktár épületet, amivel viszont majd annyi munka volt, mint egy jókora házzal.

Aztán beajánlott valami ismerősnek is, akiknek a garázsát építettem be lakaószobának.

Barátnak, ismerősnek valamit építeni veszélyes. Rengeteget dolgoztam ezzel a kis épülettel, olcsón, s persze jónak, szépnek kellett lennie. De tartoztam ezzel nekik. Sok kapcsolatfentartási teendőm amúgy sem szokott lenni, viszont néha elég erőszakosan szívességet kértem tőlük, szóval volt mit törleszteni. Persze fizettek is. S innen származik a Linda híres mondása, ami így szól:

WATSON CO. A TEMPLOMOT ÉPÍTEM DÉL KAROLINÁBAN.

Emlékszem, életem folyamán hányszor fordult elő, hogy munkát voltam kénytelen keresni, s ez történt itt, dél Karolinában is. Az első kísérletek ismerősön keresztül sorra csődöt mondtak, illetve csak egy-egy munkára voltak elegendőek. Magamra maradtam tehát mint rendesen. Ilyenkor kell néhány nap, amikor egyre inkább azonosulni próbálok a szereppel, miután úgy nagyjából feltérképeztem a lehetőségeket. A nyelvtudásom igencsak gyenge volt még, amit, mint később kiderült csak súlyosbított, hogy ez az amerikai dél volt, ahol az emberek jelentős része mintha egy teljesen más angolt beszélne, mint északon.

Az újságban aztán találtam egy hirdetést, amely szerint a Polo nevezetű úton, egy új presbiteriánus templom építéséhez ácsokat keresnek 9 dolláros órabérért, ami helyi viszonyok szerint elég jól hangzott. A helyszínen egy Wattson nevű idős emberhez irányítottak. Ő volt a vállalkozó. Mondtam mi járatban vagyok, mire megkérdezte dolgoztam e már ipari épületen is? Máig sem tudom, hogy jutott eszembe így rögtönözni, ami nem volt jellemző rám. De a következő jutott az eszembe: “miért, a fa az ipari építkezésen is csak fa!”. Láttam rajta, hogy meglepte a válaszom. S egyszerűen csak azt mondta: ok. Azóta meggyőződésemmé vált, a Jóisten segített a helyes magatartás és szavak megtalálásában. Egy millió volt ugyanis az egyhez, hogy azt mondjam, ne tévesszem el a szavakat, a mondatszerkezetet, a kiejtést. Ilyenkor erősnek szoktam magam érezni, valahogy nagyon tudok koncentrálni, s többnyire azt tudom sugallani, hogy nincs mese, én vagyok a legmegfelelőbb ember, fel kell engem azonnal venni. Mintha a Jóisten súgná ezt az illetőnek. Fontos helyzetekben, kb. fél tucatszor fordult ez elő életem folyamán, de mindig bejött.

Másnap elkezdtem dolgozni.

A templom építése fontos szerepet töltött be további életemben. Ebben biztos nagy szerepe volt a még otthon elolvasott Golding könyvnek, a Torony - nak., ami szakmai tudást nem, de egyfajta lelki támogatást viszont jelentett. Az első időben többnyire zsaluzni kellett a hatalmas tartó pilléreket. Ehhez az ifjúkoromban a Mibó faternál szerzett kőműves tapasztalataimra tudtam támaszkodni. Otthon Magyarországon valóban sokat zsaluztuk a nem egyszer jelentős alapokat. A templom vas váza állt csupán, s a mi dolgunk az volt, hogy mint egy pucér menyasszonyt felöltöztessük. Azaz beburkoljuk fával. Alul-felül, kívül-belül. A munka több mint hat hónapig tartott, s egy jelentős állomása tanulmányi éveimnek. Az mindjárt az első pillanattól világos volt, hogy ebből a pénzből nem fogunk meggazdagodni. Lényegében tehát, a Kaliforniában elkezdett tanulmányi éveimet folytattam, csak most a délen, az itteni éghajlati sajátosságok között, s nem lakóházat, hanem templomot kellett építeni. Az öreg Wattson lezser volt, hozzám hasonló természetű, mindig nagyon is jól kijöttünk egymással. Valószínű fiaként szeretett, s nem egyszer meg is védett a bunkó, Mick nevű fiával szemben, aki lényegében a közvetlen főnököm, a munkavezető volt. Keveset beszélt, de abból egy mukkot sem értettem. Hamisítatlan déli akcentusa azt jelentette, hogy szlenget kevert ismeretlen tájszavakkal, azoknak a felét is elharapta. De, amit kimondott az is olyan volt, mint az ugatás. Elnyújtott magánhangzói a mi “ízes” paraszti beszédünkre emlékeztetnek. Nem tudta ki vagyok. Hogy például magyar vagyok. Amennyire csak tőlem telt ezt igyekeztem titkolni, mert mindjárt az első percekben kiderült, hogy utál minden nem erről a vidékről való embert, s engem valószínűleg egy jenkinek nézett. Igyekeztem szakmailag megfogni, s nagyon magabiztosnak látszani. Szerencsémre volt ott egy Illinoisból nemrég odaköltözött “másik” jenki is, akit ráadásul Mark - nak hívtak, amit igen könnyen össze lehetett téveszteni a “Májk” - nak ejtett Mick-el.

Mert a szavak végét egyszerűen tényleg lenyelték. Azért volt szerencsés, hogy ez a srác is ott volt, mert egyrészt semmit sem értett a carpenterséghez és általában az építkezéshez, másrészt ő lett a tolmácsom. Számtalan esetben tőle kérdeztem mit is mondott a főnök. Volt, hogy ő sem értette. Csodálkozva nézett a szemüvege mögül, amikor néhány jelzés szerű hanggal valami fontos dolgot bízták rá, s faképnél hagytak, még mielőtt alkalmunk lett volna bármit is kérdezni. Mintha féltékenyek lettek volna rá, mintha nem kíváncsiak betolakodók lettünk volna, akiket nem lehet elüldözni, de az életüket legalább meg lehet keseríteni. Először nem is tettek különbséget közöttünk, mi voltunk a két balfasz jenki. Előzőleg, mint később kiderült jó néhány embert elküldtek már. Nem sokat gatyáztak ezzel. Valójában ez egy családi vállalkozás volt, de a munka nagyságára való tekintettel a presbiteriánus közösség ragaszkodott megfelelő mennyiségű ember alkalmazásához. Lényeg az, hogy ha valami hibát követtünk el, akkor ezt az eltérő északi szokások, a buggyant jenki számlájára írták, s félreérthetetlenül a tudunkra adták, itt ez nem fog menni, függetlenül, hogy helyes e vagy sem. Egyszerre jól kellett tehát dolgozni, s rettenetesen gyorsan elsajátítani, amit gondolnak. Mert a szavakat ugye nem lehetett érteni. Szerencsére a munkának ebben a fázisában erre volt esély. Csak nemrég fordult elő, hogy a két emeletnyi oszlop zsaluzása egyszerűen kidőlt, s a drága beton a földre ömlött, amikor a mixer kocs belé zúdította a sok-sok tonnányi rakományát. El is zavarták az ürgét. Mindjárt az elején ezt a feladatot sikerült jól megoldanom. Kitaláltam egy elég erős megoldást, ami bírta a terhelést. De volt itt még egy fontos tényező is. Csak hogy a helyzet még bonyolultabb legyen.

Rabszolgaság élőben

Az mindjárt az elején kiderült, hogy a szintén szemüveges, pókhasú Mick nemigen akar dolgozni, csak irányítani. Bár szerencsére az apja ezt elvárta tőle. A másik tényező viszont a néger szolgája, Jasper volt. Az akkori délre jellemző volt, hogy a déliek jelentős része valójában sohasem fogadta el a rabszolgák felszabadítását. S a felszabadulni nem vágyó feketék sem. Így aztán létrejött valami sajátos szimbiózis. Valamire való fehér embernek volt néhány négere. Ezek már nem rabszolgák voltak, hanem csak szolgák, hiszen fizetést kaptak. Sőt. Nemegyszer a gyámoltalan fehér ember volt a szolga. Persze csak bizonyos értelemben. A dolgomat megnehezítette, hogy előtte én négert csupán filmen láttam. A felvilágosult neveltetésem, amelyik kimondja minden ember egyenlő (...nek született) semmit sem ért. Ez az ember egyszerűen tett az egészre. Magabiztos és sumák volt, mint az Alföldi parasztok. Tökéletesen alkalmazkodott, s az egész olyan volt, mintha a főnök meghosszabbított éneje lenne, aki dagadt és lusta, a kellemetlen feladatokat reá hagyja, s ezért cserébe bizonyos nehezen kibogozható önállóságot, nem egyszer hatalmat ad neki. Eleinte próbálkozott a főnököm lenni, de nem faji alapon, hanem mert úgy

éreztem, ha sikerül ezt visszautasítanom, ezzel saját pozíciómat erősítettem. Főleg szakmai alapon. Rengeteg szempontból nehéz és veszélyes munka volt. Tíz emeletnyi állványokat kellett építeni, s a rekkenő hőségben a magasban dolgozni. Itt is lényegében ugyan azt a taktikát követtem, mint Montereyben, nem kímélve magam, nagyon keményen dolgoztam. Amennyire csak tőlem tellett igyekeztem tanulni is, lehetőleg észrevétlenül. Sok olyan fogást tanultam, amit a mai napig tudok kamatoztatni. Többretegű, bonyolult faburkolatokat építettünk fémre, fára és kőre. Mindent magunk készítettünk. A hatalmas, a helyszínre szállított oszlopokat kivéve, a templomtornyot, a bejáratok oszlopcsarnokait, az oltárt, mind mi készítettük a több kamionnyi, helyszínre szállított, nagyon drága tölgy faanyagból.

Kínos mise

kiöltözünk, mint szaros Pista jézusnevenapján. A

mindenki arról beszélt, ott lehet barátokra, meg munkára szert tenni. S olyan kínosan talán soha nem éreztem magam. A hülye szegény ember büszkesége? Ilyesmi lehetett bennem. Pedig ismertem olyat, aki tényleg így jutott előbbre. Hiába, a nyelv, a szokások, szóval nem ment. Szégyenkezve, s nyomorultként tértünk haza. Nekünk az egész gyülekezet egy illatfelhőben úszó, képmutató pantomim volt, mesterséges élőlényekkel.

Borisz balesete. első találkozás a paranoiával egy rendőr szemében. Az

A békés, kanargó utcácskák egyikében tizenéves nagyfiunk nekihajtott egy személykocsinak, amiben egy rendőr ült. A manus lehet kicsit gyorsan és figyelmetlenül hajtott, de a gyerek volt a hunyó. Igen ám, de a zsaru halálra vált, hogy mi lesz ebből. Egy zárt lakóközösségben „elűtni” egy – magyar – gyereket, jajj. S volt, aki mondta, hogy na, itt a nagy alkalom, pénzt csinálni. De mikor láttam a pacák szemében a rémületet, azt mondtam, hogy spongya rá, hagyjuk az egészséget, s aláírtam mindent, hogy nem vétkes.

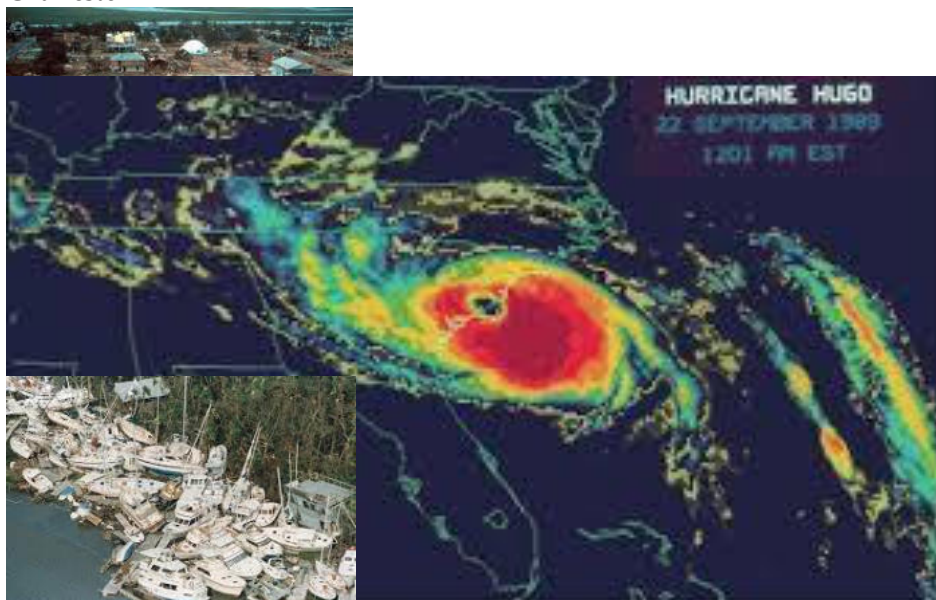
1988 VÉGE A VADNYUGATNAK VISSZA KELETRE, ÖNNÖN CENTRUMUNK FELÉ, AMI EGYBEN A DÉL IS

Professzionális tapasztalatokra szert téve, foglalkozást, s némi anyagi javat szerezve, nekivágtunk a nekünk sokkal inkább illőnek ítélt keleti parton való, teljesen önálló letelepedésnek, amikor senkitől nem kérünk semmilyen segítséget, hanem innentől mindent magunktól igyekezünk megoldani, ahogy azt általában szoktuk. A reménykedésen még mindig semmilyen alapvető csorba nem esett. Azt gondoltuk a dolog igazából még csak most kezdődik. Szert téve bizonyos alapvető, a s Amerikában is használható pénzkereső foglalkozásra, valamint némi gyakorlati tapasztalatra a dolgokban való eligazodást illetően, volt

is némi reális esélyünk, majd csak jutunk valamire. Önbizalomban nem volt hiány, még az idő sem sürgetett.

CHARLESTON SC. HURRIKÁN HUGÓ.

the landfall of hurrikán Hugó. 1989 szept. 22, hajnali 4 óra isle of Palm of Isle – Charleston –

A MUNKA BEFEJEZÉSE COLUMBIÁBAN A TEMPLOMON, „BEVESZEM CHARLESTONT”

Még körülbelül két hónap volt hátra a díszítő famunka befejezéséig, beleértve az oltár építését. Megbeszéltem a Watsonnal, hogy addig nem megyek, amíg nagyjából nincs kész.

Aztán egy szép napon nekivágtam a kb. Kétszáz kilométeres útnak, ahol bár óriási ütemben folyt az eltakarítás, még mindig s persze a fákat illetően még évekig megmaradt a pusztítás szívszorító látványa, különösen, amit a derékba tört fenyők látványát illeti. Fogalmam se volt valójában hova is megyek. Egy lelket nem ismertem ebben a „elfújta a szeles” városban.

nagy nehezen levergődtem a Batteryre, ott álltak a szemét között az ágyúk, amelyek még mindig az övöltre bámultak, ahol a polgárháború kezdődött. S hát ez volt az első hurrikán a sok közül, amit itt forgószelek által sűrűn bombázott

kontinensen, meg amúgy is, életemben láttam. Kupleráj, ez a gyönyörű magyar szó illik rá. Alig lehetett menni a leszakadt ágak, kidőlt fák, idesodort épületmaradványok, hínárok, döglött macskák és halak, és oszlopornamentek, és egész oszlopok, és zsalugáterek ablakostól, s furcsán összekevert házberendezés, és csomókba göngyölt öltönyök, és cipőkkel teli alsószoknyák, és ágyugolyót kivéve minden tárgy, amit ember csak alkotott. Még nem tudtam az összefüggésekről, de látva a pusztítást nem volt nehéz felfogni, hogy hát, ha valahol, akkor itt aztán van munka. Leültem egy a parkra néző nagy kastély tövében, nem sejtve, hogy pár hónap múlva milyen vakremények, s megpróbáltatások várnak majd rám. Sőt amikor végig néztem a főutcán a híres Broad sztreeten, - ami amúgy egyáltalán nem volt annyira széles, mint a neve sugallná, mint ahogy a messze északra kezdődő Broadway se volt igazán az, nem volt könnyű elképzelni magam a nyilvánvalóan öreg történelmi épületek valamelyikén tüsténkedni. Már lehetett közlekedni, a lefújt tetődarabokat, leszakadt csatornákat, villanyvezetékeket, kidőlt-kitört fákat már nagyjából félretolták, s azt gondoltam, ezt mondogattam egész végig az állam fővárosába, Columbiába vezető hosszú úton, s ezt nyögtem ki otthon a fürkésző családnak: - oké, még egy kicsit baszkódok a templomon, aztán megyünk, s én beveszem Charlestont. Ez biztos.

fejezet 1989, házvásárlás Charlestonban

1988Költözés Columbiából Charlestonba

1988 TILL RD. ÉLNI EGY HURRIKÁN UTÁNI SZEMÉTTÉLEPEN

. 1988 CHARLESTON Azt mondtam beveszem ezt a várost.

a városházán

Ott, ahol a 26-os highway a Broad Streetbe torkollik leparkoltam, s fölballagtam az az egyik félköríves lépcsőn a kétszázéves, fehér épülethez. Semmilyen őr akkor még nem volt, s hamarosan egy irodában kötöttem ki, ahol a kedvesen mosolygó titkárnő volt olyan kegyes, hogy igencsak hiányos angol tudásom ellenére türelmesen végig hallgasson. Ez egyike volt életem azon pillanatainak, amikor minden testi és lelki energiámat egy pontra tudtam koncentrálni, nyilván olyan benyomást keltve, ami bizalmat s együttműködést váltott ki az emberekből. Most is ez történt. Valami olyasmit mondhattam, hogy most jöttem családotól a hathuszassal, mindenhez értek, s munkát keresek.

S a nő fölvette a telefont, s valakivel pár percig bájcsvegett. Egy nővel, mert még az iroda másik felén is halottam az affektálás, sikoltózós, trillázós csicsérgést. ahogy a polgármester felesége beszélt

A MEGÉRKEZÉS, ÉLET ÉS MUNKA CHARLESTONBAN

HURRIKÁN UTÁNI ÁLLAPOTOK

az Jill egyedül marad a gyerekekkel, én vállalkozó leszek, s ennek következménye a családra

Miután végképp sikerült letisztázni, hogy igen is megéri a hurrikán Hugo által félig összedöntött Charlestonba költözni, s erre sikerült is elég pénzt összeszednünk, én magamban leautóztam, hogy találjak egy lakást, ahol majd megvethetjük a lábunkat. Ez egyáltalán nem volt könnyű, mivel közel 100 ezer ember vált hajléktalanná. Szerencsére egy lakásbérbeadó cégnél mikor megtudták, hogy én magam is egy felújító vagyok, felajálták, hogy bizonyos dolgok renbehozásáért odaköltözhetünk. Egy földszintes, négyszobás, eredetileg is nagyon elhanyagolt kertes ház volt, ahol azonnal ki kellett cserélni a több réteg, kutya és macskapisával teljesen teleitatott szőnyeget. A Jillel kicibáltuk a szeméthegekkel borított utcára, aztán nekiálltunk fertőtlenítőkkel súrolni mindent. Padlót, falakat, még a mennyezetet is. A következő napon aztán kis karavánunkkal lekacsáztunk a kétszáz kilométerre lévő Charlestonba. Vittük a szegényes cigánybútor is, amibe azért már a legelemibbek is voltak. Szép napsütéses vasárnap volt, s akkor jött az a bizonyos emlékezetes dolog, hogy most akkor ünnepeljünk.

Félig sikerült házavató

Ami abból állt volna, hogy vettünk két emblemikus szerkezetet, egyfűnyírót- hogy majd szépen levágjuk hátul a kis kertben a fűvet, meg a lábakon álló grillsütőt, s sütögetünk valamit. Ez volt az első ilyen vásárlásunk, s nem tudtuk, hogy a dolog az nem olyan egyszerű. Mert hogy aprólékos munkával az egésznet össze is kell szerelni. Úgyhogy főztünk valami virslit, ittunk pár sört, s a zúgó ventilátorok közepette lefeküdtünk. Innen jártam aztán a belvárosba dolgozni, egész addig, amíg a közelben meg nem tudtuk venni életünk első házát, - részletre.

Ismerkedési képtelenség,
na meg egy lehetetlen amerikai nő
Majdnem és mégse, vagy a baj velem van?

„te, annyira rosszul nézek ki?” – kérdezte egy feltűnően csinos magyar diáklány. Bájos arc. Telt kebel, karcsú csípő.

„nem, nem értem, nagyon is jól nézel ki” – feleltem megrökönyödve.

„csak azért, mert soha senki sem néz rám, néz meg”.

Ó, már értem, nos, ez Amerika...

S ugyan ez fordítva. Sőt, még rosszabb.

Huszonhat év alatt – egyetlen egy alkalomra sem emlékszem, hogy valakinek egy pillanatra is megakadt volna a tekintete rajtam...egy nőé.

Olyan volt, hogy később kiderült, igenis valaki figyelt, valakinek tetszettem, de ennek semmiféle jelét nem adta.

S most közterületről beszélek. Ami, azért erősen limitál dolgokat. Persze

vannak bárók, discók, kocsmák. Dehát...

Nekem még az is probléma volt,ilyent találni, a falusi Amerikában. A nagyvárosokban persze, hm. S hát vannak rendezvények.

De hát oda is valahogy el kell jutni, autóval? A gyalog elérhető helyi kocsmák pedig igencsak limitálják a közönséget, nem? S mivel nem lehet inni...

S én most az egyszerű, hétköznapi életéről beszélek. Mert van a beach. Éjjel. Mert nappal ott se láttam semmi nyomát semmiféle ismerkedésnek. Ha valaki mégis venné a bátorságot, s megszólít valakit, hááát, lehet. De ez nagyon egy veszélyes dolog. Mert könnyen inzultusnak veszik, s még a rendőrt is kihívhatják.

Még írni is szörnyű róla.

Nos, volt itt néhány jellegzetes eset:

A majdnem, és mégsem, vagy alig.

Nem is tudom, hol kezdem. Ha sorba megyek a lakóhelyeinken, hm, ki?

Valaki valaha rám nézett?

New York: - 1985-86 senki
Monterey Ca 1987- 88 –
talán egy két magyar nő
lehetett volna? Na ne

Columbia Sc:

Charleston Sc.

Az egyetlen nő, akivel
közelebbi beszélő viszonyba
kerültem, s aki egyszer még
ezt is kiáltotta: "na, itt van az
én mákölandzselóm"! a
polgármesterné volt, ez a pici,
filigrán kékvér, úrnő, csiripelő
madárka.

Aztán jött Miami, ahova hurrikán Andrew ürügyén mentem.

Millió emberrel találkoztam, beszéltem, s semmi. Kivéve – egyet, később.

TALÁLKOZÁS CHARLOTTE RILEYVAL

S pár perc múlva egy pici, szőke,
holland telepes törékeny
leszármazottjával szemben egy kis
trónszerű fotelban ültem, s onnantól
fogva tudtam angolul. Néhány nap
múlva odaállt a festőállványom alá, s
megkérdezte – te, Steve, te hol tanultál
angolul?

Sehol, itt, most, veled, mondtam
hirtelen. Jóideig csak mosolygott, s a fejét
csóválta.

Nem, pár szót azért beszéltem a
templomnál Columbiában, staflikról, persze.

Excelent, very good, very good mondta.

De előbb még jött a meghallgatás, ami valójában pár percig tartott. Kérdezte
mihez értek. Mondtam mindenhez, otthon Hungariában pont ilyen öreg (szar,
gondoltam) épületek vannak, mint ez. „Stukkózás”, mutattam fel, ahol a
beázástól beszakadt mennyezettől vakolatdarabok fityegtek. Szerencsémre ez a
stucco dolog érthető volt. pár perc múlva már valakivel, egy Russ nevű

kisfőnökkel vitatkozott, akinek az volt a mániája, hogy minden beszélgetést kihangosítva folytatott. S annyit igazán értettem, mit beszéltek, a lényegét.

Na de Charlotte, ki ez az ember, nem is ismered, egy foreigner, egy, egy...

Nem baj, én bízek benne.

Oké, te vagy a tulaj. Van engedélye?

Biztos, ha nincs hát majd lesz, mondta.

s kész, megvolt a munka. Egy ötemeletes, keményen megrongálódott épületet kívüli belül rendbe rakni a polgármester feleségnek, Charleston központjában.

Még ennyit mondott: íráj nekem egy árajánlatot, külön külön egy egy részről, kezdjük a lépcsőházzal. S hozd az engedélyed, adok előleget, s máris kezdhetsz.

Mint később megtanultam ez egy kicsit rendhagyó volt, ezt Amerikába nemigen csinálják. De segített.

Igen ám, de fogalmam se volt hogyan lesz nekem engedélyem. Semmi. Kimentem az utcára, s visszamentem a City Hallba, csak most gondosan ügyelve, ne találkozzak az angyali titkárnővel. Sikerült megtudnom egy címet, ami a közelben volt, s ahol az engedélyeket adják. Ott meg megtudtam, hogy itt lesz egy öt nap múlva egy vizsga, a következő, majd egy hónappal később. az un, building code-okból, meg mindenféle jogi, munkavédelmi, és hasonló tudományokból. Mondtam, a későbbi nekem már marhára nem jó, ami most lesz az kell nekem – oké, akkor lent az alagsorban lehet tankönyveket venni, mondták. S valóban, három vaskos könyv, angolul, tele táblázatokkal, paragrafusokkal, számításokkal, példákkal, tesztekkel.

Angolul nem sokat tudtam, az biztos.

Addig a pontig szinte kizárólagosan magyarul beszéltem mindenhol. Nem volt rá szükség. S mondanom se kell, sohasem tanultam. egyszer, egy iszonyú fárasztó nap után, beültem egy tanfolyamra. Jó meleg volt, s kezdtem kiolvadni, majdnem szó szerint. Ugyan nem volt még késő, de úgy ahogy voltam a sok réteg melósgúnyában, elaludtam. Olyan jó megnyugtatóan duruzsolt az a tanárnő angolul. Arra ébredtem, hogy rázza a karom. Fiatal ember, ha aludni szeretne, akkor talán haza kéne menni. Igaza van, mondtam riadtan, s ez volt az utolsó alkalom, hogy angolul tanultam. nos, valamit jól csinálhattam, meg valószínű a nő meg is akart érteni. Pici, törekeny, fejhangon sikítózó arisztokrata hölgy volt, nagyon választékos, nagyon elegáns. Ő volt a híres ingatlan cég főnöke. S valószínű megengedhette magának, hogy kicsit kockáztasson velem. Valami izgit ő is csináljon, ne csak az országosan híres férje. Pedig akár mennyire is béna volt az angolom, azt értettem, hogy az irodafőnök alkalmazottja az ajtó mögött az sutyorogta neki, „ezt, de hiszen nem is ismered. Azt se tudod ki, alig tud angolul, semmilyen referenciája sincs...”, és. Nem baj, én kipróbálom, kérek tőle árajánlatot, aztán meglátjuk. Azzal nem veszünk semmit, nem? S hát nagyon tetszett neki,

amit összíráltam, fogalmam se volt mi mennyi. De még azt sem tudtam, hogy milyen festékek vannak. Emlékszem egy este felhívtam egy festőt a telefonkönyvből, s kikérdeztem. S csodák csodája rengeteg pénzt kerestem, s kutyahúgytól agyonfertőzött Till Rd-ról, a saját házunkba költözhattünk, először életünkben. Ez azóta is egy nagy kérdésként merül fel, hogy helyes cselekedet volt e, vagy sem. Azt akartuk, hogy a gyerekek ne vegyenek túl sokat észre a nélkülözésekből, s mintegy többet mutatva a valóságnál, azt akartuk érzékeltetni velük, hogy mi jobbak vagyunk, még annál is jobbak. Ez mára már kiderült, olyan jól sikerült is, hogy kicsit irreálisan magas is az önbizalmuk. Vagy úgy is mondhatnák megalapozatlan. S nagyon hamar, szinte egy fél éven belül elérkeztünk az azóta se megdőntött csúcsra, amikor a család teljesen integrált, kerek egység volt, s minden működött. De nem sokáig. Hamarosan a válság ezernyi jele kezdett mutatkozni, a dolog koránt sem volt befejezett, anyagi és egzisztenciális állapotunk szilárd, hamar kiderült, hogy ez az egész csak a rendkívüli, hurrikán után állapotnak köszönhető, egyébként a lehetőségek nagyon is korlátozottak.

A bizonytalan munkák, s munkanélküliség periódusai váltakoztak, kétségbeejtően, kiábrándítóan. Különösen az Jill szenvedtem meg ez az időszakot.

Jól számítottam, hogy a kivételes önbizalom, amit ilyen esetekben a legjobb formámként magamra tudok öltetni, segíteni fog. A polgármester családjának kezdtem el dolgozni, Charlotte Riley felkarolt, olcsó és jó munkaerőt látott bennem, én meg igyekeztem felnőni a dologhoz. Honnan az önbizalom?

Nem volt könnyű, mert minden erőfeszitésemre, bátorságomra, leleményességemre, s viszontagságos életem áldott tapasztalataira szükség volt, hogy megfeleljek a dolognak. Mert tudtam, ha egyet is tévedek, végem, vége az álomnak. nem volt engedélyem, s kérték, s kaptam. De még azt sem tudtam, hogy milyen festékek vannak. Emlékszem egy este felhívtam egy festőt a telefonkönyvből, s kikérdeztem. S csodák csodája rengeteg pénzt kerestem, s kutyahúgytól agyonfertőzött Till Rd-ról, a saját házunkba költözhattünk, először életünkben. Ez azóta is egy nagy kérdésként merül fel, hogy helyes cselekedet volt e, vagy sem. Azt akartuk, hogy a gyerekek ne vegyenek túl sokat észre a nélkülözésekből, s mintegy többet mutatva a valóságnál, azt akartuk érzékeltetni velük, hogy mi jobbak vagyunk, még annál is jobbak. Ez mára már kiderült, olyan jól sikerült is, hogy kicsit irreálisan magas is az önbizalmuk. Vagy úgy is mondhatnák megalapozatlan. S nagyon hamar, szinte egy fél éven belül elérkeztünk az azóta se megdőntött csúcsra, amikor a család teljesen integrált, kerek egység volt, s minden működött.

De nem sokáig. Mert mi is volt ott?

Az önbizalomról

A CONTRACTOR LICENCE.

Nos, ezt tanultam meg négy nap alatt, bementem, levizsgáltam, megkaptam az engedélyt, s az árajánlattal együtt a kedvesen fejét csóváló Charlotte asztalára tettem.

Allright, trillázta. S már csak annyit mondott, miközben egy csekket írt ki – ez rendes időken egy kicsit sok, amit kérsz, de most okés, így a hurrikán után. S adott egy kétezzeröttszáz dollárról. Életemben ennyi pénz nem volt még a kezemben. Kimentem az utcára, s mint egy kisgida ugráltam végestelen végig a kis történelmi parkig, ahol az öböl bejáratában veszteglő óceánjárókat bámulva, boldogan hátra dőltem. Megint, s még kit tudja hányadszor megakadt a szemem az ágyúkon, s ilyenkor mindig a Corso ágyúja jut eszembe, meg hogy bazdmeg, ezzel lőttek!

De aztán gyorsan le, a kezembe tartott csekkre néztem, meg ki megint a tengerre, meg arra, hogy hajók mit hoztok, mérget vagy borágot?

Na, most, most igazándiból megérkeztünk, gondoltam. Pedig azóta is sokszor eszembe jut a történet s én magam is elcsodálkozom magamon, hogy csináltam. Mert ami a

Nos, igen, a Hurrikán Hugó után történt, amikor is határtalan lelkesedéssel, tele ifjonti indulattal, nekivágtunk a városnak.

BERENDEZZÜK A HÁZAT

alighogy elkezdtem dolgozni, máris heti kétezzer dolláros csekket kaptam, amibe ugyan benne volt az anyag is, de az nem volt jelentős összeg. Ekkor még mindig a város másik felén

Egy Mont Pleasant-i Benjamin.

Valami apró baszkodás volt ennél az ürgénél, az utolsó lecsengése a hurrikán utáni hajráknak, ebben a kis takaros Mount Pleasantban, ott, „ahol három híres folyó déli partján, s amely megalkotja a történelmi város híres öblét - ahol a polgárháború első ágyúlövése eldőrdült, és ami beindította az Újvilág tersvérgyilkosságának epikus húsdarálóját. Tettem vettem a házban, szekrényeket illesztettem, vakolatot javítottam, amikor is kitekintve az emeleti hátsó ablakon megpillantottam a magas, hajlotthátú zsidó házalóügynököt, amint egy jókora vászonkalapban egy talicskát tol, benne egy óriási műanyag zsákkal. A szemközti kis tó partján vadkacsák gyülekeztek, másztak ki a vízből, s totyogtak emberünk felé. Kíváncsiságtól hajtva lementem én is. Marokkal szórta az állateledelt a boldog madárrikácsolás közepette. Lehetett vagy száz jószág, szaporán ettek, de volt valami kimértség a dologban, feltételezve, hogy ez így megy időtlen idők óta. Ember is állat is komótosan elvult.

Te Ben, szóltam oda álmélkodva.

Igen?

Te, néha azért elkapsz egyet, s nyami nyami?

Őszinte megrökönyödéssel tekintett rám.

Én? Az olyan lenne, mintha az egyik családtagomat megenném!

Nos, ez érdekes. Tudod, az én országomban senki sem etet több száz állatot, anélkül, hogy néha meg nem enne egyet.

Ó, tudom, felelte elmélázva, hát igen, ez egy ilyen pazarló ország, tudom. De hát ez van, én itt, ebben élek.

S persze, azóta már otthon is más világ van. miközben, fú, még mindig vannak, akik egész nap hülyére dolgozzák magukat egy ványadt gyökérért, s semmit sem tudnak erről, szerencsére, miközben lassan éhen halnak.

Egy ember, aki mindig spekulál, s többnyire semmit nem bír a véletlenre. Teljesen úgy néz ki mintha iszonyú szerencséje lenne mindenben, amihez csak nyúl, de ha az ember alaposan odafigyel a dolgokra, előbb-utóbb észre kell, hogy vegye, mennyi aprólékos odafigyelés, előmunkálat, kitartó kutató munka előzi meg a későbbi sikeres akciót. Tulajdonképpen állandó kérdezősködés, firtatgatás, a részletekben rejlő lehetőségek keresése. Minél több lehetőség, annál jobb. Néha aztán a hálón olykor fent akad egy-egy zsírosabb falat is.

1988. Hickory st Charleston

A sikeres munka eredményeként megvalósul álmuk, s életükben először „saját” otthonuk lesz. Az otthoni helyzet azt sugallja, hogy hosszú évtizedekig kint fognak élni.

Jól megy az üzlet, majdnem házat veszünk a downtownban

Későn jövők korlátozott lehetősége

Az egyáltalán nem volt nyilvánvaló mennyi ideig fog ez tartani.

A következmények tekintetében jóformán minden sejthető volt, csupán azt nem lehetett tudni, melyik változat fog ebből megvalósulni. - nincs szándékomban elbagatellizálni a dolgot, nyilvánvalóan volt olyan lehetőség amelyik végzetesnek, mások pedig ígéretesnek tűntek - mindenesetre nyilvánvalóan a lehetőségek végére értünk, az amerikai álom ránk váró változata nagy vonalakban és lényegében feltárult előttünk. - Ebből az derült ki, hogy azzal a végzettséggel, abban az életkorban, azzal a kapacitással a lehetőségeink igencsak korlátozottak, s a valószínűség számítás szerint az esélyünk majdnem csak nulla az álmaink megvalósításához.

- az egész szörnyűnek tűnt, még ha sokan azt is gondolták az nekem nagyon természetes, mivel én kezdeményeztem, s én egy személyben gondoskodtam a kivitelezés betartásáról.

1989 OKTÓBER MINDENFÉLE ÚJ ÁLDOZATVÁLLALÁS

S ILYENEK JUTNAK ESZEMBE:

A család különválása, főleg egzisztenciális okból.

A harmóniára való törekvés feladása.

S persze, egyáltalán nem volt nyilvánvaló mennyi ideig fog ez az állapot tartani.

A következmények tekintetében jóformán minden sejthető volt, csupán azt nem lehetett tudni, melyik változat fog ebből megvalósulni.

- nincs szándékomban elbagatellizálni a dolgot, nyilvánvalóan volt olyan lehetőség amelyik végzetesnek, mások pedig ígéretesnek tűntek - mindenesetre nyilvánvalóan a lehetőségek végére értünk, az amerikai álom ránk váró változata nagy vonalakban és lényegében, először igazán feltárult előttünk. - ebből az derült ki, hogy azzal a végzettséggel, abban az életkorban, azzal a kapacitással a lehetőségeink igencsak korlátozottak, s a valószínűség számítás szerint az esélyünk majdnem csak nulla a NAGY AMERIKAI ÁLOM megvalósításához.

- az egész szörnyűnek tűnt, még ha sokan azt is gondolták az nekem nagyon természetes, mivel én kezdeményeztem, s én egy személyben gondoskodtam a kivitelezés betartásáról.

Ez nem sokkal a Hurrikán Hugó után történt, amikor is határtalan lelkesedéssel, tele ifjonti indulattal, nekivágtunk a városnak. Jól számítottam, hogy a kivételes önbizalom, amit ilyen esetekben a legjobb formámként magamra tudok öltetni, segíteni fog. A polgármester családjának kezdtem el dolgozni,

Charlotte Riley felkarolt, olcsó és jó munkaerőt látott bennem, én meg igyekeztem felnőni a dologhoz.

De nem sokáig. A hurrikán után

Hamarosan a válság ezernyi jele kezdett mutatkozni, a dolog koránt sem volt befejezett, anyagi és egzisztenciális állapotunk szilárd, hamar kiderült, hogy ez az egész csak a rendkívüli, hurrikán után állapotnak köszönhető, egyébként a lehetőségek nagyon is korlátozottak.

A bizonytalan munkák, s munkanélküliség periódusai váltakoztak, kétségbeejtően, kiábrándítóan. Különösen az Jill szenvedtem meg ez az időszakot.

Az amerikai képmutatás fölfedezése

Egyedül nem tudom csinálni, az Jill segít, amikor van egy kis ideje, olykor még a gyerekek is. S mindenki oda van, milyen rendes, szorgalmas stb. Keleteurópai család ez. Teljesen el voltam merülve a munkában, egy többemeletes downtowni épület külső belső felújításában, a Broad Streeten, ami ugye fő utcának számít. Mindenféle Körülöttem vállalkozók tömkelege, a legkülönbébb más államokból is. S felmerült bennem, mi lesz a helyreállítás után. S ekkor – nagy képmutatóan, ami annyira jellemző a kinti közéletre, - mondták, hogy ó, itt sorba állnak az emberek értem, évekre van munkám, csak nem akartak zavarni. S néhány konkrét dolog is elhangzott. De nyilván a dolgok rossz kombinációja miatt ez nem jött össze. Én sem értettem hozzá, s így nyilván kicsit bizonytalan is voltam, nehézkes volt a biztosítókkal a helyzet, régóta nem volt ilyen kár hurrikánból. Egy vonalon – az öreg Riley-én elindult valami. De az is hamar befuccsolt. Nézegetett engem az öreg már régóta...ezt itt mind megírni

fejezet 1989, házvásárlás Charlestonban

A sikeres munka eredményeként megvalósul álmuk, s életükben először „saját” otthonuk lesz. Az otthoni helyzet azt sugalja, hogy hosszú évtizedekig kint fognak élni.

Jól megy az üzlet, majdnem házat veszünk downtownban

Ideiglenes áldozatvállalás elhatározása, s konkrét döntések és lépések az anyagi előrejutás érdekében.

Az egyáltalán nem volt nyilvánvaló mennyi ideig fog ez tartani.

A következmények tekintetében jóformán minden sejthető volt, csupán azt nem lehetett tudni, melyik változat fog ebből megvalósulni.. - nincs szándékomban elbogatellizálni a dolgot, nyilvánvalóan volt olyan lehetőség amelyik végzetesnek, mások pedig ígéretesnek tündek - mindenesetre nyilvánvalóan a lehetőségek végére értünk, az amerikai álmunk ránk váró változata nagy vonalakban és lényegében feltárult előttünk. - ebből az derült ki, hogy azzal

a végzettséggel, abban a életkorban, azzal a kapacitással a lehetőségeink igencsak korlátozottak, s a valószínűség számítás szerint az esélyünk majdnem csak nulla az álmaink megvalósításához.

- az egész szörnyűnek tűnt, még ha sokan azt is gondolták az nekem nagyon természetes, mivel én kezdeményeztem, s én egy személyben gondoskodtam a kivitelezés betartásáról.

Aztán jött a Tibor – kell pénz? – kérdezte stb.

TIBOR JELLEMZÉS

Ez az ember mindent megpróbált, hogy ne kelljen neki dolgozni. Valamikor az idők folyamán elment, vagy inkább elvitték Svédországba, amit az előkelősködő, kicsit kurvás anyjának köszönhetett. A mamának most egy spanyol szálloda vagy étterem tulajdonos a palija. El valószínű soha senki sem vette. De valahogyan mindig megtalálta a módját, hogy ne kelljen valami nagyon alantas munkát valami gyárban, vagy csirkefeldolgozó üzemben, három műszakban végeznie.

A Tibor, mint valami kis magyarországi cigány gyerek járhatott az iskolába. A szőke svédek biztos nagyon romantikusnak találták a barna bőrű, majdnem fekete hajú, mindig jólfésült, buksi fejével. Jó magasra is megnőtt, amivel kapcsolatban egyszer ő maga mondta: - “mivel magas vagyok azt hiszik jó nagy fütyim van, de mikor kiderül, hogy nincs, legtöbbször már nem érdekes. Íg vagy úgy addigra már a nő meg van dugva, s ha utána ki is rúg, az engem már nem érdekel.

Magas természetéhez gömbölyded, a sumó birkózókra jellemző, kerekded, de nagyon robosztus alkat társult, az évek múlásával egyre gyarapodó pocakkal, amit mérhetetlen, belülről fakadó éhségének köszönhetett. Kisfiús, kicsit pösze mosolyát dörmögő hanggal, komor, macsós arckifejezéssel, lendületes és erőteljesnek tűnő mozdulatokkal igyekezett ellensúlyozni.

Amit erre a kisfiús alkatra ráépített nem tartozott a személyiségéhez, csak, mint valami függelék létezett, s hamarosan kiderült annak fele se igaz, amit sugallani próbál a környezete számára. Még a nagyon naív emberek nagy része is előbb-utóbb rájött, a pali a nagymenő külső mögött egy kis tökfejű lakik. Volt persze olyan személy, aki mikor rájött erre, kimondottan ezért szerette. Ugyanis minden hibája ellenére nagyon jó színész volt. A problémákat túljátszással igyekezett enyhíteni.

A másik a Tiboré, aki mikor meglátta a fiam kezébe a könyvet, így kiáltott föl: „na nebosszál ki velem, te olvasol?”

Miközben a tiber kurvával teli teherautóján vonul végig a főútcán, a másikban a keleti háborúból visszatérő katonai parádé zajlik, de a tiber csak a gumijavitóját, az autóversenyt, s a jópofaságot igyekszik reklámozni, s

amiért letartóztatják, jócskán ráérezve és rátéve minden amerikai ordenáréságra,

mert hogy ő a cigány jó Svédországból egyenesbe, ide pankrációs autóversenyeet nyerni

MOUNT PLEASANT, MUNKA A TIBORRAL

Az atom-tengeralattjáró révkalauza,
a házuk és a gyerekeik.

Munkák Mt. Pleason – de ez is hamar kifűjt, fekáék szarságában végén semmi.

Próbáltam visszamenni- először a Charlottéhoz, aki adott egy screen doort.

Megvesszük a házat, berendezzük,

hajót veszünk.

A lehetőségek kicsavarása.

Hamarosan a válság ezernyi jele kezdett mutatkozni, a dolog koránt sem volt befejezett, anyagi és egzisztenciális állapotunk szilárd, hamar kiderült, hogy ez az egész csak a rendkívüli, hurrikán után állapotnak köszönhető, egyébként a lehetőségek nagyon is korlátozottak. A bizonytalan munkák, s munkanélküliség periódusai váltakoztak, kétségbeejtően, kiábrándítóan. Különösen az Jill szenvedtem meg ez az időszakot.

GALLAWAY HOMES, TRIMMELÉS AZAZ ASZTALOSKODÁS EGYÜTT A JILLEL

ez ugye egyike lett volna azoknak a lehetőségeknek, amikből, ha egy is megvalósul, akkor most nem itt, és nem így vagyunk. A tulajdonos egy észak Karolinai pacák volt, aki az akkor még meglévő Charlestoni haditengerész támaszpont – navi base jelentős számban ott szolgáló katonáinak, tengerészeinek s azok családjának épített komplett lakótelepeket. Ezek két-három-négy vagy akár öt szobás családi házak voltak. Az anyagot odaszállították, nekünk csak oda kellett menni, s mindent összeválni, berakni ajtót ablakot, megépíteni a lépcsőt,

faburkolattal mindent beburkolni. Általában egy hét kemény és szorgalmas munkájával sikerült egy-egy házat befejezni, s ezért kaptunk akkori árfolyamon kb. 1500 dollárt hetente. Több száz kis darabkát kellett helyére méretre vágni, s szög belövő pisztollyal a helyére illeszteni. Nyugodalmas prosperáló életet képzeltünk el, mikor is S egyszer csak elkezdtek a rémhírek terjengeni, hogy a kommunista atomtámadás lehetőségének megszűntével, az egész támaszpontra már nincs szükség, minden munka álljon le. S persze, mi meg pont akkor mentünk először haza, s visszatértünkkor egyszer csak nem volt munka. Így aztán ez is nagy szerepet játszott, hogy a család hazaköltözött. S lehetne számolni, hányadik balszerencsés fordulat volt ez, s még csak nem is az utolsó. Ennek a következménye volt aztán hogy én Floridába egy másik hurrikán után mentem, szóval, egy végtelen láncreakció keletkezett. Itt van a korabeli hír:

In 1993, the Charleston Naval Base was given a closure date of April 1, 1996. The closing of the base was a blow to Charleston's economy. Over the years, millions of dollars flowed into the Charleston area economy and hundreds of thousands of jobs provided to military and civilian personnel, the vast majority being civilians. Many military personnel who worked at or passed through the base returned to Charleston to retire. Since the closure of Charleston Naval Base, parts of the base and dry-docks have been leased out to various government and private businesses

MÉGJOBBAN MEGMERÜLNI A DÉLBEN, A LEHETŐSÉGEK KICSAVARÁSA.

1990-1993 CHARLESTON, SC A CHARLESTONI ZSÁKUTCA -

Felveszünk egy kölcsönt, jól ráfázunk

A család különválása, főleg egzisztenciális okból.

EGY FESTŐNŐ ELZAVAR A HÁZÁTÓL, MERT SZÉGYELLI A TRACKOM

**Csónakázások a lake Mureyn a lányommal, meg a pecázások a
Lacival.**

EGY SZÉDÜLT AMERIKAI MILLIOMOSNÓ NANNIJE

DÖMÖK A GÜZÜ

Egy ember, aki mindig spekulál, s többnyire semmit nem bíz a véletlenre. Teljesen úgy néz ki mintha iszonyú szerencséje lenne mindenben, amihez csak nyúl, de ha az ember alaposan odafigyel a dolgokra, előbb-utóbb észre kell, hogy vegye, mennyi aprólékos odafigyelés, előmunkálat, kitartó kutató munka előzi meg a későbbi sikeres akciót. Tulajdonképpen állandó kérdezősködés, firtatgatás,

a részletekben rejlő lehetőségek keresése. Minél több lehetőség, annál jobb. Néha aztán a hálón olykor fent akad egy-egy zsírosabb falat is.

Dömökék.

Botosék.

Endre az opportunista

Jellegzetes magyar mentalitás. A proli fajtából. Félős hozzáállás, nyálasan behízselő vagy agresszív. Különösen, amikor a fel nem dolgozott problémák oly mértékben összegyűltek, hogy már csak az ital kell és kész a balhé. Részezes randalírozásért bezárták pl. amikor az amerikai előzetesben torka szakadtából a néger börtönőr anyját szidta, lemajmozta, félreérthetetlenül kimutatva féktelen utálatát. Ami ugyanakkor egy teljesen elvont elméleti állítás, mert a gyakorlatban mindenkit egyformán, és megértően szeret. Valójában nem is lehet tudni mi az, amikor a részegségen kívül a gyakorlatban is elveszti a fejét.

A CADILLAC.

A svéd favágó.

Aki a híres láncfűrész reklámozta, s az újonnan jött amerikai életmódjának csúcscaként egy külön a számára biotenyésztett marhát rendelt, amit aztán szépen

beporciózva valahonnan Montanából vagy honnan egy óriási hűtőládában a címére küldtek. Nem hittem a szememnek, hogy ilyen is létezik. Hát Amerikában igen.

Mr Young

Nos egy magas, szőke, német származású summervilli (SC) kuncsaftomtól meghívást kaptunk a nemrég általa befejezett háza avatására. Ment a dínom dánomos nóta és tivornya, mindenki táncolt mindenkivel, az asszonyt is felkérték, mikor feltűnt, hogy mindenki a mi saját magyar ismerőseink is barna ingbe van. S az induló szerű vidám dalocskák, németül, azok bizony valami féle hitlerjugent indulók lehetnek. A hajam az égnek állt, mikor a Jilltől kérdeztem, hogy észrevette e ezt ő is? Megrökönyödve mondta, hogy nem. S akkor ott is hagytuk a bulit, mondván, hát bizony, „barna ingesekkel nem táncolunk!

KORLÁTJAINK FELFEDEZÉSE KÍVÜL BELÜL.

1993-1999 A CSALÁD KETTÉSZAKAD

1993- JACK ÉS JILL MAGÁNYOS ODÜSSZÁI

MINDKÉT KONTINENSEN

TÁVHÁZASSÁG ÉS KÜLÖNÉLÉS PÉNZÉRT, MIAMI

1996 JACK ELŐSZÖR HAZAKÖLTÖZIK

EGY OTTHONMARADÁSI KISÉRLET INGÁZÁSSAL

1993 meg egy groteszk kaland és környéke miamiban

Egy munkáltatóm szőke, bögyös felesége incselkedett velem. Kint hagyta a pucér fényképeit egy asztalkán, amerre mennem kellett. Be is gerjedtem, egész nap az járt a fejemben. Mikor hazaértem a város másik oldalára, vagy harmincöt kilométerre, s megittam pár sört, nem bírtam magammal. Mint egy eszement száguldottam vissza a városra, az esti csúcsforgalmon keresztül hozzá. Mosolygott, meztelenül feküdt egy lepedő alatt, s invitált. Csak egy baj volt, hogy tök részeg.

S eszembe jutott, hogy mi van, ha hazajön a latino férj. Úgyhogy otthagytam, s azóta is egy kellemetlen emlék. Soha többé nem lett a dolog megemlítve.

írjon a Jill is, vagy együtt...

Most jutott eszembe, adhatnék az Jillnek egy-egy témát, amin ő is dolgozhatna. Nyilvánvaló van olyan élmény, amit csak ő érzet, látott vagy tapasztalt, s így csak ő tud vagy ismer, de vannak olyan közös, együtt vagy egymástól függetlenül megismert élmények is, amelyek, mint katalizátorok tudnának működni, s mintegy előhívnák a dolgokat egymásban.

CONNECTICUTI HELYZET AZ ÁGINÁL

JILL OTTHONRÓL FOLYAMATOSAN ZAKLATTÁ JACKET ÉJJEL ÉS NAPPALI PIÁS MEGZUHANÁSAIVAL

Csoda, hogy tudtam dolgozni...a hajnali részeg kántálásai a telefonba. A másik világ végéről.

Majd tíz évvel később az ebből következő lépés, a Jill és a gyerekek hazaköltözése volt, hogy végre megtalálja önmagát, szülőhazájában, rokonai közelségében, a saját házában, a gondoktól bajoktól távol legyen, Jack a kezét lábát törte, hogy az otthoni életben ne legyen fennakadás.

Innentől viszont már tényleg fizikailag is külön életek. Hónapok teltek el, mire újra egymás közelébe kerültek. Nyáron és karácsony környéként egy-másfél hónapra Jack hazalátogatott, de akkor is minden részleges volt, Jack megfeszített iramban a házat építette. Lassan Jill kezdett akklimatizálódni az új helyzetéhez, de az odáig vezető évekre Jack, mint rémlátomásra gondolt vissza. Miközben ő hurrikánokat üldözött Amerikában, s minden erejével a munkára próbált koncentrálni, Jill a depressziója, alkoholizmusa hullámvölgyeiben az éjszaka kellős közepén telefonált neki. Nem ritkán részegen, végtelen halandzsázással, aminek végén aztán Jack alig tudott vissza aludni, s hulla fáradtan volt kénytelen dolgozni.

Ide még a hasonló alkalmakat betenni!

Egy nő monster az ágyamban

Hogy a dolog még bonyolultabb legyen, egyik éjjel arra ocsúdok, hogy egy nagy darab forrólélegzetű nő bújik oda hozzám, s próbál még szorosabban magához húzni. Bajban volt ez a nő, az Ági. Tetszettem neki, na meg hiányzott is valami. Tudta, van családom, de némi, kis ingadozás után oda jutott, hogy mindegy. Én is egyedül. Ő is, nem kell erről senkinek sem tudni. A gondolattal én is eljátszottam már, de a nagy baj az volt, hogy a nő nagyon nem tetszett. A pasija se. S mikor eszembe jutott, mit művelhettek ezek ketten, még a fölem is lekonyult. De szerencsére sikerült udvariasan kifuttatni a dolgot, s csak mielőtt a Kálmán visszajött, jobbnak láttuk barátságosan elválni. Én megindultam hőn vágyott New Yorkot újra felfedezni a világ fővárosát. Nekem mindig ez volt, s mindig ez is maradt az egyetlen igazi Amerika.

a gyűjtő egy veszélyes fajta. én egy New yorki faszi esetében ismertem olyat, aki tárgyakat gyűjtött a biznisze érdekében, hogy majd a biznisszel milyen jól boldogul, s persze a családja érdekében, s egyszer csak a dolog átfordult, s a család kiszorult az utcára, a bíróságra ment, meg tönkre. mert az a Zaburecky nevű jóember elfelejtette, hogy mi miért van.

„hát öregem”, egy szövegláda

A házuk egy kupleráj

Az autói

A bérházai Bronxban

1992 HURRICAN ANDREW

MIAMIBA

INDULÁS EGY FLORIDAI HURRIKÁNBA: 1992 SZEPT. ELEJE.

Hetek, talán már hónapok óta ültem otthon a műbőr heverőnkön, vártam, hogy valaki telefonáljon. Pénzünk szinte semmi sem volt. Ha jól emlékszem utoljára a Karcsival próbálkoztam, aki adott épphogy csak annyi munkát, hogy ne halljunk éhen. Nagyon megalázó volt, mert a legalacsonyabb bért fizette. De ez se volt mindig. Ki tudja hányadszor jártam körbe az összes ismerőst, könyörögve valami munkáért.

Épp az udvaron vacakoltam valamit, amikor az Jill azzal a hírrel jött ki, hogy most látta a tv-ben, a hurrikán kb. 160 km-es széllal, mégiscsak be fog menni Miami. Megkezdtek a környék kiürítését.

Emlékszem, kb. 11 másodpercig gondolkodtam mit tegyek. Aztán közöltem az Jillel, hogy segítsen pakolni a truckra, mert egy két órán belül elindulok. Miami tőlünk ezer km távolságra volt, és még soha életemben nem jártam ott. Nem is vágytam. A másik említésre méltó tényező, hogy mi az Jillel tizenöt éves együttlétünk alatt soha nem voltunk külön többet egy két napnál. El sem tudtuk képzelni. Az Erikára az egyedüllétben eltöltött aggodás, a tőlem való leszakadás, nekem pedig a tanácstalanság, a bizonytalanság és magány várt. Egyetlen dologban voltam csak biztos. Munkát kell találnom bármi áron. Az, hogy hol fogok lakni nem tudtam. Illetve annyit azért kiderítettem még otthon, hogy van egy Magyar Ház meg egy Magyar Templom. Beszéltem a pappal, aki hitetlenkedve hallgatott, s abszolút nem értette mit is akarok. Ígérni nem tud semmit, ha annyira akarom menjek oda. Így hát egyszerűen elindultam délnek a 95-ös autópályán. Közben folyamatosan hallgattam a rádiót. Már csupán néhány óra volt hátra, hogy a szél elérje a szárazföldet. Egyetlen dolog foglalkoztatott, hogy nagyon közel azért ne közelítsem meg, mert a magas camperemmel együtt könnyen felborulhattam volna. Nyugodtan szép nyári naplementében átjutottam Georgiába, ahol már felhők kezdtek eltakarni az eget. Floridába érvén az első száz kilométer után a szél egyre erősödött, s úgy valamikor éjfél után a Miami-i helyi rádió utolsó híradásra az volt, hogy most kapják a legjavát. Aztán megszűnt az adás. Nagy balhé volt odalent. Várakozás teli izgalomban voltam, mert ez azt jelentette számomra, hogy munka az biztos lesz. Lassan pirkadni kezdett. Valahol a Daytona Beach magasságában járhattam. A sok izgalomtól, na meg az egész éjjeli vezetéstől álmosan lekanyarodtam az highway-ról, s egy kis patak partján lévő parkolóban, egy domb mögött kerestem menedéket. Abban a reményben szundítottam el, hogy a szél majd csak nyugatról jön. Nem sokat aludhattam, amikor erős ringásra ébredtem. A camperem keményen dülöngélt alattam. Felmásztam egy dombra, de semmi izgalmasat nem találtam. A rádió szerint a Hurrikán Andrew már az Ewerglades fölött száguldott. Csak annyit mondtak a kár lent Miamiiban igen jelentős. Hogy mekkora is pontosan, még senki sem tudta. Elindultam tehát délnek újra. Hatalmas esőkbe értem, komor, piszkosszürke felhők vágattak nyugat felé. Keményen kellett az egyébként kitűnő szervokormányomba kapaszkodnom, hogy ne sodorjon le a szél az útról. Forgalom alig volt. Legalábbis lefelé. Fort Laudardalle után kezdett felszakadozni a felhőzet, s ahogy elértem Miami, kezdett kisütni a nap. A várostól északra elterülő részen alig láttam a pusztításnak nyomait. Néhány útszéli reklám a földön volt, néhány ág letörött, a szemetet itt-ott összehordta a szél. Az útbaigazítás alapján viszonylag könnyen odataláltam a templomhoz. Ezen a részen már kerülgetni kellett a nagyobb

ágakat az utakon. A templom s a hozzátartozó kétemeletes bérház kertjében már komoly felfordulás volt.

1993 A KÖTCSEI HÁZ MEGVÉTELE

1993-ban megveszik a házat, s a család hazaköltözik. Jack visszajár dolgozni és a hiába való hurrikánvárás

A kezdeti lelkesedés azonban mindannyiukban hamar szertefoszlott. Jack hosszú évekig hiába várt a mindent megoldó hurrikánra, az az itthoni, még igencsak primitív viszonyok, a dollárhoz képest hatalmas drágulás megkérdőjelezték, hogy ezt Jack egyedül meg tudja e csinálni. A ház átépítése, a gyerekek iskoláztatása rengeteg pénzt kívánt. Ilyen körülmények között a különélés egyre elviselhetetlenebbé vált.

**1993. Magyarország A ház megvétele Kötcsén, s azután
Közben háromhavonta zajlik a hazajárás, ill. kimenés.**

1993- JACK ÉS JILL TÁVHÁZASSÁGA KÜLÖN KONTINENSEN

Amerikában Nincs hol campingeznem.

Abban a sajátos szituációban, hogy évente több hónapra hazajöttem, - azaz nem dolgoztam, s kerestem az idő alatt, az egyetlen kifizethető megoldás az lett volna, ha valahol a camperben tudok lenni, ott, ahol munka is van. de egyetlen ilyen helyet nem találtam. Össze-vissza bolyongtam, ezer lehetőséget kipróbáltam, de mégse.

FOGALMAM SE VOLT MI VÁR RÁM.

A város északi részén, a bevezető utak viszonylag járhatóak voltak, az igazi bazdmeg délebre van, ezt a rádióból már tudtam. De a lényeg, a legfontosabb dolog az volt, hogy megérkeztem, volt hol laknom, s összejöttem valakivel, aki szemlátomást két lábbal áll ezen a földön. A többi megoldjuk, gondoltam.

Szerencsére a katasztrófára való tekintettel Dél Karolinai engedélyét ideiglenesen elfogadták. De előbb még egy háromszázezer dolláros biztosítást kértek tőle.

TALÁLKOZÁS EGY GÉZÁVAL

De valaki a hajnali órákban már keményen dolgozhatott, úgy tűnt, mintha a vihar pusztításával egyidőben már vágta volna össze a letörött hatalmas ágakat. Mint nemsokára kiderült ez így is volt.

GÉZA

Kicsit bamba tekintettel az udvaron állt, karját összefűzve, s csendesen szemlélődött. Mint aki learatta a gabonáját, megivott egy-két fröccsöt, elégedetten a jól végzett munkától. Körülötte rikácsoló asszonyok voltak, valószínű kubaik. Ez azonban szemlátomást emberünket cseppet sem zavarta.

S ez az ember, egy régimódi félig magyar, félig horvát ember mit sem törődve a tomboló elemekkel, egész éjjel húzta, rángatta, takarította, aprította a lezuhanó ágakat, nos, mint kiderült, ezt az embert Gézának hívták, Jugoszláviából, a határon túl élők sajátos akcentusával, de érthető magyarsággal. Egyszerű ember volt, a múlt megbízható, s érthető biztonsága sugárzott belőle, lényegre törő, kevés beszéd, de az első perctől valami ősi bizalom keletkezett köztünk, a falusi vagány találkozik a városival, s természetesen mások, különbözők, de ebben a másságban eltéphetetlenül szövetkezve a mindennapi közhelyek ellen. Gyerekkorom vidéki barátaira emlékeztetett, s itt voltunk mi a világ végi, cifra kuplerájban, megörülve egymás másságának, rátermettségének, elszántságának, s rögtön tudtuk, hogy majd sok-sok mindenben leszünk mi még együtt ketten.

Mi a helyzet errefelé? – kérdeztem.

Látod. Egy *mess*, össze baszott itt ez a hurrikán mindent. Ezek itt bénák, beszartak, pedig már vége, próbálok itt legalább valami utat csinálni.

Van munkád?

Nincs, de lesz.

Mit csinálsz?

Mindent, amit kell.

Construction?

Hát persze, mondta, állát leszegezve, megbillentve kissé hátra a fejét, mintha kihúzta volna magát.

Merre van a downtown?

Hát arra, Iránba, nézett ki a csapzott fák ágai között valamerre.

Figyelj ide, a pap azt mondta parkolhatok itt ezzel a camperrel valahol, tudsz adni villanyt?

Sure, van kordod?

Van egy jó hosszú.

No akkor mönünk, kivezetjük hátul az ablakon, oda beállsz az épület mögé, a bőrlevelű fák alá, ott árnyék van. azok elég jól megmaradtak ott a szélárnyékban.

Figyelj, én elmegyek szerzek munkát, s csináljuk együtt, oké?

Egy pillanatra megállt rajtam a tekintete, enyhén megrántotta a vállát ahogy mondta, - persze, ideje lóvét csinálni. S ahogy ezt mondta, széles mosoly terült szét az arcán, csibészes kajla mosoly, elszánt, de egyben nemtörődöm grimasz, de ami azt mondta: veled vagy nélküled, tök mindegy, de csinálhatjuk együtt is.

Van szerszámod?

Persze, tele van ez a bodega, mindenhez.

Az jó.

Használhatom a vécét?

Ofcourse használhatod, fürödhetsz is. Meg majd ott főzünk, egy fa ágán himbálózó bográcsra mutatva.

Ott szoktál főzni?

Hát persze, mint a haverokkal otthon.

Na, hát ez kurva jó, lerakom a campert, aztán megyek munka után. Jó, segíték, mondta.

a downtownba vezető autópálya bejárata nem messze volt, s hivatali városközpontba vezető viszonylag rövid szakasz már egy sávban járható.

a sokemeletes toronyházban magasan, az építési osztály előtt Jack egy latinó kinézetű ember mellett várt a fontos dokumentumra.

A hurrikán másnapja volt, s az építési hatóság sokemeletes épületében csak pár ember állt sorba.

Azt tudja maga az első out of state contractor, kérdezte az előadó

Mi helyzet az engedéllyel?

Nos, a dél Karolinái engedélye alapján kap egy floridait, azzal dolgozhat. Csak egy biztosítást kell fölmutatnia, háromszázezer dollárról.

Tudsz itt valahol egy biztosítót, kérdeztem a mögöttem álló, velem egykorúnak látszó latinót.

Hát, egyet tudok, az enyémet.

S az hol van?

A város másik felén, de jó.

Te mit fogsz csinálni, kérdeztem, mikor elmagyarázta merre kell menni.

Tetőket, s te?

Hát, én arra gondoltam, hogy inkább valami komplett munkát akarok, amivel megalapozom a bizniszem.

Az se rossz.

Nagyszerű, akkor majd találkozunk, mondtam, s már rohantam a biztosítóhoz. S hát csodák csodája még aznap délután kezemben volt az engedély, s most másodszor úgy éreztem, hogy kezemben van a jegy a menyországhoz.

Néhány hónap múlva, mikor megint összefutottunk az építési engedélyek kérésekor, már a száz valahányadik tetőjét javította, s „milliomos” volt. Én is elég jól haladtam, pontosan az eltervezett úton, hétmérföldes léptekkel mászva ki a kétségbeejtő nyomorúságunkból, mindvégig nem tudva, jobb lett volna annak a másik embernek az útját követni.

Nem, de ez jó.

Szerencséjére

Tetőket. S te?

Én inkább komplett házakat szeretnék újjáépíteni, megalapozni a kuncsaftköröm.

Ja, az se rossz.

Meglátjuk mi lesz.

Így van, később találkozunk.

pap.

Rámsóznak egy Kislacit.

Vagy amikor egy kis békéscsabai magyar törpét a lábaimhoz dobtak egy miami templomkertben, én meg lakókocsimba befogadtam, s vele éltem, s amíg apró lábaira nem állt?

Imi.

GÉZA ÉS A SZEX

Hát, itt volna miről beszélni. Többek között eszembe jut egy jelenet, ahol ez az ember a férfisságát bizonygatta. Valami prostival szólalkozott, piásan persze össze a fürdőszobában, ami a nyitott ajtón a folyosóra is kihallatszott. A téma a kőkemény rövid, meg a nagy lankadt farok esete volt, meg a kettő, hogy függ össze. Eszembe jut, amit a Géza mondott: „mennyenek a p...ba a lankadtfaszú legények, az övé egy ötgallonost is elbír, ha ráakasszák. S itt nyilvánvalóan egy erőkarról beszélünk. S egyszer ez a barom ingbe gatyá nélkül kirohant, s valami szakadt félvér kurvának be is mutatta, hosszú dulakodás után ágaskodó szerszámmal, vizet engedett a konyhacsapból a felmosó vödörbe, azt a duzzadt

farkára ráakasztotta, s a helyi kubai komuniti ámulatára, lötyögtetve – himbálva kaján pofával ment körbe az udvaron.

MIAMI, KÜLÖNÉLÉS PÉNZÉRT,

meg egy groteszk kaland és környéke Egy nő Miami-ban

Egy munkáltatóm szőke, bögyös felesége incselkedett velem. Kint hagyta a pucér fényképeit egy asztalkán, amerre mennem kellett. Be is gerjedtem, egész nap az járt a fejemben. Mikor hazaértem a város másik oldalára, vagy harmincöt kilométerre, s megittam pár sört, nem bírtam magammal. Mint egy eszement száguldottam vissza a városon keresztül hozzá. Mosolygott, meztelenül feküdt egy lepedő alatt, s invitált. Csak egy baj volt, hogy tök részeg.

S eszembe jutott, hogy mi van, ha hazajön a latino férj. Úgyhogy otthagytam, s azóta is egy kellemetlen emlék. Soha többé nem lett a dolog megemléke.

1992. - HURRIKÁN ANDREW, ELSŐ MUNKA EGY REPÜLŐ OPERATŐRNEK

Nem tudom már, hogy hogyan szereztem ezt a munkát. Tény az, hogy ez a New York-i ember valami olcsó helyi lehetőség után kutatva talált meg engem. A pacák egy fotós volt, valamelyik helyi újságnak is dolgozott, s mint anyyiunk, ebben a hurrikán által felturbózott légkörben jól beizgult, s ő is úgy érezte eljött élete nagy lehetősége. Elhatározta, hogy lefilmezi, fotózza a hurrikános happeninget. Úgy ahogy van, lesz, ami lesz, nem faszozunk. Pár másodpercnyi felvétel össze is jött, mert, hogy mint valami szupermen repülni kezdett, úgy a nyakából lógó többféle, méregdrága kamerástól, mindenestől.

Fák ágai közt repült, cserepekkal, teljes faldarabokkal, komplett háztetőkkal, gerendákkal, üvegszilánkokkal, kitépett ablakokkal, fotelokkal és televíziókkal, s még ugató kutyákkal, még karmoló macskákkal, még cincogó egerekkel, s a környék csattogó, élő, tűzijátékot megszégyenítő, szikrákat szóró villanyvezetékei még mindig fákra, bokrokra tekeredve rezegtek, pengtek, piiiinnnnng, dinng, csiiiiittt-csaaaaatt!!!!, - tárgyak frenetikus Treiko dobkoncertje közepette, hogy aztán rángatódzó kígyókként tövestől tépjék ki a fákat, s magukkal rántva villanyoszlopaikat. A tárgyak örvénye őt is repítette, fején fazekak, evőeszközök kopogtak, míg nem egy bokor tövébe nem vágódott, mint egy csonttal teli rongy zsák. Még látta, hogy kavarognak a padlószőnyegekbe csavarodott hűtőszekrények, lötytyen ki belőlük az étel kavargó iratokra, fényképalbumokra, gyerekjátékokra, ruhákra és cipőkre. S ekkor elvesztette az eszméletét.

1992 MUNKAKERESÉS ÉS KEZDÉS ÉS MUNKÁK MIAMIBAN

próbálkozások ez lent is van, tisztázni

A próbálkozások közt szerepelt néhány, többezer kilométeres költözködés, Jack folyamatos szakmai és üzleti előmenetele, a munkalehetőségek követése, más és más államokba, városokba. Ilyen volt, ez is, amikor a sok tízezer házat összedöntő hírhedt floridai hurrikán után, a floridai Miamiába költözött, ő volt az első más államból jövő vállalkozó, aki a helyi építési hatóságnál munkára jelentkezett.

Szerencséjére a katasztrófára való tekintettel Dél Karolinai engedélyét ideiglenesen elfogadták. De előbb még egy háromszázer dolláros biztosítást kértek tőle.

Jack hamar felocsúdott, s körberohanván az amúgy teljesen ismeretlen metropoliszt, még aznap estére beszerzett egyet. a sokemeletes toronyházban magasan, az építési osztály előtt Jack egy latínó kinézetű ember mellett várt a fontos dokumentumra. Jack odafordult hozzá, s megkérdezte.

Te mit fogsz csinálni?

Tetőket. S te?

Én inkább komplett házakat szeretnék újjáépíteni, megalapozni a kuncsaftköröm.

Ja, az se rossz.

Meglátjuk mi lesz.

Így van, később találkozunk.

Lacika

Vagy amikor egy kis békéscsabai magyar törpét a lábaimhoz dobtak egy miami templomkertben, én meg lakókocsimba befogadtam, s vele éltem, s amíg apró lábaira nem állt

A MIAMI MUNKA JELENTŐSÉGE

Az egyre növekvő pánikhangulatban döntött a család úgy, hogy a legjobb megoldás, ha Jack leköltözik a messzi Florida végére, s igyekszik pénzt csinálni a hurrikán Andrew okozta helyreállításban. Ez volt az első alkalom, mikor húsz évnyi, rosszban-jóban való, mindennapi együttlét után, Jill és Jack különváltak, s ami későbbi károk keletkezését okozta a kapcsolatukba. S két-három hetente hiába vezet végig az oda-vissza kétezer kilométeres utat Jack, veszteség érzetükön ez sem sokat segített. Viszont sikerült kikecmeregniük a bajból, sőt, nyolc év óta először lehetőségük támadt először hazalátogatni, de még ennél is

több. A Balaton mellett képesek voltak venni egy jókora parasztházat, hogy majd öreg korukra rendbe hozzák.

1992 először itthon, hazalátogatnak, a kötcsei ház megtalálása és megvétele

DE, CSAK HOGY NE VESSZEN AZ IDŐ MÉLY KUTJÁBAN, EMLÍTSÜNK MEG NÉHÁNYAT A JELENTŐSEBBEK KÖZÜL

mindez, még a számítógép előtti időszakra esett, amikor Jack még nem írt naplót, ezért csak emlékezetből tudta felidézni a fontosabb eseményeket.

????????????????????

DADE COUNTY

Kiderült, hogy a legnagyobb kár az a város legdélibb csücskébe keletkezett, ami kb. 30 valahány kilométerre volt Jack lakóhelyétől a magyar templomtól. Mint már említettük itt sikerült felütni táborát, ami lényegében a templomkert végében lévő békés kis csücsökben volt, nem messze az egy emeletes apartmant épülettől, ahol a Géza is lakott. Ide járt be zuhanyozni, végére, meg innen kapta az áramot. Jól fölszerelt szerszámos trélerével innen jártak a Kicsivel dolgozni, akivel Jack mióta befogadta, kis camperjében együtt lakott.

Az újjáépítés lázában hangyabolyként nyüzsgő autópályát kétszer járták naponta végig. Lázasan folyt az eltakarítás, de a kis utcákon hetekig alig lehetett közlekedni, s ez a lakberendezési áruházakra, köztük a Home Depóra is vonatkozott, s volt ott egy kártyavárként összedőlt betonkolosszus, mellette színes, ázotttruha adomány hegyekben unottan turkáló szerencsétlenekkel.

AZ ELSŐ NAGYOBB MUNKA.

A licence.

First roof.

Nem tudom már, hogy honnan szereztem ezt a munkát. Tény az, hogy ez a New York-i ember valami olcsó helyi lehetőség után kutatva talált meg engem. A pacák egy fotós volt, valamelyik helyi újságnál dolgozott, s mint annyiunk, ő is úgy érezte eljött élete nagy lehetősége. Elhatározta, hogy lefilmezi, fotózza a hurrikánt. Pár másodpercnyi felvétel össze is jött, mert hogy mint valami szuperman repülni kezdett, úgy kamerástól, mindenestől. Fák ágai közt repült, cserepekkal, teljes faldarabokkal, komplett háztetőkkal, gerendákkal,

üvegszilánkokkal, kitépett ablakokkal, fotelokkal és televíziókkal, s még ugató kutyaikkal, még karmoló macskákkal, még cincogó egerekkel, s a környék csattogó, szikrákat szóró villanyvezetékei még mindig fákra, bokrokra tekeredtek, amik aztán rángatódzó kígyókként tövestől téptek ki fákat, magukkal rántva villanyoszlopaikat. A tárgyak örvénye őt is repítette, fején fazekak, evőeszközök kopogtak, mígnem egy bokor tövébe nem vágódott, mint egy csonttal teli ronygyzsák. Még látta, hogy örvénylenek a padlószőnyegekbe csavarodott hűtőszekrények, löttyen ki belőlük az étel kavargó iratokra, fényképalbumokra, gyerekjátékokra, ruhákra és cipőkre. S ekkor elvesztette az eszméletét. A kamera még mindig futott, de a sötét képen már semmit nem lehetett látni, csak egy őrült zeneszerző bagolyozott nagyzenekarának csintradattáját. Nos, ez az ember állt pár nap múlva félig összedőlt házában fityegő ajtajában, talpig fehér gézben, felkötött karjáról sebzett madákaromként lógó ujjával tartva a szórólapom, amit a feldúlt nappalijába hullva talált. Így aztán ez lett az egyike könnyen lehet ez a kettő egyike azon kevés alkalmi munkának, amelyet a későbbi nagy és komplett újjáépítések előtt szereztem. Ez az ember részletesen kifaggatott, s miután meggyőződött jó a hozzáállásom, és olcsó vagyok, felfogadott. Kijavítani a megrongálódott cafatokban lógó bádogtetőt. Iszonyú szükség is volt rá, mert már teljesen lerobbant állapotunk kezdett kétségbeejtő lenni.

AZ ÖREG REALESTATEOS NŐ

1993. KÖTCSE - MEGVESSZÜK KÖTCSÉN A HÁZAT, ELŐSZÖR VALÓBAN KETTÉSZAKAD A CSALÁD

A TIBOR, NAGY NEHEZEN AD KÉTSZÁZ DOLLÁR KÖLCSÖNT. FEDEZET NÉLKÜLI TANKOLÁS CREDIT KÁRTYÁRA.

Mert hogy ez a hirtelen felbukkanó Hurrikán Andrewhoz Miamiba menésre pénz bizony nem volt. Szívózott is a Tibor, de azt lehetett tudni, hogy ott majd tudok pénzt csinálni. Úgyhogy a végén adott.

KÉSŐBBI BONYODALOM AZ ENGEDÉLY KÖRÜL

rádásul kiderült, hogy a hat hónapra a dél karolinai engedély alapján kiadott floridai engedélyem, ha lejár, akkor le kéne újra vizsgáznom. A rettentő kár hatására viszont úgy megszigorították a dolgot, hogy szó szerint egy évre be

kellett volna ülnöm az iskolapadba, amire természetesen semmilyen kitartásunk, na meg kedvünk se volt

a gyerekek is iskolaváltás előtt. Az asszony is unja a banánt.

Ugyan a Boriszt fölvették a híres Magnet Schoolba, a tehetséges gyerekek közé, de az se a közelbe volt. a Sandra is felső tagozatba kellett menjen, egy másik iskolába. Mikor kiderült mekkora kert van a Jill belekiesedett, mindig kiskertész akart lenni. Anyáigilag is jobban jártunk, az itthon éléssel megspóroltuk a kint nem kevés lakhatási költséget. Itthon még mindig olcsóbb volt az élet. S végül soha nem akartuk, hogy gyerekeinkből amerikai hülyegyerek váljon. Európai kultúra, s ingyen iskola, ezek voltak az érvek. Szóval én majd kijárok, és küldöm haza a pénzt.

Készülődés haza

A CHARLESTONI HÁZ KIÜRÍTÉSE, ILL. ELADÁSA.

Minekünk nem sikerült egy fillért sem csinálni ház vételen és eladáson.

Annak ellenére, hogy rengeteget dolgoztam, dolgoztattunk rajta, fürdőszoba az emeleten, festések stb. Semmit nem kerestünk rajta. De végül is a ház meg a kocsis eladása tette egyáltalán lehetővé az otthoni házvételt, s a hazaköltözést.

Az Audi é a ház eladása.

S az utolsó pillanatban szerencsénk lett. A ház is a kocsis elment. De mondom, a házon annak ellenére, hogy rengeteget változtattam és korszerűsítettem rajta egy fillért sem tudunk csinálni. Akkor is recesszió volt. Amerika ilyen szempontból sohasem jött be nekünk.

Éppen, hogy csak el tudta adni.

EGÉSZ AMERIKÁBAN NINCS HOL CAMPINGEZNEM

., azaz valaki kertjében olcsón ill. ingyen parkoljak, amivel spórolni lehetett volna. egy rövid időt leszámítva, Columbiában, egy storageban.

Abban a sajátos szituációban, hogy évente több hónapra hazajöttem, - azaz nem dolgoztam, s kerestem az idő alatt, az egyetlen kifizethető megoldás az lett volna, ha valahol a camperben tudok lenni, ott, ahol munka is van. de egyetlen ilyen helyet nem találtam. Össze-vissza bolyongtam, ezer lehetőséget kipróbáltam, de mégse.

s azután Közben háromhavonta zajlik a hazajárás, ill. kimenés, s közben mi történt ki, min ment keresztül.

GERRY-ÉK

Éppen homokot lapátoltam a zuhogó déli esőben, egy gazdag ház kocsibejáróján, amikor megtudtam a Gerryék várnak. Csúrom vizesen, rövidnadrágban, koszosan mentem át a két utcával arrébb levő házukba. Kerekfejű, szemüveges, köpcös alak, meg a Modigliani tónusú, Joni Mitchell kinézetű, terhes feleség. Kaliforniából jöttek. Fostak. Ismeretlen világ volt ez nekik. Nem ismertek senkit, kivéve a házügynököket. Engem meg az ajánlott. Ezek mindig jó dolgok. Mert nagyon szeretnék, ha megfelelnek, eleve jóindulat már a kezdetén. Ilyenkor vidám, bohém, s nagyon optimista szoktam lenni. Ez aztán jót is tesz a szakértelmemnek, mert önbizalom is kerekedik belőle. Lényeg, jó sok átalakítást akartak, s mási kaptam egy csekket tőlük, kétezer dolcsiról. A papa jet-renting cégének itteni, kibővített részlegét vezették volna. Emlékszem, ők „rabolták el”, a Norriegát, panamából...

Ilyen témák. A politikai háttér se firtattam, de nyilvánvaló volt, lóvé az van.

Gerryéknél, ahol nem sikerült. Kínlódás. Nincs munka. Dolgozás (újra) Walternek.

TELEFON ENDRÉNEK. A ROY MÉG BÍZTAT EGY MUNKÁVAL, DE NEM VÁROM MEG.

HAZALÁTOGATNAK, A KÖTCSEI HÁZ MEGTALÁLÁSA ÉS MEGVÉTELE

Először azt gondolták, hogy majd jó lesz öregkorukra, addigra szép lassan rendbe hozzák...

Ugyanakkor a rendszerváltozás s a ház vásárlás bizonytalanná teszi a kint létet, ahol mindenféle nehézségekbe ütköznek. A hurrikánok ugyan óriási lehetőséget jelentenek Jack számára, de ehhez a távolban kell dolgoznia, amit se ő, sem Jill nem szeret. Rájönnek, hogy ennek a végeérhetetlen huzavonának nézne ék elébe, s amúgy is megannyi ok szól a hazaköltözés mellett. A terv az, hogy a család után pár év múlva Jack is végleg hazajön, s boldogan élnek, míg meg nem halnak. Ez nem tiszta, mikor lesz, de addig a család a gyerekek biztonságban és viszonylag jólétben lehetnek

idáig tart Amerika az elmenéstől...

A család hazaköltözik

Így aztán megint csak hatalmas költségen az asszony meg a gyerekek hazaköltöztek. A nagy parasztház korszerűtlen volt, de lakható. S az asszony rokonai is itt laktak a szomszédos Szemesen.

a falu népe a cuccot bámulja

az egész falu összegyűlt, mindenki segített. Mert egyrészt egy gardenpartin vehettek részt, sok sültcsirkével, másrészt mert még soha nem láttak ennyi csiribiri meg túlméretezett marhaságot, mint amit mi az Újvilágból egy vagyonért hazahozattunk.

1992. TÉL, A HAZALÁTOGATÁS IDE

Mégiscsak meg van a ház Kötcsén.

Készülődés haza.

Vissza Charlestonba, a ház eladása

Szomorúan mentünk hát vissza Amerikába, s igazándiból le is mondtunk a dologról. Hetek, s pár hónap múlva aztán telefonált a sógornóm, s mondta, meghalt a néni. Én meg, hogy oké, akkor jövök, fizetek. S sürgőse nekiálltunk a kinti házat eladni. De, felárért senkinek se kellett.

Szinte reménytelenül az Amerikában egyáltalán nem menő aranymetáls Aduinkat kezdők árulni, ha jól emlékszem, négyezer dollárért.

Kérdéses volt, hogy merre vegyük az irányt. Hazajöjünk, vagy kint maradjunk. Tudtam volna részletre venni egy erősen megrongálódott házat, jó pénzért. Viszont, akivel csak beszéltem mindenki lebeszél, hogy isten őrizz, ide ne jöjünk kis gyerekekkel, ez egy szörnyű hely.

1992Az Andrásék. B. Szemes

balhé az Jillel a hogyan továbbról, „”, Seftelés. A vissza út. Nincs több munka, nincs több pénz. Várakozás az ellenőrökre.

István, mi van velem

Az nyilvánvaló, hogy én, mint erről az utóbbi években a Naplóm is tanúskodik, de ez nem olyan régen, azaz Nagykovácsi óta van. Felmerül, hogy nem e kellene előszedni azokat a leveleket, amiket én az Jillnek írtam, s leírni őket, mint bizonyítékokat. (azért, ha lesz időm, lehet ezt megteszem majd.)

Ellenkező esetben ezek csak, mint emlékek léteznek. Az se semmi, s olyan nem vagyok biztos benne, hogy olyan nagyon szeretném, ha ezt mind részletesen megírtam volna. Olyan jó emléke nincs a dolognak, meg már ez is éppen elég, eligazodni benne. Arra emlékszem, hogy mennyire magányos voltam.

Óriásikat kínlódtunk a kicsivel, de a végénlett a helyzet lent Floridában, egyszerűen nem találtunk normális munkát. Felhívtam az Endrét Connecticutba, s azt mondta, hogy van munka, s az Áginál lehet lakni, mivel a pasija visszament Magyarországra. Tulajdonképpen annak a munkahelyét lehet elfoglalni.

HÁZKERESÉS AZ ALFÖLDÖN

Pisti! Pityókám, aranytökű barátom, hát de jó téged látni, mi van, hazafűjt a szél Nagy Amerikából?

Úgy tűnik...

S persze ide, az Alföldre, édesapám! gondolhattam volna – süvöltötte a hordóhasú busz sofőr Tóni, elsimítva ritkuló szőke haját mindig mosolygós kerek fején.

Egy képtelen szemesi házügynök

A nagy alföldi, majd a drága Balaton felvidéki keresgélés után a szemesi sógoromé ingatlanügynök szomszédját kértem meg, ha van kedve nézzem már körül. Mondtam neki, hogy a legfontosabb szempont, hogy nagy fák legyenek. S hát valami kisebb kúriára gondoltunk. A manus ebből semmit sem értett. S így az ebből semmi se lett,

Kötcse a lakóház megtalálása

viszont mintha a Jóisten vette volna át a vezetést, s ehhez a nagy, korszerűtlen, de Kötcse s a környék legszebb helyén lévő ingatlanhoz vezetett. Egy népes parasztcsaládé volt, svábok, s elég jó árat kértek. Egyetlen kérdésem volt: látni innen a Balatont? Kint álltunk a pajta végében, a tulaj mondta, hogy igen, látni. Mondom, oké, akkor meg van véve.

Igen ám, de kiderült, hogy mégsem jó, várni kell, amíg a nagymama meghal

maradunk, vagy hazamegyünk, a kötcsei házvételi dilemma

1993Vissza Charlestonba a ház eladása, Kötcse megvétele, a család hazaköltözik

A kamera még mindig futott, de a sötét képen már semmit nem lehetett látni, csak egy őrült zeneszerző begolyózott nagyzenekarának csintradattája hallatszott. Nos, ez a Pitkin-ember állt pár nap múlva félig összedőlt házának fityegő ajtajában, talpig fehér gézben, felkötött karjáról sebzett madárkaromként lógó ujjával tartva a szórólapom, amit a feldúlt nappalijába hullva talált. Így aztán ez lett könnyen lehet az egyike, azon kevés alkalmi munkának, amelyet a későbbi nagy és komplett újjáépítések előtt szereztem. Ez az ember részletesen

kifagगतott, s miután meggyőződött jó a hozzáállásom, és olcsó vagyok, felfogadott.

Kijavítani a megrongálódott cafatokban lógó bádogtetőt. Iszonyú szükség is volt rá, mert már teljesen lerobbant állapotunk kezdett

Mér is ne? Pedig El lehet képzelni, ahogy ott áll egy vigyori szakáll rövidgatyában, egy egyöttven magas, görbelábú törpével, meg egy kövér, szemüveges, nyugdíjazott maffiózó kinézetű kolbással, lerírlük, hogy ők meg elvesztették a kelet európai cirkusztársulatukat, s hát bizony kis lé nem ártana. S valóban, ez nem csak látszat volt, mi is halálosan komolyan így éreztük. Talán ez a kölcsönösen lerobbant lélektani egymásrautaltság tette, hogy, alkalmat kaptunk, hogy az időközben kivirult, rekkenő hőségben frekventált, hányásokkal és más, inkább elhallgatott tünetekkel tarkított rosszulletek közepette, lefeszítsük, letépjük, lecincáljuk, lerágjuk a majdnem lapos tetőre évtizedek alatt kemény kontárkodással felhordott, legalább húszrétegű nejlon, kátránypapír, s bádoglemez, ótvar-szendvicset, ami később valakit a csernobili kupleráj felszámolására emlékeztetett Viszont hétezer dollár faszoltunk ezért, egy hét alatt. Ami azért kezdésnek nem rossz, nem?

ÉN EGYEDÜL VISSZA S HAZAKÜLDÖM AZ „EGÉSZ HÁZAT”

Tehát én visszatértem, s az ezer kilométerre lévő Miami és Charleston között ingázva kipakoltam a házból egy Storage mindent. Aztán rendeltem egy konténert miamiban. Aztán egy teherautóval levitettem az össze cuccot, s beraktuk a konténerbe. Több mint négyezer dollárba került, de többé nem hagytam mindent hátra, mint ahogy azelőtt annyiszor. Kalandos ötön aztán egy kamion Hamburgból hazahozta Kötcsére

István, mi van velem

Az nyilvánvaló, hogy én min. erről az utóbbi években a Naplóm is tanúskodik, de ez nem olyan régen, azaz Nagykovácsi óta van. Felmerül, hogy nem e kellene előszedni azokat a leveleket, amiket én az Jillnek írtam, s leírni őket, mint bizonyítékokat. Ellenkező esetben ezek csak, mint emlékek léteznek. Az se semmi, s olyan nem vagyok biztos benne, hogy olyan nagyon szeretném. Olyan jó emléke nincs a dolognak. Arra emlékszem, hogy mennyire magányos voltam.

S ITT, MEGJEGYEZNI KÍVÁNOM, HOGY MIK VOLTAK EBBŐL A TANULSÁGOK

már csak azért is meg fogom írni ezt a történetet, hogy mindenki láthassa, hogy mennyi szenvedés, mennyi álom, mennyi minden volt a dolgok mögött,

hogy mikén is mentünk mi ketten keresztül. S különösen a fiunknak. Mert szemlátomást nem látja. Mert ha látná, még ha annyira fejetlen is, elképzelhetetlen, hogy tud ilyen lenni.

Persze megkérdőjeleződik, hogy mire lesz ez jó. Nem akarom büntetni. Annyira nem. De neki is kell, hogy legyen haszna ebből. A tanulság. De azt se akarom, a saját tisztességünk érdekében, hogy ezek a dolgok csak úgy lemenjenek a lefolyón. Mindenkinek van élete. Mindenkinek van szenvedése. Bizonyos mennyiségű viszontagságon mindenki keresztül megy. De azt gondolom, s teljesen meg vagyok győződve, hogy ez igaz, hogy a mi történetünk, az extraordinális. Nagyon különleges. Mindenben.

Itt vannak ugye a Gyuláék. Ők is nekivágtak, vállalkoztak. S ezzel ők is részei ennek a lehetőség tágitási kísérletnek. S mire jutottak. Á mi részünkről, végül is, mindenféle buktatójával együtt haladtunk. S lett volna belőle valami, valami fizetség. Ezt, már mindenki látja. Vesztesek egészében nem vagyunk, de részleteiben, ott bizony igen. De az egyik nagy tanulság, hogy valahol, mindenki az. Aki marad, aki megy. S még ha minden totál sikeres lett volna akkor is. Mert akkor meg az lenne: „hogya hát persze, úgy könnyű” nos nem könnyű. Nagyon nehéz. S én azt gondolom, hogy mi bátrak voltunk, merészek, hősök. S ez csak úgy, nem fogom hagyni. Intelligensek, s nagyon emberileg. Talán ez a legfontosabb. Kihasználtuk az életnek azt a nagy lehetőségét, amit a disszidálás jelent, jelenthet, azonos helyzetben.

S ez az egész történet, azt hiszem már önmagában is megéri az említést, hogy a világ tudomást szerezzen róla.

Tudom, hogy nem kis művészet kell ahhoz, hogy ez ne csak egy útikönyv, egy élménybeszámoló legyen. Bár, az is több mint a semmi. Hanem valami komolyabb dolog. A felelősség tehát hatalmas. S félek is tőle. De nekem is tartozik a világ, meg én is neki. S ezt, ezáltal valahogy ki kell egyenlíteni.

„Felborul a camper, s minden, amit erről tudni lehet, azaz egy remete élet tanulságai.

(Későbbi kiegészítések a nokomosi tapasztalatokkal!)

Ha te praktikus gondolkodású barátom igazán olcsó és hosszú távú letelepedési szándékkal az USA- ba érkezel, az alábbiakat tudom ajánlani.

Hogyan éljünk két négyzetméteren, trópusi hőségben, mérges kígyóval, svábbogarakkal, csípős vöröshangyákkal és teljes titokban elsötétítve, villanyt lopva, folyóvíz nélkül, egyedül. Több ezer kilométer távolságra a családtól, egy másik kontinensen.

Teljesen romantikátlan s szorongó utazás a Nagy Amerikai Jóléti Társadalom Perifériáján.

A civilizált, titkos, olcsó, legális, biztonságos és komfortos menedékhely kritériumai.

Mobilizálható, azaz néhány perc alatt eltávolítható lakóhely
ennek szállítására alkalmas jármű

hosszú, ipari hulladék, de inkább felvonuláshoz használt, értéktelen kinézetű
hosszabbító villanylopáshoz;

lecsukva székek is alkalmas hordozható tábori toalett, sok újságpapír
eldobható betétnek, sok nylon szatyor a betétek légmentes csomagolására, s egy
sűrűn ürített ipari kuka, egy rejtett ipari környezetben, lakóhelyedtől nem túl
távol;

kupakkal lezárt, oldalán kivágott műanyag falakkon (csak férfiaknak);
ötliteres fekete műanyag tartály, műanyag cső, zuhany rózsza csappal;
merülőforraló s fém edény vízmelegítésre;

Külső és belső hőszigetelés

nem feltűnő, de erős zárok és lakatok alkalmazása

férgek és csúszómászók elleni védekezés módszerei

A Leilákék.

géza „elmegy” a háborúba

leszáll a keleti pályaudvaron, s mondja a várakozó taxisoknak, hogy „na, mi
van faszok, ki visz el, Amerikából jöttem”,

keverés egy milliomosnak a Gézával

AZ ISMERKEDÉSHEZ, CHARLOTTE AZ EGYETLEN NŐ

Az egyetlen nő, akivel közelebbi beszélő viszonyba kerültem, s aki egyszer
még ezt is kiáltotta: ”na, itt van az én májkölandzselóm”! a polgármesterné volt,
ez a pici, filigrán kékvér, úrnő, csiripelő madárka.

**Millió emberrel találkoztam, beszéltem, s semmi. Kivéve –
egyet, később.**

JOKKÁVAL.

ROY SOLFISHBURG.

Egy építész, aki professzornak néz

S aki megkérdezi, hogy nem szenvedek e sokat, mert bizony kemény dolog
volt a tűző napon a bejárati útját lekövezni. S hát mondtam, hogy de, persze, de
hogyan másképp. Valakinek meg kell csinálni, s most én vagyok az a valaki.

A GYEREKEK ELMENNEK. AZ AUDI ELADÁSA.

a Tóni házkeresgélés otthon alföld, b. felvidéken

AZ ÚT MIAMIBÓL CONNECTICUTBA

igy aztán közvetlenül a telefon után, meg is indultunk kis karavánunkkal északra. Én húztam a trailert, a kicsi meg a Cadillaccal jött. Vagy öt napig tarott az út.

Kocsiban is, motelban is aludtunk, egyszer a truck kereke is kiesett, de a végül csak oda értünk.

ide berakni a legfontosabbakat a Kronológiából

1993 A HÁZ KIÜRÍTÉSE, ILL. ELADÁSA. EGY ÖSSZEFOGLALÓ

Minekünk nem sikerült egy fillért sem csinálni ház vételen és eladáson.

Annak ellenére, hogy rengeteget dolgoztam, dolgoztattunk rajta, fürdőszoba az emeleten, festések stb. Semmit nem kerestünk rajta. De végül is a ház meg a kocs eladása tette egyáltalán lehetővé az otthoni házvételt, s a hazaköltözést.

egész Amerikában Nincs hol campingeznem., azaz valaki kertjében olcsón ill. ingyen parkoljak, amivel spórolni lehetett volna. egy rövid időt leszámítva, Columbiában, egy storageban.

Abban a sajátos szituációban, hogy évente több hónapra hazajöttem, - azaz nem dolgoztam, s kerestem az idő alatt, az egyetlen kifizethető megoldás az lett volna, ha valahol a camperben tudok lenni, ott, ahol munka is van. de egyetlen ilyen helyet nem találtam. Össze-vissza bolyongtam, ezer lehetőséget kipróbáltam, de mégse.

s azután Közben háromhavonta zajlik a hazajárás, ill. kimenés, s közben mi történt ki, min ment keresztül.

Óriásikat kínládtunk a kicsivel, de a végén tarthatatlan lett a helyzet lent Floridában, egyszerűen nem találtunk normális munkát. Felhívtam az Endrét Connecticutba, s azt mondta, hogy van munka, s az Áginál lehet lakni, mivel a

pasija visszament Magyarországra. Tulajdonképpen annak a munkahelyét lehet elfoglalni.

KÖZBEN KINT: MIAMI KIFÚJT,

óriásikat kínlódtunk a kicsivel, de a végén tarthatatlan lett a helyzet, egyszerűen nem találtunk normális munkát. Felhívtam az Endrét Connecticutba, s azt mondta, hogy van munka, s az Áginál lehet lakni, mivel a pasija visszament Magyarországra. Tulajdonképpen annak a munkahelyét lehet elfoglalni.

Telefon Endrének. A Roy még bíztat egy munkával, de nem várom meg.

AZ ÚT CONNECTICUTBA

igy aztán közvetlenül a telefon után, meg is indultunk kis karavánunkkal északnak. Én húztam a trailert, a kicsi meg a Cadillaccal jött. Vagy öt napig tarott az út.

Visszatérés a polgári útra.

Hazatérés

1994. CONNECTICUT MUNKÁK EGY KARBANTARTÓ CÉGNEK

Innen folytatni! A mérgezett latínók

Az egyik háznál aztán igencsak leragadtunk. A kétrágós módszer ott nem működött. Kívül belül fadíszítésekkel gazdagon burkolt, szép nagy épület volt, amiről kiderült, hogy annak idején ólom tartalmú festéket használtak, s a sok gyerekük közül az egyik kisfiú komolyan megbetegedett. A főnök hiába őrjöngött, üvöltötte teljesen nyilvánosan, hogy „az ilyeneket, mint a kakarucsokat mind ki kellene írtani”. Jó nagy cirkusz, pereskedés után, mi azt az ukázt kaptuk, hogy a festéket el kell távolítani. Teljesen. Itt ott volt vagy négy, kőkemény, ki tudja hány éves réteg. Mindenféle maszkokban először elkezdünk kaparni, aztán csiszolni, aztán égetni, de a legjobb módszerrel is évekbe telt volna mire megtisztítjuk. S ekkor javasoltam, hogy tekintettel én egy ilyen faburkoló specialista vagyok, jobb, ha inkább az összes faburkolatot lebontjuk és kidobáljuk, s helyette újat teszünk. Így is lett. Elég jól kerestünk s emlékszem

karácsonyra úgy jöttem haza, hogy a munka egy jó időre biztosítva van, ha visszamegyek. De, mint többnyire, most se így lett.

A házuk egy kupleráj

CONNECTICUTBAN

Az Áginál, a lakása felújítása, meg a karakter

Endrével egy Ági nevű, igencsak ronda nő sokszobás házában laktunk. Az endre olcsón, én meg az elvégzendő munkák fejében. A malterrel bevakolt lécecskéket kellett mindenünnen leverni, iszonyú port kavarva. Nos egyik ilyen szétrobbantott szobában laktam. Ja, és igen, én valójában a Kálmán helyét foglaltam el ideiglenesen. Az Endre nem szerette a Kálmánt, úgyhogy kicsit rájátszott, hogy ahh, az úgysem jön vissza. A nője, az Ági is azt sugalta. A manus tényleg gyógyós volt. Nem tudott angolul, majdnem semmihez sem értett, s a végén annyira frusztrált lett, hogy „kicsit hazament pihenni. Az ági havonta küldött neki cipőre pénzt, mert a manus legyalogolta. Ment, járta az utcákat, éjjel nappal. S egy röpké év alatt úgy látszik sikerült is magam mögött hagyni a démonjait, s egyszer csak ott termett. Tagbaszakadt természetével, szótlán, bamba, himlőhelyes vigyorával valahogy bizalmat tudott az emberekben kelteni, egy ilyen típus volt. Az Áginak, a főnöknek is ezért tetszett. Nekik én meg az Endre, a vagányok mindig a megbízhatatlanok közé tartoztunk. „ezek soha nem nyugszanak a seggükön, gondolják rólunk. Az egész állam-levevézés maffia pofa-be bumfordiakra és a nagyjátékos főnökökre lett kiosztva. Okostóbiásokra, mint mi itt nem volt szükség. Mindjárt az elején elintézték, hogy az Endre kapjon egy új vant, s mikor látták mennyire taknya nyála összefolyik ettől, tudták, hogy egy életre meg lehet ezt a pesti csórót venni. Ilyesmik lehettek hát a dolgok háttérben, hogy a pasit visszavették, engem meg kitessékeltek, Hiába voltam én, aki bizonyíthatóan ért valamihez, beszéli a nyelvet, meg ilyenek. Van, mikor nem ez számít.

AZ ÚT NEW YORKBA ÉRVÉNYES RENDSZÁM, BIZTOSÍTÁS, MŰSZAKI VIZSGA, MINDEN NÉLKÜL., EGY ÖTPERCENKÉNT LEFULLADÓ KIS TEHERAUTÓVAL, AZ OLD TIMERRAL.

ANNAK IDEJÉN EZT ÍRTAM ERRŐL:

ez volt az a Connecticuti Bridgeportból a Queensig tartó, mára rejtélyes, közel száz kilométeres utam, ahol ötvenszer állt le döglődő teherautóm, lejárt rendszám, lejárt biztosítás, lejárt jogosítvány, mire végül csak oda értünk, egy tönkrement stúdióba, a Broadwayn, s vettem két kis hangszórót a kiadásításban, s amik később szinkronrecsegésbe fulladtak kötcsei folyosónk kódében? Aztán meg egy hétig ennek az embernek az ócskaságait pakoltam egy queensi garázs padlásán., utolsó fillérjeimen beépítettem, hogy majd ott lakhatom. Aztán a házaspár között kitört a balhé, s csak hiába üvöltözött az igencsak elvont, először még vigyori, vendéglátó férj, a végén már ő is csak begerjedt, s már hiába fenyegetődött gyilkosággal, az erdélyi asszonya túlsíkította, s engem elüldözött, mert a kocsim nem elég előkelő a lakókörnyezetükhöz, s ő nem akar senki miatt szégyenkezni, így!

A bérházai Bronxban

A tényleg szép, kertvárosi környezetben lévő házuk körül tényleg rend volt, nem úgy belül. S mindennaposok voltak a balhék. A város túlfelén lévő Bronxban volt néhány, többemeletes bércaszárnyája, amiknek a berendezéséről ő maga gondoskodott, s spórolásból, nemegyszer ő maga szerelte. Így aztán összeszedett az utcán mindent, a házában gyűjtött, aminek valami hasznát vehette. Ez a gyakorlatias dolog aztán valódi szenvedéllyé terebélyesedett, s a háztartási gépek alkatrészein kívül már gyűjtött mindent, ami elé került. Elavult pénztárgépek, szétnyűtt hifik, és számítógépek, kibelezett mikrók és hűtők, és mosógépek álltak nála halomba. Volt olyan szoba, ahol az ajtót alig lehetett becsukni. Borzaszó boldog volt mikor azt a nagy kombit vettük, s olykor határtalan lelkesedéssel hívott az éjszaka közepén, hogy ugorjunk már el valahova a hatalmas metropolis egyik zugába, ahol egy tök jó kutyút látott a járdára kirakva. S igyekezzek, ő most ott áll, és őrizi!

A vékony, Woody Allan szerű, csak szőke hajú figurát tényleg szerették a latin nők, legalább is azok a dél szegény országaiból bevándorolt csórik, akiknek különböző filléres kedvezményeket adva, ferde mosolyával sikerült belopnia magát a szívükbe. Mikor megérkeztünk az egyik irodaként fenntartott lakásba, mindjárt öten-hatan rikácsoltak mindenféle egzotikus főttételeket kínálgatva,

Nézd, micsoda farmotorok vannak itt öregem, mondta magyarul, miközben egy hatalmas hátsójú mulatt nőszemély fenekére csapott.

Ugye szinyorita, folytatta, - van itt mit fogni öregem, fordult hozzám, s közben fél kézzel egy másik, fiatalabb, teltkeblű dekoltázsába turkált. Na gyere csöcsörésszd meg te is röhögte tele szájával.

Na de Frank, dorgálta komolytalan gurgulázással a nő.

Kell ezekkel tudni bánni, s akkor főznek rád, máskor, ha jössz ne egyél, s igen, ha szépen mosolyogsz, még a lábukat is szétrakják.

Ez a kis, mitugrász kinézetű figura, lehet a túlméretezett szerszáma miatt? - ki tudja, de egy igazi szexmániákus volt. Kissé megütközve hallgattam, s valahogy se a kajához, se a bájaikhoz nem volt semmi kedvem, más így is föl-le ment a gyomrom a szokatlan rikácsolástól, a furcsa szagoktól, meg az egész otthonkás, maszatos-melegítő bájínálattól.

Garden parti New Jersey-ben. Puskás Öcsi dísszel a tetején

A gyökereitől elszakadt, többnyire idős magyarok bálja. A régi „polgári” értékeket utánzó, nem gazdag, de viszonylag jómódú emberek cicomás, fitogtató, magamutogató, közönséges gyülekezete. Se nem amerikai, se nem magyar. Se nem hús, se nem hal. Ugyanez a jellegzetes viselkedés figyelhető meg más, Amerikába szakadt nációk lakóinál is. Oroszok és spanyolok, kubaiak és jugoszlávok ugyan azt a giccses, a fogyasztás csiricsaré oldalának áldozatul esett, nemzeti jellegzetességeit épphogy csak felmutató bulikat láttam. Még a görögök is, akik pedig igen erőteljes karakterükkel egyébként igen jól megkülönböztethetők mindenki másától, még ők is áldozatául esnek annak a negatív kulturális vákuumnak, ami az amerikai társadalom sajátja. Ó, a kubaiak lent miamiban. A cicoma, a halkak, a pacsuli, a csiricsaré színek, a gejl esküvők és törötnyelvű fontos bejelentések, egy diktatúráról, egy elnyomásról, amiben már többé senki sem hisz.

Az egyik pánikszerűen elhagyott connecticuti apartmentben rengeteg üveg kölnit találtunk, előkelő nevekkal, s valószínű mind hamis volt. Nos, szorult helyzetemben ezeket árultam, ahol csak tudtam, még később bőven haza is vittem belőle. Ott szégyenkeztem a magyar fesztiválon, s el tudtam párat adni – két három dollárért darabját. Életem egyik legrosszabb emléke.

A kocsin, ami az utcán parkolt le van járva a rendszám. Rettegés, hogy ellopják, feltörik. Együtt lakás a Lacival.

Hiábavaló próbálkozások munkát találni

Leköltözés a Márton Laciékhoz vissza a camperembe

1994. JACK, KINT EGYEDÜL CONNECTICUTBÓL NEW YORKBA NEW YORK II.

Zaburecki feri: - „hát öregem”,

Ez volt a szava járása, s én meg kezdetben mindazt benyaltam, mint öreg amerikai veteránnak.

próbálkozás a Zaburecky Ferinél

a gyűjtő egy veszélyes fajta. én egy New yorki faszi esetében ismertem olyat, aki tárgyakat gyűjtött a biznisze érdekében, hogy majd a biznisszel milyen jól boldogul, s persze a családja érdekében, s egyszer csak a dolog átfordult, s a család kiszorult az utcára, a bíróságra ment, meg tönkre. mert az a Zaburecky nevű jóember elfelejtette, hogy mi miért van.

1994 II. NEW YORK A GARÁZS ÉS A PADLÁS, AMIT MEGCSINÁLOK

a Terike kibasz

A WASHINGTON BEACHI ÉPÍTÉSZ.

Hirdetésben találtam. Jól hangzott. Ráéreztem, felvett, hogy egy nagy munkát meg tudok-e csinálni? Tetszhettem neki, de nagyon bizalmatlan volt. adott valami kis pit munkát, valami fürdőszoba javítást. Aztán egy másikat. Azon a házon egy carpentere már dolgozott, csak az nagyon elfoglalt volt. egy bejárat feletti kis tetőt kellett volna építenem. Elkezdtem, visszajött, s közölte egy „monkey business, s szólt a pasinak javítsa ki. Azonnal rájöttem a módszerre, de már késő volt. többé nem bízott bennem hiába könyörögtem neki. S még egy jó

kellemetlen helyzetben is keveredtünk, mert hogy adott egy csekket. Nekem viszont, szó szerint már annyi pénzem se volt, hogy tankoljak. Odaadta a kutas kártyáját. Végül is rendes volt. a pénzt csak később, valahol, s valamikor máskor tudtam beváltani. Könyörögtem neki, néha mintha megingott volna, de végül mégis visszautasított, s valamiért, ez a long izlandi építész egy ma is kísértő tanulság és emlék maradt.

A kölni story.

Az egyik pánikszerűen elhagyott connecticuti apartmentben rengeteg üveg kölnit találtunk, előkelő nevekkal, s valószínű mind hamis volt. Nos, szorult helyzetemben ezeket árultam, ahol csak tudtam, még később bőven haza is vittem belőle. Ott székenkeztem a magyar fesztiválon, s el tudtam párat adni – két három dollárért darabját. Undorító volt. Életem egyik legrosszabb emléke.

A kocsin, ami az utcán parkolt le van járva a rendszám. Rettegés, hogy ellopják, feltörik.

Együtt lakás a Lacival.

Hiábavaló próbálkozások munkát találni

Fodor Laci

Régen nem találkoztunk. A lányosan fiatalos mosoly és arc egy megoldatlan és feldolgozatlan problémáktól hemzsegő amerikai háziasszony felpuffadt arcává változott. Halk, elhaló hangon beszélt, alig lehetett érteni mit mond. Pont úgy, mint rokona a B. Feri. Kérdezése után a Laci egyike volt azon lendületes kelet Európai ifjúknak, akik először nem a családalapításon, hanem a szórakozáson, szexen, és bulikon járt az esze éjjel nappal. Peep-showtól az intézményesített group-szexig végig is járták az összes elérhető helyet. Csinos pofikájának, lányos és puha hangjának, na meg jókora szerszámából fakadó, ide vonatkozó magabiztosságának köszönhetően imádták az erőszakos, kicsit fejnehéz és férfias nők. Nemsokára azonban az otthoni beidegzések hatására véget értek a reggelig tartó tivornyázások, s egy reggel arra ébredt, hogy fokozódó elégtelenségére a helyes válasz egy talpraesett magyar lányt kellene keresnie. A menekült szindróma szerves részeként közismert, hogy megérkezése után mindenki igyekszik kitűnni, s talán az átlagnál sokkal inkább be kell bizonyítania ő okosabb, mint a többiek. Választásaiban, döntéseiben, életmódjában, szemléletében, akármiben. New Yorkban nehéz nagyfiúnak lenni, különösen a lumpen magyarok között. Abban az időben a falusi ambiciózus fiatalok között csak igen kevésnek adatott meg a bátorság, hogy ne Pestre, hanem külföldre menjen. Kellett valami otthonról hozott extra paranoia, valami különleges bizonyítási készlet, hogy a nagy kockázat ellenére valaki külföldre

szökjön. Kinek bizonyítson hát? Egy otthonról hozott ambiciózus lánynak! S hát ebből lett aztán a baj később

Fodor Laci felesége, a „Gabi”,

Egy rafinált magyar parasztlány Amerikában

A jóval fiatalabb nő ugródeszkának használta, s mikor kitanították, beperelte, hogy megverte, s csúnyán otthagya. Pedig gyerekük is született. Az eset mindvégig intő példaként lebegett előttem, mégis én magam is beleestem ugyanabba a csapdába. Csak húsz évvel több tapasztalattal.

GARDEN PARTI NEW JERSEY-BEN. PUSKÁS ÖCSIVEL, MINT DÍSSZEL A TETEJÉN

A gyökereitől elszakadt, többnyire idős magyarok bálja. A régi „polgári” értékeket utánzó, nem gazdag, de viszonylag jómódú emberek cicomás, fitogtató, magamutogató, közönséges gyülekezete. Se nem amerikai, se nem magyar. Se nem hús, se nem hal. Ugyanez a jellegzetes viselkedés figyelhető meg más, Amerikába szakadt nációk lakóinál is, persze némi nemzeti íz-beütéssel. Oroszok és spanyolok, kubaik és jugoszlávok ugyan azt a giccses, a fogyasztás csiricsaré oldalának áldozatul esett, nemzeti jellegzetességeit épphogy csak felmutató bulikat láttam. Még a görögök is, akik pedig igen erőteljes karakterükkel egyébként igen jól megkülönböztethetők mindenki másától, még ők is áldozatául esnek annak a negatív kulturális vákuumnak, ami az amerikai társadalom sajátja. Ó, a kubaik lent Miami-ban. A cicoma, a hajlakk, a pacsuli, a csiricsaré színek, a gejl esküvők és törötnyelvű fontos bejelentések, egy diktatúráról, egy elnyomásról, amiben már többé senki sem hisz,

ahonnan menekültek, miközben már egyre többen turista utakat szerveznek Kubába, s persze mint irányítók akkor ők is befúrnak. A toborzásba, a pénzcsinálásba. Jellemtelen egy banda. Oda nem mehetnek az ellenforradalmár priuszuk miatt, egyből fölakasztanák őket hazaárulásért.

A FRANCIA KAPCSOLAT, A FIÚK A „MIAMI VICE”-BÓL.

Egyszer visszakóválogtam, s szerencsémre megláttam a két, a híres sorozatból jól ismerhető színészre kísértetiesen hasonló pasit, akik ott dolgozásom idején, mint valami kiszolgáló mindenek a követség alagsorába jópofáskodtak. Szörnyülködtek, mikor leléptem, most meg méla lesajnálással hallgatták segítség kérésem, s a helyben üdvözlők jól ismert lemondásával, csak a fejüket csóválták. Az előkelő hely másodszor se kínált valami megoldást, s még jó, hogy a régiek közül senkivel sem találkoztam. Magyarázkodni nem volt semmi kedvem.

Őszi „jó munkák.” a feketék lerobbant házaiban.

A valaha előkelő connecticuti Bridgeportnak ez a része mára a szegények lerobbant negyede lett. Szinte mindenütt feketéket látni. Némelyiknek saját háza is van, de a legtöbben a segélyezett nincstelenek közül kerülnek ki, akik a valaha nagy, és szép házak szétdarabolt lukaiban bérelnek egy menedéket. Mi meg ennek a karbantartására szakosodott cégnek dolgoztuk. Kupleráj és mocskok mindenütt. Csótány invázió. Kollegám az Endre kényes, már már piperkőc a lelkem, úgyhogy leírhatatlan káromkodások közepette szenved egész nap. Valójában egyetért a teljesen fasiszta főnökkel, aki legszívesebben kiirtana őket. Pedig az én emberem nem az, csak annyira szenved, hogy még az arany és megértő pest-proli szíve is elcsavarodik. Kiküldenek egy helyre, ami teljes képtelenség, s az alábbi felsorolásból jó pár biztos megtalálható. Az ajtó ablak nincs vagy nem csukódik, a padló följöve, a fal kilukasztva, a kád és vécé nem folyik le, a mosogató lukas, és félig leszakadva, a fal és az egész engem az olaszországi menekültábor fertőjére emlékeztet. Valamit muszáj csinálnunk, mert valami érdekképviselő tanácsára felbátorodtak, s nem fizetik a lakbért. Mert hogy az állapotok. Ilyenkor a főnök üvölt, s nem is érdekli, mire van szükségünk a javításhoz, egyszerűen képtelen végig hallgatni. Félő, hogy mindjárt infarktust kap, úgy üvölt, fröcsög a nyála, és fuldoklik.

- semmit a kurva anyjukat, semmit, oldjátok meg, azért vagytok, tessék leleményesnek lenni. A trafikba, - ami nincs is, - vehettek két csomag ráógumit, ide egy, oda egy és kész. Van rá öt perccetek. De hát tudja, hogy ez nem így van. inggel nem lehet tojást festeni, módja nekem a kollega, s ez azt jelenti, hogy bizony bizony mi húzzuk ez időt, s minden egyes nap kora reggeltől írjuk az órákat, mert hogy tízen hat dolláros órabérben vagyunk. Nyolc után meg másfélszeres, azaz huszonnégy. S hát a főnök engedi, de cserébe minket is lekurváz, és kell az ő háza is ügyködnünk. Végso soron persze a welfare state fizet, mert a világon az összes létező kedvezmény, család, vastag ceruza be van itt vetve. Undorító a munka, veszélyes is az ilyesmi, mert az ember akaratlanul is hozzá szokik, hogy trehány munkát végezzen, de élvezük is élvezük a tankolási lehetőségek végtelen tárházát.

„MENJ TE..., ODA”...A STORY A POSTÁN.

A hazaküldendő pénzekkel mindig késésben. S egy péntek délután itt volt egy élet-és-halál-kérdése helyzet, másképp a világ vége. S rohantam, mint az állat, mikor is egy velem egyidős pasi pontban öt óra után egy másodperccel behúzta előttem a posta ajtaját, s elfordította a kulcsot. És sírós hangon kértem, hadd adjam föl a pénzt a családnak, messze, tengeren túlra, jaj. S mondta, záróra. Mutatta a táblán. S mondtam értem, s kezdtem újra a litániámat. S mondta, hogy ő is érti, de ez van. S mikor elindult elfele, úgy éreztem, most jön a világ vége. S utána kiabáltam, hogy fuck you. Erre visszajött, - erre már volt ideje, hm, - s komótosan

kinyitotta az ajtót, odajött, közel hajolt, s megkérdezte, hogy neki céloztam e a jókívánságomat. S mondtam, hát persze, te anyabaszó, mire gondoltál? Az jó, mert akkor most apró darabokra veri a pofámat, s már föl is emelte az öklét. Kb. akkora volt, mint én, de a baj inkább az volt, hogy rádöbbsentem, ennek az embernek igaza van. Akármilyen lesz, neki van igaza. Mondta is, hogy én, meg az összes tengeren túli szemét megpróbál itt élősködni, mindenkit kihasználni, levenni, s képtelen betartani a szabályokat. Záróra, nem értem?

De, persze hogy értem. S attól, hogy az amúgy tényleg nagyon toleráns és segítőkész és udvarias amerikaiakat többnyire le lehet venni, előfordulhat, hogy egyszer nem. Mint ez is most itt. Nem minden papsajt, ó, otthon ezt nagyon is jól tudjuk. Úgyhogy kétszeres büntudattal s megszegyenültem elsomfordáltam. Hülyeségbe keveredtem, s még csak pénzt se küldtem, s az egész hétvége majd ebben a szörnyűségben telik.

A Kew Garden Hills-i ortodox zsidók.

Szép gondozott rész volt, itt-ott egy kis lakótelep, meg kertes házak, mint a legtöbb nagyvárosban. Az egyetlen igazi különbség a lakóiban volt, akik a hőség ellenére is hosszú, fekete kabátban és régi divatot idéző hosszú pajesszal jártak. Munkát nem nagyon találtam, pénzem se nagyon maradt. F L kezdett begolyózni, mindenhol a magyar import feleség rémét látta, aki követi, tönkre akarja tenni, meg ilyenek. Végtelen rémtörténetei szabályosan kiüldöztek a lakásból. Minden féle zavaros emberekkel próbálkoztam a mindig lemerülő kis mobilomon.

A teljes kiábrándulás a Centenárium parkban. Tárgyalás egy jugoszlávval, alig értjük egymást. Megtalálom a csomagoló legényeket a volt követségemen, akik annyira hasonlítottak a miami vice-os szereplőkre. De nem tudtak ők se semmit.

Aztán találtam valakit, bár jobb lett volna a dolgot elkerülni.

A kocsin, ami az utcán parkolt le van járva a rendszám.

Rettegés, hogy ellopják, feltörik. Együtt lakás F. Lacival.

A kölni story.

Az egyik pánikszerűen elhagyott connecticuti apartmentben rengeteg üveg kölnit találtunk, előkelő nevekkal, s valószínű mind hamis volt. Nos, szorult helyzetemben ezeket árultam, ahol csak tudtam, még később bőven haza is vittem belőle. Ott szegyenkeztem a magyar fesztiválon, s el tudtam párat adni – két három dollárért darabját. Undorító volt. Életem egyik legrosszabb emléke.

Queensnek, a főleg ortodox zsidók által lakott Kew Garden Hills negyedében

EGY KIS ÖSSZEFOGLALÓ, AZAZ KI MIN MENT KERESZTŰL.

István

Az emlékekre kell hagyatkoznom.

Az nyilvánvaló, hogy én min. erről az utóbbi években a Naplóm is tanúskodik, de ez nem olyan régen, azaz Nagykovácsi óta van. Felmerül, hogy nem kellene e előszedni azokat a leveleket, amiket én az Jillnek írtam, s leírni őket, mint bizonyítékokat. Ellenkező esetben ezek csak, mint emlékek léteznek. Az se semmi, s olyan nem vagyok biztos benne, hogy olyan nagyon szeretném. Olyan jó emléke nincs a dolognak. Arra emlékszem, hogy mennyire magányos voltam.

JILL BAJBAN, AVAGY A BAJOK EREDETE. EGY ÖSSZEFOGLALÓ

Természetesen vele „minden” a kirakásával kezdődött, messze messze én előttem. A „nem bírtak vele, s a szülei Fehérváron kirakták az út szélén. Egy családosi pasi meg fölszedte, s átvágta. Aztán bérelszámoló lett a Köfémnél, amit otthon elfogadhattak, s hazamehetett. S mindezek után én nagyon kellettem, mint egy megbízható Sarpa. Nem önzetlenül, sőt, de rám bízhatta magát. Különösen mert én adni szerettem, ő meg kapni. „csak szeress engem” ez volt a mottó.

Nyilvánvalóan keresztül ment egy csomó dologon. Úgyhogy a megismerkedésünktől minden bajért főleg engem, vagy valaki mást hibáztatott, de szólni csak piásan mert. Még az is leehet, hogy ezért is ivott. S akkor jött ez egyetlen rokonom felbukkanása, a lányomé. az egészét úgy fogta fel, minthogyha valami fontosabb dologért én elhagytam volna. A történet szerencsétlen része, hogy ez időben összeesett a Réka felbukkanásával, s szinte természetes volt, hogy ezért aztán őt hibáztatta. Ez egyfajta féltékenység volt.

Ami persze nekem nagyon rosszul esett. Főleg a levelezésünk, amiért haragudott. S főleg, hogy a lányom olyan más volt. S rám hasonlított.

De még sok minden történt. Természetesen miután őbenne sem tudatosultak ezek a dolgok teljes mértékben, s én csak találgatásra ill. arra a kevés információra tudok hivatkozni, amit tőle tudok, ez a kép meglehetősen hézagos.

Értette, de fel nem tudta fogni, mi is van. Azt gondolta, hogy elhagytam. Csalódott volt. Mert azt hitte, hogy nincs a világon olyan dolog, amiért én őt magára hagyom, csak egy percre is. Nem értette meg, hogyan tudtam én ilyet tenni. Hogy vagyok ilyenre képes. Illetve mikor erre rájött, akkor nagyon csalódott volt.

Valójában neki nem volt az a nagy álom a sajátja, ami után én az orromat fenntartva mentem. Ő, énutánam, meg a gyerekekért jött. Egy nő. Az csak menet közben, a rengeteg, megszámlálhatatlan konfliktus hatására kezdett kialakulni benne. Ő maga nem is vett ebben részt, sőt, ha jól láttam, akkor minden erejével ez ellen hadakozott. Nem is akarta, hogy így legyen.

Nyilvánvaló ez nem az első csalódása volt.

Az akkor történt, mikor a dolgok kezdtek lemenni.

De talán még előbb. Lehet, már akkor, mikor elkezdtem sok pénzt keresni.

De lehet, könnyen lehet, hogy még annál is előbb.

Olaszországban a várakozás. Bizonytalanság, a betegsége, a refuge lét megalázottsága.

New Yorkban a nyomorúság, ami fogadott bennünket, a lassú, s béma kibontakozás, a magány, az álmok szerte foszlása, a valóság szűkös volta.

Montereyben az újabb jellegtelenség, a szegénység, a magány. S Sonyja meg a tanfolyam egy üdítő dolog volt, talán először elkezdett magával foglalkozni, magára ébredni, valami önálló teret magának kitalálni.

De akkor megint elköltöztünk.

Columbiában a lakás jó volt, de emlékszem a bútorok nélküli lakásra.

Aztán a Charlestoni, Teal road-i nehéz kezdet.

Aztán a házunk, az jó volt. De ezzel is baj volt.

Mert minden olyan hirtelen történt.

S ugyan olyan hirtelen el is ment. Például látta az én bizonytalanságom.

Azt, hogy se nem úgy van, se nem úgy lesz, hogy gyere buci bekaplak. Minden olyan gyors volt. Minden olyan kapkodós. Pedig voltunk együtt, dolgoztunk is együtt. De sokat is veszekedtünk. Arra emlékszem, hogy szeretett velem lenni, de az is egy csalódás lett, hogy az a trim carpentry megszűnt. S aztán a hazalátogatás. Aztán a hazaköltözés.

S először talált is magának valami szerepet. A tanítás az valami jó dolognak nézett ki.

S persze mindvégig arról is szólt a történet, hogy a viszontagságok közepette, mennyire tudott lépést tartani az ő világának a fejlődése, meg amivé alakult. Mennyire volt a kettő összhangban egymással.

Mondhatnánk, hogy alig.

Valahogy ez nem az ő léptéke, mértéke, álma volt. Se úgy, ahogy előre álmodta, se úgy, ahogy létrejött. Valahogy ő nem volt otthonos ebben.

Nos, Kötcsén, ott aztán nekilátott, hogy majd ő megcsinálja, az Ő dolgát. Azt, ami neki jutott. S itt az is eszembe jut, hogy mennyire igazságtalan az is, ami vele történt. Mert lehetett volna jó Amerikai-magyar nő, aki egyesíti mindkét fél jóságát, tehetségét, ügyességét, valójában egy új típus, meg ilyenek. Biztos, hogy ha én jobban tudtam volna támogatni, az már maga lehetett volna a tökéletesség. (mind a mellett, hogy valójában ez egy része volt az ő személyiségének. Mert valójában lehetett volna egy aktivista, egy politikus, egy közéleti személy. Erre minden adottsága, tehetsége, mindene megvolt. Csak nem csinálta. S ebben nekem is nagy szerep jutott.) Mert nem csak, hogy azt, de az előzőt sem hagytam. Mert szerintem nem erről volt szó. Nem ezt akartuk. Még akkor sem, ha közben, kiderült, hogy ez egy lehetőség lett, lehetett volna. De úgy is lehet mondani, hogy abbahagytam vele a kertészkedés, borászkodást, háziasszonyoskodást. Mert azt mondtam, hogy kell menni, nem ez, amit akarunk.

S lassan, nehezen, de végül is megértette. Rengeteget veszekedtünk, vitatkoztunk, hadakoztunk. Sok minden meg is romlott emiatt közöttünk. Elhidegültünk egymástól. De majd aztán ahogy kezdett kialakulni, hogy ez a cél, ez azért mégiscsak egyike azoknak, ami nekünk való, hogy valójában ez van összhangban azzal, amit a kezdetek óta csinálunk, akkor valami mikró változások is elkezdődtek, s most már a jó irányban.

S ez volt Wilmington.

**A FENTI KONFLIKTUSOK JAVA RÉSZÉ ITT VOLT. DE ÉPP MOST
MONDTA, HOGY MENNYIRE HIÁNYZIK NEKI AZ A DOLGOS, ÉRTELMEZ,
PÉNZKERESŐ, HALADÓS ÉLET. MA 2002-02-17-ÉN.**

S ekkor ez történt vele.

Végül is felfogta, hogy ha az álom összejön. Ha megvalósul, nem is olyan soká, két három év múlva, akkor akár visszafelé is minden jóvá lesz írva. Minden a helyére kerül.

Egy nagy ugrással ezt a Borisz elősegíthette volna, de nem tette. Ezért ez a mű nem készül el, s nem is biztos, hogy azáltal, hogy én mégis kihozok belőle valamit, még az ő életében előadásra kerül.

De legalább el akarom kezdeni, hogy lássa készül.

Értünk.

Megjegyzések az életünk elemzése kapcsán felvetődő eszmei dolgokra, amivé alakult, ami lett, ami szerintem minden mögött van.

S itt, megjegyezni kívánom, hogy már csak azért is meg fogom írni ezt a történetet, hogy mindenki láthassa, hogy mennyi szenvedés, mennyi álom, mennyi minden volt a dolgok mögött, hogy mikén is mentünk mi ketten keresztül. S különösen a fiunknak. Mert szemlátomást nem látja. Mert ha látná, még ha annyira fejletlen is, elképzelhetetlen, hogy tud ilyen lenni. Persze megkérdőjeleződik, hogy mire lesz ez jó.

Nem akarom büntetni.

Annyira nem. De neki is kell, hogy legyen haszna ebből. A tanulság. De azt se akarom, a saját tisztességünk érdekében, hogy ezek a dolgok csak úgy lemenjenek a lefolyón. Mindenkinek van élete. Mindenkinek van szenvedése. Bizonyos mennyiségű viszontagságon mindenki keresztül megy. De azt gondolom, s teljesen meg vagyok győződve, hogy ez igaz, hogy a mi történetünk, az extraordinális. Nagyon különleges.

Mindenben.

Itt vannak ugye a Gyuláék. Ők is nekivágtak, vállalkoztak. S ezzel ők is részei ennek a lehetőség tágitási kísérletnek. S mire jutottak.

A mi részünkről, végül is, mindenféle buktatójával együtt haladtunk. S lett volna belőle valami, valami fizetség. Ezt, már mindenki látja. Vesztesek egészében nem vagyunk, de részleteiben, ott bizony igen. De az egyik nagy tanulság, hogy valahol, mindenki az. Aki marad, aki megy. S még ha minden totál sikeres lett volna akkor is. Mert akkor meg az lenne: „hogy hát persze, úgy könnyű” nos nem könnyű. Nagyon nehéz. S én azt gondolom, hogy mi bátrak voltunk, merészek, hősök. S ez csak úgy, nem fogom hagyni. Intelligensek, s nagyon emberileg. Talán ez a legfontosabb. Kihasználtuk az életnek azt a nagy lehetőségét, amit a disszidálás jelent, jelenthet, azonos helyzetben.

S ez az egész történet, azt hiszem már önmagában is megéri az említést, hogy a világ tudomást szerezzen róla. Tudom, hogy nem kis művészet kell ahhoz, hogy ez ne csak egy útikönyv, egy élménybeszámoló legyen. Bár, az is több mint a semmi. Hanem valami komolyabb dolog.

A felelősség tehát hatalmas. S félek is tőle. De nekem is tartozik a világ, meg én is neki. S ezt, ezáltal valahogy ki kell egyenlíteni.

Én egyedül Amerikában, az Jill egyedül, a (gyerekekkel Kötcsén)

Az út New Yorkba érvényes rendszám, biztosítás, inspekció, minden nélkül, egy ötpercenként lefulladó öreg teherautóval

? Vagy amikor a Queenstől a Manhattanig tartó, mára rejtélyes utamon ötvenszer állt le döglődő teherautóm, lejárt rendszám, lejárt biztosítás, lejárt jogosítvány, mire végül csak oda értünk., s egy hétig valaki ócskaságait pakoltam

egy queensi garázs padlásán., utolsó fillérjeimen beépítettem, hogy majd itt lakhatom, s hiába üvöltözött a férj, hiába fenyegetődött gyilkossággal, az erdélyi asszonya túlsíkította, s engem elüldözött, mert a kocsim nem elég előkelő a környékükhöz?, így aztán becaplattam a Manhattanbe...?????

1994 NEW YORKBÓL VISSZA COLUMBIÁBA. II.

Leköltözés a Márton Laciékhoz vissza a kemperemmel

CAMPINGEZÉS A LACIÉKNÁL. NŐBE HILL RD EGY MAGYAR CSALÁD
AMERIKÁBAN

M. Laci bemutatás, leírás, jellemzés

Hatalmas termetű ember. Sokat eszik, imád az előtérben lenni, jó, meggyőző kommunikációval többnyire meggyőz mindenkit arról, hogy ő majdnem mindenben egy szakértő.

Sokat tanult. Valószínű agilis, céltudatos anyja nyomására a karriert fontosnak tartva a szegedi egyetemre kerül. Kétségbeesetten próbálkozik, de hiába nősül jól, segíti a család, jó kutató révén előbb utóbb külföldre kezd kacsingatni, s valami rokon segítségével Amerikába kerül, majd a családot is kihozva Seattle-ben egyetemi katedrához jut. Megkezdődik az amerikai utazás. Két gyerekük is kint születik. Egy új állás miatt Dél-Karolinába kerülnek, ahol vesznek egy házat mindenféle kölcsönkérésekkel és kölcsönökkel.

Közben a Rita kiakad és hazaköltözik, de nem bírja sokáig. Ez valamikor a kilencvenes évek elején történt. Újra visszatér a férje mellé. Úgy próbál jó lenni, hogy engem péccz ki céltáblának.

M L. Az alacsonyan szálló, de nagyon lehangoló para tudós, meg és akadémikus burka.

Zseniális, hátsóudvari ötletek, amit mindig mások is kitalálnak, amit mindig ellopnak, nekik bezzeg van rá pénz, amit a kolléga a sokkal komolyabb szaktudásával jól kidolgoz, de emberi satnyaságával mindig elszúr.

Amúgy is a világ egy hatalmas konspiráció, teljes és totális háború van a szegény fehér férfiak ellen, a zsidók, a sárgák, a feketék, a nők, a multik, a média, az ufók, a komcsik, a digók, a benzinkutas és a fűszeres, az újságárus és az autószerelő, a főnök és a beosztott, az egyéniségét veszített szolga személyzet, az eldegenerálódott növények s az elkorcsosult állatok, az alattomos gödrök az úton, a szenny a vízben, a korom a légtérben, az ember alatt leszakadó, ujját becsípő, szemébe csapódó, összeszerelhetetlen, s összerakhatatlan tárgyak. Összefonódott s összehangolt, s soha nem szűnő, s könyörtelen támadásokat intéznek ellenük, s ily módon nem marad más mint a zavar, kétségbeesés és félelem, az egyre szaporodó rossz szokások, a tárgya és tartalma veszített elvágódások, anekdotázás egy eltűnő jobb világról. Felelősök keresése az ágy alatt nappali fényben, hirtelen s meglepetésszerű mozdulatokkal felrántani ajtókat, félrecsapni a függönyt, női táskákban kutatni, alsóneműket vizsgálgatni, beletúrni a szemétkébe, kicseréltetni a zárakat, meglesni a gyerekek útvonalát, távcsővel figyelni a szomszédot, analizáltatni a hamut, ruhákban szándékosan bent felejtett tűket keresni, titkos bankszámlát nyitni és végrendeletet írni.

Mindig furcsa látni közelről egy ilyen csodabogarat.

S rengeteg mutánsa, variánsa van, semmi sincs szó szerint, képtelenség lenne felsorolni a sub-kulturális viselkedésnek minden mozzanatát. Tehát kénytelenek vagyunk megmaradni annál, hogy ez az ábrázolás csak szemeztetés az ennél sokkal bonyolultabb karikatúrából. Talán a legfontosabb eleme ennek, mikor valaki „papíron mindent tud, de mint a partra vetett hal, úgy kapkod az élet gyakorlati kiegészítése után. Ugyanakkor, mint a pók a hálójához úgy ragaszkodik a kis privát, kiváltságaihoz, amiben él. Ez egy komplett sub-kulturális buborék, ki se kell mozdulni belőle, s jajj, nem is érdemes, mert az alávaló, primitív, buta, fejlődésben megrekedt, s bizony sokszor aljas és gonosz kinti világ veszélyes, s amennyire csak lehet, kerülni kell. Na és hát igencsak érteni kell azoknak ott kint a nyelvükön, másképp éhen halnának, ha mi nem lennénk. Mindent a szájukba kell rágni, szörnyű. Mert hogy itt van ő, s a sokkal komolyabb szaktudásával, s nyilvánvaló lángeszével valamit jól kidolgoz, s mi mindent meg nem tesz a támogatásért! Holott, őt magát is lehet felülről nézni. Mert itt vannak például a zseniális, hátsóudvari ötletek, amit mindig mások is kitalálnak, amit mindig ellopnak, nekik bezzeg van rá pénz, amit a kolléga, az otthonról viszontagságosan importált segéd munkaerő, a hitvány gőgjével, s emberi satnyaságával mindig elszúr.

felsorolás egy egy része biztos illik valakire.

publikálni! részeletek a beszélgetéseinkből

„Publikálni, publikálni” - mondta a krónikus valóság hiányban szenvedő, de világhírű magyar zsenialitással persze megáldott magyar tudós Amerikában.

Publikálni? Mit?

Bácsi, te sokkal többet tudsz, mint én.

Igen, de én szerény vagyok, nem olyan lehangoló szövegláda dömper, mint te, ellenőrizhetetlen tudományos hókuszpókuszok diplomás nagymestere...

Ráadásul bácsi, te fiatal vagy.

Tényleg? Nagy öreg,

És sármos, s értesz...,

Nahát azt csinálom, bazdmeg, toldom foldom Amerika szétrohadt házait., tudod egyszer egy, amolyan pillér-patrióta, milliomos, kurvára felháborodva azt monda, hogy a fasza tele van velünk, melósokkal, nincs neki elég baja, egy külön áldozati életet kell élniük, így, többes számba, hogy mi, barom kétkeziek ne dögljünk éhen. S különösen mi, komcsi gyűtmentek.

A Rita kóválygásai.

A három lányuk. A zavarodott kamaszlány, a kövér, alacsony, „állatbarát” középső, s az erőszakos kicsi. A templomba járásaik. A Rita és a yard salek. Rita és a real-estate business. Rita és az állatok. Rita és a főzés. Rita és a rongyrazás. Az önzés és önállóság lehetőségei a középosztálybeli amerikai nőknek. Skizofrének lehetőségek a házasságban. Egymás lebecsülése, elidegenedés, hazudozások, a kétszínűség. A paranoia útjai. Anarchia az emberi környezetben: a tárgyakkal, növényekkel, állatokkal, szomszédokkal, barátokkal, rokonokkal, munkatársakkal. Viszony a kinti és az itthoni, tágabb környezethez. A fogyasztás okozta zűrzavar. A tárgyak lázadása. A talajtalanság, gyökértelenség, okozta ideológiai, szellemi és kulturális frusztráció.

1994.COLUMBIA, SC. FÉLNOMÁD ÉLET EGY LAKÓKOCsIBAN

A CIVILIZÁLT, TITKOS, OLCSÓ, LEGÁLIS, BIZTONSÁGOS ÉS KOMFORTOS MENEDÉKHELY KRITÉRIUMAI. RÉSZLETEK:

Mobilizálható, azaz néhány perc alatt eltávolítható lakóhely

ennek szállítására alkalmas jármű, hosszú, ipari hulladék, de inkább felvonuláshoz használt, értéktelen kinézetű hosszabbító villanylopáshoz;

lecsukva székek is alkalmas hordozható tábori toalett, sok újságpapír eldobható betétnek, sok nylon szatyor a betétek légmentes csomagolására, s egy sűrűn ürített ipari kuka, egy rejtett ipari környezetben, lakóhelyedtől nem túl távol;

kupakkal lezárt, oldalán kivágott műanyag falakkon (csak férfiakkal);

ötliteres fekete műanyag tartály, műanyag cső, zuhany rózsza csappal;

merülőforraló s fémédény vízmelegítésre;

hőszigetelés ingyenes karton dobozokból,
nem feltűnő, de erős zárok és lakatok alkalmazása
férgek és csúszómászók elleni védekezés módszerei

TELJESEN ROMANTIKÁTLAN S SZORONGÓ UTAZÁS A NAGY AMERIKAI JÓLÉTI TÁRSADALOM PERIFÉRIÁIÁN, AVAGY –

Hogyan éljünk két négyzetméteren, trópusi hőségben, mérges kígyóval, svábbogarakkal, csípős vöröshangyákkal és teljes titokban elsötétítve, villanyt lopva, folyóvíz nélkül, egyedül. Több ezer kilométer távolságra a családtól, egy másik kontinensen, s havi húsz dollárból.

A civilizált, titkos, olcsó, legális, biztonságos és komfortos menedékhely kritériumai.

Mobilizálható, azaz néhány perc alatt eltávolítható lakóhely
ennek szállítására alkalmas jármű, hosszú, ipari hulladék, de inkább felvonuláshoz használt, értéktelen kinézetű hosszabbító villanylopáshoz;

lecsukva székek is alkalmas hordozható tábori toalett, sok újságpapír eldobható betétnek, sok nylon szatyor a betétek légmentes csomagolására, s egy sűrűn ürített ipari kuka, egy rejtett ipari környezetben, lakóhelyedtől nem túl távol;

kupakkal lezárt, oldalán kivágott műanyag falakon (csak férfiaknak);

ötliteres fekete műanyag tartály, műanyag cső, zuhany rózsa csappal;

merülőforraló s fémedény vízmelegítésre;

hőszigetelés ingyenes karton doboz hulladékból

nem feltűnő, de erős zárok és lakatok alkalmazása

férgek és csúszómászók elleni védekezés módszerei

Kukázások. – avagy mire jó a nem ellenőrzött ipari konténer, s a gyűjtögetés egy ősi ragáj?

Sose gondoltam, hogy én valaha gyűjtögetni fogok. De bizony kiderült, hogy megfelelő prés alatt az ember furcsává tud deformálódni. Lehet szüksége van valamire – a hiányiért? A magány ellen, a nincstelenség ellen, a balszerencse ellen, az esélytelenség ellen, az alkalmatlanság ellen, a tanácstalanság ellen, s így tovább? A lényeg, hogy egyik nap észrevettem, hogy egy nő eszeveszett csikorgással berohan az elkerített, biztonsági kapukkal őrzött, kis tároló épületekkel telezsúfolt un. Storage-ba, kivágja a kocsiját, s feldúlt arccal, dühödt, keretharcos mozdulatokkal elkezd mindenféle holmit az ott lévő ipari konténerbe dobálni. Apró gyerekei tátott szájjal figyelték, ahogy az anyu kommentálta, hogy miért nem kell többé az apu cipője, ruhája, szerszámai, pecabotjai. Ami különös volt, hogy mindent, még a tisztítószereket, a fűszereket,

s hasonlókat is kidobott. Nem használt, meg új dolgokat is. Mikor elviharzott, nem tudtam megállni, s bizony a mi mindent tartalmazó szemétből elkezdtem kipecaázgatni a kincseket. Hazavinni nem volt hova, de pár hónap múlva oda lukadtam ki, hogy én magam is béreltem egy ilyen helységet, hogy legyen hol tárolnom. Hoooogy, majd egyszer, ha a sors úgy hozná, akkor valahogy csak haza szállítom a több ezer kilométerre, az óceán túlfelén levő vidéki házamba. S a birtoklás és szerzés boldogító hullámai ömlöttek szét bennem, amint minden egyes dologról elképzeltem, hogy milyen örömet okoz majd ez otthon, milyen büszke lehetek rá, hogy fölnéznek majd rám az emberek, amiért ilyen rendes, szorgalmas, mi mindenre gondoló, minyavaja vagyok. mert, ugye, van egy majd háromszáz négyzetméteres padlásunk, tehát hely az van. és sose tudja az ember, mi mire lesz jó, mi mire kell, mi romlik el, meg minden. Évek alatt aztán ez a szenvedély olykor csillapodott, néha szünetelt is, de végső soron, mint a birtoklás vírusa, föl fölütötte a fejét. Különösen bizonytalan mentálhigiéniai helyzetekben.

A Lloyd és a Mack. A visszatérés

Mire visszaértem pont elszalasztottam egy munkát. Előző nap egyezett meg a nővel egy másik contractor. Munka a templomnál. A mindig reklamáló nő (Mrs. Horn) s a házuk. Az abnormálisan kékszemű nő és a garanciális házuk, jellegzetes középosztálybeli idióták, a házuk, meg a családjá.

LLOYD ÉS MAX

COLUMBIA, SC. MUNKÁK A LLOYDÉKNÁL

otthagynom őket, hogy én hurrikánt nézek

Ezután elmentem le Floridába megnézni van e valami munka az után a kis hurrikán után?

Panama City. egy hiábavaló út munkát találni, egy kis hurrikán után

Keresgélés.

Állva Kiolvasok egy telefonkönyvet

Nem talállok egy magyart, aki legalább útba tudna igazítani.

Az utolsó filléremen visszatanglizok Columbiába, rettegve visszavesznek e.

Sajátos gyereknevelés

A három lányuk. A zavarodott kamaszlány, a kövér, alacsony, „állatbarát” középső, s az erőszakos kicsi. A templomba járásaik. A Rita és a yard salek. Rita és a real-estate business. Rita és az állatok. Rita és a főzés. Rita és a rongyrazás. Az önzés és önállóság lehetőségei a középosztálybeli amerikai nőknek. Skizofrén lehetőségek a házasságban. Egymás lebecsülése, elidegenedés, hazudozások, a kétszínűség. A paranoia útjai. Anarchia az emberi környezetben: a tárgyakkal, növényekkel, állatokkal, szomszédokkal, barátokkal, rokonokkal, munkatársakkal. Viszony a kinti és az itthoni, tágabb környezethez. A fogyasztás okozta zűrzavar. A tárgyak lázadása. A talajtalanság, gyökértelenség, okozta ideológiai, szellemi és kulturális frusztráció.

- ez volt a mr Riley sr? Beszélgetés a M. Lacival

- Hetekeig ott kujtorgott a menyé irodáiban, s bámulta hogyan húzgálom az összetöredezett gipszbaszásokat a mennyezetnél egy sörösüveggel.

- Ó, ez volt az a híres demokrata? na dehát Charleston, az egész South Carolina republikánus!

- Mondom a nőnek ez ki?

- Ó, vigyázz vele, ez az apósom, figyel téged, légy óvatos, s udvarias vele. Szerintem el fog vinni a házához, van ott munka mindig bőven. S nagyon szeret kipróbálni embereket. Azt hiszem tetszel neki.

- Ó, igen? Kösz. Hú!

- Egy demokrata ebben a republikánus államban? A fia, a Polgármester, a polgármesterek Polgármestere is az? Ez meg mi?

Lehet pont ez volt a baja, ezért volt annyira pissed of. Ennek voltak a képei a Kennedyről, Eisenhowerről, meg ilyenek?

- Ja te, s elvitt?

- El.

- Megvárta, hogy megcsinálom legalább az irodákat, aztán átmentünk a Boweryre. Ötmeletes ültetvényes ház.

- És? Mi volt?

Leültetett bennünket, s az asszony csak nézett a szódásüveg szemügéje mögül szegény, de mondanom kell én is, mert ezt mondta:

- Tudod Jack, nem szoktam én ilyent csinálni, a hazával kell törődnöm, nem ilyen piszlicsáré ügyekkel, meg idegen menekült alakokkal, mint te. De a misszizé megkért, hogy segítsék. S most kivételt teszek, láttam milyen igyekezet van benned.

Kösz...

- hát lehet írnod kéne, hisz ahhoz értesz.,

- Ja, csak az még odébb van

- Ha nem írsz, akkor szerelj meg dolgokat

- Jut is eszembe bácsi, mit lehetne kezdeni, nézd csak ez az ajtó nem csukódik, a tető beázik, a csatorna rossz fele lejt, nem tudom a faszom megmosni kifelés után, mert a mi fürdőszobánk nem jó, nekünk kis lányaink vannak, s mégsem mehetnek végig a házon lengő s csöpögő fasszal a lányokéba. Mit lehetne azzal tenni?

- Hát megjavítani.

A MAGYAR KARAKTER

Nos, L-re mindaz igaz, ami rám, az alapvető helyzetet illetően. Sőt

Elgondolkodtató kérdés, miért nincs áttörés, mi rejlik a magyar karakterben, ami megakadályozza, hogy ennél jobbat lehessen elmondani valakiről. Mi az a sajátosság, ami megakadályozza, hogy egy magyar ember előre lépjen.

Nagyon nehéz összeegyeztetni az élet kényelmes, biztonságos, apró részletekre is kiterjedő megélését a karrier után való futkosással. Valójában az a baj, hogy ezt a két dolgot szinte lehetetlen összehozni. Időben, fáradságban, agyilag. Valahogy nem nyílnak meg a gondolkodásban azok az új csatornák, amelyeken el lehetne indulni. Probléma lehet még, hogy az ember nem az új világra nyitott, kezdeményező feleséget választott az óhazában, aki arra serkenti és ösztökéli az embert, hogy igen is vágjon bele. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy mindenről a nők tehetnek, a probléma bennünk is ott van. De ahhoz, hogy tovább tudjunk lépni, segítségre lenne szükségünk. Valaminek, teljesen nyilvánvalóan vesznie kell ehhez. A jó dolog persze az lenne, ha mindent meg tudnánk tartani, de ilyen teherbírás, beidegzések stb. mellett ez szinte teljesen kizárt. Nem tudunk mindent egyszerre csinálni. Megértetni és elfogadtatni a környezetünkkel az új dolgokat, megtartani minden régit és megcsinálni mind az újat. Valamilyen ösztönös meggyőződésből mi magunk is tele vagyunk bizonytalansággal. Nem tudjuk eldönteni a pillanatok sodrában éppen mit is kellene csinálni. Amikor van egy kis rálátásunk a dolgokra, mondjuk egy viszonylag nyugodt vasárnap délután, jól látjuk a dolgok körvonalát. Aztán a

nagyon hamar jelentkező aktualitásokban ez hamar eltűnik. Tapasztalatom szerint ezt azok a férfiak tudják megcsinálni, akik teljes mértékben, nem törődve az esetleges következményekkel, következetesen maradnak, pragmatisták, ha kell kockáztatják, hogy a régi világ értékei, s ha kell vele az egykor nagyon bölcsen felvállalt család, de elsősorban a nő, a remélt harcostárs elveszik, elmarad. Saját gyengeségünk is nagyban hozzájárulhat ehhez. Meg persze a szerencse. Ami nemegyszer nem más, mint egyéni jó kalkulációnk következménye. Ezután a kompromisszumok végtelen lehetősége merülhet fel. Mint ahogy ez van óriás méretű ember. Minden szempontból. Sokat eszik, imád az előtérben lenni, jó, meggyőző kommunikációval többnyire meggyőző mindenkit arról, hogy ő majdnem mindenben egy szakértő.

Sokat tanult. Valószínű agilis, céltudatos anyja nyomására a karriert fontosnak tartva a szegedi egyetemre kerül. Kétségbeesetten próbálkozik, de hiába nősul jól, segíti a család, jó kutató révén előbb utóbb külföldre kezd kacsingatni, s valami rokon segítségével Amerikába kerül, majd a családot is kihozva Seattle-ben egyetemi katedrához jut. Megkezdődik az amerikai utazás. Két gyerekük is kint születik. Egy új állás miatt Dél-Karolinába kerülnek, ahol vesznek egy házat mindenféle kölcsönkérésekkel és kölcsönökkel.

Közben a Rita kiakad és hazaköltözik, de nem bírja sokáig. Ez valamikor a kilencvenes évek elején történt. Újra visszatér a férje mellé, aki már nem tudta kielégíteni a tüzes menyecske libidóját. Hiába szülte ezt a sok gyereket neki, ennek semmi sem elég. De nekem se. Reggel elmegy, éjjel hazajön, iszik, zabál, és magyaráz. Én nem dumára, hanem szenvedélyes, ölelő karokra vágyok. Nem akarok már gyereket, de egy vérbő palit mindegy fölém, alám vagy mögém, nem ez a lényeg. Újra visszatér a férje mellé. Úgy próbál jó lenni, hogy engem pécéz ki céltáblának.

TELJESEN ROMANTIKÁTLAN S SZORONGÓ UTAZÁS A NAGY AMERIKAI JÓLÉTI TÁRSADALOM PERIFÉRIÁJÁN.

A civilizált, titkos, olcsó, legális, biztonságos és komfortos menedékhely kritériumai.

Mobilizálható, azaz néhány perc alatt eltávolítható lakóhely
ennek szállítására alkalmas jármű

hosszú, ipari hulladék, de inkább felvonuláshoz használt, értéktelen kinézetű
hosszabbító villanylopáshoz;

lecsukva széknak is alkalmas hordozható tábori toalett, sok újságpapír
eldobható betétnek, sok nylon szatyor a betétek légmentes csomagolására, s egy
sűrűn üritett ipari kuka, egy rejtett ipari környezetben, lakóhelyedtől nem túl
távol;

kupakkal lezárt, oldalán kivágott műanyag falakkon (csak férfiaknak);

ötliteres fekete műanyag tartály, műanyag cső, zuhany rózsá csappal;
merülőforraló s fém edény vízmelegítésre;
Külső és belső hőszigetelés
nem feltűnő, de erős zárok és lakatok alkalmazása
féreg és csúszómászók elleni védekezés módszerei
A Leilák.

Felborul a camper, s minden, amit erről tudni lehet, azaz egy remete élet tanulságai.

(Későbbi kiegészítések a nokomosi tapasztalatokkal!)

Ha te praktikus gondolkodású barátom igazán olcsó és hosszú távú letelepedési szándékkal az USA- ba érkezel, az alábbiakat tudom ajánlani.

Hogyan éljünk két négyzetméteren, trópusi hőségben, mérges kígyóval, svábbogarakkal, csípős vöröshangyákkal és teljes titokban elsötétítve, villanyt lopva, folyóvíz nélkül, egyedül. Több ezer kilométer távolságra a családtól, egy másik kontinensen.

JAMES A KOMMUNIKÁTOR.

Amerre csak mentünk, mindenütt talált munkát, bármilyen és mindenféle munkát. Mondtam is neki, álljunk össze: ő pofázik, én dolgozom. Még hajlott is volna rá, talán lett is volna belőle valami, ha nem zúdul ránk tényleg az Fran, ez volt a neve, valami megváltás-félének látszott, s némi tétovázás után engem is magával sodort – mindig északabbra.

apró emlékfoszlánnyá változta apró emlékfoszlánnyá változtatva azt az embert.

AZ ÚT . LEO MEGTALÁLÁSA.

A MÁSODIK ÚT A VIHARBAN

-/-

Ó, még vánszorogni is alig lehetett, úgy locsogott, úgy ütötte, verte, tépte, szaggatta ez a Fran nevű hurrikán a tájat, a fákat, a házakat. Kavargott minden, szinte felismerhetetlenségig összemosódott az út a táj, a föld az éggel. Az út szélén vészvillogóval félreállt autók, kamionok, de öreg Ford teherautójával ő csak ment, azzal a csurig teletömött, dülöngélő lakódobozzal a hátán, s még egy világoskék öreg Volvot is vonszolt maga után. Wilmington, Észak Karolina, ez volt a 350km-és út végén a cél.

Leo

Hova állhatok? – kérdeztem az ajtóban felbukkanó Leot, ezt a harmincas é/-

Ó, még vánszorogni is alig lehetett, úgy locsogott, úgy ütötte, verte, tépte, szaggatta ez a Fran nevű hurrikán a tájat, a fákat, a házakat. Kavargott minden, szinte felismerhetetlenségig összerosódott az út a táj, a föld az éggel. Az út szélén vészvillogóval félreállt autók, kamionok, de öreg Ford teherautójával ő csak ment, azzal a csurig teletömött, dülöngélő lakódobozzal a hátán, s még egy világoskék öreg Volvot is vonszolt maga után. Wilmington, Észak Karolina, ez volt a 350km-es út végén a cél.

LEO

Hova állhatok? – kérdeztem az ajtóban felbukkanó Leot, ezt a harmincas évei közepén járó, vékony, szemüveges dokit, a Maxim unokatestvérét.

Oda hátra a kertbe, mondta, tök mindegy. Akkor láttam először.

Rohannom kell, majd beszélünk. – mondta, s fáradt zavaromra gyógyírnak egy halál laza mosollyal rám csukta az ajtót. Én meg megindultam a többi ottmaradt cuccér, utánfutóért, létráért vissza. Valamikor a koromsötét éj közepén jöttem meg a második fordulómmal s hajnalodott, mire a virágzó oleander fák alatt, ebben a vadidegen városban fölbredtem. És jött a munkakeresés, meg a rettegés, hogy kifutok az időből. Meg a munkák, brrr, rázkódott meg Jack az emléktől, de megcsinálta. Mindenféle bonyodalmak után, de valóban sikerült kevesebb, mint másfél hónap alatt összeszedni a pénzt. Az egyik lakáshelyreállítási munkát – igencsak baráti áron, - maguknak Saméknek csináltam, s aggodalommal kevert reményekkel, haza is költöztem. Szemlátomást végleg elbúcsúzva az Újvilágtól... Végül is rendes volt a Leo, ugyan ő maga munkát nem adott, pedig, az ő házában is bőven lett volna, de mindenre azt mondta, hogy ő nagyon ráér. Viszont Nélküle az az egész nem ment volna. Búcsú szavaira, pedig Jack még mindig örömmel emlékezett: „

Tök jó, mindig ilyen kocsit akartam”, mustrálgatta a még jó állapotban lévő Jeep Cherokee, a hajó trélerből, egy éjjel maga építette utánfutóba tömött, számtalan 110 voltos szerszámot, háztartási eszközt, lábost, szöget, smirglit, zoknit, egy ideiglenes élet kellékeit, ami persze, „majd otthon nagyon is jó lesz”.

Minden jó lesz, - mondta Leo, a te életed az biztos, hogy nem unalmas, s átölelte Jack vállát.

Na ezt szépen mondtad, és kösz a truckért és a trélerért válaszolta Jack, az „Old Timerre,” kedvenc, világot járt Ford teherautójára, a „Dreamerre, az évekig otthont adó kemperjére célozva, amit a fiatal doki az utolsó pillanatban majdhogy nem szívességből, olyan kétezer dollárért megvett. Mielőtt elindult volna délre Charlestonba, a keleten halványan pirkadó égre nézett. Igen, arra van Európa. Aztán beült az alig ismert autóba, s nekivágott, hogy ezt az egész szállítmányt majd föladja abba az elképzelhetetlen távoli és idegen Németországba, ahol még soha se járt. Bramerhaven, egy kikötő valahol Hamburg mellett, ahonnan majd még az egészet haza kell húzni. 1200 km. Hetekkel előre mindent eltervezett, cégekkel, szállítási ügynökökkel egyeztetett, új térképéről szinte kívülről megtanulta a hazafelé vezető utat, kiszámolta a költségeket, s volt két hete, hogy hazaérjen. Persze fogalma sem volt, hogy még milyen megpróbáltatások várnak ezügyben rá, s amit majd későbbi naplójából egy kis évei közepén járó, vékony, szemüveges dokit, a Maxim unokatestvérét.

Oda hátra a kertbe, mondta, tök mindegy. Akkor láttam először.

Rohannom kell, majd beszélünk. – mondta, s fáradt zavaromra gyógyírnak egy halál laza mosollyal rám csukta az ajtót. Én meg megindultam a többi

ottmaradt cuccér, utánfutóért, létráért vissza. Valamikor a koromsötét éj közepén jöttem meg a második fordulómmal s hajnalodott, mire a virágzó oleander fák alatt, ebben a vadidegen városban fölébredtem. És jött a munkakeresés, meg a rettegés, hogy kifutok az időből. Meg a munkák, brrr, rázkódott meg Jack az emléktől, de megcsinálta. Mindenféle bonyodalmak után, de valóban sikerült kevesebb, mint másfél hónap alatt összeszedni a pénzt. Az egyik lakáshelyreállítási munkát – igencsak baráti áron, - maguknak Samének csináltam, s aggodalommal kevert reményekkel, haza is költöztem. Szemlátomást végleg elbúcsúzva az Újvilágtól... Végül is rendes volt a Leo, ugyan ő maga munkát nem adott, pedig, az ő házában is bőven lett volna, de mindenre azt mondta, hogy ő nagyon ráér. Viszont Nélküle az az egész nem ment volna. Búcsú szavaira, pedig Jack még mindig örömmel emlékezett: „

Tök jó, mindig ilyen kocsit akartam”, mustrálgatta a még jó állapotban lévő Jeep Cherokee, a hajó trélerből, egy éjjel maga építette utánfutóba tömött, számtalan 110 voltos szerszámot, háztartási eszközt, lábost, szöveget, smirglit, zoknit, egy ideiglenes élet kellékeit, ami persze, „majd otthon nagyon is jó lesz”.

Minden jó lesz, - mondta Leo, a te életed az biztos, hogy nem unalmas, s átölelte Jack vállát.

Na ezt szépen mondtad, és kösz a truckért és a trélerért válaszolta Jack, az „Old Timerre,” kedvenc, világot járt Ford teherautójára, a „Dreamerre, az évekig otthont adó kemperjére célozva, amit a fiatal doki az utolsó pillanatban majdhogyan szívésségből, olyan kétezer dollárért megvett. Mielőtt elindult volna délre Charlestonba, a keleten halványan pirkadó égre nézett. Igen, arra van Európa. Aztán beült az alig ismert autóba, s nekivágott, hogy ezt az egész szállítmányt majd föladja abba az elképzelhetetlen távoli és idegen Németországba, ahol még soha se járt. Bramerhaven, egy kikötő valahol Hamburg mellett, ahonnan majd még az egészet haza kell húzni. 1200 km. Hetekkel előre mindent eltervezett, cégekkel, szállítási ügynökökkel egyeztetett, új térképéről szinte kívülről megtanulta a hazafelé vezető utat, kiszámolta a költségeket, s volt két hete, hogy hazaérjen. Persze fogalma sem volt, hogy még milyen megpróbáltatások várnak ezügyben rá, s amit majd későbbi naplójából egy kis részlet így tanúsít:

A STORAGEBAN BUSH RIVER RD

KÖLTÖZÉS WILMINGTONBA

Jamessel dolgoztunk, az ilyenkor szokásos latyakos időkben, amikor hatalmas, kéesszürke dunyhafellelegekből langyos s végeérhetetlen esők jönnek. Hurrikán foszlányok sokszor hetekre átítatják az itt élők minden külső és belső zugát: házaikról mállik a festék, mindenfelé víz csurog a faszerkezet rejtett

zugaiba, vidám vadonná változtatva természet kolóniákat. Láthatatlan és látható repedések keletkeznek a toldásoknál, ahol különböző anyagok találkoznak, s elválík a fa a téglától, fa a kőtől, fa a fémtől, fa a festéktől, s fa a fától. Lassan mindent átítat a rothadás meleg szaga: a kertben víz alatt alvó fű, a mulch, a színezett, gazelhárító faforgács, a levéltől megtelt csatorna, a vízelzáró csap kis aknája, s a lábakon álló ház nejlonnal takart patkányjátszótere. Emberek hajlataiban foltok jelennek meg, körömök gombásodnak, s mi most mirigy is marad örökre.

BOTCSINÁLTA PAPJELÖLT ÉS A PARANOID NŐ

Ez az ember egy rakodómunkás volt eredetileg. Roy valahonnan északról jött, tehát a déliek szemében egy jenki. Nagy, a nyolcvanas évekre jellemző Chevrolet Impalája volt, kopott egérszürke. Semmiképp nem egy előkelő autó. Amikor először megláttam nagyon dühös lettem rá, mert valahogy benyalta magát a céghez, ahol azt gondoltam az a hely az enyém. Dühített, amikor láttam ezzel a személyautóval hordja a szerszámaikat, ami a munkások íratlan hierarchiájában mindenképpen alacsonyabb fokot jelentett. Pont ez a junkie veszi el a munkámat. Mikor megláttam még ingerültebb lettem. Vékony, középmagas, fiatalos kinézetű, kissé kopaszodó férfi volt, részleteiben nem túl finom, fakó, kutya fejjel. Az embernek az volt az érzése, hogy minden szürke rajta, nemcsak az autója az. Szürke a ruhája, szürke az arca, szürke a szeme, s a hangja. Alázatos volt, halk hangú. Ugyanakkor kihúzta magát, erős volt a kézfogása, kicsit túl erős is, mint aki valamit nagyon is akar, s talán leplez is valamit. Igyekvő és fejlett gyakorlati érzéssel rendelkező carpenter volt. Mikor az ember lát egy ilyen fazont, óhatatlanul felvetődik benne: mit csinált ez eddig? Itt él ebben az országban, s csak ennyire futotta. Mi történt vajon vele valahol visszafelé az úton? Kidobta az asszony, meghalt valakije, beteg talán?

Nemsokára aztán megtudtam a titkot. Kiderült a cégnél rám is szükség van, így nemsokára egymás mellett dolgoztunk.

Mint mesélte nem is olyan régen valahol Illinoisban fizikai munkás volt, amióta csak az eszéét tudja. Alkalmanként pedig végzett valami carpenter munkát. Aztán hogy-hogy nem megismerkedett egy csinos lánnyal, aki egy könyvet adott neki. Valami bigott katolikus szekta valamely tagja írta, később nekem is megmutatta. Olvashatatlan volt. Ő viszont ettől teljesen megvilágosodott, rájött eddigi élete hiábavalóságára, s a könyv sugallatára megtért, sőt, bizonyos inspirációk hatására elhatározta, hogy pap lesz. Ehhez, mint kiderült valami tanfolyam félén kellett vagy másfél éven keresztül részt vennie, aztán kap valami jogosítványt, amely feljogosítja kis gyülekezetekben való prédikációkra. Nem templomban, hanem emberek házáinál, családi vagy barátinak nevezhető közösségekben. S ettől fogva élete minden tettét

determinálva látta, s meg volt győződve sorsa olyannyira meg van határozva, s ő a tévelygő bárány mostantól biztonságban van. A carpenter munkát innentől teljesen ideiglenesnek tekintette, bár nem zárta ki, hogy szabad idejében a prédikálás mellett végez majd némi munkát. Mert, hogy valamiből élni is kell, ugye. Egyszer próbáltam rábeszélni alakítsunk közösen valami céget, de finoman visszautasított, mondván ő egyáltalán nem éhes, tökéletesen megelégszik azzal a szegénységgel, ami félreérthetetlenül várt rá. Felesége ápolónő volt valahol, s persze oszlopos szektatag. A szekta neve valami ismeretlen és megjegyezhetetlen szó volt, sohasem hallottam róla, azóta sem.

Hosszú együttléteink során háborgó gondolataimmal bombáztam, amit igen jól tűrt. Figyelmesen hallgatott, még valami tiszteletet is sugárzott felém, amit nagy ritkán szavakba is öntött.

Jack, - mondta, tudod sok amerikai nem vitte annyira, mint te, ilyen emberből kellene sokkal több ebben az országban.

Egy nap különös esemény történt.

Az előkelő kertvárosi környezetben, ahol dolgoztunk, egy nap egy negyven év körüli nő jött oda hozzám, Roy éppen nem volt ott. Arra kért csináljak valami apró javítást a házán, ha van rá időm. Előkelősködő, tétova nő volt, az a fajta, aki ott áll a háta mögött miközben dolgozol, s kötözködik, fizetni pedig nem akar. Amúgy sem volt időm, ezért rövid habozás után az jutott eszembe, mi lenne, ha a kollegámnak adnám a munkát. Mikor ezt közöltem vele, bele is egyezett. Mondtam neki csak figyelje a pasit, másnap küldöm, egyébként egy nagyon rendes ember s érti a dolgát, jó munkát fog végezni. A Roynak tetszett a dolog, épp szüksége volt egy kis mellékesre. Másnap kicsit később, mint ahogy szokott jönni, látom, hogy feldúlva száll ki a kocsijából. Nem értettem mi van. Mondja volt a nő házánál, de ő azt a munkát nem akarja megcsinálni. Miért, kérdeztem, annyira rossz? Nem, csak az a nő egy komplett örült, válaszolta. Csendes, békés hétköznapi volt. Ragyogóan sütött a nap, a madarak csiviteltek a fákon. Nem messze gyerekhad várta hangos kacarászással a menetrendszerűen jövő iskolabuszt. A környék házaiból emberek bújtak elő, s kocsijukkal munkába indultak. Egy rendezett, takaros kis lakóközösség élte a mindennapjait. Semmi rendkívüli nem történt. Kivéve, hogy amikor a Roy megállt ennek a nőnek a háza előtt, s komótosan elindult megtudakolni mi a teendő, az illető hölgy épp felbukkant a virágágyásból egy locsolókannával. Amikor észrevette a munkásruhában közeledő férfit, halkan felsikkantott majd riadtan a ház utcai bejáratához rohant, de azt zárva találta. Ekkor a locsolókannát szorosan magához szorítva megpróbált leugrani a téglalépcső oldalfalán, de elvétette az ugrást és a bokrokba zuhant. Roy ilyenkor segíteni szokott, de most döbbent arccal megállt. A nő zavaros tekintettel kászálódott ki a bokorból, felcsúszott ruháját igazgatva,

s a sövényt megkerülve a hátsókertből nyíló ajtó felé rohant. Ennél a pontnál Roy megfordult, s visszaballagott az autójához. Fogalma sem volt mi történt.

Tizenegy felé a kollegámnak el kellett egy másik munkahelyre mennie. Egyedül voltam amikor a ház előtt megálló kocsiból az a bizonyos nő szállt ki. Szégyenkezés és zavar volt az arcán. Kérdően néztem rá, igyekeztem a zavarát eloszlatni.

Gondolom már tudja mi történt.

Részben.

Tudja én azt a fiatalembert valami bűnözőnek néztem.

Miért, hasonlít valakire?

Nem, nem azért.

Hanem miért?

Tudja én nem számítottam akkor rá.

De hiszen mondtam, hogy megy.

Igen, de nem gondoltam, hogy akkor.

Értem. Semmit sem értettem.

S a másik, utólag én magam is szégyellem, épp akkor mutattak a tv-ben egy gyilkost, aki otthonlévő magányos nőkre specializálta magát, s azokat megerőszakolja.

S hol van ez az ember?

Azt nem tudom, azt a részt elszalasztottam.

Tehát azt gondolta az én emberem az?

Igen. Ne haragudjon.

Nem haragszom.

Átküldi akkor azt az embert?

Nem, én magam megyek át, s valószínű meg is csinálom.

Jaj, az nagyon jó lenne, ...megteszi? nagyon köszönöm, s még egyszer elnézést.

Szóra sem érdemes.

A ruháját húzkodta haladtában az autója felé, az arca pírban égett.

Egy jóra való amerikai nő halálra rémült honfitársától, aki melleleg egy pap, s bizalmába fogadott engem, akit szintén nem is ismer, s aki még nem is tudja, de egy magyar. Ha átmegyek, meg kéne dugni, csak az a baj, nem valami jól néz ki, - gondoltam. De aztán ebből sem lett semmi, pedig pár napig még dolgoztam is a házán. De egyszerűen ilyesztő volt, az azóta már oly jól ismert viselkedés minta, amikor agyament emberek meglévő, nem kevés tárgyakat rakosgatják falakkal körülvett dohos, vagy kölnizett sakktáblájukon, amit a házuknak hívnak. Elképzeltem ennek a nőnek a szűk mozgáskoordinátáit az ágyban, kis nyögések, langyos könnyek, ahogy élete nagy és utolsó kalandjaként a farkamat izlelgeti. S valamitől állandóan félni kell. Valaki bejön, valaki benéz, valami összegyűrődik, valami elszakad, valami elmúlik, ami el se kezdődött...,

viszont jó segge és szép bőre volt, egy steril háziasszony, távoli világegyetem lakója

...szerencsére még környékről is elkerültem, a házat sikerült pár nap alatt befejeznünk. Egy újabb hurrikán közeledett nap mint nap esett, a mintha cégem erre nem igazán készült volna. Másik kollegám, a hirtelen szőke, szeplős rendekkel kínlódtunk, s jobb hílyján próbáltunk valami saját munkát fölhajtani.

MAGYARNAK LENNI NEHÉZ AMERIKÁBAN

Én azt gondolom, hogy igen nagy valószínűséggel ennek oka a Magyar Értékrendben keresendő.

Nagyon nehéz összeegyeztetni az élet kényelmes, biztonságos, apró részletekre is kiterjedő megélését a karrier után való futkosással. Ezt a két dolgot nagyon nehéz összehozni. Időben, fáradságban, agyilag. Valahogy nem nyílnak meg a gondolkodásban azok az új csatornák, amelyeken el lehetne indulni. Probléma lehet még, hogy az ember nem az új világra nyitott, kezdeményező feleséget választott az óhazában, aki arra serkenti és ösztökéli az embert, hogy igen is vágjon bele.

A nő fontos szerepe,

s ezzel nem azt akarom mondani, hogy mindenről a nők tehetnek, a probléma bennünk is ott van. De ahhoz, hogy tovább tudjunk lépni, segítségre lenne szükségünk. Valaminek, teljesen nyilvánvalóan vesznie kell ehhez. A jó dolog persze az lenne, ha mindent meg tudnánk tartani, de ilyen teherbírás, beidegzések stb. mellett ez szinte teljesen kizárt. Nem tudunk mindent egyszerre csinálni. Megértetni és elfogadtatni a környezetünkkel az új dolgokat, megtartani minden régit és megcsinálni mind az újat. Valamilyen ösztönös meggyőződésből mi férfiak is tele vagyunk bizonytalansággal. Nem tudjuk eldönteni a pillanatok sodrában éppen mit is kellene csinálni. Amikor van egy kis rálátásunk a dolgokra, mondjuk egy viszonylag nyugodt vasárnap délután, jól látjuk a dolgok körvonalát. Aztán a nagyon hamar jelentkező aktualitásokban ez hamar eltűnik. Tapasztalatom szerint ezt azok a férfiak tudják megcsinálni, akik teljes

mértékben, nem törődve az esetleges következményekkel, következetesek maradnak, pragmatisták, ha kell kockáztatják, hogy a régi világ értékei, s ha kell vele az egykor nagyon bölcsen felvállalt család, de elsősorban a nő, a remélt harcostárs elveszik, elmarad. Saját gyengeségünk is nagyban hozzájárulhat ehhez. Meg persze a szerencse. Ami nemegyszer nem más, mint egyéni jó kalkulációnk következménye. Ezután a kompromisszumok végtelen lehetősége merülhet fel.

1995 WILMINGTON, I.

AGGÓDVA A GYEREKEK FEJLŐDÉSÉÉRT 96 KARÁCSONYÁRA JACK HAZAKÖLTÖZIK.

Egy kis összefoglaló

A társadalmi háttér a különélés s a hazaköltözés elhatározása:

1993-ban megveszik a házat, s a család hazaköltözik. Jack visszajár dolgozni és a hiába való hurrikánvárás

A kezdeti lelkesedés azonban mindannyiukban hamar szertefoszlott. Jack hosszú évekig hiába várt a mindent megoldó hurrikánra, az az itthoni, még igencsak primitív viszonyok, a dollárhoz képest hatalmas drágulás megkérdőjelezték, hogy ezt Jack egyedül meg tudja e csinálni. A ház átépítése, a gyerekek iskoláztatása rengeteg pénzt kívánt. Ilyen körülmények között a különélés egyre elviselhetetlenebbé vált. Évről évre hiába próbálkozott, azok a trópusi viharra lecsendesült hurrikán maradványok nem végeztek akkora pusztítást, hogy az azt követő újjáépítésben ütőképes pénzt lehetett csinálni. Padig Jack szinte némi szégyenérzettel, de imádkozott ezekért a pusztító trópusi viharokért. Minden alkalommal el is ment, s személyesen győződött meg a károkról, s több kevesebb sikerrel csinált is némi pénzt, de közel se annyit, mint az első kettőn, a Hugón, és az Andrewn. Tehát úgy a kinti, mint a hazai körülmények azt diktálták, hogy mindegy mi lesz, de jöjjön a családjához haza.

A JEEP MEGVÉTELE S ANNAK KÖRÜLMÉNYEI

életem kevés említésre méltó csodái közé tartoznak. Hetek, sőt hónapok óta gondolkoztam azon, vajon milyen autó kellene is nekünk. Szép lassan

meggyőződésemmé vált, hogy egy amerikai autót kellene venni. Ennek okai szerte ágazók, s meg kell, hogy mondjam nem egyszer bizonyos racionalitást nélkülözők voltak. Lassan körvonalazódott mire is van szükségünk. Tekintettel az otthoni körülményeinkre, már mint, hogy egy nagyon meredek dombon lakunk egy olyan autóra van szükségünk, ami még a téli nagy rettenet idején is lehetővé teszi a világgal való kapcsolat tartásunkat. Tehát kiiktassa azt a sokat hangoztatott vádat, amely szerint én egy meglehetősen felelőtlen pasi vagyok, aki a világ egyik végére költöztette a családját, a nagy Amerikából. Különösen onnan. Én ezzel nem igazán értek egyet, de bizonyos tényezőket magam is elismerek. Ezek egyike az autó. Ugyan nagy általánosságban az a véleményem, hogy az igenis nagyon jól tesz a gyerekeknek, ha a dombunkra bizonyos kényszer hatására föl és le sétálniuk kell, de azzal én is egyetértek, hogy jobb ezt bizonyos önkéntességgel tenni, annak tudatában, hogy az ember ezt a dolgot maga választotta, s nem kényszerből teszi. Mert ha van az embernek, - a családnak egy ilyen célra alkalmas járműve van, akkor arról saját elhatározásából, bizonyos morális, gyakorlati vagy egyéb ok következtében önként lemondhat. S ez akkor egy szép, vállalt dolog lesz.

Ezen kívül számtalan gyakorlati ok is szerepet játszott. Én magam is szerettem volna egy jó autót. Tapasztalataim alapján minden okom megvolt, hogy bízzam az amerikai autóban. Van benne anyag - ahogy azt a köznép hívja. S ez bizony számtalan esetben igaz is. Csupán ezen a részen találkoztam a világban olyan pazarló és túlbiztosított technológiával, amely megengedi az embernek, hogy mélységesen higgyen is ebben.

Végül is megcsináltam a tíz rongyot, ami a biztonságos hazatéréshez kellett.

1995-1996 WILMINGTON - KÖTCSE ELSŐ HAZAKÖLTÖZÉS

A HAZAJÖVÉS MEGSZERVEZÉSE.

BRAMERHAVEN, KÖTCSE, AZ ÚT HAZA,

1996 első hazaköltözésem, gondolatok az útról

Azóta ezerszer eszembe jutott az egész, hétpróbás akadályverseny. Az biztos a Jóisten engedte meg, hogy hazaérjek. A német kikötővárosban a dolog azzal kezdődött, hogy az autó elveszett. Valahogy összekeverhették a rendeltetési állomást, lehet Hamburgba, netán Antwerpenbe kell vonatoznom érte! Egy hét telt el, mire megtalálták. Akkor még bankártya, mint olyan nem volt, s utolsó kis pénzem egy lerobbant motelra költöttem. Aztán elírták a lb-t kilónak, s napokba telt, mire tisztáztam, mert meg akartak bírságotlani. Aztán a tréler hátulját a hátsó lámpákkal együtt összetörték; de, dec. 22-én estére sikerült egy rolókat éppen lehúzó vegyi gyárban megcsináltatnom. A Jóisten áldja meg azokat a német szerelőket... A jeep ment, de azért annyira nem ismertem. Bármilyen baja lehetett volna. Azok közül, amik később előjöttek. Hú, például az AC pumpa, aminek bélést később itthon egy Volga membránjára cseréltem ki. A rendőrök is elkaphattak volna, az Usában nem szükséges tréler rendszám, biztosítás nélkül végestelen végig azon a két, germániumokkal benépesített tájon. S végén Hegyeshalomnál, az kafei balhé Szenteste délután a magyar vámosokkal! Ami miatt csontra elfogy a készpénzem! Ha az a műkereskedő nő nem segít be? – talán még mindig ott lennék... A hóvihár a Bakonyban, minden benzinkút bezár, a tankmutató a nullát mutatja, s egy fillérem sincs. Veszprémbe a két fiatal srác pont az ajtókat zárja.

Most jövök ezzel Amerikából! – rontok rájuk, valahogy jó lenne hazaérni.

Hitelbe adnak ezer forintért benzint. Fűzfőnél andalgó rendőröket előzők a jeges úton, valahol mintha Jézuskát láttam volna elsuhanni. Otthon egy aggódó család vár az ablakra tapadva.

-/-

Volt ott minden, de mindezzel együtt, a lehetőségek és kockázatok végsőkéig fesztítésével végül is kiderült, milyen messzire el lehet menni, s az milyen eredménnyel és kockázattal járhat. Életem egyik legnagyobb csodájának tartom, egy olyanak, amiben nem mindenkinek van része. Végül is sok hasonlót csináltam kalandozásaim során, de ez kiemelkedik azok közül is. Az egész út során olyan feladatok elé kerültem, ami megfelelő színezéssel bármely kaland vagy egyéb mélylélektani regény témája lehetne. Olyan tapasztalatokra tettem szert, amit másképp nem lehet megszerezni. Tanulni is tanultam. A legszélsőségesebb helyzeteknek voltam kitéve, amiknek sorra meg is feleltem, de kis hazámba hazaérve valami egészen más várt rám.

De először nézzük mi is történt:

-/-

1996 DECEMBER, 24. AMERIKÁBÓL ÚTBAN HAZAFELÉ, A SOPRONI HATÁRNÁL-

Nos, most itt gyanútlanul közeledtem a határállomáshoz, az utolsó személykocsi húzott el az épület elől. Pár katonaruhás ember jött ki az épületből, s a szemben lévő parkoló kocsikhoz sétált. Ekkor egy kiskatonának kinéző ember megragadta egy idősebb egyenruhás karját, s valamit mondott neki. A határőr tiszt oldalra nézett, egy pillanatra megállt, maga elé bámult, mintha valamin töprengene. Aztán övébe akasztott kézzel megindult felém. Álltam a sorompónál. Hol rám, hol a vontatmányomra nézett, félrefordított fejjel, mintha egy lovat mustrálna. Aztán hátrament, gondoltam a rendszámot nézi.

- Maga meg honnan a pokolból jön, kérdezte.

- hát annál is messzebbről.

- honnan?

- Brémerhávenből.

- ezzel, rendszám nélkül, Németországon, Ausztrián keresztül?

- igen.

- hát, bátor ember, na nézzük csak mi van ebben a kalodában, biccentett a trailert felé.

- személyes holmim, most költözök haza.

- aha, na nyissa csak ki, hadd lássuk. Fiúk, Gyertek csak ide, kiáltott a tétovázó kiskatonáknak.

- nézzük csak mi van itt előételnek, hátha jobban ízlik majd utána az ebéd!

Éppen csak ki tudtam nyitni az egyik ajtót, s máris dőlt ki a motyó. Ruhás szatyrok, lábos, egy szerszámosláda.

Aha, szóval költözünk?

Igen uram.

Honnan?

Amerikából.

Ahha! - rikkantott a félresikerült Kabos-szerű emberke.

S mi van még itt, kipakoljuk? Látom szerszámok is vannak.

Igen, ezek a szerszámaim, asztalos vagyok. S az mind 110 voltos.

Aha. Na ide figyeljen, kipakolunk, vagy fizet?

Én úgy tudom, hogy hazateleülésnél nem kell fizetni.

Nos, nem jól tudja, s ne vitatkozzon. Azzal hirtelen bement az épületbe. Egyszer csak azt látom, hogy valakivel rólam beszélhet, s néznek ki rám az ablakon. Közben kiszálltam, s bementem a váróterembe. Ott toporogtam, s néhány pillanatig fogalmam se volt mi tévő legyek, mikor berontott a váróterembe a tiszt.

„mennyi pénze van?” - kérdezte, s igyekezett valami flegma pofát vágni. Kis, girnyó ember volt, jó nagy orral. Apró, malac szemeit elhúzta, vékony száját is. Mintha nem is hozzám beszélt volna, a szája sarkából köpködté a szavakat. Már lemondhatott arról, hogy valami dugipénzt kap tőlem, de hátha van valami utazási csekk, más fizető eszköz van nálam, amire let tud venni, s se ő, se az állam, se a határőrség, se a vámós társadalom nem marad szégyenbe, hogy megleckéztessen, engem, a nyugatra szökött, s most így csórin hazatántorgók eme díszes példányát.

Semennyi attól félek még annyi sincs, hogy hazáig elég legyen benzinre.

Ahha, Szóval, azt próbálja nekem beadni, hogy jön ezzel, mutatott a szerelvényemre, - Amerikából, s nincs egy fillérje sem?

Nincs. Volt egy kis problémám.

Hát, akkor most maga bajban van. valamit kell fizessen. S akkor még, tekintettel a karácsonyra olcsón megússza.

Nem érti, nincs pénzem, s hangom meggyőző lehet, mert így is éreztem. Karját szétvetve szinte sziszegve jöttek a szitkok, halkan, visszafojtott meggyőződéssel, a jó házőrző magabiztosságával, de hogy azért mindenki hallja: - én nem tudom mit képzelnek emberek, miből él ez az ország, tiszta hülyének

határnál-

néznek bennünket. Sarkon fordult, erőterjesen kilökte az előtér lengőajtáját, ami a megoldhatatlan helyzetet szimbolizálva ide-oda lengett, majd halk nyikorgással megállt. A pénztár előtti üvegfal előtt néhány ember várakozott sorára. Mindenki elhallgatott, miután futva szemügyre vett, mindenki értett mindent, s igyekezett közömbös arcot vágni. Legalább ezzel enyhítsek nyilvánvaló nyomorom. De inkább lenézés volt benne, mint sajnálat, megértés. Renegát, szélhámos voltam egy kis lehetőségektől megnyílt szomorkás világ kiskapujában. Én voltam az oka mindennek, az ilyenek, mint én, ezek miatt nem megy előre senki. S különben is mindenki tudta, hogy nagyfasz vagyok, szerencsejátékos, biztos van énnekem lém dögivel, csak most itt sajnáltatom magam. Valakit le akarok venni, s persze őket. Fogalmuk se lehetett, hogy mennyi szenvedést, kínt, s fáradságot vállaltam mire odaértem, s hogy ugyan lehet más skálán, de ugyan olyan áldozat vagyok, mint ők. Hirtelen az az érzésem támadt, hogy láthatatlan vagyok, eltűntem, csupán én látom, valami iszonyú messzeségből mi történik itt. Mivel nem voltam, senkinek sem kell törődni velem. Rám se néztek.

A megoldhatatlannak tűnő helyzetben, utolsó összekapargatott aprópénzemen telefonálok haza. Délután két óra van.

Mit csináljak? - teszem fel feleségemnek az értelmetlen kérdést. Nem tudna valaki értem jönni? Pénzt hozni?

Most, Karácsony Szenteste van.

Persze mindenki hülyét kap. Nyilván felfogatlan vagyok a bajommal.

Na persze. Oké, valamit csinálok, nyugi, hazaérek, ne féljétek.

Rendben, csak vigyázz magadra...

Persze. A buszvégállomásra emlékeztető váróteremben mindenki közömbös pofával félrenéz.

MŰKERESKEDŐ NŐ PÉNZT AD.

Kivéve egy nőt, aki nem feltűnően, de még mindig némi érdeklődést tanúsítva rám-rám vetett egy pillantást. Elmosódott párbeszédét hallottam a hivatalnok nővel, aki az ablak mögött ült.

Mit mondott mivel foglalkozik, kérdezte a hivatalnok.

Antik műkeredeskedő vagyok.

Na igen, zajlik itt az élet, rendes emberek jönnek mennek, rutin szerűen intézik az életüket, csak én vagyok itt már milliányi improvizációmmal a szomorkásommal, s most veszesen. Ezek a gondolatok futottak át rajtam, kicsit szomorkásan. Már éppen indulni készültem kifelé, hogy rágyújtsak, amikor megéreztem a nő pillantását. Mintha azt mondta volna, nyugi öcsi, várj már egy pillanatra. Pont ő következett, más nem is volt más a helységben. Miután elintézte a dolgát, odajött hozzám.

Mennyi pénz kéne?

Először meg se tudtam nyikkanni. Csak néztem rá. Megrezzentette a papírjait a kezében, s biccentett a fejével, ezzel is nyomatékot adva a nógató tekintetének, ami igyekezett tárgyilagos, de könnyed maradni. Éreztem, hogy nagyvonalú, már már nemtörődöm, de esélyt ad rá, hogy éljek a lehetőséggel. Lassan bekattant, hogy itt valami megoldást kínálnak. Ki ez a nő? Van ilyen? Nincs, van, nem mindegy, itt áll, válaszolnom kéne. Mintha szögesdróton bukdácsolnának át a szavaim, úgy nyögtem ki : - Tízezer forintot kérnek valami illetékre.

- Csak?

- csak? igen., motyogtam.

Egy pillanat alatt előszámlálta a pénzt a tárcájából, s a kezembe nyomta.

Adja meg a címét, telefonszámát, én is meg adom az enyémet, amint hazaérek föladom.

Ne adja föl, s ne törődjön vele. Minden oké.

S már ment is kifele. Én meg földbegyökerezett lábbal álltam pár pillanatig. Az ablak mögött ülő pénztárosra néztem, megnyúlt arccal biccentett a fejével. Kicsit megrántotta a vállát, hogy na mi van akkor, fizetek? Fizettem.

Vittem az elismervényt a vámosnak.

Na, ugye, hogy megy ez, mondta leplezetlen gúnnyal. - Na húzzon innen a bánatba.

- Kellemes karácsonyt.

Viszont. Isten hozta kishazánkba.

Megtántorodtam, ahogy ránéztem a kis vontatmányomra. Sűrű pelyhekben hullott a hó, esteledett. Karácsony Szentestélyének délutánja volt. Már csak a Bakony van előttem, s otthon vagyok, gondoltam. Ha nyakig érő hóban is, átrágom én magam ezzel az Amerikai Jeppel, a Büszkémme. Meg is lapogattam, mielőtt becsusszantam a vezető ülésbe

A kurva életbe is. Menjünk! Gyiiiha!

Egy pillanatra elmerengek a lehetőségen, hogy ha találnék egy teherautót, megkérem vigye haza a trailert legalább. De nem találok. Összeguberálok némi aprópénzt, még a trailert, a carpenter övem is kikutatom pénz után, néhány márkát találok. s azon öt liter benzint veszek egy benzinkútnál. Vajon elég lesz, húha..., fogalmam sincs mennyit fogyaszt ez a kocsi, nem is ismerem. Nem tudok az autópályán menni, mert arra sincs pénzem. Kis csúszós mellékutak Mosonmagyaróvár és környékén. Mindenki lépésben megy, jégbordás és síkos az út. Mindenkit igyekszem megelőzni, ami egy utánfutóval nem nagyon könnyű. Néha azt sem tudom merre kell menni, van vagy negyven éve, mikor utoljára erre jártam.

Úgy is lett. Út nem volt, összeszorult seggel, túrtam a havat, ugyan már, kétmillió kilométer után, itthon? Semmi, senki vissza nem tart engem a házamig. Hiszen itt vagyok a kertek alatt, édes Jóistenem, te fogod a kormányom, tudom.

Az egyszer csak kitérül előttem a havas Bakony a nehezőlő szürkületben. Utam messze a rengetegébe vész. Ide oda verődök a hóbuckák közötti jégbordákon. Néhol még az utat sem látni. Csak nehogy eltévesszem s az árokba kössek ki. Sehol egy lélek, s még ásóm sincs, villan belém. Lassan sötétbe burkolódik a havas táj, csak a motorom meg az ablaktörlő zümmög. Azt gondolom sohasem lesz vége, soha nem érek oda. Belepte az utat a hó, céltalanul fut a fakó” meg ilyen faszágok, utat vágok a sokszor több mint félméteres hófúvásokban. csak a kilométerkövek jelzik az út szélét, a padka láthatatlan.

VESZPRÉM, A BENZINKÚTNÁL.

Hegyen völgyön, már bánom, hogy erre jöttem. De hát ez a legrövidebb út, s nincs benzinem, emlékeztetem magam. S egyszer csak feltűnik Veszprém. Este hat óra. Szerencsémre találok egy benzinkutat, két alak jön ki, s úgy tűnik éppen zárnak. Ettől félttem!

Jajj, ne, csak egy kis benzint, kérem. Hülyén néznek rám, de nem szólnak semmit. nézik a Jeepet, a fakalodás trailert, szerencsére fiatalok, még kíváncsiak. Kinyitják az ajtót, bemegyünk.

Megmutatom a papírjaimat, hallgatják a képtelen történetem, s mondják oké. Január másodikán küldöm a lét. felírják az adataimat, s 1000 Ft ért adnak benzint. Fűzfőnél le, megelőzőm a rendőröket, akik lépésben mennek a kis Wolkswagenükkel. Ahogy a kavargó hófelhőben elhúzok mellettük a párás ablakok mögül két suhanc fakabát álmélgató arca tekint rám, még le is húzódnak, lassítanak is.

– baszódjatok meg fiúk, látom ráértetek, gondolom. Nem jönnek utánam. Az M7-en nincs nagyobb baj, a kötcsei út nagyon rossz. A Topiék lent a faluban, a sváb család, akitől a házat vettük szinte ki sem jönnek, csak a gyerekek lesnek ki, nézik ezt a barmot, aki most jött Amerikából. Szenteste van. Lerakom a trailert. Itt reggelig biztonságban van.

Üresen, mármint az utánfutó nélkül könnyedén fölmegegyek. s persze, mindenki szétszakadva az idegtől. este kilenc óra. S hiába a millió ajándék, a finom vacsora, a díszítés, mindenre rányomja a bélyegét, az örület, a cirkusz, amiben élünk.

ELSŐ HAZAKÖLTÖZÉS, MEG EGY FURCSA FIGYELMEZTETŐ

Csupán pár napja múlt, el a karácsony szenteste, azóta, hogy tíz viszontagságos év után Jack a németországi Bremerhavenenből hóviharokon keresztül rángatott kis vontatmányával megérkezett. Hazahozott mindent, szöveget, baltát, amivel itthon dolgozni lehet. Akadt is munka, szépen süttött a

januári nap, s gondolta, egy percre kiül az istálló gerendájára kiakasztott „Southern” hintájára, s lélekben megünnepli, hogy élve hazaért. A folytatás később így került be naplójába:

1996. OTTHON ÚJRA, KÖTCSE, MAGYARORSZÁG

HIÁBAVALÓ PRÓBÁLKOZÁSOK OTTHON MUNKÁT TALÁLNI

1997 január. Egy valódi „brooken” halleluja fogkitöréssel

Az asszony hozott nekem egy pohár teát, meg egy pirítóst. S azt gondoltam: Édesjóistenem, de jó nekem, de jó dolgom van. Itthon vagyok végre, hazámba, házamba, van munkám, itt van a családom, s az az én drága feleségem mily figyelmes és kedves hozzám. Meg hogy ráéreztem a pillanatra. S abban a pillanatban, ahogy beleharaptam a pirítósba - nyilván a különleges helyzetemből adódó agy és izomrenyhülés következtében, - a két, egymással fél évszázada harmonizáló fogsorom egymásba akadt, s a két elülső, amúgy fogreklámhoz illő, makkegészséges szemfogam közül a felső győzött, az alsó éles roppanással kitörött. S fájts is bizony! De a fájdalom és döbbenet eme örökkévalóságában belémnyilalt, hogy na igen, ez csak nem úgy van. Nincs itt még vége semminek. A Jóisten figyelmeztet itt, nem ernyedünk! nem lazulunk! csak semmi félreértés – tessék csak kész lenni a tovább nyomulásra, feszülésre, harcra, s minden el és el nem képzelhető viszontagságokra, amik még várnak rám! Általában nem vagyok babonás, de ahogy a dolog menetrendszerűen megismétlődött, egyszer csak leesett a tantusz, s nem kis erőfeszítéssel úgymond rá- treníroztam magam, hogy jót? - na aztán azt, Nekem? - szigorúan tilos gondolni.

Úgyhogy gyorsan fel is ugrottam, hogy a régi ismerősök körében munka után nézek.

1997 KÖTCSE DOLGOZOM ITTHON

1997. SZEPESI, Ó, AKKOR NEKED MÉG TÍZRE VISSZA KELL MENNED.

Egy percre se vettem komolyan, amit mond, de alig két év múlva, szégyen ide, szégyen oda, mégis úgy lett. Pedig Jack a mai napig úgy emlékszik vissza, hogy ő aztán tényleg mindent megpróbált az itthoni érvényesülés érdekében.

Ha kicsit keretbe foglalnánk

mi is történt, akkor nagyjából így nézne ki: Vöröstölgyből eredeti amerikai konyhabútort készített, ennek a honfitársának, beépítette néhány zamárdi

határnál-

luxusappartmant tetőtereit, gépeivel és kint tanult szakmai fogásokkal fellendített a kőröshegyi asztalost, s még később, egy pest környéki vállalatnak újjáépítette az egész telephelyét, ami egy mindenre kiterjedő, építőipari szaktudást igényelt. Sőt, miután itt megbízták az üzem vezetésével is, kidolgozott és beindított egy export tevékenységet, Európa számos országába. Ugyanakkor látva a kilencvenes évekre még oly jellemző a kialakulatlan s akadozó ellátással sújtott értetlenséget, az egymást tipró türelmetlenséget, Jacknek mindenféle aggodalma támadt, más irányban is próbálkozott. Sikerült fölvennie az egyik leghíresebb magyar építésszel is a kapcsolatot, aki vidéki városokba irányította. Esztergom, Solymár, Szentendre, Kecskemét harcra kész vállalkozói jöttek szóba. 1997-98 volt az időszak, amikor az EU már fontolgatta hazánk támogatását, de a pénz még nem lépte át a határt. A régi rendszerben még prosperáló vállalkozók tucatjai toporogtak a pár húzósabb project körül, de a rulettgolyó valahogy nem ezeknek a jóemberkénk jött ki. Az egyik Európa szerte híres építészünk bizalmas barátjának, ahogy ő hívta, a nagyon eredeti Makovecz Imrének is elnyerte a szimpátiáját. Amikor a sajátos nézeteket valló emberrel elbeszélgetve az tudomást szerzett Jack széleskörű érdeklődéséről, szakmai tapasztalattal megtámogatott tenni akarásáról felkiáltott: - na, ilyen emberek kellenének ide!

1997-ÉS ÉV VOLT, AMIKOR IS OTTHON JACK ÜGYESEN BELETENYERELT A MAGYARORSZÁGI RENDSZERVÁLTOZÁS KÖRÜLI ZÚRZAVARBA.

AZ ITTHONI VISSZAILLESZKEDÉS

A visszatérést egy utólag, majdhogynem hiábavaló hároméves itthoni próbálkozás követte. Pedig épített balatoni nyaralót, huszonöt darabos,,amerikai” tölgy konyhaszekrényt, dolgozott régimódi, falusi asztalosnál, mikor egyszer csak minden munka elfogyott. Jack amerre csak ment, mindenféle a nihillel találkozott, s még csak azt se lehetett tudni, hogy mi zajlik a háttérben. Magyarország nem találta a helyét, s ő se. Már éppen azon töprengett, hogy a francba is, vissza kéne menni, amikor a véletlen egy, Pest környéki céggel hozta össze. A dolog fantasztikusan indult, s Jack mindent megadott volna érte, ha végre itthon, ahogy az mondani szokta „saját házában, s hazájában” élhetne, s nem úgy, mint az USA-ból, fél évente, hanem legalább hétvégeken haza tudjon jönni, s a családjával lehessen. Az akkor alakuló cégnek szüksége volt egy mindenesre, mint Jack. Így aztán komplett üzemcsarnokokat épített, olcsón, amerikai könnyűszerkezetes technológiával. Ő végezte az anyagbeszerzést, darukat, emelőket, fabrikált. Villanyt, vizet, fűtést, elszívókat, telefont, internetet, öltözőket, ebédlőt, tanácstermet, bútorokat, mindent maga csinált. Tolmácskodott, osztrák cégekkel tárgyalt, s a végén saját újításai alapján bevezetett egy precíziós tevékenységet; a meglévő, nehézkes szocialista gépparkhoz igazítva. Igen ám, de a cég nyugatra gyártó tevékenysége a főnökség, a piaci változások iránt érzett pökhendi nemtörődömségétől tönkremegy. Jack nagyon is jó látta a baj felé sodródó vállalkozást, s egyre inkább úgy érzi, hogy minden nap, amit Magyarországon tölt, értelmetlen idővesztés. Ebből baj lesz, ez egy zsákutca. Egyik pillanatról a másikra lecsökkentették a

fizetését, ezzel megszegve az alapvető egyezséget, amiért ennek az üzemnek a vezetését elvállalta, s egyáltalán, hogy itthon, Magyarországon maradt. Az, hogy figyelmeztetéseit nem vették komolyan, némileg segített a hirtelen elhatározásban, s alig huszonnég óra alatt felszámolta a cégnél a bentlakását, s minden személyes holmijával, gépeivel, szerszámaival vidéki házába hazaköltözött, majd a fentebb említett egy kéthetes rohanás után, újra itt van az Egyesült Államokban.

A WARSHAERÉK

Akkortájt, annál a bizonyos cégnél eltöltött, egyik évben történt, hogy az idős, Wilmingtoni házaspár Budapestre látogat s Jack büszkén mutogatta szülővárosa nevezetességeit, meghatottan nézte a két kis öreget a Dohány utcai zsinagógánál, a Budai Várban lévő egyik étteremben vacsoráztak, majd vidéki házukban is megvendégelte őket.

Akkortájt, annál a bizonyos cégnél eltöltött, egyik évben

történt, hogy az idős, Wilmingtoni házaspár Budapestre látogat s Jack büszkén mutogatta szülővárosa nevezetességeit, meghatottan nézte a két kis öreget a Dohány utcai zsinagógánál, a Budai Várban lévő egyik étteremben vacsoráztak, majd vidéki házukban is megvendégelte őket. Talán mindezek az előzmények tették lehetővé, hogy Jack vette a bátorságot, s levelet írt az öreg Samnek, amelyben a segítségét kérte a visszatéréshez, na meg hogy most itt ideiglenesen befogadták.

No free lunch, avagy mi van az amerikai rendesség háttérében,

Jack ötvenedik életének előestéjén, kész volt az USA-ban előlról kezdeni mindent.

-/-

Első gondolatok New Yorkban

Mindezek után tehát nem csoda, hogy New Yorkba érkezésekor mi volt Jack első gondolata: Itt vagyok Amerikában. Ettől az egyszerű tényről is gazdag vagyok. Sok ember megirigyelhetne ebben a világban. Attól, hogy nincs semmim csak még fokozottabban az az érzésem, újjá születtem. Itt vagyok az Újvilágban, nincs pénzem, lakásom, munkahelyem, autóm, de van egy szép családom,

néhány barátom, szerszámom, nyelvtudásom, szakmám, helyismeretem, munkavállalási engedélyem, állampolgár vagyok, s tavasz van. Akár boldog is lehetnék, mint az egyszeri lélektárs, a „Henry” azon a párizsi utcáson. Otthon nincs semmi baj, a feleségem és a gyerekeim jól vannak. Nagyon remélem néhány napon belül vagy esetleg néhány héten belül már minden jobban fog kinézni. Tulajdonképpen kár is ezen gondolkodni. Most az elején úgy is a „lesz, ami lesz” c. Történet vár rám. Legjobb, ha most kicsit folyok ezzel az Amerika-árral.

-/-

mindezek a körülmények tették lehetővé

, hogy Jack vette a bátorságot, s levelet írt az öreg Samnek, amelyben a segítségét kérte a visszatéréshez, na meg hogy most itt ideiglenesen befogadták.

A történethez persze hozzátartozik, hogy megértjük a hazaitól még mindig eltérő általános gyakorlatot, amivel Jacknek hamarosan szembesülnie kellett. A dolgot úgy hívták, hogy „no free lunch” s, - ami háttértől, hovatartozástól, etnikumtól, s kultúrától függetlenül szinte mindenki általános filozófiájává vált kint, s szép lassan de itthon is. Jacknek közel két évtized kellett, mire átlátott a rendesség páras szemüvegén, s leesett neki a tantusz, hogy valójában mi is volt az érem másik oldalán. Érdek, természetesen, amit sűrűsödő tapasztalataival egyre inkább el tudott fogadni, de az addigi életében tapasztalt nagy, magyar jószívűség beidegzésével, jobb volt látni a dolgokat. Így hát senkinek eszébe sem jutott, s még csak nem is célzott rá, hogy a mellékesen felajánlott javítások és felújítások részei a befogadásának. Semmilyen problémát nem látott az olcsó árban, a valamit valamiért azért hazájában is bevett szokás volt. Jack gyakran gondolt erre, ahogy visszanézve nem lehetett észére venni a sors szerűséget, életének kritikus pontjain, szinte pontról pontra meghatározva élete eseményeit, s ezen keresztül gondolkodásának, sőt jellemének alakulását is. Mikor annak

idején az, hogy a Fran nevű hurrikán ürügyén a Dél Karolinai Columbiából először egy állammal északabbra, az észak Karolinai Wilmingtonba tudott költözni, szinte csak úgy volt lehetséges, hogy úgymond kisegítették, azzal, hogy a saját hordozható camperjében valaki kertjében parkolhasson, cserébe a tengerparti lakásukban keletkezett károk kijavításáért. Jack olyan olcsón végezte el a munkát, hogy az egyébként garasos zsidó család idős tagja még el is szégyellte magát, s a méltányos árhoz képest, s szerényen, de kiegészítette a munkadíjat. Persze kell tudni, hogy azért sok ember egy ilyen hurrikán után jól jár. A biztosítók ilyenkor igencsak bőségesen fizettek, messze az anyagi káron fölül. A kár ugye valójában felbecsülhetetlen, s itt, egy gazdag országhoz méltón,

mindenféle eszmei értéket is hozzá lehetett csapni. Emlékek elvesztését, a megpróbáltatásokat, hogy az élet alapvetően megváltozott, s amiről az egyén nem tehet. Persze, ez többnyire a módosabbak, s átgondoltabb emberek megvehető opciója volt, a csont szegények maradtak ott, s annak, akik mindig is voltak.

-/-

1997 ELSŐ MUNKA, BOB, MEG

EGY MOTIVÁCIÓ A DISSZIDÁLÁSRA

KULTÚRHÁZ, DISCÓ, ZASSFIÚ, ZASSPAPA,

Első munkáját régi kultúrház-as haverjának a környék akkori menő diszcsokéjának, Bobnak köszönhette. Annak idején ő volt, aki heti rendszerességgel frissítette számára a népszerű diszkózáshoz szükséges slágereket. Félelmetes lemez gyűjteményé és tudása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Balaton parti kultúrház akkora tömegeket vonzott. Érdeemes megemlíteni a sok parkett ördöge, leányrabló charmjukkal vihart kavará, líbiai egyetemistát, a keletnémet csóringereket, akik nyugati testvéreik üres sörösüvegeit hordták vissza. Régi történetek voltak ezek, furcsa kis mozgatórugók, amik bekerülve Jack szerkezetébe, olyan történetek apró himbilimbijeit lettek, amiken most Jack nem győzte csóválni a fejét. Ilyen volt az is, amikor egy meleg nyári éjjelen egy tizenkéthengeres hóféhér Jaguár sportkocsi állt meg a ház előtt. Pont olyan, mint amit Jack mindig álmodott, s amivel életében még majd kétszer találkozik. Miközben az ajtónál tülekedő tömegnek a fűnf und zvancig-ot ismételtette,

ZASHÉK TÖRTÉNETE

**JACK FŐNÖKKÉNT A JEGYET SZEDTE AZ AJTÓ ELÉ TETT SZÉKEN, DE
MOST MEGDÖRZSÖLTE A SZEMÉT, ÁLMODIK E.**

egy ugyancsak fehér ruhába öltözött húsz év körüli ifjú szállt ki belőle, aki egyenesen egy svájci katonaiskolából hajtott ide, ahova, mint hamarosan kiderült, abba a groteszk mesébe illő apja dugta – hogy „legalább belőle legyen már rendes ember”.

A fiú.... Mindenkinek fizetett, s közben kiderült, hogy félig amerikai, s az akkor már oda készülő Jacknek nagyon is felkeltette az érdeklődését. Saját apja 56-os disszidálása Jacknek egész életére kiható nehézséget okozott. Korábbi

útlevélkérelmeit sorra visszautasították, mostani disszidálási tervét is mindenki előtt titkolta, nehogy valaki valamit elkotyogjon.

Különösen a családra való tekintettel semmi nem akart kockáztatni. Felkészülni a tetre, csupán az akkor itthon fellelhető szegényes kiadványokra, s hírekre támaszkodhatott, s ezért minden idegszála ki volt hegyezve a legkisebb hírmozsára, ami az Újvilággal volt kapcsolatos.

A 80-AS ÉVEK VÉGE DISSZIDÁLÁS ÉS ELŐZMÉNYEI ZASS.

FOLYT.

AMERIKAI KONYHABÚTOR KÉSZÍTÉSE, HOZOTT ANYAGBÓL

az alkerülhetetlen bájolgás persze nem maradhatott el amerikai magyarok között. Tíz évvel volt nálam idősebb, annyival tovább is volt kint. Mikor meglátta, mink van, kapásból odalökte, well, öcsém, néked még kell kimenni tíz év. Láthatóan s nyilvánvalóan sikerült mindent összeszednie, beleértve az amerikai nyugdíjat is, amit én mindig szerettem volna. Balatonföldváron vett egy jókora terciát, s hát ott minden csicsa lett. Lakkozott pinceajtó, fényes csempékből rakott kandalló, herendik, s matyó hímzések mindenütt. Ültetett szőlőt, kordonost, a legjobb fajtákból, s az új pácolt oszlopok többbe kerültek, mint egy egy kisebb ház a környéken. Generátort, ekekapák, sokfunkciós traktorok, terepjáró neki, Merci az asszonynak. A környék összes mesterembere köré ott ácsingózott körülötte, s szidta, milyen sóher. De volt munka, akkor, amikor még nem volt semmi jótékony hatása az itthoni szép új világnak, meg még nem ment tönkre, az is, ami a rendszerváltásból maradt.

Már csak egy igazi, tölgy, katedrál üvegekkel feldobott, Amerikai konyhaszekrény kellett. Pont a tárgyalásokba voltunk elmerülve, mikor is előszedtem a nemrég, még odakint használt prospektusaimat és szakkönyveimet a lehetséges megoldásokról, amikor

bedöglött a bojlerünk.

Biztos, nem kéne nekünk inkább Amerikába visszamennünk?

Mondták, hát ez olyan százezer körül lesz, cakum púder. Mert hogy majd a villanyt is kicsit át kell buherálni, ha már úgy is csináljuk. S hát megszeppentem. Össze is hívtam a családot, s ahogy kint álltunk a pajtában, feltettem a kérdést: - ne menjünk inkább mindnyájan vissza?

A gyerekek válaszoltak először. – na de apa! Ez volt a kamaszkodó fiam kedvenc szavajárása, de hát az tök szar.

Erre tanítottam őket, de azért mégis meglepődtem. Azért próbáltam némi pénzügyi előadást előadni a hazai viszonyokról, amit persze nyilvánvalóan még

nem ismerhettek eléggé. De én magam is bizonytalan voltam a dologban, s nem először. Így aztán mondtam, hogy na jó, akkor én megyek s feszengek. Nyugi, minden fasza lesz, ne féljete, míg engem láttok.

Azt reméli, hogy a magával hozott szerszámokkal képes lesz annyi munkát találni itthon, amiből a család meg tud élni. Szinte minden kapcsolata megszakadt az itthoni emberekkel. népművelő-könyvtárosként távozott, a külföldön elsajátított építőipari szakmákkal tért haza. Akkoriban a könnyűszerkezetes amerikai ácsmunkáról, a gipszkartonozásról itthon még szinte semmit sem tudtak. A hazahozott csavarokat, úgy osztogatta itthon, mint a cukorkát.

De hamarosan kiderült. Mert a kollega elvitt egy helyi asztaloshoz, aki böhömnagy baszom konyhasztalokat, padokat s kerítést csinált neki. Ott volt a még enyhén nedves, petyekes tölgyfája tárolva az udvaron. Egy ponyvával letakarva. Nyolc köbméter, mondta, ebből ki kell jöjjön. Az öreg asztalos persze tudta mi ezzel a dolog. Őt kérték meg, de ő ügyesen kigolyózta, mondván de hát annyi pad meg ilyen húzós dolog kell, neki, hogy arra akkor már nem marad ideje. Egy óvatlan pillanatban, mikor csak én hallhattam, odasúgta: van ám benne azért jó is. Mármint a faanyagban.

Phú, motyogtam magam elé, de jó, hogy ezt mondja. Más nincs, talán ebből lehet valamit kihozni. S persze mindezt azért volt meszem gondolni, mert eszembe jutott egy nagyon spéci megoldás, amivel fölturbózzhatom az árat. Egy csikicsuki, kártyaszerűen nyitható több részes ajtómegoldás volt, egy fűszer és miegymás tárolására alkalmas volt az. Kint különösebb gond nélkül meg lehetett az ilyent csinálni, volt hozzá száraz, nem vetemedő nyílegyenes anyag, szerelvény, minden. De itt? Azt se tudtam, mi van, de mindenesetre nekifogtunk., s az elkövetkező hetekben alkoholista hídmérnök munkássommal egyfolytában ezeket a girbegurba, férges, csomós, málló lukakkal bőven rendelkező gerendákat vagdostuk, gyalultuk. Szerencsére akkor faszoltam hatalmas, több tonnás ipari szalagfűrészemet, amit aztán később az én kis feleségem távollétemben bagóért elkótyavetyélt. Pedig az első próbák után látván milyen lazán, mint a vajot lehet vele fát szeletelni, fölnéztem az égre: Drágajóistenem, remélem még millió és millió kilométer deszkát tudok majd ezen gyártani! Mert hogy eszembe jutott az előtte, az amerikai prosperitást megelőző, az itthoni átkosban használt ruszki rettenetem, egy hatalmas háromhatvanas motorral hajtott körfűrész, nyolcvancentis, hiányos fogazatú lapjával, amihez képest a világ összes eddig háborús gyilokfegyvere egy kőbalta volt. Olykor ki kirepült róla egy fog, s a hátammögötti vájogfalba fúródott. Ami még hajdan lett volna, csak ne rázkódott volna annyira, s ne csattogott volna olyan iszonyú hangosan rajta a háromméteres cséplőgép szíj. Néha rémlémem támadt, nehogy lerepüljön, s úgy járjak vele, mint az Izidora a sáljával.

Nemrég még azzal próbáltam deszkákat gyártani, tűzifából. Ahhoz képest, ez igazán egy precíziós kolhoz gép volt, folyamatos használatra.

S hát gyorsan elrohantam, s vettem egy vontatható, ötven centi széles gyalugépet, vastagolót, ami a híres-neves magyar buher -innováció remeke volt. Csekély négyszázezerbe került, de csak azért annyiba, mert én vonszoltam haza erdő mező kátyúin, a jeepemmel, a tulaj nem merte volna. Nem volt rajta vonórúd, szóval csak úgy, vonókötéllal.

Földi szózat a visszamenés szükségességéről

Nem csak munkakapcsolat, hanem hanem a fogkitöréses égi sugallat után, egy földi szózat is elhangzott.

Néhány hét múlva, ahogy az egy lépéssel előttem járó, azaz tíz évvel idősebb amerikai-kollega, új munkáltatóm meglátogatott, s látva hiányos körülményeinket megkérdezte.

Meddig is voltál kint?

Tíz évig.

SZEPESI KONYHABÚTOR

Úgy esett, hogy pár saroknyira egy akkor hazaköltöző idős amerikai lett a szomszédja. Az épülő házával már az összes hazai vállalkozóval végzett, s most olyasvalakit keresett, aki eredeti, nemesfából készül amerikai konyhabútort tud készíteni. Ez a tölgyfából készült sok darabból álló szekrénysor lett Jack első hazai munkája. Volt benne többszörösen kihajtható ajtós, embermagasságú fűszerszekrény, egy tucat, coloniál üvegű, rejtett világítású faliszekrény, s mindezt egy rakás, petyekes, kukacokjárta tölgyfából, aminek több mint a felét el kellett dobni. Jellemző módon, hogy különleges státuszának mégjobban hangot adjon, Jacknek a csodás érzetű és színárnyalatú tölgyfát zománcfestékekkel hófehérre kellett festeni. A lényeg, hogy Jacknek ezen se sikerült meggazdagodni, pedig a majd hétszázezer forint munkabér akkor nagyon magasnak tűnt.

Ide a fiú

Az apja, mint később kiderült amolyan botcsinálta költő milliomos, a képtelen storyijával s ahogy pár hónap alatt, nincstelen helyzetében öngyilkossággal kacérkodó keleteurópai hontalanból, kint milliomossá változott. Annak idején családjával disszidált, totál lerobbanva ott ült egy Los angelesi kávéház teraszán, szomorú verseket írt a feleségéhez, amikor is leült mellé egy furcsa társaság. Egyikük, egy olajos bőrű, öltönyös úr a zsebeit tapogatta, a szájában levő cigarettáról ítélve szemlátomást gyufa után kutatott. Az elmúláson merengő költőjeltünk ezt vette észre, s tüzet adott s közben tanúja lett egy furcsa beszélgetésnek, ahol kiderült, hogy a szomszéd asztalnál ülők álruhás arab olajsekek, s épp valami triviális szó értelmezésén pár percen belül mindjárt szabját rántanak. Nyelvi fordulatokra érzékeny poétánk tudta a varázsszót, ami

valószínű a „szolipszizmus” lehetett, amit egy szakállas amerikai beat költő egy magányos benzinkút érzékeltetésére használt. Költészet kedvelő olajhercegünk annyira oda volt, hogy sejkése minden neheztese ellenére, barátunkat személyi titkáranak, majd üzletkötő útitársnak avanzsálta, számlálatlanul odavetett bankókötegek kíséretében. Költőnk szép lassan a világ összes boa-boa nevezetességének a végére érve először egy piros sportmercit vett az érettségiző lányának, aztán a már fent említett Jaguárt a fiának, a világból összehordott souvenirakkal berendezte Los angelesi luxus villáját, s onnantól fogva már csak emelkedett verseket írt örök hitetlen önnönmagának és a száműzetésben lassan hervadó feleségének. Annak idején a keleti partra való visszaköltözés előtt Jack családjának kis karavánjával egy pillanatra meglátogatta a költőt, hátha tud valami érdemlegeset, s akkor netán még az angyalok városában ott is maradnak. Ez a B terv azonban nem jött össze, ez az ember semmilyen hasznos dologgal nem szolgált. Aztán még ott Jack megépített egy hatalmas fa boltívet, de ez a Craig nevű amerikai kegyetlenül átverte, mert egy rossz csekket adott neki. Szóval, mindezek a régi történetek után, Jacknek ez a Bob jutott most Jack eszébe. Ez az ember disc jokéként föl-le bumlizva a dél-Balaton part összes létező szórakozóhelyén szinte mindenkit ismert.

Így utólag úgy tűnik, hogy csak egy pár évet kellett volna várni, de így, közel ötven évesen, Amerikával a háttérben Jack úgy döntött, hogy még mindig jobban jár, ha visszamegy, s előről kezd mindent.

KÖTCSE SZEPESI KONYHABÚTOR

Úgy esett, hogy pár saroknyira egy akkor hazaköltöző idős amerikai lett a szomszédja. Közte és Jack közt az volt a különbség, hogy ő már úgy települt haza, hogy tényleg mindene megvolt. A fél város az ő házán dolgozott, köztük én is, emlékezett kissé fancsali fintorral vissza Jack.

Mennyi ideig voltál te kint fiatal barátom? – kérdezte nem titkolt nagyképűséggel.

Tíz évig, felelte meglepődve Jack.

Ó, akkor még tízre vissza kell menned!

Egy percig se vettem komolyan, amit mond, de alig két év múlva, úgy lett.

Akkor, ott, épülő házával már az összes hazai vállalkozóval végzett, s most olyasvalakit keresett, aki eredeti, nemesfából készül amerikai konyhabútor tud készíteni. Ez a tölgyfából készült sok darabból álló szekrénysor lett Jack első hazai munkája. Volt benne többszörösen kihajtható ajtós fűszerszekrény, egy tucat, coloniál üvegű, rejtett világítású faliszekrény, s mindezt egy rakás, petyekes, kukacokjárta rönkből, aminek több mint a felét el kellett dobni.

Aztán jött Zamárdiban egy többlakásos nyaralóban egy tetőtér beépítés, amire Jack egy saját tervezésű, szabadon álló, fa csigalépcső miatt emlékezett. Amúgy az egészhet kicsinyes civakodások vették körül, ahol a tulaj egyre több, az árajánlaton fölül munkát akart, mondván, hogy „na, csak még ezt, meg azt, ha már úgy is itt van”. Nehéz időszak volt az, minden kialakulóban, semmi különös a láthatáron, emberek óvatosan bántak a pénzüikkel. A pénz, úgy ahogy jött el is ment. Főleg a gyerekek iskoláztatása és albérletei kerültek sokba. A helyzet meglehetősen szomorkásnak látszott, s Jack már megint azon tanakodott, hogy megint vissza kéne Amerikába menni. Aztán mégiscsak valami ígéretes történt, egy pestkörnyéki feltörekvő kis cégnél talált mindenféle elfoglaltságot, s erre egy kissé fanyarul így emlékezett:

ELSZEGŐDŐK EGY FALUSI ASZTALOSHOZ. A KÖRÖSHEGYI ASZTALOS.

Tüzelőnk s használható faanyagunk nem lévén, kapóra jött a szomszéd favágó ötlete, hogy erdőirtás címen gyűjtsünk fát. Később kiderült, hogy a karvastagságú fenyőfácskák valójában semmire sem voltak jók, de mindenkit felizgatott a jeepem, mega „lopótrilerem,” ahogy valaki a kintről hozott szerszámos utánfutómat hívta, mert hogy bele lehetett zárni, s nem látszott mit visz az ember. Nos, erre a hadműveletre hamar ráuntunk, s abban is hagytuk.

Muszáj volt másik munkát találni, s nagy nehezen összejötem ezzel az öreg szakival. Egyrészt tetszett neki, hogy a kézzel való aprólékos kopácsolás helyett pillanatok alatt összeállítottam az esedékes apácarácsot a kintről hozott szög belövő pisztolyommal. A hordozható gyalum is tetszett, hogy nem kellett oda vissza rohángálni a műhely és a munkahely között, hanem ott helyben meg lehetett csinálni a szükséges igazításokat. A gérvágóm is jó volt, hú, nagyon. Az elemes csavarbehajtó is. Ezek a szerszámok akkoriban még nemigen voltak itthon elterjedve, sokról még csak nem is hallottak. De amikor valami egyszerűbb eljárást ajánlottam, hogy fölösleges a millió kis csapolást alkalmazni a konyhaszekrény összeállításánál, azt már nem bírta. Hiába bizonygattam, hogy az legalább annyira erős, tartós, mint az övé, akkor sem. valami igazának neki is kellett legyen. Ennek ellenére elvontunk, a baj a fizetéssel volt. Nem csoda, amennyit szarakodtunk a dolgokkal. De a fő probléma az volt, hogy ő magának sem volt annyira munkája, valahogy még nem indult be az a fellendülés, mikor a szakira várni kellett, annyira elfoglalt. Így aztán kapóra jött, mikor ajánlatot kaptam egy üzem bővítésére a Pest melletti Nagykovácsiban.

**A KILÁTÁSTALAN FALUSI PÖCSÖLÉS UTÁN, ELKÖLTÖZÉS
NAGYKOVÁCSIBA.**

Épp ideje volt. A Jenei nevű szomszédunk régi ismerőse volt ez a Samu nevű pacák, aki társtulajdonosként meggyőzte a partnerét, hogy jó fogást csinál velem, hiszen annyi mindenhez értek, plusz az amerikai technológiával pénzt tudnak megspórolni. Mikor elmondták mit akarnak, felmérve a dolog nagyságát, előleg kértem, amitől először rosszul voltak, de végül belegyeztek. Elfutni nem volt hova, sőt, odaköltöztem az egyik irodába, hogy ne kelljen hazajárni. A földön aludtam egy rossz matracon, de később építettem magamnak egy szobát, az üzemcsarnok fölött. A húszezer forint pedig igencsak kellett már. Nyár volt, a gyerekek albérletben, különböző iskolákban, s el is voltunk mindennel maradva.

NAPLÓ 1997-98 ÉLET ÉS MUNKA NAGYKOVÁCSIBAN

1998 SZEPT. 29-DEC. 31

AZ ELSŐ SZÁMÍTÓGÉPEN, AZ ELSŐ ÍRÁS

Délután van. Borús, hűvös este. Nagyon nem akarózik nekifogni az írásnak. Valahogy nem olyan a hangulatom. „Nagyon ne vágyj valamire, mert még megkapod.” Így szól az ősi kínai mondás. A Bono értelmetlen halála az, ami ennyire felkavart, nem tudom. Ez az egész komputer vásárlás egy nagy csalódás sorozat volt, az biztos. Az, hogy nem sikerült egy notebook-ot venni. Valahogy semmi sem olyan, mint amire vágytam.

Úgy tűnik a dolgok beálltak

Most éppen átírtam a billentyűzetet. Nem valami jól néz ki, de megmondom őszintén nem nagyon érdekel.

Mindenhol amerre csak néz az ember csak problémát lát. Azt gondoltam még nem olyan rég is, hogy a dolgok majd egyszer jobbra fordulnak. Mindig megvolt az esély erre legalább is gondolatban. Fiatalok is voltunk, látszólagos lehetőségek tömkelege lebegett a lelki szemeink előtt. Aztán valahogy a dolgok

villámgyorsan besűrűsödtek. Először is kiderült hirtelen elkezdtünk öregedni. Az egzisztenciális gondjaink továbbra is megmaradtak azon az alacsony szinten, ahonnan mindenáron kimászni igyekeztünk. Valami áttörést szerettünk volna elérni, ahol nem gazdagságban, de legalább biztonságban érezhettük volna magunkat. Ahol például nem kell annyit törődni a tárgyakkal, körülményekkel. Ma már ezt feladni látszom, mert ha továbbra is ezeknek a dolgoknak a beszerzésére fordítom minden időmet, akkor az ellenkezőjét érem el, amit akartam. Nem felszabadulok a körülmények fogságából, hanem egyre jobban csökkentem önnön lehetőségeimet a kibontakozásra. Szóval elérkeztem a ponthoz, amikor az ember azt kell, hogy mondja most már aztán elég.

Réka jó lenne felvenni a kapcsolatot vele, most, hogy végképp hazajöttem

Millió és millió apróság, amit egyáltalán nem így képzeltem el. Például az előbb próbáltam hívni a Réka nevű lányomat, amiből furcsa módon semmi sem lett. A mobilja nem válaszolt. Aztán nem tudtam a helyi számot. Olyan sokszor szoktam hívni, hogy elfelejtettem. Végre nagy nehezen kikerestem a telefonkönyvben, sikerült felhívnom, de a vonal valamilyen oknál fogva úgy elkezdett recsegni, hogy le kellett rakni. Amikor újra próbáltam hívni, először volt egy téves kapcsolásom, ahol hosszasan cseverésztem egy valószínűleg fiatal, akiről kiderült nem is ismerem. Aztán már csak egy üzenetrögzítő jelentkezett valami ismeretlen számmal, ami valószínűleg az ő másik számuk, csak én nem ismerem. Hogy miért nem vette fel a telefont, azt nem tudom. Azt sem miért is szakadt meg a vonal. Nagyon vártam, hogy az ügyeim rendeződjenek és normális állapotban kerülhessek a lányom és a családja elé, most, hogy már végkép hazajöttem.

A múltkor például már akkora volt a lelkiismeret furdalásom, hogy letértem az M7-en Fehérvár felé, de nem találtam senkit otthon. Előtte nem telefonáltam, pedig nyilvánvalóan kellett volna, de még magam számára sem bevallottan félek ettől az újrakezdéstől, s valahogy azt gondoltam a mímelt spontaneitás feloldja bennem a feszültséget. De nagyon is jól tudom ez mekkora egy hülyeség. Nem lehet mindent egyszerre csinálni. S ha már válogatni kell, akkor a fontossági sorrendet is fel kell állítani, amelyben valami óhatatlanul kimarad. Az, hogy ez miért pont az én lányom erre már a fentiekben is igyekeztem némi magyarázattal szolgálni, de van még jó néhány, még akkor is, ha végső magyarázat nincs.

Azóta visszaszereztem a telefonomat a Rudiéktól, akik azért kérték kölcsön most már második napja, mert nem volt áram, s nekik csak egy faxuk van, amihez áram kell. Mindenesetre furcsa, hogy az én, Amerikából hozott telefonomat használja itt több cég is. Lényeg az, hogy sikerült mégiscsak felhívnom a lányomat, aki elnézést kért, de éppen a költözködésük kapcsán a bútorokat tologatja valami alkalmi segítséggel. Újból felhívtam, hogy felajánljam a

segítségem, de azt mondta a két sráccal most elegenden vannak, s a Csaba nevű férje is mindjárt hazaér. Biztosan haragszanak rám annyira, hogy alkalmi felbukkanásokkal nem lehet megatni őket. Valójában nem tudom mit is gondoljak. Egyszerű lenne azt gondolni mindez az én linkségem. De valójában ezt ilyen egyszerűen nem fogadom el.

A Csaba rám talált az M7-esen

Egyszer voltak nálunk, meglepetésszerűen, azután, hogy a Csaba egy üldözéssel kergetődzésben rám talált az M7-en, majd meglátogattam őket. Az ifjú embert nagyon izgatta ki is az apósa, - legalább is nekem így mondták. Lehet nem a legjobb arcomat mutattam neki, azalatt a rövid beszélgetésben, amit a pincénkben folytattunk.

Lehet a lánynomnak nem tetszett a házunk?

De lehet a Patríciaira nem volt túl jó hatással a házunk szegényes kinézete. A fiút egyfajta opportunistának néztem, s nem titkoltam csodálkozásomat, hogy miért is lett ő egyfajta rendőr, azaz securitytis. Könnyen lehet ezen megsértődött.

Mindenesetre sohasem gondoltam, létezik a személyiségnek egyfajta olyan kombinációja, amely apámról rám, majd a lányomra száll. Mármint az a furcsa nemtörődomség, amely mindannyiunkra jellemző. Valószínűnek tartom ez a nem túl nemes önzésnek és hiúságnak egyfajta rossz kombinációja. Mert az igaz nem túl sokat törődöm vele, de ő se velünk. S ezekre a dolgokra megint csak nincs magyarázat.

A lányoméék egy másik helyre költöznek Fehérváron

Fehérváron költöztek egy másik helyre, de nem adták fel a Pestre költözést.

1998 09. 30. KOMPUTER ÉS AZ ÍRÁS, AZ ELSŐ ÉLETEMBEN, MÉG HA NEM IS AZ OTTHONOMBAN...

Szép napos reggelre ébredtem. Eszembe jutott, hogy életemben a tegnapi nap volt az első, amikor nyugodtan, egyedül, a saját szobámba leülhettem a saját komputerem elé, s gondolatom ugyan még nem sok volt, de írhattam valamit. Mivel a látásom egyre romlik, s a sebességgel is kell igyekeznem, ha sokat akarok írni, ezt a formát találtam ki a vakon írás gyakorlására.

Visszatekintés és értékelés

Ez az, amit még nehezen tudok megfogalmazni, mert még nekem is új. Hosszú utat tettem meg idáig. Van egy viszonylag jó munkahelyem, a

munkahelyemen egy kis lakás, a lakásban egy számítógép, ami az enyém, s rajtam kívül senki sem használja.

A kupleráj meg a fecnik, amibe éltem, meg amikre írtam.

Számtalan alkalommal az életem során, mindenféle zavaros körülmények között - bűdös öltözőkben, poros raktárakban, rideg építkezéseken, valaki más irodájában vagy házában, malteros talicskán, taxi és teherautó vezetés közben, kis papír cafatokra, csomagoló papírra, vagy akár tiszta de mindig elkallódó írógép papírokra, mindig titokban, mindig lopva és félve, mindig rossz lelkiismerettel, s mindig csak percekben számolható ideig, az elveszett gondolatok enciklopédiáit hagyva hátra két kontinensen. Intellektuális szomorúság, fájó szív, s a zavarodottság mutatja egész, eddigi életem. Legalább is ez ügyben.

Remélem ez egy új, bár valószínűleg nem túl hosszú korszak kezdete. Sok minden nem úgy történt, ahogy terveztem. Sok minden nem olyan, mint amire vágytam, de elértem, amit akartam. Harminc év kemény munkája fekszik ebben, a véget nem érő várakozás évtizedei.

Mindig - alapvető beállítottságomnál fogva - azon gondolkodom, mi lehetett ennek a hosszú folyamatnak a haszna? Dolgok érlelése? Komolyodás? Amúgy is lassan érő típus vagyok. Egyik oldalon valahogy nem akarok megöregedni, féltőn őrzöm az ifjonti hozzáállásom, gondolkodásom. De ez egy ellentmondás is lehet. Mert ez eredményezhet elhamarkodottságot, kapkodást, s a kiforratlanság megannyi hátrányával járhat. Az utóbbi évek megpróbáltatásainak legnagyobb tanulsága egyfajta, előtte még nem tapasztalt bölcsesség megszerzése. Új tapasztalatokra mindig szükség van. De nem azok mennyisége a meghatározó. Lassan a kényszer hatására megéjtetem, abban a körben, amelyben szemmel láthatóan meghatározható vagyok, már éppen eleget láttam és tapasztaltam. Ami ezután jön, csak kiegészítő lehet. Jobb lenne, ha leülnék végre és feldolgoznám azt.

Ez a munkahely már önmagában is egy jelentős eredmény számomra.

De ha hozzávesszük az általam kimunkált jelentős egyéb körülményeket, akkor egyszerűen zseniálisnak látszik. Szinte minden lényeges ponton a sokszor megálmodott körülményekre emlékeztet, amire vágytam. A körítés más. Például mindezt otthon képzeltem el, úgy, hogy nem kellene dolgoznom. Ami persze maximalizmus, de legalább is túlzás.

1998, 10, 15

A Tamásról

Hétfő este. Esős, nyirkos idő. Nehéz ezt elmagyarázni, de a főnököm tényleg mindig nagyon üdítőleg tud az emberre hatni. Állandóan szorongok ugyanis. De van benne valami nagyvonalúság, ami valahol ismerős, talán, mert én is ilyen vagyok. Most először szóltam a szerszámaim kiváltása miatt, s azt mondta oké, vehetek egy fűrészt. Talán még egy fúróra is fogja futni. Van persze még jó néhány szerszámom itt, de majd szép lassan azt is kicserélem.

A Boriszról, jó lenne, ha anyjával a kapcsolata stabilabb lenne...

Aggódok a fiunk miatt. Valahogy túl gyorsan változnak a dolgok körülötte. Nagyon szeretném, ha az Jillel való kapcsolata egy kicsit stabilabb lenne. Ilyen ingatag talajra nem lehet építeni. Valahogy megszeretném ezt mondani neki, de nem könnyű. Nagyon szeretne már önálló lenni. Ami ellen nincs kifogásom, csak a hirtelen vagy éretlen döntésektől féltém. Valami feszültség van benne, az nyilvánvaló, ez készteti újabb és újabb lépésekre. Óvatos a maga módján, megpróbál dolgoknak elébe menni, vagy azokat előre látni. Szeretném, ha kapcsolata progresszív lenne, még ha szerényebb körülmények között is.

Az írásról, no. 1. Kint érdekel ez az egész?

Az jutott eszembe mennyire nehéz és fárasztó munka az embernek még az egyszerű hétköznapiakat is röviden és tömören, nap, mint nap lejegyezni. Egyrészt állandóan felmerül ki a fenét érdekel ez az egész? -

98, 11. 12.

A naplóírásról

Hosszú idő óta nem írtam egy sort sem. Mármost ebbe a naplóba. Pedig minden nap kellene. Tudom én azt jól. Csak nagyon fárasztó. Minden mindig olyan bonyolult. Nem az van, hogy itt állnak előttem hosszú unalmas esték, amikor semmi más dolgom nincs, minthogy egyszerűen leüljek esténként, és unalmamban leírom lehetőleg nagyon érdekesen azt a kevés semmit, ami történt aznap. A baj inkább az, hogy túl sok minden történik.

AZ AUTÓ JAVÍTTATÁSA ÉS ANNAK KÖLTSÉGEI

Az autó után szaladgálok. Teljes örület. Mostanában minden elromlik rajta, s a javíttatás rettenetes pénzekbe kerül, amit a Tamás fizet ki, s csak a jó isten a megmondhatója vajon ki kell e fizetni. Mert ha igen, akkor nagyon sok jóra nem számíthatok.

98. 11. 13. péntek

A Jeep, jó, hogy van, de itthon nem lehet fenntartani? Magyar nyomorúság

Még éjjel is azon gondolkodtam mi a fenét lehetne csinálni. Valószínű mindenki nagyon örül a balszerencsénknek, aki erre vágyott. Végül is megint csak nem tudok mást mondani: a hazajövetel mindenképpen életszínvonal romlással jár, s az csak szép lassan kezd körvonalazódni, hogy miben. Láttam én ezt az egészet, s ami a legszomorítóbb, jobban, mint a családom. Úgyhogy hiába is mondtam bármit is, senki sem figyelt rám. Most aztán amikor kezd ez az egész besűrűsödni, s lassan beleérünk a pánik korszakba. Nyilván majd ez is elmúlik, s egy sokkal alacsonyabb szinten valahol minden képen meg fogunk állni, s az lesz az. Ez azonban egy hosszú és lassan ölő folyamatnak ígérkezik, addigra már senki sem fogja tudni mi is volt a kiinduló pont.

Ugyanakkor itthon vagyunk, s ez jó. Mások is vannak így. Nehéz helyzetben.

Mert külön kellene választani a kellemetlenséget meg a lehetőségekhez való alkalmazkodás szükségességét. Végül is a cég működik. Nem keresek rosszul. De azt nem teszi lehetővé, hogy az Amerikából hozott öreg Jeepünket fenntartsuk. Olyan drága a karbantartása, hogy az nem áll arányban azzal a haszonnal, amit a cégnek való fuvarozás, szaladgálás hoz a konyhára. Végül is az autó megvan, nem romlik el. Nagyon valószínű addig kell használni, amíg megy, aztán betenni a garázsba. Aztán amikor alkalom meg pénz van rá megcsináltatni. Szeretnék valahogy nagyon okos lenni, mert nehéz helyzetben erre igazán szükség van. Végül is ez egy jó autó. Ha évekig állni fog, de majd később, öreg korunkban használhatjuk ketten az Jillel, s néha elmehetünk valahova, mondjuk Olaszországba vele, az már jó.

Könnyen lehet az Jill ott helyben még évekig tudja használni. Az, amit ő megy az nulla. Pát száz kilométer egy évben. S biztos jó érzés arra gondolni van egy jó autó Kötcén, neki is meg nekem is.

Én annak is örülök, hogy idáig is eljutottam. Aminek az a lényege, hogy a cégnél fontos vagyok. Van munkám, el tudom tartani a családom. Biztos vagyok benne a Tamás előbb utóbb fog valami megoldást találni, ami nem egy luxusautó lesz, de a cég pénzén üzemeltethető.

98, 11, 24

Újra néhány szó a Jeepről

Kedd. Múlt hétvégén leesett Kötcén az első komolyabb hó. Ez egyben azt is jelentette, hogy nem lehet közlekedni. Templomavatás, búcsú, és bál volt, de én többnyire autót szereltem. Igencsak megviselt, hogy ki lett vonva a forgalomból, s azt gondoltam, legalább annyi elégtétel legyen, hogy az Jill tud közlekedni a

hóban. Már majdnem mindent sikerült kijavítanom, de azt nem, hogy rendesen kapjon üzemanyagot. Az agyféltekék és az írás

Sagan) agyféltekék kéne fejlesztenem a kapcsolatot közöttük, hm

De nem erről akartam írni.

Az jutott ma reggel felébredéskor az eszembe, hogy a Carl Sagan könyvben olvasottnak megfelelően, valami agyi funkció zavar, pontosabban bizonyos funkció majdnem teljes hiánya van nálam jelen.

Az írói kreativitás szinte bizonyosan az én művészi jobb féltekémből kellene, hogy jöjjön, de a nem kevésbé bonyolult, s racionalitást igénylő ügyek intézéséhez a bal féltekére van szükség. Legalább is úgy tűnik. Így szoktam meg. Valamiért túlságosan is hiszek ebben.

Változtatni kellene ezen.

Ki kellene fejleszteni a két fél közötti kapcsolatot, méghozzá a minden napok gyakorlatában is.

Amúgy sem ártana egy kicsivel több intuíciót használnom.

Az előbb volt itt a Tamás. Ilyen korán, fél nyolckor nem igen szokott idejönni. Nagyon fontosak. Mennek kiállításra. Janka majd valamikor elindul, valahova be kell mennie, valamikor ideér, elmegy az autóval a kiállításra a Máté fiával, mert ez az egész olyan szépen el lett tervezve!), aztán majd elmegy a Sanyihoz, vagy a kurvákhoz, vagy vásárolni, vagy kirándulni. Holnap aztán majd valamikor a nap folyamán, amikor lesz ideje, idehozza az autóját, s én majd mindent elintézek. Öt perc alatt.

Elintézem, hogy egyáltalán csinálják. Elintézem, hogy szétszedjék, s megnézzék, mi kell hozzá. Elintézem, hogy a műhelyfőnök az ismeretségét kihasználva beszerezze ehhez az öreg pudvához a hiányzó alkatrészeket, s még ugyanaz nap meg is csináljanak mindent.

Ezt próbáltam a Tominak elmesélni, de miután már “ők mindent olyan szépen elintézték és megbeszéltek”, csak nagyon nehezen esett le nála a tantusz, egyszerre nem lehet egy öreg szart, amit a ruzsikjóska nevű, nagyon spéci haverja, akitől ez a tragacs lett véve, már hónapok óta hiába próbál, megjavítani, feltuningolni, mintha nagy generál lenne rajta csinálva, s autókázni, kiállításra menni, s bevásárolni anyukának a nagyvárosban, ha már úgy is oda kell menni, összekötni a létező összes kellemességet, az összes létező hasznossággal.

Tomikám, mert valahol nem olyan hülyegyerek, lassan azért kezdte felfogni miről is van szó. Mind e közben marhára kellett vigyáznom, nehogy kilógjon a lóláb. Nehogy az legyen én akadályozom a dolgokat. Mert a szerviz, amelyik egyébként itt van a szomszédban nem javít csak kamionokat.

Én könyörögtem ki tőlük, hogy csinálják meg. Akkor meg nem hozzák arra az időpontra, ami meg lett beszélve.

98, 11, 26 a jeepet javítom

Csütörtök este van. Esik a hó. Változatlanul dühít, hogy nincs kész az autó. Mármost a jeep. Egész múlt hét végén azt javítottam és mégsem sikerült teljesen megbízható állapotban otthagynom az Erikának, pedig nagyon szerettem volna. Rájöttem mi a baja a gyújtásnak. Kijavítottam még egy csomó hibát. Állítottam a tűszelepen, mert a mama látogatása alkalmából állandóan kifogyott a benzin. Most meg sokat kap. Nagy valószínűséggel dől bele a benzin.

Kellene vennem hozzá egy üzemanyagszűrőt, aminek valószínű nincs akkora jelentősége, mint szeretném, hogy ettől megoldódjon minden probléma.

De nem vettem, nem is tudom, hol lehet kapni, s nem is volt időm utána menni. Ez egyike volt azoknak a zűrös heteknek, ami nagyon kevés kivétellel az utóbbi időkben minden hatalmas elkeseredésem ellenére kijut nekem.

Többek között egy kicsi szerencsével, ami már rám fért, kijutottam a Ginjuiceval Körmendre, onnan meg az ő kivételes rendessége eredményeként Sopronnál átléptük kocsival a határt, úgyhogy most ismét van pecsét az útlevelemben. Elhatároztam most aztán csináltatok magamnak magyar papírokat, elsősorban tb. Kártyát, hogy végre el tudjak már menni orvoshoz (ingyen), s megnézetni a kétszáz körüli vérnyomásom.

Az útnak voltak tanulságai, ahogy az ilyenkor elvárható. Egy alkoholistá páli és a nagyon aggódós felesége várt bennünket egy szeméttelre emlékeztető, de szemlátomást még az éppoly katasztrofális körülmények ellenére is hadüzeni kapacitással dolgozó műhelyükben. Többször felhívtak bennünket, mintha a csődbe menéstől menekítenénk meg őket azzal a rakománnyal.

Minden felnőttkori tapasztalatomra és kreativitásomra szükségem volt, hogy egyáltalán meg tudjuk javítani a tragacs emelőjét, és le tudjunk pakolni. Ginjuice mindeközben őrijöngött.

S így tovább.

Este tizenegy órakor mentem be hulla fáradtan, s dolgovégezetlen. Az, hogy nekem a tömegközlekedési eszközöket kell hazajárnom kevésbé zavar, ha az Jill tudja az autót otthon használni.

Kivételezés a Janóval

Ugyanakkor az a nyilvánvaló kivételezés, amit a Tamás csinál a Janóval, már nekem is sok egy kicsit. Egyfolytában autókat vesz neki, legújabb egy VW busz, aminek a nem megfelelő működésén a Janó rettenetesen fel van háborodva. Így aztán majd most nekem kell megjavíttatnom, ami azért érdekes, mert a Janó –

már itt a cégnél, soha semmit igazából nekem semmit nem segített, intézett, sőt, felmerült sokkal inkább betartott, ahol csak tudott.

Mint mindig, most is nagyon bölcsen megpróbálom a jót látni a dolgokban. Azt hiszem ez egy nagyon fontos túlélő technika ma Magyarországon, s ugyan nem nagyon szeretem, de én is remekül tudom alkalmazni.

Arról van szó, hogy minél többet ki tud csikarni a Janó bármilyen, de különösen autó ügyekben a Tamástól, annál többet kaphatok én is. Előbb utóbb talán ki fog derülni az aránytalanság.

Most ugyanis épp nincs munkájuk, tehát nem is lenne olyan fontos, hogy olyan nagyon sürgősen meg legyen javítva, kivéve, hogy azt a saját céljára akarja használni.

A dolog pikantériája, hogy ki nem állhatja azt a kocsit. Nyilvánvalóan azért, mert kevesebbet lehet rajta lopni. A gázolaj nem jó a Trabantjukba, a dombra pedig nem tud felmenni.

Valamiért egyébként is nagyon van a fiú futtatva, most épp valamilyen élelmiszeripari kiállításra jön föl, mint szakértő. A Tamás a tartály biznisz fellendülését várja tőle.

Próbálok a cégnél jobban helyezkedni...

Minden, amit a pasi csinál valamilyen formában az ő jó pontjait szaporítja, a felbukkanó lehetőségeket ki tudja úgy használni, mintha ő nélküle ezt nem lehetne megcsinálni.

Ellentétben velem, aki szemmel láthatóan nem is vagyok annyira fontos. Bárki meg tudná ezt helyettem csinálni. Itt is vannak lehetőségek, de azokat a Tamás megtartja magának, én semmilyen jó pontot azért nem kapok. Semmilyen előnyöm, legalább is, ami látszik nekem ebből nincs. Kivéve természetesen, hogy itt dolgozom.

Minden esetre a dolgot nem adom fel, s minden féle képen megpróbálok én is valami hasznosat kihámozni ebből az egészből.

S jön még kutyára szalonna.

Egyszer majd kiderül mi is az én jelentőségem. Annak, hogy itt vagyok. Mert amikor szarban a haza, akkor mindenki rám gondol. Majd én meg csinálom. Majd ez a marha megcsinálja.

Az előbb volt itt a Tamás. Ilyen korán, fél nyolckor nem igen szokott idejönni. Nagyon fontosak. Mennek kiállításra. Janóka majd valamikor elindul, valahova be kell mennie, valamikor ideér, elmegy az autóval a kiállításra a Máté fiával, mert ez az egész olyan szépen el lett tervezve!), aztán majd elmegy a Sanyihoz, vagy a kurvákhoz, vagy vásárolni, vagy kirándulni. Holnap aztán majd valamikor a nap folyamán, amikor lesz ideje, idehozza az autóját, s én majd mindent elintézek. Öt perc alatt.

Elintézem, hogy egyáltalán csinálják. Elintézem, hogy szétszedjék, s megnézzék, mi kell hozzá. Elintézem, hogy a műhelyfőnök az ismeretségét

kihasználva beszerezze ehhez az öreg pudvához a hiányzó alkatrészeket, s még ugyanaz nap meg is csináljanak mindent.

Ezt próbáltam a Tominak elmesélni, de miután már „ők mindent olyan szépen elintézték és megbeszéltek”, csak nagyon nehezen esett le nála a tantusz, egyszerre nem lehet egy öreg szart, amit a ruzsikjóska nevű, nagyon spéci haverja, akitől ez a tragacs lett véve, már hónapok óta hiába próbál, megjavítani, feltuningolni, mintha nagy generál lenne rajta csinálva, s autókázni, kiállításra menni, s bevásárolni anyukának a nagyvárosban, ha már úgy is oda kell menni, összekötni a létező összes kellemességet, az összes létező hasznossággal.

Tomikám, mert valahol nem olyan hülyegyerek, lassan azért kezdte felfogni miről is, van szó. Mind e közben marhára kellett vigyáznom, nehogy kilógjon a lóláb. Nehogy az legyen én akadályozom a dolgokat. Mert a szerviz, amelyik egyébként itt van a szomszédban nem javít csak kamionokat.

Én könyörögtem ki tőlük, hogy csinálják meg. Akkor meg nem hozzák arra az időpontra, ami meg lett beszélve.

Idáig átnézve, de folytatni a javítást és rendezést!

AUG. 18!

98, 12, 01

Meg vagyok fázva. Úgy látszik ezen nem lehet segíteni. Minden télen jön a téllal együtt. S mindig van egy alkalom, amikor az ember nem vigyáz.

Munkahelyemen a helyzet változatlanul bizonytalan, annak ellenére, hogyha a jelen pillanatnyi helyzet szerint ítéljük meg, akkor jó.

Az írásról újra

Teljesen privát kéglim van, nem túl sok szabad idővel, de viszonylagos nyugalomban. Egyedül vagyok, s szemlátomást ehhez remekül alkalmazkodom. Azt mondom ugyanis, hogy ez nekem jó. Erre van szükségem. Ami persze részben igaz, s mivel valójában nincs is más ezért jobb, ha elfogadom. Végül is mindig erre vágytam, s arról panaszkodtam, s kértem a Jóistent, adjon nekem valami menedékhelyen valamiféle alkalmat, ahol elbújhatok a világ elől és semmi mással nem kell foglalkoznom, mint az írással.

Persze azt szeretném, *ha nem kellene dolgoznom*, csak itt ülhetnék, ráadásul teljes és tökéletes biztonságban, és semmi mással nem kellene foglalkoznom, mint az írással. Mint ahogy már feljebb már mondtam.

Mint a Joyce.

De hát ilyen persze nincs. A látszat ellenére ezért olyan sokat közvetlenül nem tettem. A közvetett cselekedeteim pedig másra éppúgy irányultak, s ezért nem kell nagyobb jelentőséget tulajdonítani neki, mint amekkora valójában van.

A cégnél való helyzetem még mindig teljesen bizonytalan elsősorban attól, hogy főnököm, a Tamás nem mond erre vonatkozóan semmit. Valószínű, mert nem is tud. Nem állnak a dolgok valami hejde jól. Lassú a bizniszmenet.

De a helyzet ezzel együtt nem reménytelen, már hónapokkal ezelőtt is erre gondoltam, s még mindig itt vagyok. Lehet ez így lesz holnap is.

Az írásról ismét

Ellenék én itt ebben a Nagykovácsi lukban, csak írhatnék

Szivem szerint életem végéig itt szeretnék maradni, s addig írni, amíg ki nem jön belőle valami.

Egy biztos itt nem bánt senki.

Keresek annyit, hogy eltartom a családom.

A feleségem nem dolgozik, a család ügyes-bajos dolgait intézi. A fiam egyetemre jár, a lányom gimnáziumba. Végre először életemben van egy írógépem, szabadidőm. Egy kéglim is van, ahol nem zavar senki. Néha nem is bánom, hogy azt az egyébként kellemes, kicsit perverz állóvizet sikerült felzavarni, amiben hosszú ideje éltem, s ami nem más, mint az Jillel való örökös együttlétet jelentette, ami a szó szoros értelmében semmire sem hagyott időt semmire.

Ma nem igazán sokat csináltam. Össze-vissza szaladgáltam minden féle boltba. Próbáltam valami értelmes dolgot venni a cég érdekében, amiből nekünk is juthat valami, de ehelyett az Aachen nevű bevásárló központban elköltöttem egy csomó pénzt, s nem volt képem számlát kérni. Így mind a háromezer ötszáz forint a mi kontónkra ment.

Mikor gyűjtögetni kezdek, akkor baj van, most épp konzerveket...

Végül is nagy része kaja volt, főleg konzervek. Mostanában mániámmá vált a gyűjtögetés, főleg, ami a kaját illeti. Nagyon jól ismerem ezeket a fóbiákat. Ezek

többnyire pótcselekvések, amikor a fontos dolgok nem mennek, akkor ezekhez folyamodom, "valami azért menjen is" alapon.

Dél előtt elmentem hiába az egészségügyi központba, hátha sikerül kiváltani végre a TB kártyámat, s így el tudnék menni az orvoshoz.

A magasvérnyomásról

A magasvérnyomásommal. Amiről egyre jobban tudatosul bennem, hogy valójában egész életemben szenvedtem tőle. Hányszor és hányszor éreztem magam rosszul, feküdtem le a legváratlanabb helyeken és időpontokban. Sokszor hittem az valamiféle hangulatváltozás következtében, valami kellemetlenség hatására, vagy valami ilyesmiért történt. Most értettem meg, hogy pont fordítva volt.

Az ingadozó vérnyomásom volt az oka megannyi ingadozó teljesítménynek, bizonytalanságnak, fáradékonyságnak, rosszkedvnek, aluszékonyságnak. Mindezek köztudomásúlag nem teljesítmény növelő tényezők.

Mindezen túl még arról is meg vagyok győződve, hogy a nagyfokú ingerültségem s az azt követő ájult elalvások is nagy mértékben ennek a betegségnek voltak a következményei.

Más magyarázata mi is lehet?

Mindenesetre nagyon sokat várok a doktortól. Elsősorban a teherbírásom növekedését. Mindig irigylnem kellett volna az Erikát, amiért este nem álmos. Neki körülbelül estére stabilizálódik a vérnyomása, akkor érzi jól magát, s persze, hogy nem akar lefeküdni. Valahogy be tudja osztani egész napra az energiáját, s marad neki estére is.

Nálam ez úgy néz ki, hogy amikor már a dél előtt folyamán csökkenni kezd fejemben a nyomás, egyre ingerültebbé, s ezzel párhuzamosan egyre fáradtabbá válok. Még megannyi jól formált praktikám sem elég ahhoz, hogy vidáman és könnyedén kihúzzam vele a napot.

98,12,02

annyi időm volt, hogy a dátumot beírjam

98,12,07-12,12

Megint egy kellemes hétvége. Úgy látszik mostanában csupa ilyen jut nekem. Este fél tizenegykor indultunk el a Mátéval egy teljesen zűrös nap után haza Kötsére. Előző éjjel havazott, mindenféle dugók, balesetek és fennakadások voltak az országban, s egyáltalán nem vágytam egy éjszakai autózásra ilyen körülmények között. Rossz előérzeteim voltak, azt hittem lerobbanunk. A Máté akart vezetni, de mondtam a jelen körülmények között ez még viccnek is rossz lenne. A gyerek vonakodott, de aztán még is csak én vezettem. Mert úgy még is csak biztonságosabb.

A Mátéval éjjel az M7-en becsúszunk egy árokba

Aztán nem olyan messze Zamárditól megcsúsztunk és belecsúsztunk egy árokba. Ami szerencsére nem volt nagyon mély, s üggyel bajjal, de ki tudtunk mászni belőle. Se nekünk se a kocsinak nem lett semmi baja. Otthon aztán még az ötödik próbálkozás után sem sikerült a dombra felhajtani. Amúgy is nagyon fáradt voltam, de a megerőltető cipekedéstől a síkos úton teljesen kiakadtam. Szó szerint rosszul lettem. Az Jill szegény megpróbált valahogy megnyugtatni, amiért még le is szúrtam. Még a következő nap szombaton is rettenetesen fáj a gyomrom. Az egész úgy látszik a gyomromra ment. Csoda, hogy nem kaptam tüdőgyulladást a megerőltető lihegéstől. A légcsövem mindenesetre tönkrement, a hangszálaim nem működnek, be vagyok rekedve.

Az egész hétvége valahogy könnyűnek ígérkezett. Csupán egy néhány órás autószerelés várt rám, amit szívesen csináltam. Meg voltam győződve, ennyi kell csupán, s jó lesz az autó. De nem így lett.

Minden hétvége kétségbeejtően emlékeztet az előzőre. Sokszor, mikor még jó volt az autó, vezetés közben eszembe jutott, milyen is lesz majd, amikor elromlik. Mi lesz majd a baja. Egyedül abban reménykedtem a váltóval való undorító birkózás után az autó alatt, már csak jobb lehet. Ezért mentem bele, hogy szerelő csinálja meg. A tömítéseket is ki kellett cserélni, az meg tényleg szakemberre tartozik.

Az írásról

Elszomorítóan néz ki ez az egész. Ilyen lehet a minimalista próza, kérdezhetnének nagyképpén. Nem tudom, de a dolgok ilyen végtelen aprólékos leírása valahogy számomra ahelyett van, hogy az ember a nagyobb összefüggésekkel kellene, hogy foglalkozzon. Azért talán mert nem is tud? Mert képtelen azok felismerésére? Így egyfajta szófosásnak, vagy mondhatnám úgy is, hogy pontatlan beszéd. Mellébeszélés.

De nem könnyű a nagyobb összefüggéseket észrevenni. Főleg he mindez a közelmúltban és velem történt, ráadásul meglehetősen bonyolult. Mert azért azt gondolom a részleteknek is néha megvan a maguk létjogosultsága, hiszen az ember nemegyszer ilyen aprólékos dolgok szerint ítélkezik, dönt, és cselekszik. Akkor netán hülye volnék én magam? Az is lehet.

De a dolgoknak megvan a maguk logikája, törvényszerűsége, az ember élete aszerint épül fel. Aszerint is. Az ember csak fűzi, főzőgeti a gyöngyszemeket, s a végén maga is meglepődik mi jött ki belőle. Én magam ugyan nem nagyon szerettem az ilyesfajta életvitelt, mindig szerettem valami előre kiválasztott fonalat használni, ellenkező esetben az a benyomásom lenne, mintha sodródnék. S azt valahogy sohasem szerettem.

Pedig az ember rengeteg szinten éli meg az életét. S van, amikor, s ahol mindegy mit akar, a dolgok nem rajta múlnak.

Hol a lét határozza meg a tudatot, hol pedig a tudat a létet.

Attól függ az embernek a saját vállalkozásához képest milyen erőforrások állnak a rendelkezésére. Függ például attól is, mennyi kompromisszumra képes.

A kompromisszumokról és az öncsalásról

Nálam kétségkívül nem kis feszültség forrása az, hogy alapvetően nem szeretem a kompromisszumokat. A hazugságot és az öncsalást sem. Nagyon sok mindent csináltam hirtelen elhatározásból, vagy hosszú fontolgatás után, de úgy, hogy annak látszólag semmi létjogosultsága, lehetősége, esélye nem volt. S még is megcsináltam. Ez aztán a későbbiekben akkor is feljogosított dolgokra, amikor egészen pengeélre kerültek a lehetőségek.

Az emberek többsége, beleértve közeli

Igyekeztem, de hiába, elég szar ez az egész.

hozzátartozóimat is nemegyszer döbbsen figyelték az eseményeket, nagy ritkán drukkoltak, hogy sikerüljön, de legtöbbször kivonták magukat a dolgok folyásából. A haszonból persze mindenki szívesen fogyasztott, bár az is lehet azon az áron inkább lemondtak volna róla. Mindezzel együtt érdemes megjegyezni, ettől a szüntelen erőfeszítéstől létrejött valami magasabb szint, amit már senki sem tudott, legfeljebb csak a tudata hátsó zugában, ez ugyanarról a tőről táplálkozik. S én persze ezt mindvégig tudtam. S természetesen nagyrészt őértük tettem. Azt sohasem állt módjukban kipróbálni, milyen lett volna anélkül. Ennek egyszerűen nem adtam esélyt. Ez természetesen nem jelentette azt, nekem minden sikerült. Sőt.

Számtalan ponton kudarcok tömkelege vesz körül. Amiből további következtetéseket lehet levonni. Az viszont érdekes, hogy ez az egész nem valami kielégíthetetlen mohóság, éhség, vagy elégedetlenség következménye nálam, hanem egy jó alaposan átgondolt életmód vagy életvitel elérésére való törekvés, s ily módon egyáltalán nem végtelen. Sok ponton többet szereztem, mint amire szükségünk van, ezzel el is kényeztettem a családom. A következő szinten is meglehetősen közel tudtam kerülni a vágyaim megvalósításához. Volt azonban olyan pont, ahol a teljesítményem még a nem túl igényes környezetemhez képest is messze elmaradt.

Valójában mik is nálunk a bajok?

Ennek okai sokrétűek. Hajlamos vagyok ugyan magamat hibáztatni, s nem a körülményeket okolni, de bizonyos tényezőket nem lehet figyelmen kívül hagyni.

soha senkitől nem kaptam semmilyen anyagi segítséget
tanulásra nem igazán volt lehetőségem

az Jill tíz év óta nem keres pénzt

Amerikában tartózkodásunk alatt súlyos recesszió volt

Magyarországon a drágulás egybeesett ezzel

Mindezek ellenére a következő eredményeket lehet elkönyvelni:

üres kézzel, egy szolgálati lakásból mentünk el, s nyolc év múlva egy saját házat véve jöttünk vissza mindnyájan megtanultunk angolul, világot láttunk, s a gyerekek növekedése idején a család viszonylagos jólétben, biztonságban, a saját házunknak tekinthető környezetben élt elmondhatjuk: sok anyagi standard szerint a közepes szint alját sem érjük el, de szellemileg, kulturálisan, világnézetileg az elképzelhető legmagasabb szintre került a család, különös tekintettel a gyerekekre

ez nem vonatkozik a műveltségre, nem jelent kimagasló intellektuális életet, nem beszélünk állandóan könyvekről, versekről, festményekről vagy zenéről. Tevékenységünk viszont olyan előzőleg nem tapasztalt kiegészítőkkel bővült, mint a falusi, s ezen belül a növények és állatok, erdők és mezők, természetes környezetben való megismerése. Mindenki aktívan részt vett, s nem kiegészítő vagy hobby tevékenységgel a kert és szőlő művelésében, vetésben és betakarításban, borászatban, a baromfitartás rejtelseiben stb., úgy is mondhatnánk: egyfajta beszűkült, városi környezetből átkerültünk a természet közelébe. Igazi és valóságos szituációkon keresztül, nem egyszer komoly konfliktusokat megélve, valós helyzetek teremtdtek, melyekben mindenki hittel, beleéléssel, elmélyültén és kitartóan s rövidebb-hosszabb ideig részt vett. A személyiség formálásáról, azokról az ismeretekről beszélek, amelyek egy ember felnötté, vagy egy gyerek felnötté válásához szükség van. Amit másoktól, könyvekből, vagy egyéb másodlagos forrásból nem lehet megtanulni. A modern átok, az elidegenedés nálunk nem divat. Mondhatjuk tehát egyfajta életvitelbeli, gyakorlati és alkotói munkatáborban olyan műveltségre volt alkalma mindnyájunknak szert tenni, amire máshol nincs alkalma az embernek.

a házunk és környéke jelenlegi állapotában éppen, hogy csak biztosítja a minimális polgári körülményeket, de potenciálisan több mint amiről bármelyikünk valaha is álmodott, csupán pénz és az ügyel-bajjal, de mégis csak fenntartott jó szándék kell hozzá, tovább építhető, fejleszthető, millió és millió lehetőség forrása lehet. Nagyon fontos volt, hogy ez mindenki számára ne csak egy kellemes mellék tevékenység, szórakozás legyen, hanem jó és rossz tulajdonságaival együtt a dolgok szerves része, maga az élet. Alapvetően fontos, hogy ezt mindenki megszeresse, elengedhetetlen és fontos része legyen az életének. Sokszor adódott alkalom az elhajlásra, elkanyarodásra. Valaki túl nagy, vagy több jelentőséget tulajdonítva dolgoknak azáltal, hogy átesve a ló másik oldalára túlságosan is beleélte magát valamibe, eltévesztette a dolgok mikéntjét, szerepét és jelentőségét. Nem arról volt itt szó, hogy mi idejöttünk parasztnak. Ezt már az elején igyekeztem mindenkinek a tudtára adni. Mindenesetre ezek a

nagy beleélések és azonosulások megteremték maguk gyümölcseit. Valaki elmondhatja: „én tudom mi az, amikor...”

az elidegenedésről

mindig nagyon fontos volt számomra, hogy az elidegenedésnek - amit kimondhatatlanul gyűlölök - még a látszatát is elkerüljem. Arra törekedtem, hogy majdnem mindegy mi az, amit az ember csinál, de az valóságos legyen. Így ált lehetővé, hogy elmondhatjuk: Olaszországban és Amerikában mi nem turisták voltunk, hanem éltünk. Különösen az utóbbira el lehet mondani, hogy a kezdeti lehetőségeket meglehetősen kibővítve, jelentősen túlszárnyaltuk azt a szférát, amit valaki a ránk nézve, vagy csak minket egy kicsit is ismerve nekünk szánt volna. Mindenkori meggyőződése, hogy ezzel egy időben az ember csak annyit vállaljon magára, amit képes megélni. Azok a dolgok, amelyek észrevétlenül átszaladnak az emberen, nem tartoznak az élet organikus egységébe, s lehet, sőt biztos többe ártnak, mint használnak. Arra ugyan van lehetőség, hogy az ember utólag átéljen és feldolgozzon megtörtént dolgokat, mint ahogy ez mindenkivel megeshet. De nagyon fontos, hogy vigyázzunk ennek a mértékére. Szerintem milliók esnek abba a hibába, hogy valamiféle sznobizmusként több mindent vállalnak, gyűjtenek, halmoznak maguk köré, mint amennyit képesek beépíteni az életükbe. S így aztán az egész dolog, mint valami kiálló sallang csüng róluk, s nem egyszer felmerül, meddig tart a dolog, s hol kezdődik az ember. Ugyanakkor a keretet állandóan feszegetni és bővíteni is kell. Az valami velünk született rugalmas. Csupán rossz következtetések juttathatnak valakit oda, vagy valami belső infantilizmus, amit később az okosságnak, realitás érzéknek, szervezetségnek, megfontoltságnak, előrelátásnak, takarékoságnak, bölcsességnek oltalmazó, de félrevezető címkéivel ragasztanak tele, olyannyira, hogy a dolgok elvesztik szagukat és színüket, sajátosságukat és jellegzetességüket, már nem valaminek a kiegészítői, hanem önálló életre, s egységre lelnek önmagukban. Szélsőséges esetben az ember elhagyja eredendő belső önmagát, s függelékek külső halmazában, egyre idegenebbül folytatja életét. a gyerekek iskoláztatása jó úton halad,

a Borisz immár második éve egyetemista a létező legjobb iskolában, s teljesen a maximumon van életkörülményeit tekintve. Az Sandra egy nehéz eset, így is úgy is, s ehhez képest ma már egyedül van a mamával, aki igyekszik minden kényeztetést megadni neki, ami lehetséges. A bejárás körülményei olyanok, amin lehet vitatkozni. Van abban jó is meg rossz is. Az biztos bizonyos kemény tapasztalatokra kénytelen szert tenni, gondolok itt a korai felkelésekre egy tizenéves kislány hajnali, magányos gyaloglásaira, amiken a Mama alkalmankénti fuvarjai csak enyhítenek. Lakókörnyezete, ruhái, szabadideje, barátai, a fiúk, a tanulás tekintetében, komoly hiányosságok vannak. Amit csak tetéz, hogy visszahúzódó, félénk, s passzív természete van, amihez

mindenképpen több lehetőséget kellene, hogy kapjon. Ez ügyben végzettszerű lemaradásban szenvedünk, a vásárolt komputer, az Internet, a külön szoba sem segít ezen. Valamit mindenképpen tenni kell ezen a téren, valószínű ez kell, hogy legyen a közeljövő legfontosabb feladata.

98,12,15 mindent ügyesen automatizáltam, rám már nincs is szükség?

Meglehetősen felkavaró tud lenni az az újra és újra felbukkanó bizonytalanság, ami a cégnél lévő bizonytalan pozíciómat illeti, illetve azzal kapcsolatos. Felmerül bennem, hogy egyáltalán szükség van e rám. Olyan jól megcsináltam mindent, ezalatt az automatizálását, a gépek tökéletesítését értem, hogy rám már nincs is szükség. Mostanában ráadásul gyakran előfordult, hogy egy új rendelésnél nem voltam itt, s a Laciék ügyesen s maguktól megoldották a dolgokat. Nem kevés pénz, amit kapok, s szinte biztos vagyok benne kis főnökömben felmerül milyen jó is lenne, ha azt nem kéne kifizetni. Nagyon nehezen tudok hazudni, alakoskodni, s a panaszkodás sem megy. Pedig erre valahol szükség van egy olyan középszintű vezető esetében, mint amilyen én is vagyok. Ráadásul a Janó eszméletlenül szemét, mindenből, amiből csak tud előnyt próbál kovácsolni. Legutóbb amikor valamiről panaszkodtam, beszólt: **“ha nem tetszik abba kell hagyni.”** biztos vagyok benne, ilyen és hasonló szemét megjegyzéseket a főnökünknek is tesz rólam. Miközben tele vannak pénzzel, nem dolgozik, a cég építi a házát, céges autója van stb. Miért van erre szüksége, nem tudom. Ráadásul a lehető legpofátlanabb módon a hátvégén áthozta a szalámiját füstöltni. A kutyák épp szétszedték a szemeteszsákokat. Mert a Mirkóék nyitva hagyták az ajtót, a kutyákat nem etették meg, mi pedig fél tízkor még hiába vártuk, hogy felkeljenek és összetakarítsanak.

A házasságról: az Jill unatkozik, és egyedül szédeleg

Az Jillel kemény veszekedéseink vannak. Valahogy képtelen dolgokat megérteni. Egy kis túlzással csupán olyan elfoglaltságokat talál magának, ami pénzbe kerül. Szinte mindenben veszekedni kell vele, csinálja meg amit kell. A kertben nincs munka, így csupán a lakás az, ami marad neki. De azzal sem bír. Komputerezik, olvas, szédeleg. Mert ő milyen egyedül van. Egy távoli és járhatatlan dombon. Pestre nem jön fel.

Az egésze valami általános tudatbeszűkülés jellemző, s mivel rám tényleg csőstül szakadt az áldás mostanában, nem volt időm vele külön foglalkozni. Ha nem magyarázom el neki az összefüggéseket, magától nem érti. Tudom én, van ennek egy olyan olvasata is, amit ő mond. Az, amit én mondok valami teljesen eltérő dolog, első látásra vagy hallásra, számára semmit sem mond, az idő múlásával és a dolgok történéseivel, benne nem ugyan azok az összefüggések fogalmazódnak meg. Annak ellenére, mennyi ideje együtt élünk, mindezt

hányszor, s hányféle összefüggésben mondtam el már neki, e szerint a százíz szerint, e szerint a világnézet szerint. Az én világom, s az övé nem ugyan az.

Végesetlen végig, az egész együttlétünk, ami idestova negyed évszázada tart, a mi felállásunk a következő képen nézett ki: ő valamilyen formában egy másodlagos állampolgára ennek a házasságnak. Nem, azért, mert nekem bármiféle ez irányú szándékom lenne, hanem mert minden ezt diktálja.

Miért is jut neki a „másodrangú” szerep? Fiatalabb, mint én, gyöngébb, nem kezdeményező, kevesebb gyakorlati tapasztalattal rendelkezik, szegénylősebb és jól neveltebb, mint én, a formalitásnak, mint beidegzésnek sokkal nagyobb szerepe van az életében, nem kockáztató vagy vállalkozó típus stb.

A kérdés: ezek szerint semmiféle lehetősége sincs? Nincs mit csinálnia, meg kell elégednie ezzel a szereppel, mert más értelmes cselekvésre, szerepre nincs lehetősége? Azt gondolom, van, csak nem könnyű.

De tekintettel milyen nagymértékben, az én kezemben van a dolgok irányítása, mennyire én határozom meg életünk hogyanjait és mikéntjeit, ő mindig a háttérben marad. Értetlenség, elégedetlenség és idegenség halmozódik benne nap, mint nap. Nem mintha valami teljesen elképzelhetetlen, s extrém dolgokat csinálnék, csak valami mást, mint amit ő tenne. Nem mintha az egész nagyon kellemetlen lenne számára, csak megoldását tekintve neki idegen. Ugyanakkor ő magától csak olyan dolgokat tud és képes kezdeményezni vagy véghez vinni, ami a saját ízlése, meggyőződése és belső hite szerint jónak tart. Nem igazán törődik annak hasznosságával, értelmével, fontosságával. A dologban természetesen vannak rejtett pozitív elemek, amelyeket szeret védelmükre felhozni. Ezek azonban többnyire felületes általánosítások, s még nagy jóindulat esetén sem elfogadhatóak. Ilyenkor megsértődik. Azt mondja ez az ő személyének lebecsülése, mert nincs benne figyelembe véve az ő fáradtsága, leleményessége, jó szándéka stb., Kétséges miért nem tud ezeken a dolgokon felülemelkedni, megérteni a változtatás jogosságát, azt, hogy ezek a döntések nem az ő személye ellen szólnak, hanem ebben a nagyon gyorsan változó világban az újabb és újabb kihívásokra hozott kényszerű és szükségszerű válaszok. Ezek nem valakinek a kiválósága vagy alávalóságának bizonyítására szólnak, hanem az életbe maradás érdekében. A szörnyű az, hogy valahogyan ő ezt tudja, de a képzelt vagy valóságos veszteségek hatásán nem tudja túltenni magát, minden áron valamiféle ál humanitárius megfontolás tárgyává szeretné tenni a dolgot, vagy csak egyszerűen nem tud lemondani róla, s minden józanész ellenére azokra az értékekre, hagyományörző ősi dolgokra céloz, amelyeket más, kevésbé veszélyeztetett helyzetekben, tényleg minden józanész ellenére jobb megtartani. Tehát ez nem egy általános, minden alkalomra érvényes alapelv, hanem csupán néhány, különleges esetben igaz. Ez persze nem jelenti, hogy ő ostoba. Csak éppen állandó lépéshátrányban van, s ettől a szerepekből való kimaradás, a hasznosság érzetének felfrissítő tapasztalata marad ki az életéből. Daccal újra és újra nekilendül, ha másért nem hát a bizonyítás kedvéért, de persze

az egész újra kilóg megint a sorból. Mi marad neki tehát? Bizonyos másodrangú” szerepek, az anyaiak, a házvezetőnőiek, a fizetés nélküli házitanítóé, a nem egyenrangú szomszédasszonyéi, barát, rokon, nélkül, mert arra sincs idő. Soha nem volt egy következetes, kívülről irányított fajta. Aki nagy körvonalakban maga köré tudja gyűjteni a fontos dolgokat. A mikro látásmódjából ezek nem következnek. Annak is persze megvannak a maga előnyei, de nem ide vonatkoznak.

Mindenképpen szükségeltetne itt valami absztrakciós képesség, a dolgokon való alázatos vagy intelligens felülemelkedés. S van itt valami lényeges pont. Mert itt e környéken történik az, hogy egy számomra hihetetlen kérdés keletkezik bennem, hogy a fenébe nem érti ezt? Mert a vicc az, hogy - valahol - érti. Csak nem tudja. Nem akarja tudni.

Elveti az értelmes magyarázatot, s érzelmileg próbálja a dolgokat igazolni. Azt kutatja van-e érzelmi igazságtartalma annak, amit én cselekszem. Nem értelmi. Ezt a kettőt valahogy képtelen egyszerre észben tartani.

Komoly hiányérzetem keletkezett már nem egyszer ezzel kapcsolatban, miért is nem értelmesebb az én feleségem? Miért nem tudja mindkettőt csinálni? Aztán rájövök újra és újra, a kettő együtt nem megy. Nagyon ritka az az ember, aki ezt maradéktalanul meg tudja valósítani. Általában az egyik tényezőnél olyan hiány keletkezik, ami nem is érzékelhető, csak jóval később, a sajnálatos és állandósult következményekből lehet rá következtetni.

Mert egyre közelebb kerülünk ahhoz az egyensúlyi állapothoz, amelyben kiderül, hogy egy érzelmekkel teli nő, aki nagyon is jól csinálja a dolgát. Végül is a küzdelem mindig meg fog maradni, a veleszületett makacsság nem múlik el, de a próbálkozások és konfliktus helyzetek egyre közelebb hozzák annak megértését, valójában hol is az ő helye, mi is az ő dolga.

Elakadva a félúton, félműveltségben, örökös balhé a Jillel.

Egy biztos: rengeteg türelem kell hozzá.

Rossz motivációs sorok és beidegzések, genetikai determinációk sokasága küzd egy új, születőben lévő világnézettel, műveltséggel, s akkor még a kor meg az egyéni sors kihívásairól nem esett szó.

Házasságunk, ez az egy biztos, nem tekinthető statikusnak. Sőt. A nyilvánvaló különbségek rendkívül dinamikussá teszik. Nem egyszer oly mértékben, hogy az a fölborulással fenyegeti. Nagyon igyekezni kell, ez még véletlenül se következzen be. Még akkor se, ha néha fáradtan úgy érzem: egyszerűbb lenne elválni.

Ily módon azt nem lehetne állítani ez valami boldog, melengető együttlét, több benne a feszültség, mit-amit egy átlagember általában el tud viselni.

Ráadásul ezek nem tartoznak az úgynevezett érdemi dolgokhoz, csupán hangulati elemek, stílus, eszköz, ami közvetlenül nem vesz részt a dolgok

irányításában, azokat csupán jelentéktelen mértékben befolyásolja. Rám nagyon kevésbé, rá azonban a dolog természetéből következően sokkal jobban hat, nemegyszer olyannyira, hogy mint önálló tényező teljes mértékben az előtérbe kerül, a tartalmi dolgok elébe, amelyeknek megváltoztatása közben, mint melléktermék született.

Ezzel kapcsolatban az a baj, hogy a nyilvánvalóan felvetődő problémákon túl, nagyon kevés sikerrel kecsegtet.

Egyrészt nekem is megvan a maga baja.

Másrészt annak, hogy ennyi idős korában az ember talál egy minden szempontból kifogástalan partnert, az szinte nulla. Az ember beleöli a rengeteg energiát, aztán a végén kiderül az egész az ő illúziója volt. Mint ahogy végül is történik.

Igen ám, de ha ez így van, akkor a legokosabb, ha saját magamra koncentrálok, annál is inkább, mivel ezt évtizedek óta nem tettem.

Szőrnyű mennyire pongyola ez a stílus.

Tényleg nincs senki, akivel beszélgessem, aki megmozgatná a gondolatait, de véleményem szerint elég nagylány már ahhoz, hogy ezt magától is meg kéne tennie. Néha teljesen elbizonytalanodom a jövőnkét illetően. Nagyon nem szeretném, ha egy teljes mentális eltompulás, beszűkülés, konok egoizmus, egyfajta a naturalizmust súroló, vulgár materializmus alakulna ki nála. Mint a kedves anyósomnál. Mindig reménykedtem ő nem lesz olyan, de olykor teljesen baljóslatú jeleket látok, s ennek megfelelő előérzetek vesznek erőt rajtam. Úgy érzem állandóan kompromisszumokat, kell tennem, valahogy mindig nekem kell engednem. A rossz oldalán. Ezáltal aztán az az érzés is erősödik bennem, hogy veszítem önmagam. Fogyok, fogyok, s aztán elfogyok. Egy elv nélküli, nagy rakás szerencsétlenség marad belőlem, aki netán elmondhatja: bölcs vagyok. Az ilyenfajta bölcsességből azonban nem kérek. Egy bizonyos pont alá még én sem tudok menni. S nem is akarok.

Ezek a kompromisszumtételek sajnos a jelenlegi életem majd minden területén jelen vannak. Nagyon nehezen és lassan, de kénytelen alkalmazkodom azokhoz a változásokhoz, melyektől már alaposan elszoktam, s amelyeket meg kell tanulnom újra. Nem túl gazdagon élni itt ezen a helyen, nem egy könnyű dolog. Különösen Amerika után. Ijesztgettek is ezzel, s van is benne némi igazság. Ami persze még nem jelent semmit. Ettől még nem fogom azt mondani: oké, menjünk vissza.

98,12,16 az ac pumpa egy rábaszás

Sajnos még mindig ott tartunk, hogy autót szerelek, de autóm nincs. A Zsuzsi pilótája Londonba jár, s így nem tud hozni AC pumpát.

Vállalatit pedig azért nem kapok, mert nincs egy felesleges. A WV még nem készült el, az újonnan vett Barkasszal a Gábor jár. A kis Polski nap közben használható lenne, de mostanában állandóan rossz. Este felé pedig már a Laciék elviszik.

Mindez tökéletesen érthető, de ettől nekünk még nincs mivel járni, s ez a Jeneivel való összehasonlításban nem jó.

Felmerülhet a kérdés, miért hasonlítom én magam hozzá, mikor ő közel öt éve, én meg csak egy éve vagyok itt.

Mert még így is igazságtalanságnak érzem, ha figyelembe vesszük ki mennyit, dolgozik és milyen az attitűdje. S ami még ennél is fontosabb, s nem tudom elképzelni a főnököm nem veszi ezt észre, vagy ne tudná, ki mennyit hoz a konyhára.

98,12,17 Ideges vagyok. Az Jill ma jön föl vásárolni, s még mindig nincs semmilyen autónk, amivel el lehetne menni vásárolni. Egyszerűen képtelen vagyok felfogni miért van minden ilyen szerencsétlenül.

Van persze mindenféle magyarázat erre, de valahogy mégis nagy hiányérzetem van. Tényleg úgy érzem messze az erőmön felül teljesítettem mindenben, s amit kapok az egyáltalán nincs ezzel összhangban. Még akkor sem, ha valahol a nyúlt agyamban tudom egyszer mindez még az előnyünkre válhat. Egyszer még minden jóra fordulhat.

Végül is ez az év nem volt teljesen eredménytelen. 280 ezer forintot fizettünk ki amellet, hogy nem is olyan rosszul éltünk. Van itt egy kéglím. Csak, hogy a legfontosabbakat említsem. Bizonyos mértékig még konszolidálódott is a helyzet, a Sanyi eltűnt az életemből, nem akadályozza a munkámat, s nem kerget az örületbe a hülyeségeivel. Ez a kocsikérdés mégsem hagy nyugton. Még ha jó is lenne az autónk, még akkor is zavar, ami van. Szóval jön az Jill, a Borisz megy ki elé az állomásra. A Borisz elvesztette az összes papírját, megbüntették a buszon, amit nem fizetett ki, s most több mint 5000 forintot kérnek tőle, amitől ki van akadva. Nem nagy bajok ezek, s még azt sem tudom mondani jobb lenne, ha nem lenne. Mert ilyen apró dolgokból lehet a legjobban tanulni. A Mirkónak pedig szüksége van a tanulásra. Mindig az jut eszembe: csak nagyobb baj ne legyen. A nagy baj helyett jobb, ha ebből van alkalma tanulni. Megtanulni az életben nem árt az óvatosság. Bizonyos dolgokra még akkor is figyelni kell, ha nem szeretjük, vagy nem annyira tartjuk fontosnak.

Visszatérve a Jeneire, a legjobban az zavar, hogy ez az ember milyen szemét, s a főnököm milyen naiv. Mennyire sunyi és alja módon átvágja a Janó. Teljese biztos vagyok benne, százazrekért anyagokat vesz, pontosabban számlákat kér, s aztán ócskaságokból összetákolja, amire hatalmas pénzeket kér a Tamástól.

Ez így önmagában még úgy, ahogy el is menne, végül is nem az én dolgom, csak nem lenne olyan kisstilúen sunyi és alattomos. Elképesztően kilóg ez az egész lóláb, s egyszerűen képtelen vagyok felfogni miért nem tűnik fel senkinek. Remélem most aztán elveti a sulykot, s a dolgok a helyükre kerülnek.

Az egyszer biztos köztünk szinte mindennek vége. Mindenféle barátkozásnak, bizalomnak, csupán bizonyos kötelező protokoll az, amit a látszat kedvéért meg fogunk tartani.

981218nincs jutalom, kevés fizetés, nyomorúságos autógondok ünnep előtt

Soha nem érnek véget ezek a lidérces napok. Még elsorolni is képtelenség mennyire balszerencsés volt az utóbb hónapokban minden. Feltehetné az ember a kérdést: hogy tesz egy okos ember?

Az egész nap bizonytalanságban telt el. A kis Polski nem működött. Még a boltba sem tudtam elmenni a szokásos bevásárlásokra, ami jó néhány ezer forintos veszteséget jelent. Az Jill elment apró ajándékokat vásárolni a városba, s megegyeztünk, majd hív, hogy vajon lesz-e autónk, amivel haza tudunk menni. Ezt a nap folyamán többször meg is tette, de soha nem tudtam neki mondani semmit. Többször hívtam a Tamást, aki kitérő válaszokat adott, mert a WV még mindig nem készült el. Valószínű nem akart könnyelmű ígéretet tenni, annál is inkább, mivel a Barkas is a szerelőnél volt, a fékje miatt, amiről én nem is tudtam. Öt óra felé aztán megjött, az LT nélkül. Két heti bért kaptam. Jutalom helyett, egy hónapra. Viszont három hétig nem kell dolgozni. A kis Polskit végül is a Karcsi elhúzta a szerelőhöz, amit én beszéltem meg. Nem tudom meg lesz-e csinálva. A Laciék kaptak a fizetésükön kívül 25-25 ezer forintot, ami több mint nekem, ha ki tudom a hónapot dolgozni.

Végül is az Erikának ki kellett jönnie Nagykovácsiba, s közben kiderült a Barkast fogjuk megkapni, feltéve persze, hogy az LT elkészül még aznap este. A Gáborral először hozzájuk, majd a város túlsó felén lévő szerelőhöz mentünk. Az autó elkészült, kicsit füstölt, de ment. Fél tizenkettőre értünk haza. Jó nagy köd volt, viszont az úton nem volt hó.

981219 szombat

A hülye megjátszása elkerülendő, délelőtt felhívtam a Tamást.

- Mester, csak azért hívlak, hogy elmondjam minden jó, szerencsésen hazaértünk, a kocsi jó.

- Az jó, mert a WV az szar.

- Tényleg? Mi a baj?

- Nem megy.

- Miért?

- Mert szar.

- Nagyon sajnálom.

- Én is. De nincs mit csinálni.

Ezután átvittem a Jeneinek a nyolcvanezer forintot, amit a Tamás küldött, meg valami anyagot egy munkához, amiről kiderült nem kell csinálni, úgyhogy nem is kellett volna elhozni. De ez akkor teljesen mindegy volt. Mindenesetre jó nagy lelkiismeret furdalásom volt, ezt a Jeneinek el is mondtam. Aztán elmentünk a Fehérváron lévő Auchan-be vásárolni. Délután négy óra volt, amikor hazaértünk. Vettünk rengeteg kaját, fenyőfát, meg minden. Hó még mindig nincs sehol. Reménykedtem az autón ügy, marad ügy, ahogy van.

981220 vasárnap

Szép idő volt ma. A délelőtti folyamán elmentem az autószerelőhöz, aki csak az ünnepek után, pontosabban csak jövőre tudja vállalni a Trabant kijavítását. A lényeg azonban, hogy egyáltalán van rá esély, hogy meg lehet javítani. Ennél okosabb ötlet úgy sincs, mint, hogy az embernek legyen egy ilyen kocsija hétköznapi használatra. Délután aztán csináltunk két ágyat a Mirkónak meg az Erikának.

981221 hétfő izgulok, hogy maradjon nálam a Barkas

Reggelre kb. hat centiméteres hó esett. Kapcsolót szereltem a fürdőszobába, ami némi csempetöréssel is járt. A Tamás azt mondta, ha délután ötig nem hív, akkor már nem is fog. Így aztán az után, hogy öt óra előtt pár perccel a Mirkóék az Alizzal együtt elmentek Pestre, rettegve vártam a telefont. Szinte teljesen biztosra vettem vissza kell vinnem a Barkast, s nem lesz autónk az ünnepekre. De nem hívott. Ezek szerint sikerült megjavítani az LT-t. s

981222 kedd Karácsonyi szünet

Egyszerű ténykedések

Hideg, de nagyon szép napos reggelre ébredtünk. Kimentem a garázsba talált sóval és felszórtam az utunk utolsó meredek szakaszát. Az egyik keréknyom száraz volt, de a másik jeges. Abban reménykedem, ha alul só van, akkor hiába esik rá majd a hó, előbb utóbb el fog olvadni. A Feledy azt mondta sőt nem tud adni, de ha lesz rá idejük, később majd a nekik meglévő sós homokkal az utat felszórják. Aztán elmentünk Földvárra kutyakajáért, meglátogattuk a Nyeste Icát, aki szemlátomást jól van, úgy látszik, használ neki az inzulin injekció, amit maga ad be magának. Aztán elmentünk, meglátogattuk a sógornőmet, majd a mamát, aki nem nagyon jól érezte magát, a törött vállát, s a derekát fájlalta. Elég rosszul néz ki, kövér, rengeteget dohányzik, alig mozog, különösen mióta eltörte a vállát. Egy szomszéd öregember volt nála, kissé ittas volt, ami egyáltalán nem volt amúgy is rossz külsejű javára. Mindegyik helyen csak néhány percet töltöttünk, de még így is jól elment az idő. Visszafelé már olvadt a szőládi dombhát.

Valójában nekem az Imrével kellett volna fát behordanom, amit az Jill az egyik önkormányzatos nőnek még az ősszel kifizetett. Megálltunk a Gyuláéknál, az Jill ragaszkodott hozzá, hogy adjon neki egy műsoros kazettát, azokért a segítségért, amit valóban adott. Ezután hazajöttünk és sütemények készítésébe fogtunk. A gyerekek még mindig nincsenek itthon, így van idő ilyesfajta semmittevésre, mint ennek az írása itt.

Az előzőleg szerzett megfázásom szépen javult, csak valamiért a hangom nem akart visszajönni. Ezért gondoltam mi lenne, ha főznék kamillateát és inhalálnék. Már régóta akartam, de a hülye zűrzavarban nem volt rá időm Nagykovácsiban. S valami egészen furcsa dolog történt. A kamillázás után rettenetes köhögési roham jött rám, s az egész légcsővemben rettenetes köhögési ingert kezdtem el érezni. Másnapra a helyzet még csak rosszabb lett.

Délután a Jenei beállított, s annak ellenére, hogy minden tőlünk telhető módon igyekeztünk kimutatni semmi szándékunk nincs a barátkozásra, hozott nekünk egy díszdobozban édességeket ajándékba. Meg visszahozta a krumplit, amit az Erikától kölcsönkért. S amit a Sanyi bácsitól vett olcsón.

A Janó jódolga itthon. A pasi idestova egy hónapja itthon van. Elintézett mindent, amit ilyen esetben el kell. Fát vett olcsón, behozta az erdőről, összevágta és berakta a fásba, fél disznót vett, feldolgozta, s mi majd mi felfüstöljük). Elkezdte a garázsát építeni, rendet rakott a házba és a ház körül, s a több százezer forintból, amit kapott a tartály festéséért, a garázs építésére és bepolicolására, s amit csak részben és hulladék anyagokból, meg abból, amit tőlem vitt, ráadásul úgy, hogy mi nem voltunk itthon, tehát valószínű alaposan körül is nézett, vajon nekünk mink van, én mit szajréztam a cégtől, építette, s tonnányi ajándékot vett a családnak. Valahol nyilván tart tőlem, mert sejti nem vagyok hülye, de azt mindenféleképpen érezzük, arról meg van győződve, hülyébbek vagyunk nála. Az egész barátkozás mögött valami aljas szándékot sejtek, valahogy mintha ki szeretné puhatolni, mi újság? Például mutatta nekem milyen polcokat csinált. Hulladékokból. De amilyen szűkagyú, azt is megmutatta, milyen polcokat vett, jó drágát az egyik szobájukba. Teljesen biztos vagyok benne, az a garázsba lett véve. Kicsit méltóságon aluli foglalkozni ezzel az egészszel. Csupán annyiban érdekes, amennyiben ebből valamilyen következtetést lehet levonni a saját dolgainkra vonatkozóan.

981223 megtalálták a Hundayt, nem kell az autót visszavinni

Boltba járunk, főzünk javában, mikor megjönnek a gyerekek Pestről. Elmentek karácsonyi ajándékokat venni. Nem telefonáltak, amiért mérgesek voltunk, de aztán egyszer csak itt álltak az ajtóban.

A Janóékat amennyire csak lehet kerüljük, elképesztő durva és primitív dolgaik miatt. Csak nem legyen baj ebből.

Délelőtt fantasztikus dolog történt. A Tamás telefonált, de nem azért, hogy vigyük vissza az autót, hanem épp ellenkezőleg: mert megtalálták az ellopott Hunday-t. Megismerték bizonyos apró nyomokról, amiben én is részes voltam, beszakítottam valahol egy hatos csavart.

Égészen szarul érzem magam, olyannyira, hogy mikor délután az Jillel elindultunk a ragyogó napsütésben sétálni, néhány száz méter után visszafordultunk, mert nem éreztem magam jól.

981224 fasz kivan a Jeneiékkel

Veszekedés a Mirkóval, valami teljesen jelentéktelen dologon, a Jenein?

981225kényszerű vendégség Jeneiéknél

A Jeneiéknél voltunk vendégségben. Nagyon büszkék voltak, mennyire jól állnak. Azt viszont nem veszik észre, mennyire nem szeretjük őket. Ha nem egy cégnél dolgoznánk, valószínű megszakítanánk minden kapcsolatot velük. Így viszont kénytelenek vagyunk valami látszatféle dolgot fenntartani.

981226 ajándékcsera az éviékkel a mamánál

Ma délután a Mamánál voltunk látogatóba, ahol az Éviékkel átadtuk egymásnak az ajándékokat. A Barkas jól működik.

981227

A Boriszról

A Borisz elment Pestre, mert vizsgáznia kell. Valamelyik nap volt egy hosszú beszélgetésünk. Panaszkodott. Arra, hogy túl sok függőségben van része, az Jill meg az erőszakos anyja miatt, akinek egyébként sok mindent köszönhetnek. Mára ugyan már anyagilag önálló, de sok tekintetben mégis sodródnia kell. Panaszkodott arra, hogy a lakás messze van, az Jillel való közös háztartás többbe kerül, mintha egyedül lenne. Próbáltam felhívni a figyelmét a tévedés lehetőségére, de a bizonyítási vágy, na meg a teljesen független, ebben a korban normálisnak tekinthető önállósági vágy keményen munkál benne. Remélem a dolgok sűrűjében meg fogja találni a helyes megoldást. Végül is nagy csalódásokra eddig még nem adott okot, sőt, nagyon intelligensen, bár az én tempómhoz képest kicsit lassan mindig megoldotta a problémáit. Legutóbbi ezzel kapcsolatos kérdésemre például azt mondta, hogy négyes fölött lesz a félévi bizonyítványa. S nekem ez bőven elég, természetesen, ha vigyáz magára, ami mindig egy alap követelmény mifelénk.

981228

Hétfő van végre. Ma a következő dolgokat csináltam:
levittem a tonnányi szemetet
kiderítettem nyitva van-e a Balatonkiliti Trabantos bolt.
felhívtam a Tamást és kértem tőle pénzt az autó javíttatására
elmentem Siófokra és megvettem a Trabanthoz minden lényeges alkatrészt
két fordulóban, amikor az elsőnél csúnyán elakadtunk, végül is sikerült
behoznunk a fák nagy részét

981229 ünnepi Barkasjavítás

A Tamás nem volt túl vidám mikor pénzt kértem tőle, de mára megjött a pénz. Nem nagyon nagy baj, mert a Trabantra majdnem 20 ezer forintot költöttem el tegnap. Összesen 90 ezret kaptam december 19-én, aminek január 4. - ig. elégnek kell lennie. Ez volt a fizetésem és a jutalmam együtt.

Délután behoztuk az Imrével a maradék fát, valamennyit össze is vágtam, majd neki álltam a ködös hidegben Barkast szerelni. Kipucoltam a szivató bovdénját, kicseréltem az üzemanyag és levegőszűrőt, kipucoltam a karburátort, s új üzemanyag csöveket tettem fel. Most úgy néz ki, hogy jó. Este beszéltem a Mirkóval, s úgy néz ki az Jill a nagybátyján keresztül meg tudja szerezni az AC pumpát a jeephez. Remélem sikerült leküzdenem az ezzel az egész témával kapcsolatos bénaságot. Olyan másodika körül a falusi kis szerelő pasi is elkezdte a Trabant javítását, s azt gondolom, kb. egy hét múlva az Jill már autózhat is vele.

Nagyon mérges voltam, mert az utóbbi napokban írt napló feljegyzéseket nem jól menthettem el, s ezért elvesztek. Így aztán ezt az egész történetet kétszer kellett leírnom.

Még mindig hideg tél van. A magasban állítólag meleg levegő van, ami a napközben lévő ködöt okozza. Meglehetősen barátságtalan, bár szerencsések is vagyunk, mert a hó nem esik. Azt mondják nemsokára a mínusz tíz körüli hetek óta tartó hideg nemsokára megszűnik. Állítólag ez száz év óta a leghidegebb karácsony. Mióta itthon vagyunk csupa ilyen legek, történnek körülöttünk, mintha csak miattunk lenne.

A Borisz elment Pestre.

911230 az Sandra a nővérénél Fehérváron

Az Alizzal Szárszón vettünk ajándékot a kis Csabinak, egy kis bohócot, csokit, meg virágot, nem tudni milyen alkalomból, aztán az ötös vonattal elment Székesfehérvárra Kispál és a Borz koncertre. Előtte találkozott a nővérével, aki

elvitte a barátnőivel együtt hozzájuk. A koncert pár perccel azelőtt kezdődött, hogy az öreg Jesch elhozta őket, így csupán az első számot láthatták.

Még mindig nem igazán tudtuk eldönteni hol szilveszterezünk. A Székely Gyuláék meghívtak bennünket, de a Janóékat is, mert azt valahogy nem lehet megmondani, mi nem akarunk velük lenni. Amúgy a szomszédjukkal akarnak lenni, de ha megtudják mi is ott leszünk, biztos órákra lejönnek a gyerekekkel és a nagypapával, aki nagyon aranyos, de amellett, hogy szenilis, még mindig meglehetősen agresszív.

A Gyula mindenesetre, mint valami hagyomány, hozott nekem egy Tokaji Szomorodni - t névnapomra. Ekkor azonban már eldöntöttük, mégiscsak elmegyünk Pestre.

981231

Az Sandra a tízes busszal hazajött, mi pedig olyan fél tizenkettő körül elindultunk a Barkasszal Pestre. Az M7 - en jó marha hideg volt a köd miatt, ami az ünnepekre oly jellemző volt. Hó viszont nincs, s az is valami. Vettünk virslit meg Debrecenit, majd anélkül, hogy a cégtől valaki is tudná, megérkeztünk Nagykovácsiba. Mindjárt az első másodpercben el is sikerült a saját ajtóm előtt csúsznom s jól levertem a kezemet. Beraktuk a hőszűrőket, ettünk, majd elindultunk a Boriszékhoz. A Jill előtte hívta az Ivánékat, de mondták ők aztán nem jönnek.

A Borisz kedves lakótelepi nyomora

A Mirkóék szabvány lakótelepen laknak, szép kilátással az Aquincum mögött elterülő budai hegyekre. A fiunk próbált nagyon kedves és figyelmes lenni, s vendégül látni bennünket. Nagyon kis zavarodott és szelíd volt, szemmel láthatóan zavarta az ismeretlen szerep. Tojástartókat, a hazulról elvitt üres műanyag dobozokat, s száraz kenyeret pakolt nekünk egy szatyorba. Én szoktam ilyen gondoskodó lenni, lehet, hogy nekem se, de neki végképp nem állt jól. Valahogy olyan "puszi" volt az egész. Kicsit aggódom a gyerekért.

Quimby bulin Szilveszterkor

Nagy nehezen megtaláltuk az Orczy tér közelében a kultúrházat. 1999 Ft volt a jegy fejenként, amiért nem járt semmi. Kissé megfagyunk mire majdnem egy óra késéssel nem sokkal kilenc előtt beengedtek bennünket. Akkor még nem tudtuk, de nemsokára kiderült ez amolyan hamisítatlan tinibuli volt. Ami új volt benne, hogy rengetegen voltak, valószínű több ezren. Az elején még egészen jól éreztük magunkat, valami Quimby együttes játszott. Fiatalkorom fél-amatőr zenekaraira emlékeztetett, rengeteg kitűnő bluesos hangzással, a közönséggel kiválóan kommunikálva. Aztán jött a Sandra és még sok más hozzá hasonló tinédzser kedvenc zenekara, a Kispál és a Borz, ami valamennyire a Nirvánára

emlékeztet, csak szövegből egy mukkot nem lehetett érteni, s így a zene rettenetesen monoton volt. Amúgy is sokat ittam a jéghideg kocsiban hagyott konyakból, amit időnként szellőzés összekötve meg-meghúztam, lényeg az, hogy hamarosan elvesztettem az érdeklődésemet a hatalmas zajban és füstben. Egy hosszú padokkal körülvett asztal végén ülve bóbiskoltam, néhány félrészeg, jól nevelt, s valószínű korai lefekvésre szoktatott kölyökkel, aki nekem dőlve békésen hortyogtak. Tulajdonképpen a kispárna hiányozhatott nekik, annak használtak. Két óra felé mentünk haza, a Boriszék sem sokkal tovább maradtak.

1999 ELSŐ FÉLÉV JAN.-MÁRC.

**(FOLYT. AZ I. KÖNYVBEN, A JACK
ÉS JILL BALLADÁJÁBAN, AZ
ÁLOMBELI
VISSZAEMLEKEZÉSBEN, AZTÁN
JÖN AZ UTOLSÓ RÉSZ AZ V.
KÖTET, A HAZATÉRÉS**

1999. január 1

Valamikor 11 óra felé indultunk el haza. Hideg, néhol napos idő volt, zúzmarával a fákon. Amikor hazaértünk az Sandra még nem volt otthon, majd csak este felé ért haza Siófokról. Semmi különöset nem csinálunk, pihenünk. Az Jill elkapta tőlem a megfázást, én sem gyógyultam még meg a beszedett Sumetrolin ellenére. Amúgy sem érzem magam valami jól, meg vagyok győződve, ha nem megyek el minél hamarabb orvoshoz, abból valami baj lesz. Ez a vérnyomás ingadozás rettenetesen megvisel, néha csak szédelgek, olyan gyöngö vagyok. A hangom sem jött még mindig vissza, néha azt gondolom ettől fogva így maradok, ilyen rekedten. Érdekes lenne, mert az ember sokkal többször hallgat, mint azelőtt, meggondolja, mikor beszéljen feleslegesen. Végül is ez nem ártana. De persze vannak esetek, amelyek kifejezetten kellemetlenek lehetnek, az ember egyszerűen nem tud például kiabálni. Pedig néha arra is szükség lehet. De azért gondolom egyszer majd, mégis csak visszajön.

990102

Változatlanul nyirkos hideg van. Sehova nem megyünk, senkivel nem beszélünk. Ma megint nem éreztem valami jól magam. Délelőtt főztem egy dögös lencselevest, füstölt csülökkel, mindenféle kolbászokkal és marhahússal. A Borisz Pesten van az Jillel, valószínű készülnek a vizsgáikra. Itthon este villanyt kellett szerelnem, a nyári konyha fölött elégett a lopott villanyvezeték negatív szálának a szigetelése. Rájöttem, hogy semmilyen biztosítékot nem iktattam be, úgyhogy, ha valami gubanc lenne, az a hálózatban jelentkezne, valószínű kint az oszlopon. Ezért aztán beiktattam egy 20 voltos kismegszakítót. Előbb-utóbb nagy villanszerelésbe kell fognom. Néha szidom magam miért nem loptam már sokkal több mindent a cégtől, mert itt rengeteg mindenre lenne még szükség. Aljzatokra, vezetékekre, biztosíték táblára stb. Ami persze nem jelenti azt, nem hoztam semmit haza, az is rengeteg pénz volt. Valójában nem szeretem az ilyesmit, de jól ismert dologról van szó.

A lopásról

A kommunizmus alatt ugyan ez a szajrézás fojt. Most meg a kis kapitalisták építik be a termelésbe ezt az eszközt, kénytelen kellen. Inkább ezt, mint hogy többet fizessenek. Mert az emberekbe valahogy mélyen beleivódott, hogy megelégedettséggel tölti el őket, ha valami szajrét hazavihetnek. Úgy érzik ilyenkor, valamit visszakapnak abból, amit a nyilvánvaló kizsákmányolásukkal elvesznek tőlük. Ami persze nem jelenti ez csak így lehet. Van, ahol már nem lehet lopni, s az emberek egyszerűen tudomásul veszik.

990103 az összetört Trabant, menetek a Tamással és a Janóval - JPH

Ma már valamivel jobban éreztem magam. Kicsi lelkiismeret furdalásom is volt, mivel az utóbbi időben nem túl sok mindent csináltam.

Legurultam a Trabanttal a faluba, onnan meg a Gyula elhúzott a kis jugoszláv

Menekült szerelőhöz, aki azt ígérte másnap hozzáfog. Ezután nekiálltam fát vágni. Jól átvágtak bennünket, mert az egész tulajdonképpen ágfa, annak is a fele korhadt. Valamivel több volt, talán ez az egyetlen, ami ellensúlyozza a dolgot. Este megjelentek a Janóék egy üveg pezsgővel. Erre igazán nem számítottunk. Először nagy naivan nem gondoltunk semmi rosszra. A Janó próbált nagy kedélyesen társalogni, anyuka viszont rettenetesen zavarba volt, egyre csak sürgette, igya meg az italát - mi is felbontottunk egy üveg német desszert bort - aztán menjenek már haza. Mert "nem azért jöttünk"- mondta a Janónak jó néhányszor. A végén aztán kiderült miért is jöttek. Füstöljük fel a kolbászukat. Az Jill ugyan többször kijelentette, hogy vissza fogja utasítani, de aztán - helyesen - mégsem tette. Egész egyszerűen lerázhatatlanok. Ennek az embernek tényleg jó vastag bőr van a pofáján. Az utóbbi időben tényleg következetesen igyekeztünk távol maradni tőlük, feltűnően az ünnepek ellenére is, de direkt nem veszik a lapot. Én már biztos százszor megsértődtem volna. Ő viszont nem. Sőt, úgy csinál, mintha hülye lenne. Vagy mintha mi lennénk azok. Mindegy, ami késik az nem múlik. Lesz még rá alkalom, hogy egyértelművé tegyük a szituációt. Ez az ember tényleg csak édekből jön hozzánk, s persze azt szeretné, ha mi is hasonló módon kérnénk valamit, s ezzel ki tudná kényszeríteni, hogy legyen valami kapcsolat közöttünk. Szemmel láthatóan nagy bajban vannak, a nyilvánvaló anyagi jóllét ellenére is. Mert a fene nagy jó dolgukat nem tudják megosztani senkivel. Egyetlen egy barátuk sincs, amin így utólag egyáltalán nem csodálkozunk. Ennél rámenősebb bunkó parasztgyereket még életemben nem láttam. S amilyen hülye, még a látszatra sem képes adni. Állandóan kilóg a lóláb. Kérni szeret, na meg dicsekedni. De, hogy megkérdezte volna egyszer is, mikor nem volt autónk, hogy van e valamire szükségünk, olyan még egyszer sem fordult elő. Ráadásul a baleset után, anélkül, hogy egyszer is megnézte volna mi is voltaképpen az összetört autó baja, mennyire lehet vele közlekedni, egyszerűen nekiállt az Erikát jó gyorsan húzni. Buszok és teherautók mellett, keresztül a falun. Most, hogy vezettem az autót, egész egyszerűen meg kell állapítanom, a kormánymű meghibásodása miatt az autó életveszélyes állapotban volt. Azt kell gondolnom, mintha szánt-szándékkal bajt akart volna nekünk. Hátha jól ráfázunk. S tette mindezt egy nővel, az Jillel, akit szeretnie kellene azért a sok megértésért, amit ismeretségük kezdete óta felé tanúsított. Remélem, nem tévedek, de azt gondolom, ez az ember rossz lóra tett. Kétségtelen nagy eredményeket ért el a cégnél, sok pénzt keresett, a házában rengeteg munka el lett végezve, s bizonyos értelemben jól is fekszik a Tamásnál. Ugyanakkor

amerre csak nézek, kilóg a lóláb, képtelen vagyok megérteni a főnök ezt miért nem veszi észre. Mert nem is akarja? Majd kiderül. Nekem többé-kevésbé meggyőződés, hogy egy szemét. Opportunista. Ahol csak lehet, átvágja a Tamást. Most legutóbb például azt mesélte, hogy kicserélte a kocsiában a főtengelyt, ami lehet nem is igaz. Bizonyítani nem lehet, ellenőrizni sem. S húszezer forintot viszont el lehet számolni. Nem biztos, hogy így van, de csupa ilyen dolgot csinál, úgyhogy ez is simán beleférne. Az én helyzetem pedig közel sem ilyen rózsás. Állandóan az az érzésem, figyel a Tamás. Erre azokból az apró megjegyzésekből tudok következtetni, amit meggyőződés szerint kizárólag nekem tesz az észszerűségről, a spórolásról, a takarékoságról. Ilyet pedig a Janó még véletlenül sem csinál. Biztos vagyok benne pl. az összes benzint, amit az utóbbi hónapban mióta nem dolgozik, a cég felé elszámolja. Én sem vagyok egy tündér királykisasszony, de ezek a mérhetetlen költségek vezetnek oda, hogy ilyen alacsonyak a bérek, nem kapunk túlóra pénzt, jutalmat, s egyáltalán semmilyen extra juttatást. Nekem ez már egyszerűen sok, s olyan mintha bele lennék én is kényszerítve, hogy ily mértékben én is elvessem a sulykot. Pedig nem szeretném. Valahogy nagyon finoman szeretném érzékeltetni a Tamással, mi történik, csak attól félek ez, mint a nagy korrupciók esetében, szinte lehetetlen. Olyan ez, mint a maffia. Amíg ki nem derül a fedhetetlennek hitt rendőrfőnök tényleg sáros, addig az újonnan odakerült kis rendőr az életével játszik. Valahogy amúgy is nagy hajlama van a főnökünknek, hogy bizonyos dolgokat, bizonyos embereknek egyszerűen ne vegyen észre.

990104 élet és munka Nagykovácsiban

Örülök, hogy véget ért ez a vakáció.

A Barkasszal jöttem dolgozni, s ez így jó is lenne. Már tegnap délután felhívott a főnököm, hogy van egy nem túl nagy rendelés, mire ideértem a Laciék már dolgoztak, a vizet is megjavították.

Arról, hogy mennyire megy jól vagy rosszul a cégnek, talán mond valamit, hogy a Tamás jelen pillanatban Ausztriában van a családjával. Sielnek? Mostanában mindenki sztrájkol, mert kevés a bér. Most épp a vasutasok, s nemsokára mások is követni fogják. Valahogy mi sem vagyunk elkényeztetve, mint ahogy fentebb már említettem.

A Sanyi változatlanul nincs, nem is hiányzik. Ilyenkor a Gáborral és a Tímeával kommunikálok, akikkel elég könnyen ki lehet jönni. Épp az előbb hozott a Gábor pénzt, s mindig megkérdezi: elég-e. A Hunday-ról azt mondta: lehet fél év is beletelik, amíg visszakapjuk. Ez meglehetősen bizonytalanná teszi a helyzetemet, mert ha bármelyik kocsí lerobban az enyém lesz az első, amit elvesznek. Az Jill mondta, hogy a Janó még most is otthon kevereg, füstöli a kolbászait, ide megy, oda megy. Ma este hazavittem a Laciékat, mert nincs autójuk, s a rendelések miatt tovább maradtak. Végül is nem nagy ügy. A lényeg

az, hogy nagyon szeretnék valami féle rendet, valamilyen életmódot, életritmust kialakítani, mert e nélkül nem lehet nyugodtan írni. Ennek az egész mostani életformának ez tudna lenni az egyetlen igazi haszna. Mert tagadhatatlan, hogy jól élünk, van mit ennünk, s viszonylagos biztonságban is vagyunk. De az idő múlik, s muszáj, hogy valami egyéb is legyen.

Megjavítottam a kocsi ablaktörlőjét, leszigeteltem a motorháztetőt, lemostam a huzatát, s elkezdtem egy polcot építeni belül a fülkében, hogy legyen hová tenni dolgokat.

990105

Most éppen elhatároztam, hogy a kialakulatlan helyzet ellenére megpróbálok valami féle életmódot kialakítani. Első lépésként elhatároztam, hogy korán fogok lefeküdni, s ötkor felkelek. Így lesz időm a naplórásra, meg az írásra

Úgy általában. Ez naponta, friss aggyal két óra is lehet minden reggel. Nem olyan egyértelműen szeretem ezt, túlságosan is racionális vagyok reggel. Mondhatnám kicsit görcsös.

Az éjjel sikerült olyan hülyén beállítani a fűtő ventilátort, hogy olyan volt, mint mikor Amerikában a camper - ben izzadtam. Kint sincs ugyanis hideg. Tegnap este ráadásul fokhagymát ettem disznósajttal meg szalonnával, vizet nem készítettem be éjszakára, ha megszomjazom, még mindig nem múlt el a megfázásom rendesen, amitől a fejem rendesen bedugult, úgyhogy nem volt valami hajde éjszakám. De végül is aludtam, az Jilltől olyan fél tíz körül elbúcsúztam.

A Borisznak még mindig gondja van a papírjaival, nem tudja, hogyan számlázzon. Közben vizsgázik, kicsit depis, nagyon fáradékony, hamar kimerül, s ilyenkor lefekszik aludni. Sok mindenben rám hasonlít, remélem nem magas a vérnyomása. Az Jill elhatározta, amíg nincs autója, addig biciklizik, de még az sem sikerült neki, mert a biciklivel együtt hozták és vitték a dombunkon. Általában nem sok mindent csinál. Olyan tetyek-vetyek. Nagyon remélem, ki tud kecmeregni abból a felesleges semmittevésből, ami körülveszi, idestova évek óta. Szeretném, ha észrevenne milyen óriási lehetősége van, hogy nem kell neki eljárni és dolgozni. A házkörüli munkákra csak egy minimális mértékben van szükség, az még pihentetőnek is jó lehet. Az állatállomány valószínűleg meg kellene szüntetni, s ez jó úton is halad. De valamiért még mindig görcsösen ragaszkodik hozzá. Egyébként tervez valamit, amit nem árult el, hogy valójában mi is akar lenni. Kíváncsi vagyok mi lesz az?

Az írásról, nincs motivációm, s elfáradok tőle

Képtelen vagyok megérteni miért álmosodom el ennyire az írástól. Valahogy olyan, mintha nem keltené fel eléggé az érdeklődésemet. Mintha untatna. Igaz a naplórírást inkább csak afféle gyakorlásnak tekintem. Sokat fejlődött is a gépelési

készségem. Valamikor már elég jól tudtam, hiszen tanultam már éppen eleget, de ezt a komputer billentyűzeten való írást külön meg kell szokni. Már régen is probléma volt a túl könnyű billentyűzet, a nehezen leüthető mechanikus írógéphez voltam régen szokva. Most például mindjárt elalszom. Pedig reggel van. Valami rettenetes gátlás keletkezhet bennem, mintha az összes vér kiszaladna a fejemből.

Pirkad. Megyek mosogatni. Hátha attól felébredek.

Valóban felébredtem, tehát ez nyilvánvalóan valami féle gátlás lehet, amit le kellene tudnom küzdeni. Közben elment a kép, képtelen vagyok megérteni ilyenkor, mi történik. Szerencsére az automatikus mentés megőrzi, amit legutoljára írtam. Az jutott eszembe, hogy valójában nagyon jó dolgom van. Teljesen egyedül, önállóan vagyok itt, senki sem szól igazán bele mit is csináljak. Ez valami olyan előny, amit ki kellene tudnom használni. Nem kell például munkába járnom. Igaz napi tíz tizenkét órát el kell töltenem "munkával", de még közben is van némi időm apró megjegyzések tételére. Valahogy meg is kellene ezt becsülni, s többet és jobban csinálni a munkámat. Itt elsősorban a rendességre gondolok. Az adminisztrációra, a munkahely tisztán tartására, a naprakészség fokozására. Arra, hogy mindig tudjam mi újság. Mert bizony előfordult, a főnököm kérdezett valamit, s én nem tudtam. Pedig ide vonatkozó dologról volt szó. Egy mondatban úgy lehetne megfogalmazni, hogy a Tamás érezze engem ez a dolog nagyon is érdekel, törődök vele, nálam ezt senki sem tudja jobban csinálni, nélkülözhetetlen vagyok. Szeretném már mindjárt az elején ezt az évet így kezdeni.

990106

A rendelés elment, a Tamás nincs, s így a Barkas belső szigetelését csináltuk egész nap. Délelőtt egyszer hívtam az Erikát, de senki sem vette fel a telefont. Aztán délután felvette, s teljesen olyan volt mintha ivott volna. Szörnyű volt. Nem tudom, hogy tudnám újra elviselni. Azt gondolom a dolog sok ősz hajszálamba, s nagy valószínűséggel neki is meg nekem is sok egyéb szervi és más külsőleg is látható károsodásba került, amikor ez a dolog még javába folyt. A gyerekekről nem is beszélve. Biztos náluk sem múlt el ez nyom nélkül. Nagyon reménykedem soha többé nem fog előfordulni. Tény és való már hónapok óta egy kortyot sem iszik, s kétségtelen hatalmas dicséretet érdemel.

Az írás és a fáradtság

Ma reggel az jutott eszembe, hogy lehet megtaláltam a rettenetes írás közbeni elfáradásom kulcsát. Valószínű a tudatalattimmal van baj, mert nem úgy és arról írok, amiről valójában kellene, vagy szeretnék. Meg kellene ezt közelebből is vizsgálni, vagy legalább is észben tartani. Mindenképpen át kellene "váltanom" abba az írásmódba, ami - emlékszem - olyannyira lelkesített még a régi szép

időkben. Valami emocionális töltésről van itt szó, ami hiányzik. Igen ám, de az, ami az emóciókat szüli, az az intellektuális öröm is lehet, amely észrevételezi, hogy a saját belső meggyőződése szerint van az ember. Olyanokban utazik bensőleg, ami valahogy visszaköszön neki. Valószínűleg szokom ezt a lapos naplóírást, ezt az unalmas és gépies beszámolót semmitmondó eseményekről és gondolatokról, amik majd egyszer később úgymond fontosak lehetnek. S itt újra felmerül annak a bizonyos agyteke kérdés. Valahogy ki kellene építenem a két féltekém között a jobb kapcsolatot, s minden bizonnyal, mint a sportolóknak naponta edzenem kellene. Ha ez a dolog kialakulna és megszilárdulna, már nem lenne ebből semmi probléma, de a kezdetben ez minden feleképpen egyfajta figyelem elterelő és főleg zavaró tényező lenne. Maga az írás, s vele együtt a gépelés szemmel láthatóan egyre kevesebb fáradsággal jár, különös tekintettel az önként vállalt vakon írásra. Ma már szinte napról napra könnyebbnek érzem a dolgot. Erre tehát mindenképpen jó ez a tevékenység. Egyre inkább oda tudok figyelni tartami és stiláris dolgokra, ahogy a figyelmem felszabadul a kezeimről. Az elkövetkező időszaknak tehát az lenne az egyik legfontosabb feladata, hogy lehetőleg naponta ezt gyakoroljam. Gyakorlatilag most három hónapja, hogy vettem ezt a komputert, az azt megelőző időben, a Zsuzsa és az otthoni gépeléseim nem tettek ki valami nagy időt. Valójában, azóta sem írtam minden nap. Volt olyan, hogy több mint egy hétig szinte semmit sem írtam. Lényegében a Napló és a Kronológia a két említésre méltó dokumentum, amiről itt beszélni lehet. Ez összesen, az egyéb sallangokkal együtt, mintegy 160 000 betűt és 25 000 szót jelent. Nem kevés. Magam is meglepődtem. De hát betűket pötyögtetni mégsem olyan, mint kilométereket gyalogolni, vagy vezetni, vagy mondjuk ennyi téglát befalazni, vagy megenni ennyi fánkot. Nem olyan sok, akarom mondani. De szépen haladok. Azt is mondhatnám. S ez a folyamat csak gyorsul. Manuálisan és intellektuálisan is. Azt nem tudom persze, lesz e valaha valami ebből az egészből. Valami persze biztos. Ha más nem zavaros visszaemlékezés. A Senki hasznára.

990107-0111

Hétfő van, 11-e. Nagy pelyhekben esik a hó. A múlt hét változatos, de kellemes meleg volt. Néha esett az eső, voltak ködök, de nálunk az út végig járható volt.

Ma reggel behoztam a Boriszt meg a Sandrát Siófokra, a Borisz ment a rendőrségre a személyije ügyében. Mert a múltkor elvesztette, de valaki megtalálta és beküldte a rendőrségre.

A Boriszról

A hétvégén a Borisz itthon volt, főleg olvasott. Kétszer is beszélgetést kezdeményeztünk vele, valahogy nem nagyon tetszik a gyerek. Olyan mélabús

melankolikus és passzív. Próbáltuk egy kicsit felpisztkálni, új erőt önteni belé. Végül is figyel arra, amit az ember mond neki, csak nem nagyon van foganatja. Úgy látszik túl sok az, ami történik vele, nem nagyon tudja megemésztetni, pontosabban időre van szüksége. Sok minden nem történt mostanában. A cég dolgai, mármint amiről én tudok nem állnak valami fényesen. Semmi érdemleges előrehaladás nem történt. Sőt kiderült, valaki más is csinál mágnesezhető ékeket, a Zsuzsának valami régi munkatársa, akit Arnoldnak hívnak. A Tamás nagyon mérges, de úgy tűnik nem igazán csinál semmit. Ettől aztán végtelen sok minden nem úgy van, ahogy az ember szeretné. Az árak folyamatosan emelkednek, a benzin, a közlekedés és persze ezen keresztül minden. Ugyanakkor fizetésemelés csak valamikor tavaly nyáron volt utoljára. Ez szinte egy pathhelyzet, mert ha a kereset nem növekszik, akkor hogyan kérjen az ember béremelést? Mostanában még a munkával kapcsolatos bizonytalanság is elfogott, lesz-e egyáltalán? Mert ha nem azt legalább jó lenne tudni. Nem sikerül, lehet a fenti okok is közre játszanak előbbre lépni egy nyíltabb viszony kialakításában a főnökömmel. Olyan mintha nem szívesen beszélne erről, én meg vagyok annyira gátlásos, hogy amikor ezt érzem, inkább nem is kérdezem. Úgy látom nekem, kellene egy extra lépést tennem, de úgy vagyok ezzel, mint a hályogkovács. Az év elejei bizakodó hangulat mára elpárolgott, így nem lehet tervezni. Tényleg szeretném, ha ebben az évben jutnánk valamire. Otthon a házon rengeteg mindent kellene csinálni. Falazni, betonozni, vakolni. Az biztos, hogy minden onnan kezdődik, hogy az ember mennyire érezheti, hogy nélkülözhetetlen ahhoz a nagy munkához, ami a cégnél folyik. Akkor van reális esély több pénz kérésére. Ez alól egyetlen kivétel van, a Janó. Őt egyáltalán nem érdekli, hogy áll a cég, annyit kér, amennyit csak tud. És jó vastag bőr van a pofáján. Tehát felmerül, nem e csak én képelem azt, hogy nincs pénz és szarul állnak a dolgok, valójában a helyzet ennél sokkal jobb. Ez csak az a bizonyos mihez képest. Az ékgyártás például nagyon jól jövedelmez. Valószínű a legjobban a cégnél. Miért van tehát az, hogy mi nem a legjobban keresünk? A Laciéknak ugyan annyi a jövedelme, mint a kölyköknek. Pedig minden tekintetben jobbak. Én magam is ingadozom. Mert ha nem megy ez az egész, akkor nagyon valószínű vissza kellene menni Amerikába, dolgozni. Egyetlen szempont van csupán, ami nekünk dolgozik, az pedig az, hogy az Alizt tudjuk így iskolába járatni. Tehát ha még egy évig tudjuk húzni, már jó úton vagyunk. Egy év múlva be tudnánk tenni egy kollégiumba, s mi ketten az Jillel ki tudunk menni, s csinálni valami kis pénzt. Amire igencsak szükségünk lenne. A jelek szerint a fiunkra egy darabi nem nagyon számíthatunk. Volt egy idő, amikor azt hittem sokkal élelmesebb, s meg tud állni a saját lábán. Sőt még olyan illúzióim is támadtak, hogy esetleg nekünk is tud segíteni. Sajnos kiderült ez nem így van. Örülhetünk, ha a tanulásához szükséges költségek nagy részét meg tudja keresni. Így tehát nem marad más hátra, mint várni. Minden hét előrébb visz. Csak élni nem könnyű ebben a bizonytalanságban. Mert így vagy úgy, de végül mindig ez marad. Ez jut. Az ékgyártás egyre lejjebb megy, a Janóék nem

dolgoznak, tartályok még nincsenek, Magdikáék nincsenek, az irodák nincsenek kiadva stb. A Jeep, a Trabant még mindig rossz, nincs tb. Kártyám, nem vagyok bejelentve, viszont van egy ideiglenes Barkasom, amiről már most megmondták, olykor el fogják venni tőlem. A Hunday-t majd lehet csak fél év múlva, adják vissza, addig nem számíthatok semmi biztosra a kocsit illetően.

990115 péntek

Meglehetősen lassú hét volt. A rendelések nem túl nagyok, s ezért tele van az ember szorongással. Mindent igyekszem megtenni, hogy hasznosnak tüntessem fel magam. Sajnos nincs másra lehetőség, mint apró ötletek kivitelezésére, s azok is pénzbe kerülnek. A főnök nem nagyon örül ennek, de elnézi vagy megengedi, amit csinálok. Tegnap volt az első nap, amikor mondott valamit. Úgy tűnt, mintha hallgatott volna rám, s elkezdett volna valamit a piac kibővítése érdekében. Ez már több mint a semmi, nem a termelés fokozása szempontjából, hiszen a svájci céghez próbált visszamenni, aminek szinte semmi esély nincs. Ebből a szempontból sokkal jobb lenne, ha új piacok után nézne. Viszont bizonyos bizalomerősítő vonatkozása volt a dolognak. Egyáltalán beszélt nekem a cég dolgairól, bizalmasan, amit az utóbbi időben nem tett meg. Már azt hittem valami sumákolás van a háttérben, ez a dolog nem megy, olyan volt mintha engem ki akarnának hagyni valamiből, mintha én nem lennék fontos. Nehéz elképzelni, hogy itt akarná hagyni Nagykovácsit, azok után, hogy ennyi pénz fekszik benne. Bár az könnyen elképzelhető, innentől kezdve, mikor már felépítettem a termeléshez fontos dolgokat, kialakítottam a precíz gyártási folyamatot, a dolgok úgy általában jól mennek, tehát rám már nincs is szükség. De egy ici-picit most jobban néz ki a dolog. Elbízni persze nem szeretném magam. Dolgozni nem dolgozok. Az ékgyártásban szinte egyáltalán nem segítek. Úgy értem fizikailag. Más dolgom pedig nem igen akad vele, mert az adminisztrációt szinte teljes mértékben a solymári irodában csinálják. Tudnék többet is csinálni, de az igazság az, hogy semmire sincs idő. Az egész napom elmegy a beszerzésekkel, vásárlással, az írásra, olvasásra, a magam dolgainak rendben tartására szinte semmi időm nem marad. Nem, hogy még a haladásra. Pedig rengeteg mindent tudnék és lehetne csinálni. Ott van például a bútorkészítés kérdése. Rengeteg minden kellene otthon, amit itt meg tudnék csinálni. Különösen az után, hogy kiderült a lapszabász géppel kitűnően lehet bútorlapot vágni, ami egy igen nagy probléma volt eddig. Rájöttem például, hogy van egy olyan bútorlap, amiből vettem is egy csomót, és remekül lehet marni.

0117

Vasárnap reggel van. Tegnap Siófokon, Szemesen voltunk. Kukoricát vittünk Mamának. Az Évi panaszkodott, mert a Mama befüstöli a használtan vett bútorokat, az nem izgatja mennyire káros a dohányzás az idős anyjának. Én

mindenesetre szóltam neki, hogy kevesebbet bagózzon, mert majd egyszer az orvos teljesen meg fogja tiltani, s az sokkal rosszabb lesz, próbáltam érvelni.

Siófokon a könyvtárban voltunk, majd egy antikváriumban vettünk néhány könyvet. Annyiba kerül egy használt regény, mint egy üvegsör. Száz forint. Este felé egy könyvelőnél voltunk, tanácsot kértünk a Borisz vállalkozójához. Nem sokra jutottunk vele. A Barkas ugyanazt csinálja, mint mostanában minden autó, nem akar menni. Hülye voltam, kellett volna venni hozzá gyertya kábeleket, teljesen el vannak égve.

Az teljes mértékben egy illúzió, hogy én haza jövök és semmi mást nem kell csinálni, mint valami alkotni, szép és jó dolgokat építeni, pihenni vagy szórakozni.

Valaki épp most mondta, lehet, hogy a Réka, mely szerint jól kiszúrtam a családommal, kiraktam őket a világ végére, én meg itt sem vagyok. Pesten élvezkedem. Vagy valami ilyesmi. Néha úgy érzem a hülyeség az égig ér.

Tudatában vagyok, a dolgok karbantartása is rám vár. Nincs elég pénzünk, hogy karbantartók légiója sűrödjön a házunk táján, s minden problémát megoldjon. A mértékével már van gondom. Mert ha minden percben ezzel kell foglalkozni, s például az olvasásra és az írásra egyetlen percem sem marad, akkor az már meghaladja az elviselhetőség határát. Az maga a kelepce. Hihetetlenül szép idő van. Én tényleg azt hittem ez egy nagyon kemény tél lesz, nagy hóval, hideggel és járhatatlan utakkal. Ezért hisztiztem annyira, hogy a Jeepet megcsináljam. Az egy megoldás lett volna. De szerencsére eddig nem így történt. Persze még lehet hó, meg hideg. De az egy biztos, most plusz tíz fok van napközben, s ragyogó napsütés. S most jön a minden mindig másképp van. Nincs nagy tél, van egy Barkasunk, ami jó lenne, de nem jó.

A Boriszról

Úgy nézett ki a Boriszék egészen jól vannak, meg tudják oldani a saját problémáikat, s ezzel nagy terhet vesznek le a vállunkról. Az biztos szükségünk lenne a nagyobb koordináltságra, erőinknek jobb csoportosítására. Mert ez így nem haladás, hanem körbe-körbe járás.

Én sem haladok úgy, ahogy szeretném. De azt gondolom legalább mindenkinek annyit kellene tenni a maga területén, mint amennyit én teszek. S nem gondolom ez túl sok. A nagyon elvont, mélylélektani dolgokkal nem érdemes többet foglalkozni, mint amennyit feltétlenül szükséges. Főleg mert azok is az egyéb nagy dolgokból fakadnak. Ha azokat megoldjuk, a lélek apró vergődése is lecsillapodik. Az Sandra nem gondolom túlságosan többet tud csinálni, az biztos lehetne jobb tanuló is, s ezt önállóan, minél kevesebb segítséggel kellene megoldania. Így az Erikának sokkal több ideje maradna másra, elsősorban önmagára. Nagyon szeretnék előre lépni, s ha ezeket a

dolgokat mindenki a családban megértene. Szerencsére nagy baj nincs. Odáig már eljutottunk. De nem gondolom, hogy normális, lényegében testileg és lelkileg egészséges embereknél a vegetáció, az egyhelyben járás egy jó gyakorlat. Néha azt gondolom mindezért én vagyok a felelős. Én nem csinállok dolgokat jól. Nekem kéne megértetnem ezt a családommal. De azt gondolom, már felnőttek a gyerekeim, a feleségemet is beleértve. S ha az én energiáim fel tudnának szabadulni, mert nem ilyen pelenka és bili ügyekkel kell állandóan foglalkoznom, az mindenkinek a hasznára válna. Néha reménykedem,

végül is sikerült megcsináltam a Barkast. A gyújtáson kellett állítani. Két megszakítónál nem volt hézag. Megnyugtató, hogy ilyen könnyű ezt az autót megcsinálni, ugyanakkor idegesítő is, hogy ilyen könnyen el tud romolni. Alkatrész viszont mindenütt van.

0118-0120 Tamásnak a Janóról

Szép lassan folyik az élet. Sikerült végre beszélnem a Tamással. A Janó féle ügy meglepte, s úgy ahogy gondoltam, legalább is ezt mondta nekem, fogalma sem volt semmiféle problémáról. De szerintem a bogarat sikerült elültetnem a fülébe. Azt mondta ezután oda fog figyelni a dolgokra. Körülbelül ennyit akartam. Remélem ennél nagyobb probléma nem lesz ebből, például nem fogja visszamondani a Janónak. Különösen a költekezésre hívtam fel a figyelmet, amennyire óvatosan csak lehetett. Azt mondta a pozíciónk erősítése lesz az idei év feladata. Ezt a tevékenységet minden képen folytatni akarjuk. Mármint az ékgyártást és a tartály festést. Nincs nagyon hideg, de ködös és nyirkos idő van. A kis Polski elkészült, a Lacika megjavíttatta a hátulját. A Barkas jó. Ma szerdán jön az Jill. Este hétre megyek érte a Délibe. Nem tudom mit fogunk csinálni, de valószínű elmegyünk moziba.

990123 szombat Kolbászcsinálás

Fát vágtam, majd kolbászt töltöttünk. Huszonöt szál lett. Tíz ezer forintot költöttem el húsokra, kolbász, füstölt szalonna, csülök, és csont nélküli soka lesz belőle. Azt hiszem megéri. Mindenesetre kellemesebb, mint a disznóvágás. Ez valahogy inkább nekünk való.

Kész a Trabant.

Délután elhoztam a Trabantot. Egész jól megcsinálta a kis hapsi. Ködös, nyirkos idő van, de hó nem esik.

990124 Az Sandráról

Reggel az Sandra annak ellenére elment az osztálytársaival Pestre, hogy pénzünk az nemigen van háromezer forintot költött), s hogy nem valami jól érezte magát. De ez valahogy presztízs kérdés lehetett a többiek előtt ő a nagy

lány, aki ismeri Pestet!)? Végül is azt hiszem jól sikerült, remélem nem fázott meg. Nagyon nem tetszett, hogy a szülők megnyugtatóására elmentek a Nemzeti Galériába, amiről többnyire a WC-s néikkel, és ruhatárosokkal való küzdelem tűnt a legfontosabb eseménynek, s nem az, ami kiállítva volt vala. Ezután a Mirkóval elmentek egy shopping centerbe. Ez már nem nagyon tetszik. De végül is egy kicsit örülök, mert van barátnője, s egyáltalán elmegy valahová. Háttha lesz még ennek folytatása.

Házastársi veszekedés

Mi itthon az Jillel folytattuk a tegnap este megkezdett veszekedést, amiben a régi lemez szólt újra, amikor egymást próbáljuk hibáztatni. E szerint a történet szerint az Jill nem azt csinálja, amit kellene, s nem annyit amennyit kellene, amitől én jogosan kiakadok, vagy pedig én nagyon durván beszélek és viselkedek olykor, ami lehetetlenné teszi számára az eredményes tevékenységet, mivel annyira bántja. A baj csak az enne az ellenkezőjét érzem, s az a meggyőződése, én nem kapok ebben a családban elég megbecsülést. A balhé egész a délutánig kitartott, de akkor kibékültünk. Este felmentem az Alizért Szárszóra. Holnap nem megy iskolába, mennek az Jillel az orvoshoz, igazolást kérni.

990127 szerda Munkahelyi problémák, a Barkas

Lassan vége a januárnak, eddig megúsztuk különösebb hó nélkül, de attól tartok most hétvégén problémám lesz a hazamenetellel. A Barkas gyújtása ráadásul nem jó, valószínű utógyújtáson van, amitől nehezen megy és sokat fogyaszt. Tegnap el akartam menni mindezeket a dolgokat elintézni, de a Tamás ideküldte a Gábort a Ginjuicet meg egy szerelőt. Azt gondolhatja ilyenkor mindez a kicsi rendelés mellet a munkánkba belefér. Ami igaz is meg nem is. Mert ilyenkor nem marad idő semmire. Rengeteg mindenbe belefogtunk, s ott van félbehagyva. Takarításra, karbantartásra, személyes dolgok intézésére nincs idő. A papírpapírmunka is el van maradva. Pedig azt is szeretném sokkal jobban csinálni, még akkor is, ha a Tamás erre kifejezetten nem tart igényt. De úgy érzem ez az én biztonságomat növelné. Ráadásul jó marha hideg van kint, s nem szeretnék megfázni.

Dél előtt volt egy beszélgetésünk a Tamással, amely szerint semmi sem olyan fontos, mint a munka. Ha a rendelés nem megy ki időben, akkor az egy öngyilkossággal felér. Ezzel teljes mértékben egyetértettem. Azt viszont már ő nem tudta, hogy az ékek megmunkálásában sokkal jobban állunk, azaz előrébb tartunk. Különben is a Laciék én nélkül is tudják csinálni. Tehát nekem van időm elmenni és találni valakit, aki megcsinálja a Barkast, ami nekem elemi érdekem. Délben aztán idejött, s most először jó leszúrt, azt mondta túl sokat foglalkozom a Barkasszal, elég például, ha a féket csak lelégtelenítjük, úgy ahogy

a Janó szokta. Aki ezt minden héten megcsinálja... Ezen aztán nagyon bepöccentem, amit valószínű észre is vett, s este, amikor csak ezért visszajött, hosszas magyarázkodással visszakozott. Nagyon nem szeretném, ha a Janó lenne itt nekem valami etalon.

Többek között azt is mondta, hogy Kötcsére azért sem költözünk, mert a TNT nem tudja felvenni a csomagokat. Amiről menet közben kiderítettem, hogy nem igaz.

990128

Ma majdnem összekevertem a rendelést. Ez nem jó. Többet kell törődnöm a papírmunkával. A Tamás meglehetősen arrogáns velem. Sokat bizonygatja, hogy nincs elég pénz, s valahogy nem is szívesen ad. Ez még probléma is lehet. Remélem nem a pozícióról van szó, de mintha azt vizsgálná, van e értelme engem alkalmazni. Amikor nagyon jó dolgozom az természetes, amikor nincs erre lehetőségem, az az én hibám. Remélhetőleg ez csak a felszínen van.

A Sanyiról és a kutyájáról

A Sanyi állítólag már lábadozik, a Tamás azt mondta az egy baj, hogy mi közöttünk még mindig nem olyan jó a viszony. A Laciéknak azt mondta a Sanyi, hogy jövő héten ide fogja a kutyáját hozni...

Látogatás a lányoméknál Fehérváron

Ma este megyek a Rékáékhoz, megnézem az unokám. Kicsit aggódok, főleg az időjárás miatt, havazást jósolnak. Az Jill is aggódik miattam, nehogy nagyon felizgassam magam. Sokat foglalkozik ezzel a kérdéssel, s például javaslatokat tett mit vegyek a kis Csabinak ajándékba. Gyümölcsöt, vitamint, meg piperecikket. Nagyon nem értek vele egyet, de nem tudok mit csinálni.

Hétfőre reggel nyolcra beszéltem meg a szerelővel, hogy odaviszem a Barkast, ami nem egy jó ötlet. Valószínű vissza kell mennem és megbeszélnem vele keddre. Szerdán este sikerült a gyújtást beállíttatnom a kocsin.

Múlt hétvégén az Ivánék felhívtak, hogy jönnek és ott alszanak nálunk. Az Jill akkor volt Pesten, senki nem válaszolt a telefonra. Erre visszamondták. Azóta nem hívtam fel őket. Ma megpróbálom.

A Borisz levizsgázott, lakást keresnek, az Jill szerint ez valami tőlem öröklött költözködő gén... A dolgai még mindig meglehetősen zavarosok, bizonyos dolgokban lassan nő be a feje lágya. Az Jill próbál valami extra nyomást gyakorolni rá, ezért nem is olyan nagyon jó a viszony közöttük. Én örülök is ennek, mert lehet tényleg a gyerekek erre van szüksége. Önállósodik.

Elkezdtem a Barkasba csinálni egy tálcát, de nem nagyon sokra jutottam. Be kell fejeznem ezt, mert más dolgokkal így nem törődök. Tulajdonképpen ráér. Az igazság az, hogy inkább bútort kellene gyártanom odahaza.

Megyek is mert iszonyú kupleráj van a csarnokban.

990129 Munkahelyi problémák

A Laciék megkapták a húsz forint fizetésemelést, én nem kaptam semmit.

Ellentétben az eddigi, a bizalmon alapuló gyakorlattal, a Tamás nem azt kérdezte mennyi pénz kell, hanem adott a Laciék fizetésén felül negyvenkétezer ötszáz forintot, ami még a tankolásra sem volt elég a fizetésememen felül. Ami még akkor is furcsa, ha az előzőleg kapott pénzből valami maradt, de ő nem tudta, hogy mennyi. Nagyon valószínű azt gondolta, hogy már így is épp eleget, azaz túl sokat költök. Különösen ahhoz képest, amennyit az általam irányított tevékenység jövedelmez.

Az is felmerül továbbá, hogy türelmetlen és sürgető viselkedéssel valamilyen formában okosabb akarok lenni nála, s ezzel aláásom a tekintélyét. Ami még akkor is rossz, ha ezt nem mások előtt teszem. A Tamásnak feltételezhetően nagyon fontos, hogy ő találjon és csináljon meg mindent. Neki legyen mindig igaza.

Az én esetemben ez nem igaz, mert egyre sűrűbben fordul az elő, hogy nekem van igazam. Mindezt az ő számtalan kijelentésen alapuló magatartására vagy hozzáállására alapoztam, ami a pragmatizmust, az egyéni érdektől mentes haszonelvűséget helyezi előtérbe. Minden egyes esetben tagadja is, hogy ő bármiből is presztízskérdést csinálna, ami bizonyos szempontból igaz is. Mármint teljesen autorikusan és erőszakkal úgy variálja a dolgokat, hogy neki legyen igaza. Még azon az áron is, hogy az órá egyébként nem jellemző logikai, és morális ellentmondásokba keveredik. Ezzel aztán az a tisztelet, amit eddig vele kapcsolatban éreztem, nagymértékben csökkent iránta, olyannyira, hogy néha komolyan aggódom a képességeit illetően. Mert ha nem tudja a saját személyes dolgait alárendelni az üzleti tevékenység követelményeinek, akkor ez nem egy nekem is helyet adó üzleti vállalkozás, hanem egy szélhámoskodó és hazardírozó kis pasi hullámozó vállalkozása, melyhez én egy felívelő pillanatban kerültem, mert a konstelláció szerencsés volt. Most azonban, amikor egy leszálló ágba vagyunk megkérdőjeleződhet, hogy meg tudja-e engedni magának a cég azt a luxust, hogy engem alkalmaz. Írtam már valahol erről. Azután, hogy beindítottam millió korszerűsítéssel az zökkenőmentes ékgyártást, s a kapacitásunk ugrásszerűen a többszörösére emelkedett, szinte lényegtelen fejlesztések mellett, amikor már minden lényegeset felépítettem, amikor a kidolgozott és olajozottan működő beállításokat és egyéb technikai eljárásokat olyan módon automatizáltam, hogy a Laciék már maguktól is el tudják azt végezni, szinte az én jelenlétem nélkül, akkor felmerülhet annak az esélye, hogy rám már nincs is szükség. Az eltávolításomnak sokféle módja lehetséges. A legegyszerűbb, ha én dobom be a törülközőt. Ha megutáltatják velem, amit csinállok. Mindig voltam olyan naiv, hogy hittem abban, amit csinállok, erre nagy

szükségem van, s ezt el is szoktam mondani. Tehát a főnököm könnyen kiszámíthatja, mi az, amire vágyom. Aztán már csak meg kell azt tagadni, vagy lehetetlenné kell tenni. Ilyen pl. az önállóságra való törekvésem. Ha nem kapok feladatokat, és csupán egy kicsi szűk körű tevékenységre kapok lehetőséget, amivel az általam végzet munka jelentősége olyannyira lecsökkenhet, hogy fel lehet tenni a kérdést, vajon ez a pasi mit is csinál? Ezután már csak néhány hibát kell elkövetni, és így tovább. A helyzet máris tálalva van. Egy biztos taktikát kell változtatnom, méghozzá sürgősen. Ez az út nem vezet sehová. Megtettem - egy másik szempontból fontos - lépéseimet, felhívtam a figyelmet bizonyos alapvető hibákra, amelyek között nem kevés az emberi is. Az már régóta nyilvánvaló, hogy ennél a cégnél nagyfokú tolerancia tapasztalható. Ami nyilvánvalóan felülről jön, én elnézem neked, te elnézed nekem. Nincs is ezzel semmi baj, ha ez nem megy a termelés rovására. De ha igen, akkor azon valamilyen formában változtatni kellene. Legalább is nekem ez a véleményem.

Különös ezekről a dolgokról írni. Mert valójában engem ezek a dolgok nem érdekelnek. Csupán azért foglalkozom velük, mert naponta találkozom vele, s a munkám része kell, hogy legyen. A dolognak egyetlen érdekessége van csupán, hogy a Tamás ezt - valószínű - úgy gondolja, hogy a személyi kérdéseket mindenképpen jóindulattal kell kezelni. Valami elemi ragaszkodás van bizonyos emberekkel szemben, különösen azokkal, akik ezt szerényen, de egyértelműen kéri tőle. A baj csak az, hogy ez nagy mértékben behatárolja az ember helyzetét. Azt jelenti, hogy az ember egy alázatos bérabszolga. Mert fizetni például nem nagyon akar. Se túlóra, se jutalom. Bizonyos szociális juttatások ugyan egyértelműen vannak, többségüket én harcoltam ki. Sokáig az sem volt egyértelmű, hogy lesz e öltöző, ebédlő, iroda a műhelyben. Se biztonságtechnikai, se vagyonvédelmi, se esztétikai dolgokra nem költünk. Az biztos, hogy nekem is át kell mennem alázatos szolgájába. Sírnom, panaszkodnom kell. Remélem meg tudom ezt tenni, méghozzá okosan, ahogy ez itt szokás és elfogadott. Remélem ez nem jelenti majd azt, hogy olyannyira alkalmazkodnom kell, ami már a szuverenitásomat fogja veszélyeztetni. Mert azért, annak építéséért egész életemben rengeteget fáradoztam.

990130-31

Vasárnap reggel van. Januárhoz méltóan nagyon hideg. Mindenki alszik, reggel nyolc óra van. Itt vannak a Boriszék is.

Munkahelyi problémák

A Patríciával való találkozás, meg a cégnél lévő helyzet együttesen felkavarták a fejemben lévő állóvizet. Ami nagyjából azt jelenti, hogy a dolgok állásának megítélése rosszabb, mint amilyennek általában az utóbbi időben tartottam. A jó részek többnyire mindenféle illúziókon alapultak, a valóság ennél sokkal

zagyvább, sok minden a véletleneken múlik. A várakozástól eltérően az mára már körvonalazódott, hogy a Tamás számára én csak egy melós vagyok és az is maradok. Semmilyen közvetlen vagy közvetett módon soha nem leszünk partnerek. Ebből az következik számomra, hogy ki vagyok szolgáltatva a pilótának, nekem nem sok lehetőségem van a sorsom alakításában. Ez tulajdonképpen egy nagyon megnyugtató dolog tudna lenni, végre valaki levette a felelőséget a vállamról. Nekem semmi más dolgom nincs, mint dolgozni és élni. S ez még akkor is jó lenne, ha ezt, egy az ideálisnál alacsonyabb szinten tudnánk megvalósítani.

Ha nem megy Nagykovácsi, én és az Jill visszamegyünk Amerikába, s visszük az autót is?

Így azonban gondolkodnom kell azon, hogy baj vagy vészhelyzet esetén milyen lehetőségek vannak, s nem gondolom, hogy meg kell várnom, mint a birkának, hogy lenyakazzanak. Hiszen van nekünk lehetőségünk, megannyi, hogy ezeket a problémákat megoldjuk. A gyerekek, s itt különösen az Sandrára gondolok, lassan olyan idősök lesznek, hogy némi segítséggel meg tudnak állni a maguk lábán. Ez aztán azt teszi lehetővé, hogy ha minden kötél szakad, én és az Jill el tudjunk menni vissza Amerikába. A kocsit is vissza tudjuk vinni. Péntek este és szombat reggel valóban fel voltam villanyozva a sikerélménytől, mert végül is a fehérvári kirándulást annak könyvelhettem el. Nagy valószínűséggel ennek a retardációja volt a fenti gondolat. Mármint pszichológiai értelemben. Fellángolásra a lehűlés. Meglehetősen izolációm után egy csomó probléma járult a már meglévő és egyre sűrűsödő munkahelyiekhez. A helyzet így az én fejemben elérkezett egy kritikus ponthoz, ami a dolgok újraértékeléséhez vezetett. Könnyen lehet, így a helyzet értékelése tartalmaz némi túlzást, de rám jellemző - ezt már rég tudom - szeretem a problémákat olykor így felnagyítva felvetni. Ez bizonyos felkészülést jelent váratlan események felbukkanására. Régi biztosra vehető mondás: nem bizonyítható összeesküvés esetén kételkedni paranoia, de bizonyítható összeesküvés esetén nem kételkedni hülyeség...

Ezek a lehetőségek fennállnak. Nem biztos, hogy úgy is lesz. De van rá esély. Egyszerűen, a reakcióm felfogható előkészületnek arra az esetre, ha valami ilyesmi történne. Reméljük nem fog. Minden maradhat a megszokott kerékvágásban. Mindenesetre eddigi pályafutásom során nem volt rám jellemző, hogy amikor a dolgok tömkelege fordult értelmetlenné, én még hosszán vagy végérvényesen kitarottam a semmi mellett. Rendszerint már az első gyanús szelek fúvásakor én megindultam másfelé. Nincs meg bennem az ehhez szükséges perverzitás, amit sokan nemegyszer szívesen összekevernek a kitarással. Én ezt egyszerűen a gyávaság, a lassúság, a bénaság következtében fellépő mozgásképtelenségnek tartok. Még akkor is, ha az egyszerű maradás is, előbb-utóbb, a szorító kényszer hatására cselekvésre készíti az embert, s némi

pozitív változás állhat be. S még akkor is, ha a korai változtatás eleve kizár bizonyos, a régi rendszerből kamatoztatható eredményt, valami elhullajtott, magvat, valamiben otthagyott maradékot, valaki sajnálatának, szánalmának, könyörületességének a morzsáit.

990204

Régóta nem írtam. Mostanában csendes vizek folynak errefelé. A Tamás végül is elment Ukrajnába, nem tudom nekem mennyi részem van ebben. Kis rendelések most is vannak, 40-50 kiló egy héten. Erre azt mondta a főnököm, hogy nem kifizetődő. Változatlanul aggaszt ez a helyzet, s szeretnék, amíg erre van lehetőség kiépíteni valamit. A szerelő jól átvágott, nem is fizettem ki a hatezer forintot, amit pofátlanul el akart kérni, azért az után állításért, amit saját szar munkája után csinált. Megbeszéltem jövő kedd délutánra bent Pesten, egy Suzuki szervizben, hogy megcsinálják az autót. A várttal ellentétben megint jó idő van, az Jill meg van fázva.

Ingatlanügynökségi elképzelések.

Néhány hét óta azon gondolkodunk, hogy az Jillnek kellene csinálni egy real-estate business-t . Ingatlan irodát. Épp az előbb beszélünk telefonon, ahol ezt igyekeztem neki kifejtetni. Mármint, hogy véleményem szerint ezt hol és hogyan kellene elkezdni. A legújabb értesülések szerint minden tevékenységhez kell valamilyen üzleti vállalkozás. Ehhez valószínű kell egy BT., Aminek az ára ma kb. százezer forint. Ha minden héten félre teszünk x összeget, akkor néhány hónap alatt meg tudjuk csinálni. Most még van erre lehetőségünk. A Borisz is tud nekünk ebben segíteni, mert ha nem kell neki minden héten adni valami lóvét, akkor előbb jön össze a pénz. Ez annál is inkább jó lenne, mert neki is kellene valami cég, hogy el tudja számolni a pénzeit.

Mindeközben a Jillnek a következő dolgokat kellene csinálnia:

1. A lehető legkönnyebb oldalról és ellenállás felől megközelítve, el kellene kezdeni információt, gyűjteni. Az egészet úgy képelem el, mintha az ember egy iskolába járna, akár éveken keresztül, hogy megalapozza a professzionális tudását. Jelenlegi lehetőségeinkből kiindulva :

lehet adatokat gyűjteni az Interneten

el lehet menni könyvtárba

létre kell hozni egy adatbázist, mappákkal és dossziékkal a főbb kategóriákat illetően.

2. A kutatásnak ki kell terjednie: földtörvény, lakástörvény, adásvétel, illeték, jogszabályok, külföldiekre vonatkozó törvények, rendelkezések. Aztán egyre táguló körben meg kell tudni először a helyi, területi, Balaton parti, járási, megyei, regionális, és országos jogszabályokat, rendelkezéseket, határozatokat,

szabályokat, de a szokásokat, kialakult beidegzéseket is. fel kell tártani a piac telítettségét: hány bejelentett, engedéllyel rendelkező szakmabeli van, hol és mióta. Hogyan változik a kép. Ki foglalkozik külföldiekkel, ki a magyarokkal, ki mindkettővel.

utána kell nézni, kb. hányan űzik illegálisan az ipart
 meg kell tudni milyen a dolog jövedelmezősége
 mi kell azon kívül hozzá, amit jelenleg tudunk
 meg kellene tanulni valami nagyon alapfokon németül

nyilvánvalóan kell az Erikának egy rendes autó, ami a Jeep lesz, ha elkészül. Kellene csináltatnia egy jogosítványt, pl. körül kell nézni, milyen lehetőség van közvetlen emberi kapcsolatok felvételére, de ezzel kapcsolatban nem árt az óvatosság. Semmi esetre sem szabad olyat csinálni, amit később megbánhatnánk. Inkább a lassan, de biztosan. jelen pillanatban én egyetlen lehetőséget látok, a szomszéd németekkel felvenni a kapcsolatot, megemlíteni nekik a szándékunkat, s azt, hogy mondják el, amit jelen pillanatban a németek Magyarországi vásárlási szándékáról tudnak, milyen lehetőségek, aggályok stb. merülnek fel ezzel kapcsolatban. Nézzenek utána olyan dolgoknak, amivel eddig nem foglalkoztak, de bennünket érdekel. Később lehet gondolkodni azon, hogy valamilyen formában őket is be lehet-e, vagy érdemes-e bevonni. ismétlem tehát: jelen pillanatba ez a felkészülés állapotát jelenti, ami valószínűleg hónapokig eltarthat. Addig nagyon nem is érdemes mással foglalkozni. Még egyszer mondom: be kell a világ mind a négy sarka felől gyűjteni a létező összes információt, azt megszerezni, áttekinthetővé és kezelhetővé tenni nagyon valószínű szükség lesz majd különböző hirdetési szövegekre, hirdető táblára, cégnévre, lógókra, névjegykártyákra, címre vagy címekre stb.) abban elmélyedni, azokat megérteni, s megtanulni olyan módon, hogy egy adott esetben azokat citálni lehessen. a szituáció jelenlegi megítélés szerint csak tágulni fog. A törvényesség erősödésével, az általános helyzet stabilizációjával, az EU-ba való belépéssel azoknak az esélye ugrásszerűen növekedni fog, akik ezt a tevékenységet professzionális tudással, hozzáállással, és eszközökkel tudják és fogják folytatni. Meggyőződésem, hogy erre nekünk minden lehetőségünk megvan, ill. azt meg tudjuk szerezni. ha mindezeknek a feltételeknek eleget tudunk tenni, akkor menet közben lehetőséget látok a tevékenység kitágítására, régi kapcsolatok üzleti jellegű felújítására. Ilyen ismeretségeink vannak Magyarországon, Németországban, Angliában és Amerikában. Magyarországon vannak ismerőseink Pesten és vidéken egyaránt. Ezeket a kellő időben, s a kellő tálalásban mind fel lehet újítani. Ilyen például a kiskunfélegyházi ismerősünk, az Jill régi osztálytársai, az én régi barátaim, a gyerekek barátai és ismerősei. Ha másért nem pénzért be lehet őket vonni. Lehet ezek csak apró tényezők, de ha használhatók, akkor meg lehet őket próbálni. fel lehet venni mindenféle kapcsolatot különböző intézményekkel és szervezetekkel, s bizonyos "népművelői" elemeket belevinni. Gondolok itt bizonyos kulturális vagy oktatási

csereprogramokra. Iskolákon vagy templomokon keresztül. bizonyos kapcsolatokat lehetne később létesíteni külföldi real-estate agency-vel, s számukra brosúrákat, fényképeket, adatbázisokat, videó ismertetőket készíteni és küldeni. a jelenlegi, kaotikus, s egyáltalán nem szakosodott helyzetben a pálya még teljesen szabad. Mert lehet árulni nemcsak egy konkrét falusi házat, de:

nyaralót

földet

erdőt

tavat

gyárat, üzemet

egyéb létesítményeket: mint istálló, kúria, kastély, vagy bármilyen üzleti telephelyet, pl. üzletet, standot, irodát, parkolót stb. ehhez meg kell tudni, hogy bizonyos ingatlanok és a fent említett objektumok kinek a tulajdonában vannak, el akarják-e őket adni és mennyiért. Ha kell rá kell beszélni őket. S ugyan úgy meg kell vizsgálni a másik oldalt: mire van pl. külföldön igény. Lehet, hogy valaki egy darab földet keres vadászni, halászni vagy golfpályának. Utána kell tehát nézni a külföldi sajtó hirdetéseinek. Lehet, hogy onnan, lehet, hogy innen kínálkozik lehetőség. A lényeg az, hogy nekünk kell kibányászni azt, s utána már csak a feleket össze kell hozni.

elképzeltető például, hogy lehetne csinálni lakásépítési vállalkozást, a falusi túrizmus, az olcsó lakás, a kül vagy belföldi nyaraló tekintetében. fel kellene kutatni milyen pénzügyi alapok vannak pl. az állam vagy egyéb alapítványok birtokában és mire. Számtalan ilyen dolog van, amit fel sem használnak, mert senki sem tudja, hogy is kezdjen hozzá. Tehát mindjárt lehetne egy ilyen című dossziét nyitni: **“ALAPÍTVÁNYOK”** stb. utána kellene nézni a környékünkön, hogy mi a helyi polgármesterek elképzelése, terve, lehetősége, s mi az, amit szeretne. Mert lehet abban is tudnánk segíteni. Abszurd példa: ha valaki azt szeretné, hogy a falujában oratóriánus közösség jöjjön létre, akkor mi abban tudunk segíteni...

i Úgy mellékesen eszembe jutott, hogy felmerült a lehetősége az Amerikába való visszaköltözésnek. Túl sok magyarázat nem kell hozzá, hogy ez mennyi fáradtsággal és pénzzel járhat. S akkor megint valamit építenénk, ami nem illeszkedik a képbe. Még ha bizonyos előnyökkel járna is előbb-utóbb. Valamit itthon kellene csinálni. Meggyőződése, ha sikerülne, az egész család jól járhatna. A gyerekek is tudnák csinálni, nem gondolom, ha mi kialakítanánk, ill. kiépítenénk a dolgot ők nem szívesen vagy nem tudnák ezt a tevékenységet folytatni. Valamiből meg kell élni. Nekik is. Van nyelvtudásunk, itt van helyben, és jól jövedelmez. Mi kell ennél több?)

Másképp megfogalmazva, ez a konkrét házladáson túl lehetne egyfajta közvetítői munka, ami információ gyűjtéséből származik. Lehet, hogy külön-külön egyikünk sem nagyon alkalmas ennek a munkának a végzésére, de teljesen

meg vagyok győződve róla, ha össze fogunk meg tudjuk csinálni. Az Jill meg a Borisz nagyon jó kommunikátorok, én pedig bizonyos rendelkezem a kényes helyzetekben szükséges vastag bőrrel. Az Jill nagyon jó a detailban, én pedig nagyon jó vagyok a nagyobb összefüggések meglátásában. Bizonyos tapasztalataink is vannak, amit Amerikában szereztünk. Mi magunk is vettünk házat, én pedig a munkámmal nemegyszer kapcsolatba kerültem a szakmával. Charlotte, a Dömök féle ügynök, az öregasszony Miamiban, a Rita, a német öregasszony, Mack és Lloyd, Mrs. Carpenter stb. Ha például kint maradunk, ugyan úgy, mint a Rita, az Jill is el tudott volna végezni egy tanfolyamot, és jogosítványt szerezni erre a munkára. Emlékszem kint kiépített rendszerek voltak, amikor minden reggel faxon megérkezett az eladó ingatlanok listája, az összes létező információval. Ilyen nálunk még nincs, de előbb-utóbb lehet. Részt vállalhatnánk, pl. ennek kiépítésében, vagy mi magunk létrehozhatnánk valami hasonlót. Meggyőződéseim számtalan részlet van, ami még ismereteink körébe tartozik, csak most még nem jut eszünkbe. Tudjuk, pl., hogy működik, amikor a vevőt összehozzák a hitelintézettel. Biztos vagyok benne, számtalan olyan tőkéscsoport létezik, amelyik befektetne ebbe az üzletbe, ha bizonyos garanciákat kapna, ha áttekinthető információval rendelkezne, mert azt valaki megcsinálná helyette. Sok tekintetben az amerikai piac sokkal fejlettebb volt, de sokkal telítettebb is. Mondhatnánk túltelített. Minden valamire való és agilis háziasszony real-estate ügynök akart lenni. Nálunk jelen pillanatban viszonylag sok az eladó ingatlan, viszonylag sok a potenciális vevő és az ügynök, de nincsenek jó módszerek, mert az árak rendkívül magasak, s hosszadalmas és bonyolult ügyintézésel is lehet sok pénzt keresni. Semmiféle ismert szisztéma nincsen, semmiféle ügyintézési és információs rendszer, az ügynök saját, teljesen egyéni módszereit alkalmazza, ami az esetek többségében nagyon kezdetleges és primitív, sokszor az ügyfél árverésének árán jut előre. De ez nyilvánvalóan zsákutca. Nem arról van szó, hogy mi aztán mindenáron tisztességesek akarunk lenni. A rugalmasság itt, is mint mindenütt egy fontos elv. Jelen pillanatban nálunk a látszatra adás is hiányzik. Amennyiben erre a meglévő gyakorlattól eltérően mi nagyobb súlyt helyeznénk, mindenféle képen bizalomerosztó lenne. De pont ez a dolog Achilles sarka. Mert a bizalmat meg kell alapozni, be kell tudni bizonyítani, itt komoly ismeretekről van szó, mert mi tudjuk ezt is, meg ezt is, meg ezt is. Ezután már csak arról kell meggyőzni, hogy a szándékunk is tiszta. Ezt pedig a helyes magatartással, a félelem és aggodalom megalapozott eloszlatásával, a megfelelő árakkal stb. meg lehet csinálni. Biztos vagyok benne, hogy ezek a tapasztalatok kamatoztathatók, mert ennél jobb módszer nem igen van, itthon pedig semmi sincs.

990205

Hét fok meleg van odakint, szemerkél az eső és nagyon erős szél fúj. Az már biztos, hogy a hó nem fogja megakadályozni, hogy hazajussak. Sár az viszont van. De ez legyen a legnagyobb problémánk. Ma jön vissza főnököm. Kíváncsi vagyok mit hoz a tarsolyában. Most mennem kell, mert sok a dolgom. Valószínű majd csak otthon tudok újra írni.

990608

Házastársi nézeteltérések, mintha csak én akarnám ezt az egész Kötcsét, s hülyítem magam, mikor elfogadom a Jill! s ami majd később, 2005-ben be is igazolódik

Majd minden hétvégén veszekszünk. Látszólag jelentéktelen dolgokon. A konfliktus lényegét a dolgok különböző felfogásában látom. Én változatlanul azt gondolom, a veszély reális, itt ólálkodik az ablakunk körül, s az ember nem nagyon ülhet nyugodtan a babérjain. Mindig kell valamit csinálni, én azt gondolom, többet, mint amennyit az Jill. A dolognak kétféle megközelítése van:

Az egyik az, ami látható, nevezetesen, hogy évek telnek el, amíg bizonyos dolgokat a kérésemre - s nem magától - megcsinál, de olyan is van, ami az egyik fülén be a másikon meg ki. Amikor pedig szólok, teljes mértékben fel van háborodva. Legjobb tudásom szerint ezt száz férfiből egy, ha hagyná, a többi valamit tenne ellene. Elverné, megbüntetné, kitolna vele stb. meggyőzni nem igen lehet, egész egyszerűen hiába kérlelem. Akárhogy is variáljuk, ebből az következik, hogy ha még mindig ezen a szinten tartjuk a dolgokat, hogy valamiféle ellenszegülés, egyet nem értés, meg nem értés, nézetkülönbség, titkos betartás, hülyének nézés, átverés, manipulálás, a dolgok agyonhallgatása, már az is felmerült, valami szörnyű titok rejlik a dolgok mögött. Furcsa, pl. ahogy az Sandra viselkedik. Meg a Borisz is. Mintha tudnának valamit, ami kényelmetlen és kínos hallgatásra kényszeríti őket.

Mint minden igyekvő és jó szándékú, s épp ezért bizonyos mértékig naiv férfi én is illúzióim között élek. Szeretném, ha a dolgok úgy lennének, ahogy képzelem. Mert ez nagy erőt ad a túléléshez, a mindennapi megpróbáltatásokban. De állandóan ott a rettegés, ez csak valami önámítás, valami konspiráció van, pontosabban a dolgok nem úgy vannak, ahogy... Csak álltatom magam, s egy napon kiderül valami disznóság...Olyan az egész, mintha valamikor valami nagy bűnt követtem volna el, amiért ezután bűnhődnöm kellene. Vagy, a másik lehetőség, hogy nem szeretnek, csak úgy csinálnak. Ez néha sikerül, néha nem. Azzal egyetértek, ahogy az ember öregszik, egyre több baja van. De éppen ezért kellene bizonyos dolgoknak már jobban mennie. Bizonyos bizalomerosztó tevékenységnek kellene folyamatosan zajlania, s nem csak a kijelentések szintjén. S ezek között a dolgok között bizonyos

összefüggéseket kellene felfedezni. S nem csak ebben meg abban legyen valami jó, a többi pedig marad úgy, ahogy van. S lehetőleg ne is beszéljünk róla. Valami kényszerűséget érzek a dolgok mögött. Mintha valaki csak azért csinálna dolgokat, mert muszáj. S persze az ellenkezőjét mondja... Lehet, hogy ez az egész nem igaz. De a kijelentésen kívül kellene kapnom valami jelet, valami bizonyosságot erre vonatkozóan. Mert így könnyen felvetődik a gondolat, csupán saját illúzióimnak az áldozata vagyok. Ami, ha igaz - jó nagy marhaság. Az Jill azt mondja, ez az egész nem igaz. Képzeldőm. S közben következetesen nem csinál meg dolgokat. Évek óta. Ráadásul úgy tünteti fel az egészet, mintha ez csak az én öregkori paranoiám lenne. Remélem az.

Az Jill nem ért velem egyet, egy mélylélektani magyarázat

A másik oldalon létezik valami mélylélektani magyarázat. E szerint a dolog mögött valami benső konfliktus áll. Bizonyos dolgokkal valóban nem ért egyet, csak "nekem nem lehet szólni". Aztán vannak dolgok, amiket nem ért. Erre utalnak bizonyos általános vagy nem személyes vélemények, amik másokkal vagy más szituációkkal kapcsolatban hangzanak el, s bizony nap mint nap beigazolódnak a tévedések. Ez pedig nem jó. Minél inkább elhallgatjuk tehát őket, annál inkább lehet húzni az időt, annál inkább csökken a feszültség forrása. Mert egyébként egy naiv hülye vagyok, többnyire belenyugszom dolgokba, abbahagyom a balhézást vagy hívjuk inkább elégedetlenkedésnek. Ugyanakkor ez egy versenyfutás is az idővel, mert dolgokra közben rájön, s így bizonyos pozitív változásoknak kellene bekövetkeznie. De ezeknek a hibáknak a száma mégse csökken, mert nap, mint nap újak keletkeznek. S ami a legnagyobb hiba, a történezből nincsenek a tanulságok levonva. De a régi nóta is marad, mely szerint mindenért én vagyok a hibás. Azok a durva válaszreakciók i!) akadályozzák meg a dolgok jobbra fordulását, amiket adok. S nem azzal van a baj, amik ezeket a reakciókat kiváltják. Évtizedek óta folyik ez az ostoba vita. S egyszerűen egyre többet gondolok arra, hogy itt valami tudatos félrevezetésről, s nem naiv meg nem értésről van szó. Miért nem tudom én, mi van a dolgok mögött. Miért nem látom, pl. ez mögött valami emberi lépték van, ellentétben az én feszengésemmel, ami nem normális. Csak hát már milliószor bebizonyítottam, amit egyébként sükségtelen hangoztatnom mennyire nem szeretek, hogy a dolgok túlnyomó többségében igazam van.

990209 nem baj, ha nem megyünk sehova, de akkor ne csináljunk semmit

Valahogy külön kellene választani ezeket a dolgokat, s egyértelművé tenni miről is van szó. A magam részéről teljes mértékben meg vagyok győződve, én a maximális bizalmat adtam. S voltak kényes kérdések. Akkor, amikor mindenki elfordult tőle, én akkor is hittem benne. Nehéz ezt megfogalmazni, de úgy érzem,

muszáj. Én azt gondolom az én konvenció mentes, s eltérő gondolkodásom megértése okoz problémát. Amikor közvetlen hasznot lehet húzni belőle, akkor jó. De, amikor keserves gondolkodásra, az érzelmek félre tételére, hosszadalmas és kitartó munkára lenne szükség, szintem minden esetben ellenem fordul a hangulat.

“Nem baj, ha nem megyünk sehova, csak nem csináljunk semmit.” Már sokszor leírtam ezt a családom által képviselt mondatot, aminek az Jill a fő képviselője. Ezzel én nem értek egyet. Nagyon szeretném leszögezni: a kínlódás és a szenvedés nekem se kellemes. Nem azért csinálom és szorgalmazom, mert mazoista vagyok. Nagyon szerettem volna, ha valami látványos, kellemes és gyors akciósorozattal meg tudom változtatni azt a szegénységi állapotot, amiben vagyunk. Ugyanakkor fontosnak tartom azt a felismerést, sőt jelen esetben alapvetőnek és lényegbevágónak, hogy ha nem sikerül egy magamfajta szegény embernek bankot rabolnia, akkor marad a szívós, hangya munka. Nem lehet egész életünkben bölcsességnek kikiáltott semmittevésben felélni azt a kevés morzsát, ami a nagy erőfeszítésekből maradt. A dolgot végig kell csinálni. S azt gondolom mindenkinek. Megértem, s talán itt van a kutya eltemetve, a csalódást, amikor fokozatosan kiderült, ez nem egy jól irányzott huszárvágással elért komfort és kényelem és biztonság, hanem egy tudatos alkalmazkodás a körülményekhez, egy felvállalt törekvés a jobbulásra és előbbre jutásra. Félttem is ettől, nem elsősorban magam, hanem a családom miatt. Hozzá kell tennem nekem is megvannak az indokaim a pihenésre és a könnyebb életmódra. Az esztétikusabb, kényelmesebb és biztonságosabb környezetre, munkára és életre. Ezzel mindenki így van. Engem is sokkolt a felismerés: további évek kemény munkája vár rám, s talán nagyon látványos eredmények nélkül. S elszomorított, s nem egyszer elkeserített, sőt meg is, rémisztett a gondolat ebbe a tevékenységbe az én kis elkényeztetett feleségemet is bele kell vonni. S itt az elkényeztetett szót egyáltalán nem pejoratívív értelemben használok. Én akartam elkényeztetni. Nagyon megalázó számomra, hogy ilyen kellemetlen és fáradságos dologba kell bevonnom. Meglehet minden egyes dolog előtt igyekeztem hosszú előkészületeket tenni, ahol lehetőség adódik a dolgok megértésére, azokkal azonosulni, majd eldönteni vállaljuk, avagy sem. Nem igaz, hogy velem nem lehet beszélni. Nem igaz nekem nem lehet ellent mondani. Számtalan példa van a visszautasításokra, az elvetélt kezdeményezésekre, melyeknek kivitelezhetetlenségébe szubjektív, ún. Emberi okok következtében belenyugodtam. A problémám azzal van, amikor valaki valamivel egyetért, netán el is vállalja, aztán nem csinálja meg. Ennyi ideig tartó szoros és intenzív együttélés után furcsa, mikor azzal próbálunk kibújni dolgok alól, hogy én "azt másképp értettem".

Sajnos nem tudom elkerülni egy fontos és kényelmetlen kérdés felvetését. Azt gondolom itt valami archaikus, és alapvető ellentétéről van szó, melynek

feloldhatóságában olykor hiszek, olykor nem. Azt gondolom ez a régi közhelynek számító dolog, amikor én azt mondom: semmi sem mindegy. Egy kispolgári attitűd elleni küzdelemről van szó. Az Jill sokat változott, messzire, de nem elég messzire került a családjából hozott beállítástól, normarendszertől. Lényegesen különbözik a szüleitől, a testvérétől, az Évitől, de abban nem, amikor azt mondja: hajlandó vagyok megtenni mindent, de nem bármi áron. Ezzel szemben én azt mondom: minden áron meg kell próbálni, még ha nem is kell mindenáron megtenni. Nem gondolom, hogy idióta pragmatista vagyok. De élesen látom a pragmatizmus jelentőségét ott, ahol sok van. S nem tudok úgy csinálni, mintha nem látnám. Ezt a nem látást szoktam egyébként sumákolásnak hívni, amikor valaki megjátssza a hülyét. Úgy csinál, mintha nem venné észre, hogy ne vegyék észre, hogy ne kelljen csinálni. Valami kényelmi, kényességi, lustasági kiindulópontból, amire aztán hamis érvek tucatjait halmozzuk. Azt gondolom ez az út az önbecsapás, az önámítás, a képmutatás és a felesleges lelkiismeret furdalás hamis útja, ahol a tévelygések özönére nyílik minden fordulónál lehetőség, ahol az önmegismerés elsatnyul, fejletlen marad, ahol mindig más a hibás. Mindig is tudtam szükség, van egy bizonyos benső fejlődésre. Igyekeztem ehhez minden segítséget meg is adni. S lehet abban áll a tévedésem, hogy elérkezettnek láttam az időt a cselekvéshez. Amelyik idő már így is rég elkésett. Még akkor is, ha a sohasem késő, mindig lesz vagy van valahogy, rugalmas önámítási mechanizmusa néha, nem mindenestől és alapjaiban egy használhatatlan pszichológiai fegyver.

Lassúság. Talán ez a legmegfelelőbb szó, ami egy bizonyos lelki alkatra, bizonyos nőkre, s az Erikára is jellemző. Ez, amennyiben a kapkodás, az elhamarkodás, a felesleges kockáztatás, vagy a felületesség ellentéte feltétlenül helyes attitűd. De, mint minden estre vonatkozó merev szabály vagy egyedül helyesnek vélt magatartás rendkívül káros lehet ott, ahol gyors döntésre és cselekvésre van szükség. Ahogy öregszen egyre inkább hiszek a mindennapos, kis lépések jelentőségében. A hirtelen nagy erőfeszítésekben kevésbé. Szívósság, kitartás és hit. A hit helyett bizonyosságot is lehet mondani. Adottságainkat tekintve bizonyosra vehető szerencsénk az nem lesz. De én hiszek benne, hogy szívós és kitartó munkával anélkül is juthatunk ötről a hatra. S ez az, ami nélkül azért nem szeretném elképzelni és leélni az életem hátralévő részét. Biztosan tudom a dolgokat senki sem fogja megcsinálni helyettünk. Ráadásul a semmittevés semmivel sem jobb, mint csinálni valamit. Ma már biztosan tudom, az nem más, mint egy pszichológiai tévedés. Valami félreértés. Az ember sajnálja magát, meg ilyenek. Pedig nagyobb baj származik a rossz lelkiismeret okozta rossz hangulatokból, mint a munka utáni fáradtságból. A semminek semmi értelme, pedig nem az én világom. Kis dolgok is nagy különbséget képesek okozni az ember életében. Egy egyszerű rendcsinálás, takarítás, festés, egy apró dolog felszerelése, egy szög beverése, ahova kell. Nem gondolom az ember arra született, hogy ne csináljon semmit. Az, hogy a dolgok megéléséhez időre van

szükség, szívnek béke kell általánosságban igaz, nem igaz minden esetben. A dolgokat differenciáltan és nagyon rugalmasan kell szemlélni. Van, amikor ötpercenként kell dolgokon változtatni. Vagy egy percenként a nézőponton, a perspektíván, a hozzáálláson, a megítélésen, a szemponton stb. A merevség kíméletes lehet rövidtávon, de lehet középtávon már károkat, okoz.

A TNT-s pasi hozza a számlát, elfaxolom. Tamás találkozik velük. Barkast viszem a Suzuki szervízbe. Lacika elveszik. Fék, gumiharang, kipufogó, önindító, tolatólámpa, függőcsapszegek és perselyek, cseréje, olajcsere a sebváltóban, fék munkahenger felújítása, fékfőhenger cseréje. Végül is nem kevés. 43500.- Ft. volt. Visszakérem a borralalót, kölcsön kérek, mert amit a Gábor ad 40000. nem elég. Azt mondom nekik holnap viszem a tartozást. Itt hagyom a gumiharangot. El kell mennem venni másikat. Olajért megyek a kútra. Elkezd havazni, de nem látszik veszélyesnek. A Kiscelli utcán nem tudok felmenni. A Szépvölgyi úton megyek át lépésben. A Húvösvölgyi úton áll a forgalom. Próbálok előbbre jutni, előzgetek. Felforr a vizem. Tulajdonképpen kidurrant a vízcsővem, de erre nem jövök rá. Az ORT kútnál kölcsönszerszámmal, hóval próbálom feltölteni az autót, nem szívja föl a vizet. Az összes szerszámon Nagykovácsiban van, nem akartam elvinni a szervízbe. A MOLL kútnál újra szerelek. Valaki ajánlatára felemelem a víztartályt, így jobban belefolyik a víz. Elindulok. Az Adyligeti emelkedő előtt újra felforr a víz, ezért nem merek nekivágni, elakadt autókat látok, ami csak megint megnehezítené az előrehaladást. Lefordultam Húvösvölgy felé, s a Polski szerelőnél újra feltöltöttem vízzel a hűtőt. Fél tizenegy volt. Az úton még midig voltak elakadt autók, de ezeket sikerült megelőzőnm. Sajnos nagyon lassan mentek, ami nem tett jót a hűtésnek. Melegedett is. Másodikban erőlködtem a húszcentis hóban. Ha megállok, megáll mindenki mögöttem, s valószínű ott helyben meglincselnek. A bejáratunkban sikerült befordulni, de ott végképp megállt az autó. Rettenetesen elkésérített. Most mikor már minden más része meg lett csinálva, a motor romlott el.

Éjjel többször felébredtem, a kocsira gondolva reméltem mindjárt felébredek abból a rossz álmóból.

990210

Rendelés nincs, nekiálltam szétszedni az autót.

Kiderült, a hengerfejtömítés ment ki. A Tamás hozta a bankosokat, majd a tömítést. Sikerült is összerakni. Felszereltem a ventilátort is. Aztán kiderült egy vízcső volt kilukadva, ott ment el mindig a vizem. Kicseréltem, azóta jó.

Az időjárásról. Az egész országban hóakadályok vannak.

Egész éjjel esett. A keleti országrészekben hatalmasak a problémák. Miskolcra se ki, se be nem lehet menni. Olyan, mint Leningrád. A hó blokádjá alatt van. Nálunk otthon nincs olyan nagy baj, bár nagy a hó. A dombot ma reggel

eltolta egy traktor, de azóta semmi. A Janó tegnap még felment. Felhívtam a Györgyit, aki csupa jó dolgot mondott. Mármint, hogy fel lehet menni. A Janót nem tudtam megkérdezni, mert még nem volt otthon. Az Jill szerint, ha más nem lesz majd egyenként felhúzzuk a kutyakáját a faluból, amit kell vinnem.

Ma egyébként kipróbáltam a kocsit, visszavittem a szervizbe a tartozást, elkértem az alkatrészre a számlákat, a gyalu ékszíját is kifizettem, s vettem három szuper megszakítót. Mindeközben az autó jól viselkedett, itt egyébként járhatók az utak. Este jött a Tamás, lehet, ki kell mennem Németországba valami liftet összeszerelni, amit a Janó szokott tartályfestésre használni, s ami egyébként egy kezdetleges szar. Nehéz és bonyolult. Szerencsére a dolog majd csak jövő hónapban esedékes. Addigra már jó idő lesz...

A pénzről Adott pénzt is. Mostanra úgy néz ki kezdünk kikecmeregni a kakából, összejön egy kis pénz.

Kell is mert még itt van a Jeep, ami kb. huszonötezerbe fog kerülni. Meg amúgy is nagy terveim vannak a házzal kapcsolatban. Nagyon remélem a Barkassal megoldódik az autó kérdése, s ha spórolunk, juthatunk valamire. A télnek is lassan vége lesz. Jön a tavasz, lehet valamit kezdeni.

A Boriszról, spanyolt tanul, s jó lenne, ha valami olyant tanulni, ami fizet is

Ma a Borisz egy fontos hírrel hívhatta fel az anyját, felvett egy új szakot, a spanyolt. Ami egy csodálatos hír. Büszke vagyok, s az is akarok lenni az egy szem fiamra. Nagyon szeretném, ha annyit tanulna, amennyi csak lehetséges. Ha legalább öt diplomája lenne, s úgy csuknám le majd a szemem, hogy a családban valami új dolog történt, sikerült elültetni a tudás, s a tanulás fontosságának eszméjét, ha lehet, generációkra elültetni. Ez lenne a legfontosabb dolog, amit hátra hagyok magam után. Mert tárgyakat lehet venni. Autót, házat, mindent. Ezért szeretném, ha még ennél is többet tanulna. Valami, akár divatos, vagy jól fizető szakmát választana. De ez csak akkor izgat, ha mondjuk, kiderülne, nincsenek művészi ambíciói, mert akkor az sem érdekel, ha szegény marad. De ha csak egyszerű polgár lesz, jobb, ha van pénze. Próbáltam felhívni, s gratulálni neki, de nem voltak otthon. Nem tudom hol tart a költözésük. Ezek szerint még mindig Aquincumban laknak. Az Jill lakásában.

A kocsi alkatrész beszerzéséről

Kell beszélni az Jillel a kocsi alkatrészszel kapcsolatban. Nem szeretném, ha valaki ellinkeskedné, s kiderülne február végén, megint két szék közül a pad alá estünk.

A havazásról elmaradott részeken és itthon

Kárpátalján 134 települést zárt el a külvilágtól a hó.

Szegények biztos azt hiszik itt a világ vége. Nem volt elég nekik az árvíz. Azon csodálkozom, hogy bírják. Valahogy az ember azt gondolja, ezek a szörnyű természeti katasztrófák már a múlté, ma már ilyenek nincsenek. Pedig vannak még helyek a világon, ahol bizony még vannak. Csak hát ez a kommunikációs forradalom oda is eljutott. Csak hogy a helyzet még bonyolultabb legyen. Hogy tudják, *csak ők* vannak ilyen szar helyzetben. Mert ugye régen ott a Havasokban az emberek olyan szépen éltek... Mindenesetre elmondhatjuk szerencsések vagyunk...

Elég rossz időt jósolnak. Erős szelet és hófúvást. Remélem, azért hazajutok. Még mindig nincs rendelés, ezért holnap korán elakarok indulni. Világosban azért minden könnyebb. Csak ma éjszaka ne történjen valami, ami ezt a bizakodást felboríthatja. Végül is az előbb felhívott a kisfiam. Minden jó, az Jillel együtt tanulnak spanyolul. Nem mondtam neki én azért szeretném, ha mást is felvenne. Majd később. Mert ez most nagyon jó. Nyelveket tudni - én azt mondom fél ablak a világra, oda is kell menni, abba az országba. A Spanyolba, pl.

Jut is eszembe holnap Valentin Day. Kellene vinnem virágot. Csak félek, ha lerobbanok, megfáznak. Majd meglátjuk. Nem tudom mi lesz a folytatás, de jelen pillanatban ott tartok, hogy ha nincs semmi baj, akkor én már jól érzem magam. Majdhogynem boldog vagyok. Happy, az jobb szó. Jól érzem magam, talán ez lenne a helyes kifejezés.

990212

Alig vártam már, hogy reggel legyen. Egyáltalán nem mondanak jó híreket. Az ország nagy részében havazik, hófúvások vannak. Úgy néz ki, csak nálunk nincs olyan nagy baj. Azt nem tudom a Szóládi út milyen, de valahogy majd csak lesz. Kilenc-tíz óráig várak, aztán elindulok haza. Remélem nem lesz rendelés. A Tamás persze azt szeretné, ha lenne, többször is felhívta a Puranent, hiába. Még azt is felajánlta, ő elviszi, s így a szállításért nem kell fizetni. Mert jövő héten megy ki hozzá. Nagyon akadozik a megrendelés, az Arnold és a Zsuzsa alaposan beleköpött a levesünkbe. Lehet én is hibát követtem el, amikor a magam dolgával kapcsolatban annak idején a Zsuzsának ennek a dolognak a jövedelmezőségét hangsúlyoztam.

Nem tudom a főnököm mit remél, mit csinál, de megint, azaz érzésem, hogy naiv reménykedéssel van teli, a dolgok jobbra fordulnak. Egy bizonyos szintig jól működök, de azon felül már csak idétlenkedés és kapkodás van, aztán nekifog valaminek, amihez pofátlanság, nagyobb rámenősség, új kapcsolatok keresése szükséges. De ebben már nem annyira jó. Bizonyos piszkálgatás kell, amit viszont nem szeret. Mindenesetre hatásos, mert nagyon ingerülten, de nekilát a

dolognak. Egyébként tud beszélni. Úgy értem tárgyalni, eladni, rábeszélni. A fantáziája egy kicsit beszűkült, s bizony van benne valami olyasmi is, hogy na, ez a vépista ne mondja meg nekem, mit csináljak! Lényeg az, hogy nem akar bevenni a buliba. Azt gondolja nélkülem is meg tudja csinálni. Az előtt, meg most se hiányzok neki. Pedig a dolgok nem mennek olyan jól. A tavalyi év nem volt egy diadalmenet. Inkább fokozatos leépülés.

A hazajárásról

Ez az a dolog, amiben nem vagyok biztos. Az egész tele van irracionalitással. Ész érvekkel megközelítve itt kellene olykor maradnom. Ha az írást komolyabban venném, maradnék is.

Bizonyos gyakorlati dolgok miatt természetesen haza kell mennem, de lehetne ebben kompromisszumokat kötni. Például néha szombaton itt maradhatnék, de adott esetben egy-egy hétvégére is. De azt gondolom ennek is, eljöhet az ideje. Ez elsősorban azon múlik, hogy a helyzet otthon mennyire konszolidálódik. A gyakorlati dolgokra gondolok. Sok minden változott pozitív irányba, egyfajta életmód kialakítása folyamatban van. Kétségtelen ehhez további megerősítések szükségesek. Kell még egy autó - a jeep - biztosítani a közlekedést. A fűtéssel kell valamit csinálni, leegyszerűsíteni, fel kell számolni a baromfiudvart, az Aliznak sokkal jobban és önállóbban kellene tanulni, s legvégül az Erikának meg kéne kezdenie saját tevékenységét, s itt az ingatlanügynökségre gondolok. Ezek azok a legfontosabb tényezők, melyek engem azoktól a láthatatlan kötöttségektől felszabadítanának, amelyek most nem teszik lehetővé a nagyobb önállóságot.

Minél előbb, annál jobb. Mára már körvonalazódtak legalább a megoldás lehetőségei, s ez sem volt kis munka. Sok aprólékos tényező függvénye ez, beleértve az én munkámat, pénzkeresési lehetőségeimet, s ezen keresztül az anyagi színvonalunkat. Beszélek itt pl. a munkahelyem stabilitásáról, hogy az biztosítva legyen, s erről meg is győződhessek. Ezért is sokat teszek, nap mint nap. Néha úgy érzem gyorsabban is haladhatnánk. De mihez képest? Az tény, az előző évekhez képest, rengeteget írok. Gyakorlatilag minden nap valamit. Legtöbbször igénytelen dolgokat, főleg ezt a Naplót. Felszínes gondolatok ezek, de ilyen még sohasem csináltam. Soha nem jegyeztem le nap mint nap a gondolataimat. A gyakorlati dolgokkal is egyre jobban boldogulok. Valami keveset olvasok is.

Ha megszabadulnék ettől az örökös autószereléstől, már ez is rengeteget jelentene. Rengeteg energiámat emészti fel, elsősorban a bizonytalanság miatt. Jobb idő is lesz, talán az is segít. Az biztos, valahogy okosabbnak kellene lenni, sokkal jobban lehetne egymással kommunikálnunk az Jillel. Remélem ez a dolog is, fejlődik. Ha úgy vesszük ez is rengeteg energiát vont már el. Mondok egy számot. Egy héten volt, amikor 10-30 órát beszélünk erről, amikor az írással

csupán egy-két órát, vagy annyit sem. Nagy naivan azt gondoltam ma korán fogok hazamenni. Miután nincs munka, a Laciék be sem jöttek. Aztán a Tamás közölte majd délben találkozunk, mert a Janónak kell hozni százezer forintot. Végül is fél egy felé mégis csak sikerült elindulnom. Hatalmas szél volt az M7-en. Szerencsére az autó kitűnően működött. Útközben vettem egy autós pumpát az Interág nevű autós boltban. Három óra előtt már Kötcsén voltam, s kellemes csalódásként ért, hogy fel tudtam jönni a jócskán havas úton. Pedig rendesen el sem volt tolva a hó. Kiderült itthon alig van vágott fa, úgyhogy nekiálltam havat lapátolni, meg fát vágni.

990213-14 A Jill nem érti, amit mondok?

Néha az az érzésem mintha egy lehetetlen vállalkozásba fogtam volna. Olyan az egész, mint mikor valaki fejébe vesz valami lehetetlent, s az ostobaságig és önpusztulásig kitart mellette. Mintha gyalog akarná felfedezni a Déli Sarkot, aranyat keresne a Sió Csatornában, vagy dinoszaurusz lelet után kutatna a kertje végében. Azért, mert elvileg ez is lehetséges. Elszomorító ez az egész. Sajnos már szavakat sem találok. Pontosabban egyre inkább szavakat keresgélek, mert azok, amik feleletül kínálkoznak, nem tudják a funkcióikat betölteni. Évtizedek teltek el, s egyre inkább elkeseredek. Mert ugyan történt egy s más, jó dolgok is, de az egész valahogy nem az, amire a kezdetekben, s mindvégig gondoltam. Mintha az egész egy nagy konspiráció lenne. Amiről természetesen tudom, hogy nem igaz, hacsak nem magam készítettem a magam számára. Nem gondolom, hogy hülyébb vagyok másnál. Talán kicsit kiéhezettebb, valamiféle harmóniára, s ezért azt hiszem alaposan meg is fizettem. Minden téren. De a befektetéssel nem térültek meg a dolgok. Olyan ez az egész, mintha az extra tevékenység már nem hozna többet, mint a hétköznapi. S ezt még a történetben szereplő személyek maguk is sugallják. Olyan ez, mint a takarítás vagy rendcsinálás. Egyenként összeszedni a porszemeket, már lehet meg sem látszik. Vagy mint a környezetszennyezésre fordítandó összeg. Látszólag semmi kapcsolata nincs a közvetlen termékkel. Így aztán felmerül a gyanú, annak a sok egyszerű embernek van igaza, aki nem akar többet, aki megelégszik azzal, ami van... Ők tudomásul veszik, ami van, belenyugodnak a változhatatlanba. Tanácstalan vagyok. Annak a veszélye áll fent, hogy olyan szituáció elé kerülök, ami minden féleképpen csak nekem rossz. Ha megyek, ha maradok.

Ebben a helyzetben azt gondolom csupán egyetlen alternatíva van, magammal törődni. Amit az utóbbi években bizony nem igazán tettem meg. Lehet ez is a baj.

Mindenesetre megjegyezném, hogy mint már annyiszor, most is felmerül, nem e nekem kellene türelmesebbnek lennem, várnom, amíg a dolgok maguktól jobbra fordulnak. Nem e az újbóli türelmetlenségemről van itt szó. Ha mondjuk, kizárjuk a paranoia lehetőségét. Nagy általánosságban elég igénytelen szoktam

lenni. Általában alacsony a szeretet küszöböm. Nem igényelek különösebb gondoskodást, babusgatást, törődést. S éppen itt látom a problémát, mert azt hiszem valaki ezt eléggé félreértelmezte, magánvéleményem szerint butaságból, s egyfajta durvaságot tanúsít, nem elsősorban velem, mint személlyel, hanem az általam tisztelt, szeretett vagy fontosnak tartott dolgokkal kapcsolatban. Ugyanakkor van itt egy másik probléma is. Valamilyen oknál fogva nekem nagyon fontos, hogy legyen a szeretetemnek tárgya és alanya. Akinek nem kell hálásnak lennie ezért, nem kell a kezemet nyaldosni, hajbókolni, isteníteni. De legalább annak közvetett kifejeződését szeretném tapasztalni, hogy tudatában van a helyzettel. Ellenkező esetben a dolgot nem tudom másként értékelni, mint tudatlanságot, butaságot, vagy személséget.

Túl sok minden van itt, amit nem tudok megcsinálni, tehát azt teszem, ami nekem jó – mondta az Jill

A legutolsó beszélgetésünk alkalmával, azaz ma este, a következő dolgot mondta nekem az én kis feleségem. Válaszul a kérdésemre, miszerint miért nem teszi meg azt, amit én tőle kérek, s amiben előtte mindig megegyezünk, ezt mondta: “tekintettel, hogy itt a ház körül kb. ötszáz dolog, van, amivel te elégedetlen vagy, s én úgysem tudom azt mind megcsinálni, mert még mindig marad négyszázötven, ezért azt veszem figyelembe, hogy mi a jó deal nekem” Ezen a ponton nem láttam értelmét a beszélgetés folytatásának. Annyit mondtam még, hogy kb. ez az, amire gondolok vele kapcsolatban. Nagyon örülök ennek a mondatnak, mert legalább is számomra ez sok mindent megvilágít. Tudom, hogy többféle megközelítés lehetséges ezzel kapcsolatban, én csak kettőt emelnék ki. Azt gondolom, hogy ez a legalapvetőbb emberi normák felrúgása, amikor a kölcsönös megegyezéseket megszegik. Kicsit lesarkítva ugyanis azt gondolom, minden emberi kapcsolat elengedhetetlen feltétele a konszenzus. A házastársaké is. S ebben az esetben azt gondolom ez a feltétel nem teljesül. Valaki azt egyoldalúan nem tartja be, ill. megszegi. Azt gondolom itt valami jellegzetes női praktikával állunk szemben, soha nem gondoltam, hogy az én feleségem ezt velem kapcsolatban fogja alkalmazni, pontosabban, hogy egyáltalán alkalmazni fogja. Bizonyos jelei voltak már ennek, hogy nem megfelelő és árnyalt gondolkodás hiányában ilyen soap-operás megoldásokhoz folyamodik, de azt reméltem ennek hatóköre csak jelentéktelen dolgok körére terjed ki. Mondogatta is már nekem, hogy buta vagyok. Tudom létezik egy ilyen olcsó sztereotípia, amikor egy férfit az orránál fogva lehet vezetni. De soha nem gondoltam fogja venni a bátorságot, s ezt velem szemben próbálja alkalmazni. Engem is besorol a szűklátókörű és buta férfiak sorába, akik önteltségüknél és hiúságuknál fogva olyan olyannyira elfogultak, hogy titokban manipulálhatók. Többször felhívtam a figyelmét, ez velem kapcsolatban nem fog menni. Ráadásul megemlíttem azt az Amerikában szerzett új tapasztalatot, hogy az egyik legelítélendőbb emberi

cselekedet, amikor valaki próbál valakit átvágni. Tray to outsmart someone. Ily módon mi nem egy megértésben vagy egyetértésben élő házaspár vagyunk. Ily módon tálcán kínálkozik a lehetőség, hogy én egy agresszív, elviselhetetlen despota, egy önkényúr vagyok, egy Raszputyin természetesen, akivel nem lehet csak ilyen sumák eszközökkel, kényszerűségből együtt élni. S csupán azt kell neki megadni, ami lehetővé teszi, hogy ne lógjon ki a lóláb.

Ha azt kérdeznénk van-e valamilyen átfogó magyarázata ennek az egésznek, az én véleményem az, hogy igen, ami ez: az Jill mindenben nagyfokú önállóságot kapott, amiből le lehetett vonni bizonyos következtetéseket. De nem abszolút dolog ez, mert nem is lehet. Ez nem más, mint a cselekvés lehetősége bizonyos kereteken belül. Ezek a lehetőségek azonban nem tetszenek neki, újakat nem keres. Amelyikkel pedig megpróbálkozott, többnyire nem sikerült. Tény, hogy ezek nem könnyű, kis nekifutásokkal elérhető dolgok. Itt mindjárt meg is kell jegyezni, amennyire csak tőlem tellett nem voltam türelmetlen vele kapcsolatban. Egyszerűen csak vártam, hátha belekezd valami másban. Pontosan, úgy ahogy én, s minden egészséges és tette kész ember szerte a világon teszi, hogy jobbitson életén. Ő azonban bennem keresi a hibát, azt gondolja mindezt én, vagyok a felelős. S ezt mindenkinek valamilyen formában el is mondja, vagy sugallja. A dolog valahogy így hangzik: “szegény anya persze, hogy nem tud semmit tesz körülmények között, nem értjük mit akar apa tőle. Ilyen lehetetlen állapotok közé hozta őt, s elvárja, valami csodát csináljon. Ez nonszensz. Örüljön, hogy ennyire is képes.” S persze ott van valami kimondatlan is: anya jó, apa rossz. Csakhogy ezt az egészet nem én csináltam. Először is közösen döntöttünk mindenben, szinte semmi lényegeset nem csináltam, amiről őt nem kérdeztem meg. Másodszor nekem magamnak nem volt sok döntési lehetőségem, s nekünk együtt sem. Nem mi határoztuk meg mit fogunk tenni, hanem többnyire örültünk volt egyáltalán valami lehetőségünk. Ráadásul ezek nem voltak nekem se eszményiek. Sőt. Az esetek többségében határozottan visszataszítóak és undorítóak. Sokszor el sem tudtam képzelni, hogy meg tudom teszt. Arról, hogy én mit szeretnék már nem is esik szó. Az természetes, hogy én mindent igyekszem megcsinálni, ami lehetséges. Nem értek azzal egyet valakinek, csak, azért, mert férfi mindent meg kell csinálni. Meg kell csinálni, mert vállalta, s mert felelős, amit vállalt. De meggyőződéseim itt személyekről, s lélekről van szó. S kérdezem én milyen alapul az, amelyik kimondja egy férfi lelke az nem számít? Az már az én kitartásom és viszonylag rendkívüli alkalmazkodó képességem eredménye, hogy én ebből ki tudok valamit hozni. Meg az értelmemé, amely biztosítja, hogy ne tévedjek el. Mert ennek veszélye mindenkinek fennáll, még annak is, aki otthoni vizeken evez, hát még annak, aki állandóan idegenben kénytelen csatangolni. S megbirkózni ezer szörnyel. Milliószer mondtam már: az egy teljes képtelenség, hogy én vagyok felelős mindenért. Az a paradox helyzet állt elő, hogy lassan az Jill okosabb lesz azért,

mert látja ő nem hibás semmiért, hanem én vagyok. S mindezt az anyai helyzetéből adódó előnyét kihasználva teszi. Értem én bizonyos szeretet, figyelem, tekintély visszaszerzésére szüksége volt. Még én is hajlandó vagyok ezért áldozatot hozni. De az egyszerűen megengedhetetlen, hogy az egész dolog olykor ellenem forduljon, mert akkor létrejön, hogy a kígyó felfalja önmagát. S az nem lehet senkinek sem a célja. Tekintettel a nagyon kifinomult és fejlett egzisztenciánkra, egész egyszerűen a következő kérdés merült fel: van e valamilyen tevékenység, amivel az Jill hozzá tud járulni életünk minőségének a javításában. S javasolom, maradjunk ennyinél. Mert ha nincs, hát nincs.

S akkor maradjunk annál. S nem próbáljunk minden áron bűnbakot keresni.

Abban lehet különbség, hogyan ítéljük meg mi az a maximum, amit meg kell és lehet csinálni. Ezt mindenki maga kell, hogy tudja. De az elengedhetetlen, hogy becsületes legyen. Mert ha nem az, akkor az egész el tud szállni. Még az érintett személy számára is ellenőrizhetetlenné válik.

990216-17

Nincs munka, mármint rendelés. Ettől bajban vagyok. Nem tudom, hogyan foglalkoztassam a két Lacit, akik órabérben vannak. Attól, hogy dolgoznak, nekem is több legitimitásom van itt lenni. Mert én meg attól kapok pénzt, hogy itt vagyok és valamit csinálok. A Tamás este megjött, zuhogott a hó. Fel volt háborodva, hogy mindenütt ég a villany, megkérdezte kié az az autó a csarnok előtt, s valahogy úgy hangzott: mi a fene zajlik itt? Alig akart pénzt adni, holott már megint az én pénzemet költöttem tankolásra, s ékszír tárcsa vásárlására az új fűrészhöz. Mikor végül is adott harmincat, azt mondta, ez legyen elég egész hónapban. Ideges, mert nincs rendelés, s ezért nem rentábilis az egész vállalkozás. Holnap, azaz szerdán megy ki a Puranenhez, hátha sikerül megegyezni valamiben, s több munkánk lesz. De ő is aggódik, mi van, ha mégsem. Én is aggódom.

Beszélgetés a Justinnal

Délután öt felé kijött a Justin. Itt nálam beszélgettünk. Kicsit didaktikus az egész. Nagyon sok mindent kell neki elmondanom, hogy félre oszlassak ezernyi előítéletet, rossz beidegzést, s félreértést. Azt akarják én irányítsam a jövőendő házuk építését. Végül is örömmel csinálok, csak nehogy az legyen közben megszűnik a világég. Mert ha nem lesz munkahelyem, akkor nagy valószínűséggel vissza kell mennem az Jillel együtt Amerikába dolgozni. S akkor mégsem tudom a dolgot elvégezni. Ha csak távirányítással nem, ami kockázatos és bonyolult.

A beszélgetés néhány alapvető dolog körül forgott. Próbáltam felvázolni a gondolkodásom alapelveit, s ezt példákkal is igazolni. Aminek az is volt a célja, hogy ráirányítsam a figyelmet arra, hogy nem a külsőségek, hanem a belső

dolgok a fontosak. Idő persze nincs semmire, fárasztó is ez az egész. Meg is unta, s hét óra felé sietős lett a dolga, pedig máskor ennél sokkal később szokott hazamenni. Aztán kiderült zuhog a hó, én meg lelkiismeret furdalást éreztem amiért ilyen sokáig itt tartottam, s csak a Tamás megérkezése szakította meg a beszélgetést. Felhívtam út közben, s úgy tűnt nincs semmi baj, már Martonvásárnál járt, s arrafelé nem is esett, száraz volt az M7-es. Azt gondolom még nagyon sok ilyen beszélgetésre van szükség, ha meg akarjuk érteni egymást. Remélem hatással vagyok rájuk. Végül is sokat tudok, sok tapasztalatom van, s ezt szeretném nekik át is adni. Nekem nem adta át senki, s rengeteg hiba és keserűség keletkezett ebből. Szeretném, ha velük ez nem így lenne. Itt a cégnél végül is megtartottam a hulladék pálcák feldolgozására készített fűrészt, s egy meglévő tartalék motorból azt tettük erre alkalmassá, amit a Karcsiék vettek valahol. Így az megmaradhat fa fűrészelésére, azaz asztalos ipari munkákra, s talán még haza is tudom vinni és megtartani. Mert amit kintről hoztam, az tönkre ment, s nagy szükségem lehet rá az otthon. Sumákolok, mit csináljak? Még mindig olyan bizonytalan minden, nehéz bármiféle tervet csinálni.

Ebben a helyzetben, amikor fent áll annak a veszélye maholnap az utcára kerülhetek, a legokosabb, ha nem veszünk semmit, hanem spórolunk. Először egy minimális összeget össze kellene rakni a baj esetére. Hogy ne halljunk éhen, ne kerüljön veszélybe a gyerekek iskoláztatása stb. Mikor már van egy kis pénzünk, ráérünk vásárolgatni. Mindenre pénz kellene, a jeep megcsináltatására, építkezésre, s jó néhány dolgot venni is kellene. Videót, parabola antennát, ruhákat és cipőket, vitorlást, házat átíratni stb. Kellene pl. egy BT-t csinálni, ami szintén pénzbe fog kerülni.

Bármihez fogok a házzal kapcsolatban pénzbe fog kerülni, hiába lopok minden nyavalyát össze, ami csak lehetséges. Nem tudom mennyi lenne az a pénz, amire azt lehet mondani elég, de az biztos, hogy sok. Százezer forint minimum. Az ingatlan iroda ötlete jó, de nem tudom mikor lesz belőle valami, ha egyáltalán valaha lesz. Úgy látom az Jill a szokásos hitetlen periódusába került, olyannyira lelassul, hogy a végén abba is hagyja. Semminek semmi értelme sincs, ez az alapelv. Csak azt nem tudom mások, hogy tudnak csinálni annyi mindent. Másoknak, hogy sikerül kevés pénzből, korlátozott lehetőségekkel, mégis valamit csinálniuk. Szerintem úgy, hogy nagyon akarják, s szívós munkával meg is csinálják. Csak sajnos a kemény elhatározás, a szívósság, s a nehézségeken átsegítő, vak hit, nem az én kis feleségem alapvető tulajdonságai. Így aztán nehéz. Nem tudok mindenhol ott lenni. Aztán ott van a régi paradoxon. Hagyjam, hogy ő csinálja. Ne tesz már megint. Ne csináljak én mindent. Ha én csinálom, akkor ő nem is csinálja. Stb. Nem egy vállalkozó típus, a szónak egyik értelmében sem. Pedig most igazán szükségünk lenne rá. **“Ez a világ nem testálódott...”** Ma is igaz, ha nem éppen igazabb, s ha nem is a haza, a tág értelemben vett magyarság sorsáról is van szó, hanem egyéni érdekekről.

Mindig azt szoktam mondani: a szegény ember, ha valamire akar jutni, valami extra dolgot kell csinálnia. Különbözik ott marad, ahol van, szegény marad, vagy még szegényebb lesz.

A polgári élet értelme, avagy hogyan emeljem én fel azokat, beleértve a családom is, akik ennek nem látják a jelentőségét?

Az anyagi javak felhalmozása csupán az első lépés a kiemelkedés útján, az egyéb csak utána jön. S lehet hosszú idő kell hozzá. Úgyhogy nem lehet eléggé igyekezni. Hatalmas a butaság tárháza. Olyan, mint egy szeméttel teli, lepusztult hangár, ahol még az is tönkremegy, amit szerteágazó konok őseink összeguberáltak. Még arra sem vagyunk méltók, hogy elmondhassuk, méltók vagyunk ahhoz a kevéshez is.

Kiépíteni egy családban a szellemiséget, egy jó értelemben, szinte már művészi értelemben vehető polgári értékrendet, valószínű a legnehezebb feladat. Engem nem érdekel mennyi ház, és egyéb anyagi javak gyűlik össze. Az érdekel milyen reális lehetősége alakul ki a szellemi felemelkedésnek. Amennyire lehetséges a magam eszközeivel próbálok ehhez hozzájárulni. Mert sajnos a szereplőink még a jelentőségét sem fogják a dolognak fel. Legalább is csak itt-ott. A dolog nem áll össze. S akkor nem is ér semmit. A dolgot valahogy így látom: a véletlenek folytán valahogy itt összegyűlt egy szokványosan szedett-vedett társaság, amit nekem egy idő óta a családomnak kell tekintenem. Senki nem hozott semmi rendkívülit. Elődjeink nem hagytak ránk semmit. Pontosabban, amit hagytak a több bajt okoz, mint hasznot. Nem volt közöttük látnok, vagy egyéb kvalitásokkal rendelkező úriember. Senki sem törődött azzal, hogy ez egy család legyen, s úgy anyagilag, mint szellemileg valamit felhalmozzon, hogy az utánunk jövő generációk jobb alapokról indulhassanak. Mindenki a saját pitiáner pecsenyéjét sütögette. Nem fogta fel a családnak, a nagy családnak a fundamentális, s ebben a zűrzavaros világban kiemelkedően fontos jelentőségét. Vannak a világnak részei, ahol ez magától értetődő. Számtalan példát ismerünk milyen előnyei vannak ennek.

Mindig én voltam a szellemi és anyagi függetlenség bajnoka. Saját eddigi életem a jó példa erre. De ez nem valami abszolút dolog. Ha lett volna egy értelmes, patrióta szellemű ős valahol, én lettem volna a legboldogabb ember, aki lekuporodik a lábához. Mindent nekem kell csinálnom, vagy számíthatok a gyerekeimre?

Azt gondolom a jelenlegi felállásban ez már így is, lehet egy csoda csapat. Elsősorban a gyerekekre, a Boriszra és az Sandrára, meg a Csabára számítok. A két gyerek előtt még hosszú út áll, tanulniuk kell, s kinőniük azt a ragadványt, ami az alkatukban, az életkorukban, a beidegzéseikben, s az elkényeztetettségükből fakadóan visszahúzó vagy széthúzó erő tud lenni. Amit kaptak azért olyan amilyen, mert ezt a célt szolgálta. Nem azért, hogy a saját kis

tányérjukra kis pecsenyét sütögessenek az apjuktól és az anyjuktól kapott gasztronómiai fogásokkal. S azt valami idegen segfőjével titokban, egy zugban befalják. Lehet intézni a saját sorsot. Lehet elutazni a Bahamákra, Tibetbe, vagy más egyénileg kiszemelt helyekre. De közben nem szabad megfélemlkezni arról a közösségről, aminek akarjuk vagy nem a tagjai lettünk. Előbb-utóbb mindenkinek lesz gyereke, aki szintén bele fog születni ebbe a közösségbe. S nem is muszáj szeretni mindenkit, csupán ezen az alapon. De ez mindenképpen egy lehetőség, egy olyan összetartozás, amivel, ha normálisan fogjuk fel, mindenki élhet, s akár szerethet is. Az én apám, vagy bárki apja lehetett volna az az ember, aki ezt gondolja, vagy ők együtt. Sajnos ezt senki sem tette meg. Politikára, rendszerváltozásokra, vélt vagy valós szerencsésekre és szerencsétlenségekre, az egyéni sors rejtelmeiben lévő okokra hivatkozva. De volt, aki csak egyszerűen hallgatott és eltűnt az egyéni sors süllyesztőjében. Véletlenek és kis aktualitások szabták meg gondolkodását, ha azt annak lehet nevezni, amikor valaki hiába él. A kinti közösségek megszűnőben vannak, s valószínű olyanoknak adják át a helyüket, ami már nem lesz a miénk, aminek mi már nem leszünk tagjai. Legfeljebb az unokáink. Ha egyáltalán akkorra lesz valami olyasmi amiért érdemes.

A család ellen nem szól egyéb, mint a hülyeség. Mert csak a hülyék ütik verik egymást. Intelligens emberek valamilyen formában megegyeznek. Ez pedig lehet az a híres polgári értékrend, ami helyett tudomásom szerint még semmi értelmeset és használhatót nem találtak ki. A híres forradalmi eszme, sok más nagy találmánnyal együtt a lomtárba került. Legalább is egyelőre.

990218 A törvényességről, egy szarvas tragédia kapcsán. Donne-i gondolatok az emberi felelőségről, meg mit csináljon az, aki jó, aki érti?

Nem gondolom valaha is tettem bármilyen próbálkozást a saját általános liberalizmusom megváltoztatására. Mindig igyekeztem megértő lenni azokkal szemben, akik valamilyen gonoszságot követnek el. De most ez a Marcali-i szarvas tragédia nagyon felháborított. S az első gondolatom az volt, azokat az embereket, akik belehajtották a jeges vízbe ezeket az állatokat, egész egyszerűen főbe kellene lőni. Nyilvánvalóan az állam, s ezen belül a helyi vadásztársaság is hibás a történetekért, de azok az emberek is, akik ezt képesek elkövetni. Szerencsétlen, a téltől sokat szenvedett állatokat az agancsuk miatt üldözik, hogy a bozótban letörjön az agancsuk, s azt jó pénzen eladhassák. A tragédiát tetézi, hogy miután kötéllel kihúzták őket, a súlyosan sérült állatokat elengedték. Nagy erő van egy ilyen állatban, nem lehet őket visszatartani, mondták. Én azt gondolom, az egészet le kellett volna filmezni - reménykedem ezt valaki meg is tette - s elküldeni a világ összes tájára, mennyire barbár világ ez itt. Nagyon jó lenne, ha néhány barom, akik ott vannak keresztül-kasul a társadalom minden

szintjén, végre felfogná mennyire nem méltó az emberi kiváltságokra. Sőt az ember névre sem. Jó dolog a demokrácia, de ez a példa is mutatja, milyen könnyen átcsapnak a dolgok anarchiába. Szükség van törvényekre, szükség van a közfelfogás, a közgondolkodás reformjára, mert ezek között a viszonyok között már csak ősemberek élnek. Remélem ezeknek az állatoknak a rettenetes szenvedése nem volt hiába való, s épp úgy, ahogy a kurdok a figyelem központjába kerülnek elfogott vezetőjük miatt, történni fog valami. Valahol hiszek benne, - nem tehetek mást - léteznek a világon a jó erői is, s lehetőség van valamiféle egyensúlyra a gonosszal való küzdelemben. Mert így egyszerűen elviselhetetlen és undorító ez az egész, még egy viszonylag egyszerű, de jóérzésű ember számára is. Nemtörődömség, korrupció, s a hétköznapi fasizmus megannyi formája vesz körül bennünket, s az ember csak áll bénán és tehetetlenül, a világ mérhetetlen mocskával körülvéve. Támadni nem akar, mert nem akar bűnözővé válni, mint azok, akik a rossz törvények, a törvénytelenység, vagy a törvény gyilokjaival pusztítják az ártatlanokat. Senkit sem akar bántani. De kétségbeesetten az emberek istenéhez fohászkodik az ártatlanok védelmében.

Az ember, ha eleget tud, már megérti, hogy bizonyos dolgoknak vesznie kell. Senki sem sírt még egy eltaposott hangyáért, egy megölt kiségerért, vagy kölyökkutyáért. Legfeljebb a gyerekek, akik még normálisok. Tudják azt, hogy vannak elkerülhetetlen áldozatok és veszteségek. De a szándéka az kell, hogy legyen egy normális embernek, hogy igyekszik minden tőle telhető eszközzel védeni az ártatlanokat. Mindenkinek van kedves élőlénye, tárgya eszköze. Egy vadász is érezhet keserűséget kedvenc puskája elvesztésén. Én láttam nagyvadászt könnyekkel küzdeni kedvenc kutyája miatt. Akkor tehát mindenki kedvére válogathat? Aki kapja marja? Ezek kőkorszaki eszközei eltűnt koroknak. Azóta történt egy s más, néhány dolgot megtanultunk, néhány dolgot másképp kell látnunk. Ha mégis ilyeneket csinálunk, az nem lehet más, mint nemtörődömség, ami sajnos nálunk elég nagy megértést kap, ha a szükség, a véletlen, a körülmények úgy hozzák. Ez a differenciálatlan társadalom közös nevező alá hoz és egyszerűsít mindent. Mert így könnyebb. Bizonyos értelemben ez egyfajta törvénytörő. Adjuk meg a bűnelkövetés pitiáner lehetőségét a szegényeknek, cserébe azokért a bűnökért, amit mi magunk nap, mint nap elkövetünk. Fejlettebb társadalmakban ez már nem így van. Senki sem mondhatja, hogy mindenféle korlátozás rossz. Mert akkor maga is gyilkossá válik. Szabad utat enged a barbárságnak. Már régóta tudjuk, az élet szabályozatlansága rengeteg szabadságot ad. A szabályozása jó dolgokat is megszüntet. S így fennáll a veszélye az ugyan oda való visszatérésnek. De ki beszél itt a rossz törvényekről? Az anyagnak is vannak törvényei. Még szerencse. Teljesen érthetetlen miért gondolja bárki is a társadalmi életnek nincsenek, vagy nem kell, hogy legyenek, mert a valami más kategória. Nem fér bele, nem illik hozzá, nem áll jól neki. Meg kellene már érteni, mit jelentenek a költő szavai: “a

lét dadog, csak a törvény a tiszta beszéd”. Szerintem a jó törvényekkel többet nyerünk, mint veszítünk. Egy menekült-tábornál azt mondja a riporter: végül is jó ez így nem történik semmi. Erre a szeme láttára kihoz az ór egy találomra kiválasztott valakit és pisztolyával többször főbe lövi. S mindezt a riporter lefényképezi. Ezután joggal érzi úgy, hogy gyilkosságot követett el, s azt gondolja nincs többé joga élni ezen a földön. Akkor lesz majd valami féle rend itt, hogyha végre egyszer rájövünk, hogy az a találomra kiválasztott ember, az mi vagyunk.

Egyszerűen, mert mi is lehetnénk. Mi, vagy a börtönőr, az igazságügyi miniszter, a rendőrfőnök, vagy akik velünk együtt, tetteikkel vagy példájukkal nem tesznek ez ellen semmit. Ha másképp nem a saját becsületesen élt életükkel.

990219 péntek személyi csináltatás, biztosításhoz

Hideg van. Nem akar elmúlni ez a tél. Tegnap csináltattam képet a személyimhez, ami ahhoz kell, hogy magyar állampolgárként teljes körű biztosítást kaphassak újra. Úgy érzem szükség van rá, s még nagyobb szükség lehet. Van rendelés, a munka még mindig bizonytalan, konkurenciával kell számolnunk. Szerény egyéb munkára van lehetőség, ami teljesen bizonytalan, s ennél fogva a jövőnk, s a sorsunk is. Nem tudom milyen terveket készítek, a lelkesedésemet alaposan csökkentti a bizonytalanság. Nem tudom, hogy tudok felmenni a dobunkra, az Jill szerint tiszta jég az egész. De ez mind nem érdekes.

Borisz

Nem tudjuk mi van a fiunkkal. Én egyszer hagytam nekik egy üzenetet, de nem hívott vissza. Az anyját sem. Nem nagyon szeretem, amiben van, nyilvánvalóan teljesen tele van komplexusokkal, amit nem értek, már régóta arra várunk, hogy kinője őket. Nem szívesen fogadom el, mindez az anyjától örökölt depressziós hajlama miatt van, ami az én olvasatimban az igénytelenség, kishitűség, és bizonytalanság forrása tud lenni, s egy fiatal ember számára nem a legjobb iránytű. Ahelyett, hogy fiatal titán lenne, - amit én szeretnék - egy kis behúzott nyakú alak, aki elveszik a konyhai teendők között.

990219-20

Munkahelyi problémák, a helyes magatartás kiválasztásáról és a megalkuvásról.

Kiderült százhusz ezer forint a januári villanyszámla, amit a Tamás azonnal kihasznált, hogy elmondja mennyire rosszul megy a termelés, mennyire ráfizetéses, máshonnan kell elvonni pénzt, s ide rakni. Most értettem meg igazán mi áll a nagy lezserség mögött, itt, ahol a főnök más tekintetben meglehetősen aprólékos és szarevő. Valahogy a nyakunkba szakadt ez az egész ékgyártás, s a vártnál messze sokkal több pénzt hozott. Most ez viszont olyannyira lecsökkent,

hogy már kénytelen szólni. Már nem éri meg engem foglalkoztatni, s félek nekem se fogja megérni itt dolgozni. Minden előnye ellenére. Ily módon kénytelen leszek visszamenni Amerikába, az Jillel együtt. Ami egy nagy bonyodalom lesz újra. Egyikünk sem örül még a gondolatnak sem, nem vagyunk már olyan fiatalok.

Egyetlen kivétel lehet csupán, ha fellendül a termelés, s így ismét szükség lehet rám. Ami persze azt is jelenti, hogy többet kell dolgozni, s kevesebb idő marad az írásra. Ez lett volna egy nagy előnye ennek az egész dolognak. Ha több munka lesz, lehetőség adódik többet is keresni, s akkor talán tudunk valamit kezdeni a házzal. De akkor nem tudom mi lesz a TB-el, a nyugdíjammal, mi lesz velünk, ha megöregszünk, s erre valahogy kellene gondolni. Túl sok időnk már nincsen.

Ez a cég a kezdeti jó benyomását lassan teljesen elveszíti, s marad a bizonytalanság, amit nagyon utálunk. A hőn vágyott biztonságérzeten túl azonban rengeteg pénzre is szükségünk lenne. A gyerekeket felnevelni, a házat felújítani, építkezni, valami vállalkozást nyitni öregkorunkra, s félretenni valamit. Utazásról, ruházkodásról, szórakozásról itt nem beszélhetünk. Pedig valahol annak is része kellene, hogy legyen az emberi életnek, a miénknek is. Amennyire tőlem telik szinte napról napra igyekszem alkalmazkodni ezekhez a változó körülményekhez, néha úgy is érzem magam, mint a szélkakas. Kapkodok, idegeskedem, s az Jill még úgy sem tudja követni a dolgokat, mint én. Biztonságra, kiegyensúlyozottságra vágyik, s ez teljesen normális egy normális nőtől, amit amúgy szeretek benne. Néha kénytelen is vagyok ezt félretenni, s olyan dolgokkal zaklatni, amivel egyébként nem szeretném. De sajnos olykor szükségem van meghallgatásra, megértésre, a bajban társra. Valami kicsit segít nekem ez a dolog.

Mindjárt elherdálni, ami nincs

A fentiek ismeretében minden bizonytalan, terveket készíteni végkép nem lehet, se rövid, se közép, se hosszú távra. S ez nem teljesen normális élet, ebben a korban. Nem tudom mit kellene csinálnom, pedig nem szívesen várom, mint a birka, hogy letaglózzon a kés. Jelen pillanatban pedig úgy tűnik, ez a legokosabb, amit tehetünk. Sajnos azok az óvintézkedések, amiket tenni tudunk arra sem elegendőek, hogy elég erőnk legyen valamit újra kezdeni. Semmi megtakarított pénzünk nincs, a Borisz is csak költekezik. Lényeg, hogy valahogy nem tetszik nekem ez az egész.

De nem akarok valami hülyeséget csinálni, amit később megbánnánk. Ha egyáltalán van valami lehetőség a változtatásra, azt szeretném tenni, amit kell. De mi legyen az? Várni? Amíg minden jóra fordul? S ha nem?

Itt leszünk majd megint a nagy szarban, s a házasságunk s a családi életünk, amit az utóbbi években végre sikerült normalizálni, olyan megpróbáltatások elé kerülhet, aminek beláthatatlanok a következményei. Lehet sírni, rinyálni kellene

a Tamásnak, mert szemmel láthatóan az hat valamelyest rá. Lehetséges mindent meg fog tenni, hogy ne halljunk éhen. S itt van a kutya eltemetve. Mert a sima vegetáció nem lehet egy élet célja. De még mindig lehet én nem gondolom helyesen. Mert a megoldás valahol középben van. Mintha az lenne a cél, hogy mindkettőt kellene csinálni. Nyalni, sajnálatni magunkat a létező összes sírás-rívást latba vetni, s időt nyerni. Okosabbnak lenni másoknál, a Tamásnál, a Jeneinél stb. S mikor nagy baj van, akkor változtatni. De úgy, hogy ezt senki se vegye észre. Mert akkor nagyon könnyen ráfázhatunk. A baj csak az, hogy ez olyan életmódot és gondolkodást feltételez, amely könnyen elferdítheti az ember gerincét, elronthatja a látását, eltorzíthat kívül-belül.

Sajnos mindnyájan hajlunk már erre. Nekem is valami ösztön azt súgja, ezt kell tennem, még ha az eszem, ami ritkán hagyott cserben pont az ellenkezőjét mondja.

Amerikai önbizalom, meg a jellemdeformáló magyar alkalmazkodás

Azzal, hogy hazajöttünk sajnos szembe kell nézni ezzel a valósággal. Kint Amerikában az a mondás járja: csak bízzál magadban, menj a magad útján, s előbb vagy utóbb elnyered méltó jutalmad. Ugyan ez a kérdés itt valahogy teljesen másképp van. Azt mondja: ne ugrálj, ne kapkodj, a dolgokhoz kitartás, türelem kell, itt valahogy az a menő. De ha az ember körül néz, számtalan példát láthat ilyen sorsokra. Életerős és tehetséges emberek élete kis hazugságokba, olcsó közhelyekbe, szegényes környezetbe, kishitűségbe s egyéb deformációkba torkollik, s mindez a nagy népi bölcsesség hatására, amikor a szegény embert ott tartják, ahol van, s rábízzák kitaláljon valami túlélő technikát, amivel nagyon jól kommunikálnak egymás közt. Mert az a normális. Az elfogadott. A helyes. Az emberek valahogy nem nagyon hagyják a másikat elveszni, de a kettős, vagy akár hármas értékrendszer remekül működik. Én magam látom, s érzékelem ezt a saját beállítottságomban. „Nekem ez kell, te pedig érd be ennyivel. Sajnálom. „

Azok, akik nem nyugodtak ebbe bele, lehetőséget kaptak arra, hogy kilépjenek ebből a mókus kerékből, s felsőbb osztályba léphet bizonyítványt kaptak. Kockázatos út ez, tudjuk a kezdetek óta. Azok a kiváltságok, melyek megkülönböztettek már a múltban is bennünket másoktól, annak az extra munkának és erőfeszítésnek köszönhetőek, amikben én hiszek, hogy megéri. Ami ez alatt van, nekem nem nagyon tetszik, s világosan látom, hogy semmiből nem lesz semmi. A boldog szegénység egyszerűen egy hülyeség. Kivéve, ha semmilyen más lehetőség nincs.

Magamról, mit tehetek én, hogy ennek itt megfeleljek?

Az a tény, hogy én mindenféle képzettség, iskolázottság híján annyiszor nekivágtam a dolgoknak, nem gondolom, hogy ellenem szól. Mert a történet

ugyan nem egy siker story, de nem is a sikertelenségé. Más, józan életű és gondolkodású ember bele sem fogott volna. Én pedig valamit azért hazahoztam a konyhára. A konyhát is. Azt ma már értem miért volt ez ennyire egy szűk margó mellett. Sokáig magamat hibáztattam ezért. Mára már tudom, ez egyszerűen egy ilyen korlátozott lehetőségek tárháza volt. Vállalhattam volna nagyobb rizikókat is, s a dologban rejlő lehetőség realizálódhatott volna nem csak ott a legalsó szinten, hanem valamivel feljebb is. Számtalan esetben még azt sem ütötte meg, s csupán a fáradhatatlanságomnak és kitartásomnak köszönhető, hogy képes voltam egy hasonló másik lehetetlenségből vagy éppen, hogy csak lehetségesből mégiscsak kihámozni valamit. Mindenesetre a gyerekemnek, vagy más közel álló személynek már nem ajánlanám tegye ugyan ezt. Mert a valószínűsége a sikernek nulla, ha nem párosul valami extra személyes képességekkel. Ráadásul a Tamás a következőt kivéve, már csak havonta akarja adni a pénzt, amit egyszerűen nem tudom, hogy fogunk a gyakorlatban megoldani, annyira hozzá vagyunk szokva a heti fizetéshez. Szerencsére van egy kis spórolt pénzem, amit a jeep megcsináltatására szántam, na meg a Trabant levezérgáztatására. Így most valószínű ebből kell kihúznunk, egy hónapig.

Talán a legfontosabb tanulság, hogy legjobb, ha felkészítem magam arra az aláztos szerepre, amikor magam is azt gondolom, hogy nem tudok elmenni addig, amíg a gyerekek fel nem nőnek. Csak attól félek, addigra már túl öreg leszek, vagy valami ilyesmi. Persze az is lehet, épp így tudom megőrizni a fiatalságomat. Mert szükség van bizonyos biztonsági szelepek beépítésére, ami a családdal való együttlét során alakítható a leginkább ki. Nagyjából idáig jutottam, s ez ebből az egészből elég is volt. Mindezzel párhuzamosan ezt meg is beszéltük az Jillel, az ilyenkor jellemző, veszekedésszerű, kiabálós módon. Alaposan lefárasztott a dolog, nagyon sok erőm nem is maradt a vasárnap hátralévő részére. Mert az egészben a legrosszabb az volt, hogy csupa feltételezéssel van az embernek dolga, semmi másból nem áll az egész, mint „ha” -ból. Mi van akkor, ha mi lesz akkor, ha...

Időjárás

Nyirkos, hideg eső esett délután, aminek legalább annyi haszna volt, hogy kint az úton elolvadt a hó. Ugyanakkor hatalmas sár van, az udvarban kb. félméteres hó van, ami elolvadásához lehet hetekre van szükség.

Holnap nem is megyek be a siófoki rendőrségre, amíg ez a helyzet ilyen bizonytalan. Nem sok értelme van. A Tamás úgysem fog utánam fizetni Tb-t.

Vérnyomás

Az Jill fog beszélni a körzeti orvossal, hogy jövő hétvégén elmehessek hozzá vérnyomásailag.

Borisz

A Boriszék nem voltak itthon, állítólag találtak valami fiatal párt, s együtt buliznak.

Sandra

Az Sandra változatlanul itthon ülő, aminek örülünk is meg nem is. Remélem, ha egy kicsit jobb idő lesz, többet fog eljárni itthonról. Mindenesetre kezd kinőni a serdülő korból, nagy néha már lehet vele kommunikálni. De még mindig rettentő hiú, zárkózott és szégyenlős. Most félévkor megbukott németből. Ennek nem nagyon örülök, most érezzük a hiányát, hogy az általános iskolai németet az anyjával együtt ellezsergették. Jó lesz, ha ráhajt a tanulásra.

990222 hogy tudnék én ebből a szarból vajat köpülni?

Elég nagy a feszültség bennem. Valami azt súgja mindenáron meg kellene tartani ezt a munkahelyet. Valahogy többet kell fontoskodnom, eljátszani nélkülem nem működik az az egész. Úgy ahogy eddig volt. Eddig egy kicsit túl is játszottam, többet csináltam, mint amennyit kellett volna, s így főnökömet hozzászoktattam a nagy teljesítményekhez. Most meg amikor nincs sok munka, joggal gondolja nem csinálok semmit. A Laciéknak azt hiszem túl nagy szabadságot adtam, s most nem tudom nem e ellenem dolgoznak. Akaratlanul vagy akaratlanul. Mert azt is el tudom képzelni róluk. Nagy sumákok. Bizonyos jelei mutatkoznak is ennek, úgyhogy dolgokat vissza kell vonnom. Nehogy már az legyen, hogy épp ők ültetnek fel, akiknek béremelést, meg minden kutyaszart harcoltam ki, nem is egyszer. De az is lehet mindez nem igaz. A pozíciómat akkor is meg kell erősíteni.

Hogyan lopjon időt egy melós az írásra? Elkezerítő próbálkozásaim

Régi probléma ez. Valahol azt hiszem még sem vagyok elég okos. Soha nem igazán tudtam elérni vagy megteremteni a feltételét annak, hogy legyen alkalmam és időm írni. Ezen helységet, szabadidőt, nyugalmat értek. Ugyanakkor valahol a tudatalattimban rettenetes indíttatást érzek, hogy csináljam amikor csak lehet, s persze kedvem és indíttatásom is van hozzá. Amikor aztán alkalmam adódott egy kis időt lopni, akkor minden józan ész ellenére egyszerűen nem tudtam nem csinálni. Elbújtam valami sarokban, és írtam. Igen ám de ez valami olyasmi, amit az emberek nem tudnak még elképzelni sem. Munkahelyeimen legtöbbször valami teljesen gyakorlatias tevékenységem volt, ami egyszerűen összeegyeztethetetlen ezzel a dologgal. Meg sem próbáltam eladni. Ugyanakkor tisztában voltam a kockázat nagyságával. Egyszer a Műszaki Könyvkiadónál ki is rúgtak emiatt, amikor

észrevették verseket írok a klisé raktárban. Lelkiismeretem is volt emiatt, de semmit sem tudtam tenni ellene. Mint a lepkét a fény úgy vonzott a lehetőség.

Most is így vagyok vele. S legszívesebben nem is csinálnám. De előbb utóbb a komputer mellett találom magam. Ugyanakkor ennek köszönhető, hogy néhány hónap alatt több gondolatot vetettem papírra, mint eddigi életemben.

Nem gondolom túl sok szerencsém volt ezzel az életben. S bizony ez végtelen szomorúságot okoz nekem. Talán már említettem is ez a fajta száraz és unalmas, s különösképpen lélektelen szöveg nem sok örömet okoz nekem. Majdnem csak gépirás gyakorlásnak tartom. Abban egyébként elég jól haladok. Nem nézem a kezemet. Ha nézem már eltévesztem. Van néhány billentyű, amit nehezen szokok meg. Eredetileg nem így van, újra meg kellett tanulnom. A billentyűzetet egyébként különösen szeretem, mert könnyű lenyomni. Össze sem lehet hasonlítani a régi mechanikus írógépekkel. A főnökömmel igyekszem nagyon barátságos és szolgálatkész lenni. Remélem ezt szereti. De változatlanul nem tudom mi lesz. Nagy vihar dúl a lelkemben. S ami e legfontosabb el kellene végre kezdeni az írást. Minden féle hülye kifogásokkal halogatom. De érzem közeleg az idő.

990223 ma három után kitör a háború Szerbiában?

Ma délután lejár a határidő a Koszovó-i tárgyaláson. Három óra után lehet ez a világ rosszabb lesz. Nem messze tőlünk, Európa déli csücskén, valószínű először a Második Világháború óta először bombák fognak potyogni. Amerikai bombák. A szerbek nem normálisak, de nem gondolom, még ha ez oly kézenfogható megoldásnak tűnik is, hogy ez a megoldás. Nagyon remélem az erőszak, a háború lassan legalább itt Európában kimegy a divatból. Az EU-ba lépés rémképe. Itt is Amerika lesz? A másik hír: a nyugat-európai kiscgazdák megalomániának nevezik kelet Európa csatlakozásának ötletét, s teljesen biztosra veszik ez az ő tönkremenésüket is jelenti majd. A nagygazdaságok fogják átvenni azt a kis részt is, amin majd a keleti kollegáikkal kell megosztaniuk, a belépés pillanatától. Ez is felfogható a globalizáció egyik ágának. Ami nyilvánvalóan és természetesen kulturális elszegényedéssel fog járni. Ugyan olyan lesz, mint a gőzmozdony, a lovaskocsi megszűnése. Színtelen, szagtalan, s főleg ízetlen ételek kerülnek elő, pont úgy, mint Amerikában. S természetesen megszűnik a kisparaszti életforma megannyi járuléka is. Helyébe a fogyasztás és már kultúrák lépnek. Az Internet, a komputer, s a gyorséttermek. Nem nagyon kellemes gondolat nekünk, akik olyannyira hozzászoktunk ehhez. Az új generációknak az lesz a jó. Ezekre a dolgokra ma már bőven van példa. Nem kell messzire sem menni.

Túl gyorsan olvad az a hatalmas hó, ami az elmúlt hetekben hullott. Szép lassan elkezdtek a falusi házak összedőlni.

Tegnap este Baranyában havazott, de aztán elállt, s mára jobb idő lesz. Lassan kimegyünk ebből a télből. Hó már nincs az utakon, de komoly árvízveszély van.

Ebben a mi helyzetünkben, tudok majd házat építeni vagy bármi módon segíteni Réka lányomnak?

Tegnap beszéltem a Réka lányommal. Éretlen, kicsit zavaros a történet, ahogy a férjével együtt vannak. Sok mindent tudnék nekik mondani, csak sajnos nem sok kreditem van. Ennek ellenére nekem meg kell tennem, ami az én dolgom. Nagyon sok mindenben, főleg az otthonteremtésben szeretnék nekik segíteni, csak félek a sors majd ebbe is beleszól, hogy vulgárisan szólva: még ennyi hasznuk se lehessen belőlem. De azon túlmenően, hogy segíték, s leteszem végre a voksomat, ez lehetőséget teremtené egymás jobb megismerésére, kapcsolatunk elmélyítésére. S ezt elengedhetetlenül fontosnak tartom. A dolog nagymértékben kapcsolódik, mint mindig az egzisztenciális helyzetemhez, pontosabban ahhoz, hogy lesz e nyugodt néhány évem vagy hónapom erre. Ennek feltétele, hogy megmaradjon a munkahelyem, s legyen valamilyen mozgásszabadságom. Ha én saját kezűleg nem is tudom építeni a házukat, legalább arra legyen időm, hogy felügyeljek ne rabolják ki őket, s ne legyenek olyan hiányosságok a kivitelezésben, amik később megkeseríthetik az ember életét.

Jelen pillanatban úgy néz ki ez egy rendkívül bonyolult, s hosszú folyamat lesz. Először is kell egy jó telek. Valahol Fehérvár és Pest közt. Nagyon valószínű erre valami most még távolabbi településen kellene körülnézni, de ez rögtön felveti a gyerekek iskolába járásának a problémáját. Nem tudom, pl., hogy lehetne azt a régi megoldást alkalmazni, amikor az embernek van egy városi lakása, amelyik nem olyan nagyon szuper és nagy, s emellett van egy fejleszthető falusi háza. Ami nagy és kényelmes, jó környezetben van, s az ember mindent megkap, amit az ilyen helytől el lehet várni. A kérdést tehát helyesen kellene felvetni. Ezt nagymértékben az szabja meg, hogy az embernek milyenek az anyagi lehetőségei. Mert ha sok pénze van, az elég mindenre. Tud venni egy jó városi lakást, s egy jó falusi házat. Innen már csak visszafelé lehet menni, s kompromisszumokat kell kötni. A kérdés csak az: mit és hol? Azt gondolom ez egy nagyon nehéz kérdés. Állítólag van egy Pesti lakás. Nem tudom az milyen. Alkalmas e egy család életéhez. Valószínű nem. De ha igen, úgy meg kell tartani, s a meglévő - nyilván - kevesebb pénzből kell kiindulni. Sajnos ez egy nehezen keresztülvihető megoldásnak ígérkezik, főleg a lányom ragaszkodni fog az abszolút megoldáshoz. A minden szempontból jó, magyar mércével nagy, Amerikai stílusú házhoz. Ez pedig még nagy bravúrral sem fog menni balhék nélkül. Csupán egy nagyon vékony lehetőséget látok erre. Vagy a körülményeknek kell a segítségemre lenniük, vagy nekem kell olyannyira felspanolnom magam, ami veszélyes lehet. Vagy mindkettő. A személyes

kapcsolatok megromlása nem lehet a következménye a dolognak. Inkább a személye kapcsolatok javulását, és kiszélesedését várom ettől. Nagyon sok minden múlik tehát rajtam, de úgy érzem ez valami, amit meg kell tennem, ha tetszik, ha nem. Ráadásul, ott van a mi házunk, amin egy emberöltő munkája sem elég. Itt van az írás, amitől minden képen el fog ez a tevékenység vonni. Egy nagyon felfokozott munkára van tehát szükség, amire vágyok is. Ez a langyosság nem az én világom. Egy nagyon lényeges rizikó faktor, hogy nem vagyunk nagyobb anyagi biztonságban. Ez a dolog mindenképpen hosszú távra szól. Először is szükség van arra, hogy mindannyiunk családi élet biztos alapokon, közösen kidolgozott, mindenki által elfogadott elképzeléseken és terveken nyugodjon, s azt közös erőfeszítéssel be is tudjuk tartani, véghez tudjuk vinni. Nagyon valószínű pl. minden családtaggal meg kell ezt beszélni, még ha közvetlenül, s látszólag nem is érdekelt. Fel kell osztani rövid, közép és hosszútávra az egész dolgot, az igényeket a szükségleteket is, s mindenképpen bele kellene foglalni a nagyobb család jövőbeni érdekeit is, ami a szorosabb összetartozás lehetőségét rejthesse magában. Nem a pénzek és tulajdonjogok összekeverésére gondolok. Sőt, azt gondolom erre jól körvonalmazott és tiszta megoldásokat kell találni, amelyekben később sem kell csalódnia. Az érdekegyeztetés nem egy nagyon komoly tényező a nagy család esetében, s valószínű magától jó mederbe kerül, ha a részkérdéseket mindenki jól és körültekintően oldja meg. Csak ne csináljunk úgy mintha az nem is lenne. Semmilyen előnyszerzésre nem gondolok, inkább a lehetőségek jobb kihasználására. Falusi háznak pl. ott van a mienk. Ezen nem is kellene gondolkodni. Nagyon valószínű tehát egy kimondottan Pest közeli megoldás a cél.

Borisról

Az jutott eszembe: I just cut him loose.

Az alkotásról

Azt gondolom annyi szemét van a világon, hogy az enyém igazán elfér benne. Végül is megszenvedtem érte. Mint a "Túr a disznóban", s "a csúnya világnak" nem okvetlenül kell a szememre vetnie. Ma az Országos Széchényi Könyvtárban voltam, ami annak idején a kedvencem volt, ott olvastam először Huxley és D. H. Lawrence egy példányban megjelent műveit, amit nem lehetett kölcsönözni. Most új helyre, a Budai Várba költözött, gyönyörű környezetbe. Igazán inspiráló. Nagyokat lehet sétálni, épp az előbb hívtam fel az Erikát és ajánltam feljöjjön fel és elviszem. Tudom, hogy szereti, s erre nagyon büszke vagyok, mert úgy érzem ebben nekem is van valami részem.

Egy kicsit tele van a tököm a nagy erőlködésekkel a nagy dolgok tájékán, a veszélyes és nem konvencionális dolgok tájékán, amit nagyon kevesen

választanak kedvenc időtöltésükké. Én meg évtizedek óta ott utazom, mint valami braziliai indián. Pedig én is fehér ember vagyok. S itt, a világnak ezen a részén az a divat, hogy mindenki az olcsó, bejáratott megoldásokban próbál nagy franc lenni. Valami félre értés van, valaki azt gondolja ebben messze leverhet engem, de azt gondolom, ez egy fatális tévedés. Kedvenc fordulatom, hogy azt mind tudom, amit ők, csak többet. Sokkal többet.

baj van a munkahelyemmel,

990224 EGY NAP ALATT ÖTVENKÉTEZER FORINTTAL CSÖKKENTETTÉK A FIZETÉSEM,

ami úgy is kevés volt...

Úgy látom a dolgok kezdenek felgyorsulni. A főnököm kezd szarevő lenni, a vállalkozás megy lefelé. Egy nap alatt ötvenkétezer forinttal csökkentette a fizetésemet, s lehet, hogy holnap ugyanezt teszi, aztán azt mondja sajnós...

Ebben az egészben nagy ugrások vannak, az már biztos. Jól működik az a komputer. Sajnálom is. Felhívtam az Ivánt, aki summa - summarum azt mondta, ha leszámítjuk, - mily kedves tőle, - a személyes felindultságot, akkor igazat ad, legalább is, ami a kérdésfelvetést illeti. Az biztos nem sok lehetőségem van a választásra. Az, ami van, nyilvánvalóan kockázatos. Igyekeztem semmit sem szépíteni, vagy csúfítani. Igyekeztem a tényeknél maradni, az semmi esetre sem a szándékom, hogy saját magamat becsapjam. Az inkább, hogy valakitől hasznos tanácsot kapjak. Mert arra van a legnagyobb szükségem. Lelki készülődés az Amerikába visszamenésre Előtte az Jillel is beszéltem, de nem is voltam benne biztos, hogy jól tettem. Csak egyszerűen muszáj volt valakivel beszélnem néhány szót. Azt hiszem nem nagyon örült a gondolatnak, hogy visszamenjünk Amerikába. Nem tudom, hogy hangsúlyozzam eléggé, amit én magam érzek. Sajnós ez nem valami, ami rajtam múlik. Én sem akarok visszamenni. Ez nem valami meggondolatlan dolog. Semmi esetre valami kalandvágý. Nem is életkor kérdése. Öreg vagyok, ha valaki belefáradt ebbe az egészbe, az én vagyok.

Végül is nagyon örültem az Ivánnal való beszélgetésnek, mert megerősítette, amit gondolok, bár azt mondta, még gondolkodik rajta. Igaza is van. Nekem is kell gondolkodnom, pedig én ismerem ezt a dolgot legjobban. Azt mondta fennáll a reális lehetősége, hogy holnapután kiteszik a szűrőmet az utcára. Lehetőségem másik ilyen jól fizető állást találni az nulla. Tehát a gondolatom helyes, mivel nincs más lehetőségem. Azt gondolom mindenkinek nagyon nehéz lesz. Mindenki, beleértve engem is szeretett volna valami stabil dolgot, biztos a Tamás is. Biztos őt is megviseli, hogy a nagy reményekre feljogosító vállalkozása tönkremegy. Ebben az egészben én vagyok a legkisebb tényező. Akart ő velem törődni, hiszen megtette amikor csak lehetett. De most már nincs miből. Ha valaki, akkor ő egy igazi vállalkozó, nem a nagymenő fajtából, de ahhoz van elég

pragmatizmus benne, hogy alárendelje a dolgokat az érdekeinek. Bármit. S most én kívül estem, vagy kerültem ezen.

Amerikában, vagy itthon munkásnak lenni

Nem tudom mitől érdemesebb félni jobban. Az tudom én nem akarok gyári munkásként, havi harmincezer forintért dolgozni. Nem is tudnék. Kint Amerikában is munkás leszek, csak annyi pénzért, amiből úgy tudok élni, mint itt egy jól menő vállalkozó. S ki tudom taníttatni a gyerekeimet, s rendbe tudom tenni a házat. S talán még az öreg koromra is tudok valamit félretenni. Körülbelül ilyen feladatokat látok magam előtt. Rokonaim nincsenek, barátaim se. Egyedül egy kis lukba élem az életem, az Jill meg Kötcsén, a hétvégék a rendezetlen körülmények hatására épphogy a felszínen tudnak úszni, nemegyszer veszekedésekbe torkollanak. Olyan össze-vissza van minden. Semmilyen fonalra nem lehet felfűzni semmit. Lehet, hogy az Jill vagy az Sandra nem akar jönni, mert azt hiszik van itt valamilyen választási lehetőség. De nincs. Mert senkinek sincs jövedelme, foglalkozása, amiből tisztességgel meg lehet ma Magyarországon élni. Tehát ez egy kényszerpálya, amit nem én, hanem az élet diktál.

Az Iván ezt is helyesen látta, ugyan úgy ahogy mi is. Ez egy olyan szituáció volt, amikor szerencsének nevezhető módon, találtam egy céget, ahol alkalmam volt két évig dolgozni. S úgy ahogy megélni. Hogy mi volt az egésznek a haszna?

Anyagi nem sok. Annak idején, amikor az első viharfelhők gyülekeztek, rögtön azután, hogy a saját vállalkozásom zátonyra futott, már felvetődött a vissza menés gondolata. Ekkor a Jenei "segített." Sohasem tudom meg mi volt az igazi motivációja. Valószínű volt benne ez is az is. Mindenesetre kapta egy lehetőséget arra, hogy itthon élhessek és dolgozhassak. Akkor még senki sem tudta, milye kifutása lesz az ékgyártásnak, felfele vagy lefele fog e menni a dolog. Vagy csak egyszerűen úgy marad egyenesen.

A JPH, egy magyar cég lecsúszásának háttere, az okok, amiért majd otthagytam a céget, s visszamegyek Amerikába

De sajnos a kezdeti fellendülés után azonnal problémák kezdtek jelentkezni. Tavaly januárban kezdtem. Februárban elvesztettük a rendelések egy jelentős hányadát, a svájci Von Roll Isola nem rendelt tőlünk többet. Az egész időszak alatt a Tamás igyekezett mellékes, kiegészítő munkákat találni, ilyen volt az alátét gyártás pl. De egyik sem működött. Olyan alacsony jövedelmet hozott, ami miatt nem volt érdemes folytatni, abba is maradt. Csak emlékeztetőül álljon itt egy felsorolás.

De térjünk inkább vissza arra mi is történt. tehát januárban elment a svájci rendelés

a Tamás felmondta az Isolánál a magyarországi igazgatói állását Jörg Seewalddal, akitől az egész ékgyártást kaptuk vagy loptuk nem sikerült megegyezni, s látszott a pasi nem fogja annyiban hagyni, a főnököm pedig hajthatatlan és nagyon magabiztos volt, azt gondolta sikerül őt kiütni a nyeregből, s az egész magyarországi piacot meg fogjuk tudni tartani, sőt... Nekem nem volt más lehetőségem, mint az ő oldalára álljak. Ugyanakkor nem értettem egyet a magatartásával, láttam a Jörg le tud verni bennünket. Mint ez később be is igazolódott. Ugyanis a kezdet kezdete óta sokkal közelebb volt a tűzhöz, s mint kiderült nemcsak a svájci cégnél voltak kapcsolatai, hanem a finn ABB-nél is. A Tamás hiába hívta meg a finn cég képviselőit és próbálta lekenyerezni őket, a Jörg a háttérben mindvégig ott volt. Az egyik ilyen látogatás alkalmával, amikor a küldöttség tulajdonképpen a Tamáshoz, illetve hozzánk jött üzemplátogatásra, a Tamás ahogy az illik, megpróbálta kényeztetni őket. A dolog azonban másképp sült el. A Jörg összeszedte az egyik finnt, a Puranen nevűt és beszervezte. Alakítottak egy közbeeső céget Ausztriába, SPI néven, s ettől fogva a rendeléseket rajtuk keresztül, már sokkal olcsóbban kaptuk. A cég nyolcvan százalékban a Jörgé... Ezután jött működésbe a második front. A Zsuzsa, aki a Jörg titkárnője, s az egész műanyag feldolgozás szakértője volt, először szólt a Tamásnak, nem akar-e egy más technológiával ékeket gyártani? A Tamás nem válaszolt. Sumákkolt. Azt gondolta senki sem tudja megcsinálni. De a Zsuzsa és egy régi kollegája, bizonyos Arnold megcsinálták. Megkérdeztem a Zsuzsát: mennyire komoly ez a dolog? Azt mondta nagyon. Szóltam a Tamásnak, aki megint csak a vállát húzogatta. Tavaly ősszel, egyidőben megkezdődött a próbagyártása ezeknek az ún. göngyölt ékeknek, felmondta az Isola a bérleti díjat, havi kb. háromezer forintot, a Zsuzsa pedig elment "nyugdíjba", mint később kiderült egy céget alakított, az Arnolddal. állandóan kérdezgettem a Tamást, nem kellene valahogy megegyezni a Jörggel? Azzal a szeméttel? - kérdezett vissza.

Magánnyomozok, de ha nem megy bicikli, egy melós is megcsinálja

az SPI rendelések mennyisége állandó mértékben és folyamatosan csökkent. Idén januárban aztán bekövetkezett valami nem várt. A TNT-s ember, aki a Bécsbe szállító cégnek gyűjti be az árut felhívta a figyelmet, valaki más is gyárt ilyen ékeket. Szóltam a Tamásnak. Felszólított, bármi áron nyomozzam ki, ki az. Sikerült is. Lefizettem az embert, s kiderült, a cég nem más, mint az Arnold cége. A Tamás beszélt a Zsuzsával, aki letagadta bármi köze lenne a dologhoz, illetve elhallgatta. De sikerült egy számlát szerezni, amin, mint szakértő, az ő neve van feltüntetve. A Tamás találkozott is vele, de nem mondta meg mire jutottak. Valószínű semmire. Már csak a hornyolt ékeket rendelik tőlünk, s könnyen lehet, hamarosan azt sem. Kell ehhez az egészhez tudni, hogy a jól menő időszakban,

tíz-tizenöt milliós nagyságrendű profitról lehetett havonta! beszélni. Mára ez lecsökkent havi egyre. S a dolog paradoxona, hogy ez a mennyiség olyan kevés, hogy az én korszerűsítéseim következtében i!) ezt már “a Laciék is meg tudják csinálni”, helyzet állt elő. Mert nagyon rendesen betanítottam őket, megadtam nekik az önállóságot, hogy magukénak érezzék a dolgot, s így szívesebben csinálják. Ez persze nekem is jó lehetett volna, mert több szabadidőm marad.

közben elment az Ernő is, könnyen lehet a Zsuzsáéknak dolgozik...

s közben nekem volt egy hatalmas harcom a Tamás partnerével, aki engem tulajdonképpen a céghez hozott. Menet közben derült ki, az egész magatartásával nem lehet egyetérteni. Lassú és körülményes volt, fontoskodó és hozzá nem értő. De természetesen élni kívánt a pozíciójával, s mikor csak lehetett megpróbált kinyírni. De szerencsére ebbe belebukott, tény, hogy a Tamás ezt nem támogatta. De közvetlenül mellém sem állt. Tény, hogy a Sanyi valamiért, nem tudni miért kibukott. Beteg. Hónapok óta látni se lehet. Ez a tényező nagyon könnyen a javamra válhatott volna, ha az egyéb tényezők jobban alakulnak.

közben egy csomó más tényezőből kiderült, a főnököm cseppet sem az az ember, mint akinek én a nagy bummm idejében hittem, s amilyennek mutatta magát. A dolgok elszarosodásával könnyedsége, lezsersége, egyre csökkent. Egyre inkább a pánik jelei kezdtek mutatkozni. Hol azzal fenyegette meg a konkurens céget feljeleníti őket, hol az alapanyag ellátásban próbálta ellehetetleníteni őket. Kis pitiáner megoldásai azonban egytől egyig kudarcot vallottak.

Váltságdíj neylonzacskóban az útszélére dobva

jellemző példa a mentalitására, hogy amikor tavaly november végén ellopták a cég vadonat új mikrobuszát, amit az öccse koton bizniszéhez vettek, alvilági eszközökkel megpróbálta visszaszerezni, s a szemem láttára dobtunk ki több mint százezer forintot egy nylon zacskóba az út szélén. Jól átvették. Később még is meg lett az autó, de ez teljesen a véletlennek köszönhető. Most éppen az ügyészségen van a dolog, s még lehet hónapokba telik amíg visszakapjuk.

közben az én autóm is bedöglött, s csak nagy erőfeszítés árán sikerült egy Barkast kiharcolnom, mint szolgálati kocsit. Sajnos ez a fenti körülmények között, már semmiképp nem egy jó ízű dolog, mondja és érezteti is velem, mekkora nagy kegy és áldozat ez a cég részéről. az utolsó, tavaly év végén elkezdett vállalkozás tartályok festésével kapcsolatos. Elvállalta élelmiszeripari tartályok külső és belső festését, de sajnos ez olyan kis hasznót hoz, hogy csak úgy nem ráfizetéses, ha mint az örültek úgy csináljuk. S nyom is bennünket, ahol csak tud. Az ékgyártás az majdnem a nullára csökkent, s valószínű oda is fog. Megpróbálkozott a svájci rendelések visszaszerzésével, de ott is nagy a bizonytalanság, valószínű a Jörg abba a levesbe is bele fog köpni. számomra ez az egész nem más, mint egy kudarc sorozat, amikor én a hullámvölgy csúcsán

érkeztem ide, nagy reményekkel, bizakodással, hogy ez egy felfelé menő cég, ahonnan majd nyugdíjba lehet menni. Főnökömről kiderült, legalább is az én területemen egyáltalán nem egy nagymenő, kis pitiáner gazember inkább, s ez semmi jót nem eredményezett az én életemben. Pontosabban eddig tartott az, ami volt, s ami kis jóindulattal pozitívnak is lehet mondani. Azt is mondhatnánk: elvultunk, s különösen az ígéretes és biztonságos jövő reményében.

a helyzet komolyságát csak fokozza, hogy amikor a jeepünk vállalati használat közben elromlott, a Tamás kifizette, s most követeli rajtam a kb. százötvenezer forintot. S van még egy tétel, a pénz, amit a Sanyinak adtam a számlák ellenében, amit a Mirkónak adott. A Sanyi a kötelező levonások után sem adott vissza belőle semmit, egyszerűen lenyelte. A Tamás pedig azt mondja öneki semmi köze az egészhez, bár lehet a pénzből a Sanyi és az én BT-m alatt bújtatott egyik román ember TB-je lett befizetve, aki a Tamás cégének dolgozik... a képhez még az is hozzátartozik, hogy addig igencsak nagy szükség volt rám, amíg komoly építkezéseket igényelt az itt végzett munka. Óvatos becslés szerint is kb. hét-nyolc millió forintnyi épületet és járulékos berendezést készítettem el, ami nélkülem nem lett volna lehetséges. Mára azonban ennek az utcának a végére értünk, ilyesmire nincs a belátható időben szükség. Szerencsére a főnököm elég óvatos, vagy inkább megfontolt. Ez az egész egy nagy szar. S valamerre lépnie kell, nem az a típus, aki könnyen feladja. Valószínű újabb és újabb próbálkozásokra lesz szükség, amit azonban még ő maga sem tud, hogy mi is lesz. S itt lehet, hogy szükség lehet rám. Az is lehet, mégiscsak jó fordulat áll be az egyedül jövedelmező ékgyártásban, s akkor nekem is újra jó lehet. De ennek a valószínűsége majdnem nulla. A fentiek úgy érzem elég kimerítő tényrt tartalmaznak ennek az embernek a kvalitásairól, sok mindenre nem számítok. hasznos kiegészítés lehet, hogy ez, amivel én meg voltam bízva, csak egy része a cég tevékenységének, más területeken bizonyos dolgok működnek. Kotont árulunk, pumpaházakat gyártunk, a Janóék tartály biznisze is megy ahogy. Csupán a belefeccelt pénz miatt lehet fontos a nagykovácsi csarnok, s ezen keresztül az én személyem. A múltkor a felesége a Betty, azt mondta, a Tamás valami alternatív megoldást keres, egy kisebb csarnokot, mert ennek a közel háromezer forintos havi bére túl sok. Éppen azt javasoltam, vigyük az egész ékgyártást a mi házukba Kötcsére, de ez az ötlet még akkor sem tetszett nekik, hogy azt mondtam nem kérek érte semmilyen bérleti díjat, elég, ha azokat a minimális, pár százezer forintos beruházásokat alkalmazzuk, ami az ékgyártáshoz kell. De valamilyen presztízsből nem tetszik nekik az ötlet. A kifogásokról, amit a Tamás mondott, sorra kiderült semmilyen valóságos alapjuk nincs.

Így állok tehát a világcéggel. Majd folytatom. Késő van. Nem tudtam aludni. Most négy óra van, egy óra óta fenn vagyok. S egy macska nyávog az ablakom alatt. Nagyon keservesen.

990225 a jószándék, ami kétségbeesve keresi tárgyát

Ismét reggel van, állítólag nincs semmilyen front, és süt a nap. Teljesen fel vagyok keveredve. Már régen nem voltam így. Bizonytalanság és szorongás van bennem, nem magam miatt, hanem a családomért. Megértem miért kell nekem ennyit kínlódnom, de szeretném, ha őnekik ebből semmi sem jutna. Főleg a lányoknak, az Sandrának meg a Jillnek.

Ilyenkor reggel többnyire megbékélésre hajlik az agyam, felerősödve majdnem mindig találok valami kapaszkodót, valami biztatót. Most is van valami halvány érzésem, de ez csupán a jó szándék, ami nem találja tárgyát. Mert tudom, valahol a mélyben zavar van, kellemetlen dolgok tömkelege kavarg. Százszor megpróbáltam valami finom ételt készíteni kőolajból, hamuból és majonézból. Eddig nem sikerült. Azt mondják, mindenki azt mondja várjak.

Mindenképpen várnom kell. Amíg lesz pénzünk, amíg jobb idő lesz, amíg az Sandra befejezi az iskolát, amíg mindenki felfogja, amit én már tudok. Amíg a dolgok jobbra fordulnak. Akár merre. Végül is rájöttem a főnököm egy kis csaholó tacsó, szeretni kell, de nem lehet kimutatni, mert az neki gyanús, de mindenképpen lojálisnak kell lenni. Csak azt nem tudom mihez. Szeretném azt gondolni, minden jó. Nincs semmi baj. Végül is azt csinálom, remélem, amit kell, csak az éberségem szeretném megőrizni, mert el akarom kerülni a bajt. Nem szeretem azt a szereposztást, amikor emberek gyengeségből bölcsességet csinálnak, aztán amikor utoléri őket a baj, másokat hibáztatnak. Így születnek a hazug életek és a hazug tettek.

Ki kell mennünk, de hogy?

Lassan, de bizonytalanul kezd körvonalazódni a helyzet a fejemben. Az már majdnem biztos, hogy kimegyünk. Csak a részleteket kell kitalálnom, hogy hogyan. A legokosabb valószínű az lenne, ha én előre kimennék és kiépítenék valami féle főhadiszállást. Mondjuk North Karolinában, ahová mindig is akartam menni, azon egyszerű oknál fogva, hogy ott nincs olyan meleg, mint délebbre. Aztán mikor már kiépítettem valamit, akkor az Jill is utánam jöhetne. S onnantól fogva azt gondolom ketten jól ellennénk. Az egész dolog végül is akörül forog, hogy megéri-e, vagy sem. Az itthon maradásnál is arról volt szó. Ami persze lehet egy kelepce is. Mint ahogy volt is. Mert létezik egy olyan alsó határ, amikor az ember döntésképtelenné válik. Az a majdnem, de mégse. Amikor az ember kitart a nem túl jó mellett, mert a változtatás nagy megpróbáltatást jelentene. Kell tehát az a bizonyos többlet, ami az embert a holtpontra átlendíti. Amikor én kint voltam, ez igencsak nehéz volt. Két fő okát látom ennek. Egyrészt a háromhavonta való hazajárás, egy luxus. Erre legalább is az első időben nem kellene, hogy sor kerüljön. Azzal, hogy az Jill is kijönne velem, valamennyivel több pénzünk maradhatna. Ez azt hiszem egy egyszerű számtani feladat. Négyhavonta kell két repülőjegy, az fejenként kétezer dollár. Amit folyamatosan

meg tudunk keresni, az kb. havi háromezer. A várható rezsink kb. havi ezeröttszáz lesz.

$4 \times 1500 = 6000$

$6000 - 2000 = 4000$ az útiköltség után.

havonta elküldünk 500-at a gyerekeknek, ez 125 000.-ft, remélhetően elég.

Ez összesen:

$4 \times 500 = 2000$ gyerekek pénze

$4000 - 2000 = 2000$ dollárral tudunk hazajönni négyhavonta.

Ez 500 000 Ft.

ez egy évben 1 500 000 Ft.

de nagy valószínűséggel ennél sokkal többnek kell lennie a bruttónak. Ez azt jelenti, hogy lehet, hogy nem fog ennél sokkal több maradni, mert menet közben mindig van mit venni, mire költeni, de az is a mi konyhánkra megy. Ez a múltban is így volt. S még ma is ebből élünk. Gondolok itt ruhákra, cipőkre, magnó kazettákra stb. egy biztos sok mindent tanultunk közben, én azt gondolom tulajdonképpen mostanra nőtt be a fejünk lágya, s tudni fogjuk mi a leghelyesebb. Lassan érő típus vagyunk.

A Jillről és a visszaköltözés motívumairól. Amikor még totál bíztam a Jillben magunkban, a jövőnkben

Az Jill miatt aggódok. Mindig azt gondoltam a Jóisten adott nekem egy ilyen makrancos, de intelligens, jószívű, és szép teremtetést. Csak ne lenne ilyen félős. Meg egy kicsivel több vállalkozó kedv kellene, hogy benne legyen. Azt gondolom az utóbbi évek nem nagyon tettek neki jót, elbizonytalanodott. Azt gondolja semmi haszna nincs annak, amit csinál. Igaz sokat veszekedtem vele, de ez a köztünk lévő örök harc, ami a tanulásról szól. Én, magam is hajszolom, s természetesen nem szeretném, ha lemaradna tőlem. De azt semmi esetre sem szeretném, ha bárki azt gondolná szándékosan bántani akarom, s nem értékelem, amit csinál. Nélküle sehol sem lennénk. Én biztosan nem. Óriási szükségem van rá, nélküle nem tudom elképzelni az életemet. Nagyon szeretném, ha valahogy ezt megtudná érteni. Azt szeretném, ha mindig velem lenne, úgy, mint régen. Nekem nincs problémám azzal, hogy a "nő" velem van. Nem is igazán vágyom mások társaságára. Az övére igen. Igazán kevés kivétel van, amiben nem értünk egyet. Kis dolgokban van egy kicsi nézetkülönbség közöttünk, de a nagy dolgokban nincs. Nem is akarom ezt nagyon ragozni, fölösleges. Sokszor és sokfelé elmondtam: nem képmutató és üres beszéd, amit mondok, amikor másról, tehát a mi kettőnk személyétől független dologról van szó, ritkán téved. Ez a kijelentés számomra azt jelenti, hogy értékítélete és az intelligenciája a helyén van. Megbízható és határozott. Még ha vannak kettőnk között árnyalatnyi különbségek is, amik a különböző nemünkből, életkorunkból, tapasztalatainkból, és vérmérsékletünkből fakadnak. Ezek azonban át meg

átfedik egymást, kibogozhatatlan kié meddig lóg át a másikéba. Ha mégis létezik valamiféle hiányérzet, az a sorsunkban meglévő önértékelés lenyomatából fakad, ami nem valami áthághatatlan és végérvényes elrendeltség, hanem a személyiség pillanatnyi beállítódása, mely bármely pillanatban megváltozhat. Senkit ne tévesszen meg. Hiszek a holtiglan való tanulás lehetőségében, különösen, ha a vonatkoztatott személy is hisz benne. Talán itt van némi lemaradás. Könnyen lehet, van itt valami céltalan akarás, amit nevezhetnénk makacsnak, makrancosságnak, egyfajta szent és sérthetetlen meggyőződés, amely nem követi a helyes szellemi ösvényt. Itt-ott letér róla, s kis ligetekben, cserjésben, réteken elkóborol, mert nincs meg a helyes elrendezés öntörvénye, egy rendezői elv, mely az úton tart. Ennek felismerése egy igen fontos lépés, mert az illető rájön, hogy szellemi energiáit sokkal hatékonyabban tudja használni. Ezt azonban siettetni közvetlen eszközökkel nem lehet, a szellemi szféra benső önszerveződése által jön létre, aminek el kell jöjjön az ideje. Rengeteg ponton látom ennek a meglétét, csak a dolog még nem állt össze. Olyan mintha egy kocsi alkatrészei mind együtt lennének, csak a "kocsi építője" ezt még nem tudná. Utána már csupán pillanatok kérdése azt összerakni. S megérteni a "hátsó" szándékot.

Meg azt, hogy mi a mindegy, meg a nem mindegy.

Elidegenedve nehéz valamit is csinálni, példák

Tudom, amennyiben meg fogom csinálni, amit elterveztem, mennyi nehézség vár rám. Bár ezekkel külön-külön nem foglalkoztam mostanában. Tulajdonképpen ismert dolgokról van szó, nem ez lesz az első eset, hogy ezt végig kell csinálnom. Az egész közhelyszerű. S valahogy az önmagában is fárasztó, ha az ember ezzel külön-külön is foglalkozik. Mert nem az a lényeg. Ez olyan mintha az ember elidegenítené magát az evéstől azzal, hogy a főzés gyötrelmein, aprólékos részletein gondolkodna, s ezt mondogatná magában: te jó isten! most meg kell fognom ezt a koszos krumplit és le kell mosnom róla ezt a ronda sarat! itt van ez a véres hús, bele kell csípnem tiszta ujjaimmal, s egy fadarabbal nagyokat ütnöm rá, hogy szétlapuljon, bűdös füstölő olajba dobnom, ahol majd sriiii, sriii, sisteregve és fröcsögve sülni fog. S aztán majd bele kell harapnom a forró húsba!

Nincs lényeges különbség eme dolgok között, rá kell jönnünk a nem elidegenedettség lényegére. S még hogyha, látszatra olyannyira különböző dolgokról van is szó, meg kell maradni annál, amit akarunk, amit szeretünk, s meg kell szüntetni a tárgyiasításnak ezeket a formáit, mely valójában nem más, mint az elidegenedés rossz beidegzéseinek, csökevényesen ottmaradt formái. Legtöbbször üres formák.

Az egység és a cél szentségtelenítése

Ez semmiképp nem valami erkölcsi kitartás, vagy a helyes értelemben vehető rögszeretet, amikor az ember ragaszkodik valamihez, amit szeret, vagy ami fontos. Sőt. Éppenséggel ez az, amikor az ember becsapja vagy hagyja becsapatva önmagát, mert egy előző tapasztalatból nem a cselekedetének az eredményét, hanem a hozzávezető lelkiállapotot, módszert, hangulatot, tehát valamiféle eszközt jegyzett meg. De az eszköz az csak eszköz, a cél meg cél. Az eszköz nem lehet cél. Az eszköz azért van, hogy a célunkat elérjük. Tehát itt semmiképp nem beszélhetünk a cél szentesíti az eszközt dologról. Pontosan az ellenkezője történik, az eszközt és a célt egyaránt szentségtelenítjük. Az egyik is meg a másik is csupán fontos, hasznos, elengedhetetlen. Mindenki kedvére válogathat a saját példáiban, olyanokban, amiket nap mint nap milliószámra tesz meg.

Eredményes ember az, aki egyre több ilyen mozgást tud szellemiségében megtenni, mert ezáltal felszabadítja a hülyeség alól önmagát. Többé nem kell önmagával birkóznia. Nekem már nem sok bajom van önmagammal. De fújhatom az egészet, hiába jöttem rá magam a helyes magatartásra, ha egyedül maradok, mert az, akit szeretek az még nem tudja. Így aztán beszélgethetek önmagammal. Ami nem annyira termékeny ugye. Látszólagos embergyűlöletemnek is ez az oka. De valójában nem az embereket gyűlölöm, hanem csak egyszerűen kétségeim vannak, hogy a másik emberben meg van e a fent említett helyes megközelítés vagy a megértésnek a megfelelő foka.

A Réka, milliomos se vagyok, segíteni sem tudok

holnap találkoznom kell velük. Azt hiszem számítanak rám, de még nem tudják, hogy szinte biztosra vehető az Amerikába visszamenésünk. Ez természetesen azt jelenti nem tudok segíteni nekik házat építeni, még a szervezésbe sem. Mert nem leszek itt. De valami halványan dereng bennem, csak még nem fogalmaztam meg, hogy erre is van valami megoldás. Mégpedig az, hogy várjanak azzal az építkezéssel addig amíg hazajövök. Ami persze évek múlva lesz, s addig lehet nem tudnak vagy nem akarnak várni. Ráadásul az én kislányom azt hiszi így meg tudja állítani hites ura kilengéseit, s otthonülő férjet tud belőle csinálni. Pedig nem hiszem, hogy ezen múlik. De van az lehetőség is, hogy még időben a legfontosabb dologra akarja költeni a pénzüket, még mielőtt a Justinak eszébe jut, hogy tulajdonképpen ő egy Ferrarit szeretne. S meg is veszi. Másnap meg összetöri. S így tovább. Másik példát is mondhatnék. Lehet csak egyszerűen s teljesen normálisan egy saját otthonra vágyik. Gondolkozni fogok mi lenne a legjobb megoldás. Biztosan van.

Az ideális persze az lenne, ha én egy milliomos, de legalábbis egy tisztas nyugdíjjal rendelkező, Amerikából hazatelepült pasi lennék, akinek semmi más dolga nincs, mint az eddig elhanyagolt gyerekeivel törődni, különöse tekintettel a legnagyobbik és legelhanyagoltabb lányára, akitől még unokája is született, akit

nagyon szeret, s még jobban szeretné szeretni, de már megint a régi mese jön elő, nem azt csinálja, amit szeretne, pl. szerelmes, vagy a lét nagy kérdéseit feszegető verses drámákat, prózát vagy tanulmányokat írna, hanem pont úgy ahogy eddig kénytelen volt, a bányában dolgozik reggeltől, a végkimerülésig, vagy vékimúlásig, s megint végképp nem lehet rá számítani.

De lehet. Majd valamit kitalálok.

Kis óda a véghségéről

Mert szeretem őket, s ez a dolog végérvényes.

Még ha teljesen végletes is marad minden.

De ígérem ez nem nem tart majd a végletekig.

Ha a Jóisten megengedi, ad hozzá erőt, s úgy végrendelkezik.

Ámen.

Ez az-az állapot, amit nem nagyon szeretek. Tulajdonképpen egy hatalmas stressz. Mikor felébred bennem a gyanú, át akarnak verni. S azt nem nagyon szeretem. Nem is sokszor fordult elő életemben. S most ilyen előérzetem van. Az előérzet tulajdonképpen nem más, mint amikor az embernek nem áll elegendő információ ahhoz a birtokában, hogy biztos legyen a dolgában, de azért valamit tud.

A Tamás genyózik velem. Nem találok jobb szót. Az embereknek nem ad fizetést majd csak hétfőn, s arra sincs ideje, hogy idejőjön és odaadja az én pénzem. Megígérte ezen a héten még megkapom a pénzem, utána csak havonta. Hosszasan gondolkodtam mire találtam valami indokot, hogy felhívjam, s a végén mondtam neki nekem kell pénz. Azt mondta, ha más nincs hagy a Janónál pénzt. Ami persze nem nagyon tetszik. De jobb, mint a semmi.

Tulajdonképpen olyan a szituáció, hogy bármi lehet belőle. A főnök egyáltalán nem őszinte, nem igazán mond valamit. S lehet még az is, hogy ez az utolsó fizetésem. Kicsi a valószínűsége, de fennáll. Azért kicsi, mert tartozom neki pénzzel, s valószínű azt akarja, hogy előbb ledolgozzam. Az ékgyártás minden valószínűség szerint a padlón van, s így már nem igazán éri meg engem foglalkoztatni. Az egy olyan jól fizető export tevékenység volt, amiben volt reális szerepem. A tartályfestéshez nem kellek. Csupán akkor akar az én számításaim szerint megtartani, ha az ékgyártásnak van valamiféle jövője. De ez most nem látszik. Az biztos azonban, hogy valami után kellene néznie, túl sok pénz fekszik benne, hogy csak úgy hagyja elveszni. Mindenesetre most semmilyen rendelés nincs. Én a magam részéről már csak azon gondolkodom, hogy miként kerüljek ki nagyobb veszteség nélkül ebből a buliból. A tartozást sem nagyon akarnám kifizetni. Úgy érzem megdolgoztam érte. Ugyanakkor - mint annak idején Zamárdiban - el kellene vinnem a cuccaimat, anélkül, hogy feltűnést keltenék. Anyagról, szerszámról, s a személyes holmijaimról van szó.

Olyan az egész, mintha valamiféle versengés lenne most közöttünk a Tamással, ki tud átbaszni kit.

Ilyenekben nem szoktam alulmaradni, s ugyan nagy gecí a főnököm, de én sem most jöttem a hathúszással. Micsoda egy szörnyű szöveg ez. Szörnyű, mint amit ki akar fejezni.

A baj az, hogy rengeteg cuccom van itt, s nem szeretném, ha látnák a vállalati autóval hordom őket haza. Szerencsére a szerszámokra van némi indokom, de a személyes holmikra nem nagyon. Még az a jó, többségében, itt vannak az én bungimba, ahogy ezt a pici búvóhelyet a munkásaim hívják. Nem is rossz. Nem tudtam pl., hogy a Tamás ide fog-e jönni. Mert ha nem jön akkor meg tudom várni amíg a Laciék elmennek, s ha addig mégsem jön ide a Tamás, be tudok pakolni. Az jutott eszembe, hogy ennek a bukásnak, mármint az ékgyártásának a lehetősége már tavaly nyár óta itt van a levegőben, emlékszem még a Zsuzsával is próbáltam valamit kezdeni, kérdeztem nem-e tud valami jó munkahelyet. Néhanyszor megingott, de aztán mégsem kellett. Lehet jobb is.

Gengszterségem felelőségével a vállamon

Csupán utána konszolidálódott egy kicsit a helyzet, s lélegeztem fel valamennyire. Hát idáig tartott.

Nincs pénzünk, Amerika igencsak messze van, s már is ilyen rettenetes problémákkal kell szembenéznem. S ráadásul erről végkép nem is beszélhetek senkivel. Se a gyerekeimmel, se a feleségemmel. Nincsenek hozzászokva ezekhez a gengszter dolgokhoz, ezt mindig én magam szoktam csinálni, s már csak akkor szólok, mikor minden oké. Ha elmesélném, értenék mit miért, de rettegnének. Nos, én sem vagyok nagyon boldog, csak nekem meg kell csinálnom. Azt gondolom nem én vagyok gengszter, hanem a világ az. Egyszerűen rá kényszerülök ezekre a dolgokra. Délután két óra. A Ginjuice telefonált, most van a vámon, hozza a 4-es lemezeket. Nem teljesen értem miért, mikor nincs megrendelés. Zavaros ez az egész. Majdnem teljesen összeszedtem a dolgaimat, beleértve a levágott drága ajtólapokat az Jill konyhaszekrényéhez. A nagy Laci látta mit pakoltam, de ő nem hiszem, hogy érdekes. Remélem nem fogott gyanút, de igazából az sem érdekel. A fontos az lenne, hogy a Tamás otthagyja a pénzt a Janónál. Néhány dolgot itt fogok hagyni, köztük ezt a komputert is. Kell, hogy legyen valami velem, nagyon hozzám nőtt. Muszáj valamit írnom, mert különben begolyózik. Nehéz idők már megint ezek.

Néha elbizonytalanodok. Nem csoda. Rengeteg munkám fekszik ebben. Nagyon bíztam benne. Már megint ez teljesen lehangoló történet. Néha úgy érzem magam, mint egy vándorcigány. Csak nem vagyok az. Közel negyven helyen laktam eddig, kicsit fáraszt már a költözés. Valaki már nem akarja bennem. De úgy látszik ez az én sorsom. Úton lenni.

990227 kicsit zavaros kezdetek, meg a vállalati munka

Egyszerűen egy dili ez az egész. Éjjel, fél tizenegykor megszólal a telefon. Valaki egyfolytában mintha faxot akarna küldeni. Háromszor ébresztett fel álmomból. S akkor jöttem rá, hogy a faxot nem is installáltam a komputeren. Nem tudom ki volt az, de marha fárasztó. Arra föl mondom, mennyire nincs semmire sem idő.

Tegnap iszonyú zavaros napom volt. Tűzvédelmi tapasztást kellett csinálni a bálterem mennyezetén. Ez a Sam meg fog engem ölni. Miért kell nekem ezzel az emberrel dolgoznom? egyszerűen nem értem. Olyan, mint egy sorscsapás. Még nincs válasz a lakásra, délben kell hívnom a nőt. Jól lenne már ezen is túl lenni. Valahogy leülepednének már a dolgok. Kell mennem.

990227 Fehérvár után

Egyik pillanatról a másikra tavasz lett. Tegnap este ott voltam a lányoméknál Fehérváron. Elmondtam nekik, valószínű el fogom veszíteni a munkahelyemet, s így nem fogok tudni segíteni nekik a ház építésében. A Réka azt mondta: nem baj majd elmegyünk hozzátok Amerikába. Megívtam őket ebédre hozzánk, de mivel az Sandra meg a Borisz buliztak Siófokon és csak szombaton valamikor későbben jönnek haza, ma reggel újból felhívtam őket, nem lesz ebéd csak valamikor délután kettő felé. Aztán újra felhívtam őket, mert olyan szép idő volt, jöjjenek minél előbb. Nagy sürgés forgást adtunk elő, takarítottunk és főztünk. Csak két óra felé értek ide, menet közben találkozotunk, kicsit eltévedtek, mi éppen a kocsmába mentünk szódáért meg sörért. Ízlett nekik az ebéd, sült hús meg csirkepörkölt volt. Ezután semmi komolyról nem esett szó, főleg a kis Csabival játszottunk, aki nagyon aranyos. S főleg értelmes. Az apja fejébe vette, hogy megszereli a cd lejátszót, de az csak rosszabb lett. Valószínű hiúsági kérdést csinált belőle, biztos én is azt csináltam volna az ő helyében, s körülbelül tízen ötször megpróbálta, végül pedig elvitte. Remélem jól érezték magukat nálunk. Még akkor is, ha otthagytam nekik egy kis részt a naplóból, ami nem igazán tetszett, legalább is a Justinnak nem. Egy ici-pici rész ugyanis rá is vonatkozott, a Réka mellett, bár szerintem nem igazán volt sértő.

Este mentek el, a lányom megívott magukhoz mindannyiunkat. Ez még nem fordult eddig elő.

990228

Vasárnap este van. Most jöttünk haza az Jillel Bogláráról. A hétvégén igazán szép, tavaszi idő volt, tizenöt fok körüli hőmérséklettel. Délután elvittük a Mírkót Szárszóra. Szegény gyerek nagyon le van törve a fejleményektől, azt mondja, hogy aggódik. Értem meg az anyjáért. Az mondta nekem akkor se fogunk meggazdagodni, ha újra elmegyek, megyünk Amerikába. Ez valószínű igaz is. De itt valami másról van szó. Délután nagyot sétáltak az Jillel, mert már nagyon

régen nem beszélgettek. Ettől aztán kicsit letört a gyerek. Biztos a kényelmetlen kérdések is előtérbe kerültek. A legnagyobb problémája az Jillel van meg az anyjával, terhesnek érzi a kettőjüket. Bizonytalan. Szereti azt a lányt, de az rettentően naiv, és nem tud egy pillanatra meglenni a Borisz nélkül, ő pedig néha szeretne egyedül lenni. Szeretnének neki segíteni, de ez nem olyan könnyű. Ráadásul itt van a mi problémánk is, holnap lehet eldőlni van-e további munkahelyem. Írtam a Tamásnak egy ultimátum szerű levelet. Továbbra is hetente kérem a fizetésemet, és ragaszkodom a heti negyvenezer forinthez. Nem kérdés időt kellene nyerni, na meg pénzt is. Kellene a jeep, azt elvinni Bremenhavenbe, feladni, ott kiváltani, onnan elvinni, ez mind benzin, ami pénzbe kerül. Plusz kell pénz a repülőjegyre is.

990301az utolsó nap és az út „haza”

Szinte majdnem bizonyosan a rám váró események kimenetelétől, tiszta időben, és eseménytelenül vezettem egészen Nagykovácsiig. Az Sandra nem jött velem, nem érezte jól magát. Amikor megérkeztem azonnal felhívtam a főnökömet, aki rendkívül arrogáns módon a munkát kezdte el számon kérni és sürgetni. Személyesen akartam odaadni neki a levelet, de úgy éreztem erre nem igen lett volna alkalmam. Ezért feltettem neki a kérdést szóban. Az azonnali válasza tagadó ill. elutasító volt. De nem tudott másról beszélni, mint a munkáról, s megkért(!) a mai nap még segítsék elvégezni a munkát, mert holnap jönnek a tartályokért. Első gondolatom az volt, hogy **“becsületből”**, ami jelen esetben bármilyen szempontból egyszerűen egy hülyeség, mégiscsak segítsek neki, ill. az embereknek. Le is mentem s elkezdtem utána nézni a dolgoknak. Aztán egyre erősödő feszültség kezdett úrrá lenni rajtam, s elkezdtem összepakolni. Eszembe jutott az Iván, s miután felhívtam, azt mondta nyugodtan odavihetem a cuccomat, majd a hétvégén elhozza hozzánk. Összeszedtem hát a legfontosabbakat, s mondtam a Lacinak mindjárt jövök. Csodálkozva nézett rám. Azt hitte, haza viszem a holmimat. A kapuig mentem el, amikor meggondoltam magam. Visszamentem és összeszedtem mindent, odaadtam a Lacinak a kulcsokat, s elmenten az Ivánékhoz. Részletesen elmeséltem, ami csak eszembe jutott, majd, nem csekély lelkiismeret furdalással, a saját pénzemen hazaautóztam. Alighogy beléptem az ajtón, kb. négy óra lehetett, hívott a Tamás. Nagyon fel volt háborodva. Engem azonban már olyan nagyon nem érdekelt a dolog. Igyekeztem jó benyomást, főleg az ártatlanét kelteni. Csak a további feszültség elkerülése végett. Ezután lesétáltunk az Jillel a falusi kocsmába, ahol ittam egy konyakot meg egy sört. Majd szépen hazagyalogoltunk. A kocsit el kellett volna vinnem a Janóhoz, de ehelyett lefeküdtem és elaludtam. A Janó sem jelentkezett.

1999.MÁRC ELEJE S AZ ÁLOMBELI VISSZATÉRÉS KÖVETKEZIK – LÁSD JJ. BALLADÁJA I. RÉSZ

HÁROM ÉV OTTHON, EGY ÖSSZEFOGLALÓ

A visszatérést egy utólag, majdhogynem hiábavaló hároméves itthoni próbálkozás követte. Pedig épített balatoni nyaralót, huszonöt darabos tölgy konyhaszekrényt, dolgozott régimódi, falusi asztalosnál, mikor egyszer csak minden munka elfogyott. Jack amerre csak ment, mindenfele a nihillel találkozott, s még csak azt se lehetett tudni, hogy mi zajlik a háttérben. Magyarország nem találta a helyét. Már éppen azon töprengett, hogy a francha is, vissza kéne menni, amikor a véletlen egy, Pest környéki céggel hozta össze. A dolog fantasztikusan indult, s Jack mindent megadott volna érte, ha végre itthon, ahogy az mondani szokta „saját házában, s hazájában” élhetne, s nem úgy, mint az USA-ból, fel évente, hanem legalább hétvégeken haza tudjon jönni, s a családjával lehessen. Az akkor alakuló cégnek szüksége volt egy mindenesre, mint Jack. Így aztán komplett üzemcsarnokokat épített, olcsón, amerikai könnyűszerkezetes technológiával. Ő végezte az anyagbeszerzést, darukat, emelőket, fabrikált. Villanyt, vizet, fűtést, elszívókat, telefont, internetet, öltözőket, ebédlőt, tanácstermet, bútorokat, mindent maga csinált. Tolmáskodott, tárgyalt, s a végén saját újításai alapján bevezetett egy precíziós tevékenységet; a meglévő, nehézkes szocialista gépparkhoz igazítva. Igen ám, de a cég nyugatra gyártó tevékenysége a főnökség, a piaci változások iránt érzett pökhendi nemtörődömségétől tönkremegy. Jack nagyon is jó látta a baj felé sodródó vállalkozást, s egyre inkább úgy érzi, hogy minden nap, amit Magyarországon tölt, értelmetlen idővesztés. Egyik pillanatról a másikra lecsökkentették a fizetését, ezzel megszegve az alapvető egyezséget, amiért ennek az üzemnek a vezetését elvállalta, s egyáltalán, hogy itthon, Magyarországon maradt. Az, hogy figyelmeztetéseit nem vették komolyan, némileg segített az elhatározásban, s alig huszonnégy óra alatt felszámolta a cégnél a bentlakását, s minden személyes holmijával, gépeivel, szerszámaival vidéki házába hazaköltözött, majd a fentebb említett egy kéthetes rohanás után, újra itt van az Egyesült Államokban.

-/-

1999. MÁRCIUS, JACK MEGY VISSZA AMARIKÁBA

Megjegyzés:

Az éves visszatekintés és feldolgozás az utolsó
könyvben zárul.

A Napló viszont többé-kevésbé napjainkig tart.

Tartalom

EGY KIS ANEKDOTA:.....	1
ELŐSZÓ.....	5
NÉHÁNY SZÓ A SOROZAT KÖTETEIRŐL ÉS RÓLAM.....	5
<i>Bemutakozás.....</i>	5
MEA CULPA.....	5
<i>Magyarázat a stílus kavalkádra, vagy csalamádéra.....</i>	5
NÉHÁNY SZÓ A KÖNYV RÉSZEIRŐL.....	6
MAGYARÁZAT A FŐCÍMHEZ.....	6
<i>Témák:.....</i>	7
<i>Kulcsszavak.....</i>	7
KÖTETEK:.....	7
DISSZIDÁLÁS - MILYEN MESSZE A MESSZE?.....	9
<i>Dirtmusic go to distance.....</i>	10
A MI BALLADÁNK SORSFORDULÓJA:.....	11
„GYEREKEK”, - SZÓLT SÜKETELÉSÜNK HALLVA A GYŰRÖTTARCÚ, SZŐKE NŐ, - „ITT MINDENKI A SZÖGESDRÓT KERÍTÉS FELETT EGY MÉTERRE REPÜLT, MINT A SZUPERMAN, S KÖZBEN KALASNYIKOVVAL LŐTTEK RÁ!”.....	11
<i>Az, hogy Orwell.....</i>	11
<i>Jack -.....</i>	12
<i>Az én nem „zsidó” anyám is.....</i>	12
- Jill.....	13
<i>Jegy a világgá menéshez, 1985 JANUÁR 2. Fehérvári autóklub,.....</i>	14
1985. AUG. 28 ÁTTÖRNI AZ ÜVEGMENNYEZETEN.....	15
MINDENT HÁTRAHAGYVA.....	16
1985. Az első gondolatok idegenben, Jugoszlávia – „útban Amerikába”.....	16
<i>Az első, nem turista szembenézés, ill. találkozás a nyugati, kapitalista világgal.</i>	17
OLASZORSZÁG, - IDEGEN TÁJAKON.....	19
GRADO CAMPING.....	19
HELYI HANGULATJELENTÉS, AVAGY DISSZIDENS GONDOLATOK AZ OLASZ TENGERPARTRÓL.....	<i>Hiba! A könyvjelző nem létezik.</i>
<i>valutaátváltás Triesztben.....</i>	21
<i>Hajóötlet. Azon lakni? 1985, egy magyar menekült ábrándozása Triesztben.....</i>	23
1985. Latina menekülttábor azaz a CAMPÓ,.....	28
EGY VILÁGCSAVARGÓ NŐ MONOLÓGJA FOLYT.	30
CAPRI.....	34
ITÁLIAI KIRÁNDULÁSOK MEG EGY NÉZŐPONT VÁLTÁS CAPRIN.	34
SZÜLŐHAZÁBA ZÁRVA, AVAGY 35 ÉV OTTHON.....	37

EGY VISSZATEKINTÉS AZ ELHAGYOTT OTTHONUNKRA.....	39
<i>A gyerek és ifjúkor meghatározó helyszínei, eseményei</i>	<i>40</i>
1950. MÁJUS 18. BUDAPEST, CSILLAGHEGY	40
HÁMÁN KATÓ UTCA, ŐSI ÉLMÉNYEK A SZEGÉNYSÉG GÖDRÉBŐL 1951-1956.....	43
1956-62 ZUGLÓ 1956-1962 6-12 ÉVES KOROMIG, MARTOS FLÓRA UTCA	51
<i>Szabad és boldog gyerekkorom egyéb játszóterei, játéka, a grund és a</i>	
<i>lőversenypálya.....</i>	<i>51</i>
<i>első barátok.....</i>	<i>55</i>
IZSÁK	73
„MOMINU”	73
<i>Bimbi.....</i>	<i>74</i>
1963 BUDAFOK DÓZSA GYÖRGY TÉR A JATA	83
<i>1962 BUDAFOK Dózsa György tér a Jata.....</i>	<i>83</i>
<i>A Pecás gyerek, Nagy Sanyi? a dunai vagány vázlatok és leírás a gimnáziumig</i>	<i>87</i>
<i>További erőfitogtatások merő virtusból.....</i>	<i>88</i>
1964 ÉRD	90
1967 PEST, TÁROGATÓ ÚT	102
KÖLTÖZÉS PEST EGY ÖNÁLLÓ ÉLET KEZDETE TIZENHÉT ÉVESEN.....	102
MEGISMERKEDEK A RÁÉRZŐVEL.....	103
<i>Hosszú menetelés F gyulával.....</i>	<i>105</i>
<i>Holland Sasadi út.....</i>	<i>106</i>
ZSOLNAI GYÁR,	106
<i>élet megosztása az első nővel</i>	<i>106</i>
<i>Dante fej, s egy kerekbe tört szobrászkodás a Lénártnál</i>	<i>107</i>
1969 KUNSZÁLLÁS ELŐSZÖR, MAJD	107
PÉCS.....	107
<i>1970 Reménykedés és erőfeszítések a nehéz pécsi helyzet ellenére</i>	<i>107</i>
1970. SZÉKESFEHÉRVÁR.....	108
<i>A sofőrkérdésről.....</i>	<i>108</i>
<i>1970 nyara.</i>	<i>109</i>
<i>Téglalallopások.....</i>	<i>109</i>
<i>Az öreg Mézes, Hat liter tej és profi töpörtyű.....</i>	<i>111</i>
<i>a kilukad a szívem gyomra. a gyomrom gyomra”,.....</i>	<i>112</i>
S EGY BÚCSÚLEVÉL LÉNÁRTNAK PESTRE	112
1971 DISZIDÁLÁSI KÍSÉRLET	112
<i>Bolyongok a határon, de „hazatévedek”.....</i>	<i>112</i>
A DUNÁRA KÖLTÖZÖM	113
<i>Matrózkalandok.....</i>	<i>114</i>
<i>részen beleesni egy nővel a Dunába</i>	<i>115</i>
<i>vetelési kísérlet vodkával, egy pesti parkban</i>	<i>121</i>
1972 FÉLEGYHÁZÁN,	123
1973. KISKUNFÉLEGYHÁZÁRA TANYÁT VENNI	127
1975 MÁJUS 8 HOLLÓ BÉLA UTCA	131
NYOMÁS 10.....	133
<i>előrelépés egy másik Volánnál</i>	<i>135</i>

1977 BALATONSZÉPLAK.....	138
vitorlázások.....	141
A CSÚCSON A NÉPMŰVELÉSSSEL	141
több mint háromszáz rendezvény évente.....	141
DÉLI KITEKINTÉS	142
1979-82 MEGSZÜLETNEK A GYEREKEK	142
NÉPMŰVELÉS ÉS A DISZKÓ	142
Gebinbe a kultúrházat.....	142
HAJÓTÚRÁK A BOXIVAL,	142
Jack a mindenés, beszerzések A DISCÓHOZ.....	143
Jacket majdnem meglincselik.....	144
Saját készítésű disco szerelések.....	144
– az akkori magyar hírességek.....	144
csizmadia elvtárs	146
cigány zenész a pártitkárnak.....	146
1983 – AZ ELSŐ UTUNK GÖRÖGORSZÁGBA, A „NYUGATRA”	147
1984-85 VENDÉGSEREG ÉS ÉLET ZAMÁRDIBAN	147
a valutakeret	147
dél-Balaton parti népművelői értekezlet vezetője, takács Sándor.....	152
Helyzet és ideológiai háttér a távozáshoz:	152
egy régi disszidálási kísérlet emléke	153
1984. MÁSODIK KITEKINTÉS MÉG A DISSZIDÁLÁSI ELŐTT	154
JUGOSZLÁVIA TRSTNO A „MÁSODIK VELENCE”	154
„menjen a főnökéhez s mondja bedobta a törülközőt „.....	155
A KÜLFÖLDRE TÁVOZÁS OKAI ÉS HÁTTERE:.....	155
A disszidálás előtt, még itthon, Magyarország, a hetvenes években	155
A HÁTTER – ÁTLÉPNI ORSZÁG ÉS OSZTÁLYHATÁROKAT	156
Mi, a Jill és én különösen jól teljesítettünk.....	157
OLASZORSZÁG,.....	159
A DIPLOMATA FELESÉG MEGMONDJA.....	159
1985Miért pont Amerikába?.....	159
A NAGY PRÓBATÉTEL: AZ AMERIKAI KONZULNÁL – A LEGKEMÉNYEBB NAPOK EGYIKE	161
MEGYÜNK, AMERIKA BEFOGADOTT!.....	163
Mehetünk!.....	163
innentől már a történet Amerika felé folytatódik.....	163
1985 november Latinának vége	164
MONTANA RÓMA.....	165
egy Róma melléki hotel és lakói	165
Felfedeztük Rómát.	166
MINDENESETRE RÓMÁRÓL	171
JILL MEGBETEGSZIK	171
Kivándorlás Amerikába, a cél.....	171
A CSALÁD AMERIKÁBAN.....	173

<i>1986 febr. 26 repülünk az Újvilágba!</i>	173
ELSŐ REPÜLŐUTUNK	174
<i>Kávé vagy tea?</i>	174
FEJEZET. 1986-87 NEW YORK	174
<i>Szponzor helyett, otthon helyett mi várt ránk?</i>	176
<i>A svábbogár egy lepusztul hotelban</i>	176
<i>Az Sandra és az alvás</i>	176
THE BROADWAY	176
NEW YORKI LAKÓHELYEK	180
<i>A reményteli kezdés. New York.</i>	180
<i>Felbukkanó életlehetőségek</i>	181
<i>Püskinéni</i>	187
FRANCIA KÖVETSÉG.	188
<i>79th St. JACKSON HEIGHTS</i>	190
<i>Első fizetés</i>	191
<i>A lehetőségek testre szabása.</i>	197
ÉRTELMISÉGIBŐL ÚJRA VISSZA MELÓSNAK?	199
<i>Otthagynom a követséget</i>	200
AZ AMERIKAI ÉPÍTŐIPARBAN	200
QUEENSBE KÖLTÖZÉS.	202
<i>Áttörés a vasfüggöny mögül - Az ELSŐ MÉRNÖK fecskék Amerikában, az otthoni változások kezdete</i>	202
MOSOLYGÉP ÉS A GÜZÜSZIDÓ	204
<i>mosolygép</i>	204
<i>„ha én görög lennék,</i>	210
A NYUGATRA INDULÁS ELŐTT	214
<i>grillezés ÚTKÖZBEN, GRAND Canyon</i>	214
KISGYEREKES JÖVENDŐ PITTSBURGIEK.	216
MÉG NAGYOBB REMÉNYEK FELÉ. ÁTKELÉS NYUGATRA	217
AZ ELSŐ LECKÉK ÉS KOMOLYABB TANULSÁGOK,	219
<i>Próbálkozások az öregnél</i>	220
FATHER D. ÉS NÉMI VISSZATEKINTÉS	220
<i>Father D és a büntestvérek találkozása</i>	221
<i>Részlet a disszidálás című FEJEZETBŐL</i>	222
2. FEJEZET - 1987. MONTEREY B. FERI	222
PAT TORREY CONSTRUCTION.....	225
B. FERI UTÁN PAT TORREY, MUNKA EGY AMERIKAI ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓNÁL.....	226
<i>A kezdés</i>	226
<i>this is not Russia, egy carmeli munka kapcsán</i>	226
<i>Fizetésemelés</i>	227
1988 A KELETRE VISSZAMENÉS ELHATÁROZÁSA.	233
<i>Látogatás egy magyar "költőnél"</i>	234
<i>Los Angeles</i>	235
1987 MÉG EGY PRÓBÁLKOZÁS DÉL KALIFORNIÁBAN.	236

<i>A kirándulásom délre.....</i>	236
VISSZA KELETNEK - KERESZTÜL A DÉLI ÁLLAMOKON.	236
MIÉRT NEM NÉZTÜK MEG FIRENZÉT, és NEW ORLEANS-T.....	237
COLUMBIA. DÉL KAROLINA I.....	238
<i>1988Columbia, SC. Ilyen helynek látszott.....</i>	238
<i>1987 a kezdetek délen.....</i>	239
<i>AZ ELSŐ KÉRDÉSEM DÉLEN</i>	239
ELSŐ IGAZÁN ÖNÁLLÓ PRÓBÁLKOZÁSOK. COLUMBIA, SC.....	239
<i>első maszek munkám délen.....</i>	240
<i>A Lindának.....</i>	240
<i>a lindának.....</i>	241
WATSON CO. A TEMPLOMOT ÉPÍTEM DÉL KAROLINÁBAN.	242
<i>1988 vége a vadnyugatnak VISSZA KELETRE, önnön centrumunk felé, ami egyben a dél is</i>	245
CHARLESTON SC. HURRIKÁN HUGÓ.....	246
<i>A munka befejezése Columbiában a templomon, „beveszem Charlestont” ...</i>	246
<i>1988 Till rd. Élni egy hurrikán utáni szeméttelen</i>	247
A MEGÉRKEZÉS, ÉLET ÉS MUNKA CHARLESTONBAN HURRIKÁN UTÁNI ÁLLAPOTOK	248
TALÁLKOZÁS CHARLOTTE RILEYVAL	250
A CONTRACTOR LICENCE.	253
<i>berendezzük a házat.....</i>	253
<i>E.....</i>	254
1989 OKTÓBER MINDENFÉLE ÚJ ÁLDOZATVÁLLALÁS	255
S ILYENEK JUTNAK ESZEMBE:	255
TÍBOR JELLEMZÉS	257
MOUNT PLEASANT, MUNKA A TÍBORRAL	258
GALLAWAY HOMES, TRIMMELÉS AZAZ ASZTALOSKODÁS EGYÜTT A JILLEL	259
<i>Mégjobban megmerülni a DÉLBEN, A lehetőségek kicsavarása.</i>	260
1990-1993 CHARLESTON, SC A CHARLESTONI ZSÁKUTCA -	260
<i>Egy festőnő elzavar a házatól, mert szügyelli a trackom.....</i>	260
EGY SZÉDÜLT AMERIKAI MILLIOMOSNÓ NANNIJE.....	260
DÖMÖK A GÜZÜ	260
<i>A Cadillac.</i>	261
KORLÁTJAINK FELFEDEZÉSE KÍVÜL BELÜL	263
1993-1999 A CSALÁD KETTÉSZAKAD.....	263
1993- JACK ÉS JILL MAGÁNYOS ODÜSSZÁI.....	263
TÁVHÁZASSÁG ÉS KÜLÖNÉLÉS PÉNZÉRT, MIAMI	263
<i>1996Jack ELŐSZÖR HAZAKÖLTÖZIK.....</i>	263
EGY OTTHONMARADÁSI KISÉRLET INGÁZÁSSAL	263
<i>Connecticuti helyzet az áginál.....</i>	264
<i>Jill otthonról folyamatosan zaklatta Jacket éjjel és nappali piás megzuhanásaival.....</i>	264
1992 HURRICAN ANDREW MIAMIBA.....	265

<i>Indulás egy Floridai hurrikánba: 1992 szept. eleje.....</i>	<i>265</i>
1993 A KÖTCSEI HÁZ MEGVÉTELE	267
1993- JACK ÉS JILL TÁVHÁZASSÁGA KÜLÖN KONTINENSEN	267
<i>Fogalmam se volt mi vár rám.....</i>	<i>267</i>
TALÁLKOZÁS EGY GÉZÁVAL	268
GÉZA	268
<i>Géza és a szex.....</i>	<i>270</i>
<i>Miami, Különélés pénzért.....</i>	<i>271</i>
<i>1992. - hurrikán Andrew, első munka egy repülő operatőrnek.....</i>	<i>271</i>
1992 MUNKAKERESÉS ÉS KEZDÉS ÉS MUNKÁK MIAMIBAN	272
<i>A Miami munka jelentősége.....</i>	<i>272</i>
<i>De, csak hogy ne vesszen az idő mély kutjában, említsünk meg néhányat a jelentősebbek közül</i>	<i>273</i>
<i>Dade county</i>	<i>273</i>
<i>Az első nagyobb munka.</i>	<i>273</i>
AZ ÖREG REALESTATEOS NŐ.....	274
1993. KÖTCSE - MEGVESSZÜK KÖTCSÉN A HÁZAT, ELŐSZÖR VALÓBAN KETTÉSZAKAD A CSALÁD	274
<i>A Tibor, nagy nehezen ad kétszáz dollár kölcsönt. Fedezet nélküli tankolás credit kártyára.</i>	<i>274</i>
<i>későbbi bonyodalom az engedély körül</i>	<i>274</i>
<i>A charlestoni ház kiürítése, ill. Eladása.</i>	<i>275</i>
<i>egész Amerikában Nincs hol campingeznem.....</i>	<i>275</i>
<i>Gerry-ék</i>	<i>276</i>
<i>Telefon Endrének. A Roy még bíztat egy munkával, de nem várom meg.....</i>	<i>276</i>
<i>hazalátogatnak, a kötcsei ház megtalálása és megvétele</i>	<i>276</i>
<i>1992. tél, A hazalátogatás ide</i>	<i>277</i>
<i>Házkeresés az alföldön.....</i>	<i>278</i>
ÉN EGYEDÜL VISSZA S HAZAKÜLDÖM AZ „EGÉSZ HÁZAT”	279
<i>S itt, megjegyezni kívánom, hogy mik voltak ebből a tanulságok</i>	<i>279</i>
<i>Az ismerkedéshez, Charlotte az egyetlen nő.....</i>	<i>281</i>
<i>A gyerekek elmennek. Az Audi eladása.</i>	<i>282</i>
<i>az út miamiból Connecticutba.....</i>	<i>282</i>
1993 A HÁZ KIÜRÍTÉSE, ILL. ELADÁSA. EGY ÖSSZEFOGLALÓ	282
KÖZBEN KINT: MIAMI KIFÚJT,	283
AZ ÚT CONNECTICUTBA	283
1994. CONNECTICUT MUNKÁK EGY KARBANTARTÓ CÉGNEK.....	283
CONNECTICUTBAN	284
AZ ÚT NEW YORKBA ÉRVÉNYES RENDSZÁM, BIZTOSÍTÁS, MŰSZAKI VIZSGA, MINDEN NÉLKÜL., EGY ÖTPERCENKÉNT LEFULADÓ KIS TEHERAUTÓVAL, AZ OLD TIMERRAL. ANNAK IDEJÉN EZT ÍRTAM ERRŐL:	285
1994. JACK, KINT EGYEDÜL CONNECTICUTBÓL NEW YORKBA NEW YORK II.....	287
1994 II. NEW YORK A GARÁZS ÉS A PADLÁS, AMIT MEGCSINÁLOK	287

<i>A Washington Beach-i építész.</i>	287
<i>Garden parti New Jersey-ben. Puskás Öcsivel, mint dísszel a tetején</i>	289
<i>A Francia kapcsolat, a fiúk a „Miami Vice”-ből.</i>	289
<i>„menj te..., oda”...A story a postán.</i>	290
EGY KIS ÖSSZEFOGLALÓ, AZAZ KI MIN MENT KERESZTÜL.	292
JILL BAJBAN, AVAGY A BAJOK EREDETE. EGY ÖSSZEFOGLALÓ	292
<i>A fenti konfliktusok java része itt volt. De épp most mondta, hogy mennyire hiányzik neki az a dolgos, értelmes, pénzkereső, haladós élet. Ma 2002-02-17-én.</i>	294
1994 NEW YORKBÓL VISSZA COLUMBIÁBA. II.	296
<i>Campingezés a Laciéknál. nőbe Hill rd egy magyar család Amerikában.....</i>	296
1994.COLUMBIA, SC. FÉLNOMÁD ÉLET EGY LAKÓKÖCSIBAN	298
<i>A CIVILIZÁLT, titkos, olcsó, legális, biztonságos és komfortos menedékhely kritériumai. Részletek:.....</i>	298
<i>Teljesen romantikátlan s szorongó utazás a Nagy Amerikai Jóléti Társadalom Perifériáin, avagy –</i>	299
LLOYD ÉS MAX.....	300
<i>Columbia, sc. munkák a lloydéknál.....</i>	300
<i>A magyar karakter.....</i>	302
<i>Teljesen romantikátlan s szorongó utazás a Nagy Amerikai Jóléti Társadalom Perifériáján.</i>	303
<i>James a kommunikátor.</i>	304
<i>Az út . Leo megtalálása.....</i>	304
<i>A második út a viharban.....</i>	304
A STORAGEBAN BUSH RIVER RD	306
KÖLTÖZÉS WILMINGTONBA.....	306
BOTCSINÁLTA PAPIELÖLT ÉS A PARANOID NŐ	307
MAGYARNAK LENNI NEHÉZ AMERIKÁBAN.....	310
1995 WILMINGTON, I.	311
AGGÓDVA A GYEREKEK FEJLŐDÉSÉÉRT 96 KARÁCSONYÁRA JACK HAZAKÖLTÖZIK.	311
<i>A jeep megvétele s annak körülményei.....</i>	311
1995-1996 WILMINGTON -KÖTCSE ELSŐ HAZAKÖLTÖZÉS	313
A HAZAJÖVÉS MEGSZERVEZÉSE.	313
BRAMERHAVEN, KÖTCSE, AZ ÚT HAZA,	313
1996 DECEMBER, 24. AMERIKÁBÓL ÚTBAN HAZAFELÉ, A SOPRONI HATÁRNÁL-..	314
<i>műkereskedő nő pénzt ad.</i>	316
<i>Veszprém, a benzinkútnál.</i>	318
ELSŐ HAZAKÖLTÖZÉS, MEG EGY FURCSA FIGYELMEZTETŐ	318
1996.OTTHON ÚJRA, KÖTCSE, MAGYARORSZÁG	319
HIÁBAVALÓ PRÓBÁLKOZÁSOK OTTHON MUNKÁT TALÁLNI	319
<i>1997 KÖTCSE DOLGOZOM ITTHON.....</i>	319
<i>1997. szepesi, Ó, akkor neked még tízre vissza kell menned.</i>	319

1997-ÉS ÉV VOLT, AMIKOR IS OTTHON JACK ÜGYESEN BELETENYERELT A MAGYARORSZÁGI RENDSZERVÁLTOZÁS KÖRÜLI ZÚRZAVARBA.....	321
<i>az itthoni visszailleszkedés.....</i>	<i>321</i>
A WARSHAERÉK	322
1997 ELSŐ MUNKA, BOB, MEG	325
EGY MOTIVÁCIÓ A DISSZIDÁLÁSRA.....	325
<i>Kultúrház, discó, zassfiú, zasspapa,</i>	<i>325</i>
ZASHÉK TÖRTÉNETE	325
<i>Jack főnökként a jegyet szedte az ajtó elé tett széken, de most megdörzsölte a szemét, álmodik e.....</i>	<i>325</i>
A 80-AS ÉVEK VÉGE DISSZIDÁLÁS ÉS ELŐZMÉNYEI ZASS. FOLYT.	326
<i>Amerikai konyhabútor készítése, hozott anyagból.....</i>	<i>326</i>
<i>Szepesi konyhabútor</i>	<i>328</i>
<i>Kötcse Szepesi konyhabútor</i>	<i>329</i>
<i>elszegődők egy falusi asztaloshoz. A Kőröshegyi Asztalos.</i>	<i>330</i>
<i>a kilátástalan falusi pöcsölés után, Elköltözés Nagykovácsiba.</i>	<i>331</i>
NAPLÓ 1997-98 ÉLET ÉS MUNKA NAGYKOVÁCSIBAN	331
1998 SZEPT. 29-DEC. 31	331
AZ ELSŐ SZÁMÍTÓGÉPEN, AZ ELSŐ ÍRÁS	331
1998 09. 30. KOMPUTER ÉS AZ ÍRÁS, AZ ELSŐ ÉLETEMBEN, MÉG HA NEM IS AZ OTTHONOMBAN...	333
<i>Az autó javíttatása és annak költségei.....</i>	<i>335</i>
AUG. 18!.....	340
1999 ELSŐ FÉLÉV JAN.-MÁRC.....	359
<i>990224 egy nap alatt ötvenkétezer forinttal csökkentették a fizetésem,</i>	<i>403</i>
1999.MÁRC ELEJE S AZ ÁLOMBELI VISSZATÉRÉS KÖVETKEZIK – LÁSD JJ. BALLADÁJA I. RÉSZ.....	416
HÁROM ÉV OTTHON, EGY ÖSSZEFOGLALÓ	416
1999. MÁRCIUS, JACK MEGY VISSZA AMARIKÁBA	417